T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

NEZİRE HAPEL YÜKSEK LİSANS TEZİ GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ABD EKİM 2019

EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L- MUHÎT'IN (22/a-27/a,73/a-92/b,144/a-146b,153/a,183b) TRANSKRİPSİYONU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NEZİRE HAPEL

GAZİANTEP
EKİM 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L- MUHÎT'IN (22/a-27/a,73/a-92/b,144/a-146b,153/a,183b) TRANSKRİPSİYONU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

NEZİRE HAPEL

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL

GAZİANTEP
EKİM 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT'IN (22/a-27/a,73/a-92/b,144/a-146b,153/a,183b) TRANSKRİPSİYONU

NEZİRE HAPEL

Tez Savunma Tarihi: 22/10/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Erol ERKAN

SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri: (Unvanı, Adı ve SOYADI)	İmzası
Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL	
Dr. Öğr. Üyesi Hasan KARACA	
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALPTEKİN	

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Nezire HAPEL

22.10.2019

ÖZET

EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT'IN (22/a-27/a,73/a-92/b,144/a-146b,153/a,183b) TRANSKRİPSİYONU

HAPEL, Nezire
Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL
EKİM 2019, 505 sayfa

Bir dilin kelime hazinesini en güzel şekilde yansıtan sözlükler, geçmişten günümüze kadar çeşitli alanlarda kendini göstermiştir. Sözlükler, kelime hazinesinin yanında hazırlandığı dönemin dili ve kültürü hakkında bilgi vermesi bakımından literatürümüzde önemli bir yere sahiptir. Tarih boyunca farklı kültürlerle etkileşim içerisinde olan Türkler, etkileşim içinde olduğu milletlere kendi dilini öğretme ve onların dillerini öğrenme ihtiyacı duymuştur. Türkler, İslamiyeti benimsedikten sonra Arap ve Fars kültüründen etkilenmiş; dolayısıyla da Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe gibi sözlükler etkileşim dönemi içerisinde literatürümüze yerleşmeye başlamış ve bu ihtiytaç doğrultusunda dönemin devlet adamlarına hazırlanıp sunulmuştur. Çalışmamızın konusunu oluşturan, Merkezzâde Ahmed Efendi tarafından 16.yy.da yazılan *el-Bâbûsü'l-Vasît Fî Tercümeti'l-Kâmûsu'l-Muhît* adlı Arapça-Türkçe bir sözlük olan eser, Kanuni Sultan Süleyman'a ithaf edilmiştir. 312 varaktan oluşan eserin 22a-27a, 73a-92b, 144a-146b, 153a-183b varakları transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarılmıştır. Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölümde çalışma hakkında genel bilgilere, Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine kadar olan tarihi devirlere ve sözlükçülük geleneğine yer verilmiştir. İkinci Bölümde Merkezzâde Ahmed Efendi'nin hayatına, eserlerinin özelliklerine ve nüshalarına yer verilmiştir. Son olarak Üçüncü Bölümde eserin transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarımı yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sözlükçülük, Merkezzâde Ahmed Efendi, el-Bâbûsü'l-Vasît Fî Tercümeti'l- Kâmûsu'l-Muhît, Nüshalar, Eski Türkçe, Eski Anadolu Türkçesi.

ABSTRACT

TRANSCRIPTION OF EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT'IN (22/a-27/a,73/a-92/b,144/a-146b,153/a,183b)

HAPEL, Nezire
Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature
Supervisor: Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL
October 2019, 505 pages

Dictionaries, which reflect the vocabulary of a language in the most beautiful way, have shown itself in various fields from past to present. Dictionaries have an important place in our literature in terms of providing information about the language and culture of the period in which it was prepared besides the vocabulary of the period. Throughout history, Turks have interacted with different cultures and have felt the need to teach and learn their own languages to the nations they interact with. After adopting Islam, Turks were influenced by Arab and Persian culture. After that, dictionaries such as Arabic-Turkish and Persian-Turkish began to settle in our literature during the interaction period and were prepared and presented to the statesmen of the period in a need. The work, which was written in the 16th century by Merkezzâde Ahmed Efendi called *el-Bâbûsü'l-Vasît Fî Tercümeti'l-Kâmûsu'l-Muhît* It was dedicated to Kanuni Sultan Süleyman. The work which was consist 312 leaf (22a-27a, 73a-92b, 144a-146b, 153a-183b) transcribed into Latin letters. Our study consists of three parts. In the first part, general information about the study, historical periods from Old Turkish to Old Anatolian Turkish and tradition of lexicography are given. In the second part, information about the life and works of Merkezzâde Ahmed Efendi is given. In the third part, transcription of the work to Latin letters is done.

Key words: Lexicography, Merkezzâde Ahmed Efendi, el-Bâbûsü'l-Vasît Fî Tercümeti'l- Kâmûsu'l-Muhît, Copies, Old Turkish, Old Anatolian Turkish.

ÖNSÖZ

Arapça-Türkçe ve Türkçe-Arapça sözlükler; hazırlandıkları dönemin dili, tarihi ve kültür yaşantısını içerisinde barındırması bakımından zengin kaynaklardır. Osmanlı ilim ve kültür ortamında Arap dili ve edebiyatı alanında çok sayıda sözlük çalışması yapılmıştır. 16. yy.da dönemin siyasi, sosyal hayatı ve medreselerde öğrenci sayısının artması bu dönemde sözlük çalışmalarını hızlandırmıştır. Bu nedenle Osmanlı dönemi içerisinde Arapça ve Türkçe sözlükler yazılmaya başlanmıştır. Yazılan bu sözlükler niteliği ve dizi sistemi ile birtakım sorunlara çözüm bulmayı amaçlamıştır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan *el-Bâbûsü'l-Vasît Fî Tercümeti'l-Kâmûsu'l-Muhît* adlı eser 312 varaktan oluşmaktadır. Yaklaşık 80 bin civarında kelime içermesi ve dönemin alfabetik dizi sistemine birtakım pratikler getirmesi bakımından önem taşımaktadır. Eser, dönemin siyasi ve sosyal hayatı hakkında bilgi verirken aynı zamanda hekimlerin ve tabiplerin kullanmış olduğu tedavi ve ilaç isimlerini de ele almıştır.

Eser, Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil bilgisi özelliklerini bünyesinde barındırması ve kendisinden sonra hazırlanan sözlüklere kaynaklık etmesi açısından Türk Dili ve Edebiyatı bölümleriyle Arap Dili ve Edebiyatı bölümleri için önem teşkil etmektedir.

Çalışmamızın neticelendirilmesinde değerli bilgilerini bizimle paylaşan, güler yüzünü ve samimiyetini bizden esirgemeyen değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Hülya ARSLAN-EROL'a, çalışmamızın Arapça kısımlarındaki bölümlerinde sabrıyla ve samimiyetiyle bize yardımcı olan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Emin MUSTAFA'ya, çalışmam boyunca bana maddi, manevi destek olan yol arkadaşım Mehmet Fatih KARA'ya, çalışmadaki destekleri için Ebru KANLI'ya, aileme ve arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Bu proje Bilimsel Araştırma Projeleri Yönetim Birimi (BAPYB) tarafından desteklenmiştir.

Nezire HAPEL

Ekim 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET i

ABSTRACT ii

ÖNSÖZ iii

İÇİNDEKİLER iv

KISALTMALAR vi

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ viii

GİRİŞ 1

1.1. ÇALIŞMANIN TANIMI 1
1.2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ 1
1.3. ÇALIŞMANIN MATERYAL, YÖNTEM VE AMACI 2
1.4. ESKİ TÜRKÇEDEN ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNE TARİHİ DEVİRLER 2
1.4.1. Eski Türkçe Dönemi (6-11.yy.) 2
1.4.2. Karahanlı Türkçesi Dönemi (11-12. yy.) 3
1.4.3. Eski Anadolu Türkçesi Dönemi (13-15. yy.) 4
1.4.3.1. Selçuklu dönemi türkçesi ve eserleri (12-13. yy.) 5
1.4.3.2. Beylikler dönemi türkçesi ve eserleri (13. ve 15.yy.) 6
1.4.3.3. Osmanlı türkçesine geçiş dönemi ve eserleri (15.yy) 7
1.5. ESERİN YAZIM ÖZELLİKLERİ 7
1.6. ESERİN SES VE ŞEKİL BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ 9
1.6.1. Ses Bilgisi 9
1.6.2. Şekil Bilgisi 14
1.6.2.1. İsim 14
1.6.2.1.1. İsim çekim ekleri 14
1.6.2.1.2. İsim yapım ekleri 17
1.6.2.2. Fiil 19
1.6.2.2.1. Fiil çekim ekleri 19
1.6.2.2.2. Fiil yapım ekleri 22
1.6.2.2.3. Fiillerde soru 23
1.6.2.2.4. Zamir 23
1.6.2.2.5. Zarf 24

1.6.2.2.6. Sıfat **24**

1.6.2.2.7. Edat **24**

1.7. SÖZLÜKÇÜLÜK GELENEĞİ VE EL-BÂBÛS AÇISINDAN ÖNEMİ **25**

1.8. LİTERATÜR ÖZETİ **27**

2. MERKEZZÂDE AHMED EFENDİ (ö.1555) **29**

2.1. EL-BÂBÛSÜ'L-VASİT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT ADLI ESERİN ÖZELLİKLERİ **30**

2. 2. EL-BÂBÛS'UN NÜSHALARI: **32**

3.1. EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT ADLI ESERİN TRASKRİPSİYONLU OLARAK TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIMI **36**

SONUÇ **508**

KAYNAKLAR **509**

ÖZ GEÇMİŞ ..... **x**

VITAE ..... **x**

4. TIPKIBASIM **0**

KISALTMALAR

Aynı, benzer anlamında: **م**

Çokluk: **ج**

Belde anlamında: **د**

Köy anlamında: **ه**

Bilinen bir anlam ifade eder: **ف**

Yer ismi olarak kullanır: ع

İkili okuyuş: **معاً**

Üçlü okuyuş: **مثلثاً**

Sahih anlamında: **صح**

Kısaca anlamında: **با لقصر**

Madde açıklamasının devamını göstermektedir: ⇐

Başka bir eserden alıntı: ⊢

Ölümü: **öl.**

Yüzyıl: **yy.**

Numaralı: **Nr.**

Yazma eserler: **Yz.**

Milimetre: **mm**

Milattan önce: **MÖ**

Hacı Beşir Ağa Nüshası: **HB**

Atıf Efendi Nüshası: **AE**

Esad Efendi Nüshası: **EE**

Yazma Bağışlar Nüshası: **YB**

Hamidiye 1362 Nüshası: **H1**

Hamidiye 1363 Nüshası: **H2**

Süleymaniye : **Sül.**

Sayfa: **s.**

Topkapı Saray Müzesi Yazma Eserler Kütüphanesi: **TSMK**

Madde başlarının okunuşu gösterir: [ ]

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا(آ)	a,ā	ص	ṣ
(ا)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ż,ḍ
ء	ʾ	ط	ṭ
ب	b	ظ	ẓ
پ	p	ع	ʿ
ت	t	غ	ġ
ث	s̲	ف	f
ج	c	ق	ḳ
چ	ç	ك	k,g
ح	ḥ	گ	g
خ	ḫ	ڭ	ñ,ğ
د	d	ل	l
ذ	z̲	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
س	s	ه	h
ش	ş	ي	y, ı, i, ī

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. ÇALIŞMANIN TANIMI

Çalışmamız, Merkezzâde Ahmed Efendi tarafından 16. yy.da yazılmış *el-Bâbûsü'l-Vasît Fî Tercümeti'l-Kâmûsu'l-Muhît* adlı Arapça-Türkçe sözlüğün 22a-27a, 73a-92b, 144a-146b, 153a-183b varaklarının transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarımını içermektedir.

1.2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Sözlükler yazıldıkları dönemin kelime hazinesini içerisinde barındırması bakımından önemli kaynaklardır. Sözlükler aracılığıyla dönemin dili ve kültür yaşantısı hakkında bilgiler edinilebilir. Arapça-Türkçe bir sözlük olan *el-Bâbûs*, Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil bilgisi özelliklerini bünyesinde barındırması açısından önemli bir kaynaktır. Yapmış olduğumuz literatür taramasında sözlüğün transkripsiyonlu olarak detaylı biçimde çalışılmamış olduğu tespit edilmiştir. Dönem hayatının hemen hemen her alanıyla ilgili bilgiler veren bu sözlüğün çalışılmaması literatürde bir boşluk oluşturmaktadır. Yapılan bu çalışmanın literatürdeki bu boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

el-Bâbûs, dönemin dil özelliklerini çarpıcı bir şekilde yansıtırken aynı zamanda 16.yy.dan günümüze kadar gelen kelimelerin anlamlarında ne gibi benzerlikler veya farklılıklar olduğunu da ortaya koymaktadır. Eser gerek Arapça kelimelerin Eski Anadolu Türkçesindeki kullanışını vermesi bakımından gerek o dönem toplumunun bilgi ve kültür seviyesini yansıtması bakımından önemli bir yere sahiptir.

1.3. ÇALIŞMANIN MATERYAL, YÖNTEM VE AMACI

Çalışmamızın konusunu oluşturan *el-Bâbûs* adlı eser, 312 varaktan oluşmaktadır. Bu çalışmada ilk olarak Süleymaniye Kütüphanesi'nden müellif nüshasının taranmış şekli alınmış, daha sonra A3 boyutundaki kağıtlara renkli bir şekilde aktarılmıştır. Bundan sonraki adımda eser, transkripsiyonlu bir şekilde deftere yazılmıştır. Eserde bulunan bazı Türkçe kelimeler, doğru okumak adına Tarama ve Derleme Sözlüğü ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Arapça kelimeler açısından ise Arapça-Türkçe, Osmanlı Türkçesi-Türkiye Türkçesi sözlükleri taranmıştır. Eserde Arapça cümlelerin bulunduğu kısımlar günümüz Türkçesine aktarılırken parantez içerisinde 10 punto şeklinde, italik olarak verilmiştir. Ayrıca eser içerisinde Arapça madde başlarının devamı niteliğinde olan cümlelerin, belirli bir işaret ile sayfanın herhangi bir yerinde gösterilmesi durumunda "⇐" kısaltma işareti kullanılmıştır. Arapça madde başlarının herhangi bir kitaba atıfta bulunduğu kısımlar "⊢" işareti ile belirtilmiştir. Eser içerisinde madde başı olarak nitelendirilen Arapça kelimelerin anlamları verilmediği durumlarda veya sayfanın eksik, yırtık ve okunamamış kısımları için elimizde olan diğer 6 nüshaya "1. Atıf Efendi Kütüphanesi, nr. 2692 (müellif hattı), 2. Milli Kütüphane, nr. 06 M.K Sam. Yz. 1068, 3.a. Hamidiye Kütüphanesi (Sül.), nr. 1362, 3.b. Hamidiye Kütüphanesi (Sül.), nr. 1363, 4. Hacı Beşir Ağa Kütüphanesi (Sül.), nr. 626, 5. Esad Efendi Kütüphanesi (Sül.), nr. 3196 ve 6. Yazma Bağışlar Kütüphanesi (Sül.), nr. 154" bakılarak dipnot şeklinde belirtilmiştir. Son olarak eser bilgisayar ortamına aktarılmış, Eski Anadolu Türkçesinden günümüze kadar kullanılan ses ve şekil bilgisi özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.4. ESKİ TÜRKÇEDEN ESKİ ANADOLU TÜRKÇESİNE TARİHİ DEVİRLER

1.4.1. Eski Türkçe Dönemi (6-11.yy.)

Eski Türkçe dönemi, araştırmacılar arasında muhtelif tartışmalara yol açmıştır. Bunun temelinde Karahanlı Türkçesinin Eski Türkçe dönemi içerisinde mi yoksa Orta Türkçe dönemi içerisinde mi değerlendirilmesi yatmaktadır. Dolayısıyla Karahanlı Türkçesini Eski Türkçe içerisinde değerlendiren araştırmacılar Eski Türkçe dönemini 13. yy.a kadar götürürken Karahanlı Türkçesini Orta Türkçe dönemi içerisinde değerlendiren araştırmacılar Eski Türkçe dönemini 10-11. yy.a kadar götürmektedir. Bazı araştırmacıların Eski Türkçe dönemi hakkında görüşleri şöyledir:

Milâdın ilk asırlarında başladığı kabul edilen ve sekizinci asra ait olan, 12. ve 13. asra kadar devam eden bu devre, Türk yazı dilinin ilk devresini oluşturmuş, Türklüğün ilk yazı dili olarak kabul edilmiştir. Türkler, Orta Asya'da geniş bir alana yayılmışlar ve tarihi süreç içerisinde aynı dili kullanarak okuyup yazmışlardır (Ergin 2008: 13).

Türk dilinin 6. ve 11. yy.lar arasını içerisine alan ve yazıtlardan başlayarak Uygur dönemini de içerisinde barındıran ilim dili "Eski Türkçe" dönemi olarak nitelendirilmektedir. Bazı araştırmacıların ilk İslami Türkçe metinlerin verildiği dönem olan Karahanlı Türkçesini de Eski Türkçe içerisine dâhil ettikleri görülmektedir. Ayrıca bu döneme ait metinlerin büyük bir çoğunluğu Uygur sahasında ve Uygur harfleriyle yazıldığı için, bu dönem Uygur dönemi olarak da adlandırılmıştır (Özkan 2004: 56).

1500 yıldan fazla geçmişe sahip olan Eski Türkçe; Köktürklerin, Eski Uygurların ve Kırgızların dili olarak kabul edilmektedir. Ayrıca Türklerin İslamiyet'i kabul etmeden önce kullandıkları dildir (Öztürk 2008: 48).

Eski Türkçe, Köktürk Devleti'nin kuruluşu ile başlayıp kendi içerisinde Köktürk dönemi ve Köktürkçe, Uygur dönemi ve Uygurca olarak iki ayrı yazı diline sahiptir. Dönemin devamı niteliğinde kabul edilen ilk İslam yazı dili olan Karahanlı Türkçesi ise kimi dilciler tarafından bu dönem içerisine dâhil edilmektedir (Korkmaz 2017: 67).

7. ve 10. yy.lar arası dönemi kapsayan Eski Türkçe dönemi; 8. yy.dan itibaren yazılı eserlerin zaman içerisinde artmasıyla birlikte, Türkçenin gelişim dönemleri hakkında bilgi edinmemize olanak sağlamaktadır. Bu dönemler içerisinde birbirinin devamı kabul edilen yazılı eserler kendi içerisinde Köktürkçe ve Köktürk Yazılı Metinler ve Uygurca ve Uygur Yazılı Metinler olmak üzere iki döneme ayrılmıştır (Durmuş 2010: 42).

1.4.2. Karahanlı Türkçesi Dönemi (11-12. yy.)

Yukarıda da belirtildiği üzere Karahanlı Türkçesinin Tarihi Türk Lehçeleri içindeki konumu araştırmacılar tarafından tartışılmaktadır. Karahanlılar; 10.yy.dan itibaren Türklerin İslamiyet'e girmesiyle birlikte, İslamiyet öncesi olarak adlandırılan Eski Türkçe dönemini kapatarak, 11.yy.dan itibaren yeni bir dönem olan Karahanlı Türkçesi dönemine girmişlerdir (Özkan 2004: 62).

Karahanlı Türkçesi, Köktürk ve Uygur yazı dilinin devamı niteliğinde olup Uygur yazı dilinin oluştuğu dönemden bir takım nüanslarla ayrılmış olan yazı dili olarak adlandırılmaktadır (Akar 2016: 147).

Eski Türkçe döneminin sonlarına doğru, Türk dili içerisinde birtakım değişme ve gelişmelerin başlamasından dolayı, 11. yy.dan itibaren yeni bir yazı dili olarak nitelendirilen Karahanlı Türkçesi oluşmaya başlamıştır (Korkmaz 2017: 69-70).

1.4.3. Eski Anadolu Türkçesi Dönemi (13-15. yy.)

Batı Türkçesinin ilk dönemi olarak nitelendirilen Eski Oğuz Türkçesi, genellikle Eski Anadolu Türkçesi olarak adlandırılmaktadır. 13. ve 15. yy.lar arasındaki dönemi kapsayan Eski Anadolu Türkçesi, bünyesinde Eski Türkçenin izlerini barındırırken diğer taraftan da köklerde ve eklerde bazı ses ve şekil farklılıkları göstermesinden dolayı Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesinden ayrılmaktadır (Ergin 2008: 17).

Oğuz Türkçesi; doğuda Çağatayca, kuzeyde Kıpçakça ile temsil edilen Orta Türkçe dönemindeki Türk lehçelerinin batıdaki koludur. 13.yy.daki Oğuz Türkçesinin ilk yazı dili Eski Anadolu Türkçesidir. Bu yazı dilinin kendi içerisindeki gelişim süreçlerini Ali AKAR, *Türk Dili Tarihi* adlı kitabında aşağıdaki gibi ele almıştır.

A. Eski Anadolu Türkçesi

1.Selçuklu Çağı Türkçesi (12. yy. sonu 13. yy.)

2. Beylikler Çağı Türkçesi (13. 14. yy.)

3. Osmanlı Türkçesine Geçiş Dönemi (15. yy.ın 2. yarısı)

B. Klâsik Osmanlı Türkçesi (16.ve 19.yy.lar)

C. Türkiye Türkçesi (1911'den sonra) (Akar 2016: 239).

Eski Anadolu Türkçesi, Anadolu Selçuklu Devleti kurulduktan sonra, 13 ve 15. yy.lar arasında gelişme gösteren yazı dili olarak adlandırılmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi, Eski Türkçenin devamı olup aynı zamanda Orta Türkçe dönemindeki şiveler arasında farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar zaman içerisinde dönemin ağız özelliklerini bünyesinde barındırmasından dolayı Eski Anadolu Türkçesinin incelenmesini zorlaştırmıştır (Gülsevin 2017: 9-10).

13.yy.dan itibaren başlayan Eski Oğuz Türkçesi; 16.yy.ın başlarına kadar devam etmiş, daha sonra yerini Osmanlı Türkçesine bırakmıştır. Eski Oğuz Türkçesinin kullanıldığı alan Anadolu ile sınırlı kalmamış aynı zamanda Güney ve Kuzey Azerbaycan ile Irak ve Suriye'yi kapsamıştır. Siyasal olarak ise Anadolu

Selçuklu dönemi, Karakoyunlu ve Akkoyunlu dönemleriyle birlikte, Osmanlı devletini de bünyesinde barındıran ilk dönemi içerisine almaktadır (Ercilasun 2017: 438).

Eski Anadolu Türkçesi, 11.yy.dan sonra Anadolu'da, Oğuzlar vasıtasıyla gelişen yazı dilinin ilk kolunu oluşturmaktadır. Onu, Klasik Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi Dönemleri takip etmektedir. Eski Anadolu Türkçesi 13. ve 15.yy.lar arasında yer alan Oğuzcaya bağlı olarak gelişen yazı dili olarak nitelendirilmektedir. Eski Anadolu Türkçesi, ilk olarak Oğuz şivesi ile yazıya geçirilmiş olması bakımından Türk dili tarihi içerisinde önemli bir yere sahiptir (Şahin 2003: 13).

Dönemin isimlendirilmesi konusunda bazı araştırmacılar farklı görüşler belirtmiştir. Timurtaş (2012: X), çalışmasında dönemin Eski Türkiye Türkçesi olarak isimlendirilmesinin daha uygun olacağı görüşündedir. Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi* adlı kitabında Türkçenin devirlerini şu şekilde vermiştir:

I. Tarihi Türkiye Türkçesi 13. ve 20.yy.lar.

1. Eski Türkiye Türkçesi 13. ve 15.yy.lar.

a. Eski Anadolu Türkçesi 13.yy.lar.

b. Eski Osmanlı Türkçesi 14. ve 15.yy.lar.

2. Osmanlı Türkçesi 15. ve 20.yy.lar.

a. Klâsik Osmanlı Türkçesi 16. yy. ve 19. yy.lar.

b. Yeni Osmanlı Türkçesi 19.ve 20.yy.lar.

II. Yeni Türkiye Türkçesi 20. yy. (Timurtaş 2012: IX, X)

Anadolu Selçuklu Devleti'nin kuruluşu, 11. ve 13.yy.lar arasında yoğun göçler alan Anadolu bölgesinin Türkleşmesi, Oğuzcanın etkisi gibi şartlar içerisinde ortaya çıkan, 13. ve 15. yy.ların ortasına kadar devam eden yazı diline Eski Anadolu Türkçesi denilmektedir. Eski Anadolu Türkçesi, Anadolu bölgesinde oluşan siyasal ve sosyal gelişmeler nedeniyle Selçuklu Dönemi Türkçesi, Beylikler Dönemi Türkçesi ve Osmanlı Türkçesine Geçiş dönemi olarak nitelendirilen üç döneme ayrılmaktadır (Korkmaz 2017: 77).

1.4.3.1. Selçuklu dönemi türkçesi ve eserleri (12-13. yy.)

Azerbaycan ve Anadolu'da oluşan Eski Anadolu Türkçesinin ilk ürünlerinin nasıl oluştuğu ve Orta Asya edebi dili ile ilişkisinin olup olmadığı kesin olarak bilinmemektedir. Bu nedenle bazı araştırmacılara göre Eski Anadolu Türkçesinin ilk ürünlerinin dil özellikleri hem Orta Asya edebi dili içerisinde hem de Oğuz Türkçesi içerisinde karışık dilli eserler olarak adlandırılıp *"Olga-bolga meselesi"* olarak

nitelendirilmektedir. *Behcetü'l-Hadâik, Kûrî Tercümesi, Ali'nin Kıssa-i Yûsuf'u, Kitâb-ı Güzîde, Kitâb-ı Ferâiz, Kitâb-ı Gunya, Süleymaniye Kütüphanesindeki Kur'an Tercümesi, Mevlâna'nın Türkçe Şiirleri, Şeyyad Hamza'nın bazı manzumeleri* gibi eserler Karahanlı Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi arasında bir köprü olduğu düşünülen eserlerdir (Öztürk 2017: 19).

Oğuzların, Orta Asya'daki ortak edebi yazı dili dışında, kendi lehçelerine dayalı bir edebi yazı dilini 11.yy.da kullanıp kullanmadığı belli değilse de o dönemin Oğuzcası Kaşgarlı Mahmud'un verdiği bilgilerden öğrenilmektedir. Selçuklular Dönemi'nde yazı dili Arapça ve Farsçadır. Selçuklu Dönemi Türkçesi içerisinde, Oğuzcanın etkisinin tamamen hissedildiği eserlere de yer verilmiştir (Gülsevin ve Boz 2013: 5-6). Dönemin eserlerini Gürer Gülsevin ve Erdoğan Boz *Eski Anadolu Türkçesi* isimli çalışmasında şu şekilde ele almıştır:

1. Mevlâna Celaleddin Rumi, Eserleri: *Dîvân- Kebîr, Mesnevî, Fîhi Mâfîh, Mektubât, Mecâlis-i Seb'a.*

2. Sultan Veled, Eserleri: *Divan, İbtidâ-nâme, Rebab-nâme, İntihâ-Nâme, Ma'Arif.*

3. Yunus Emre, Eserleri: *Divan, Risaletü'n-Nushiye.*

4. Hoca Ahmed Fakih, Eserleri: *Çarh-nâme, Kitâbu Evsâf-ı Mesâcidü'ş-Şerife.*

5. Şeyyad Hamza, Eserleri: *Şiirleri, Yûsuf u Züleyhâ, Dâstān-ı Sultân Mahmûd.*

6. Hoca Dehhani, Eserleri: *Şiirleri* (Gülsevin ve Boz, 2013: 6-10).

1.4.3.2. Beylikler dönemi türkçesi ve eserleri (13. ve 15.yy.)

Selçuklu Devleti'nin yıkılmasıyla birlikte oluşan, Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna kadar olan süre içerisindeki dönemi Beylikler Dönemi Türkçesi olarak nitelendirmekteyiz (Gülsevin ve Boz 2013: 10). Bu dönem içerisinde oluşan eserler şu şekildedir:

1. Âşık Paşa, Eserleri: *Garib-nâme, Fakr-nâme, Vasf-ı Hâl, Hikâye, Kimyā Risālesi, Risāle Fî Beyāni's-Semā.*

2. Gülşehri, Eserleri: *Felek-nâme, Kerāmāt-ı Ahî Evrân, Kudûrî Tercümesi, Mantıkuttayr.*

3. Hoca Mesud, Eserleri: *Süheyl ü Nev-bahâr, Ferheng-nâme-i Sâ'dî Tercümesi.*

4. Kadı Burhaneddin, Eserleri: *Dîvân.*

5. Şeyhoğlu, Eserleri: *Marzubân-nâme Tercümesi, Kâbus-nāme Tercümesi, Hurşîd ü Ferahşâd.*

6. Devletoğlu Yûsuf, Eserleri: *Vikâye Tercümesi.*

7. Dede Korkut Hikayeleri (Gülsevin ve Boz, 2013: 10-15).

1.4.3.3. Osmanlı türkçesine geçiş dönemi ve eserleri (15.yy)

Osmanlıların 15. yy.dan itibaren Anadolu'da diğer beyliklerin büyük bir kısmını kendi himayesi içerisinde barındırmasından dolayı bu döneme Osmanlılar Dönemi adı verilmiştir (Gülsevin ve Boz, 2013: 15). Bu dönemin eserleri şu şekildedir:

1. Kemaloğlu İsmail, Eserleri: *Ferâh-nâme.*

2. Ahmedi, Eserleri: *Dîvân, İskender-nâme, Cemşîd ü Hurşîd, Terîhü'l-Ervâh, Mirkârtü'l-Edeb, Mîzânü'l-Edeb, Mi'yârü'l-Edeb.*

3. Ahmed-i Dâî, Eserleri: *Türkçe Dîvân, Çenğ-nâme, Vasiyyet-i Nûşirevân, Câmasb-Nâme Tercümesi, Farsça Dîvân, Ukûdü'l-Cevâhir, Tercüme-i Tefsîr-i Ebü'l-Leys es Semerkandî, Tezkiretü'l-Evliyâ, Tercüme-i Eşkâl-i Nâsir-i Tûsî, Ta'bir-nâme Tercümesi, Teressül, Miftâhü'l-cenne, Tıbb-ı Nebevî Tercümesi.*

4. Hatiboğlu, Eserleri: *Bahrü'l-Hakâyık, Letâyif-nâme, Ferâh-nâme.*

5. Cem Sultan, Eserleri: *Türkçe Dîvân, Farsça Dîvân, Cemşîd ü Hurşîd.*

6. Süleyman Çelebi, Eserleri: *Mevlîd.*

7. Şeyhî, Eserleri: *Dîvân, Har-nâme, Hüsrev ü Şîrîn.*

8. Hakîkî, Eserleri: *Dîvân, Muhabbet-nâme, Metâli'u'l-İmân, Tasavvuf Risalesi* (Gülsevin ve Boz, 2013: 15-20).

1.5. ESERİN YAZIM ÖZELLİKLERİ

1. Ünlülerin Yazımı

Eski Anadolu Türkçesinde düzenli bir imla kuralı olmamasından dolayı dönem içerisinde yazılan eserler imla bakımında farklılık göstermektedir (Şahin, 2003:33-34; Gülsevin ve Boz, 2013:23-31). Çalışmamızda 'a' ünlüsü, medli elif (ا) ve elif ile (ا) gösterilirken, 'e' ünlüsü üstünlü elif (ا) ve he (ه) ile gösterilmiştir. Daha sonra 'ı' ve 'i' ünlüleri eserde kesreli elif (ا) ve kesreli ye (ي) şeklindedir. 'o, ö' ünlüleri ise

ötreli elif-vav (اُو) ve ötreli vav (وُ) şeklindedir. Son olarak ise ‘u, ü’ ünlüleri ötreli elif-vav (اُو) ve vav (وُ) şeklinde gösterilmektedir.

مَذِيَّةٌ [meẕiyyetün] Bir şāʿir *anasıdur*. 87/ b 5.satır 5.kelime.

مُسْجَهَرْ [mescūr] Ḳatı *aḳ* nesne. 158/b 10. satır. 9. kelime.

فُومَةٌ [fūmetün] İki barmaḳ *arasına* alınan nesne ve buġday başı. 76/b 8. satır 4. kelime.

مُعْتَرٌّ [müʿterr] Faḳīr kimse ve sūʾāl içün *saña* kendüni ʿarż idüb lākin dilenmeyen kimse ⇐ sūʾāl içün *saña* kendüni ʿarż idüb lākin dilenmeyen kimse. 160/a 6. satır 5. kelime.

مُخَرَّجَةٌ [muḫarrecetün] Seyrek *evli* yir. 86/b 9. satır 2. kelime.

مُجالِسْ [mücālis] Senünile *bile* oturan. 176/a 8. satır 1. kelime.

تَجابٌّ [tecābb] *İki* kişi iki ḳız ḳarındaşı olmaḳ. 22/a 5. satır 1. kelime.

نِهْتارْ [nihtār] Bir *kişi* üzerine yalan söylemek. 161/b 9. satır 9. kelime.

غاضِيَةٌ [ġāḍiyetün] Ḳara aġac yiyegen deve ve ẓulmet ve nūr virici ve büyük yanar od. 73/b 1. satır 4. kelime.

شَوْنِيزْ [şevnīz] Ḳaraca *çörek* otı. 165/b 9.satır 7. kelime.

قَحرْ [ḳaḥr] Bunamış *ḳoca* ve yaşlıraḳ deve. 156/a 8. satır 4. kelime.

نِسْناسْ [nisnās] Żaʿīf olmaḳ ve ḳuş sürʿatile *uçmaḳ* ve yil ṣovuḳ ṣovuḳ esmek. 177/a 9. satır 9. kelime.

خُوشْ [ḫūş] Cinn şehrleri ve *demür* yürekli kimse. 180/a 6. satır 3. kelime.

لُؤْلُؤَةٌ [lūʾlūʾetün] Bir dāne *incü* ve cevher. 82/b 8. satır 4. kelime.

2. Ünsüzlerin Yazımı

Eserde ‘ç’ ünsüzü ‘c’ (ج) ve ‘ç’ (چ) şeklinde verilirken ‘p’ ünsüzü ‘p’ (پ) şeklindeyken bazen ‘b’ (ب) şeklindedir. ‘t’ ünsüzü ise kalın sıra ‘tı’ (ط) ve ince sıra ‘te’ (ت) olmak üzere iki şekilde gösterilmektedir. Yine ‘s’ ünsüzü ise ‘t’ ünsüzü gibi olup kalın sıra için ‘sad’ (ص) harfi kullanılırken ince sıra için ‘sin’ (س) harfi kullanılmaktadır. ‘ñ’ ünsüzü de eserde bazen ‘kef’ (ك) ile gösterilirken bazen de üstü noktalı ‘kef’ (ڪ) ile gösterilmiştir. Son olarak ‘g’ ünsüzü ise ‘kef’ (ك) harfi ile gösterilmiştir.

نَفِيرْ [nefīr] Ürkilik ve ürküb *ḳaçan* cemāᶜat ve ṣavaş idiciler. 161/ b 3. satır 9. kelime.

جَرُورْ [cerūr] Yidilmesi *güç* deve ve dibi derin ḳuyı ve bir yıl bir ay ya iki ay olub ṭoġurmayan deve. 145/ b 11. satır 2. kelime.

مُنْدَجِرْ [mündecir] Yumşaḳ *ṭoprakḷı* olan *ṭaġ*.160/ b 3. satır 1. kelime.

تَنَفُّشْ [teneffüş] Kedi köpegi *görüb* tiskirib tüyin ürpertmek ve ṭaġılmaḳ ve yayılmaḳ ve ḳuş silkinmek. 179/ b 1. satır 6. kelime.

غُزّْ [ġuzz] Ağız azısı ve bir cins ṭayīfedür anlara oġuz dirler *Türkden.* 166/a 13. satır 3. kelime.

تَفَاْقُسْ [tefāḳus] Biri biriniñ ṣaçına ya *ṣaḳalını* yapışıb aşaġa çekişmek. 170/b 2. satır 8. kelime

حَمَسْ [ḥames] *Deñizde* olan ḳablubaġalar.171/ b 1. satır 5. kelime.

فُرَدَةٌ [füredetün] *Yaluñuz* giden kimse. 75/b 1. satır 8. kelime.

فَصْيَةٌ [faṣyetün] Ne issi ve ne ṣovuḳ olan *gice* ve ḫalāṣ olmaḳlıḳ. 76/a 3. satır 3. kelime.

1.6. ESERİN SES VE ŞEKİL BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ

1.6.1. Ses Bilgisi

Ses Özellikleri

1. Ünlü Uyumu

Eser genel itibarıyla kalınlık-incelik uyuma tabi olmakla birlikte, Türkiye Türkçesinde uyum dışında kalan +ki aitlik ekinin eser içerisinde de uyum gösterdiği görülmektedir. Yine düzlük-yuvarlaklık açısından bakacak olursak eser içerisinde tam bir düzlük-yuvarlaklık uyumu söz konusu değildir. Bunun sebebi ise eser içerisinde bazı kelimelerin sadece düz şekilli, bazı kelimelerin ise sadece yuvarlak şekilli olarak kullanılmasından kaynaklanmaktadır (Öztürk, 2017:44,45; Gülsevin ve Boz, 2013: 39-40).

غَبَاْشِيرْ [ġabāşīr] Giceyile gündüz *arasındaġı* aydınlıḳ. 154/b 13. satır 10. kelime.

اَمسْ / اِمسْ / اُمسْ (مثلثا) [ems/ ims/ üms] *Dünki* gün. 169/a 10. satır 1. kelime.

مُعَنَّزْ [muᶜannez] Kücücük *başlu* er ve kücücük arıḳ yüzli er ve teke ṣaḳallı er. 16/b 4. satır 1. kelime.

مُسْحَنْفِرْ [müsḥanfir] Giñiş şehr ve üstād recul ve *ṭoġrı* yol. 158/b 11. satır 3. kelime.

2. Ünsüz Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde ünsüz uyumundan söz edilmemektedir. Eserde bulunma hali +dA, ayrılma hali +dAn, görülen geçmiş zaman eki -dI, sıfat-fiil eki-dUk, ettirgenlik eki -dUr, şeklinde tonlu kullanımları vardır (Öztürk, 2017:45).

تَبْيِنشْ [tebyinş] Bir *işde* murādınca giñin arḳun olmaḳ. 179/a 2. satır 1. kelime.

فِلْعَةٌ [filʿatün] Ḳılıcıla *başdan* ḳoparılan pāre ve hörgüç pāresi. 76/a 13. satır 5. kelime.

بَسُوسْ [besūs] Oḫşamaġıla uḳramaġıla ṣaġılan deve ve eriniñ üc maḳbūl duʿāsını żāyiʿ iden ʿavratdur ki erine bir duʿāyı baña it *didi* ḫōş *didi* ġāyet güzel olayın *didi* duʿā *itdi* oldı hemān ben saña lāyıḳ degilen pādişāha varırın *didi* pādişāh ṭuyuncaḳ ādam ṣalıcaḳ bir duʿā daḫı itdi bir olur ḳancıḳ kelb oldı oġlanları aġlaşub anamızı neyledin biz arlanırız diyicek yine duʿā idüb çaḳ evvel ki ḥāline vardı sırrını ʿavratına söyleyeniñ ḥāli böyle olur üc duʿāyile üc devlet bulacaġına ʿavratına ṭoyġurmaġıla bir pula gecmedi. 169/b 11. satır 1. kelime.

كَظْكَظَةٌ [keẓkeẓetün] Ḳarın *ṭolduḳca* ṭos ṭoġrı olub oturmaḳlıḳ ve ḳırbayı *ṭoldurduḳca* düm düz olub ḳayışmaklıḳ. 81/b 8. satır 1. kelime.

Ses Değişmeleri

1. Ünlü Değişmeleri

1. Yuvarlaklaşma: ı>u, i>ü şeklinde kelime içi ve eklerde görülmektedir (Öztürk, 2017: 46).

دُرُوبٌ [dürūbün] Büyük *ḳapular* ve büyük yollar. 25/a 12. satır 2. kelime.

طَيّارْ [ṭeyyār] *Demür* yürekli cerī kimse ve ḳuş uçurucı. 153/a 13. satır 5. kelime.

2. Düzleşme: u>ı, ü>i şeklinde Eski Türkçede dar yuvarlak ünlülerin Eski Anadolu Türkçesinde dar düz ünlülere dönüşmesiyle birlikte ekin ikili şekilleri de görülmektedir (Öztürk, 2017: 51).

نَحرْ [naḥr] Gögüs üzeri ve boġmaḳ yiri ve oradan boġazlamaḳ ve oraya el irkirmek ve orayı dürtmek ve ay evveli ve gündüz evveli ve *ḳarşı ḳarşı* olmaḳ ve kişi

ḳıbleye *ḳarşu* gögsini yöneldib dikilib ṭurmaḳ ya namāzda ṣağ elini ṣolı üzerine ḳomaḳ ya namāzda ḳıbleye gögsini ṭomaldıb dikilib ṭurmaḳ.

عِزْعآزْ [ʿizʿāz] Ġālib olmaḳlıḳ ve *giri* ḳaşdarmaḳ. 166/a 7. satır 2. kelime

3. Daralma: o>u, ö>ü, e>i şeklinde kullanılmaktadır. Arap alfabesindeki ‘vav’ (وُ) harfinin Türkçedeki ‘o, ö, u, ü’ ünlülerin yerine kullanılması, eser içerisindeki kelimelerin geniş veya dar ünlü ile yazılmış olduğunu tespit etmek açısından zorlaştırmıştı. Standart Türkiye Türkçesinde ‘e’ ile söylenen bazı kelimeler Eski Anadolu Türkçesinde ‘i’ ile söylenmiştir (Öztürk, 2017: 54).

اِنْعآشْ [inʿāş] *Yuḳarı* ḳaldırmaḳ. 178/b 6. satır 1. kelime.

جِرْعآبْ [ciʿāb] Ṣuyı *güzel* içmek. 23/b 1. satır 1. kelime.

قُدآمَةٌ [ḳudāmetün] *Biş* ṣaḥābe adıdur. 72/b 8. satır 7. kelime.

4. İncelme: ı>i, u>ü, a>e, şeklinde kullanımları vardır (Öztürk, 2017: 56).

قَضِيَّةٌ [ḳaḍiyyetün] Ḥükm ve emr ve cünbüş ve *iş*. 79/a 1. satır 10. kelime.

مُخَيَّسَةٌ [muḫayyesetün] Boġazlamaḳ içün ya bölmek içün ḥabs olmış deve. 86/ b 11. satır 5. kelime.

غَضآيِرْ [ġaḍāyir] İnce özli *yeşil* balçıḳlar. 155/a 8. satır 2. kelime.

5. Kalınlaşma: i>ı yaygın bir ses olayı değildir. Eski Anadolu Türkçesinde -ki aitlik ekinin Eski Türkçedeki gibi kalın şekilleri de kullanılmaktadır. Ayrıca eser içerisinde ekin iki şekilli kullanımına da rastlanılmaktadır (Öztürk, 2017: 56).

غَبآشِيرْ [ġabāşīr] Giceyile gündüz *arasındaġı* aydınlıḳ. 154/b 13. satır 10. kelime.

اَمسْ / اِمسْ / اُمسْ(مثلثا) [ems/ ims/ üms] *Dünki* gün. 169/a 10. satır 1. kelime.

2. Ünsüz Değişmeleri

1. k>g: Eski Türkçede kelime başında kullanılan ‘k’ sesi Eski Anadolu Türkçesinde ‘g’ye dönüşmüştür. Ayrıca bu dönem içerisinde ‘kef’ harfinin ince sıradaki ‘k’ harfi ile ‘g’ harfini karşılaması bu seslerin ayırt edilmesini zorlaştırmıştır (Öztürk, 2017: 56).

مآطِرْ [māṭir] Yaġmurlı *gün*. 157/b 9. satır 9. kelime.

خِصبْ [ḫiṣb] Ucuzlıḳ ve ot bolluġı ve dirlik ḫoşlıġı ve bollıḳ şehr ve giñiş *gönülli* cevmerd ḫayrlı kişi. 25/ a 2. satır 5. kelime.

2. t>d: Eski Türkçede kelime başında bulunan ‘t’ sesi Eski Anadolu Türkçesinde ‘d’ şeklindedir. Bazı durumlarda iki şekilde kullanımına da yer verilmiştir (Öztürk, 2017: 57).

لآهِزْ [lāhiz] Yol ṭaraldan *tepe* ve ḳulaḳ altı dāyiresi. 167/a 3. satır 3. kelime.

دِعسْ [diʿs] Pamıḳ ve degirmice ḳumdan *depe*. 172/a 7. satır 1. kelime.

3. ḳ>ḫ: Eski Türkçedeki ‘ḳ’ sesi Eski Anadolu Türkçesinde ‘ḫ’ şeklinde kullanılmaktadır (Öztürk, 2017: 57).

مَعْسُرَةٌ / مَعْسَرَةٌ (معاً) [maʿseretün/ meʿsuretün] Düşvārlık ve yoḫsullıḳ. 91/a 8. satır 5. kelime.

قُبَّرَةٌ [ḳubberetün] Çekik ḳuşı dirler ve ṭurġay daḫı dirler. 77/a 9. satır 3. kelime.

4. b>p: Bugün ‘p’ şeklinde kullanmış olduğumuz kelime, Eski Anadolu Türkçesinde de ‘b’li şekilleri devam etmiştir (Öztürk, 2017: 58).

مُتَمَصِّرْ [mütemeṣṣir] Üc *parmaḳ* ucıyıla süd ṣağıcı ve şehr olucı. 158/a 1. satır 8. kelime.

فِرتْ [firt] İki *barmaḳ* aralıġı. 75/a 13. satır 5. kelime.

5. b>v: Eski Türkçede ön, iç ve sondaki ‘b’ seslerinin Eski Anadolu Türkçesinde çoğunlukla ‘v’ sesine dönüştüğü görülmektedir (Öztürk, 2017: 59).

كآيِنَةٌ [kāyi̇netün] Ḥādiṯe ve yoḳdan *var* olan cümleten. 80/b 6. satır 4. kelime.

مُجآنَبَةٌ [mücānebetün] Iraġ olmaḳlıḳ ve yanına varmaḳlıḳ. 85/b 8. satır 2. kelime.

مُؤآجَرَةٌ [mūʾāceretün] ʿİvaż *virmeklik* ve ʿavrat nefsini ücrete *virmek*. 84/b 5. satır 3. kelime.

6. g>v: Eski Anadolu Türkçesinde daha çok ‘v’ kullanımlarının yanında eser içerisinde çok azda olsa ‘g’ li kullanımlarına da rastlanmaktadır (Öztürk, 2017: 59).

اَرِيزْ [eri̇z] Ḳıraġu ve muʿtemed er ve *ṣovuḳ* gün. 163/a 9. satır 1. kelime.

كَسْكَسَةٌ [keskesetün] Perk toḳmaġıla yavuz *dögmek.* 81/b 4. satır 7. kelime.

3. Ses Düşmeleri

1. Ünlü Düşmesi: Daha çok orta hece ünlüsünün, Eski Anadolu Türkçesinde düştüğü görülmektedir (Öztürk, 2017: 59).

مُنْدَجِرْ [mündecir] *Yumşaḳ* ṭopraḳlı olan ṭaġ. 160/b 3. satır 1. kelime.

اَغْوَزْ [aġvaz] Ehline ʿayāline *eylük* idici. 163/b 3. satır 9. kelime.

2. Ünsüz Düşmesi: Eski Türkçede kelime sonunda ve bazı kelimelerin ortasındaki ‘g’, ‘ġ’ sesleri Eski Anadolu Türkçesinde düşmektedir. Eski Anadolu Türkçesindeki ‘y’ sesinin ise kelime başında düştüğü görülmektedir. Yine, Eski Türkçedeki keltür- ve oltur- fiillerindeki ‘l’ sesinin, Eski Anadolu Türkçesine geçerken düştüğü görülmektedir (Öztürk, 2017: 60).

هآرْمُوزْ [hārmūz] Bir *ulu* ʿAcem pādişāhıdur. 168/a 7. satır 4. kelime.

اُطْرُوشْ [uṭrūş] Ṣaġır *ḳulaḳlu. 178/a 9. satır 7. kelime.*

خُصبْ [ḫuṣb] Aḳ *ilan.* 25/a 2. satır 3. kelime

اِعْتِشآشْ [iʿtişāş] Aġacda ḳuş yuva idinmek ve az azıḳ *getürmek*. 178/a 13. satır 1. kelime.

قَعْفَزَةٌ [ḳaʿfezetün] Çömelüb *oturmaḳ* ve yavaşca yörüyüş ve söz ḳarşılamaḳ. 79/a 11. satır 1. kelime.

3. Tekleşme: Alıntı kelimelerde bulunan ikiz ünsüzlerden birisinin düşme olayıdır (Öztürk, 2017: 60).

اِنْدآصْ [indāṣ] Āherden *ḥaḳḳını* çıḳarmaḳ. 183/b 5. satır 1. kelime.

مُرآشَةٌ [mürāşetün] Biregü üzerinde olan azacıḳ *ḥaḳ.* 88/a 11. satır 8. kelime.

4. Ses Türemesi

Eski Anadolu Türkçesinde ses türemesi pek sık kullanılan bir durum olmamakla birlikte, eser içerisinde Eski Türkçede kullanılan ur- fiilinin eser içerisinde hem ur- şekli hem de vur- şeklinde gözükmektedir. Yine ön sesteki ‘y’ sesinin Eski Anadolu Türkçesinde hem ‘y’li hem de ‘y’ sesini kaybetmiş halleri vardır. Yine türememin özel bir şekli ikizleşme Eski Anadolu Türkçesinde pek sık rastlanmasa da eser içerisinde örnekleri görülmektedir (Öztürk, 2017: 60).

ظَرٌّ [ẓarr] Ṭaş ile *urmaḳ* ve pārelamaḳ ve deve boġazlamaḳ. 153/b 10. satır 9. kelime.

تَنَآجُشْ [tenācüş] Artırışmaḳ ve bir ḳumāşa kimse gelib almasun diyi ḥācetiñ degil iken artırışmaḳ ayaġa *vurmaḳ* içün. 179/b 1. satır 1. kelime.

خُصآبْ [ḫuṣāb] Bir ṭaraf ve cānib ve aḳ *yılan*. 25/a 2. satır 4. kelime.

خُصبْ [ḫuṣb] Aḳ *ilan.* 25/a 2. satır 3. kelime.

اِدْعآصْ [idᶜāṣ] Ḳatl itmek ve *issi* ayaġın ḳızdırmaḳ. 183/a 6. satır 8. kelime.

فَرْخَةٌ [ferḫatün] *Yaṣṣ*ı sünü demreni ve dişi yavrı. 75/a 13. satır 9. kelime

1.6.2. Şekil Bilgisi

1.6.2.1. İsim

1.6.2.1.1. İsim çekim ekleri

1. Çokluk eki

Eski Anadolu Türkçesinde çokluk eki *-lar,-ler*'dir (Öztürk, 2017: 62) .

دُرُوْبٌ [dürūbün] Büyük *ḳapular* ve büyük *yollar*. 25/a 12. satır 3. kelime.

اَلْغآزْ [alġāz] Murād gizlenen *sözler.* 163/b 7. satır 7. kelime.

2. İyelik Ekleri

Eski Anadolu Türkçesinde iyelik ekleri *-m,-ñ,-I,-sI,-mUz,-nUz,-lArI* şeklindedir (Öztürk, 2017: 62). Eser içerisinde çokluk 2. şahıs iyelik ekine yer verilmemiştir.

طُوَيسْ [ṭuveys] Ṭāvūs ḳuşcaġazı ve bir şōm muḫanneṯ eridi diridi ki *anam* benum Enṣāriler *ḫātūnları* arasında ḳovcılıḳ iderdi ve beni *anam* ḥabību'l-lah āḫirete gitdiki gice ṭoġurdı ve Ebūbekr r.a. āḫirete gitdigi gün beni memeden yardı ve ḥażreti ᶜÖmer r.a. āḫirete gitdigi gün baliġ oldum ve ḥażreti ᶜOṯmān r.a. şehīd olduġı gün evlendüm ve ḥażreti ᶜAlī vefāt itdigi gün *oġlum* ṭoġdı dir idi anunçün fulāhün eşeᵓmü min ṭüveys dirler. 173/b 6.satır 3. kelime.

فَاطِمَةٌ [fāṭimetün] Yigirmi ṣaḥābiyye ḫatunuñ ismidür *Resulümüzün ḳızıdur* anadan ayrılmış dimekdür ve ölüm. 75/a 2.satır 1. kelime.

مآزْ [māz] Boynın uzadıcı ve uzad *boynuñ* dimekdür. 167/a 7. satır 9. kelime.

3. Aitlik Eki

Eski Anadolu Türkçesinde aitlik eki *-ḳı (ġı), -ki* şeklindedir (Öztürk, 2017: 63).

مَجزْ [mecr] Gebe deveniñ ve ḳoyunuñ *ḳarnındaġı* köşek ve ḳuzı ve *ḳarındaġıyla* bile ṣatun almaḳ ve büyük böce ve ḳumār ve muḥāḳale ve müzābene maᶜnisine ve ṣuṣuzluḳ ve arıḳlıḳ ve ḥareket itdirmek ve ᶜaḳl ve riyā ve çoḳ nesne. 158/a 4. satır 2. kelime.

4. Hâl Ekleri

İlgi Hâli

Eski Anadolu Türkçesinde ilgi hâl eki ünsüzle biten isimlere *-uñ,-üñ* ünlüyle biten isimlere *-nuñ,-nüñ* şeklinde eklenir (Öztürk, 2017: 63). Ancak eserde yuvarlak şekillerinden ziyade dar şekillerine *-ıñ, -iñ / uñ, üñ* rastlanmıştır.

قُبْرُسْ [ḳubrus] *Bāḳırıñ* ġāyet ḫāṣı ve altunuñ eyüsi ve ḳıbrız aṭası. 175/a 1. satır 9. kelime.

جُحرْ [cüḥr] Delük ve yirde ve yarda her *cānavarlarıñ* ve hevammiñ idindigi yuva. 145/b 7. satır 1. kelime.

جآمُورْ [cāmūr] Ḫurmā *aġacınıñ* özi. 167/b 11. satır 7. kelime.

ظيئرْ [ẓiʾr] Biregünüñ oġlanını emzirib bislemege mütekeffil olan kimse ki aña dāye dirler ve *köşküñ* bir köşesi ve rüğni ve divāre urulan direk. 153/b 1. satır 5. kelime.

Yükleme Hâli

Eski Türkçede yalın hâldeki isimlerden sonra: *-g,* iyelik eklerinden sonra: *-n,* zamirlerden sonra: *-nı, -nı* şeklinde kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde asıl yükleme hali *-ı,-i* şeklindedir (Öztürk, 2017: 63-64). Ancak eserin ilgili bölümünde Eski Türkçede iyelik ekinden sonra kullanılan *-n* ekinin de bolca kullanıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca zamirlerden sonra *-nı, -ni* şeklinde kullanılmıştır.

مَرْجَعَةٌ [mercaʿatün] *Elini* çevirib ardından nesne almaḳlıḳ ve ters yörümeklik. 88/a 1. satır 1. kelime.

مآزْ [māz] *Boynın* uzadıcı ve uzad boynuñ dimekdür. 167/a 7. satır 9. kelime.

مُقاتَلَةٌ [muḳāteletün] Biri birini öldürmeklik ve Allah *anı* helāk itsun dimeklik. 92/b 8. satır 6. kelime.

Yönelme Hâli

Eski Anadolu Türkçesinde yönelme hâl eki *-a,-e*'dir (Öztürk, 2017: 64).

فُرْزَةٌ [fürzetün] Furṣat ve nevbet ve *depeye* çıḳan yol ve Yemame'de bir ṭaġdur. 25/b 3. satır 1. kelime.

تَعَرْقُبْ [teʿarḳub] Ṭaracıḳ *yola* gitmek ve emrden bir yaña ʿudul itmek. 22/b 5. satır 3. kelime.

Bulunma Hâli

Eski Anadolu Türkçesinde bulunma hâli *-da,-de* eki kullanılmıştır. Tonsuz ünsüzlü şekiller kullanılmamaktadır. Ek tonsuz ünsüzle biten kelimelere eklendiği zaman ünsüz uyumu bozulur (Öztürk, 2017: 65).

قَوسْ [ḳavs] Yay ve arşūn ve ḫurmā yıġını dibinde ḳalan ḫurmā ve *gökde* bir burcdur ve ileri gecmek ve bil bükri olmaḳ ve at ḳoşmaḳ.25/b 3. satır 1. kelime.

غاَقَةٌ [ġāḳetün] Bir nevʿ ḳuşdur *ṣuda* olur. 73/a 13. satır 10. kelime.

Ayırılma Hâli

Eski Anadolu Türkçesinde ayrılma hâli eki *-dan,-den*'dir. Bulunma hâli ekinde olduğu gibi ek tonsuz ünsüz ile biten kelimelere eklendiği zaman ünsüz uyumu bozulur(Öztürk, 2017: 66).

كُزاَزْ [küzāz] Şiddet berdden olan maraż ve *ṣovuḳdan* ditreme. 167/a 1. satır 1. kelime.

اِخْتِباَسْ [iḫtibās] Ġalebe ile nesne almaḳ ve māl *elden* gitmek. 168/b 3. satır 6. kelime.

Eşitlik Hâli Eki

Eski Anadolu Türkçesinde eşitlik hâl eki *-ca,-ce,-ça,-çe ve -layın, -leyin* şeklindedir (Öztürk, 2017: 66).

عَفَرْ [ʿafer] م ve bir *niçe* şehrlerdir Beysān'da. 154/a 12. satır 2. kelime.

كَسْحَبَةٌ [kesḥebetün] *Uġurlayın* arḳun arḳun yörüyiş. 81/b 3. satır 8. kelime.

تَظَهُّرْ [teẓehhür] *Öyleyin* seyr itmek. 144/a 7. satır 2. kelime.

Vasıta Hâli

Eski Türkçenin asıl vasıta hâl eki *-n*'dir. Ancak bu ek zamanla çekim eki görevinden uzaklaşıp yapım eki görevi üstlenmiştir. Eski Anadolu Türkçesinde vasıta hâli daha çok ile edatı ve bu edatın ekleşmiş şekilleri olan *-la,-le,- ıla,-ile* ekleri ile yapılmaktadır (Öztürk, 2017: 66). Bunun yanında *-n*'li örneklere de rastlanmaktadır.

تَرْوِيزْ [tervīz] Niçe nesneye *fikrile* ḳaṣd itmek. 164/a 8. satır 7. kelime.

مُرْغِسْ / مُرْغَسْ (معاً) [mürġis/ mürġas] Nefsini ḫōş *niʿmetlerle* bisleyen er ve giñiş dirlik. 176/b 1. satır 5. kelime.

مُبْكِرْ [mübkir] İlin *yazın* evvel yaġan yaġmurı ve mübekkir maᶜnisine. 158/a 13. satır 4. kelime.

Yön Gösterme Hâli

Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde hâl ekleri; *-ra, -re, -ru, -rü, -aru, -erü* şeklinde olup (Öztürk, 2017: 67) eser içerisinde düz şekillerine rastlanmaktadır.

مَجآزْ [mecāz] Bir mevżiᶜden *ileri* gecmeklik ve yol ve ḥaḳiḳat olmayan nesne ve ġ Ḳurbe Yenbuᶜ. 167/a 10.satır 2. kelime

1.6.2.1.2. İsim yapım ekleri

1. İsimden isim yapan ekler:

-AK: كُلْيَةٌ [külyetün] *Bögrek* ve yay ṭutamaġı ve aşaġa olan bulut ve ṭaġarcıḳ ḳulpı altına dikilen degirmi pāre deri. 82/a 5. satır 5. kelime.

-An: مَشِيمَةٌ [meşīmetün] Oġlan yatağı. 89/b 12. satır 2. kelime.

-ez: مُيَسِّرْ [müyessir] *Geñez* ḳılıcı. 160/b 13. satır 10. kelime.

-CI: سِنْطآبْ [sinṭāb] *Demürci* çekici. 27/a 2. satır 1. kelime.

-CIl: قَعَنْبآةْ [ḳaᶜanbāt] Yavuz pençeli *ṭavşancıl.* 79/a 8. satır 5. kelime.

-dAş: اَوآنِسْ [evānis] Üns ṭutucı *yoldaşlar.* 169/b 5. satır 2. kelime.

-dIn: تَنْوِيرْ [tenvīr] Nurlandırmaḳ ve *aydınlıḳ* virmek ve ürkütmek. 144/b 12. satır 2. kelime.

-duruk: نِيرْ [nīr] Ḳarġı ve ḳaftān zincefī ve bir yire cemᶜ olmış ipler ve saçaḳ ve arġac ve esbābıla olan *boyunduruḳ* ve yoluñ bir cānibi ve ṣadri ve yol üzerinde olan āşḳāra hendek ve ة bi-Baġdād ve bir ṭaġdur. 161/b 10. satır 4. kelime.

-düz: اَقْوَسْ [aḳvas] Ḳatı bükri nesne ve ulu belā ve ıraḳ şehr ve uzun olan *gündüz* ve ṣarp zamān. 169/a 5. satır 10. kelime.

-egü: مُرآشَةٌ [mürāşetün] *Biregü* üzerinde olan azacıḳ ḥaḳ. 88/a 11. satır 8. kelime.

-ıl: غَضآرْ [ġaḍār] İnce özli *yaşıl* bālçıḳ dil göz boncuġı. 155/a 6. satır 3. kelime.

-In: مُكآسِرْ [mükāsir] *Yaḳın* ḳoñşı ve ṣıyıcı. 160/a 9. satır 3. kelime.

-kek: خُزَزْ [ḫuzez] *Erkek* ṭavşan. 165/a 8. satır 8. kelime.

-lIK: هِلْقَسْ [hilḳas] Yavuz nesne ve ziyāde *açlıḳ* ve semiz etli recul. 177/b 11. satır 2. kelime.

-lU: خَرْعَبْ [ḫarʿab] Bir *yıllıḳ* budaḳ ya ṭāze yumşaḳ *bedenlu* ve güzel bedenli genc ḳız ya kemükleri ince ki semiz genc ḳız yumşaḳ *tenlü* ʿavrat. 24/b 13. satır 2. kelime.

-mIş: فَنْزَرْ [fenzer] Aġac üzerinde yapılan yüce *altmış* arşūn gözci evi. 156/a 1. satır 4. kelime.

-sul: عَسآرْ [ʿasār] *Yoḫsulluḳ.* 154/a 5. satır 8. kelime.

2. Fiilden isim yapan ekler:

-(y)AGAn: رَحيِبْ [raḥīb] م ve ḳatı *yiyegen* kimse. 26/a 1. satır 6. kelime.

-am: قُبْضَةٌ [ḳubḍatün] Bir *ṭutam* nesne. 77/a 10. satır 3. kelime.

-AnAK: قَسْقَسَةٌ [ḳasḳasetün] *Degenek* oynatmak ve ḳımıldatmaḳ ve ḳulaġızlıḳ ve yilmek ve kelbe çaġırmaḳ. 78/1 2. satır 1. kelime.

-GU: مَحَبَّةٌ [maḥabbetün] *Sevgü* ve sevmeklik. 86/a 4. satır 4. kelime.

-Gun: غآرَآةٌ [ġārātün] *Baṣġun* ve yaġma ve şerr ve atlarıla ılġar idüb il vurmaḳ 73/a 12. satır 5. kelime.

-Im: قأضِيَةٌ [ḳāḍiyetün] *Ölüm* ve diyete virmege cāyiz olan deve ve bölünen ṣadaḳa. 77/a 7. satır 7. kelime.

-In: مُؤآكَرَةٌ [mūʾākeretün] Yarıya *ekin* ekmeklik. 84/b 5. satır 8. kelime.

-Inç: فُرْحَةٌ [fürḥatün] *Sevinç* ve muştuluk virilen nesne. 75/a 13. satır 5. kelime.

-(U)k: فُسْتآتْ [fütāt] *Büyük* çādır. 75/b 13. satır 8. kelime.

-maz: قَصِيَّةٌ [ḳaṣiyyetün] Ġāyet aṣl yörgen deve ve *yaramaz* alçaḳ deve. 78/b 13.satır 1. kelime.

Mastar ekleri:

-mAK: قَيْمَةٌ [ḳaymetün] Bir emr üzerine *ṭurmaḳlıḳ.* 80/b 1.satır 6. kelime.

-mA: كُزآزْ [küzāz] Şiddet berdden olan maraż ve ṣovuḳdan *ditreme*. 167/a 1. satır 1. kelime.

-(y)Iş: فَطِنَةٌ [feṭinetün] *Añlayışlı* ʿavrat. 76/a 7. satır 2.kelime.

Sıfat-Fiiller:

-mIş: قَفْلَةٌ [ḳafletün] *Ḳurumuş* ağac ve bir kerre nesne virmek ve eñse ve ağır aḳce ve seferden giri dönmeklik. 79/b 1.satır 2. kelime.

-dUK: تَصْمِيْرْ [taṣmīr] Gün *ṭolundıġı* vaḳte girmek. 144/a 4. satır 8. kelime.

-(y)ACAK: مُدْرِيَةٌ [müdriyetün] Baş *ḳaşıyacaḳ* boynuz. 87/b 1. satır 4. kelime.

-(y)An: مِبْوَرْ [mibver] Dişi deveniñ gebe yidigini ve degil idi gini *bilen* erkek deve. 157/b 13. satır 7. kelime.

-(U)r: طِمِرٌ [ṭimirr] Güzel *yörür* at ve çalıḳ at. 153/a 9 satır 6. kelime.

Zarf-Fiiller*:*

-ken: كِفاَيَةٌ [kifāyetün] Yiterlik ve yitecek ḳadar nesne ve bir kişide biş aḳce borcın *var iken* ol kişi ol ḳadarlıḳ senden bir nesne alub ṭutışdırmaḳlıḳ. 85/b 13. satır 3. kelime.

-A: عُطآسْ [ʿuṭās] İrte yiri aḳlığı ve ḳarşudan *çıḳa gelen* geyik ve ağsırıḳ ve ağsırmaḳ. 174/a 3. satır 8. kelime.

-ArAK: بَشْ [beşş] Yüz gülecliği ve yüz gülec olmaḳ ve luṭfıla nesne istemek ve *gülerek* ḳarşu varmaḳ ve şīnlenmek ve riżā ve kerem. 178/b 11. satır 7. kelime.

-dUkcA: كَظْكَظَةٌ [keẓkeẓetün] Ḳarın ṭolduḳca ṭos ṭoġrı olub oturmaḳlıḳ ve ḳırbayı *ṭoldurduḳca* düm düz olub ḳayışmaklıḳ. 81/b 8. satır 1. kelime.

-U: غِبْطَةٌ [ġibṭatün] Könüleme ve bir kişiniñ ḫōş ḥālini *görüb* ancılayın benümde olsa *diyü* ġamlanma amma ol eyülik andan gitse baña gelse dise ḥased olur ve surūr ve güzel ḥāl ve ḥased maʿnāsına daḫı gelür ve güzel könüleyecek mertebe. 73/b 3. satır 4. kelime.

1.6.2.2. Fiil

1.6.2.2.1. Fiil çekim ekleri

1.6.2.2.1.1. Bildirme kipleri

1.Görülen geçmiş zaman eki

Eski Anadolu Türkçesi döneminde görülen geçmiş zaman eki *-dı, -di, -du, -dü* ekleriyle yapılmaktadır (Öztürk, 2017:77). Eser içerisinde örnekleri sınırlıdır.

تَلْبِيسْ [telbīs] Ḳarışdırmaḳ ve işitmegile görmedigi kimesneden ḫaber naḳl itmek ben anı *gördüm* aġzından diñledüm diyü ben. 170/b 6. satır 1. kelime.

نِمسْ [nims] Mışr vilāyetinde olur bir cānavardır ejderhāyı öldürür yaṣṣıca ḳurı ata beñzer ve *didiler* ki porsuḳdur ve baʿżın ar ṣudur *didiler*. 177/a 13. satır 4. kelime.

2. Öğrenilen geçmiş zaman eki

Eski Anadolu Türkçesinin öğrenilen geçmiş zaman eki *-mış, -miş* ekleriyle yapılmaktadır (Öztürk, 2017: 77) . Eski Anadolu Türkçesinde *-updur, -üpdür, -updurur* şeklide olan ekin örneklerine rastlanmamakla birlikte öğrenilen geçmiş zamanın örnekleri eser içerisinde sınırlıdır.

تَدْلِيسْ [tedlīs] Bir kişi bir ḥadīṯi şeyḫ-i ekber aġzından naḳl idib lakin ol ḥadīṯi alçaḳ kimseden işitmiş ola ya ulu şeyḫden işidenden *işitmiş* ola aña dirler. 170/a 9.satır 8. kelime.

3. Geniş zaman eki

Eski Anadolu Türkçesinde bu ek *-r*, -ar, -er' dir. Eklerin yardımcı ünlüsü yuvarlaktır (Öztürk, 2017: 78).

قَرَامِطَةٌ [ḳarāmiṭatün] Bir cins ṭayīfedur Beriyye ḫalḳından ki ḥācīlarıñ yoluna inerler ḥarāmīlıḳ ve ḥırsızlıḳ *iderler.* 78/a 6. satır 8. kelime.

4. Gelecek zaman eki

Eski Anadolu Türkçesinde gelecek zaman eki *-ısar, -iser*'dir. Bazı örneklerinde *-ası, -esi* sıfat-fiil ekinin kip eki gibi kullanıldığı görülür. Bugün kullanılan *-acak,- ecek* gelecek zaman eki sıfat-fiil olarak kullanılmıştır(Öztürk, 2017: 79). Örnekleri eser içerisinde azdır.

مِبْذَلَةٌ [mibẕeletün] Gündeye *geyecek* ḳaftān ve eski ḳaftān. 185/a 8. satır 7. kelime.

1.6.2.2.1.2. Tasarlama kipi ekleri

1. İstek eki

Eski Anadolu Türkçesinde istek eki *a-,e*'dir (Öztürk, 2017: 79). Eser içerinde örneklerine az rastlanılmaktadır.

عِشَارْ [ʿişār] ⇐ Dört aylıḳdan bir yıla varınca botlacı olan develer dirler ya on aylıḳ botlacı olanlar *ola* ya henüz ṭoġurmış develer *ola* ya muṭlaḳā gebe olan develere ṭoġurunca iṭlāḳ olunan ve ع 154/a 7. satır 8. kelime.

2. Gereklilik eki

Eski Anadolu Türkçesinde gereklilik eki için müstakil bir ek olmayıp -a, -e istek eki ile *-sa,-se* şart kipi ekine *gerek, gerekdür* gibi kelimeler eklenerek kullanılmıştır (Öztürk, 2017: 80). Fakat eser içerisinde bu kullanımlarından ziyade ekin Eski Anadolu Türkçesinin son zamanlarına doğru ortaya çıkan *-malı -meli* şeklinde kullanımlarına rastlanmaktadır.

اِعْرنْفاَزْ [iʿrinfāz] Ṣovuḳdan *ölmeli* olmaḳ. 163/b 2. satır 2. kelime

3. Şart eki

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde şart eki *-sa, -se*'dir (Öztürk, 2017: 80).

مآزُورْ [māzūr] Maġrib deñizinde sākin olur bir mübārek ḳuşdur deñiz sākin oldıġı zamānda yumurdlar gemiciler anuñ yumurdasını göricük fırtınadan ḳurtulmaların bilüb deryāya çıḳarlar ve ḳaçan gemi bir mehlekeye *düşmeli olsa* ya helāk idici cānavara *uġramalı olsa* bu ḳuş gelib geminiñ öñünce gāh iner gāh çıḳar keʾanne bunlara helāk iʿlām ider gibi gemiciler daḫı aña göre yaraḳlarını görürler. 157/b 8. satır 2. kelime.

1.6.2.2.1.3. Şahıs ekleri

1. Zamir kökenli şahıs ekleri

Zamir kökenli şahıs ekleri: *-Am, -vAn,-In, -sIn, -Uz, -vUz, -sIz , -lAr'*dir (Öztürk, 2017: 81). Eser içerisinde şahıs eklerinden teklik 1. şahıs, çokluk 1. şahıs ve çokluk 2. şahıs eklerinin örneklerine rastlanmamıştır.

2. İyelik kökenli şahıs ekleri

İyelik eklerinde ortaya çıkan şahıs ekleri, görülen geçmiş zaman ve şart çekiminde kullanılmaktadır. Bu ekler şunlardır: *-m, -ñ, -k, -ñUz, -lAr'*dir (Öztürk, 2017: 81). Eser içerisinde teklik 2. şahıs, çokluk 1. şahıs ve çokluk 2. şahıs eklerine rastlanmamaktadır.

3. Emir kipinde kullanılan şahıs ekleri

Eski Anadolu Türkçesinde Kullanılan emir ekleri şunlardır: -Ayın, -Ayım, -gIl, -sUn, -AlUm, -ñ, -ñUz, -sUnlAr'dir. Eser içerisinde teklik 1. şahıs, teklik 2.şahıs, çokluk 1. şahıs ve çokluk 2. şahıs eklerine rastlanılmamıştır (Öztürk, 2017: -82).

جِعاَرْ [ciʿar] Uyluḳda bir nişāndur ve ḳuyudan ṣu alan ḳuyuya *düşmeyeyin* diyü biline daḳub bağladıġı ip. 146/a 3. satır 2. kelime.

تَعْطِيبْ [taʿṭīb] Çıbıḳ ṭomırcıḳlanmaḳ ve ḳokusı güzel *olsun* diyü ʿilāc içmek. 22/b 7.satır 2. kelime.

سِقَآبٌ [siḳābün] ج ve şol pamıkdır ki ʿavrat ḳanına bulaşdırır daḫi başına geyer bir ṭarafını çıḳarı ḳor kendüye muṣībet vāḳʿ oldığını *bilsünler* düyi. 26/b 11. satır 6. kelime.

1.6.2.2.2. Fiil yapım ekleri

1. İsimden fiil yapan ekler:

-A-: اِشْنَآزْ [işʾāz] Ḳorḳutmaḳ ve uçundurmaḳ ve yüregin *oynatmaḳ.* 163/a 13. satır 2. kelime.

-(A)l-: شَآءِزْ [şaʾz (bi'l-ḳaṣr)] Yoġunalmaḳ ve ḳalıñırmaḳ ve *yücelmek* ve ḳabarmaḳ ve perk yimek ve ıżṭırāb itmek ve uçunmaḳ ve cimāʿ itmek ve semirmek ve ġalīẓ nesne. 165/b 6. satır 2. kelime.

-(A)r-: قِشْقَآشْ [ḳişḳāş] Şirkden ve nifāḳdan ya marażdan beri ḳınmaḳlık ve deve *gögermek.* 161/b 6. satır 4. kelime.

-dA-: هَجسْ [hecs] Göñüle nesne ḫuṭūr itmek ve nefs kişiye gizlice ʿabs̱ söz *fısıldamak* ve işidilib añlanmayan söz ve ḫāṭıra ve redd itmek ve yıġmaḳ. 177/b 6. satır 8. kelime.

-irge-: مَرْحَمَةٌ [merḥametün] *Esirgemeklik ve* şefḳat. 88/a 4. satır 5. kelime.

-sA-: اِعْطَآشْ [iʿṭāş] *Ṣuṣatmaḳ* ve develer *ṣuṣamaḳ* ve ṣuya yaḳılacaġı vaḳtden arṭuġa ḳatlandırmaḳ. 178/a 13. satır 2. kelime.

2. Fiilden fiil yapan ekler:

-ele-: اِجْهَآزْ [ichāz] Mecrūci *depelemek* ve isrāʿ itmek ve işini tamām itmek. 163/a 5. satır 6. kelime.

-y-: اِضْطِفَآزْ [iḍṭifāz] Gücüle aġzına *ḳoymaḳ.* 163/b 1. satır 3. kelime.

Çatı Ekleri:

-l-: تَنَثُّرْ [tenes̱sur] Dağıḳ *ṣaçılmaḳ* ve ṣabraşıb *dökülmek* ve bir ġurdāne ḫasta olub yine ḳırılmaḳ ve burnına ṣu ḳoyub çıḳarmaḳ. 144/b 12. satır 6. kelime.

-n-: تَحَسُّبْ [teḥassüb] Ṭayanmaḳ ve doyunca yimek içmek ve *bilinmek* ve ḫaber ṣormaḳ ve riżā ṭaleb ḳılmaḳ ve yiterlik ve çaġıl içine gömülmek ve berkitmek ya kefenile gömmeklik. 22/a 6. satır 3. kelime.

-ş-: تَلَبُّسْ [telebbüs] Ḳarışmaḳ ve *bulaşmaḳ.* 170/b 6. satır 2. kelime.

-dUr-: هَطْرْ [haṭr] Aġacıla kelbi urub *öldürmek* ya urmaḳ. 162/b 6. satır 2. kelime.

-dAr-: تَكْوِيْرْ [tekvīr] *Döndermek* ve başa dülbend ṣarmaḳ ve birini birinin içine ḳoymaḳ ve yire urmaḳ 144/b 8. satır 6. kelime.

-t-: خِبْخَابْ [ḫibḫāb] Ġadr itmek ve ḳarın aşaġa ṣarḳmaḳ ve uylayı *ṣovutmaḳ* ve arıḳlamaḳ ve ḥarāret sākin olmaḳ. 24/b 9. satır 4. kelime.

-z-: مُظَاءَرَةٌ [müẓāʾeretün] Biri biriniñ oġlanını *emzirmeklik*. 91/a 1. satır 4. kelime.

1.6.2.2.3. Fiillerde soru

Eski Anadolu Türkçesinde soru edatı *-mI* sürekli düz ünlüdür (Öztürk, 2017: 83).

نَجشْ [necş] Bāyiᶜ yanına düşüb bile medḥ idi virmek ve āḫer kisme metāᶜa müşteri olsun içün bāyiᶜa gelüb şu metāᶜ iki yüz aḳceye var *mı* diyü virmek meᶜahezā yüz aḳce ancaḳ iderken ya andan nefret idüb āḫere varsun içün anı dimeklik ve varıb av cānavarını ḳaldırıb ürkidi virmek ve debertmek ve baḫṣ itmek ve cemᶜ itmek ve çıḳarmaḳ ve nüfuẕ itdirmek ve sürᶜat itmek. 182/b 3. satır 3. kelime.

1.6.2.2.4. Zamir

Şahıs zamirleri, Eski Anadolu Türkçesinde ben, sen, o, ol, olar, biz, siz, anlar şeklinde olup 3. şahıslarda farklılık göstermektedir. İşaret zamirleri bu, şu, ol, şol şeklindedir. Dönüşlülük zamiri ise kendü, kendüz, öz şeklinde görülür. Belirsizlik zamiri için kim, kimi, kimse, herkim vb. kullanımlar vardır (Öztürk, 2017: 83).

مُتَهَشْهِشَةٌ [müteheşhişetün] Erine *kendüyi* sevdiren ᶜavrat. 85/b 1. satır 7. kelime.

تَلْبِيسْ [telbīs] Ḳarışdırmaḳ ve işitmegile görmedigi *kimesneden* ḫaber naḳl itmek *ben anı* gördüm aġzından diñledüm diyü *ben*. 170/b 6. satır 1. kelime.

1.6.2.2.5. Zarf

Eski Anadolu Türkçesinde zaman zarfı için, öñ, öñdin, soñ, indi, imdi, girü, kaçan, nice bir, şol, dem, geh, -den beri, soñra, daim, heman vb. kullanımlar vardır. Yön zarfları için, añaru, giri, berü, ileri, içerü, dışaru, karşu, dapa vb. şeklindedir. Miktar zarfları için, çok, yavlak, igen, katı, key, katı, top, nice, az az vb. şekilnde olup, son olarak, tarz zarfları için, eyle, beyle, şöyle, denlü, gine, gibi kullanımları vardır (Öztürk, 2017: 83-84).

مَشّْ [meşş] Eriyince ḳarışdırmaḳ ve bulaşıḳ eli bize silmek temīzlemek içün ve yaġını gidermek içün ve ḫuṣumet ve kemik ucları ṣormuġunı kevib ṣormak ve *az az* āḫeriñ mālını ṣaġub almaḳ ve deveniñ südüniñ *birazını* ṣaġmaḳ ve ayaḳda süñük olmaḳ ve ṭayyib nesne. 182/a 7. satır 7. kelime.

1.6.2.2.6. Sıfat

Niteleme ve belirtme sıfatları Eski Anadolu Türkçesinde bugünkünden farksızdır (Öztürk, 2017: 84).

نَسْنَسْ [nesnes] Bir cins ḫalḳdur bir ayaḳ ile ṣıçrar yörür ve bir ṭāyifedir ki peyġamberlerine ʿāṣi olucaḳ Ḥaḳ Taʿālā celle ve ʿalā anları *yarım bedenli bir elli bir ayaḳlı* ḳıldı ʿād ḳavmīnden idi ḳuş gibi aġızlarıyla yirden dāneyi alurlar ve ḥayvān gibi otlarlar ammā anları Ḥaḳ Teʿālā ṣoñra helāk ḳıldı illā ol ṣūret üzerine bir ḫalḳ ḳıldı anlar daḫı uc ṣınıf oldı nāsdur nasnāsdur nasānısdur ya bunlar yeʾcūc meʾcūc dur *yabani adamdan* bir ḳavmdur ya yabān ādamısıdur ve bir cānavardır ṣuda olur bir gözi vardur gāh gāh ṣudan çıḳub ādam gibi söyler furṣat bulucaḳ ādamı helāk ider.

1.6.2.2.7. Edat

Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan edatlar şu şekildedir: gibi, göre, bigi, kadar, karşu, teg, deg, ile, bile, birle, içün, içerü, ilerü, aşaga, taşra, ötürü, vb. şeklindedir (Öztürk, 2017: 84).

مَشّْ [meşş] Eriyince ḳarışdırmaḳ ve bulaşıḳ eli bize silmek temīzlemek *içün* ve yaġını gidermek *içün* ve ḫuṣumet ve kemik ucları ṣormuġunı kevib ṣormak ve az az āḫeriñ mālını ṣaġub almaḳ ve deveniñ südüniñ birazını ṣaġmaḳ ve ayaḳda süñük olmaḳ ve ṭayyib nesne. 182/a 7. satır 7. kelime.

1.6.2.2.8. Bağlaç

Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan belli başlı bağlaçlar şu şekildedir: ger, eger, ancak, illâ, lâkin, çün, çünki, sebep, veya, hem…hem, eger…eger, ya…ya vb. şeklindedir (Öztürk, 2017: 85).

نَسْنَسْ [nesnes] Bir cins ḫalḳdur bir ayaḳ *ile* ṣıçrar yörür ve bir ṭāyifedir ki peyġamberlerine ʿāṣi olucaḳ Ḥaḳ Taʿālā celle ve ʿalā anları yarım bedenli bir elli bir ayaḳlı ḳıldı ʿād ḳavmĭnden idi ḳuş gibi aġızlarıyla yirden dāneyi alurlar *ve* ḥayvān gibi otlarlar *ammā* anları Ḥaḳ Teʿālā ṣoñra helāk ḳıldı *illā* ol ṣūret üzerine bir ḫalḳ ḳıldı anlar daḫı uc ṣınıf oldı nāsdur nasnāsdur nasānısdur *ya* bunlar yeˀcūc meˀcūc dur yabani adamdan bir ḳavmdur *ya* yabān ādamısıdur ve bir cānavardır ṣuda olur bir gözi vardur gāh gāh ṣudan çıḳub ādam gibi söyler furṣat bulucaḳ ādamı helāk ider.

1.7. SÖZLÜKÇÜLÜK GELENEĞİ VE EL-BÂBÛS AÇISINDAN ÖNEMİ

Bir dilin söz varlığını bir araya getiren eserlere sözlük denilmektedir (Topaloğlu ve Kaçalin 2009: 402-414).

Sâmîler tarafından yazılan en eski sözlük MÖ 3000 yıllarının başında Sümerce ve Akkadca olarak yazılmıştır. Bu sözlüğü milattan önce ve sonrasına ait olan Çince ve Yunanca sözlükler izlemektedir. Modern sözlüklere denk sayılabilecek olan *Lexicon* adlı sözlük İskenderiye kütüphanesinin yöneticisi olan Bizanslı Aristophanes tarafından hazırlanan ilk sözlüktür. Sözlük güncel, eski ve eş anlamlı kelimeler ve atasözlerinden oluşmaktadır (Durmuş, 2009: 401-402).

İnsanların konuşmayı nasıl ne zaman öğrendiği tam olarak bilinmemektedir. Aynı şey sözlükler içinde geçerli olup ilk sözlüğün kim tarafından yazıldığı, konu bakımından ne içerdiği ve hangi tarihte yazıldığı gibi soruların cevabı da belirgin değildir. Sözlük terimi dünyada ilk olarak Jonh Garland tarafından 1225'te kullanılmıştır. Doğu dünyasının önemli sözlükçülerinden olan Farablı Ebu Nasr İsmail Cevheri'nin *Tac-ül-lüğa'tı ve Sihah-ül Arabiye*'si Arapça sözlükler içerisinde önemli bir yere sahip olup aynı zamanda Firuzabadi'nin 14. ve 15. yy.larda yazılmış olan, 60 cillten oluşan *el-Kâmûsu'l-muhît* adlı eseri de aynı öneme sahiptir. Batı'da ise sözlükçülük alanında ilk önemli gelişme Pallas tarafından hazırlanmıştır. Sözlükçülükte asıl gelişme 19.yy.da Jakob Grimm ve kardeşi Wilhelm Grimm tarafından gerçekleştirilmiştir. Türk sözlükçülük tarihine gelecek olursak burada ilk

olarak Kaşgarlı Mahmud'un Araplara Türkçeyi öğretmek için hazırladığı *Dîvânu Lugâti't Türk* adlı eseri karşımıza çıkmaktadır. 19 yy.dan sonra sözlükler Kıpçakça Sözlükler, Çağatayca Sözlükler ve Osmalıca Sözlükler olmak üzere üç şekilde ele alınmıştır. Ebul Kasım Zemahşeri'nin *Mukaddimet-ül Edep* adlı sözlüğü Kıpçakça sözlüklerinin en eskisidir. Yine Çağatayca sözlükler içerisinde hazırlanan Ali Şir Nevai'nin yazmış olduğu *Muhakemet-ül Lugateyn* adlı eser önemli bir yere sahiptir. Sözlüklerin birçoğu yazılırken Arap sözlükçülük geleneğinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Mustafa Ahteri'nin hazırlamış olduğu *Ahteri Kebir* adlı eseri Arapça-Türkçe bir sözlük olup kırk binden fazla madde içermektedir. 18. yy.a gelene kadar Türkçe söz varlığını esas alan sözlüğe pek fazla rastlanılmamaktadır. Sözlük çalışmaları Türkiye'de matbaanın kurulmasıyla birlikte hız kazanmıştır. Ahmed Vefik Paşa'nın o dönem içerisinde yazmış olduğu *Lehçe-i Osmanî* adlı çalışması dönemin Türkçe söz varlığını Arap alfabesi sistemi içerisindeki tanım ve örnek tümceler ile ele almıştır. Daha sonra ilerleyen dönemlerde Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte yazı devri başlamış olup Türk dilinin iyi bir sözlüğe ihtiyacı olduğu tespit edilmiş ve bir takım yazı sorunlarına da çözüm getirebilmek için 1928'de *İmla Lügatı* adlı bir sözlük yayınlanmıştır. *Yeni Türk Lügatı,* Harf inkılabından sonra, yayımlanan ilk sözlüktür. Daha sonrasında Türk dili alanındaki çalışmaların resmi ve bilimsel çerçevede yürütülmesi için 1932 yılında Türk Dil Kurumu kurulmuş olup Türk dili açısından önemli sözlük çalışmaları yapılmaya başlamıştır (Bingöl, 2007: 198-204).

Osmanlı ilim ve kültür ortamında Arap dili ve edebiyatı alanında çok sayıda sözlük çalışması yapılmıştır. Özellikle 16. yy.da dönemin gerek siyasi, sosyal hayatı gerekse medreselerdeki öğrenci artışı temel bir ihtiyaç ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle Osmanlı dönemi içerisinde Arapça ve Türkçe sözlükler bu ihtiyaç doğrultusunda yazılmaya başlanmıştır. Yazılan bu sözlükler aynı zamanda nitelik olarak ve dizi sistemi içerisinde birtakım sorunlara çözüm bulmayı da amaçlamıştır. Ahmed Efendi, eseri olan *el-Bâbûs* adlı çalışmasında sözlük ve sözlükbilimin işlevlerine büyük önem vermiştir. Ona göre muhtelif filolojik sorunun çözümünde ve dil öğreniminde temel kaynak olarak sözlüklerden ve sözlük biliminden yararlanmak gerektiğini vurgulamaktadır. Bu sebepten *el-Bâbûs* adlı sözlüğü de bu iki amaç doğrultusunda hazırlamıştır. Yani Ahmed Efendi'ye göre sözlük bir yandan öğrencilere kaynaklık etmeli diğer taraftan ise ilim adamları ve aydınların yararlandığı bir eser olmalıdır. Merkezzâde Ahmed Efendi eserinde birtakım yenilikler getirip ilim çevrelerinin ve ilim adamlarının takdirini kazanmıştır. Aynı zamanda kendisinden sonraki sözlüklere

de kaynaklık etmiştir. Eserini ise "benzeri bulunmayan" şeklinde nitelendirmiştir (Tanrıverdi, 2006: 320-321, 334).

1.8. LİTERATÜR ÖZETİ

DEVELLİOĞLU, Ferit. (2010). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*

Eserin ilk baskısı 1962 yılında yapılmıştır. Aydın Sami Güneyçal 1993 yılında sözlüğü yeniden düzenlemiş ve genişletmiştir. Eser, Osmanlıca-Türkçe bir sözlüktür. Sözlük, Osmanlıcada kullanılan Arapça ve Farsça kelimeleri içermektedir. Eser, çalışmamız esnasında Arapça ve Farsça kelimelerin doğru okunmasına ve anlamlandırılmasına yardımcı olmuştur.

DİLÇİN, Cem. (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*

Dilçin, eserini 13. yy.dan 19. yy.a kadar yazılmış yapıtları tarayarak oluşturmuştur. Eser Türk halk ağızlarındaki kelimeleri birebir yansıtmış olup çalışmamız sırasında hala günümüzde kullanılan halk ağızlarındaki kelimelerin belirlenmesine kaynaklık etmiştir.

MÜTERCİM ASIM EFENDİ. (2013). *El-Okyânûsu'l-Basît fî Tercümeti'l-Kâmûsu'l-Muhît, derl.Mustafa Koç, Eyyüp Tanrıverdi, Kâmûsu'l-Muhît Tercümesi*

Firüzabadi'nin *Kâmûsu'l-Muhît adlı* eserinin Mütercim Asım Efendi tarafından tercümesi yapılmıştır. Eser, Türkiye Yazma Eserler kurumu tarafından nüshaları karşılaştırılarak 6 cilt halinde hazırlanıp yayımlanmıştır. Eser, Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiye Koleksiyonu 1377-1378 ve 1379 numaralarında kayıtlıdır. Eser, Sultan II. Murad'a sunulmuştur. Eser, Arapçadan Arapçaya bir eser olup Asım Efendi bu eseri Arapçadan Osmanlıcaya çevirmiştir. Yaptığı bu çeviriden dolayı Mustafa Koç ve Eyyüb Tanrıverdi Asım Efendi'nin Mütercim lakabını aldığını söylemektedir. Eser, Arapça kelimelere dair sorunların giderilmesi ve Türkçe kelimelerin doğru anlaşılmasına yardımcı olmasından dolayı önemlidir. Çalışmamız *Kâmûsu'l-Muhît'*in bir tercümesi olduğu için eser bize büyük katkı sağlamıştır.

MUSLİHİDDİN EL-KARAHİSARÎ. (2017). *Ahterî-yi Kebir*

Eser Arapça-Türkçe bir sözlüktür. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte Kuran'ın daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla yazılmıştır. Eser yazıldığı dönemde sık kullanılan kelimelere yer vermesi bakımından, Arapçayı yeni öğrenmeye başlayanlar için önemlidir. Eserin boyutları büyük (kebir), orta (evset) küçük (sagir) şeklindedir.

SAMİ, Şemseddin. (2007). ***Kamus-ı Türki***

Türkçeden Türkçeye yazılan ilk sözlüktür. İlk baskısı İkdam gazetesi tarafından 1901 yılında yapılmıştır. Şemseddin Sami, eserini oluştururken Osmanlı Türkçesinde kullanılan Arapça ve Farsça sözcükleri ayıklamıştır. Eserde Türkçe kökenli sözcüklere ağırlık vermiştir. Ayrıca Türkçeyi zenginleştirmek için dile tekrardan kazandırılması gerektiğine inandığı Doğu Türkçesi ve Anadolu Türkçesine özgü kelimelere eserinde yer vermiştir.

TANRIVERDİ, Eyyüb. (2006). ***Merkezzâde Ahmed Efendi'nin El-Bâbûs Adlı Arapça-Türkçe Sözlüğü***

Bu makale içerisinde çalışmamız konusunu oluşturan *el-Bâbûs* adlı eserin özellikleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Sözlüğün içerisinde bulunan bazı kısımları okunmuş ve kelimelerin anlamları açıklamıştır. Ayrıca makale içerisinde, Merkezzâde Ahmed Efendi'nin hayatı, eserleri ve edebi kişiliği hakkında da bilgilere değinilmiştir.

Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü **(2009).** ***I- II -III -IV- V- VI.***

Eser; Aysel Barlas, Şakir Ülkütaşır, Güneş Bayraktaroğlu, Perihan Kutlar, Aysel Dikmen, Ayla Çıngı, Cem Dilçin, Aycan Ünver, Ömer Asım Aksoy, Meral Tolluoğlu, Ayla Bayaz, Olcay Sarıbaş, Günay Atabey, Emel Vardarlı tarafından hazırlanıp H. Emre Pekyürek tarafından düzenlemiştir. Sözlük, Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır. Çalışma yazı dilimize girmemiş, yurdumuzun türlü bölgelerinde halk ağzından derlenmiş olan Türkçe veya Türkçeleşmiş sözcüklerin bir araya getirilmesinden oluşmuştur. Eser sayesinde birçok kelime yazıya geçirilmiş, unutulması önlenmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. MERKEZZÂDE AHMED EFENDİ (ö.1555)

Merkezzâde Ahmed Efendi, 16.yy.da yazılmış olan Arapça-Türkçe sözlüklerinin önemli örneklerinden birini oluşturan *el-Bâbûs* adlı eserin yazarıdır. Ahmed Efendi "Merkezzâde", "İbn Merkez, bazen de "Merkezî" lakablarıyla tanınmaktadır. Ahmed Efendi, Halvetî şeyhi Merkez Muslihuddin Musa Efendi'nin oğludur. Babası tarafından yetiştirilen Ahmed Efendi; Arap dili, tefsir ve hadis alanında geniş bir bilgi birikimine sahip olmuştur. Ahmed Efendi; babasından dolayı doğal bir tasavvuf ortamında yetişmiş olup, ilmi çalışmalarını ilerlettikten sonra Halvetîlik erkanı üzerine sülûk aşamalarını tamamlayıp Merkez Efendi tarafından halife tayin edilmiştir. Merkezzâde Ahmed Efendi; 1551 yılında Merkez Efendi'nin isteği doğrultusunda Baba Nakkaş Tekkesine şeyh olmuş, burada irşat faliyetlerini devam ettirmiş, bir süre kaldıktan sonra oradan ayrılmıştır. Daha sonrasında Merkez Efendi'nin ölmesiyle birlikte Halvetî-Sünbülî postuna oturmuştur. Burada da iki yıl kaldıktan sonra bu görevi babasının halifesi olan Yakub Efendi'ye bırakmış, Denizliye yerleşmiştir. Merkezzâde Ahmed Efendi çoşkun mizaçlı, gayretli, bilgin ve fazilet sahibi, güzel ve etkili konuşan bir kişi olarak tasvir edilmektedir. Kendisi 963/1555'te Uşak'ta vefat etmiştir (Tanrıverdi, 2006: 326). Merkezzâde Ahmed Efendi'nin günümüze kadar tespit edilmiş eserleri şunlardır

Eserleri:

1. el-Bâbûs : 950/ 1543'tamamlanan Arapça-Türkçe sözlük olan *el-Bâbûs* çalışmamız içerisinde detaylı olarak ele alınmıştır.

2. Islâh-ı Merkezî: Ferişteoğlu'nun Arapça-Türkçe manzum sözlüğü üzerine yapılan bir çalışma olup kelime kadrosu ve beyit düzeninde değişikler ve eklemeler yapılarak hazırlanmış bir sözlüktür. 22 kıta halinde toplam 379 beyitten oluşmuştur.

Bilinen tek nüshası Türk Dil Kurumu Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümü, nr. Yz.A/195/2'de kayıtlıdır. Nüshanın nitelendirilmesi şöyledir:

Mavi bez kaplı mukavva cilt, 205x146(165x115)mm., 59^{b}-73^{a} varak olup 15 satır, nesih yazısıyla ay filigranlı kağıda yazılarak söz başları cetveller ve kelimeler arası ayırma işaretleri kırmızı mürekkeple gösterilerek yazılmıştır. Nüsha 1048/1638 tarihlidir (Tanrıverdi, 2006: 325).

3. Dürrü'l-Eflâk: Astronomi aletlerinden "mukantarayı" konu edinmiştir. Bilinen tek nüshası, Bağdatlı Vehbi Ktp. (Sül.), nr. 2063/2'de kayıtlıdır. 1158/1745 tarihinde istinsah edilmiş olan bu nüsha, 212x156 (120x165) mm boyutunda olup 13 satır halinde 15^{b}-30^{b} varakları arasında talik yazısıyla yazılmıştır (Tanrıverdi, 2006: 326).

4. İsmetu'l-Evliyâ*: el-Bâbûs'*ten önce yani 950/1543'ten önce yazılmış olan bu esere, yazar *el-Bâbûs*'un girişinde isimsel olarak yer vermiştir. Günümüze kadar herhangi bir nüshasına ulaşılamamıştır (Tanrıverdi, 2006: 326).

2.1. EL-BÂBÛSÜ'L-VASİT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT ADLI ESERİN ÖZELLİKLERİ

Merkezzâde Ahmet Efendi, çeviri ve telif yoluyla hazırlamış olduğu *el-Bâbûs* adlı Arapça-Türkçe sözlüğünü 950/1543 yıllarında tamamlamıştır. Eseri *el-Kâmûsu'l-kebîr*'den doğduğu için eserine *el-Bâbûs sagîr* ismini vermiştir. Ahmed Efendi eserini oluştururken Arap ve Fars dilleri kaynaklarından ve *Kâbûsu'l-Kâmûs*, *Sihâhü'l-Cevheriyy*, el-Ezherî'nin eseri, en-Nahcûvâniyy'nın eseri, el-Fencekirdî'nin eseri, el-Meydânî'nin *es-Sâmî* adlı eseri, Halîmî'nin *Bahru'l-garâib*'i adlı eseri, el-Fâhirî'nin *Mi'yâru'l-Cemâlî*'si adlı eseri ve Kemâl ed-Demîrî'nin *Hayâtu'l-hayavân*'ı adlı eserinden yararlanmış olup hekimlerin ve tabiplerin kullandığı tedavi ve ilaç isimlerine de yer vermiştir. Ayrıca Ahmed Efendi, el-Fîrûzâbâdî'nin 813/ 1410'da tamamlanan *el-Kâmûsu'l-muhît* adlı sözlüğünü de esas alarak yukarıda ismi geçen kaynaklardan da etkilenerek ve bazı eklemeler yaparak eserini geliştirmiştir. *el-Bâbûs* iki ana bölümden oluşmaktadır. Sözlüğün asıl kısmını "*Fi'l-Mufredât*" (1^{b}-308^{b}) bölümü oluşturmaktadır. Bu bölüm içerisinde yaklaşık 80 bin kelime madde başı yer almaktadır. "*Fi'l-murekkebât*" (308^{b}-310^{b}) adlı kısa bölümde ise 600 kadar Arapça birleşik kelimelerin Türkçe karşılığı verilmiştir. *el-Bâbûs'*te uygulanan dizi sistemi ise şu şekildedir: Birinci bölüm ilk olarak baplara ayrılmıştır, devamında ise fasıl adı

altında başlıklara bölünmüştür. Baplarda son harf sistemi kullanılmıştır. Fasıllarda ise ilk harf alfabetik olup fasılın devamında gelen harfler kendi içerisinde alfabetik olarak düzenli bir şekilde devam etmektedir. Fasıl içerisinde ikinci bir harfe geçtiğini göstermek için yeni bir dizeye başlamadan önce müellif nüshasında kırmızı ile gösterilirken diğer nüshalarda ise kırmızı veya koyu siyah şeklinde belirtilmiştir. İkinci kısımda ise yalnızca fasıllara bölünüp fasıllar, birleşik kelimelerinin ilk harfine göre dizilmiştir. Dizin sayesinde eser içerisinde herhangi bir kelimeyi bulmak için kelimenin türetildiği köke değil, kelimenin kendisine bakılıp bulunmaktadır. Örneğin شِرآزْ [şirāz] kelimesine bakmak için *"ş-r-z"* köküne gidilmeyip doğrudan kelimenin son harfi olan "*ze"* babı bulunup ardından kelimenin ilk harfi olan *"şın"* faslında alfabetik olarak dizilen *"rā"* harfi takip edilerek bulunmaktadır. Eser 312 varak olup a/b şeklinde sayfalara ayrılmıştır. Eserin sayfa numaraları Arapça ve Türkçe olarak sayfanın sol üst köşesinde verilmiştir. Ayrıca sayfanın sonunda diğer sayfanın madde başı olan kelimeye yer verilmektedir. Daha sonra eserin içerisinde birtakım kısaltmalar kullanmıştır. Bu kısaltmalardan ilki yer ismi olarak kullanılan, ayın (ع) dır. Daha sonra aynı, benzer anlamlarında Mim (م)kullanılmaktadır. Dal (د) belde anlamında kullanılırken güzel he (ه) ise köy olarak nitelendirilmektedir. Cim (ج) kelimenin çokluğunu ifade ederken Fe (ف) ise bilinen bir anlamı ifade etmektedir. Daha sonra madde başını iki şekilli okumak için meʿan (معاً) kullanılmıştır. Üçlü okuma için ise Müsellesen (مثلثا) kullanılmıştır. Kelimelerin meʿan ve müsellesen kısımlarında ilk olarak siyah hareke ile gösterilen kısımlar okunup daha sonra ise kırmızı hareke ile gösterilen kısımlar okunmaktadır. Eser içerisinde görülen örnekleri şu şekildedir:

Yer ismi olarak ayın ع

مَرْكُوزْ [merkūz] Yire dikilmiş süñü ve ṣancılmış nesne ve ع 167/a 12.satır 3.kelime.

مُزْدَلِفَةٌ [müzdelifetün] ع Beyne ʿArafāt ve Minā. 88/b 5. satır 6. kelime.

Aynı, benzer anlamlarında mim م

نِزْنآزْ [niznāz] م ve baş ḥareket itdirmek. 167/b 13.satır 5.kelime.

عآفُورْ [ʿāfūr] م ve helāk olacaḳ mevżiʿ 153/b 6. satır 9. kelime.

Belde anlamında dal دٌ

أُنْدُلُسْ [ündülüs] دٌ ve bir vilāyetdür. 169/b 12. satır 10. kelime.

جَرُوسْ [cerūs] دٌ beyne herāt ve Ġazne. 171/a 2. satır 1. kelime.

Köy anlamında güzel he ه

دُمآلِسْ [dümālis] دٌ bi-Mışra ve هٌ bi-Teflīs. 172/a 12. satır 5. kelime.

كآرِزْ [kāriz] هٌ bi-Neysābūr ve ʿacele idici. 166/b 12. satır 2. kelime.

Çokluk anlamında cim ج

عَدآبِسْ [ʿadābis] ج 173/b 10. satır 9. kelime.

حُمسْ [ḥüms] ج ve perk yirler ve Ḳureyşin laġabıdur ve ḳaḥṭlıḳ seneler. 171/b 1. satır 1. kelime.

Bilinen bir anlamda fe ف

مُدَرّسْ [müderris] ف ve çoḳ oḳuyucı. 176/a 11. satır 3. kelime.

كِبْرِيتْ [kibrīt] ف ve ḳızıl yāḳut ve altun ya bir cins cevherdür. 80/b 9. satır 8. kelime.

İkili okumak için (معاً) kullanılır.

دَيْكَسْ / دِيْكَسْ (معاً) [deykes/ diykes] Çoḳluḳ ḳoyun keçi. 172/b 2. satır 5. kelime.

مِحْلَةٌ / مَحْلَةٌ (معاً) [miḥletün/ maḥletün] Ḳaḥṭlıḳ yir. 86/b 6. satır 5. kelime.

Üçlü okumak için (مثلثا) kullanılır.

كَثْرَةٌ / كِثْرَةٌ / كُثْرَةٌ (مثلثا) [keṯretün/ kiṯretün/ küṯretün] Çoḳluḳ ve her nesnenin ulusı. 81/a 1.satır 9.kelime

أمسْ / اِمسْ / اَمسْ(مثلثا) [ems/ ims/ üms] Dünki gün. 169/a 12. satır 2. kelime.

2. 2. EL-BÂBÛS'UN NÜSHALARI:

Bâbûs'ün günümüze kadar ulaşan toplam 11 nüshası bulunmaktadır. Bunlardan altısı tarihli olup beşi tarihsizdir.

1.Atıf Efendi Kütüphanesi, nr. 2692 (müellif hattı): Zahriyede (1a) sonradan yazıldığı anlaşılan "*Lügat-ı Kāmûs Tercümesi Bâbûs (bâ–hatt-ı mütercim-i*

müellif) ibaresine yer verilmiştir. Aynı sayfada Ahmed Efendi'ye ait olduğu düşünülen "*Gönlümi alun divâne kılun gurbete salun Allâhumme Allâh"* ifadesi vardır. Yine aynı sayfa içerisinde, önceki vikaye varağının "a" ve "b" yüzlerinde; ayrıca metnin bittiği 310a'dan sonra mevcut iki boş varakta sonradan yazılmış olan çeşitli yazılar ve hadislere yer verilmiştir.

Nüsha; gömme şemseli, cetvelli, yaldızlı meşin cilt; 1+310+2 varak, 300x220 (150x200) mm, aharlı kâğıt, nesih ve 13 satır olup her satırda ortalama 10 kelime bulunmaktadır. Madde başları büyük harflerle yazılmış olup Türkçe açıklamalar daha küçük harflerle sayfanın altına, sağına, soluna yukardan aşağı veya sayfa kenarlarına değişken yönlerde yazılmıştır. Nüshanın ikinci kısmı, 308b'de başlamaktadır. Sonradan ilâve edilen maddeler, kırmızı mürekkeple sayfa kenarlarına veya sayfa başlarına eklenerek yazılmıştır.

Ferağ kaydında (310a) eserin Ahmed bin Musa tarafından 950/1543 yılında Rebiülevvel / Haziran ayında cumartesi günü kuşluk vaktinde tamamlandığı ifade edilmiştir (Tanrıverdi, 2006: 337).

2.Milli Kütüphane, nr. 06 M.K Sam. Yz. 1068*:* *el-Bâbûsu's-sagîr:* Samsun Gazi Kütüphanesinden Milli Kütüphane'ye geçmiş olan nüsha 970/1563 yılı ocak ayı başlarında tamamlanmıştır. Eser, sırtı siyah bez kaplı, kahverengidir. Şirazesi dağılmış meşin ciltli nüsha, 300x210 (205x130) mm 312 varaktır. Her varağında 13 satır bulunup her satırda 7 ile 9 arasında madde başına yer verilmiştir. Madde başı kelimeler nesih; ilerleyen varaklarda nispeten küçük yazı ile yazılmıştır. Açıklamalar satır altı ve üstü değişken yönlerde olup italik olarak yazılmıştır. Söz başları kırmızı mürekkeple yazılıp madde araları kırmızı mürekkep işareti koyularak ayırılmıştır. Dizide harf değişiminde yeni diziyi başlatan harf, iri kırmızı sülüs ile gösterilmiştir. Başlıklar iri kırmızı yazı ile yazılmış, ikinci kısım 309b'den başlar (Tanrıverdi, 2006: 338).

3.a.Hamidiye Kütüphanesi (Sül.), nr. 1362*:* *el-Cildu'l-evvel; Bâbûsu'l-luğa mine'l-Kāmûs:* Bez kaplı, şemseli, miklepli, mukavva cilt olan, 497 varak, 265x170 (205x110) mm., 27 satır, nesih, aharlı kağıtdır. Ömer bin Hüseyin bin Ali tarafından 992/1584 yılında Şaban/Ağustos ayının sonlarında tamamlanmıştır. Nüshanın, bapları, fasılları ve madde başları harfleri, kırmızı mürekkeple yazılmış olup madde başları harekeli ve üstleri kırmızı şekilde gösterilmiştir. Bu nüsha, eserin

birinci cildi olup *bâbu'z-zâl faslu'l-hâ* ile biter. Nüshanın ikinci cildi de aynı kütüphanede takip eden numarada kayıtlıdır (Tanrıverdi, 2006: 339).

3.b.Hamidiye Kütüphanesi (Sül.), nr. 1363*:* *el-Cildu's-sânî mine'l-Bâbûs:* Ömer bin Hüseyin bin Ali el-Kirmâs(t)î tarafından 12 Safer 994 / 2 Şubat 1586'te tamamlanmış olan nüsha, bez kaplı, şemseli, miklepli mukavva ciltli, 604 varak, 265x170 (205x110) mm., 27 satırdır. Bu nüsha, Hamidiye Kütüphanesi (Sül.), 1362 numarada kayıtlı nüshanın ikinci kısmıdır (Tanrıverdi, 2006: 340).

4.Hacı Beşir Ağa Kütüphanesi (Sül.), nr. 626*:* *Lugatu Bâbûs fi tercumeti'l-Kāmûs:* Kahire Kadısı Mehmed Erzurumî tarafından 1731 yılının ocak ayında yazıldığı bilinen bu nüsha, gömme şemseli, cetvelli, miklepli meşin ciltli olup,549 varak, 325x220 mm., aharlı kağıttır. Maddeler büyük, açıklamalar ise küçük yazı ile dikey ve yatay olarak yazılmıştır (Tanrıverdi, 2006: 340).

5.Esad Efendi Kütüphanesi (Sül.), nr. 3196*:* Osman bin Ahmed tarafından 1181/1768 de Ramazan / ocak ayının ortalarında yazılmıştır. Bu nüsha, şemseli, cetvelli, miklepli yıpranmış meşin cilt, 399 varak, 315x194 (258x135) mm.,39 satır olup aharlı kâğıt, tezhipli serlevhalı, cetvelli, nesihtir. Bap ve fasıl isimleri kırmızı ile madde başları ise siyah mürekkeple yazılmış olup Hamidiye Nüshasındaki gibi madde başlarının üstü kırmızı çizgi ile belirtilmiştir (Tanrıverdi, 2006: 340).

6.Hazine Kitaplığı (TSMK, Türkçe), nr. H. 1169*:* *Kitâb-ı Bâbûsu'l-vasît: Tercüme-i Kâmûsu'l-muhît:* Zilkade 1184 / Şubat 1771 de istinsah edilmiş olan bu nüsha, miklepli, kahve rengi deri ciltli, 695 varak, 325x210, mm.'dir. 25 satır bulunan aharlı kâğıt, nesih, harekeli, serlevha tezhipli, kırmızı cetvellidir.

7.Yazma Bağışlar Kütüphanesi (Sül.), nr. 154*:* *Kitâbu Bâbûsu'l-vasît: Tercumetu Kâmûsu'l-muhît:* Mukavva ciltli olan nüsha 310x220 (250x152) mm'dir. 299 varak vardır. 27 satırdan oluşmaktadır. Eserin Madde başlıkları ve Türkçe açıklamaları 64b varağına kadar aynı renk ve boyutta yazılmıştır. 64b'den itibaren ise madde başları kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Eser genel itibariyle harekeli olarak yazılmıştır (Tanrıverdi, 2006: 341).

8.III. Ahmed Kitaplığı (TSMK, Türkçe), nr. A. 2703*:* *Kitâb-ı Bâbûsu'l-vasît (Lügat-ı Bâbûs):* Cilt I ve II şeklinde olan nüsha, milkepli, şemseli ve koyu vişne

rengindedir. 538 varak olup 305x200, 8 satırlıdır. Aharlı kağıt ve nesih kullanılmıştır. Açıklamalar satır arasında ince nesihle yazılmıştır (Tanrıverdi, 2006: 341).

9.Hacı Selim Ağa Kütüphanesi (Hacı Selim Ağa), nr. 1224*:* İki cilt şeklinde oluşan bu nüshanın birinci kısmı, vişne renginde olup miklebi düşmüş meşin ciltdir. 499 varak olan, 280x190 mm'dir. 27 satırdan oluşup tezhipli, cetvelli, ahar kağıtlı ve nesihtir. Madde ve açıklamaları boyut olarak aynı olup bap, fasıl ve harfler kırmızı renk ile gösterilip maddelerin üstleri kırmızı bir çizgi çekilerek belirtilmiştir.

İkinci kısım ise Ebru kaplı, mukavva ciltli ve 632 varaktan oluşmaktadır. Nüshada 27 satır olup 285x200mm'dir. Ayrıca nüsha cetvelli ve nesihtir (Tanrıverdi, 2006: 341).

10.Kemankeş Kütüphanesi (Hacı Selim Ağa), nr. 646: *Bâbûs:* Şirazesi kısmen dağılmış olan nüsha mukavva ciltli olup 187 varaktan oluşmaktadır. 12 satırdan ibarettir. Mukaddime ile başlamaktadır. Müellif hattı nüshasına benzemektedir. Ortalama her sayfada 13 satır, her satırda 9 kelime bulunmaktadır. Madde başları büyük bir şekilde yazılırken açıklamalar ise küçük yazılmıştır.

11.Staatsbibliothek (Berlin), Ms.or.fol.3339: Bâbûs: Almanya Mili Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Bölümü'nde bulunan nüshaya ulaşılamayıp nüsha ile ilgili bilgiler elektronik ortamdan alınan bilgiler doğrultusunda şu şekildedir. Nüsha; Adi, kahverengi deri ciltli olup 376 varaktan oluşmaktadır. 23 satırdır. Başlıklar ve söz başları kırmızı mürekkep ile belirtilmiştir. Nüsha, Müderris Fürûsî Mustafa bin Ahmed Efendi İznikî tarafından istinsah edilmiştir (Tanrıverdi, 2006: 342).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. EL-BÂBÛSÜ'L-VASÎT FÎ TERCÜMETİ'L-KÂMÛSU'L-MUHÎT ADLI ESERİN TRASKRİPSİYONLU OLARAK TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARIMI

[22/a]

1.

فصل التّاء [Faṣlü’t-tāʾ]

تآبٌ [tābb] Büyük er ve żaʿīf nesne ve yaġırd deve ve yaġırd eşek.

تآءَبُبْ [teʾebbub] Taʿaccub itmek ve ḥācet bitürmek.

تآءَتُّبْ [tāʾettüb] Çār geymek.

تآءَدُّبْ [tāʾaddüb] Güzel ḫuylar hünerler ögrenmek.

تآءَرُّبْ [tāʾerrüb] Muḥkemlik ve ṣınırḳılmaḳ ve vāfir olmaḳ ve keskin olmaḳ ve kemāl bulmaḳ ve teʾenniyileişlemek ve perklenmek ve zireklenmek.

تـءَزُّبْ [teʾezzub] Mal üleşmek.

2.

تآءَشُّبْ [tāʾeşşub] Budaḳlar biri birine ḳoyuluşmaḳ ve ḳarışmaḳ ve ḳındırmaḳlıḳ

تآءَلُّبْ [tāʾellüb] Bir yire cemʿ olmaḳ ve ḳolmaḳ ve ḳındırılmaḳ ve fāsidlik.

تآءْلَبْ [tāʾleb] Ḳalıñca ḳūntca ḥarīf ve bir nevʿ aġcdır.

تآءْوِيبْ [tāʾvīb] Cemiʿ neḫārı seyr itmek.

تآءَهُّبْ [tāʾehhüb] Yaraḳlanmaḳ.

تآيِبْ[tāyīb] Yaramazlıḳdan rucūʿ idici.

ب

تَبُّ [tabb] Nāḳış olmaḳ ve ziyān olmaḳ ve ziyān ve noḳṣān ve żelāl ve kesmek ve helāl.

تَبآبْ [tebāb] م

3.

تَبِيبْ [tebīb] م

تَبَبْ [tebeb] م

تِبْتآبْ [tibtāb] Ḳocalmaḳ.

تَبُّوبْ [tebbüb] Helāk olacaḳ yir ve eyegüler birikdigi yir.

ت

تَتْبِيبْ [tetbīb] Eksemeklikve helāk ḳılmaḳlıḳ.

تَتْرِيبْ [tetrīb] Ṭopraġı bıraḳmaḳ ve bulaşdırmaḳ.

ث

تَثَآءُبْ [teṯāʾüb] Süst olmaḳ ve esnemek ve ḫaber çustalamaḳ.

تَثْرِيبْ [teṯrīb] ʿAyblamaḳ ve sucını başına ḳaḳmaḳ.

4.

تَثْوِيبْ [teṯvīb] Rucūʿ itdirmek ve ṯevāb virmek ve ʿıvaż virmek ve namāza ḳıġırmaḳ ya mükerreriʿlām itmek ya iki kerre eṣṣelatüü ḫayrun minen-nevm dimek ve ḳamet getürmek ve farżdan soñra nāfile ḳılmaḳ ve nāmaz ardındaġı nāmaz ve ḳaftān geyürmek.

تَثَآؤُبْ [teṯāüʾb] Esnemek.

تَثَوُّبْ [teṯevvüb] Ḳaftānlanmaḳ ve farż ḥaḳḳınca nāfile ḳılmaḳve ṯevāb ḳazanmaḳ.

ج

تِجآبْ [ticāb] Ḫılṭlı bir kerre erimiş gümüş.

تَجْبآبْ [tecbāb] Gümüşden olan ḥıṣṣe.

تُجَيبْ [tüceyb] Bir ḳabīledür.

تَجوُبْ [tecūb] Bir ḳabīledür.

تُجْبِيبْ [tecbīb] Etiñ ayaġı dizine dek sekil olmaḳ ve ḳaçmaḳ ve ürkmek ve mal çoġalmaḳ.

5.

تَجآبٌّ [tecābb] İki kişi iki ḳız ḳarındaş olmaḳ.

تَجَعُّبْ [tecceʿub] Yire urulmaḳ ve terkeşlenmek.

تَجَنُّبْ [tecennub] Iraġ olmaḳ.

تَجآنُبْ [tecānub] مve yanaşmaḳ.

تَجْنِيبْ [tecnīb] م

تِجْوآبْ [ticvāb] Cevāb virmek.

تَجآوُبْ [tecāvüb] Cevāblaşmaḳ ve bühtān itmek.

ح

تَحآبٌّ [teḥābb] Sevişmek.

تَحَبُّبْ [teḥabbüb] Maḥabbat iẓhār itmek ve bāl egsiyib ḳabarcıḳlanmaḳ.

6.

تَحْرِيبْ [teḥrīb] Ḳatı ḳaḳımaḳ ve ṭomurcuḳ yidirmek ve ziyāde keskin itmek.

تَحَرُّبْ [teḥarrüb] Bölük bölük olmaḳ.

تَحَسُّبْ [teḥassüb] Ṭayanmaḳ ve doyunca yimek içmek ve bilinmek ve ḫaber ṣormaḳ ve rıżā ṭaleb ḳılmaḳ ve yiterlik ve çaġıl içine gömülmek ve berkitmek ya kefenile gömmeklik.

تَحَصُّبْ [teḥaṣṣüb] Azıḳlanmaġa çıḳmaḳ.

تَحَنُّبْ [teḥannüb] Yay gibi olmaḳ.

تَحَوُّبْ [teḥavvüb] Günāh terk itmek ve vecaʿlanmaḳ.

تَحْوِيبْ [teḥvīb] Zecr itmek.

تَحْنِيبْ [teḥnīb] Atın ön ayaġınıñ egriligi ve perklik ya incik egrilik ve bil egriligi.

7.

خ

تَخْرَبُوبْ [teḫrabūb] Yorġa deve.

تِخْرآبْ [tiḫrāb] Çaḳmaḳ çaḳmaḳ.

تَخآرِبْ [teḫārib] Güvec delükleri.

تَخَبْخُبْ [teḫabḫub] Aşaġa ṣarḳmaḳlıḳ ve ḥareket itmeklik.

تَخْبِيب [teḫbīb] İfsād itmek veᶜavrat iġva virib erinden ḳaçırmaḳ ve ḳulu azıdıb efendisinden ḳaçırmaḳ ve ḫıdmet itdirmek.

تَخَزُّبْ [teḫazzub] Şişmek ve gerilmek.

تَخَشُّبْ [teḫaşşüb] Ot aġaclanmaḳ.

د

تَدآعُبْ [tedāᶜüb] Oynaşmaḳ ve ḫorata kengel idişmek.

8.

تَدَعُّبْ [tedeᶜüüb] Nāz ve şive ḳılmaḳ.

تَدْرِيبْ [tedrib] Yol ögretmek ve binmege ögrenmek.

ذ

تَذَوُّبْ [tezeᵓvvüb] Ḳurda öykünmek ve yil ḳarışıḳ esmek ve çevizlemek.

تَذَبْدُبْ [tezebdüb] Tereddüt itmek.

تَذْبِيبْ [tezbīb] Yaş ḳurıtmaḳ.

تَذْرَبْ [teẕreb] ğ

تَذْرِيبْ [teẕrīb] Uṣanınca oġlanı anası götürmek.

تَذَعُّبْ [teẕaᶜub] Kişiyi cinn yirinde ḳoparmaḳ.

9.

تَذْنُوبْ [teznūb] Ucı ḳızarmış alacalanmış ḳoruḳ.

تَذْنِيبْ [teznīb] Ḳuyrıġını aşaġa ṣarḳıtmaḳ.

ر

تُرْبْ [türb] Ṭopraḳ.

تُرآبْ [türāb] م ve ḥācet ḳararından ziyāde yapılan binā.

تِرْيَبْ [tiryeb] م

تَرِيبْ [terīb] م

تَرَبُوبْ [terebūb] İşlemişce deve ve muṭiᶜce deve.

تَرآيِبْ [terāyiᵓb] Gögüs kemücekleri ya iki meme arası ya dört ayaġu ṣaġdan ve dört daḫı ṣoldan ola ya iki el iki ayaḳ iki göz ya boġmaḳ daḳıncaḳ yir.

10.

تَرْبْ [terb] Ṭopraḳ çoġalmaḳ ve elinde ṭopraḳ olmaḳ ve ṭopraġa berāber olmaḳ ve ziyān olmaḳ ve faḳīr olmaḳ ve ġanī olmaḳ ve ḫayr eline girmeme feyūḳali teribet yedahu ev yedāke iẕā faᶜale fiᶜlān fi ġayrı ve vaḳtihi ve maᶜnāhü edduᶜāᵓu lehu bi'l-faḳri ᶜala sebīlü'l-taᶜccub-i ve'ẕ-ẕemm-i lavuḳuᶜa *(Zamanında yapılmayan iş için, Allah seni fakir etsin diye söylenmiştir. Fakat önemlem amacıyla söylenmiştir.).*

تِرآبْ [tirāb] Ḳol dibi.

تَرِبٌ[teribün]ج

تُرَبٌ [türebün] Ṭopraḳlar.

تِربْ [tirb] Yaşdaş ve yaş.

تَرْبِيبْ [terbīb] Bislemek ve terbiye ḳılmaḳ.

تَرْتِبْ [tertib] Yirli yirnce ḳomaḳ.

تُرْتُبْ [türtüb] Yirinden ırılmaz nesne ve ṭopraḳ ve cümle nesne.

تُرْتَبْ [türteb] م ve yaramaz ḳul ve ebed dimekdir.

11.

تَرْجِيبْ [tercīb] Taᶜẓim itmek ve Receb de ḳurbān eylemek ve mesnet yapmaḳ ve divāre ṭayaḳ urmaḳ ve aġaca ve kin ṣarmaḳ ve bir yire cemᶜ idüb baġlamaḳ ve bāġ hereklemek.

تَرْحِيبْ [terḥīb] Merḥabā dimek ve giñiş ḳılmaḳ.

تَرَدُّبْ [tereddüb] Şefḳat ve telaffuz itmek.

تَرْعآبْ [terᶜāb] Ḳorḳmaḳ ve ıṣlāḥ ḳılmaḳ.

تَرْعَبْ [terᶜab] ع

تِرْعِيبْ [tirᶜīb] Hörgüç pāreleri.

تَرْغِيبْ [terġīb] Heves virmek.

تَرَقُّبْ [tereḳḳub] Gözleyüb ṭurmaḳ.

تَرَكُّبْ [terekküb] Biri birine binkeşmek ve bir yire ḳarışmaḳ.

12.

تَرْكِيبْ [terkīb] Bir yire ḳarışdırmaḳ.

تَرْوِيبْ [tervīb] Yorultmaḳ.

تَرَهُّبْ [terehhüb] Ḫalḳdan ᶜuzlet idüb yaluñuz ᶜibādet itmek ve ḳorḳmaḳ.

ز

تَزَبُّبْ [tezebbüb] Söylerken aġız köpüklenmek ve ṭolunmaġa yaḳın olmaḳ.

تَزَعُّبْ [tezeᶜüüb] Māl üleşmek ve şinlenmek ve ġażablanmaḳ ve çok yimek içmek.

تَزْقِيبْ [tezḳīb] Teke ḳuşı ötmesi.

تَزَلْحُبْ [tezelḥub] Yirinden ırılmaḳ ve yorulmaḳ.

س

13.

تَسآبُّ [tesābb] Sünüşmek.

تَسَبُّبْ [tesebbüb] Şu aḳmaḳ ve beḥāne olmaḳ.

تَسَرُّبْ [teserrüb] Yir altına girmek ve maġaraya girmek.

تَسْرِيبْ [tesrīb] Bölük bölük göndermek ve ön ayaġıla ṭavar yir aşub ṣaġına ṣolına ṭopraḳ ṣaçmaḳ ve delikleri ṭutulsun diyü ḳırba üzerine ṣu dökmek.

تَسَعُّبْ [teseᶜuub] Ṣalyar sünüb aḳmaḳ.

تَسْكآبْ [teskāb] Ṣu aşaġa dökülmek.

تَسَلُّبْ [tesellüb] ᶜAvrat erini dilemek.

ش

تَشْبِيبْ [teşbīb] Şiᶜirle bir ᶜavratın ḥüsnini cemālini yād itmek ve tezyīnitmek od yaḳmaḳ ve ṭonatmaḳ ve dürli dürli yirlere iledib getirmek ve dereceye çıkarmaḳ.

[22/b]

1.

تَشَآجُبْ [teşacüb] Ḳarışmaḳ ve birine girişmek.

تَشَدُّبْ [teşezzüb] Ṭağılmaḳ ṣoyulmaḳ

تَشْذِيبْ [teşẕīb] Aġaç budamaḳ.

تَشْرَآبْ [teşrāb] Ṣu içmek.

تَشَرُّبْ [teşerrüb] Ṣu ḳaftāna girişmek ve libās renk icmek.

تَشْزِيبْ [teşzīb] Beñzini ṣoldurmaḳ.

تَشَعُّبْ [teşeᶜüüb] Budaḳlanmaḳ ve bölünmek.

تَشْغِيبْ [teşġīb] Şerr ḳoparmaḳ.

تَشَغْزُبْ [teşeġzüb] Yil börili börili esmek.

2.

تَشْهِيبْ [teşhīb] Beñzi taġyir itmek ve burışdırmaḳ.

ص

تَصآبُبْ [teṣābüb] Ṣu baḳıyyesini içmek.

تَصَبْصُبْ [taṣabṣub] Ṭağılmaḳ ve zāyil olmaḳ.

تَصَحُّبْ [taṣaḥḥub] Utanmaḳ ve āvırd urmaḳ.

تَصآخُبْ [teṣāḫub] Çağırşmaḳ ve uruşmaḳ.

تَصَلُّبْ [teṣallüb] Perklik ve dinde ṣābit ber-ḳademliḳ.

تَصآلِيبْ [teṣālīb] Yazılmış ṣuretler.

تَصْوِيبْ [taṣvīb] Ruḳūᶜda başın ḳatı aşaġa ṣarḳıtmaḳ ve taḥsīn itmek.

تَصَوُّبْ [teṣṣavüb] Gelmek.

ض

3.

تَضْبِيبْ [taḍbīb] Üzerini gümişle ḳablamaḳ ve bürimek.

تَضَرُّبْ [taḍarrüb] Deniz mevc urmaḳ.

تَضآرُبْ [teḍārüb] Uruşmaḳ.

تَضْرِيبْ [teḍrīb] Ḳarışdırmaḳ.

تَضْهِيبْ [teḍhīb] Ḳızḳın ṭaşıla biryān eylemek ve çikirge bişirmek ve yayı oda ışıtmaḳ.

ط

تَطْبِيبْ [taṭbīb] Yayıḳ çalḳamaḳ ve bürimek ve ᶜilāc itmek.

تَطَرُّبْ [teṭarrüb] Feraḥdan ḥareket ve ıżṭırāb itmek.

4.

تَطْنِيبْ [taṭnīb] İp germek ve tağlamaḳ ve ḳurt ulumaḳ ve muḳim olmaḳ.

تَطآيُبْ [teṭāyyüb] Güzel ḳoḳu ile ḳoḳulanmaḳ ve ᶜabūrṣaçınmaḳ.

تَطْيِيبْ [teṭyīb] Etmegi güzel bişürmek ve ḫāṭırını ḫōş itmek ve güzel ḳoḳu ṣaçı virmek.

تَطْيآبْ [teṭyāb] Ḫōş olmaḳ ve lezzetli olmaḳ.

ظ

تَظَبْظُبْ [teẓebẓeb]Yabcacıḳ ṭavış itmek.

ع

تَعَبْ [teᶜab] Yorulmaḳ ve zaḥmet çekmek.

تَعَبْ [teᶜab] م ve zaḥmet ve yorġanlıḳ.

تَعِبْ [teᶜib] Yorġun ve zaḥmeli.

5.

تَعَجُّبْ [teᶜaccüb] Ṭañlamaḳ.

تَعْجِيبْ [teᶜcīb] ᶜAceb getürmek.

تَعَرْقُبْ [teᶜarḳub] Ṭaracıḳ yola gitmek ve emrden bir yaña ᶜudul itmek.

تَعَبْعُبْ [teᶜabᶜüb] Cemāᶜat üzerine varmaḳ ve şınmaḳ.

تَعَبُّبْ [teᶜabbüb] Gücile içmek.

تَعْبِيبْ [teᶜbīb] Ḳoġa şu ya ṭalarken ötmek.

تَعَتُّبْ [teᶜattüb] ᶜAyblanmaḳ.

تَعْتَابْ [taᶜtāb]Aḳdır oynamaḳ.

تَعْتِيبْ [teᶜtīb] İki yaḳasını önine ḳavşırmaḳ ve işin ṭutmaḳ.

تَعَثْلُبْ [teᶜaṯlüb] Ḥāl yaramaz olmaḳ ve arıḳlamaḳ.

6.

تَعاجِيبْ [taᶜācīb] Ṭañ nesneler.

تَعْرِيبْ [taᶜrīb] Beyān eylemek ve ᶜArabiyye döndirib söylemek ve öküz ineği boġasatmaḳ ve çirkin söz söylemek ve beyᶜ virmek ve faṣīḥ söylemek ve budamaḳ ve ṭaġlamaḳ ve redd eylemek ve taḳbīḥidmek ve cemāᶜatden ötüri söyleyi virmek ve ṣuyı çoḳ içmek ve maᶜīde bozmaḳ ve ᶜArabi at idinmek.

تَعَرُّبْ [taᶜarrub] Beriyye'de sākin olmaḳ ve ᶜArabana şebbüh itmek.

تَعَزُّبْ [teᶜazzüb] Ergenlik.

تَعَشُّبْ [teᶜaşşüb] Yir otlanmaḳ ve deve otlamaḳ ve semiz olmaḳ.

تَعاشِيبْ [teᶜāşīb] Bölük bölük otlar.

تَعَصُّبْ [teᶜaṣṣüb] Ṣarḳı ṣarınmaḳ ve yüzün perdelemek ve rażı olmaḳ ve cemaᶜ olmaḳ ve yürek bir nesneye ḥarāretlenmek ve günilemek. ṣarıḳ

7.

تَعْصِيبْ [taᶜṣīb] Acıḳdırmaḳ ve helāḳ ḳılmaḳ ve ḳarartmaḳ ve yāra üzerine ṣarıḳ ṣarmaḳ.

تَعْطِيبْ [taᶜṭīb] Çıbıḳ ṭomırcıḳlanmaḳ ve ḳokusı güzel olsun diyü ᶜilāc içmek.

تَعْظِيبْ [taᶜḍīb] Müddetden ziyāde ḳılmaḳ.

تَعَقُّبْ [teᶜāḳḳub] Ṣonra iş işlemek ve yimiş ṣararmaḳ ve iltifāt ve varıb gelmek.

تِعْقابْ [tiᶜḳāb] دٌ ve ardca olmaḳ.

تَعاقُبْ [teᶜāḳüb] Biri biri ardınca gelmek.

تَعَكُّبْ [teᶜakkübb] Tozlanmaḳ ve ġamlanmaḳ.

تَعْلِيبْ [teᶜlīb] İssilik.

8.

غ

تَغَبْ [teġab] Çirkin ve şeñ ve helāk olmaḳ ve ᶜayblu olmaḳ.

تَغَبْ [teġab] Feṣad ve helāk ve ḳaḥt ve cezaᶜ ve ᶜayb ve çirk.

تَغْبِيبْ [taġbīb] Terk itmek ve ḳoyun boġazına ḳurt yapışmaḳ ve defᶜ itmek.

تَغَرُّبْ [teġarrüb] Ġarīblîḳ ve Maġribden gelmek.

تَغْرِيبْ [taġrīb] Şehrden sürmek.

تَغَلُّبْ [taġallüb] Ḳaḥrla ġalebe idüb yöriyiş itmek.

تَغَيُّبْ [teġayyüb] Gizlenmek.

ف

تَفْرِيبْ [tefrīb] ʿİlācıla ferci ṭar eylemek.

ق

9.

تَقْحِيبْ [teḳḥīb] Öksürük olmaḳ

تَقْرِيبْ [taḳrīb] Ḳurbān itmek ve yaḳīn itmek ve muʿazzez ḫürmetli itmek.

تَقَرُّبْ [taḳarrüb] Yaḳınlıḳ ṭaleb itmek.

تَقَازُبْ [teḳārüb] Zamān āḫir olmaḳ.

تَقْشِيبْ [teḳşīb] Aġuya boyamaḳ ve dutuna boġmaḳ.

تَقْصِيبْ [taḳṣīb] Sökmek ve ʿayblamaḳ ve saçı ḳıvırcıḳ itmek ve ellerini boġazına baġlamaḳ.

تَقْضِيبْ [taḳżīb] Kesmek ve bicmek ve şuʿle uzamaḳ.

تَقْطِيبْ [taḳṭīb] Yüzün burtarmaḳ.

تَقَطْرُبْ [taḳātrüb] Yaş ḳımıldatmaḳ.

تَقْعِيبْ [taḳʿīb] Ṭavar türb ṭırnaḳlı olmaḳ.

10.

تَقَلُّبْ [teḳallüb] Bir biri yanına dönmek ve ḳaftānıñ ardını önine giymeklik ve taṣarruf ve faḫrıla ṣalınıb yörümek.

تَقَنُّب [teḳannüb] At üç yüz olmaḳ.

تَقَوُّبْ [teḳavvüb] Ṣoyulmaḳ ve yarılmaḳ ve koparmaḳ.

ك

تَكَبُّبْ [tekebbüb] Yüzi ḳoyun düşmek ve at ḳaflanmaḳ.

تَكَتُّبْ [tekettüb] Cemʿ olmaḳ.

تَكْثِيبْ [tekşīb] Azlıḳ.

تَكْحِيبْ [tekḥīb] Ḳoruḳ belürmek.

تَكْذِيبْ [tekzīb] Yalanlamaḳ ve inkār itmek.

11.

تِكِذّاَبْ [tikizzāb] Yalancı.

تَكَرُّبْ [tekerrüb] Aġaç dibine dökülen yimişi degşirmek.

تَكْرِيبْ [tekrīb] Yir aḳdarmaḳ ve aġac ḳaḳmaḳ ve başaḳ yimek ve ṣaḳlamaḳ.

تَكَرْشُبْ [tekerşüb] Ḳahrıla ġalebe ḳılmaḳ.

تَكَعْشُبْ [tekeʿşeb] Devr itmek ve cemʿ olmaḳ.

تَكْعِيبْ [tekʿīb] Murabbaʿ itmek ve meme anar gibi belürmek.

تَكَالُبْ [tekālüb] Ṣıçraşmaḳ.

تَكْوِيبْ [tekvīb] Ṭaşıla uvatmaḳ.

ل

12.

تَلْبِيبْ [telbīb] Bir kişiniñ ḳaftānını çekub boġazına yıġa ḳomaḳ ve boġaza baġılan ḳaftān ve terddüd.

تَلَبُّبْ [telebbüb] Çemrenmek.

تَلَبْ [telb] Ziyān.

تَلِبْ [telib] Ziyānlu.

تِلِبْ [tilibb] م ve عٌ

تَلْجِيبْ [telcīb] Süd azalmaḳ.

تَلْحِيبْ [telḥīb] Eṣer eylemek.

تَلَعُّبْ [telaᶜuub] Obanmaḳ.

تَلْعابْ [telᶜāb] Çoḳ oynayıcı.

13.

تَلَغُّبْ [teleġġüb] Yorulmaḳ ve ebedi merdüd olmaḳ.

تَلَقُّبْ [teleḳḳüb] Laġablanmaḳ.

تَلْوِيبْ [telvīb] Bulaşdırmaḳ ve ḳarışdırmaḳ.

تَلَهُّبْ [telehhüb] Yalañlanmaḳ.

تَلَيُّبْ [teleyyübb] Ṣuṣamaḳ.

ن

تَنُّوبْ [tennüb] Ḳaṭrān çāmı.

تِنَّبْ [tinneb] دٌ

تَنْبِيبْ [tenbīb] Ot boġunlanmaḳ

تَنْجَلَبْ [tenceleb][1]

تَنْحِيبْ [tenḥīb] Düvürşmek.

[23/a]

1.

تَناحُبْ [tenāḥüb] Vᶜade idişmek ve müfāḫare idmek ve rehn ḳomaḳ ve çekişüb ḳaḍıya gitmek.

تَنازُبْ [tenāzüb] Her kişiye laġabıla çaġırmaḳ.

تَناسُبْ [tenāsüb] Aᶜża biri birine uymaḳlıḳ ve muvāfaḳ.

تَنْشِبْ [tenşib] Şerre başlamaḳ ve cemᶜ eylemek ve oḳlaşmaḳ.

تَناصِيبٌ [tenāṣībün] Nişanlar ve ṣınır ṭaşları.

تَنَضُّبْ [teneḍḍüb] Dikilüb ṭurmaḳ.

تَنَضُّبْ [teneḍḍüb] Ṣu yire batmaḳ ve aḳmaḳ ve giç ḳomaḳ ve süd azalmaḳ.

تُنْضُبْ [tünḍüb] Ḥicāz'da dikenlü bir agacdur.

2.

تَنْعابْ [tenᶜāb] Ḳarġa başını uyanadub boynını sündürübötmek.

تَنَقُّبْ [teneḳḳüb] Niḳāblanmaḳ ve delinmek.

تَنَكُّبْ [tenekküb] Yoldan ṣapmaḳ.

تَنْكِيبْ [tenkīb] Defᶜ ve ṣarf itmek.

تَناهُبْ [tenāhüb] Ḳapışmaḳ ve deve ayaġını yire urmaḳ.

تَنَيُّبْ [teneyyüb] Dane gök ṣalmaḳ ve azulanmaḳ.

و

تَوبْ [tevb] Maᶜṣiyetden vāz gelüb ḥaḳḳa dönmek ve Ḥaḳḳ Taᶜālā tevbeye tevfīḳ virmek ya küçlikden emrin ḳolaycasına rucūᶜ itmek ya faẓlıla kabul ile ḳulına ᶜinayet itmek ḳaḳımaḳdan rucūᶜ idub.

[1] HB,EE,AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. H1 ve YB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

تَوّآبْ [tevvāb] Yaramazlıḳdan rucūᶜ idub ḥaḳḳa yönelici ḳul ve ḳabul idici ve tevbeyye tevfīḳ virici.

تَوْجِيبْ [tevcīb] Ṭaᶜāmı günde bir öyün yimek ve memede süd münᶜakid olmaḳ ve yurutlamaḳ ve ırılmamaḳ ve gicede gündüzde bir kerre ṣaġmaḳ ve ölmek.

3.

تَوْرِيبْ [tevrīb] Ḫīle ile görinmek.

تَوْرَبْ [tevreb] Ṭopraḳ.

تَوْرآبْ [tevrāb] م

تَوآربٌ [tevāribün] ج

تَوْكِيبْ [tevkīb] Ḫurmā olmaġa yaḳın olmaḳ.

تَوْنِيبْ [tevnīb] Suçını başına ḳaḳmaḳ.

تَوْلَبْ [tevleb] Eşek ḳodugı.

تَوآلِبٌ [tevālibün] ج

ه

تَهَبْهُبْ [tehebhüb] Ditremek ve ḳımıldamaḳ.

4.

تَهَبُّبْ [tehebbüb] Ḳaftān eskimek ve pārelanmaḳ ve ḳorḳmaḳ.

تَهْذِيبْ [tehzīb] Pāk eylemek ve ivmek.

تَهْلِيبْ [tehlīb] Ḳuyruḳ ḳılı yolunmaḳ.

ي

تَيْاءَبْ [teyᵓeb] ǧ

تَيْرَبْ [teyreb] Ṭopraḳ.

تَيْرآبْ [teyrāb] م

فصل الثاء [Faslü’s-seᵓ]

5.

ثَآيِئبْ [s̱āyiᵓb] Yaġmur önince esen perk yil ve deniztelāzınıñ dökilen ṣuyı.

ثَاءَبْ [s̱āᵓb (bi’l-ḳaṣr)] Süstlıḳ vaḳıᶜ olmaḳ ve esnemek.

ثُؤبْ [s̱eᵓvb (bi’l-ḳaṣr)] م

ثَاءَبْ [s̱aᵓeb (bi’l-ḳaṣr)] Süstluḳ ve bir nevᶜ aġacdır ve ǧ

ثَاقِبْ [s̱āḳıb] Ildıracı ıldız ve südli deve.

ب

ثَبْ [s̱ebb] Yirleşüb oturmaḳ ve ḫıdmete ṭurmaḳ ve tamām olmaḳ.

ثِبْثَآبْ [s̱ibs̱ab] م

ر

ثَربْ [s̱arb] Çöz yaġı ve melāmet itmek ve ᶜayblamaḳ ve ḳınamaḳ ve ḫadtanıñ ḳaftānı ṣoymaḳ ve dürmek ve etlenmek.

ثُرُوبٌ [s̱ürūbun] ج

6.

ثَرِبْ [s̱arib] Ḳınayıcı.

ع

ثَعبْ [s̱aᶜb] Ṣu aḳıtmaḳ ve aḳıcı ṣu ve dereniñ ṣu aḳacaḳ yiri.

ثَعآبِيبْ [s̱aᶜābīb] Aġızdan aḳan ṣu.

ثَعُوبْ [s̱aᶜūb] Ṣafra.

ثَعْلَبْ [s̱aᶜleb] Dilki ya dişi ola ya erkek ve it üzimiki ᶜinebü’s̱- s̱aᶜlāb dirler.

ثَعآلِبٌ [s̱aᶜālibün] ج

غ

ثَغبْ [s̱aġb] Dürtmek ve boġazlamaḳ ve dere de irkilib ḳalan çok ṣu.

ثَغَبْ [s̲aġab] م ve buz eritib aḳmaḳ ve ṭaġ gölgesinde olan ḥavż.

ثِغآبٌ [s̲iġābün] ج

7.

ثِغْرِبْ [s̲iġrıb] Ṣaru dişler.

ق

ثَقبْ [s̲aḳb] Delik ve delmek ve od şuᶜlelenmek ve ıldız yıldıramaḳ ve ḳoḳu yayılmaḳ ve süd çoġalmaḳ ve fikr geçmek ve ġ

ثُقُوبٌ [s̲uḳūbun] ج

ثَقُوبْ [s̲aḳūb] Burġu ve matḳab.

ثِقآبْ [s̲iḳāb] م

ثُقُوبْ [s̲uḳūb] Ḳatı ḳızıl olmaḳ.

ثَقِيبْ [s̲aḳîb] Ziyāde ḳızıl nesne ve südli deve.

ثَقآبْ [s̲aḳāb] ġ

8.

ثُقَيبْ [s̲uḳayib] İsm-i ṣaḥābetin.

ل

ثَلبْ [s̲elb] Melāmet itmek veᶜayblamaḳ ve ḳınamaḳ ve öldürmek ve abed-i maṭrūd ḳılmaḳ ve çanaḳ gedmek ve ḳınayıcı.

ثِلبْ [s̲ilb] Dişleri şınmış ḳuyruġı ḳılı dökülmişḳoca deve ve ergen ḳoca veᶜayblaġan racul.

ثَلِبْ [s̲elib] Gedik süñi.

ثَلَبْ [s̲eleb] Yüz burtarmaḳ ve dürmek ve çirk.

ثَلِيبْ [s̲alīb] Ḳararmış eski otluḳ ve çoraḳlıḳda biten ot.

و

ثَوبْ [s̲avb] Rucuᶜ itmek ve gelmek ve ḥavż ṭolmaḳ ya ṭolmaġa yaḳın olmaḳ ve geyecek nesne ve ẖayr ve ẓimmet.

9.

ثُوبُ [s̲ūvub]م

ثَوآبْ [s̲avāb] Bāl ve aru veᶜivaż.

ثَوّآبْ [s̲avvāb] Ḳaftān ṣatıcı ve ḳaftān ṣacıcı.

ي

ثِيآبٌ [s̲iyābün] Ḳaftānlar veᶜameller ve gönül.

ثَيِّبْ [s̲ayyib] Erden ayrılmış ṭul ᶜavrat.

فصل الجيم [Faslü’l-cīm]

10.

جَاءبْ [caᵓb (bi’l-ḳaṣr)] Kalınca eşek ve köbek ve arṣlan ve ġalıż kimse ve aşı ve ġ ve āaı ṣatmaḳ ve ḳazanmaḳ ve yüzin dürmek.

جَاءْنَبْ [caᵓneb] Ḫorca kelce adam ve at.

جآدِبْ [cādib] Yalancı.

جآذِبْ [cāẓib] Bir ṭarafa çekici ve südini yuḳarı çekici deve.

جآلِبْ [cālib] Yabandan sürüb getürivi ve güñül alıcı.

جآنِبْ [cānib] Iraġ olucı ve ıraġ ol ve yan ve bir ṭaraf.

جآهِبْ [cāhib] Āşikāre.

جآيِئبْ [cāyīᵓb] Arslan.

11.

ب

جَبٌّ [cabb] Kesmek ve dibile ḳoparmaḳ ve aġac aşlamaḳ ve ġalebe ḳılmaḳ.

جَبآبْ [cabāb] م

جَبَبْ [cebeb] Hörgüc binmek ve kesilmek ve dizgözi.

جُبٌّ [cübb] Dibi derin ṣuyı çoḳ ḳuyu ya eski ḳuyu ya örülmiş ḳuyu ya çayırda olan ḳuyu ve bir yire cemᶜ olmış azıḳ ḳoyacaḳlar ve ġ ve ṭomurcuḳ içi.

جِبآبٌ [cibābün] ج ve cübbeler.

جُبَبٌ [cübabün] م

جُبآبْ [cübāb] Ḳaḥt ve ṭaleb olunmaz nesne ve süd köpügi.

12.

جَبآبْ [cabāb] Ziyāde ḳaḥtlıḳ.

جِبآبْ [cibab] Ġālib olmaḳ.

جَبُوبْ [cabūb] Yir ya yir yüzi ya ḳalın yir ya ṭopraḳ ve ġ bi'l-Medine.

جُبَيبْ [cübeyb] İsm-i ṣaḥābe.

جَبآبْ [cabbāb] Cübbeci.

جَبْجَبْ [cabcab] Düz yir.

جُبْجُبْ [cübcüb] Medine yanında bir ṣudur.

جِبْجِبْ [cibcib] ġ

13.

جَبْجآبْ [cebcāb] Ġāyet çoḳ ṣu.

جَبآجِبْ [cebācib] م ve ṭavıl ve Mekke ṭaġları ya Mekke bāzarları.

جِبْجآبْ [cibcāb] Yire batmaḳ.

ت

جُتآوِبْ [cutāvib] ġ Bi-Mekke şerre.

ح

جَحْجَبْ [caḥcab] İsm-i recül.

جِحْجآبْ [ciḥcāb] Düşmān helāk itmek ve terddüd itmek ve gelmek ve gitmek.

جَحْدَبْ [caḥdab] Ḳışacıḳ nesne.

[23/b]

1.

جَحْرَبْ / جُحْرُبْ (معاً) [caḥreb/ cüḥrüb] Yumrı bedenli.

جُحآرِبْ [cuḥārib] م

جَحْنَبْ [caḥneb] Ḳıṣa nesne ve perk nesne ve büyük çölmek.

جَحَنَّبْ [ceḥanneb] م

جُحآنِبْ [cüḥānib] Az nesne.

خ

جَخبْ [caḫb] İçi ḳovuḳ nesne.

جِخَّبْ [ciḫḫab] Büyük deve ve ulu ᶜaziz ve żaᶜīf.

جَخْدَبْ / جُخْدُبْ (معاً) [cüḫdüb/ cüḫdeb] Yumrı ḳalıñ nesne ve güde çekirge ve güde ḳara böce ve arslān

2.

جَخْدَبْ [caḫdeb] İsm-ü ebi elṣalti.

جَخآدِبْ / جُخآدِبْ (معاً) [caḫādib/ cüḫādib] Göde nesne.

د

جَدبْ [cedb] Ḳıtlıḳ ve ᶜayb ve ḳıtlıḳ yir ve ḳıtlıḳ olmaḳ.

جَدُوبْ [cedūb] Ḳaḥtlıḳ yir.

جَدِيبْ [cedīb] م

جِدَبٌ [cidebb] Ḳaḥtlıḳ.

ذ

جَذبْ [ceẓb] Kendüye çekmek ve yirinden ırmaḳ ve yil gicmek ve memeden yarmaḳ ve ġalib olmaḳ çekmekde ve tiz seyr ḳılmaḳ.

3.

جَذُوبْ [ceẓūb] Sidiği azalmış deve.

جِذآبْ [ciẓābün] ج

جَذآبْ [ceẓāb] Ölüm.

جَذَبْ [ceẓeb] Ḥurmā aġacınıñ özi.

ر

جَرَبْ [cereb] Uyuzlıḳ renci ve ʿayb ve pāṣ.

جَربْ [cerb] Uyuz olmaḳ ve yer ḥelāk olmaḳ ve ḳaḥṭlıḳ olmaḳ ve yir otsız olmaḳ.

جَرِبْ [cerib] Uyuz deve ve ḳaḥṭlıḳ yir ve otsız cılbaḳ yir.

4.

جُرْبٌ [cürbün] ج

جِرآبٌ [cirābün] م

جَرِيبْ [cerīb] Dört ölçek alur büyük ölçek ve ekiñlik tarla ve dere.

جِرآبْ [cirāb] Ṭaġarcıḳ ve azıḳ toyacaḳ.

جُرُبٌ [cürübün] ج

جَرآبْ [cerāb] د bi'l Maġrib

جُرآبْ [cürāb] ʿAmelden ḳalmış gemi ve boş gemi.

جُرَيبْ [cüreyb] Yemende bir deredür ve

دٌ

جُرُبٌّ [cürübb] Ḳısṣa boylı fitneli ḥarīf.

5.

جَرْشَبْ [cerşeb] İsm-i recül.

جُرْشُبْ [cürsüb] عٌ

جِرْجآبْ [circāb] Nesne yimek.

جُرْجُبٌّ [cürcübb] Nesne içi ve ḳarnı.

جَرآجِبْ [cerācib] Büyük develer.

جِرْدآبْ [cirdāb] Ḥırṣıla ḳışḳanıraḳ ṭaʿām yimek ve deñiz ortası.

جَرْعَبْ [cerʿab] Cefā idici ve yoġun nesne ve yavız belā.

جِرْعِيبْ [cirʿīb] م

6.

جِرْعآبْ [ciʿāb] Ṣuyı güzel içmek.

جُرْعُوبْ [cürʿūb] Ṣuyı oba oba içmek.

جُرْشُبْ [cürşüb] Ḳısṣacıḳ nense .

جِرْشآبْ [cirşāb] Arıḳlamaḳ ya ḫasta olub zebūn olmaḳ ve ḳacmaḳ ya ḳız baliġ olmaḳ ya elli yaşına girmek.

ز

جِزبْ [cizb] Naṣṣīb.

جُزبْ [cüzb] Āẓādsız ḳular.

س

جَسْرَبْ [cesreb] Uzun nesne.

ش

7.

جَشبْ [ceşb] Ḳoyu ṭaʿām ve ġalīẓ nesne ya ḳatıḳsız etmek ve unı iri ögütmek ve yeginlik gidermek ve ṭaşsız olmaḳ ve

yimesinden ḥaẓ olunmamaḳ ya ẕelīl ḳılmaḳ ve yaramaz ḳılmaḳ.

جَشِيبْ [caşīb] İri ve yoġun nesne ve ṭaşsız nesne ve yimesi muşkil nesne.

جُشْبْ [cüşb] Anar ḳabları.

جَشُوبْ [caşūb] Ḳışa boylı ᶜavrat.

ع

جَعّابْ [caᶜāb] Terkeş düzici.

جُعبْ [cüᶜb] Göbekden aşaġası.

جَعبْ [caᶜb] Bir yanını döndürmek ve cemᶜ itmek ve yire urmaḳ ve terkeş düzmek ve yumrı tezek.

8.

جِعآبٌ [ciᶜābün] Terkeşler.

جَعِبْ [caᶜib] Terkeli.

جُعْبُوبْ [cüᶜbüb] Żaᶜīf ya ẕelīl ya ḳışacıḳ ḫayr umulmaz kimse.

جَعآبِيبٌ [ceᶜābibün] ج

جُعْتُبْ [cüᶜtüb] Ḥariṣ.

جَعْشَبْ [caᶜşeb] Uzun yoġun nesne.

جَعْنَبْ [caᶜneb] Ḳışacık nesne.

ل

9.

جَلبْ [celb] Bir yirden bir yire nesne sürüb getürmek ve çoġuldaşmaḳ ve kesb itmek ve ṭaleb itmek ve ḥīle eylemek ve zecr itmek ve ḳan ḳurı ḳurımaḳ ve şerr ile ḳorḳmaḳ ve cemāᶜat cemᶜ itmek ve yara onalmaḳ ve cemᶜ olmaḳ ve ḫınayet itmek.

جَلَبْ [celeb] Sürülüb getürilen nesne ve āvāze çoġaldısı ve ṣayḥa ve bir kimse bir yire urub daḫı ḫalḳı sürüb kendü ya getürdüb daḫı zekātlarını almaḳ.

جَلِيبْ [celīb] Sürgün ḳol ve ḳaravaş.

جَلآيِبٌ [celāyibün] ج

جِلبْ [cilb] Cemiᶜ yaraġıla deve havıṭı ya havıṭ aġacı ve ṣusız bulut ya büyük ṭaġ gibi çıḳan bulut.

جُلبْ [cülb] م ve gice ḳarañusı.

جِلّيبْ [cillib] ع

جُلّابْ [cüllāb] Güzel ḳoḳar gül ṣuyı.

10.

جِلْبَابْ [cilbāb] Gönlek ve ᶜavratlar geydikleri çār ya derlik.

جُلَيْبِيبْ [cüleybīb] İsm-i ṣaḥabetin.

جَلْحَبْ [celḥab] Ḳatı ḳoca ya yoġun ḳoca.

جِلْحَابْ [cilḥāb] م

جُلَاحِبْ [cülāḥib] م

جِلْحَّبْ [cilḥḥab] Uzun nesne.

جَلْدَبْ [celdeb] Ziyāde perk nesne.

جَلْعَبْ [celᶜab] Şirr yir mücrim ḥarīf ve uzun deve ve Medine'de bir ṭaġdur.

جِلْعَبْ [cilᶜab] ع

11.

جُلْهُوبْ [cülhūb] Yumrı fercli ᶜavrat.

جِلْهَابْ [cilhāb] Dere.

ن

جَنبْ [cenb] Yan ve yan aġarmaḳ ve sökmek ve mürdār olmaḳ ve doḳunmaḳ ve dīvār aşırı koñşı ve bir ṭaraf ve ırāḳ

ḳılmaḳ ve çok nesne ve ġaybet maṣavi ve ʿırż yıḳmaḳ ve süñmek ve nesneniñ muʿẓamı ve çoġı ve bir ḳabīledur Yemen'de ve ṭāʿat ve yanına oturmaḳ ve ḫalaṣ itmek ve ırağ itmek ve ġazā ve nīmet ve eyegülü yan eti.

جُنُوبٌ [cünūb] ج

جَنَايِبُ [cenāyiʾbün] م ve yedek olan atlar ve cenüb yilleri.

جَنَابْ [cenāb] Yan ve yanına varmaḳ ve ırağ olmaḳ ve er ve ev öñi ve bucaḳ.

جِنَابْ [cināb] م ve ġayet yidigen at.

12.

جَنَبْ [ceneb] Yanına yidüb iletmek ve yidek ve defʿ ve bir yanını ṣımaḳ ve ırаḳ eylemek ve müştaḳ olmaḳ ve ırağa ḳonmaḳ ve ṣusızlıḳdan öyken börine yapışmaḳ ve żaʿīflıḳ ve ʿaşıḳ olmaḳ ve göñül ṭālebimaḳ ve ḫalḳı sürüb bir yire getürmeklik.

جَنِيبْ [canīb] Yanın yöriyen er ve yanınca yöriyen ve yiden ve ġayet ḫāṣ ḫurmā.

جُنُبْ [cünüb] Iraḳ olmaḳ ve ġarib ve önegü ve mürdār kişi.

جَنِبْ [cenib] Ḳonuḳdan ḳaçub yoldan ırağ olucı.

جِنبْ [cinb] ع

جُنَابْ [cünāb] Yan aġrısı.

جُنَّابْ [cünnāb] Yanınca bile yöriyen.

جُنَّبْ [cünneb] Baṣrada bir nāḥiyedir.

13.

جَنُوبْ [cenūb] Gün batısından esen yil.

جِنْحَابْ [cinḥāb] Ḳışācıḳ dinḳazca ḥarīf.

جُنْدُبْ / جِنْدَبْ (مَعاً ثماثا) [cindeb/ cündüb] Erkek çekirge.

جَنَادِبُ [cenādibün] ج

و

جَوبْ [cevb] Yırtmaḳ ve kesmek ve büyük ḳoġa ve ʿavrat göñlekli ve ḳalḳan ve demürden düzme ocaḳ ve ع ve yaḳa açmaḳ ve cevāb virmek ve sonun itmek ve virmek.

جَوَابْ [cevāb] ف ve ḥavżlar.

جُوَبٌ [cüvebün] Çuḳurlar ve ḥażlar ve ṣaḥrālar.

جَوَايِبُ [cevāyiʾbün] Tāze gelmiş ḫaberler.

[24/a]

1.

جَوّابْ [cevvāb] Laḳabu Mālik bin Keʿab.

جُوذُبْ [cüẕüb] Muḥallebici.

جُوذَابْ [cūẕāb] م ve bir yan altında cerbile bişen pilāv.

جَوَاذِبُ [cevāẕibun] Südi çekilmiş develer.

جَوْرَبْ [cevreb] ف çorab.

جَوَارِبُ [cevāribün] ج

جَوَانِبُ [cevānibün] Yanlar ve ṭaraflar.

ه

جَهبْ [cehb] Çirkin yüz.

ي

2.

جَيبْ [ceyb] Gönlek yaḳası ve ḳalb ve ṣadr ve yir aġzı.

جُيُوبٌ [cüyübün] ج

جِيبْ [ciyb] İki ḥiṣārdur Ḳudisle Tāblusarāsında.

جَيّآبْ [ceyyāb] Yaḳa açıcı.

فصل الحاء [Faslü'l- ḥaʾ]

حآبْ [ḥābb] ġ ve vecaʿ.

حآجِبْ [ḥācib] Ḳapucı ve ḳaş kemügi ve kenār ve ḳıyı ya ḳaş ḳılı ve atin bir yanı ḥācibānü'-l ferasi atın iki yanıdur.

3.

حآرِبْ[ḥāirb] دٌ Bi-ḥavrān.

حآزِبْ [ḥāzib] Ṣarp iş.

حآصِبْ [ḥāṣib] Ḳum ḳayırla esen yil ya ḳar ḳırmısısıyla ve ṭolıyla esen yil ḳırcı ve ṭolı döken bulut.

حآطِبْ [ḥāṭib] İsm-i ṣaḥābetin.

حآظِبْ [ḥaẓib] Semiz ve ḳarnı ṭolmış.

حآلِبْ [ḥālib] Süd ṣaġıcı.

حآلُوبْ [ḥālūb] ġ

ب

حَبّْ [ḥabb] Daneler ve sermemek ve bir ḳalʿadır Sebāʾda ve güneş żiyāsı.

4.

حُبُوبٌ [ḥübūbün] ج ve maḥbublar ve toḫumlar.

حَبآبْ [ḥebāb] Maḥabbet nihayeti ve ḳudret yitdigi ḳadar ve olu ṣu ve çoḳ kumlıḳ ve żaʿyīf yaġmur.

حُبَيبْ [ḥübeyb] İsm-i recül.

حُبَيّبْ [ḥübeyyīb] م

حِبَبٌ [ḥibebün] Ulu ṣular ve ḳumlıḳlar ve kübler.

حِبآبٌ [ḥibābün] م

حَبَبٌ [ḥababün] Ulu ṣular ve ṣıḳ dişler ve ʿaziz ṣuyı ḳabarcıġı.

حُبَبٌ [ḥübabün]م

حُبّْ [ḥübb] Sevgü ve sevmek ve destü ya küp ya destü ḳoyacaḳ iref.

5.

حِبآبْ [ḥibāb] م ve bir dāne küpe ve sevişmek.

حِبّْ [ḥabb] م ve maḥbub ve sevici ve bir dāne küpe.

حُبآبْ [ḥübāb] م ve maḥbūb ve ilan ve ḳara böcüler ve ve bir şeyṭandır ve dünyā ve ḳabarcıḳ.

حَبِيبْ [ḥabīb] Sevilmiş ve sevici.

حَبْحَبْ [ḥabḥab] Şāmi ḳarpūz ve ṣu azacıḳ aḳmaḳ ve sürmek ve şuʿlelenmek ve ırmaḳ deve ve żaʿīflıḳ

حَبآحِبٌ [ḥabāḥibun] Yiynicek şeriʿat ve ḳıṣa boylı ḫulḳı yaramazlar ve دٌ

حُبآحِبْ [ḥübāḥib] Giceyile ucar şuʿle virür bir nevʿ sinekdir ve ḳuġ ve ıldız böcesi ki ġıdası ṭoprakdur ʿömründe ṭoyunca ṭoprak yemez ṭoprak dökene diyü ḳorḳdıġından kan olur aclıġından olur ve bir baḫyil er idi azacıḳ odcaġaz

yaḳar idi evine ḳonuḳ gel diyü ḳorḳısından.

حَبْحآبْ [ḥabḥab] Ḳısa boylı yaramaz ḫulḳlı ḥarīf ve ar ve arıḳ deve.

6.

ت

حَتْرَبْ [ḥatreb] Ḳısa nesne.

ث

حِثْرآبْ [ḥiṯrāb] Ṣu bulanmaḳ ve çamura ḳarışmaḳ.

حُثْرَبْ [ḥüṯrab] Çökelik ve ġayet ḳoyu ṣu.

حِثْلِبْ [ḥiṯlib] Yaġ ṭortısı.

ج

حَجبْ [ḥacb] Bürimek ve gözsüz olmaḳ.

حِجآبْ [ḥicāb] Perde ve zār ve nihāyet bulduġı yir ve semer aġacı balığı ve ṭaġıñ yüce yiri ve güneş nurı ya güneş ṭarafı ve ḥāyil olan nesne ve bağır eti ve ḳāf ṭağı yanında bir ṭaġdur ve şirk üzerine āḫirete gitmek neʿuzu billahi min hu ve'l-meşimetu vehiye mafihi'l-veledü .

حُجُبٌ [ḥücübün] ج

7.

حُجّآبٌ [ḥüccābün] Ḳapucılar.

حَجَبْ [ḥaceb] Boġazda nefes yolṣı.

حَجِبْ [ḥacib] Depecik.

حَجِيبْ [ḥacīb] ġ

د

حَدبْ [ḥedb] Gögüs ṭaşıra ṭomalub arḳa içeri dıḳılmaḳ ve meyl şefḳat itmek.

حَدَبْ [ḥadeb] Arḳa içeri dıḳılub gögüs ṭomalması ve mevc dökilib alcaması ve yüce yir ve ṣu yıġılması ve deride olan eser ve buġdayıḳ otı ve diken yıġını.

حَدِبْ [ḥadib] Arḳası yükri.

حُدُبْ [ḥüdüb] Omuruḳ meşeḳḳatlisi.

8.

حَدآبْ [ḥadāb] Ḳaḥṭlıḳ yıl ve ġ

حِدآبْ [ḥidāb] ġ

ر

حُرَبْ [ḥüreb] İsm-i recül.

حَرِبْ [ḥarib] Ġażablı.

حَرِيبْ [ḥarīb] Esbābı ṣoyulmış.

حَرّآبْ [ḥarrāb] Ginde padişāhı.

حَرَبْ [ḥarab] Ṣoyub malın almaḳ ve ḫurmā tereki ve çiçegi ve ẓulm itmek.

حَرْبْ [ḥarb] Düşmānıla cenk itmek ve ziyāde cenkrici racul ve bahādır ve ʿadavet idici ve dürtmek ve ṣoymaḳ ve ziyāde ḳaḳımmaḳ ve yırtıcılıḳ itmek.

9.

حُرُوبٌ [ḥürūbun] ج

حِرآبٌ [ḥirābün] Cenk āletleri ve ḫarbeler ve cenk itmek.

ز

حَزبْ [ḥazb] Başa iş gelmek ve mużayaḳa virmek.

حِزبْ [ḥızb] Bölük ve silāḥ ve cemāʿat ve leşker ve yaran ve vird ve ḳalın yir.

حَزِيبْ [ḥazīb] Düşvār iş.

حُزْبٌ [ḥüzbün] ج

حَزُّوبْ [ḥazzūb] Ṣarp iş.

س

حَسبْ [ḥasb] Ṣaymaḳ ve miḳdār ve yiterlik ve kifāyet idici ve ẓann itmek ve meyyiti ṭaş arasına gömmek ya kefenile gömmek ve bi-ḥasbi dirler ey yekfi ve'l-bāʾüz- zāyidü't-tevkīd.

10.

حِسبْ [ḥisb] م

حِسآبْ [ḥisāb] Kifāyet idici ve ṣaġış ve çoḳ ḫalḳ ve mürāfıḳ olan ve ʿafv olmaḳ.

حَسْبٌ [ḥasbün] Ancaḳ.

حَسَبْ [ḥaseb] Ṣayış ve miḳdār ve ṣoy ṣob ve ata hünerleri ve eylikleri ya māl ya dīn ya kerem ya şeref ya eyü iş ki atada olur ya ḫāṭır ve ʿizzet.

حَسِيبْ [ḥasīb] Şerīf aṣllı ve intiḳām alıcı ve aḥvali ʿibādi żabṭ idici ve cimiʿ maṣāliḥa kifāyet idici ve ṣaçıcı.

حُسَيَبْ [ḥüseyeb] İsm-i recül.

حِسَبٌ [ḥisabün] Ecirler ve terbizler.

11.

حَسّآبْ [ḥassāb] Żabṭ idici ve kifāyet.

ش

حَشبْ [ḥaşb] Ḳaḳımaḳ ve ḳalın olmaḳ ve cemʿ olmaḳ.

حَشِيبْ [ḥaşīb] Ḳalıñ ḳaftān.

ص

حَصبْ [ḥaṣb] Ḥaṣba çıḳarmaḳ ve ṭaşıla atmaḳ ve ṭaş döşemek ve ʿirāż itmek.

حَصَبْ [ḥaṣab] Ṭaşlar ve odun ya ḳızmış ṭutuşmalı odun ve kiriş yaydan bir ṭarafa bürili virmek ve dutruḳ.

حَصِبْ [ḥaṣib] Ṣovuḳlığından yaġı çıḳmayan yoġurd.

12.

حُصَيبْ [ḥüsayb] ع bi'l-Yemeni añun güzelleri cümle ʿāleme ġalibdir ve ism-i ṣaḥābe.

حِصْلِبْ [ḥiṣlib] Ṭopraḳ.

ض

حِضبْ [ḥiḍb] Yay āvāzesi ve ṭaġ ṭorısı ve ṭaġ ṭarafı.

حُضبْ [ḥuḍb] م

حَضبْ [ḥaḍb] İlan ya aḳ ilan ya ince ilan ve ip baḳara kertiginden çıḳmaḳ ve tiz ḳapmaḳ ve ocaġa odun atmaḳ ve refʿ itmek.

حَضَبْ [ḥaḍab] حَصَبْ maʿnasınadur.

حِضْرَابْ [ḥiḍrāb] Ṭoldurmaḳ ve perk burmaḳ ve muḥkem ḳılmaḳ.

13.

ط

حَطَبْ [ḥaṭab] Kesilmiş odun.

حَطبْ [ḥaṭb] Odun cemʿ itmek ve odun ilti virmek ve odun cemʿ idi virmek ve odun çoġalmaḳ ve ve saʿy itmek ve yardım itmek.

حَطِيبْ [ḥaṭīb] Odunlı yir ve Yemen'de bir deredir.

حَطّآبْ [ḥaṭṭāb] Aġac kemirgen deve ve oduncı.

حَطِبْ [ḥaṭib] Ziyade arıḳ kimesne ya şomlı kimesne.

حِطآبْ [ḥiṭāb] Baġ budamaḳ.

ظ

حَظْبْ [ḥaẓb] Semirmek ve ṭolmaḳ ve ġaliẓ olmaḳ.

[24/b]

1.

حُظُوبْ [ḥüẓūb] م

حَظِبْ [ḥaẓib] Ḳışacıḳ ḳarınlıca ḥarīf.

حُظُبّْ [ḥüẓübb] م ve ṭaracıḳ ḳablı baḥyil kimse.

حِظَبّْ [ḥiẓabb] Ḳatı ġażablı.

حِظْرآبْ [ḥiẓrāb] Ḳırba ṭoldurmaḳ ve kiriş bürümek.

ق

حُقبْ [ḥuḳb] Seksen yıla ya daḫı çoḳ cümle zamān ve yıl ve cümle yıllar.

حُقُبْ [ḥuḳub] م ve ipler.

حِقَبّْ [ḥiḳabün] ج

2.

حُقُبّْ [ḥuḳūbun] م

حَقبْ [ḥaḳb] İşeyimemek ve yaġmur ḥas olmaḳ ve nesne bulunmamaḳ.

حَقَبْ [ḥaḳab] Ḳulak ve şarabe ipi.

حِقآبْ [ḥiḳāb] Bir ip dirki dāḳıncaḳ bezekleri anunile ṭaḳınırlar ve ṭırnaḳ dibindeki aḳlıḳ ve pāz bend bağı.

حِقبْ [ḥiḳb] م

حَقآيِبّْ [ḥaḳāyibun] Ṣaġrı pişler.

ل

حَلبْ [ḥalb] Süd ṣaġmaḳ ve diz çöküb oturmaḳ ve her ṭarafdan gelüb cemᶜ olmaḳ ve ḳararmaḳ.

حَلَبْ [ḥaleb] م ve ṣaġılmış süd ve ṣadaḳa mālı ve bir şehrdür.

3.

حِلآبْ [ḥilāb] م ve süd ṣaġacaḳ ḳab.

حَلُوبْ [ḥalūb] Ṣaġılmış deve ve süd ṣaġıcı ve ter dökdirir issi vaḳt.

حَلآيِئبّْ [ḥelāyiʾbün] ج ve ġazā atları bir cemāᶜāt ve amuca oġlanları.

حُلُبّْ [ḥülübün] م

حَلِيبْ [ḥalīb] Ṣaġılmış süd ya ṭaṭlı güzel süd ve ḫırma şarabdı ve taze ḳan.

حُلُوبْ [ḥulūb] Cemᶜ olmaḳ.

حَلاّبْ [ḥallāb] Çilīce gün.

حُلّبْ [ḥüllab] Bir otdur.

4.

حُلُبْ [ḥulub] Ḳara ḥayvānlar ve anlayışlı adamlar.

حُلْبُبْ [ḥulbüb] Bir toḫūmdır.

حَلَبُوبْ [ḥalabūb] Ḳara nesne.

حِلْبآبْ [ḥilbāb] Bir otdur ve ṣarmaşıḳ.

حَلْتَبْ [ḥaltab] Baḫīl.

ن

حَنبْ [ḥanb] Bilek egri olmaḳ.

حَنَبْ [ḥaneb] Bilek egriligi ve ayaḳ egriligi.

حُنْبُوبْ [ḥünbūb] Ḳatı ḳara nesne.

5.

حُنْجُبْ [ḥancub] Ḳurımış nesne.

حَنْطَبْ [ḥanṭab] Ḥicāz keçisi.

حُنْظَبْ / حُنْظُبْ (معاً) [ḥünẓüb/ ḥünẓab] Erkek çekirge ve ıḳlıḳcı böcesi.

حُنْزُوبْ [ḥunzūb] Bağırtlaḳ ḳuşı.

حِنْزآبْ [ḥinzāb] Ḳalınca alçacıḳ berkce eşek.

و

حَوْءَبْ [ḥavᵓeb] Giñiş dere geyik ḳoġa ve ẓarf ve ṭurb ṭırnaḳlı ve ṣu içecek sıvāt.

حَوبْ [ḥavb] Günāh işlemek ve dürüşmek.

6.

حُوبْ [ḥab] Helāk ve belā ve maraż ve nefṣ ve günāh.

حَوآبْ [ḥavābb] Marażlar.

حَوآجِبْ [ḥavācib] Ḳaşlar ve kenarlar.

حَوْشَبْ [ḥavşab] Ṭavşan ve buzaġu ve erkek dilki ve ince arıḳ ve iki yanı şişik ve at ayaġı bezeneği.

حُوَيْطِبْ [ḥüveyṭib] İbn-i ᶜAbdulᶜüzzā.

حَوآلِبْ [ḥavālib] Fāyideler.

ي

حِيزآبْ [ḥīzāb] Ḫurez ve yabānı hevc ve bağırtlaḳ kuşı.

حَيْطُوبْ [ḥayṭūb] ġ

7.

حِيبْ [ḥib] Siñil siñil bir cins ilāndur.

فصل الخاء [Faṣlü’l-ḫāᵓ]

خَآبْ [ḫābb] Ḫısım ḳavim.

خَآرِبْ [ḫārib] Divār yaran uġrı.

خَآضِبْ [ḫāḍib] kürdikmiş deve ḳuşı.

خَآطِبْ [ḫāṭib] Nikāḥ idici.

خَآلِبْ [ḫālib] Ḫileci kimse.

خَآيِئبْ [ḫāyiᵓb] Maḥrum.

8.

خَبّْ [ḫabb] Ziyāde aldayıcı ḥilebāz ve uzun yıġılmış ḳum ve ṭomalan bitecek yumşaḳ yir ve aldamaḳ ve yilmek ve ot uzamaḳ ve yücelmek ve menᶜ itmek ve pusıya gizlenmek ve dere ḳarnı.

خِبّْ [ḫibb] م ve ġ ve deñiz ṭaşması ve hucum ve aldamaḳ ve demur pāsı ve ġılġış.

خُبّْ [ḫubb] Küb ve aġac ḳabî ve gizlice yir.

خِبآبْ [ḫibāb] م

خَبَبْ [ḫabeb] Yilmek ve sürᶜat.

خَبِيب [ḫabib] م ve hendek.

خِبَبُ [ḫibebün] Pārelanmış ḳaftānlar.

خَبآيِئبْ [ḫabāyiᵓbün] Pāre etler.

9.

خَبّآبْ [ḫabāb] Kübci ve ibn-i Arett.

خُبَيبْ [ḫubeyb] ġ

خَبْخَآبْ [ḫabḫāb] Selkilik ve yumşaḳlıḳ.

خِبْخآبْ [ḫibḫāb] Ġadr itmek ve ḳarın aşaġa ṣarḳmaḳ ve uylayı ṣovutmaḳ ve arıḳlamaḳ ve ḥarāret sākin olmaḳ.

ت

خُتْرُبْ [ḫutrüb] ج

خِتْرآبْ [ḫitrāb] Pārelamaḳ ve ısırmaḳ.

د

خَدبْ [ḫadb] Ḳılıcıla urmaḳ ya et kesmek ya depere urmaḳ ve ısırmaḳ ve yalan söylemek ve çoḳ ṣadaḳa.

10.

خَدَبْ [ḫadeb] Maḥaffe ve uzunlıḳ.

خَدِبْ [ḫadib] Uzun nesne ve keskin ḥarba.

خِدَبٌّ [ḫidebb] Ḳoca ve ᶜaẓim ve yoġun nesne ve berk deve.

خَدْرَبْ [ḫadreb] İsm-i recül.

خِدْعآبْ [ḫidᶜāb] Kesmek.

ذ

خَذَعْرَبْ [ḫaẕaᶜrab] İsm-i recül.

خِذْلِبْ [ḫiẕlib] Yaşlıca deve.

ر

11.

خَربْ [ḫarb] Virān olmaḳ ve dübür delügi ve igne yüridsi ve dinde vaḳıᶜ olan fesād ve deligine urmaḳ ve delmek ya yarmaḳ ve uġrı olmaḳ ve ḫarāb itmek.

خَرِبْ [ḫarib] İraneler ve ḫarābe ev.

خَرآيِبٌ [ḫarāyibün] م

خَرآبْ [ḫarāb] Virāne yir.

خِرَبٌ [ḫirabün]ج

خَرَبٌ [ḫarabün] Ṭaġarcıḳ ḳulbları ya ḳulaḳları ve ṭaġarcıḳlar ve uġurlamaḳ ve erkek tüy ve ur yarmış ḳıllar.

خُرُوبٌ [ḫurūbün] م

خُربْ [ḫurb] Fesād.

12.

خَرَبْ [ḫarab] Ḳulaḳ dilikligi.

خِرآبٌ [ḫirābun] Bögürde çevrimce biten ḳıllar.

خَرُبْ [ḫarub] ع

خَرُّوبْ [ḫarrūb] ع ve keçi boynızı yimişi aġacı elma gibi yimişleri olur Beriyyede bir aġacdır.

خَرْنُوبْ / خُرْنُوبْ (معاً) [ḫarnūb] م

خُرْحُوبْ [ḫurḫūb] Vāfir südi ṣaġılub tiz kesilen deve.

خَرْدَبْ [ḫardeb] İsm-i recül.

خُرْشَبْ [ḫurşeb] Cināyet idici żābit ve uzun semiz ḥarīf.

13.

خِرْشآبْ [ḫirşāb] Muḥkemce işlemek.

خَرْعَبْ [ḫarᶜab] Bir yıllıḳ budaḳ ya ṭāze yumşaḳ bedenlu ve güzel bedenli genc ḳız ya kemükleri ince ki semiz genc ḳız yumşaḳ tenlü ᶜavrat.

خُرْعُوبْ [ḫurᶜūb] م ve ġayet uzun südli deve.

ز

خَزْبْ [ḫazb] Şişmek ya semirmek ve deri örülmek ve meme şişub süd yolı ṭaralmaḳ.

خَزَبْ [ḫazab] Çekirdeksiz ḫurmā ve ṣaḳsı pāresi.

ش

خَشَبْ [ḫaşab] Ḳuru yoġun aġac ve ḳuru ot.

جُشْبٌ [ḫüşbün] ج

خُشُبٌ [ḫüşübün] م ve yaylar ve aġac çanaḳlar.

[25/a]

1.

خَشْبْ [ḫaşb] Ḳarışdırmaḳ ve eyertleyübpāḳ ḳılmaḳ ve ṣayḳallamaḳ ve keskin ḳılmaḳ ve paṣlandırmaḳ ve ḳaṣdsız ve teklüfsiz şiʿr söylemek ve yini yay düzmek.

خَشِيبْ [ḫaşīb] Cilālı ḳılıc ve paslı ḳılıc ve yaramaz nesne ve ḫaṣ nesne ve yini yonulmış yay ve uzun boylı kimse ve aġac çanaḳ ve perk kemik.

خَشَآئِبٌ [ḫaşāyīʾbün] ج

خَشِبْ [ḫaşib] Perk kemük ve ḫayrsız recül ve iri nesne ve ḥużursız dirlik ve iri ekmek.

خَشَآبْ [ḫaşāb] Azacıḳ yaġmurdan ṣuyı aḳan yir.

خِشَآبْ [ḫişāb] Ben-i temīmden bir ḳabīledir.

خَشّآبْ [ḫaşşāb] Aġac ṣatıcı.

ص

2.

خَصبْ [ḫaṣb] Yimişi öñmiş ḥurmā aġacı ve ḥurm çiçeği.

خِصَآبْ [ḫiṣāb] م

خُصبْ [ḫuṣb] Aḳ ilan.

خُصَآبْ [ḫuṣāb] Bir ṭaraf ve cānib ve aḳ yılan

خِصبْ [ḫiṣb] Ucuzlıḳ ve ot bolluġı ve dirlik ḫoşlıġı ve bollıḳ şehri ve giñiş gönülli cevmerd ḫayrlı kişi.

خَصِيبْ [ḫaṣīb] Bolluḳ ve ucuzluḳ şehr.

ض

خَضبْ [ḫaḍb] El boyamaḳ ve ḳına yaḳmaḳ ve yeşilıraḳ olmış ḳaftān ve evvel çıḳan yapraḳ ve levn güzel olmaḳ beniz ḳızarmaḳ ve yiñi ḳaftān.

خِضَآبْ [ḫiḍāb] م ve boya ve ḳına.

3.

خُضُوبْ [ḫuḍūb] Aġac yapraḳlanmaḳ ve yir otlanmaḳ

خَضِيبْ [ḫaḍīb] Ḳınalı ʿavrat ve ḳınalı barmaḳ.

خَضُوبْ [ḫaḍūb]Yeşilırak ḳaftān.

خُضَآبْ [ḫuḍāb] ع bi’l-Yemeni

خُضَآرِبْ [ḫuḍārib] Ṭalazlı şu.

خِضْعَآبْ [ḫiḍʿāb] Żaʿīflıḳ

ط

خَطبْ [ḫaṭb] Şān ve emr ve nikāḥ itmek ve ḫutbe oḳumaḳ ve vaʿẓ itmek ve ḳızıla ṣarıya māyil boz renkli yeşilıraḳ

olmaḳ ve kimse muṭlaḳa söz söylemek kemā cāʾfi'l-i ḥidmet feḫaṭabā ey tekellemā ve evlenmek istemek

خَطُوبٌ [ḫaṭūbün] ج

4.

خُطبْ / خِطبْ (معاً) [ḫiṭb/ ḫuṭb] Nikāḥlu ʿavrat ve er.

خِطّيبْ [ḫiṭṭīb] م ve çoḳ nikāḥlanıcı.

خَطّآبْ [ḫaṭṭāb] Ḫutbe oḳuyucı.

خَطيب [ḫaṭīb] م

خُطَبٌ [ḫuṭabün] Vaʿzlar.

خِطآبْ [ḫiṭāb] Beyyineyile olan ḥükm ve buyruḳ ya and ya bāb-ı ḳażāda faḳāhet ya emmā baʿdu diyub söylemek.

خُطْرُبْ [ḫuṭrub] Kendüden söz dürdüb söyleyen recul ve maʿāşı ṭar ḥarīf.

خُطآربْ [ḫuṭārib] م

5.

خِطْرآبْ [ḫiṭrāb] Dirlik ṭarlıġı.

ع

خَعْضَبْ (مح) [ḫaʿḍab] Yumrı perk nesne.

ل

خَلبْ [ḫalb] Ṭırnaḳlamaḳ ve pençelamaḳ ve dilik ve yaralamaḳ ve yarmaḳ ya kesmek ve ḳuş kaynaġıla şikār almaḳ ve ʿaḳlını gidermekve ışırmaḳ ve aldamaḳ.

خِلآبْ [ḫalāb] م ve aldamaḳ.

خَلّآبْ [ḫallāb] Aldayıcı.

خَلَبُوبْ [ḫalabūb] م

خَلُوبْ [ḫalūb] Aldayıcı ʿavrat.

خُلَّبْ [ḫulleb] Yaġmursız bulut ve barḳ ki tamaʿ vürür yaġmur.

خِلبْ [ḫilb] Eyegüler arasının eti ya bağır eti ya bağır ya yürek perdesi ve erkek deve ve baġ yapraġı ve ʿavratlar ile ḫorata idegen ḥarīf.

6.

خُلبْ [ḫulb] Ḥurmā ağacı özi ve līf ve līfden olan urġan ve özli ḳara balçıḳ.

خُلُبْ [ḫulub] م

ن

خَنبْ [ḫanb]Burun büyümek ve köhnemek ve aġsaḳ olmaḳ ve helāk olmaḳ ve nāzlanmaḳ ve dikilüb ṭurmaḳ ve tekebbürlenmek.

خَنَبْ [ḫanab] Burun büyüklügi.

خِنبْ [ḫinb] Dizin ic yüzi.

خِنَّبْ [ḫinnab] Uzun boylı aḥmaḳ

خِنّآبْ [ḫinnāb] م ve burnu büyük ve burınıñ bir ṭarafı.

خَنآبْ [ḫanāb] م

خُنْتُبْ / خُنْتَبْ (معاً) [ḫuntüb/ ḫünteb] Ḳışa boylı nesne ve ṭılāḳ ve muhanneṣ.

7.

خُنْدُبْ / خُنْدَبْ (معاً) [ḫundab/ḫundüb] Ḫulḳı yaramaz.

خُنْزُوبْ [ḫunzūb] Yaramazlıġa carī kişi.

خِنْزآبْ [ḫinzāb] م

خَنْزَبْ [ḫanzab] Bir şeyṭāndır.

خِنْضآبْ [ḫinḍāb] Muḳl ağacı ṭomurcuġı.

خَنْعَبْ [ḫanʿab] Uzun sac.

و

خَوبْ [ẖavb] Fakīr olmaḳ ve acıḳmaḳ ve yaġmur olmamaḳ

خَوآبٌ [ẖavāb] Ḫısımlıḳ ḳavımlıḳ ve ẖısımlar.

8.

خَوْزَبْ [ẖavzeb] Gögüs aġrısı.

ي

خَيْدَبْ [ẖaydebb] Rey ve emir-i evvel.

خَيبْ [ẖayb] Maḥrum olmaḳ ve ziyānda olmaḳ ve küfrde ya güfrānda olmak ve muradına ermemek.

خَيّآبْ [ẖayyāb] Ziyān ve odı çıḳmayan çaḳmaḳ.

خَيْزَبْ [ẖayzeb] Ucuz et ve yumşaḳ nesne.

خَيْطُوبْ [ẖayṭub] ğ

فصل الدّال [Faslü’d-dāl]

9.

داَءبْ [daʾb] (Bi’l-ḳasr) Dürüşmek ve zaḥmet cekmek ve ʿādet ve şān ve ḥāl ve ẖuy ve ḳatı sürmek ve ḳovmaḳ.

داَءَبْ [daʾab] م

دُؤُبْ [düʾüb] م

دآيِئِبْ [dāyʾīb] Dürüşüci ve zaḥmet.

دآعِبْ [daʿib] Laṭīfe idici ve ḳoḳar sil.

دآلِبْ [dalib] Ḳati ḳızıllıḳ.

ب

دَبّْ [dabb] Yebce yebce ḳımıldamaḳ

دَبِيبْ [debīb] م

دَبُوبْ [debūb] Yabca yabca işleyici ẕikr olan fiilleri ve ḳañı yebce yebce aḳan yara ve cirāḥat dibi derin maġara ve semīz nesne ve ğ bi-bilādi hüzeyl.

10.

دُبّْ [dübb] Ḥāl ve yol ve ṭaġ ayusı ve ğayu hava güzel olmayınca ininden ṭaşıra çıḳmaz ḳaçan acıḳsa ellerin ayaḳların ṣorar aclığı defʿ olur bir pāre et toġurur ḳarıncadan ḳacırub gezdirir yorur sonra yalayı yalayı azaları ẓāhir olur bazılar aġzından ṭoġurur didiler.

دِبآبٌ [dibābün] Yaġ ḳoyacaḳ debbeler ve ḳumdan depeler ya düzyirler.

دَبَبْ [debeb] Yüzde uşaḳ boz tü ya ḳıl çoḳluġı ve buzaġu.

دَبآبْ [debāb] Ṭayi içün bir ṭaġdur.

دِبآبْ [dibāb] ğBi’l-Ḥicāzi.

دَبّآبْ [debbāb] ğve ṭavl çalıcı.

دَبْدَبْ [debdeb] Ayaḳ düpürdisi ve yaban eşeğği.

دَبْدآبْ [debdāb] Ṭavıl.

دَبآدِبٌ [debādibün] ج

11.

دُبآدِبْ [dübādib] Yumrı er ya çığırḳan er.

ح

دَحبْ [deḥb] Defʿ itmek ve cimāʿ itmek.

دِحْجآبْ [diḥcāb] Desti gibi ṭomalan yir.

دِحْقآبْ [diḥḳāb] Ardından çeküb ṭorgurmaḳ

دَحوُبْ [deḥūb] Ḳab ḳaçaḳ ve azıḳ ḳoyacaḳ.

خ

دِخْدآبْ [diḫdāb] At biri biri üzerine üzerine binmek.

ر

دَربْ [derb] Ḳalᶜa ḳapusı ve büyük ḳapu ve ḥurmā yıġacaḳ yir ve ڈ bi'l-Yemeni ve büyük yol.

12.

دِرآبٌ [dirāb] ج

دَرَبْ [dereb] Büyük pencere ve ḫulanmaḳ ve büyük yollar.

دُرُوبٌ [dürūbün] Büyük ḳapular ve büyük yollar.

دِرْدآبْ [dirdāb] Ḫulanmaḳ ve ṭavar öğrenmek ve tābiᶜ olmaḳ ve ẕelīl olmaḳ ve yitmek.

دَرْدآبْ [derdāb] Ṭavıl avāz eylemek ṭavıl avāzı.

دَرْدَبْ [derdeb] Gece ile gidüb gelen ᶜavrat.

دَرّآبْ [derrāb] [2]

دُرُبٌّ [dürübb] Ṣarı balıḳ.

دَروُبْ [derūb] Tābiᶜce deve ve yöndemce deve.

13.

دُرْبوُبْ [dürbūb] م

دِرْحآبْ [dirḥāb] Deve köşegine mihilseklenmek.

ع

دَعبْ [deᶜb] Defᶜ itmek ve ḫorata eylemek ve cimaᶜ itmek ve oynamaḳ.

دَعِبْ [deᶜib] Oynayıcı.

دُعْبُبْ [duᶜbub] م ve güzel ırlayıcı ve aḳ güzel oġlan ve dilki üzümi.

دُعْبوُبْ [düᶜbūb] Ḳara ḳarıncalar ve ḳarañu gice ve aşikāre işlek yol ve meẕmūm ḳışa boylu ve ḳatı żaᶜīf.

دَعْتَبْ [daᶜtab] ع

دَعْشَبْ [daᶜşab] İsm-i recül.

[25/b]

1.

ل

دُلبْ [dülb] Çınar ve bir cins ḳara ᶜArablar.

دِلَعبْ [dileᶜb] Yumrı deve.

ن

دِنَّبْ [dinneb] Ḳışa nesne.

و

دَوْءَبْ [devᵓib] Bil ḳabīledir.

دَوبْ [devb] دآءبْ maᶜnāsınadır.

دوُلآبْ [dülāb] ف

دَوآبٌّ [devāb] Cānavarlar.

ه

دَهْلَبْ [dehleb] Aġır nesne.

2.

[2] EE,AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. HB,YB ve H1'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

دَهبْ [dehb] Ṣınmış leşker.

ي

دَيَبُوبْ [deyebūb] Yebcecik ḳımıldayıcı.

دَيْدَبْ [deydeb] Yaban eşeği ve gözci ve raḳīb.

دَيْدَآبْ [deydāb] م

دَيْدُوبْ [deydūb] Çalġı.

فصل الذّال [Faslü’z̲-z̲āl]

ذِئبْ [z̲iʾb] Ḳurt ve bir ḳabīledir ve açlıḳ.

3.

ذِيئَآبٌ [z̲iyʾābün] ج

ذَءبْ [z̲aʾb] (Bi’l-ḳasr) Ḫabīs̱ olmaḳ ve çoḳ iner çıḳar ḳoġa ve ḳorḳub uçunmaḳ ve cemᶜ itmek ve ḳorḳutmaḳ ve sürmek ve ḥaḳīr ḳılmaḳ ve ḳovmaḳ ve heviṭ işlemek ve perçem ḳomaḳ ve yilmek ve açlıḳ ve bir ḳabīledir ve z̲amm itmek ve ḳatı āvāze ve ᶜayb.

ذُؤُبْ [z̲uvʾub] م ve çoḳ inüb çıḳmaḳ.

ذُؤَيبْ [z̲uvʾayb] İsm-ü ricālin.

ذآبٌّ [z̲ābb] Bir yirde ṭurmayan deve ve defᶜ idici.

ذآرِبْ [z̲ārib] Fāsid.

ذآهِبْ [z̲āhib] Gidici ve zāyil olucı.

ذآنِبْ [z̲ānib] Tābiᶜ olucı.

ذآيِبْ [z̲āyib] Eriyici yaġ.

ب

4.

ذَبٌّ [z̲abb] Defᶜ itmek ve sinek ḳurımaḳ ve bir yirde ṭurmaḳ ve ṣu azalmaḳ ve ṭuṭak tepsermek ve arıḳlamaḳ ve ot ṣolmaḳ ve buruşmaḳ ve gündüzün ṣu ki ḳalmaḳ ve beñiz bozulmaḳ ve zaḥmet çekmek ve yaban öküzi.

ذَبَبْ [z̲abeb] م

ذُبُوبْ [z̲ubūb] م

ذَبّآبْ [z̲abbāb] Ḥarīm korıyıcı.

ذُبآبْ [z̲übāb] Sinek ve bal arusı ve at gözi bebeğindeki ḳara noḳṭa ve ḳılıc ucu ya ya yalmanıve ḳulaḳ yufḳası ve ḳına çiçeği ve göz buñarı sineğin ḳırḳ gün ᶜömri olur gözinin̄ ḳabaġı yoḳdur iki elile anuñçün dāyimā gözlerini siler ṭurur ṣaġ ḳanadında şifā vardur ṣol ḳanadında aġu vardur aḳ nesne üzerine ḳara necis bıraġır ḳara nesne üzerine aḳ necis bıraġır ḳabaḳ yapraġı üzerine hiç ḳonmaz ve her cānavarın sineği bedeninden ḫalḳ olunur amma ḳara sinek mütaᶜaffıḳ havadan ve ḳaba yil esmesinden fi’l-ḫāl ḫalḳ olınur ḳaçan poyraz esse ḳıt olur ve semiz kemer küşaḳ tokası ve çaprazı.

ذُبٌّ [z̲ubbün] ج

ذَبْذَبْ [z̲abzab] Şarāba ve ḳoza ve sik ṭaşaḳ.

ذَبآذِبْ [z̲abāzib] م

5.

ذِبْذَآبْ [z̲ibz̲āb] Ṣalındırmaḳ ve ḳımıldatmaḳ ve tereddüd ḳılmaḳ.

ر

ذِربْ [ẕirb] Keskin olmaḳ ve yavız olmaḳ ve başmaḳcı bıcḳısı ve şerr.

ذَرَبْ [ẕareb] م ve dil uzunlığı ve acı dillilik ve yara azması ve keklik azmaḳ ve ṣalāḥ ve oñulmaz maraż ve paṣ ve fuḥş.

ذَربْ [ẕarib] Maᶜyide ve tīz yavız dilli ve bez.

ذِرَبٌ [ẕirebün] ج

ذُرآب [ẕurāb] Dil yavızlığı.

ذُربٌ [ẕurbün] Acı dilliler.

ذِربْ [ẕirb] Biz ve kücük ur.

ذِرْيَبْ [ẕiryab] Ṣaru çiçek.

6.

ع

ذَعبْ [ẕaᶜb] Ulaşmaḳ ve aḳmaḳ ve incinmek.

ذِعْلِبْ [ẕiᶜlib] Yügrük deve.

ذُعْلُوبْ [ẕuᶜlūb] Aşılmış pāre.

ذَعآلِيبْ [ẕaᶜālīb] م ve eskimiş ḳaftān.

ن

ذَنبْ [ẕanb] Günāh ve suç ve ardına düşüb ayrılmamaḳ.

ذُنوبْ [ẕunūb] ج

ذَنَبْ [ẕaneb] Ḳuyruḳ.

ذَنُبْ [ẕanüb] Vāfir ḳuyruḳlı at ve vāfir uzun şerli gündüz ve ṭolı ḳoġa ve ḥaẓẓ ve naṣīb ve ḳabr ve arḳa eti ya ḳuyruḳ ṣoḳunı.

7.

ذَنآيِبٌ [ẕanāyibün] ج

ذِنآبٌ [ẕinābün] م

ذِنآبْ [ẕināb] Ḳuyruḳ bağı ve soñ ve ṣu aḳacaḳ özelti.

ذُنْبُبْ [ẕünbüb] Yaban öküzi.

و

ذَوبْ [ẕevb] Yaġ erimek ve ᶜayb ve ḳatı issi olmaḳ ve bal yimek.

ذَوُوبْ [ẕevūb] Semiz deve.

ذَوّآبْ [ẕevvāb] Buz eridici.

ذَوآنِيبٌ [ẕevānībün] Örülmiş ṣaclar.

ه

ذَهِيبْ [ẕehīb] Altunlanmış.

8.

ذَهَبْ [ẕaheb] Uvaḳ altun ve yumurda ṣarusı ve yemek ölçeği.

ذُهُوبٌ [ẕühübün] ج ve yabana gitmek ve seyr itmek ve ırmaḳ.

ذَهآبْ [ẕehāb]

ذَهُوبْ [ẕehūb] Bir ᶜavrat adıdur.

ذَهبْ [ẕehb] ᶜAkl zāyil olmaḳ ve göz atılmaḳ ve şurub itmek ve kişi kendüyi yüce ṭutmaḳ ve yüceltmek ve nefsine uymaḳ ve ḳaṣd itmek.

ذِهآبٌ [ẕihābün] Żaᶜīf yaġmurlar ya bol yaġmurlar ve altunlar.

ذُهآبْ [ẕühāb] ڠ

ذَهّآبْ [ẕehhāb] Gidici ve ism-i recül.

ي

9.

ذَيبْ [ẕeyb] ᶜAyb.

ذِيبْ [ẕīb] Ḳurt.

فصل الّراء [Faslü’r-rāʾ]

رَءَابْ [reʾab] (Bi’l-ḳaṣr) Iṣlāḥ ve ifṣād ve yaruġa ʿilaç itmek ve birikdirmek ve ṭaġıtmaḳ ve ot bitmek ve ṭoġrultmaḳ ve ulu kişi ve yitmiş deve.

رَءّآبْ [raʾʾāb] Iṣlāḥ idici ve ifsād idici.

رُءُوبْ [ruʾūb] Süd ḳoyulmaḳ.

رِيئآبْ [riyʾāb] Bir ṣaḥābe oġlıdır.

رآيِئِبْ [rāyʾib] Oyunmış yoġurd ve ḳoyu süd yoġurd.

10.

رآبُّ [rābb] Ögey ata.

رآتِبْ [rātib] Ṯābit olucı.

رآجِبْ [rācib] Utanıcı.

رآحِبْ [rāḥib] Merḥabā idici.

رآسِبْ [rāsib] Yavaş er ve ṯābit nesne ve bir ḳabīledir.

رآضِبْ [rāḍib] Bir cins sidr aġacı.

رآعِبْ [rāʿib] Ḳāfiye söyleyici ve ḳorḳucı bir vilāyetdir.

رآغِبْ [rāġib] Dileyüb uzatıcı.

رآقِبْ [rāḳib] Gözleyüb ṭurucı.

11.

رآكِبْ [rākib] Ṭavara binici ve ṭaġ başı ve aġac keli.

رآكُوبْ [rākūb] Aġac başında kel.

رآهِبْ [rahib] Arslān ve naṣrāni keşişi ve ḳorḳucı ve ʿābid.

ب

رَبُّ [rebb] Ḥaḳ Taʿālā ve bisleyici ve ulaldıcı ve milk issi ve müstaḥıḳḳı ve cemʿ itmek ve ziyāde olmaḳ ve ırılmamaḳ ve mukīm olmaḳ ve ıṣlāḥ itmek ve yaġ temīzlemek ve yir issi olmaḳ ve tuluḳ māżılamaḳ ve bislemek ve ḳoyun ṭoġurmaḳ ve ḥıvz itmek ve ṭur etmek güdmek.

رَبْ [reb] م

رُبُوبٌ [rübūbün] ج

رَبُوبْ [rebūb] Ögey oġlan.

رُبُّ [rübb] Püseve ṭortı ve çökelik ve ṣıḳılan ṣu ve şīre ve bekmez.

12.

رَبِيبْ [rebīb] Besleneği ve bislenmiş ve ṣaḳlanmış ve közlenmiş ve milk ve eriñ ögey oġlı ve ögey ata.

رَبآبْ [rebāb] Aḳ bulut ve ıḳlıḳ.

رِبآبْ [ribāb] Bislemeklik ve ʿöşrler ve yārlar ve ʿahdlılar.

رُبآبٌ [rübābün] Niʿmetler ve nişānlar ve ḥācetler ve dökümler ve ġ

رَبَبْ [rebab] Çoḳ ṣu.

رَبّآبْ / رُبآبْ (معاً) [rebbāb/ rübbāb] Nesne evveli ya cemīsi ve cemāʿat ve ıḳlıḳcı.

رَبْرَبْ [rebreb] Yaban ṣıġırı bölüğı.

رَبآيِئبٌ [rebāyʾibün] Ögey ḳızlar ve bisleyici ʿavratlar.

13.

رُبُّ [rübb] Gāh taḳlīl içün ve gāh tekṯīr içünden ve ḳaḥ ikisiçündür ve

fahrlanacaḳ maḥalde tekṣīr içündür ve cemāʿ-i el ulā-i ayīdur.

ت

رَتبْ [retb] Perk ṭurub ırılmamaḳ.

رُتوُبْ [rütūb] م

رَتَبْ [reteb] Perklik ve dökülmek ve yüce yir ve nerdübān ayaḳları yoġunlık ve irilik ḫınsırla bınsır arası ve bınsırla vüstā ortası bitikligi ve dört barmaġı bir yire getürüb żamm itmeklik.

رُتَبٌ [rütebün] Mertebeler.

رُتآبٌ [rütābün] İş aḫırları.

ج

رَجبْ [recb] Ḳorḳub uçunmaḳ ve utanmaḳ ve ululamaḳ ve bir yalunız ṭal bitüb çıḳmaḳ ve çirkin söz atmaḳ.

رُجوثْبْ [rücūsb] م

رَجَبْ [receb] Ululanmış ay ve baġarṣıḳ ve pürlenecekbudaḳlanacaḳ yir.

[26/a]

1.

رِجآبٌ [ricābün] ج

رُجبْ [rücb] Baġarsıḳlar

ح

رُحبْ [ruḥb] Giñişlik ve ġ

رُحآبْ [rüḥāb] Giñiş yir ve ġve giñiş ʿavrat.

رَحبْ [raḥāb] م ve giñiş olmaḳ.

رَحِيبْ [raḥīb] م ve ḳatı yiyegen kimse.

رِحآبٌ [riḥābün] ج otlı ve yimişli giñiş yirler.

رَحَبٌ [raḥabün] م ve bir ḳabīledir.

رَحآيئبٌ [raḥāʾybün] Etrāf-ı ʿālem.

2.

د

رَدبْ [redb] Ötesi işlemez yol.

رُدوُبٌ [rüdūbün] ج

ز

رَزبْ [rezb] Bir yerde ṭurub ırılmamaḳ

رُزوُبْ [rüzūb] م

س

رَسبْ [resb] Ṣuyun dibine batub ġāyib olmaḳ ve açlıḳdan gözler yuḳarı çekilmek ve daḫi arḳdan ṣu ṭalıb bir aḫer yirde çıḳmaḳ.

رَسوُبْ [resūb] Ẕeker başı ve bir kerre urmaġıla batub giren yāvız ḳılıc ve ḥalīm er.

رَسَبْ [reseb] م

رُسَبْ [rüseb] Ḥażreti resūlün ḳılıcıdur ve yavaş kişi.

ش

3.

رَصبْ [raṣb] Sebbabeyile vusṭā aralıġı dibi.

ض

رَضبْ [raḍb] Aġız ṣuyunı ṣormaḳ ve yaġmur dinmek ve ḳoyun çökmek.

رُضآبْ [ruḍāb] Aġızda ṣorılan aġız yāri ve aġızda tükrük pāreleri ve müşk pāreleri ḳar uvaġı ve şeker uvaġı ve ṭolı

uvağı bāl ṣalyari ve köpügi ve ağac yapraġında olan çi.

ط

رَطبْ [raṭb] Yaş ve tāze budaḳ ve başaḳ.

رَطيِبْ [raṭī̆b] م

رُطُبْ / رُطْبْ (معاً) [ruṭub/ rüṭub] eşil ot ve yeşil ağac.

رُطَبْ [ruṭb] Tāze irmiş ḫurmā.

رُطُوبْ [rutūb] Ḫurmānın köynimesi zamānı olmaḳ ve ḳaftān ışlanmaḳ ve ṭavara yaş yonca virmek ve ne bulursa söylemek ve tāze ḫurmā yidirmek.

4.

رَطآبْ [reṭāb]Her kişiye meyl iden oġlan.

رِطآبٌ [riṭābün] Tāze ḫurmālar.

ع

رُعُبْ / رُعبْ / (معاً) [ruᶜb / ruᶜub] Ḳorku ve oḳun demreñ ṣoḳacaḳ yiri.

رَعبْ [raᶜb] Ḳorḳutmaḳ ve ṭoldurmaḳ ve gögercin ötmek ve kesmek efsun eyitmek.

رَعيِبْ [raᶜī̆b] Ḳorḳudulmış.

رُعْبَبْ [ruᶜbab] Ṭomurcuḳ dibi.

رَعّآ [raᶜāb] Ḳāfye söyleyici.

رُعْبُوبْ [ruᶜbūb] Aḳ güzel yumşaḳ bedenli nazlı ḳız ve oynaġan deve ve żaᶜī̆f ḳorḳaḳ kimse.

5.

رِعْبِيبْ [riᶜbī̆b] م

رَعآبِيبٌ [raᶜābī̆bün] ج

رَعْبَلِيبْ [raᶜbalī̆b] Laṭī̆fe idegen ᶜavrat ve ḳadr olduġunı pāreleyüb ṭaġdan.

غ

رَغآبْ [reġāb] Yumşaḳ ṭopraḳlı yir ya az yaġmurdan aḳmayan yir.

رَغيِبْ [raġī̆b] Giniş büyük dere ve ḥarī̆ṣ ve yiyici.

رَغبْ [raġb] Dilemek ve özenmek ve teżarruᶜ itmek ve ẕelī̆l olub istemek ve dilenmek ve kendüyi aḫar üzerine ölü görmek ve ıᶜrāż itmek ve ḥarī̆s olmaḳ ve ṭaᶜāmı çoḳ yimek ve rüyāya raġbet itmek.

رُغبْ / رُغُبْ (معاً) [ruġb/ ruġub] م giñ dere ve tamaᶜ ve ḥırṣ.

رَغَبْ [reġab] مve ginişlik.

6.

رَغآيِبْ [reġāyib] Raġbetlü nesneler.

ق

رَقيِبْ [raḳī̆b] Ḥaḳ taᶜāladur ve ṣaḳlayıcı ve köyüci ve pāsubān ve emī̆n ve ᶜamuce oġlı ve ī̆lān ve küveci.

رُقُبٌ [ruḳubün] ج

رَقبْ [raḳb] Gözleyüb ṭurmaḳ ve ḫıfẓ itmek ve yüceye aġmaḳ ve boynuna iç gecürmek.

رُقُوبْ [ruḳūb] م

رَقُوبْ [raḳūb] م ve köyücü ve ulu belā ve ḥavża yaḳın varmayub ṣonra ṣuya varan deve ve ṣonuna oġlı kalmayan er

ya veledi fevt olan ʿavrat ve eriniñ olmasına müntaẓır olan ʿavrat.

رَقَبٌ [raḳabün] Boyunlar ve boyun yaḳunlığı.

رِقَآبٌ [riḳābün] م

ك

7.

رَكِيْبْ [rakīb] Yüzük ḳaşı ve ardına bingeşici ve bindirilmiş ve oturdulmış nesne ve bir ṣıra dikilmiş aġaçlar ve aḳdarma yir.

رُكَبٌ [rükebün] Dizler.

رَكبْ [rekb] Ṭavara binmek ve üzerine aġmaḳ ve günāh ḳazanmaḳ on deveye binmiş erler ya on atlı erler.

رُكُوْبٌ [rükūb] م ve deve ya biniciler.

رِكَآبْ [rikāb] Yükli develer üzengü ve bulud süren yiller ve binit devesi.

رُكُبٌ [rükübün] ج م

رَكُبْ [reküb] Deveye biniciler ve ḳullanılır develer.

رَكَّآبْ [rekkāb] م

8.

رُكَّآبٌ [rükkābün] م

رَكَبْ [rekeb] Ferc ve ḳasıḳ.

و

رَوبْ [revb] Süd ḳoyulmaḳ ve ḳoyu süd yayıḳ yoġurdı ve yayıḳ çalḳamaḳ ve yoġurt uyutmaḳ ve ḫayrān olmaḳ ve süd olmak ve yorulmaḳ ve yalān söylemek ve ʿaḳlı ḳarışmaḳ ve helāli ve ḳatı yaḳīn olmak.

رُوبْ [rüv] م

رَوآجِبْ [revācib] Barmaḳlar dibleriniñ eñleri ya ic yüziniñ büklümleri ya barmaḳlar yivleri ya sırtınıñ yivleri ya barmaḳ aralıḳları ve boġazda āvāze çıḳan yiriñ ṭamarları.

رَوْسَبْ [revseb] Ulu belā.

رَوآسِبٌ [revāsibün] ج ve ġuṣṣalular ve muḥkem binalar perk direkler.

رَوآكِبٌ [revākibün] Hörgüc öniniñ bıġırt bıġırt olan yirleri ve ḫurmā aġacınıñ ṭorısında bitib aşaġa ṣarḳan ṭallar.

9.

ه

رُهبْ / رَهبْ (معاً) [rehb/ rühb] Ḳorḳmaḳ ve arıḳlamış deve ya yüce deve ve ince demren.

رَهَبْ [reheb] م ve ḳaftān yini.

رَهآبٌ [rehābün] Gögüs kemüginde aşaġa ḳarın üzerine sarḳan kemücekler.

رِهآبٌ [rihābün] İnce demrenler.

ي

رَيبْ [reyb] Şek ve ġ ve töhmet ḳılmaḳ ve şek virmek.

رِيبْ [riyb] Ḥacet ve töhmet ve zamān belāları ve gice gündüz.

رَيّآبْ [reyyāb] Ḳorḳu virici emr.

10.

فصل الزّاء [faṣlü’z-zāʾ]

زآءبْ [zāʾb] Ḳırbayı arḳasına yükletüb tĩzcek gelmek ve ziyāde ṣu içmek ve deve sürmek ve münḳalib ḳılmaḳ.

زُؤآبْ [züvʾāb] İnḳılāb.

زآبٌ [zābb] Ẕekerli.

زَءآبِبْ [zaʾābib] Ṣĩşeler.

زآبْ [zāb] دٌ Bi’l-Endülüṣ.

زآعِبْ [zāᶜib] ᶜAḳıl seyyāḥ ve دٌ

زآيِبْ [zāyib] ᶜAḳıl.

11.

ب

زَبٌّ [zebb] Tüli olmaḳ ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve ṭolunmaġa yaḳın olmaḳ

زَبَبْ [zebeb] Güneş ṭolunmaġa yaḳĩn olmaḳ veuşaḳ tü ve uşaḳ ḳıl ve yüz ḳıllı olmaḳ ve deve yüzi tüli olmaḳ.

زُبُوبْ [zubūb] Ucuzlıḳ ve çoḳluḳ.

زُبٌّ [zübb] Ẕeker ya adam zekeri ve ṣaḳal ya ṣaḳal öni ve burun.

زَبِيبْ [zebĩb] Ḳuru üzüm ve ḳuru incir ve deñiz köpügi ve ṣu köpügi ve ilan aġzındaġı aġu.

زُبَيبْ [zübeyb] İbn-i Ṣaᶜlebe.

زَبآبْ [zebāb] Bir büyük ḳızıl ṣıçandur hem kör ve hem ṣaġır.

زَبّآبْ [zebbāb] Ḳuru üzüm ṣātıcı.

زِبْزآبْ [zibzāb] Ġażab itmek ve leşker ṣınmaḳ.

12.

زَبْزَبْ [zebzeb] Kediye benzer bir cānavarcıkdır ve bir cins kemidir.

ح

زَحبْ [zaḥb] Yaḳın olmaḳ.

خ

زُخْزُبٌّ [zuḫzubb] Perk etli yoġun ḳuvvetli kişi.

د

زدِبْ [zidb] Naṣĩb.

ر

زَربْ [zerb] Girecek yir ve ḳoyun aġılı ve avcı kümesi ve ṣu aḳmaḳ.

زِربْ [zirb] م ve ṣu aḳacaḳ yir.

زُرُوبٌ [zurūbün] ج

زِرآبْ [zirāb] Resūl ᶜaleyh’ül-selāmıñ mescidlerinden birisidir.

13.

زِرِيبْ [zirĩb] Bir gündür ᶜArab günlerinden.

زَرآيِبٌ [zerāyibün] Avcı kümeleri ve aġıllar.

زِرْدآبْ [zirdāb] Ṣıḳub boġmaḳ.

زَرْغَبْ [zerġab] Ṣaġrı.

زَرْنَبْ [zerneb] Güzel ḳoḳulı bir aġacdır ve zaᶜfirān ve vahşi cānavar ḳıḥı ve ferc ya büyük ferc ya ferciñ ṭaşırası ya eti ya ḳıyısınıñ ic yüziniñ eti.

زِرْيآبْ [ziryāb] Altun ya altun ṣuyı.

ع

زَعبْ [zaᶜb] Çanaḳ ṭoldurmaḳ ve kesmek ve deve ṭuvarlanmaḳ ve ṭolı ḳırba

yüklenmek ve cimāᶜ idüb ferci meniyile toldurmaḳ ve deve aġır yükle gitmek ve defᶜ idişmek ve bir pāre mal virmek.

زعبْ [ziᶜb] Bir pāre mal ve bir ḳabīledir. [26/b]

1.

زُعْبُبْ [zuᶜbüb] İsm-ü recülin.

زُعْبُوبْ [zuᶜbūb] Ḳışa boylı yaramaz ḫulı recül.

زَعِيبْ [zaᶜyib] Ḳarġa ötmek ve arı vızıldısı.

زُعَيبْ [zuᶜayb] İsm-ü recülin

زُعْبٌ [zuᶜb] Yaramaz ḫulular.

غ

زَغبْ [zaġb] Tāzece tü bitmek.

زَغَبْ [zaġab] Uşaḳ tü ve yüzde biten ṣarıca tü ve uşaḳ ḳıl ve uşaḳ ḳuş yüñi ve ḳatmamış yüñ ya evvel biten yüñ ve ḳocabaşı ḳılı ve ḥavādiṯi dehr ve anadan ṭoġan murdarca tü.

زُغَبْ [zuġab] Ṭopraġı aḳlı ḳaralı olan ṭaġ.

زُغُبْ [züġub] İsm-ü ṣaḥabeti

2.

زُغْبُبْ [zuġbub] Ḳışa boylı baḥīl.

زَغْدَبْ [zaġdab] Deve ġāyet kükremesi ve çoḳ köpük ve erimiş yaġ.

زُغادِبْ [zuġādib] Yumrı yüzli ḳalın ṭuṭaḳlı ḥarīf.

زَغْرَبْ [zaġrab] Çoḳ ṣu ve çoḳ sidik ve çoḳ ṣulı ḳuyu ve deniz.

ق

زَقبْ [zaḳb] Delige ḳoymak ve girmek.

زَقَبْ [zaḳab] Ṭaracıḳ yol ve yaḳīn yir.

زِقْلابْ [ziḳlāb] İbn-ü Ḥakeme

ك

زَكَبْ / زَكبْ (معاً) [zekb/ zekeb] Bir büriyile oġlan ṭoġurmaḳ ve nikāḥ ve bir nesne ṭolusı.

ل

3.

زَلبْ / زَلَبْ (معاً) [zelb/ zeleb] Ayrılmamaḳ.

زَلْحَبْ [zelḥab] Yirinden irilici.

زِلْدابْ [zildāb] Loḳma yutmaḳ.

زَلْهَبْ [zilheb] Eti yiyni olan.

ن

زَنبْ [zenb] Semirmek.

زَنِيبْ [zenib] Ḳokusı ve ṣūreti güzel olan aġac.

زُنَيبْ [züneyb] İsm-i recülin tābiᶜyin.

زُنابْ [zünāb] Ḥabīb Allah Zeyneb'e böyle diyü çaġırırdı.

زُنْجُبْ [züncüb] Kemer ḳuşaḳ.

4.

زُنْقُبْ [zünḳub] Bir bīnārdır.

و

زَوبْ [zevb] Boşanub ḳaçmaḳ ve ṣu aḳmaḳ.

زَوْءَبْ [zevᵓab] İnḳılāb-ı zamān.

زُولابْ [zūlāb] ġ Bi-Ḥoraṣan

ه

زَهْدَبْ [zehdeb] İsm-i recül.

زِهبْ [zihb] Bir pāre mal.

زَهْلَبْ [zehleb] Yiynicek ṣaḳallı.

ي

زَيبْ [zeyb] Cemᶜ olmaḳ.

زِيبْ [zīb] ذٌ bi- sahili Bahr'il- Rümmi.

5.

زَيْنَبْ [zeyneb] Semiz ᶜavrat ve kokusı güzel ᶜavrat ve babası ziynet-i zeyni dimekdir ve ümmi Selme anadan ṭoġmış sultanımızın ḳızıdır ve ḳorḳaḳ dimekdir.

فصل السّين [Faslü'l-sīn]

سَاءبْ [saᵓb] (Bi'l-ḳaṣr) Boġzını ṣıḳub boġmaḳ ya boġub öldürmek ve şaraba ḳanmaḳ ve tuluḳ ya büyük tuluḳ ya tulum ya deriden dikilen ḳab.

سَاحِبْ [sāḥib] Yaramaz ḥālli.

سَارِبْ [sārib] Gündüzün maṣlaḥatına gidici ve yolca yidici ve gündüzün aşikāre olucı.

سَاسَبْ [sāseb] Çam aġacı.

سَاغِبْ [sāġib] Ḳarnı ac.

6.

سَاقِبْ [sāḳib] Yaḳın menzil ve ıraḳ menzil.

سَالِبْ [sālib] Oġlı fevt olmış ᶜavrat ya oġlan düşürmiş ᶜavrat.

سَاهِبْ [sāhib] Tamaᶜkār

سَايِبْ [sāyib] ᶜAta babası.

ب

سَبُّ [sebb] Kesmek ve süsmek ve götüne dürtmek ve talamaḳ ve götler.

سِبَابْ [sibāb] م

سِبُّ [sibb] م ve sögeken ḥarīf ve ip ve dülbend ve eşek ve mıḫ ve ince yarılmış nesne ve ᶜavratlar başına örtündügi nesne ve saña sögen kimse ve ġāyet ince tarṭon.

سُبُوبٌ [sübūbün] ج

7.

سَبِيبْ [sebīb] Saña sögüci ve ḳuyruḳ ḳılı ve at yelīsı ve alın saçı

سَبَائِيبٌ [sebāᵓyibün] İnce dilinmişler ve ince ṭonlar.

سَبَبْ [sebeb] Bahāne ve ip ve ḳapu ve ᶜulūḳ bağlamaḳ ve ḥayāt.

سَبْسَبْ [sebseb] Düz yir ve ışız ṣuṣuz oda ve ḳaḥtlıḳ yir.

سَبَاسِبْ [sebāsib] م

سِبْسَابْ [sibsāb] Çirkin sevmek ve ṣu aḳmaḳ ve boş yürümek.

سَبَّابْ [sebbāb] Yavız ḳılıc ve şetim idegenler.

ت

سَتبْ [setb] Ḳulāñ ḳayışı.

ح

8.

سَحبْ [saḥb] Yir üzerine çeküb sürimek ve deve yitmek ve yavız yiyib icmek.

سَحَابْ [saḥāb] Bulutlar.

سُحُبٌ [suḥubün] م

سَحآيِبٌ [saḥāyibün] م

سَحْتَبْ [saḥteb] İḳdāmlı cari ḥarīf.

خ

سَخَبْ [saḫab] Perk āvāze.

سِخآبْ [siḫāb] Güzel ḳoḳulı adviyelerdendüzme boyun boġmaġı.

سُخُبٌ [suḫub] ج

ذ

سَذآبْ [sazāb] Maᶜdenos ve bir otdur.

ر

9.

سَرَبْ [serb] Ḳoyuna geçiye deveye sıġıra dirler ve yol ve ṣadr ve edik dikmek ve bir köşe ve bir ṭaraf ve geñize gümüş dütüni gidib ya toz gidüb nefes ṭutulmaḳ ve ilan aḳmaḳ ve dilediği yire gitmek.

سَرِبْ [serib] Aḳıcı ṣu.

سِرِبْ [sirb] Bölük ve yol ve ḫāṭır ve gönül ve nefs ve bir bölük arı ve ehl'lü ayal.

سَرَبْ [sereb] Yir altında olan çuḳur ve cānavar ini ve aḳar ṣu ve baḫçaya giren arḳ ve ḳırba ışlamaġa dökülen ṣu.

سُرْبٌ [sürbün] Meẕhebler ve yollar ve bölükler ve ṣıralar ve göğüs ḳılları.

سَرآبْ [serāb] Ṣu şeklinde görinen ṭuman öyle vaktinde yazın.

سَرآيِبْ [serāyib] Oḫşamayile ṣaġdıran deve.

سُرُوبْ [sürūb] Geñize nesne girmek ve ṭavar güdmek tevecüt itmek ve ilan atub inine girmek.

سُرْحُوبْ [sürḥūb] Uzun at ve çaḳal.

10.

سِرْدآبْ [sirdāb] Yazlayiçün yir altunda yapılan ev.

سَرآدِيبٌ [serādībün] ج

سَرَنْدِيبْ [serendīb] دٌ bi'l- Hindi.

سُرْعُوبْ [sürᶜūb] Arṣ dirler bir cānavarcıḳdır.

سَرْهَبْ [serheb] Yiyici içici ḥarīf.

ع

سَعبْ [saᶜb] Her sünen nesne.

سَعآبِيبْ [saᶜābīb] Baldan ṣunan nesne ve ṣalyar.

غ

11.

سَغبْ [saġb] Ḳarın acıḳmaḳ.

سَغَبْ [saġab] مve ṣusuzlıḳ.

سَغِبْ [siġib] Ḳarnı aç kimse.

سِغآبٌ [siġābün] ج

ق

سَقبْ [saḳb] Tāze toġmış deve küşeği ve uzun nesne ve çadır direği ve ġ ve yaḳın olmaḳ.

سِقآبٌ [siḳābün] ج ve şol pamıkdır ki ᶜavrat ḳanına bulaşdırır daḫi başına geyer bir ṭarafını çıḳarı ḳor kendüye muṣībet vāḳᶜ oldıġını bilsünler düyi.

سُقُوبٌ [suḳūbün] م

سَقَبْ [saḳab] Yaḳınlık ve yaḳın menzil.

سَقّآبْ [siḳāb] Bulġar ṭayifesi.

12.

سِقْلآبْ [siḳlāb] Yire urmaḳ.

ك

سَكبْ [sekb] Ṣu dökmek ve aşaġa dökülüci ṣu ve uzun boylı er ve dāyim yaġan yaġmur ve bir nevᶜ libāsdur ve yükrük ṭavar ve yiyni cānlı ki şaṭırca kişi ve lāzım olan emr ve ḥabībulallahıñ dem çaḳ bindiği at ve ḳalay ve baḳır ve laᶜle çiçeği ve müᵓvezin ezān oḳumaḳ.

سُكُوبْ [sükūb] م

سَكَبْ [sekeb] م

سَكُوبْ [sekūb] م ve dökülüci ṣu.

سَكآبْ [sekāb] م

ل

سَلبْ [selb] Nesne ḳapmaḳ ve aġac yapraġını gidermek ve libāsın ṣoymaḳ ve yabcacıḳ seyr itmek ve ḳara ḳaftān geymek ve ṣıyırıb atmaḳ ve inkār itmek.

سَلَبْ [seleb]م ve ḳapılan ve ṣoyulan nesne ve ḳabıḳ ve baş ayaḳ deri ve līf ve baġarsıḳ ḳarın

13.

سِلبْ [silb] Ögendire ya ṣabān oḳı.

سَلُوبْ [selūb] ᶜAklı ḳapılmış ᶜavrat ve ᶜaḳlı gitmiş ve oġlı fevt olmış ᶜavrat ya oġlan bıraḳmış ᶜavrat.

سَلِيبْ [selīb] م ve budaḳları yapraḳları giderilmiş aġac.

سَلِبْ [selib] م ve yiyni ayaḳlı yürür ṭavar ve uzun nesne ve yiyni nesne.

سُلُبٌ [sülübün] ج ve ḳara ḳaftānlar.

سَلآيِبٌ [selāyibün] م

سِلآبْ [silāb] Ḳara ḳaftānlar.

سَلْخَبْ [selḫab] Ġaliẓ ḥarīf.

سَلْهَبْ [selheb] Uzun ve uzun kemükli at.

سِلْهآبْ [silhāb] م ve çürᵓetli.

[27/a]

1.

سَنبْ [senb] Tīz ġażablanmaḳ.

سَنِبْ [senib] Çoḳ yüriyici ve çoḳ aḳıcı.

سَنُوبْ [senūb] Yalancı ve ġazablanıcı.

سَنآبْ [senāb] Yāvız şerr.

سِنآبْ [sināb] Bili uzun.

سُنْتُبْ [süntüb] Yaramaz ḫulḳlı.

سِنْجآبْ [sincāb] Teyin derisi ve teyin.

سَنْتآبْ [sentāb] Dübür ve ḫulḳ yaramazlıġı.

سِنْتآبْ [sintāb] Çoḳ şerrli kişi.

سِنْدَءبْ [sindaᵓb] Perk deve.

2.

سِنْطآبْ [sinṭāb] Demürci çekici.

سَنْهَبْ [senheb] İsm-i recül.

و

سُرآبْ [sürāb] دٌ bi-Mazenderan.

سَوآيِبْ [sevāyib] Cemᶜü sāyibetin ve binilmeyen develer.

ه

سَهبْ [sehb] Yabān yazı ve yürgen at ve ṭutmaḳ.

سُهبْ [sühb] Yumşaḳ düz yir.

سُهُوبٌ [sühūbün] ج ve etrāfı arż.

ي

سَيْسَبْ [seyseb] Şol aġacdır ki andan oḳlar yonarlar.

3.

سَيْسآبْ [seysāb] م

سَيبْ [seyb] ʿAṭa ve ʿörf ve at yilesi ve ḳuyruḳ ḳılı ve aḳmaḳ ve yavuz iverek yürümek ve gemi itecek ṣırıḳ ve ṭavarı öriyeṣalmaḳ ve kelimātda her ṭarafa varmaḳ gelmek.

سِيبْ [sīb] Elma ve ṣu aḳacak yir.

سُيُوبْ [süyūb] ج ve defīneler ve ʿaṭiyyeler.

سَيآبْ [seyāb] Ḫurmā ḳoruġı ya alacalanmış ḫurmā ḳoruġı.

سُيّآبْ / سَيّآبْ (معاً) [seyyāb/ süyyāb] م

سَيْكَبْ [seykeb] Vāfir çıḳıb dökülen ṣu.

فصل الشين [Faṣlü’ş-şīn]

4.

شُؤْبُوبْ [şūʾbūb] Yaġmur boġanaġı ve miḳdār ve ṣınır ve evvel belüren güzellik ve şiddet ve issi yāvızlıġı ve güneş yolı.

شَئآبِيبٌ [şʾābībün] ج

شَآبٌّ [şābb] Tāze yiğit.

شَآجِبْ [şācib] Ġuṣṣalı ve ḥelāk olucı ve tatı öten ḳarġa ve herkeze söylegen.

شَآحِبْ [şāḥib] Ḳını eskimiş ḳılıc ve silāḥlı kimse.

شَآذِبْ [şāẕib] Vaṭanından iraġ olmış ve ḥalāṣdanümidin kesmiş.

شَآرِبْ [şārib] İçici ve bıyıḳ ve çeleni ve żaʿīflik

شَآزِبْ [şāzib] Güzel ve ince ḳuru nesne.

شَآسِبْ [şāsib] م

شَآصِبْ [şāṣib] Zaḥmetli dirlik.

شَآطِبْ [şāṭib] Iraġ olucı.

5.

شَآعِبْ [şāʿib] Birçiğinve ırāġ olucı.

شَآغِبْ [şāġib] Yoldan ṣapıcı.

شَآقِبْ [şāḳib] Giniş.

شَآنِبْ [şānib] Ṣovuḳ gün ve keskin diş.

شَآهِبْ [şāhib] Ṣavur ḳır at.

شَآيِبْ [şāyib] Ḳarışıcı.

ب

شَبَّ [şabb] Yiğit olmaḳ ve od yanmaḳ ve at iki ayaḳ üzerine ḳalḳmaḳ ve yücelmek ve od yaḳmaḳ ve şab ve ع bi’l-Yemeni ve ʿarz itmek ve yiğitlik.

شَبآبْ [şebāb] Yiğitlik ve yiğitler ve her nesneniñ evveli ve keneclik.

شُبَّ [şubb] Yiğitlik.

شَبُوبْ [şebūb] Od ṭuturığı ve güzel idici ve ḳıcı öñ ayāġından ileri başan at ve genc öküz ve genc ḳoyun ya yaşlı olandur ve od yaḳmaḳ.

6.

شِبِآبْ [şibāb] م ve at öñ iki ayaġın ḳaldırmaḳ ve güzelliğini aşikāre ḳılmaḳ ve güzelliği ziyāde olmaḳ ve neşāṭ ve ḳıvām ve öküz yaşlanmaḳ.

شَبِيبْ [şebīb] م

شُبُوبْ [şübūb] م

شَبَبْ [şebeb] Yaşlı öküz.

شَبَآيِئبٌ [şebāyiʾbün] Genc ʿavratlar.

شِبْشَآبْ [şibşāb] Tamām ḳılmaḳ.

ج

شَجبْ [şecb] Helāk olmaḳ ve ḥācet ve ḳaṣd ve ġamm ve ev direği ve bir deri ki anıñ içine uşaḳ ṭaşlar ḳoyarlar çalḳarlar ve anuñla deve ḳorḳıdırlar eñedirler ve ḳabīle atasıdır ve uzun nesne ve yarım tuluḳtan olan ḳoġa ve helāk ḳılmaḳ ve ġamlı ḳılmaḳ ve meşġul ḳılmaḳ ve alı ḳomaḳ ve ceẕb itmek ve atub geyiği urub bir ʿużvını düşürmek ve ḳımıldamaġa ḳādir olmamaḳ ve girişmek.

شَجِبْ [şecib] Helāk olucı ve ġuṣṣalı.

7.

شَجَبْ [şeceb] Maḥzunluḳ ve zaḥmet ve meşaḳat.

شُجُبْ [şücüb] Uç aġacdurki çobān aña ḳoġa aṣar.

شِجآبْ [şicāb] Yük yıġacaḳ açlar ve ıraf.

شَوُبْ [şevüb] Gönli ġuṣṣalı ʿavrat.

ح

شَحبْ [şaḥb] Beñiz bozulmaḳ ve yir yüzini bilile ṣoymaḳ ve görmek.

شُحوُبْ [şuḥūb] م

خ

شُخبْ / شَخبْ (معاً) [şaḫb/ şühb] Memede demleşen süd ve ḳan ve dik dik ḳan aḳmaḳ.

شَخَبْ [şaḫab] Bir ḥiṣārdır.

8.

شِخآبْ [şebūb] Ṣaġılmış süd ve südün büñ büñ etmeleri ve aḳmaları.

شُخْدُبْ [şeḫdüb] Bir cānavarcıḳdır.

شَخْرَبْ [şeḫreb] Yoġun perk nesne.

شُخآرِبْ [şüḫārib] م

ذ

شَذبْ [şezb] Aġac ḳabını ṣoymaḳ ve budaḳlarını ṣıyırub gidermek ve kesmek ve aġaca ṭayanıb yörimek.

شَذَبْ [şeẕeb] Aġac pāreleri ya ḳuru odun ya ḳabıḳları ve eski ot ṣuñı ve ev metāʿı.

شَذِبْ [şeẕib] Ṭamarları aşiḳāre kimse.

ر

شُربْ / شَربْ (معاً ثلاثاً) [şürib/ şerib]Ṣu içmek ya ṣuya ḳanmaḳ ve ṣuṣamaḳ ve libās renk içmek ve bilece içen kişi ya bilece ṣu çeken kişi ve sevgü göñüle girişmek yalān söylemek ve fehm itmek ve żaʿīf olmaḳ ve oturub içen ṭāyife.

9.

شِرِبْ [şirb] İçecek ṣu ve ḥiṣṣeve ṣu icmeğe varmaḳ ve içecek vaḳt ve ع

شُرُوبْ [şürūb] İcmeklik.

شَرآبْ [şerāb] Her içecek nesne ya ṭatlı olmayan ṣu.

شَرِيبْ [şerīb] م ve دٌ beyne Mekke ve taḥrīḳ

شَرُوبْ [şerūb] م ve çoḳ içici ve kösnimiş deve.

شِرِّيبْ [şirrīb] Dāyim içmeği ʿādet edinmiş kimse.

شَرّآبْ [şerrāb] Çoḳ içici.

شَرِبْ [şerib] م ve ع

شَرَبْ [şereb] Çoḳ içmeklik ve aġac dibine olan ḥavżcaġaz ve yir aḳdarması ve ṣusuzlık ve ziyāde ḥarāret.

10.

شُرْبُبْ [şürbüb] ع ve saçaḳ gibi olmış ot.

شُرْبُوبْ [şürbūb] ع

شُرَيبْ [şüreyb] ع

شَرْخَبْ [şerḫab] Uzun nesne.

شُرْخُوبْ [şürḫūb] Oñurġa kemiği.

شَرْعَبْ [şerʿab] Uzun nesne.

شِرْعآبْ [şirʿāb] Uzun uzun dilmek.

شُرْعُوبْ [şürʿūb] Bir otdur.

ز

11.

شَزَبْ [şezb] Güzel olmaḳ ve ince ḳuru olmaḳ.

شُزَّبْ [şüzzebün] Güzeller ve ḳuru ince nesneler.

شَزِيبْ [şezīb] Ṣınmış budaḳ ve ve küllenimiş yay.

شُزُوبٌ [şüzūbün] ج

س

شَسَبْ [şesb] Ḳurıyub incelmek ya arıḳlamak.

شُسْبٌ [şüsbün] Arıḳlar ve ḳurumışlar.

شَسِيبْ [şesīb] Bir yanı yaṣılmış ince yay ve köşegi büyiyüb hemān olan deve.

شِسبْ [şisb] م

12.

شَسُبْ [şeşüb] Köşegi olub ṣaġılmaḳdan ḳalan deve ve südü kesilmiş deve.

ص

شَصبْ / شَصَبْ (معاً) [şaṣab/ şaṣb] Ṭavar derisini yüzmek ve ḳuruluḳ ve tüyüni ṣuyile ḥaşlamaḳ ve çoḳ yüğürüb gebe olmaḳ.

شُصبْ [şuṣb] Şiddet ve ḳaḥtlık ve ḥıṣṣa ve naṣīb.

شَصِيبْ [şaṣīb] Naṣīb ve yaḳīn nesne.

شَصّآبْ [şaṣṣāb] Ḳaṣṣāb.

شُصُبٌ [şuṣubün] Derisi yüzülmiş ḳoyun.

شُصُوبْ [şüṣūb]Dirlik müşkil olmaḳ.

13.

شَصآيِبٌ [şaṣāyibün] Semer ve heviṭ aġacları.

شَصْلَبْ [şaṣleb] Perk ḳuvvetli nesne.

ط

شَطبْ [şaṭb] Güzel uzun boylı kimse ve güzel yeşil ḫurmā yapraġı ve kesmek

ve meyl eylemek ve ṣapmaḳ ve ırāġ olmaḳ.

شَطِبْ [şeṭib] Bir ṭaġdur.

شُطُوبٌ [şüṭūbün] Yişil yapraḳlar ve ḳılıclar ve ḳılıcyönündeki yollar ve güzel uzun boylı ḳızlar ve etli atlar.

شُطُبٌ / شُطَبٌ (معاً) [şüṭübün /şüṭabün] م

شَطَآيِبْ [şeṭāyib]Muhtalif bölükler ve şedāyid.

شَطِيبْ [şeṭīb] Bir taġdır ġayrı.

[73/a]

1.

عَنَانَةٌ[ᶜanānetün] Süst endāmlıḳ ve cimāᶜa ḳādir olmamaḳlıḳ ve bulut pāresi ve gök ṭarafı.

عِنِينَةٌ [ᶜinīnetün] م

عِنِّينَةٌ [ᶜinnīnetün] م ve er dilemeyen ᶜavrat.

عُنَّةٌ [ᶜünnetün] م ve çalıdan düzme aġıl ve ip ve çölmek ḳaynaması diñmesi.

عُنْجُهِيَّةٌ [ᶜüncühiyyetün] Cehālet ve ḥamāḳat ve kibr ve ᶜaẓamet.

عُنْجُهَانِيَّةٌ [ᶜüncühāniyyetün] م

عَنَمَةٌ [ᶜanemetün] Aḳcıl keler ve ṭallı aġaç.

عِنْزَهْوَةٌ [ᶜinzehvetün] Yaramaz ḫūlı ᶜavrat ve sırr ṣaḳlayan ve lehv u luᶜb den fāriġ ᶜavrat.

عَنْوَةٌ [ᶜanvetün] Çıḳmaḳlıḳ ve ẓāhir olmaḳlıḳ ve ḳahr ve ġalebe.

عَنَايَةٌ [ᶜanāyetün] Himmet ve ḳaṣd itmeklik ve ḳayırmaḳlıḳ ve dilemeklik.

2.

عِنَايَةٌ [ᶜināyetün] Ḳayırma ve dileme.

عَنْيَةٌ [ᶜanyetün] Renc ve dileme.

عَنِيَّةٌ [ᶜaniyyetün] Uyuz deveye sürerler ḳarılmış sidigile ḳıḫ.

و

عَوْسَجَةٌ [ᶜavsecetün] Gümüş söbükesi ve bir dāne ṣarı diken ve ذٌ bi'l-Yemeni.

عَوْدَةٌ [ᶜavdetün] Giri dönmeklik.

عُوَادَةٌ [ᶜüvādetün] Ḫasta göre varmaḳ ve il ḳonuḳlandıḳdan ṣoñra gönderilen ṭaᶜām.

عِوَدَةٌ [ᶜivadetün] Ḳoca develer.

عَوْذَةٌ [ᶜavẕetün] Ṣıġınmaḳlıḳ ve bir ḳabīledir ve bāzūbend ve ḥamāyili.

عَوْسَرَانَةٌ [ᶜavserānetün] Ḳuyruġın yuḳarı çökeldi çökeldi yilen deve.

عُوَيْقِصَةٌ [ᶜüveyḳiṣatün] Bir cānavarcıḳdur.

3.

عَوْصَرَةٌ [ᶜavṣaratün] ع ve ismi-recülin.

عَوْمَرَةٌ [ᶜavmeretün] Ḳarışmaḳlıḳ ve ġavġā ġalebe ve bir yirde cemᶜ olmaḳlıḳ.

عَوْرَةٌ [ᶜavretün] Żarar ve gedik ve gizli yir ve od yiri ve utanacaḳ emr ve ᶜayb ve ṭaḳṣīr ve bir sāᶜat ṭañlacaḳ ve bir

sāᶜat öyleyin ve bir sāᶜat yatsıyın ve ip aralıḳları ve Maşrıḳ ve Maġrib.

عَوِرَةٌ [ᶜaviretün] م

عُوآسَةٌ [ᶜüvāsetün] Bir içim süd ve ṣu.

عَوْكَشَةٌ [ᶜavkeşetün] Ḥırmān ṣavıracaḳ yaba

عُوآفَةٌ [ᶜüvāfetün] Arslan gice ile ḳapdığı nesne ve her furṣatı ele giren nesne.

عَوْدَقَةٌ [ᶜavdeḳatün] Ḳoġa çıḳaracaḳ çengel.

عَوْقَةٌ [ᶜavḳatün] Ḫayrdan ḥalḳı yıġan kimse.

4.

عُوَقَةٌ [ᶜuvaḳatün] Ḫayrdan yıġmaġı ᶜādet idinen kimse.

عَوِيكَةٌ [ᶜavīketün] Ṣavaş.

عَوْهَكَةٌ [ᶜavheketün] م

عَوْدَلِيَّةٌ [ᶜavdaliyyetün] Bir cins gemidür.

عُوْمَةٌ [ᶜüvmetün] Bir cins böcedür ki ṣu ṭalġıcı dirler.

عَوْكَلِيَّةٌ [ᶜavkeliyyetün] Bir cins şörbādur.

عوآنَةٌ [ᶜavānetün] Uzun ḫurmā aġacı ve kirpiden küçürek cānavarcıḳdur ve ḳumda olur ḳurtcaġazdur.

عَوَّةٌ [ᶜavvetün] Kelb olmaḳ ve bir yaña burmak ve girisine eğmek ve otuz yaşına girmek ve yalan söylemek ve dübür ve fitneye kıġırmaḳ ve ism-i recülin.

عُوَّةٌ [ᶜüvvetün] Dübür.

5.

عَوِيثَةٌ [ᶜavīṯetün] Tarḫāne aşı.

عَوِيَّةٌ [ᶜaviyyetün] Burulmış nesne.

ه

عُهْدَةٌ [ᶜuhdatün] İlk yaz yaġmurı ve ṣaḥīfe

ve ḫaṭṭ inceligi ve ᶜaḳl żaᶜīflıġı ve dönüb

giri gelmeklik ve ḥaḳḳ ve żāminlıḳ ve ẕimmet ve ıṣlāḥ.

عُهآدَةٌ [ᶜuhādatün] Bir ḳabīledür.

عِهْدَةٌ [ᶜihdatün] İlk yaz yaġmurı.

عَهآرَةٌ [ᶜahāretün] Zināyiçün varmaḳlıḳ.

عُهُورَةٌ [ᶜuhūretün] م

عَهْمَةٌ [ᶜahmetün] Yügrüklik ve perklik.

عُهْنَةٌ [ᶜuhnetün] Budaḳ iki bükülmeklik ya ṣınub ayrılmamaḳlıḳ.

6.

عُهَيْنَةٌ [ᶜuheynetün] Bir ḳabīledür.

عِهْنَةٌ [ᶜihnetün] Bir pāre ḳoyun yüñi ve kızıl çiçekli bir aġaçdur ve boyanmış dürli dürli yüñ ve kīn ve ġażab.

ي

عُيَبَةٌ [ᶜuyebetün] İli ḳınaġan kimse.

عَيّآبَةٌ [ᶜayyābetün] م

عَيْبَةٌ (صح صح) [ᶜaybetün] Saḫtiyāndan dikilmiş zenbīl ve esbāb ḳoyacaḳ nesne ve eriñ od yiri ve cāmadān ve'l- muradu mine'l-ᶜaybeti'l- mekfūfetin el ḳalbu'n-naḳiyyu mine'l-ġilli ve'l-ġışşı ve'l-ᶜadāveti (*Bu kelimenin manasından*

kasıt; kinden, adavetten, dedikodudan uzak temiz yürektir.).

عَيْثَةٌ [ᶜayṯetün] Yumşaḳ yir ve ḳolay yir.

عِيآدَةٌ [ᶜiyādetün] Ḫasta göre varmak.

عِيَدَةٌ [ᶜiyedetün] Ḳoca develer.

عِيدِيَّةٌ [ᶜĪdiyyetün] Bayrām esbābı.

عَيْدَآنَةٌ [ᶜaydānetün] Uzun ḫurmā aġacı.

عَيْزَآرَةٌ [ᶜayzāretün] İsm-i ümᵓrāt

7.

عَيْزَآرِيَّةٌ[ᶜayzāriyyetün] Sırçadan ḳadeḥ

عَيْرَةٌ [ᶜayretün] Ḳurt ṭutmaḳ içün güme yanına bağlanan ḳoyun.

عِيرَةٌ [ᶜĪretün] Yabān eşekleri.

عُيُورَةٌ [ᶜuyūretün] م

عِيَرَآةٌ [ᶜiyerātün] Ḳāfileler.

عِيآرَةٌ [ᶜiyāretün] Seyr itmeklik ve ayar itmeklik.

عَيْرَآفَةٌ [ᶜayrāfetün] Şātır deve.

عِيآسَةٌ [ᶜiyāsetün] Ḳızılıraḳ aḳlıḳ.

عَيَسَةٌ [ᶜayasetün] Aḳlıḳ.

عَيْشُوشَةٌ [ᶜayşūşetün] Dirilik ve dirlik.

عِيشَةٌ [ᶜĪşetün] م

8.

عِيطَآةٌ [ᶜĪṭātün] Cemᶜu ᶜāyīṭin.

عَيْفَةٌ [ᶜayfetün] Ḳuş ötmesiyle fulān şöyle olur dimeklikdür.

عِيآفَةٌ [ᶜiyāfetün] Bir nesneden yigrenmeklik ve ḳuş uçurmasıyla yum tutmaḳ.

عِيفَةٌ [ᶜĪfetün] Mālıñ üyürdlemeleri.

عَيْقَةٌ [ᶜayḳatün] Deñiz kenārı ve deñiz ve yir yüzi ṭarafı

عَيْهَقَةٌ [ᶜayheḳatün] Çıvḳın ḳuşı.

عَيْهَكَةٌ [ᶜayheketün] Güreşme ve çağrışma.

عَيْكَةٌ [ᶜayketün] Mīşe.

عِيآلَةٌ [ᶜiyāletün] Döl döş çoġalmaḳ ve nafaḳa boynına almaḳ

9.

عَيْهَلَةٌ [ᶜayheletün] Yügrük deve ve ḳatı silke yörür ṭavar ve deñsiz yiynicek ᶜavrat ve deve ve ḳarı ᶜavrat.

عَيْهُولَةٌ [ᶜayhūletün] م

عَيْهآلَةٌ [ᶜayhāletün] م

عَيْلَةٌ [ᶜayletün] Faḳīrlıḳ ve faḳīr olmaḳ.

عَيِّلَةٌ [ᶜayyiletün] İsm-i recülin.

عَيْشُومَةٌ [ᶜayşūmetün] Bir nevᶜ aġaçdur ve yukarı ḳalḳan ot.

عَيْهَمَةٌ [ᶜayhemetün] Sürᶜat.

عَيْهآمَةٌ [ᶜayhāmetün] Yügrük deve ve dişi fīl ve boynu uzun başı yumru nesne.

عُيآهِمَةٌ [ᶜuyāhimetün] م

عَيْهَرَةٌ [ᶜayheretün] Orasbī ᶜavrat ve orasbīlıḳ itmeklik.

عَيْثَمَةٌ [ᶜayṯemetün] Uzun boylı ᶜavrat.

10.

عَيْمَةٌ [ᶜaymetün] Süd ārzūsı ve ṣusuzluḳ ve ṣuṣamaḳ ve ārzūlamaḳ

عِيمَةٌ [ᶜĪmetün] Mālıñ eyüsi.

عِينَةٌ [ʿīnetün] Göz büyükligi siyāhı büyükligile ve mālıñ üyürdlemesi ve selem ve ṣavaş yaraġı ve göz çevresi ve görünen yir.

عِيَانَةٌ [ʿiyānetün] ج

عُيَانَةٌ [uyānetün] ج

عُيَيْنَةٌ [ʿuyaynetün] İsm-i recül ve cāsūs olan az kimsecikler.

عَيْدَهَةٌ [ʿaydehetün] Kişi kendüzin görmeklik ve yaramaz ḫūlılıḳ ve cefā.

عَيْدَهِيَّةٌ [ʿaydehiyyetün] م

11.

عَيْعَاةٌ [ʿayʿāt] Giri ḳaşdarmaḳlıḳ ve bir ḳabīledur.

عَيَايَةٌ [ʿayāyetün] Yorġunluḳ ve ḥaṣr olmaḳlıḳ

فصل الغين [Faṣlü'l-ġayn]

غَابَةٌ [ġābetün] Uzun süñü ya zınḳıldar süñü ve alçaḳ yir ve bir bölük ḫalḳ ve mīşe.

غَابَّةٌ [ġābbetün] Ṣabāḥla ṣu içen develer.

غَادَةٌ [ġādatün] Yumşaḳ bedenli nāzik ʿavrat ve ṭal aġac.

غَامِدَةٌ [ġāmidatün] Bir ḳabīledür ve ṭolmış gemi ve içi ṭolmış ḳuyu.

12.

غَاذَّةٌ [ġāẕẕetün] Genc oġlanıñ bınḳıldayan imigi.

غَاذِيَةٌ [ġāẕiyetün] م

غَابِرَةٌ [ġābiretün] Bāḳī olan iş.

غَارَةٌ [ġāretün] Kifāl balığı.

غَارَاةٌ [ġārātün] Baṣġun ve yaġma ve şerr ve atlarıla ılġar idüb il vurmaḳ

غَارَاةٌ [ġārātün] ج

غَاضِرَةٌ [ġāḍiretün] İki ḳabīledür.

غَامِرَةٌ [ġāmiretün] Ṣıvarmaġa muḫtāç olmayan ḫurmā aġacı.

غَايِئَةٌ [ġāyīʾtün] Nısf-ı nehāra dirler ve gelecek gice.

13.

غَارِزَةٌ [ġārizetün] Yumurdalamaḳ içün dübürin yire ṣoḳmış çekirge.

غَافِصَةٌ [ġāfiṣatün] Şedāyid-i zamān.

غَارِفَةٌ [ġārifetün] ʿAvrat alnı saçını kesmeklik ya kesilen alın saçı ve yügrük deve.

غَامِضَةٌ [ġāmiḍatün] İçeriden içeri olan ev.

غَاقَةٌ [ġāḳatün] Şu ḳuşu.

غَايِكَةٌ [ġāʾiketün] Aḫmaḳ ʿavrat.

غَايِلَةٌ [ġāʾīletün] Sarḫōşluḳ ve ulu belā ve ḥavżıñ yarılan yiri ve yaramaz fiʿl ve şerr ve göñülde gizli olan kīn.

غَانَةٌ [ġānetün] Kiriş başınıñ ḥalḳası ve بِلَادُ bi'l- Maġribi.

غَافِتْ [ġāfit] ع ṭoñuz butraġı.

غَاقَةٌ [ġāḳetün] Bir nevʿ ḳuşdur ṣuda olur.

غَاثِيَةٌ [ġāṯiyetün] Aġır dölek ʿavrat.

[73/b]

1.

غآدِيَةٌ [ġādiyetün] Ṣabāḥlaca belüren bulut ve ṣabāḥlaca yaġan yaġmur.

غآذِيَةٌ [ġāẕiyetün] Bedende bir ṭamardur.

غآزِيَةٌ [ġāziyetün] Ṭaleb idici ᶜavrat.

غآشِيَةٌ [ġāşiyetün] Ḳıyāmet ve yanar od ve yürek üzerini bürüyen ḳılıf gibi zārcaġaz ve ḳılıc ḳını üzerine yapışdırılan deri ve yürekde bir marażdur ve gelüb çuḳan dilenciler ve señi görmege gelenler ve muṣāḥibler ve ve ḫavıtıñ ard aġacına daḳılan ḥalḳa ḳatar ipi baġlamak içün.

غآضِيَةٌ [ġāḍiyetün] Ḳara aġac yiyegen deve ve ẓulmet ve nūr virici ve büyük yanar od.

غآلِيَةٌ [ġāliyetün] ᶜAmeli olan müşk ve ḳatı ḳıymetli aġır behālı olan ḳumāş.

غآنِيَةٌ [ġāniyetün] ᶜAfīfe genc ᶜavrat ya anı il ister kendü er istemez ᶜavrat ve düzmege iḥtiyācı yoḳ ḫılḳı güzel ᶜavrat.

غآغَةٌ [ġāġatün] Ḳarış muruş olan ḫalḳ.

غآوَةٌ [ġāvetün] Bir ṭaġdur.

غآوِيَةٌ [ġāviyetün] Ṣu ṭuluġı ve kücücük baş.

غآيَةٌ [ġāyetün] Niḥāyet ve sancaḳ.

2.

ب

غَبِيبَةٌ [ġābībetün] Giceden ḳalan süd üzerine ṣabāḥla ṣaġılan süd.

غُبَّةٌ [ġubbetün] Yitecek ḳadar maᶜāş.

غَبِيثَةٌ [ġabīsetün] Ḳarışıḳ nesne ve ḳarışıḳ kimseler ve yaġıla ḳarılmış keş ve yaġıla keş ḳarmaḳ.

غُبْجَةٌ [ġubcetün] Curᶜa ve bir curᶜa ṭolusı nesne.

غَبَرَةٌ [ġaberetün] Toz ve çoḳ aġaclı yir.

غُبْرَةٌ [ġubretün] م ve bozrenk.

غَبْرَةٌ [ġabretün] Tozlanmaḳlıḳ.

غُبآرَةٌ [ġubāretün] Bir ṣudur.

3.

غُبْسَةٌ [ġubsetün] Ẓulmet ve bozuraḳ aḳlıḳ.

غُبْشَةٌ [ġubşetün] Ḳızıllıḳlı ırta aydıñlığı.

غُبْطَةٌ [ġubṭatün] Ṭaġarcıḳ ḳulpını dikdikleri ḳayış ve ṣırım.

غِبْطَةٌ [ġibṭatün] Könüleme ve bir kişiniñ ḫōş ḥālini görüb ancılayın benümde olsa diyü ġamlanma amma ol eyülik andan gitse baña gelse dise ḥased olur ve surūr ve güzel ḥāl ve ḥased maᶜnāsına daḫı gelür ve güzel könüleyecek mertebe.

غُبْرُقَةٌ [ġubruḳatün] Büyük siyāh gözli ᶜavrat.

غَبَقَةٌ [ġabeḳatün] Öküz boyundırığına ṣarılan ip.

غَبِينَةٌ [ġabīnetün] Alıda ṣatıda aldanmaḳlıḳ ve ᶜaḳl fikr żaᶜīflığı.

غَبْرَةٌ [ġabretün] Ġaflet ve gizlilik.

غَبآوَةٌ [ġabāvetün] م

4.

غَبآضَةٌ [ġabāḍatün] Aġlayımamaḳlıḳ.

غَبْيَةٌ [ġabyetün] Añlayımamaḳlıḳ.

ت

غَتٌّ [ġatt] Zaḥmet ve meşaḳḳat virmek ve ṣuya batırmaḳ ve bürümek ve gizlice gülmek ve sözile ḳaḳımaḳ ve aralığını kesmeden oba oba ṣu icmek ve ġamlı ḳılmaḳ ve boġazını ṣıḳub boġmak ve birini biriniñ ardına dirkemek ve muttaṣılatan at eşmek ve ṣu kesilmeyib surʿatile aḳmaḳ.

غَتْرَفَةٌ [ġatrefetün] Tekebbürlik itmek.

غُتْمَةٌ [ġutmetün] Dilsizlik ve dil tutuklıġı.

ث

غَثآثَةٌ [ġaṯāṯetün] Arıḳlıḳ ve fāsidlıḳ ve yara irinlenmeklik.

غُثُوثَةٌ [ġuṯūṯetün] م

غَثِيثَةٌ [ġaṯīṯetün] Yaranıñ iriñi ve ṣarı ṣuyı ve ʿaḳlda olan fesād ve ṭatsız yaş ḫurmā ve aḥmaḳ ḫayrsız kimse.

5.

غَثَّةٌ [ġaṯṯetün] Arıḳ ʿavrat.

غُثَّةٌ [ġuṯṯetün] Yitecek ḳadar maʿāş.

غَثْغَثَةٌ [ġaṯġaṯetün] Yaṣsız yaraḳsız żaʿf üzerine ṣavaş itmeklik ve muḳīmlıḳ.

غَثَرَةٌ [ġaṯeretün] Alçaḳ ḥālli kimseler ve ucuzluḳ ve vüsʿat.

غَثِيرَةٌ [ġaṯīretün] م

غَثْرَةٌ [ġaṯretün] Ucuzluḳ ve vüsʿat.

غُثْرَةٌ [ġuṯretün] Ḳızıllıḳlı ırta aydınlıġı.

غَثِمَةٌ [ġaṯimetün] Çekirgeli bişen aş.

غَثِيمَةٌ [ġaṯīmetün] Sarḳanaḳ.

غُثْمَةٌ [ġuṯmetün] Aḳcıl olan ḳara renk.

د

غُدَّةٌ [ġuddatün] Her yumrıca olan nesne bedende ve bez ve bir pāre ḳatı nesne ve devede çıḳan ṭāʿūn ve ur ve sivilci ve hörgüc ile şaḥm arası ve bir pāre māl.

6.

غُدَدَةٌ [ġudadatün] م

غَدْرَةٌ [ġudretün] Terk olunan nesne ve riʿāyet ḳılınmayan nesne ve ʿahd terk itmeklik ve maʿṣiyet.

غُدْرَةٌ [ġudretün] م

غِدْرَةٌ [ġidretün] م

غَدْرَاةٌ [ġadrātün] ج

غَدّارَةٌ [ġaddāretün] ʿAhdına vefāsız ʿavrat.

غُدارَةٌ [ġudāretün] غَدْرَةٌ maʿnāsına

غَدَرَةٌ [ġadaretün] م ve ġadr idiciler.

غُدْرَاةٌ [ġudrātün] ج

غَدِرَةٌ [ġadiretün] Ḳarañuluḳ gice.

7.

غَدِيرَةٌ [ġadīretün] Bir bölücek ot ve percem ve deve güden göremeyüb yabānda ḳodıġı deve ve ol kendüside gelmemeklik ve südli bulamaç ve bir bölük sac.

غِدَفْلَةٌ [ġidafletün] Giñiş nesne.

غُدْنَةٌ [ġudnetün] Yumşaḳlıḳ.

غُدُنَّةٌ [ġudunnetün] م ve uyḳu ve perk boyun eti.

غُدَانَةٌ [ġudānetün] Bir ḳabīledür.

غَدَاتْ [ġadāt] Ṭañ namāzıla güneş ṭulūʿı aralığı.

غُدْوَةٌ[ġudvetün] م ve ṣabāḥlaca ve ṣabāḥlaca varmaḳ.

غَدِيَّةٌ [ġadiyyetün] م

ذ

8.

غَذِيذَةٌ [ġaẕīẕetün] Yaranıñ ṣarı ṣuyu

غَذِيرَةٌ [ġaẕīretün] Bir ṭaʿāmdır ki un üzerine süd ṣaġarlar daḫı içine ḳızġın ṭaşlar bıraḳmaġıla bişirirler.

غَذْمَرَةٌ [ġaẕmeretün] Ġażab ve çığırma ve örseleyi söyleme ve ṭaġıtma

غُذَمِرَةٌ [ġuẕemiretün] Ḳarışıḳ ot.

غُذَامِسِيَّةٌ [ġuẕāmisiyyetün] Ġüẕāmis şehrine mensūb olanlar.

غَذِيمَةٌ [ġaẕīmetün] Ḳucaḳ ve gögüs ve acı otlı yir ve giñiş kuyu ve obruḳ yir.

غَذْمَةٌ [ġaẕmetün] Bir kelime söz.

غُذْمَةٌ [ġuẕmetün] Boz renk ve bir pāre māl ve çoḳ süd ve obruḳ yir.

غُذَّامَةٌ [ġuẕẕametün] Bir acı otdur.

9.

غَذَمَةٌ [ġaẕametün] Çoḳ süd.

غَذْرَمَةٌ [ġaẕremetün] Söz ḳarışması.

غَذَوَانَةٌ [ġaẕavānetün] Yaramaz dilli ʿavrat.

ر

غُرْبَةٌ [ġurbetün] Iraḳlıḳ ve kişi vaṭanından ayrı düşmek.

غُرَّبَةٌ [ġurrabetün] Bir bıñardur.

غُرَبَةٌ [ġurebetün] م

غَرِيبَةٌ [ġarībetün] El degirmeni.

غَرْدَةٌ [ġardetün] Ḳuzı göbegi dinilen mantār

10.

غِرْدَةٌ [ġirdatün] م

غَرَادَةٌ [ġarādatün] م

غِرَدَةٌ [ġiradatün] ج

غَرْقَدَةٌ [ġarḳadatün] Ṣaru diken aġacı.

غِرَارَةٌ (صح) [ġirāretün] Ḳıldan doḳuma ḥarār ve çuvāl.

غَرَارَةٌ [ġarāretün] Alın aḳ olmaḳlıḳ

غَرِيرَةٌ [ġarīretün] Tecribesiz ʿavrat.

غِرَّةٌ [ġirretün] Ġaflet ve aldanmaḳlıḳ ve maġrūrluḳ ve tecribesiz olan ʿavrat ve umūr-ı dünyeviyyeden ġāfil olanlar ve muṭlaḳā ġāfiler.

غُرَّةٌ [ġurretün] Alında olan aḳlıḳ ve şerīf nesne ve cebhe aġ olmaḳlıḳ ve köle ve cāriye ve ayıñ evvel güni ve ay ṣūreti ve diş aḳlığı ve evvel biten diş ve kumāşıñ ölkeri ve adamıñ yüzi ve ḫalḳıñ ʿazīzi ve belüren nūr ve żiyā ve bāġ teveği tīzcek yörüyüb uzaması ve ṣu çılığı.

غُرْغُرَةٌ [ġurġuretün] م

11.

غَرْغَرَةٌ [ġarġaretün] Boġazda ṣuyı fıḳır fıḳır ötdürmek ve çölmek ḳaynaması āvāzesi ve boġaz ḫırıldısı ve yoġun āvāze ve nefes çoḳraması ve adam boġazlamaḳlıḳ ve süñüyile boġazına dürtmeklik ve biryān cızıldısı ve urub burun kemigiñi ṣımaḳ ve şīşe başı ve ḳuş ḳurṣaġı.

غِرْغِرَةٌ (صح) [ġirġiretün] Ḳara tavıḳ dinilen ḳuş.

غُرْنَةٌ [ġurnetün] Nikende.

غَرِيزَةٌ [ġarīzetün] Ṭabīʿat.

غَرِيسَةٌ [ġarīsetün] Evvel biten ḫurmā fiṭānı ya tāzece bitmiş fiṭān.

غَرَاضَةٌ [ġarāḍetün] Tāzelik ve kücücüklik ve şavḳlılıḳ.

غُرْضَةٌ [ġurḍetün] Palān ḳulañı.

غِرْنَاطَةٌ [ġirnāṭatün] Bir dāne anār ve bi'l- Ündülüs. دٌ

غَرْفَةٌ [ġarfetün] Bir pāre kesme ve ṭaldırma.

غِرْفَةٌ [ġirfetün] Ayaḳ ḳabı ve bir kerre ṭaldırmaḳ ḳılığı.

12.

غُرْفَةٌ [ġurfetün] Ṭaldırılmış nesne ve yüksek ḥanāy ev ve bir bölük ṣac ve deve boynına daḳılan ṣırtmaclı ip ve dördünci ḳat gök

غُرَفَةٌ (صح) [ġurefetün] م

غَرِيفَةٌ [ġarīfetün] Sıḳ aġaclı orman ve ayaḳ ḳabı veya eskimiş ola ve ḳılıc bağından ṣarkan zāyidce pāre ki ṣalınır ṭurur.

غُرَيْفَةٌ [ġureyfetün] ع

غِرَافَةٌ [ġirāfetün] Ṭaldırılan nesne.

غَرِقَةٌ [ġariḳatün] Ṣuya ġarḳ olmış yir.

غُرْقَةٌ [ġurḳatün] Bir içim ṣu.

غَرَقَاتْ [ġareḳat] Yumşaḳ ḳablı ṭoġan yumurda.

غَرْدَقَةٌ [ġardeḳatün] Ṭoz ve gice bürümek ve ṣarḳıtmaḳ.

غَرْنَقَةٌ [ġarneḳatün] Güne baḳarken göze iplik gibi görünen nesne.

13.

غَرَانِقَةٌ [ġarāniḳatün] Yil oyaña buyaña egen güzel otlar.

غُرَانِقَةٌ [ġurāniḳatün] م ve genc ṭoludar ʿavrat.

غَرَانِقِيَّ [ġarāniḳiyye] م

غُرْلَةٌ [ġurletün] Sünet derisi ve ucuzluḳ yıl ve giñiş dirlik.

غِرْزَحْلَةٌ [ġirzaḥletün] ʿAṣā.

غَرَامَةٌ [ġarāmetün] Borclılıḳ ve borc ve helāklik

غَرَاتْ [ġarāt] Her arıḳ nesne.

غِرَةٌ [ġiretün] Olunan vaʿde.

غَرِيَّةٌ [ġariyyetün] Yilimlenmiş nesne ve ع

غُرَيَّةٌ [ġurayyetün] Bir ṣudur.

[74/a]

1.

ز

غَزَارَةٌ [ġazāretün] Çoḳluḳ ve bolluḳ ve südlilik.

غَزِيرَةٌ [ġazīretün] Bol südli deve ve vāfir ṣulı bıñar ve çoḳ ṣulı ḳuyu ve ḳatı yaş döker göz.

غَزَالَةٌ [ġazāletün] Güneş ve lezzetli ot ve ḳuşluḳ evveli ve ism-i ümʾrāt ve dişi geyik buzaġusı.

غَزَالَاةٌ (صح) [ġazālāt] م

غِزْلَةٌ [ġizletün] Geyik buzaġuları.

غَزْنَةٌ [ġaznetün] Bir giñiş güzel memleketdür.

غَزَاوَةٌ [ġazāvetün] Düşmān ḳırmaġa gitmeklik ve ṭaleb itmeklik.

غُزَاةٌ [ġuzātün] Ġāzīler.

غَزْوَةٌ [ġazvetün] Ġazā ve ṣavaş.

غَزِيَّةٌ [ġaziyyetün] İsm-i recül.

غُزَيَّةٌ [ġuzeyyetün] م

س

2.

غَسْلَبَةٌ [ġaslebetün] Bir kişiden bir nesneyi şipedek çeki virib almaḳlıḳ.

غَسْغَسَةٌ [ġasġasetün] Kediyi pis pis diyü zecr itmek ve ḳaşdarmaḳ

غَسْلَةٌ [ġasletün] Bir kerre ṣuyula yuma.

غِسْلَةٌ [ġisletün] Gusl idecek ṣu ve ḫıtmī otı ve güzel ḳokulı ʿabūr ve gül ṣuyı ve ʿavrat ṣaçına ekdigi ḳoḳular ve mersin yapraġı ve ḳurt.

غُسْلَةٌ [ġusletün] ع

غُسَلَةٌ [ġuseletün] Çok cimāʿ idegen er.

غَسُولَةٌ [ġasūletün] ه ḳurbe ḥımṣ

غَسِيلَةٌ [ġasīletün] Ṣuya yunmış ʿavrat.

3.

غُسَالَةٌ [ġusāletün] Yunan nesneden dökülen yuyundı ve ġusl idecek ṣu ve ġuslden ve abdesten dökülen ṣu ve loḥūsadan aḳan ḳanlı ṣu.

غُسْنَةٌ [ġusnetün] Ḳıllar.

غُسْنَاةٌ (صح) [ġusnāt] م

غَسْوَةٌ [ġasvetün] Sidr aġacı yimişi.

غَسَاةٌ [ġasāt] Ḫurmā ḳuruġı ki alacalanmış ola yaʿni baʿżı yiri ṭadımış ola.

غَسَيَاةٌ [ġaseyāt] ج

ش

غَشْمَرَةٌ [ġaşmeretün] Bir emr belürmek ve gelmek ve ẓulm itmek ve āvāze ve başa binmek ve ne oldum olaṣıya kişi kendüyi ḳomaḳ ve gice gelmek.

غَشْمَرِيَّةٌ [ġaşmeriyyetün] Ẓulm

غَشَمْشَمَةٌ [ġaşemşemetün] Cürʾet ve geckinlik.

4.

غَشَمْشَمِيَّةٌ [ġaşemşemīyyetün] م

غُشَانَةٌ [ġuşānetün] Başaḳ.

غِشْوَةٌ / غَشْوَةٌ (معاً) [ġaşvetün/ ġışvetün] Göñül perdesi.

غِشَاوَةٌ / غَشَاوَةٌ (معاً) [ġişāvetün/ ġaşāvetün] م

غَشْيَةٌ [ġaşyetün] Bürümek ve kişiniñ uṣṣı gitmek.

غَشْيَاةٌ [ġaşeyāt] Bürümeklik ve beg ḳapusına üşmek.

غُشْيَةٌ [ġuşyetün] Göñül perdesi.

غِشْآيَةٌ [ġişayetün] م

غُشْآيَةٌ [ġuşāyetün] م

5.

ص

غَصْلَجَةٌ [ġaṣlecetün] Tozlanmış ve bişmemiş bir pāre et.

غُصَّةٌ [ġuṣṣatün] Göñül ṭarlığı ve boġaza ayḳırı ṭuran nesne.

غِصَنَةٌ [ġişanetün] Budaḳlar.

ض

غَضْبَةٌ [ġaḍbetün] Perk ṭaş ve yaşlı keçi derisi ve deve derisinden düzilmiş ḳalḳan ve üst ḳabaḳda biten yumrıca nesne ve balıḳ derisi ve baş derisi ve iki boynuzuñ ara yirinde olan deri.

غَضَبَةٌ [ġaḍabetün] م

غَضَبَّةٌ / غُضَبَّةٌ / غُضُبَّةٌ (مثلثا) [ġaḍebbetün/ ġuḍabbetün/ ġuḍubbetün] Ḳaḳığan öykeli kimse.

غَضْبَانَةٌ [ġaḍbānetün] Öykelenmiş ʿavrat.

غَضِرَةٌ [ġaḍiretün] Alıñ şaçı.

6.

غَضَارَةٌ [ġaḍāretün] Yapışıcı güzel yaşılıraḳ balçıḳ ve yumşaḳlıḳ ve ucuzlıḳ ve vüsʿat ve daḫı bağırtlaḳ ḳuşı ve niʿmet ve beden tāzelığı ve çanaḳ şırı balçığı ve şırlı şaḳşı ve üskūre düzülen balçıḳ.

غَضِيرَةٌ [ġaḍīretün] Güzel özli balçıḳ.

غَضَاضَةٌ [ġaḍāḍetün] Göz yumı virmeklik ve aşaġa ḳomaḳlıḳ ve mertebeden düşmek ve eksiklik ve güc götürmek ve budaġı aşlılaca uvadamamaḳ ve tāzelik ve ẕillet.

غُضُوضَةٌ [ġuḍūḍetün] م

غَضِيضَةٌ [ġaḍīḍetün] Eksiklik.

غَضْغَضَةٌ [ġaḍġaḍatün] Şu yire sıñub gitmek.

غُضَّةٌ [ġuḍḍatün] Eksiklik.

7.

غَضَفَةٌ [ġaḍafetün] Depecik ve baġırtlaḳ ḳuşı.

غَضَاةٌ [ġaḍāt] Ḳara aġac ve düşbudaḳ aġacı.

غَضَايَةٌ [ġaḍāyetün] Bir bölük ḫāṣ develer.

غَضِيَةٌ [ġaḍiyetün] Ḳara aġac yiyegen deve.

ط

غَطْرَسَةٌ [ġaṭresetün] ʿUcb itmek ve tekebbürlük itmek ve öykelenmek.

غَطَاطَةٌ [ġaṭāṭetün] Baġırtlaḳ ḳuşı ve seḥer vaḳti.

غُطَاطَةٌ [ġuṭāṭatün] Çaḳ evvel ṣabāḥ vaḳti ya ṭañ ḳarañulugı ve seḥer vaḳti.

غَطْغَطَةٌ [ġaṭġaṭatün] Deñiz mevci ḳaynamaḳlıḳ ve baġırtlaḳ ḳuşı gibi ötmek ve āvāze.

غَطآرِفَةٌ (صح) [ġaṭārifetün] ᶜAzīzler ve cevmerd yigitler.

8.

غَطْرَفَةٌ [ġaṭrefetün] Kizb ve nemīme ve ᶜabeş ve kibrile yörüyüş.

غِطآيَةٌ [ġiṭāyetün] Şal ve iç ton ve perde.

ف

غَفِرَةٌ [ġafiretün] Yüzü ḳıllı kimse.

غَفِيرَةٌ [ġafīretün] Sucdan gecmeklik ve bürümeklik ve cümle ḫalḳ ve bürünecek nesne.

غُفَيْرَةٌ [ġufeyretün] İsm-i ümᵓrāt.

غِفآرَةٌ [ġifāretün] Demürden göñlek ve nezkeb ve çirklik biz ve bulut üzerinde olan bulut ve ṭaġ ṭorusı ve bir ṭaġdur.

غِفْرَةٌ [ġifretün] Kişiniñ suçı başdırılıp ḳalmaḳ ve bürünmek.

غِفَرَةٌ [ġiferetün] Ṭaġ keçisi oġlaḳcıḳları ve ḳarınlar ve yivden çıḳan ṣaçaḳlar.

غُفْرَةٌ [ġüfretün] Lāyıḳ olan nesne.

9.

غَفّآرِيَةٌ [ġaffāriyetün] ۵ Bi-Mıṣr

غَفِيفَةٌ [ġafīfetün] Birez güzel ot.

غُفَّةٌ [ġuffetün] Yitecek ḳadar maᶜaş ve ṣıçan ve ᶜacele ile deveniñ ḳavrayub aldığı nesne.

غَفْقَةٌ [ġafḳatün] Bir kerre uyuma ve oşurma.

غَفَلَّقَةٌ [ġafelleḳatün] Çirkin sözli aḥmaḳ ᶜavrat.

غَفْلَةٌ [ġafletün] Sehv ve terk ve kündlik ve unutmaḳlıḳ.

غُفَيْلَةٌ [ġufeyletün] Bir ḳabīledür.

غَفْوَةٌ [ġafvetün] Arslan avlayacaḳ bir çuḳurdur gizlerler daḫı nā-gāh içine düşer ṭutarlar.

10.

غُفاوَةٌ [ġufāvetün] Göz agı.

غَفْيَةٌ [ġafyetün] Imızġanmaḳ ve غَفْوَةٌ maᶜnāsınadur.

ق

غَقْغَقَةٌ [ġaḳġaḳatün] Atmaca ötmesi.

غَقَقَةٌ [ġaḳḳatün] Ṭaġ ḳarlaġucları.

ل

غَلَبَةٌ [ġalebetün] Yiğinlik ve ḳahr.

غُلَّبَةٌ / غَلَّبَةٌ (معاً) [ġalubbetün/ ġulubbetün]

م

غَلاَبِيَةٌ [ġalābiyetün] م

غَلَةٌ [ġalt] İḳāla.

11.

غَلَةٌ [ġalet] Ġaleṭ.

غَلْتَةٌ [ġaltetün] Gice evveli.

غُلْتَةٌ [ġultetün] Yañılmaḳlık

غَلُوطَةٌ [ġalūṭatün] Ġaletli söz.

غِلْظَةٌ [ġilẓetün] İrilik ve yoġunluḳ ve taḫıl süñüklenmek ve ᶜadāvet.

غِلاَظَةٌ [ġilāẓetün] م

غُلْفَةٌ [ġulfetün] Sünet derisi ve ع

غُلاَفِقَةٌ [ġulāfiḳatün] ۵ Bi-sāḥil-i Zebīd ve yügrük deve ve uzun ᶜavrat.

غَلْقَةٌ [ġalḳatün] Ḥicāz'da ve Tihāme'de biter bir cins acı aġacdur anuñıla deri dibāġat iderler.

12.

غِلْقَةٌ [ġilḳatün] م

غَلَّةٌ [ġalletün] Bāġce tofurı ve ḫāṣılı ve ev kirāsı ve ḳul ücreti ve fāyide.

غُلَّةٌ [ġullatün] Ṣuṣuzluḳ ve ḥarāret ve şiddet ve yürek yanması ve iç ṭon.

غِلَالَةٌ [ġilāletün] Çul altına urulan şal ve ᶜavrat gönleği ve ḥalḳa bendi ve عُظّام maᶜnisinedür

غَلَالَةٌ [ġalāletün] Ḳoyun marażı

غَلِيلَةٌ [ġalīletün] Zirih ya keyim altına geyilen gönlek ya ḥalḳa başı.

غَلْغَلَةٌ [ġalġaletün] Sürᶜat ve Reyyān ṭaġında iner bir bıcḳıdur ve ġ

غِلْمَةٌ [ġilmetün] Şehvet ġalebe itmiş ḳız ve tāze oġlanlar ve genc yigitler.

13 .

غُلْمَةٌ [ġulmetün] Cimāᶜ şehveti ve ārzūsı ve şehvet ġalebe itmeklik.

غِلِّيمَةٌ [ġillīmetün] Şehveti ġālib olmış ḳız.

غُلَامَةٌ [ġulāmetün] Genc ḳız.

غُلُومَةٌ [ġulūmetün] Genclik.

غُلُومِيَّةٌ [ġulūmiyyetün] م

غُلَامِيَّةٌ (صح) [ġulāmiyyetün] م

غَلْصَمَةٌ [ġalṣametün] Süksün eti ya eñse eti ya ṣaḳaḳ eti ya dil dibi ve ᶜazīzler ve cemāᶜat ve şeref ve ṣaġış ve eñsesine ya boġazına yapışmaḳ ya kesmek.

غَلْوَةٌ [ġalvetün] Üç yüz arşun miḳdārı yir dört yüze varınca.

غَلَوَةٌ [ġalevetün] Çıḳacaḳ ve aġacaḳ yir.

غَلَانِيَةٌ [ġalāniyetün] Ṭarafeyn'den bir nesneyi behālandırmaḳlıḳ.

[74/b]

1.

م

غَمْتٌ [ġamt] Ṭaᶜam ṣıḳleti başub sarḫōş gibi ḳılmaḳ ve ṣuya batırmaḳ ve bürümek ve batmaḳ ve ṣu içerken başın ṣudan ḳaldırıb nefes virmek.

غُمُوتٌ [ġumūt] م

غَمْجَةٌ [ġamcetün] Bir ṭolu ḳadeḥ ve ḳadeḥ ṭoldurmaḳ.

غُمْجَةٌ [ġumcetün] م

غَمِيلَجَةٌ [ġamīlecetün] Bir ḥālde ṭurmayub gāh ḳari gāh şāṭır ve gāh saḥmi gāh baḫīl gāh bahādır gāḥ ḳorḳaḳ olan kimse.

غُمْلُوجَةٌ [ġumlūcetün] م

غَمْرَةٌ [ġamretün] Cemāᶜat ve hepisini bürümeklik ve ot ṭoḫmı ve ḳurusını ve ġ ve bürünmeklik ve şiddet.

غَمَرَةٌ [ġameretün] Şiddet ve zaḥmet ve ṣıḳılma.

غَمِرَةٌ [ġamiretün] Cerb bulaşmış yaġlı el ve ḳul ḳaravaş geydiği ḳara ḳaftān.

غُمْرَةٌ [ġumretün] Zaᶜfirān ve şiddet ve ḳalabalıḳ yir ve gelencik yüzüne sürülen ḳızılca fiker.

2.

غُمُورَةٌ [ġumūretün] Ṣu çoġalmaḳlıḳ ve bürümeklik.

غَمآرَةٌ [ġamāretün] م

غَمْرِيَّةٌ [ġamriyyetün] Bir ṣudur.

غِمْجآرَةٌ [ġimcāretün] Ṭutḳal ve ṭutḳallamaḳ.

غَمْذَرَةٌ [ġamẕeretün] Çoḳ bol ölcmek.

غَمّآزَةٌ [ġammāzetün] Güzel ötüb deven dellak cāriye.

غَمِيزَةٌ [ġamīzetün] Ṭaᶜn idecek yir ve ṭamaᶜ yiri.

غُمآزَةٌ [ġumāzetün] Benī Temīm bıñarı ya bir ḳuyudur Baṣra ile Baḫreyn arasında.

3.

غُمَيْسَةٌ [ġumeysetün] Bir deredir.

غَمآسَةٌ [ġammāsetün] Ṣu çılıġı dinilen ḳuş.

غَمآضَةٌ [ġamāḍatün] Gizlilik ve obruḳluḳ ve sustluḳ ve ẕelīllik ve neseb belürsizligi ve göz yumı virmeklik.

غُمُوضَةٌ [ġumūḍatün] م

غَمِيضَةٌ [ġamīḍatün] م ve ᶜayb.

غَمَطْمَطَةٌ [ġamaṭmaṭatün] Mevc oynamaḳlıġı ve çölmek ḳaynaması ve kütür kütür ve sīl āvāzesi.

غَمَقَةٌ [ġameḳatün] Bil aġrısı ve marażı.

غَمِقَةٌ [ġamīḳatün] Çili yir ve ṣuya yaḳın yir.

4.

غُمَّةٌ [ġummetün] Ġuṣṣa ve şübheli müşkil ḳaḍiyye ve ḫaber bilinmemeklik ve tuluḳ içinin dibi.

غُمِّيَّةٌ (صح) [ġummiyyetün] Ay yüzüni bulut ḳaplamaḳlıḳ.

غَمَّةٌ [ġammatün] Ḳatı issi gün.

غَمآمَةٌ [ġamāmetün] Bir pāre aḳ bulut.

غُمآمَةٌ / غِمآمَةٌ (معً) [ġimāmetün/ ġumāmetün] Burun geñiz ṭutuḳluġu ve ṭavar başını geçirilen torva ve sünet derisi.

غَمْغَمَةٌ [ġamġametün] Öküzler bögrüşmesi ve bahādırlar ḫayḳırışması ve saçılmayan söz.

غُمْنَةٌ [ġumnetün] Üsdübec.

ن

غُنْبَةٌ [ġunbetün] Aġız azısı.

غُنْدُبَةٌ [ġundubetün] Boġaz yanındaki iç yüzde aġrışaḳ gibi ṭuran et.

5.

غَنِجَةٌ [ġanicetün] Nāz ve şīve idici ᶜavrat.

غُنْجُدَةٌ [ġuncudatün] İsmü imᵓrāt

غَنْشَرَةٌ [ġanṣeretün] Baş ḳıllıġı ve saçaḳlılıḳ ve ṣuṣuz değil iken ṣu icmek ve kökce sinek ṣuṣamadan ṣu icmek ve baş ḳıllılıġı ve çoḳlıġı ve ete ḳonan kökçül sinek.

غَنْدَرَةٌ [ġandaretün] Şerr.

غَنِيمَةٌ [ġanīmetün] Ġazādan ele giren māl ve zaḥmetsiz olan necāt ve ḫużūr.

غُنَيْمَةٌ [ġuneymetün] ع ve sehelce ḳoyun sürisi.

غَنَمَةٌ [ġanametün] İbn s̱āʿlebe

غَنَامَةٌ (صح) [ġanāmetün] İsmü ümʾrāt.

غُنَّةٌ [ġunnetün] Geñizden gelen āvāze ve inildi ve ṭaş fingildisi.

6.

غُنْوَةٌ [ġunvetün] Ġanīlıḳ ve iḥtiyācsızlıḳ.

غُنْيَةٌ [ġunyetün] م

غَنِيَّةٌ [ġaniyyetün] Māldār ʿavrat.

غُنَيَّةٌ [ġüneyyetün] İsmü ümrāt.

غِنْيَةٌ [ġinyetün] Irlamaḳlıḳ ve ġanīlıḳ.

و

غَوْرَةٌ [ġavretün] Güneş ve ع ve gelecek gice.

غَوَارَةٌ [ġavāretün] ة Bi-cenbi'ẕ-ẓahrāni.

غَوْطَةٌ [ġavṭatün] Obruḳ yir ve د

غُوْطَاةٌ (صح) [ġuvṭātün] Dımışḳ şehri ya ḳaṣabaṣı.

غُوطَالَةٌ [ġūṭālatün] Güzel ṣulı ve çayırlı bāġce.

7.

غَوَايَةٌ [ġavāyetün] Azġunluḳ ve şeyṭānlıḳ.

ي

غَيْهَبَةٌ [ġayhebetün] Bir pāre ḳarañuluḳ ve ṣavaşda olan ġavġā ġalebe.

غَيْبَةٌ [ġaybetün] Belürsüz olmaḳ ve içeri girib gitmek ve ṭolunmaḳ

غَيْبُوبَةٌ [ġaybūbetün] م

غَيُوبَةٌ [ġayūbetün] م

غُيُوبَةٌ [ġuyūbetün] م

غِيبَةٌ [ġībetün] Bir kişide olan ʿaybı ardınca ẕemm içun añmaḳluḳ.

غَيَابَةٌ [ġayābetün] Görünmeyen yir.

8.

غَيَابَةٌ [ġayābetün] Görünmez olmaḳlıḳ.

غَيْشَرَةٌ [ġayş̱eretün] Ḳarışıḳ cemāʿat ve vaʿīd ve teʿaddüd.

غَيْذَرَةٌ [ġayẕeretün] Şerr ve keş̱ret-i kelām ve ḫalṭ itmek.

غَيْرَةٌ [ġayretün] Könüleme ve yem yeft ḳoma.

غَيْسَاةٌ [ġaysāt] Tāzelik ve nevcuvānlıḳ.

غِيَاصَةٌ [ġiyāṣatün] Ṣuya ṭalmaḳlıḳ.

غَيْضَةٌ [ġayḍatün] Mīşe ve orman ve ṣazlıḳ ve bir nāḥiyedur Mūṣul'da.

غَيْفَةٌ [ġayfetün] ة Ḳurbe Büleys ve cemāʿat.

غَيْقَةٌ [ġayḳatün] ة Ḳurbe Tinnīs'de.

9.

غَيْطَلَةٌ [ġayṭaletün] Ḳarañuluḳ ve āvāze ḳarışmaḳ ve yimek ve icmek ve emīnlige feraḥ olmaḳ ve uyḳu ġalebe itmek ve ḳarañuluk çökmek ve azġun ḳılan māl ve dünyā niʿmeti ve sıḳ aġac ve yılġın ormanı ve cemāʿatı ve südli ṣığır ve geyik ve dişi kedi.

غَيْلَةٌ [ġayletün] Semiz ᶜavrat ve ḥīle itmeklik.

غِيلَةٌ [ġīletün] ᶜAvrat südlenmeklik ve ᶜavrat ḥasta iken oġlanını emzirmek ya bir oġlana daḫı gebe olduġı vaḳti elindeki oġlanıñı emzirmeklik ve biregüyi aldayub bir yire iledüb öldürmeklik ve ḥīle ve ᶜavrat oġlanın emzirirken ol ḥālde cimāᶜ itmeklik ve aldamaḳlıḳ ve laḳlaḳaʾi lisān.

غَيْثَمَةٌ [ġayṯemetün] Ṣavaş ve ḳıran ve ıżṭırāb.

غَيْسَانَةٌ [ġaysānetün] Yumşaḳ bedenli ᶜavrat.

غَيْنَةٌ [ġaynetün] Ṣusuz sıḳ orman ve ġ bi'ş- Şām ve ġ bi'l- Yemāmeti ve bir yirdür.

غِينَةٌ [ġīnetün] Meyyitden aḳan ṣarı ṣu ve ṣadīd.

غَيَّةٌ [ġayyetün] Orasbī.

10.

غِيَّةٌ [ġiyyetün] م

غَيَايَةٌ [ġayāyetün] Güneş şuᶜlesi nūrı ve ḳuyu dibi ve her gökle olan nesne ve ġ

غُيَيَّةٌ [ġuyeyyetün] İsmü ümrāt.

غِيرَةٌ [ġīretün] Yükleri ile gelen azıḳ ve diyet virmek.

فصل الفاء [Faṣlü'l- fāʾ]

فَاءْفَاءَةٌ [faʾfaʾetün (bi'l-ḳaṣr)] Kişi sözünde fāyı çoḳ söylemeklik ve pepegilik.

فَاسِجَةٌ [fāsicetün] Vaḳtinden evvel yügüren deve.

فَايِجَةٌ [fāyicetün] Cemāᶜat ve iki ṭaġ arası.

فَاتِحَةٌ [fātiḥatün] Nesne evveli ve bir sözdür.

11.

فَادِحَةٌ [fādiḥatün] Yuḳarıdan inen nesne.

فَاضِحَةٌ [fāḍiḥetün] ٌ ve rüsvāy olan ᶜavrat.

فَاصِخَةٌ [fāṣiḫatün] Fāsid fikrli ᶜavrat.

فَارِدَةٌ [fāridatün] Yalıñız yörüyen deve.

فَايِدَةٌ [fāyidatün] Aṣṣı ve ḥāṣıl.

فَذَّةٌ [faẕẕetün] Münferid olan nesne.

فَاءْرَةٌ [faʾretün (bi'l-ḳaṣr)] Ṣıçan ya dişi sıçan ve ṭavar ayaġına inen yil ve müşk nāfesi ve bir cins aġacdur.

فَارَةٌ [fāretün] م

فِيءَرَةٌ [fīʾeretün] ج

فُوءْرَةٌ [fūʾretün] Ṭavar ayaġına inen yil.

12.

فَيْئَرَةٌ [feyiʾretün] Oġlan ṭoġuran loḥūsa ᶜavrata bişī virirler südile ḫurmayıla bir taᶜāmdur.

فِيئْرَةٌ [fīʾretün] م

فُوآرَةٌ [fūʾāretün] م

فَاجِرَةٌ [fāciretün] Ḳaḥbe ᶜavrat.

فَادِرَةٌ [fādiretün] Ṭaġ ṭorusunda olan büyük perk ṭaş.

فَاغِرَةٌ [fāġiretün] Ülfer dibi ve kebābe ve ḳına çiçeġi.

فَاقِرَةٌ [fāḳiretün] Faḳr ve ulu belā ve çuḳur.

فَرِزَةٌ [ferizetün] Ḳumluḳ yolu.

13.

فَازَةٌ [fāzetün] İki diregile ḳurulan sāyebān.

فَاعُوسَةٌ [fāʿūsetün] ʿAvrat ferci.

فَاحِشَةٌ [fāḥişetün] Yaramaz fiʿl ve zinā ve ḳatı yaramaz günāh ve cümle Ḥaḳ Teʿālānıñ yıġdığı yaramaz fiʿle ve erine serdligile cevāb viren ʿavrat ve ḳarşu söylegen ʿavrat.

فَاشَّةٌ [fāşşetün] Cimāʿ olurken ferci öten ʿavrat.

فَاضَّةٌ [fāḍḍetün] Ulu belā.

فَاجِعَةٌ [fāciʿatün] م

فَاقِعَةٌ [fāḳiʿatün] م

فَارِعَةٌ [fāriʿatün] Yüce yir.

فَاشِغَةٌ [fāşiġatün] Ṭaġıḳ nesne.

[75/a]

1.

فَارِغَةٌ [fāriġatün] İçi boş nesne.

فَايِغَةٌ [fāyiġatün] Kişi ya ḫaclet viren çirkin ḳoḳu.

فَارِقَةٌ [fāriḳatün] İki nesneyi biri birinden ayırıcı nesne.

فَارِقَاتٌ [fāriḳātün] م ve ḥaḳḳıla bāṭıl arasını seçici melekler.

فَارُوقَةٌ [fārūḳatün] Ḳatı ḳorḳaḳ ʿavrat.

فَاسِقِيَّةٌ [fāsiḳiyyetün] Başda burma ṣarılan ṣarıḳ.

فَالِقَةٌ [fāliḳatün] İki depe aralığı.

فَاقَةٌ [fāḳatün] Ḥācet ve faḳīrlıḳ ve iḥtiyāc.

فَاهِقَةٌ [fāhiḳatün] Ṣapıradaḳ ḳan döken dürtme.

فَاصِلَةٌ [fāṣiletün] İncü dizisi arasına dizilen boncuḳ ve Ḳurʾān āyeti āḫiri ve ara yire giren nesne ve küfrile imān arasını seçen nesne.

فَاضِلَةٌ [fāḍiletün] Mertebe yüceligi ve bādī hevādan gelen māl ve yire oturduġuñ vaḳtin serpili virib yayılan etek.

2.

فَاطِمَةٌ [fāṭimetün] Yigirmi ṣaḥābiyye ḫatunuñ ismidür Resulümüzün ḳızıdur anadan ayrılmış dimekdür ve ölüm.

فَامِيَةٌ [fāmiyetün] دٌ Bi’l-ʿIrāḳı

فَارِنَةٌ [fārinetün] Etmekçi ʿavrat.

فَارِهَةٌ [fārihetün] Yorġa ḳısıraḳ.

فَاكِهَةٌ [fākihetün] Muṭlaḳā yimiş ve uzun ḫurmā aġacı ve ḥelvā ve ḫorata ve ism-i recülin.

فِيَئَةٌ [fiyeʾetün] Cemāʿat ve leşker ve ṣıġınacaḳ kimse.

فِيئَاتٌ [fīʾātün] ج

فَايِئَةٌ [fāyiʾetün] Yüce düz yir.

فَارِيَةٌ [fāriyetün] Ṣaru ṣıġırcıḳ.

3.

فَاسِيَةٌ [fāsiyetün] Ḳara oṣuran böce.

فَاشِيَةٌ [fāşiyetün] مَاشِيَةٌ maʿnisine.

فَاعِيَةٌ [fāᶜiyetün] Ḳovcı ᶜavrat.

فَاغِيَةٌ [fāġiyetün] Ḳına çiçegi.

فَالِيَةٌ [fāliyetün] Yılan ışırmasınıñ evveli ve bir alaca aġulı ḳurtdur.

فَاخِتَةٌ [fāḫitetün] Ügeyik ḳuşı ve Ebū Ṭālib ḳızı.

فَايِتْ [fāyit] Elden çıḳan nesne.

فَايِتَةٌ [fāyitetün] Ḳażāya ḳalan namāz.

ب

فَبْاَءةٌ [febᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] Ṣoradaḳ dökülüb yine diñen yaġmur.

ت

فَتْ [fett] Uvatmaḳ ve pārelamaḳ ve ṣımaḳ ve ṭaşda olan yarıḳ ve bilegini burub żaᶜīf ḳılmaḳ ve sirr kelecisi.

فِتَةٌ (صح) [fitatün] Ṣu destisi.

4.

فَتِيتْ [fetīt] Uvadılmış nesne.

فَتُوتْ [fetūt] م

فُتَاتْ [fütāt] Uvaḳ nesne ve ot uşaġı ve yabana atılan kemce yinir ot uvaġı.

فَتَّةٌ [fettatün] Uvadılmış ters ve bir yıġın ḫurmā.

فُتَّةٌ [füttatün] م

فَتْفَتَةٌ [fetfetetün] Deve ḳanacaḳ ḳadardan ṣuyı az icmek.

فَتَافِتْ [fetāfitun] İşidilmeyüb ve añlanmayan sirkelecileri.

فَتَاحَةٌ [fetāḥatün] Yardım ve ḳalᶜa fetḥ olmaḳ ve açılmaḳlıḳ.

5.

فِتَاحَةٌ [fitāḥatün] İki ḫaṣm aralıġını faṣl itmeklik.

فُتَاحَةٌ [fütāḥatün] م

فَتْحَةٌ [fetḥatün] Üstün.

فُتْحَةٌ [fütḥatün] Kişi nesi varise ile açı virüb ögünmeklik.

فُتَاحِيَةٌ [fütāḥiyetün] Bir cins ḳuşdur.

فُتُوحَاةٌ [fütūḥatün] Kişiye ṭaraf-ı ḥaḳdan açılan maᶜrifetler.

فَتْخَةٌ [fetḫatün] Büyük yüzük ve gümüşden ḥalḳa.

فَتَخَةٌ [fetaḫatün] م

6.

فَتْرَةٌ [fetretün] Vaḥi kesilmek ve iki nesne aralıġı iki peyġamber arasından geçen ḫālī zamān ve sustluḳ

فَتِيلَةٌ [fetīletün] Bürülmiş fitīl ve yaġa batmış fitil.

فَتْلَةٌ [fetletün] Bir nesne ve selem ve semür yimişiniñ ḳılıfı ve yapraḳsız ṣarmaşıḳ.

فَتَلَةٌ [feteletün] م

فِتْنَةٌ [fitnetün] Ṣınama ve bir nesneyile kişi kendüyi görmek ve azġunluḳ ve küfr ve günāh ve ᶜazāb ve naṣīḥat ve cünūn ve izlāl ve miḥnet ve māl ve evlād ve altun gümüş eridmek ṣızırmaḳ ve reᵓyde olan iḫtilāf ve cenk ġavġā.

فُتُوَّةٌ [fütüvvetün] Kerem ve seḫā ve mürüvvet.

فِتْوَةٌ [fitvetün] Cevmerdlik.

فَتِيئَةٌ [fetīʾetün] Genc ḳız.

فَتِيَّةٌ [fetiyyetün] م

فَتَيَاتٌ [fetayātün] ج

ج

7.

فُجاءَةٌ [fücaʾtün (bi'l-ḳaṣr)] Añsızdan ḥücūm itmeklik.

فَجاجَةٌ [fecācetün] Ḫām yimiş ve çig nesne.

فُجَّةٌ [füccatün] Fürce.

فَجْرَةٌ [fecretün] Dereniñ giñiş yiri ve yalan.

فُجْرَةٌ [fücretün] Şu aḳcaḳ yir.

فَجَرَةٌ [feceretün] Ḳatı günāhkārlar ve zinā idiciler.

فُجَيْرَةٌ [füceyretün] ع

فَجِيعَةٌ [fecīʿatün] Musībet.

8.

فُجْلَةٌ [fücületün] Bir dāne turb.

فَجْوَةٌ [fecvetün] Giñiş yir ve fürce ve ev ḥayaṭı ve nāl yarığı.

ح

فَحْفَحَةٌ [faḥfaḥatün] Dostluġı ṣāfi ḳılmaḳ.

فُحَّةٌ [fuḥḥatün] Aġızda büberün ḥarāreti.

فَحْصَةٌ [faḥṣatün] Eğeñ çukurı.

فَحالَةٌ [faḥāletün] Erkeklik ve erkekler.

فُحُولَةٌ [fuḥūletün] م

فِحالَةٌ [fiḥāletün] م

فِحْلَةٌ [fiḥletün] م

فَحْلَةٌ [faḥletün] Selīṭa ʿavrat.

9.

فَحْمَةٌ [faḥmetün] Bir dāne kömür ve gice evveli ve ġurub-i şemsden ilk uyḳuya varınca ve seḥer vaḳti ve dün yarısı ḳara deve.

فُحُومَةٌ [fuḥūmetün] Ḳaralıḳ.

فُحامَةٌ [fuḥāmetün] Nefes dükenince aġlamaḳlıḳ.

فَحْوَةٌ [faḥvetün] Güzel bal.

فَحْيَةٌ [faḥyetün] Ṭurı şörbā.

فَحِيَّةٌ [faḥiyyetün] م

خ

فَخْتٌ [feḫt] Ay aydıñı ve nūrı ve çölmek içinden bir pāre nesne elile alub çıḳarmaḳ ve ḳuş ṭutacaḳ faḳ ve ṭam üzerine açılan degirmi delik ve kesmek ve çanaḳ ḳapaġını açmaḳ ve ḳılıcıla başıra urmaḳ ve ügeyik ötmek.

فَخْفَخَةٌ [faḫfaḫatün] Bāṭıl nesne ile faḫrlanmaḳ.

10.

فَخَّةٌ [faḫḫatün] İki ayaḳ aşaġa şarḳmaḳlıḳ ve cimāʿdan şoñra uyumaḳ ve mülevves ʿavrat ve yumru ʿavrat ve çalḳ ḳoyun yatmaḳ ve şabāḥ uyḳusı ve yumşaḳ yay.

فَخّارَةٌ [faḫḫāretün] Şu destisi.

فَخارَةٌ [faḫāretün] Eyü ḫaṣletler ile ögünmeklik.

فَخامَةٌ [feḫāmetün] Ḳader ululuġı ve yoġunluḳ ve yücelik.

فُخَيْمَةٌ [fuḫaymetün] Ululuḳ ve yücelik.

د

فَدْفَدَةٌ [fedfedatün] Ḳoyun düpürdüsi ve ḳorḳuyıla yilerek ḳacmaḳ.

فُدآدَةٌ [füdādetün] Bir cins ḳuşdur.

فَدّآدَةٌ / فَدآدَةٌ (معاً) [fedādetün/ feddādatün] Ḳurbaġa ve ḳorḳaḳ kimse.

11.

فِدْرَةٌ [fidretün] Bir pāre et ve pāre.

فُدَرَةٌ [füderetün] Yalıñız gidegen kimse.

فِدَسَةٌ [fidesetün] Örümcekler.

فُدَيْكَآةْ [füdeykāt] Ḫevāric'den bir ḳavmdir.

فَدْمَةٌ [fedmetün] Aḥmaḳ yoġun ʿavrat.

فَدآمَةٌ [fedāmetün] Ḫamāḳat ve irilik ve ʿācizlıḳ.

فُدُومَةٌ [füdūmetün] م

فِدْيَةٌ [fidyetün] Kişi yirine bedel virdigi nesne ve kişiniñ üzerine olduġu iş.

ذ

12.

فَذْفَذَةٌ [feẕfeẕetün] Nitli giriye ḳalmaḳlıḳ.

فَذْلَكَةٌ [feẕleketün] Feẕālik dimeklik ve fāriġ olmaḳ ve ḫalāṣ olmaḳ.

ر

فُرْقُبِيَّةٌ [fürḳubiyyetün] Ketān bizinden ṭoḳuma aḳ libās.

فَرتْ [fert] Ṭatlı olmaḳ ve ʿaḳl żaʿīf olmaḳ ve zinā itmeklik.

فِرتْ [firt] İki barmaḳ aralıġı.

فُرتْ [fürt] م

فُرُوتَةٌ [fürūtetün] Ṭatlulıḳ ve orasbīlıḳ.

فُرآتْ [fürāt] Ġāyet ṭatlı ṣu ve ʿIraḳ-ı ʿAcem'de bir ulu ırmaḳdur ki Kūfe şehrine gelur aḳar ve derya ve ismü recülin.

13.

فِرْجَةٌ / فَرْجَةٌ (معاً) [fercetün/ fircetün] Ġamdan ḳurtulmaḳ ve rāḥatlıḳ.

فُرْجَةٌ [fürcetün] م ve gedik ve yarıḳ ve iki depe arası.

فَرْجَةٌ [fercetün] Bir kerre sevinme.

فَرحَةٌ [feriḥatün] Sürūrli ʿavrat.

فَرْحآنَةٌ [ferḥanetün] م

فُرْحَةٌ [fürḥatün] Sevinç ve muştuluk virilen nesne.

فَرْشَحَةٌ [ferşaḥatün] Ṣıçramaḳlıḳ ve uyluḳlarını yire döşeyüb oturmaḳ ya apışını ayırıb oturmaḳ.

فَرْكَحَةٌ [ferkeḥatün] Ḳavıḳ yataġı giñişligi.

فَرْخَةٌ [ferḫatün] Yaṣṣı sünü demreni ve dişi yavrı.

[75/b]

1.

فَرْسَخَةٌ [ferseḫatün] Bir sāʿat ve rāḥat ve ṣovuḳ sını virmek.

فِرْضآخَةٌ [firḍāḫatün] Yaṣṣı yumrı ʿavrat.

فِرْضآخِيَّةٌ [firḍāḫiyyetün] Yumru memeli ʿavrat ve yumru gevdeli ʿavrat.

فَرْنَخَةٌ [ferneḫatün] Ḳaçaġan iken sākin olmaḳlıḳ ve ṣarp iken ḳolay yumşaḳ olmaḳlıḳ.

فَرْدَةٌ [ferdetün] Bir dāne olan ʿavrat.

فُرْدَةٌ [fürdetün] Beriyye'de bir ṭaġdur ve Ṭayy içün bir ṭaġdur.

فَرِيدَةٌ [feridetün] Bir dāne ḳıymetli cevher.

فُرَدَةٌ [füredetün] Yaluñuz giden kimse.

فَرَدَةٌ [feredetün] Depeler.

2.

فِرِنْداَةْ [firindāt] Baġırtlaḳ ḳuşu.

فَرُورَةٌ [ferūretün] Erden kaçıcı ʿavrat.

فُرَرَةٌ [füreretün] م

فُرَّةٌ [fürretün] İssiniñ şiddeti ve çaḳ evveli ve iġtilāṭ ve şiddet ve ġalḳın yüzi olan eyü kişi.

فَرَّةٌ [ferratün] م

فِرَّةٌ [firretün] م

فَرْفَرَةٌ [ferferetün] Çaġırmaḳlıḳ ve söz ḳarışdırmaḳ ve çok söylemek ve nesne şımaḳ ve pārelamaḳ ve ḳımıldatmaḳ ve silkmek şarşmaḳ ve kişiniñ ʿırżına irmek ve didim didim yırtmaḳ ve ṭavar silkini virmek ve iverek gitmek ve yaḳın yaḳın adımlamaḳ ve yiyniceklik itmek ve ḥayrān olmaḳ ve ʿāşıḳ olmaḳ ve at uyan kemini dişlerine kütür kütür urmaḳ ve başını şalmaḳ.

فَرْفَارَةٌ [ferfāretün] Çoḳ söylegen ʿavrat ve yiynicek ʿavrat.

فُرَافِرَةٌ [fürāfiretün] Arslana ḥayḳıran arslan.

3.

فِرْزَةٌ [firzetün] Ayrılan pāre.

فُرْزَةٌ [fürzetün] Furṣat ve nevbet ve depeye çıḳan yol ve Yemame'de bir ṭaġdur.

فَرْدَسَةٌ [ferdasetün] Giñişlik ve yire urmaḳ.

فَرَسَةٌ [ferasetün] Ḳısıraḳ.

فِرَاسَةٌ [firāsetün] Kişide olan ʿilm ve bili ve fikr ve naẓar ve taʾemmül ve baḳmaġıla fikrile at aḥvāline ʿalimlıḳ ve üstadlıḳ ve ṭurub fikr ḳullanmaḳlıḳ.

فُرُوسَةٌ [fürūsetün] At binmesiniñ ve aḥvāliniñ üstādlıġı.

فُرُوسِيَّةٌ [fürūsiyyetün] م

4.

فَرْسَةٌ [fersetün] Bir yıldır ki arḳaya yörür andan arḳa bükri olur ve bir cibāndur boyunda olmaġıla boyun bükri olur ve oñurġa keminiñ birisi yirinden ırılmaḳlıḳ.

فَرَاسَةٌ [ferāsetün] At binmesiniñ ehlī olmaḳlıḳ

فِرْسَةٌ [firsetün] Bükrilik.

فَرِيسَةٌ [ferīsetün] Arslan pāreladığı nesne ve ʿavratıñ ev aḥvāline ve tedbīrine olan ʿilmi.

فَرَانِسَةٌ [ferānisetün] Keşīşler içinde baş olan keşīşler.

فَرْطَسَةٌ [ferṭasetün] ة Bi-Mısr

فِرْطِيسَةٌ [firṭīsetün] Ḫınzīr burnı ya ẕekeri.

فَرَاشَةٌ [feraşetün] Kilid piri ve bir dāne pervāne ve her ince olan kemük ve azacıḳ ṣu ve şevik yiyni ḫarīf ve ذ bi-Baġdād ve maḥalletün bi-Baġdād ve üst dişler ki iç yüzünde olan bütür bütür olan etli yir.

فُرُشَاةٌ [fürüşātün] Cemʿu firāşin

فِرْشَةٌ [firşetün] Ḳılıḳ

فَرْصَةٌ [ferṣatün] Müfl çekirdegi ve فَرْسَةٌ maʿnisinedür.

فِرْصَةٌ [firṣatün] Ḥayz ḳanıñı silinecek biz ya pamıḳ.

5.

فُرْصَةٌ [furṣatün] ف ve nevbet ve ṣu ḥıṣṣesi ve vaḳti.

فَرَافِصَةٌ [ferāfiṣatün] İbn ʿÜmeyr el Ḥaneffī.

فُرَافِصَةٌ [fürāfiṣatün] Arslan.

فَرِيصَةٌ [ferīṣatün] Boyunda şāh ṭamar ve semīz eti ki ditrer ṭurur ve dübür.

فَرِيضَةٌ [ferīḍatün] Bölünmiş ḥisse ve taḳdīr olunan nesne.

فَرَاضَةٌ [ferāḍatün] Yaş sürmeklik ve ferāyiż bilmeklik.

فِرَاضَةٌ [firāḍatün] م

فُرْضَةٌ [fürḍatün] Yay başınıñ kezi ve büyük ırmaḳdan alınan arḳ gedigi ve gemi yatacaḳ iliman ve dividin liḳa mürekkeb ṭuran yiri ve ḳapu çüki ṭuracaḳ çuḳurcuḳ ve çaḳmaḳda olan gedik ki urmaḳdan olur.

فَرْطَةٌ [ferṭatün] Bir kerre emrden ṭaşıra çıḳmaḳlıḳ.

6.

فَرَطَاةٌ [feraṭātün] ج ve ġafletler ve buyruḳ şımalar ve şınırdan ṭaşıra çıḳmalar.

فَرَاطَةٌ [ferāṭatün] Ḫalḳıñ önünce gitmeklik ve musābaḳa.

فُرَاطَةٌ [fürāṭātün] Ortaya ḳonan şu.

فُرْطَةٌ [fürṭatün] İleri gicme çoḳ sefer ve seyr.

فُرْدُوعَةٌ [fürdūʿatün] Ṭaġ bucaġı.

فُرْزُعَةٌ [fürzüʿatün] Bir pāre ot ve pamıḳ çekirdegi.

فَرْعَةٌ [ferʿatün] Aġac yay ve bir dāne bit ve evvel ṭoġan ḳuzı ve köşek.

فُرْعَةٌ [fürʿatün] ع

فَرَعَةٌ [feraʿatün] Beğ ḳulları ve ṭaġ şırtı.

7.

فُرَيْعَةٌ [fürayʿatün] On ṣaḥābiyye ʿavrat adıdur.

فَرْقَعَةٌ [ferḳaʿatün] Barmaḳ çatlatmaḳ ve ḳatı ḳatı yilmek ve boynın burmaḳ ve açılmaḳ.

فُرْقُعَةٌ [fürḳuʿatün] Dübür.

فَرْغَانَةٌ [ferġanetün] Şarḳda bir vilāyetdür.

فَرِيغَةٌ [ferīġatün] Giñimiş pāre ve boş torva ve içi giñiş ḳırba.

فَرآغَةٌ [ferāġatün] Cezaᶜ ve ızṭırāb ve şavḳ ve boşlıḳ.

فُرآغَةٌ [fürāġatün] Er menīsi.

فَرَزْدَقَةٌ [ferezdeḳatün] Bir dāne girde ve ḫamīr pāresi.

8.

فَرُوقَةٌ [ferūḳatün] Ḳorḳaḳ ᶜavrat ve uçunġan ᶜavrat ve bir ḳucaḳ nesne ve bögrek yaġı

فَرُوُقَةٌ [ferrūḳatün] م

فَرِقَةٌ [feriḳatün] Bölük bölük otlı yir.

فِرْقَةٌ [firḳatün] Bölük ve ṭobṭolı tuluḳ.

فَرِيقَةٌ [ferīḳatün] Loḥūsaya bişirilen ṭaᶜām ki südile ḫurmādur ve pāre bulut ki ᶜāleme andan bulutlar yayılur.

فُرْقَةٌ [fürḳatün] Ayruluḳ ve aḳlıḳ.

فَرْكَةٌ [ferketün] Ṣarḳıḳ ḳulaḳlı ᶜavrat.

9.

فَرْجَلَةٌ [ferceletün] Apış ayırub segirtmek.

فُرْعُلَةٌ [fürᶜuletün] Dişi sırtlān.

فَرآعِلَةٌ [ferāᶜiletün] ج

فَرْمَةٌ [fermatün] ᶜAvrat fercini ṭar idecek ᶜilāc.

فُرْنَةٌ [fürnetün] İsm-i recülin.

فَرْنَاةٌ [fernātün] At ve pārelamaḳ.

فُرْنِيَّةٌ [fürniyyetün] Ṣōmun etmek.

فَرآعِنَةٌ [ferāᶜinetün] Mütemerrīd ᶜāṣī olanlar ve timsāḥlar ve Mışr beğleri.

10.

فَرْعَنَةٌ [ferᶜanetün] Temerrüdlik ve ᶜāṣīlıḳ ve ẓālımlıḳ ve āḳıllıḳ ve zīreklik.

فَرآهَةٌ [ferāhetün] Yorġalıḳ ve üstādlıḳ.

فَرآهِيَةٌ [ferāhiyetün] م

فُرُوهَةٌ [fürūhetün] م

فُرَّهَةٌ [fürrehetün] Yorġalar ve üstādlar.

فَرَهَةٌ [ferehetün] م

فَرْوَةٌ [fervatün] Geyecek kürk ve baş derisi ve aḳ yir ki anda hiç ot olmaya ve ġanīlıḳ ve ṭavarlı uruzlılıḳ ve bir bölük ḳuru ot ve bir kişidür ve ḳışa yiñli kaftān ve deve yüñünden doḳuma yarım çūl ve dilenci torvası ve tac ve nezkeb ve kürkli ḳaftān ve ġavġā ġalebe.

فِرْوَةٌ [firvetün] Yalan.

فُرْوَةٌ [fürvetün] Kürklenmek.

11.

فِرَةٌ [firetün] Bolluḳ ve çoḳluḳ.

فَرِيَّةٌ [feriyyetün] Giñiş ḳoġa.

فُرَيَّةٌ [füreyyetün] İsm-i Şaᶜir.

فِرْيَةٌ [firyetün] Yalan ve iftirā.

ز

فَزْرَةٌ [fezretün] Dişi bebr enügi

فُزْرَةٌ [füzretün] Gevdede çıḳan büyük ur ve giñiş yol ve ḳum yolı.

فَزآرَةٌ [fezāretün] Dişi bebr dişi ḳablan ve bir ḳabīledür.

12.

فَزآزَةٌ [fezātün] Öykelenmek ve yalıñlanmaḳ ve ᶜudūl itmeklik.

فُزُوزَةٌ [füzūzetün] م

فَزْفَزَةٌ [fezfezetün] Ṭavar ḳovmaḳ tarladan.

فَزْعَةٌ [fezᶜatün] Feryād.

فُزْعَةٌ [füzᶜatün] Andan il ḳorḳub uçunan nesne.

فُزَعَةٌ [füzeᶜatün] ج

فُزّاعَةٌ [füzzāᶜatün] İl ḳorḳudub uçunduran kimse.

س

فُسْتاتْ [fütāt] Büyük çādır.

13.

فُسْحَةٌ [füsḥatün] Vüsᶜat.

فَسخَةٌ [fesḫatün] Bedeni ve ᶜaḳlı żaᶜīf kimse.

فَسْفِسَةٌ [fesfisetün] Yaş yonca.

فَسَقَةٌ [feseḳatün] Allah emrini sıyıcılar.

فَسالَةٌ [fesāletün] Mürüvvetsizlik ve aḥmaḳlıḳ ve kemlik.

فَسِيلَةٌ [fesīletün] Fiṭān ve kel.

فُسَالَةٌ [füsāletün] Demürden ṣıçraşan paṣ.

فُسُولَةٌ [füsūletün] Mürüvvetsizler ve bāġ çıbıḳları.

فَسْوَةٌ [fesvetün] Yabcacıḳ ṣedasız oṣurmaḳlıḳ ve terslik mantārı ve ism-i Şāᶜir.

[76/a]

1.

فَسَوَاتٌ [fesevātün] ج

فَسَاسَاوِيَّةٌ [fesāsāviyyetün] Fesā şehrine mensub olan ḳumāş.

ش

فَشْفَشَةٌ [feşfeşetün] Fikr żaᶜīflığı ve sidik sepelemek ve ifrāṭıla yalan söylemek.

فَشْغَةٌ [feşġatün] Ṣarmaşıḳ dānesi ve ḳarġı içindeki pamıḳ gibi nesne ve ṣaz tüzegi.

فَشْنَةٌ [feşnetün] ة Bi-Buḫārā.

ص

فَصاحَةٌ [faṣāḥatün] Açıḳlıḳ ve dil revānlığı.

فَصِيحَةٌ [faṣīḥatün] ᶜAyān sözli ᶜavrat.

2.

فَصِيخَةٌ [feṣīḫatün] Egri fikrli ᶜavrat

فُصْدَةٌ [fuṣdatün] Ḳanıla yoġrulan ḫurmā.

فُصْدَةٌ [fusdatün] م

فَصْفَصَةٌ [faṣfaṣatün] Sözde olan ᶜacele.

فِصْفِصَةٌ [fiṣfiṣatün] Yaş yonca.

فُصْفُصَةٌ [fuṣfuṣatün] Perk deri ve arslan.

فُصافِصَةٌ [fuṣāfiṣatün] ج

فُصْعَةٌ [füṣᶜātün] Pılıdı görünen giñiş ẕeker derisi.

3 .

فَصِيلَةٌ [faṣīletün] Dişi köşek ve ḫısm ve ḳāvim ve bir pāre uyluḳ eti ve bir pāre beden.

فَصْلَةٌ [faṣletün] Göçürülmiş ḫurmā fiṭānı.

فَصْيَةٌ [faṣyetün] Ne issi ve ne ṣovuḳ olan gice ve ḫalāṣ olmaḳlıḳ.

فَصِيَّةٌ [faṣiyyetün] م

فُصَيَّةٌ [fuṣayyetün] Bir ḳabīledür.

فَصاَةٌ [faṣāt] Üzüm çekirdegi.

ض

فَضاَحَةٌ [feḍāḥatün] Ruṣvāylıḳ ve kişiniñ ᶜayıbları ve āşikāre olmaḳlıḳ.

4.

فُضُوحَةٌ [fuḍūḥatün] م

فَضِيحَةٌ [faḍīḥatün] م

فُضْحَةٌ [füḍḥatün] Bir miḳdār aḳlıḳ.

فَضَّةٌ [feḍḍatün] Bir pāre toz.

فِضَّةٌ [fiḍḍatün] Gümüş ve gümüş aḳlığı ve yüce ṭaġ pāresi ve toz pāresi.

فَضْفَضَةٌ [faḍfaḍatün] Her nesnede olan giñişlik ve vüsᶜat.

فَضْفاَضَةٌ [faḍfāḍatün] Giñiş zirih ve uzun boylu etli tenli ḳız.

فَضْلَةٌ [faḍlatün] Artıb ḳalan nesne ve necis günde geyecek kıymetsiz ḳaftān ve sücī ve artıḳlaġı nesne.

5.

فَضِيلَةٌ [faḍīletün] Yüce derece.

فُضَلَةٌ [füḍaletün] ᶜAvratın gizlenci olan ḳaftānı.

فَضاَلَةٌ [feḍāletün] Bir bölük ṣaḥābe ve muḥaddiṣler adıdur.

فُضاَلَةٌ [füḍāletün] Artıb ḳalan nesne ve ᶜ ve dişi dilki.

فِضْلَةٌ [fiḍletün] Artuḳluḳ.

فُضَيْلَةٌ [füḍayletün] Bir ᶜavratdur.

ط

فُطْاَءةٌ [fütᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] Arḳa içeri girib gögüs ṭomalmaḳlıḳ ve burun yaṣṣılığı.

فِطْرَةٌ [fiṭretün] Orūc tamāmlığında virilen ṣadaḳa ve yaradılış ve dīn.

6.

فَطُورَةٌ [feṭūretün] Ulu bayrāmda idilen ḳurbān.

فَطِيرَةٌ [feṭīretün] م

فَطْسَةٌ [feṭsetün] Burun yaṣṣılığı ve yaṣḳamlığı ve mersīn yimişi dānesi.

فَطَسَةٌ [feṭasetün] م

فِطِيسَةٌ [fiṭṭīsetün] Ḫınzīr burnı ve adam ṭuṭaġı ve ḳuş burnı.

فَطاَمَةٌ [feṭāmetün] Leblebī.

فُطَيْمَةٌ [füṭaymetün] ᶜ

فِطْنَةٌ [fiṭnetün] Añlayışlılıḳ ve zīreklik ve üstādlıḳ.

فَطاَنَةٌ [feṭānetün] م

فُطُونَةٌ [füṭūnetün] م

7.

فَطاَنِيَةٌ [feṭāniyetün] م

فَطِنَةٌ [feṭinetün] Añlayışlı ᶜavrat.

ظ

فَظاَظَةٌ [feẓāẓetün] İri ve perk sözlilik.

فُظاَظَةٌ [füẓāẓetün] Laᶜnet pārasi ve baba bilindeki menī.

فَظاَعَةٌ [feẓāᶜatün] Rüsvāylıḳ ve şenīḥlıḳ.

ع

فَعْفَعَةٌ [feᶜfeᶜatün] Feᶜ feᶜ diyü ḳoyunı giri ḳaşdarmaḳ

فُعالَةٌ [füᶜāletün] Ḫuzāᶜa ḳabīlesi ve işden bulunan iş ve pāre.

8.

فَعْلَةٌ [faᶜletün] Bir kerre iş işlemek.

فَعَلَةٌ [faᶜaletün] Balçıḳ ḳarıcılar ve çuḳur ḳazıcılar ve işleyiciler.

فَعِلَةٌ [faᶜiletün] ᶜAdet.

فِعلاتٌ [fiᶜlātün] İşler.

فَعْمَةٌ [faᶜmetün] Ṭolu bilekli ve ṭopuḳlı ᶜavrat.

فَعامَةٌ [feᶜāmetün] Bilek ve ṭopuḳ ṭoluluġı ve yoġunluġı.

فُعُومَةٌ [füᶜūmetün] م

غ

فَغْرَةٌ [faġretün] Ülger ṭoġduġı vaḳt.

فُغْرَةٌ [füġretün] Dere aġzı.

9.

فَغَّةٌ [feġġatün] Güzel ḳoḳu yayılmaḳlıḳ.

ق

فُقَّاءَةٌ [füḳkaʾetün] Oġlan yüzlügi.

فَقْحَةٌ [faḳḥatün] Her otun çiçeği ve iḥrām ṭutunacaḳ biz ve dübür delügi ve rāḥat.

فَقاحَةٌ [feḳāḥatün] م

فَقْرَةٌ [faḳretün] Dik aşaġa oñurġa kemigi.

فِقْرَةٌ[fiḳretün] م ve nişāngāh ve dikilib ṭuran nesne ve temizlenmiş tarla ve ve güzel ḳaṣīde.

فَقارَةٌ [feḳāretün] م

فُقْرَةٌ [fuḳretün] Çuḳur ve göñlek yaḳası ve yaḳınlıḳ.

10.

فَقِيرَةٌ [faḳīretün] Yoḫṣul ᶜavrat.

فَقِيصَةٌ [feḳīṣatün] Ṣınmış yumurda.

فُقاّصَةٌ [fuḳḳāṣatün] Ḫam ḳarpūz.

فَقِيعَةٌ (صح) [feḳīᶜatün] Aḳ mantār.

فُقاّعَةٌ [füḳḳāᶜatün] Sücī köpügi.

فِقَعَةٌ [fiḳaᶜatün] Ġāyet güzel aḳ mantārlar.

فَقْفَقَةٌ [feḳfeḳatün] Ṣu damlaşmasınıñ āvāzesi ve faḳīr olmaḳ ve kelb olmaḳ.

فَقْفاقَةٌ [feḳfāḳatün] م ve aḥmaḳ ḥarīf.

فَقَقَةٌ [feḳaḳatün] Aḥmaḳlar.

فَقّاقَةٌ (صح) [feḳāḳatün] Aḥmaḳ ᶜavrat ve bir nevᶜ ḳuşdur.

فَقاهَةٌ [feḳāhetün] Dīn ᶜilmini bilmeklik.

11.

فَقِيهَةٌ [feḳīhetün] ᶜİlm-i dīn bilür ᶜavrat.

فَقْوَةٌ [faḳvetün] Eñse üzeri.

ك

فِكْرَةٌ [fikretün] Düşünme.

فَكَّةٌ [fekketün] Ḫamāḳat.

فَكَكَةٌ [fekeketün] ج ve ḳocalar ve yaşlı develer.

فُكْنَةٌ [füknetün] Peşīmānlıḳ.

فَكاهَةٌ [fekāhetün] Yimişlenmek ve ḫorata lāġ itmek.

فَكِيهَةٌ [fekīhetün] Yüzi gülec ᶜavrat ya laṭīfeci ᶜavrat.

فُكاهَةٌ [fükāhetün] م

12.

فَكِهَةٌ [fekihetün] İsm-i ümʾrāt.

فُكَيْهَةٌ [fükeyhetün] م ve İsm-i ṣaḥābe.

ل

فَلتْ [felet] Ḫalāṣ ve elden ḳurtulma.

فَلَتَاتٌ [feletātün] Terk olunan edebler ve yenilmeler.

فَلْتَةٌ [feltetün] Ayıñ aḫir gicesi ve ẕilḥicceniñ aḫir güni ve fikrsiz añsızdan olan iş.

فَلِيتَةٌ [felītetün] İsm-i recülin.

فَلُوتْ [felūt] Etekleri gelüb ḳavışmayan ḳaftān

فِلَاتْ [filāt] Añsızdan olmaḳlıḳ.

فَلِيتْ [felīt] Elden çıḳıcı nesne.

فَلتْ [felt] Nā-gāḥ ḫalāṣ olmaḳlıḳ.

13.

فُلَيتْ [füleyt] İsm-i recülin.

فُلَتْ [fület] Yügrük at.

فُلَّتْ [füllet] م

فَلَاتَةٌ [felātetün] Reçel ve besdel ve elden çıḳub gitmeklik.

فِلْعَةٌ [filʿatün] Ḳılıcıla başdan ḳoparılan pāre ve hörgüç pāresi.

فَلْجَةٌ [felcetün] ة Beyn Mekkete ve'l-Baṣrati.

فُلْجَةٌ [fülcetün] Ḫalāṣ ve necāt.

فَلِيجَةٌ [felīcetün] Tamām ṣalāḥa gelmiş nesne ve kömele ḳulañı ve ebrişim talından yarılan nıṣfı.

فُلُّوجَةٌ [fellūcetün] Tamām ṣalāḥa gelmiş tarla ve şehr yanında olan köy ve ة bi'l ʿIrāḳı.

فَلَاحَةٌ [felāḥatün] Köylilik ve ekincilik ve nesneyi ṣatarken medḥ itmeklik ve mekr ve ḥīle ḳılmaḳlıḳ.

فَلَّاحَةٌ [fellāḥatün] Köyli olan ʿavrat.

[76/b]

1.

فَلَحَةٌ [feleḥatün] Temīzlenmiş ṭaşsız aġacsız ṭarla.

فَلِيحَةٌ [felīḥatün] Ṭalaḳda ʿavratın iḫtiyārını eline virmek ve yimiş ḳılıfı.

فِلْنَةٌ [filnetün] Ciger pāresi ve altun ve gümüş ve et pāresi ve yirde olan defīneler.

فَلَاوِرَةٌ [felāviretün] Çercīler.

فَلْحَسَةٌ [felḥasetün] Ṣoġulaz götli arıḳ uyluḳlu ʿavrat.

فِلْطِيسَةٌ [filṭīsetün] Ḫınzīr burnı.

فَلْسَفَةٌ [felsefetün] Ḥikmet sevmeklik.

فَلَاسِنَةٌ (صح) [felāsinetün] ج

فَلْقَةٌ [felḳatün] Deve ḳulaġı altındaġı nişān.

فِلْقَةٌ [filḳatün] Ulu belā ve pāre ve yarım çanaḳ ve nesne yarısı.

فَلِيقَةٌ [felīḳatün] م ve azacıḳ ḳıl.

2.

فُلْقَةٌ [fülḳatün] İki yarılmaḳlıḳ.

فُلَاقَةٌ [fülāḳatün] Kiremit pāresi.

فَلْكَةٌ [felketün] Degirmi olan yir ve oñurga kemigin eñi ve dil dibindeki nesnecik ve meme ağırşağı ve iğ ağırşağı ve degirmice ṭaşcağaz ve degirmice depe ve her degirmi olan nesne ve diz ağırşağı.

فِلْكَةٌ [filketün] م

فَلَكَةٌ [feleketün] م

فَلاَكَةٌ [felāketün] Baş çevrilmesi ve müżāyeḳa.

فَلَّةٌ [felletün] Gedilmeklik.

فِلَّةُ [filletün] Bir yıl tamām yaġmur ṭoḳunmayub devlingisi yıl yaġmur ṭoḳunan yir.

فَلِيلَةٌ [felīletün] Bir yire cemᶜ olmış ḳıl.

3.

فُلَيْفِلَةٌ [füleyfiletün] Uşacıḳ büber.

فُلاَنَة [fülānetün] Bir ᶜavratdan kināyetdür.

فَلاَةْ [felāt] Giñiş ṣaḥrā ya ṣusız ova ya ışız ova.

فَلَواَتٌ [felavātün] ج

فِلاَيَةٌ [filāyetün] Ṣac ayırub bitlemek.

فَلَفْلُمُويَةٌ [feleflemūyetün] Büber dibi.

ن

فِنْداَءْوَةٌ [findaᵓvetün (bi'l-ḳaṣr)] Keskin keser.

فِنْداَئْيَةٌ (صح) [findaᵓyetün (bi'l-ḳaṣr)] Keskin balta.

فَنْجاَنَةٌ [fancānetün] Kücücük ṭas ve ṣaġıraḳ ve üskūre ve saᶜāt şīşesi.

فَنْجَلْشَةٌ [fencenleşetün] Ayıt aġacı ṭoḫmı.

4.

فَنْشَخَةٌ [fenşeḫatün] ᶜĀcizlıḳ ve yorulmaḳlıḳ ve giri ḳalmaḳ ve ḳıçınlamaḳ ve apış ayırub işemege oturmaḳ ve ḳocamaḳ ve büyümek.

فِنْدِيرَةٌ [findīretün] Ṭaġdan ḳopan büyük ṭaş ve bir büyük yıġın ḫurmā.

فِنْخِيرَةٌ [finḫīretün] م ve faḫrlanġan er.

فُناَخِرَةٌ [fünāḫiretün] Büyük gevdeli ᶜavrat.

فُنْقُورَةٌ [fünḳūretün] Dübür delügi.

فِنْطِيسَةٌ [finṭīsetün] Ḫınzīr ve ḳurt burnı.

فِنْطِسَةٌ [finṭisetün] م

فُنْقُعَةٌ / فَنْقَعَةٌ (معاً) [fenḳaᶜatün/ funḳuᶜatün] Dübür.

5.

فَنِيقَةٌ [fenīḳatün] Aḳ alınlılıḳ ve ḥarār çuvāl.

فَنْجَلَةٌ [fenceletün] Apış ayrıḳlıġı ve żaᶜf ile yörümek.

فَنْدَلَةٌ [fendaletün] İsm-i recülin.

فَنَّةٌ [fennetün] Bir sāᶜat ve bir zamān.

فُنَّةٌ [fünnetün] Çoḳ ot.

فَناَةٌ [fenātün] İnek ve it üzümi.

فَنَواَةٌ [fenavātün] ج

و

فَوتْ [fevt] Elden çıḳub gitmek ve iki barmaḳ arālıġı ve ᶜayb.

فَواَتْ [fevāt] م ve mefācān ölümi.

6.

فُويَتْ [fūyet] Başḳa kendü fikrile olucı kimse.

فَوْدَجآةٌ [fevdacātün] ع

فَوآخِتٌ [fevāḫitün] Ügeyikler.

فَوْهَدَةٌ [fevhedatün] Semiz mürāhıḳa ḳız.

فَوْرَةٌ [fevretün] Ṭaġ ṣırtı ve ṭorusı ve ism-i reculin.

فُوَيْرَةٌ [füveyretün] Ṭaġ yalımı yüzi.

فُوآرَةٌ [füvāretün] Çölmekden çıḳan issi buᶜ

فُوْفآرَةٌ [füvfāretün] ع

فُوّآرَةٌ [füvvāretün] Devr iden nesne.

7.

فَوّآرَةٌ [fevvāretün] Ḳaynayub çıḳar bol ṣulı biñar ve boş bögür ve ه

فَوْعَةٌ [fevᶜatün] Ḳoḳu yayılması ve aġu bedene yayılması ve yavuzlığı ve gice gündüz evveli.

فَوْغَةٌ [fevġatün] م

فَوْفَةٌ [fevfetün] Ṭırnaḳ üzerindeki aḳ noḳṭa.

فُوفَةٌ [fūfetün] م ve ḳabıḳ.

فُوَيْسِقَةٌ [füveysiḳatün] Ṣıçan.

فُوْقَةٌ [füvḳatün] Selki bedenli ḳız ve ok kezi ve zeneme.

فَوَقَةٌ [feveḳatün] Ẓarīfler ve ḫatībler.

8.

فُوقِيَّةٌ [fūḳiyyetün] Foḳ pādişāhın kesdirdigi altun.

فَوْفَلَةٌ [fevfeletün] Temri hindi.

فُولَةٌ [fūletün] Bir dāne baḳla ve دٌ bi-Felesṭīn.

فُومَةٌ [fūmetün] İki barmaḳ arasına alınan nesne ve buġday başı.

فُوهَةٌ [fūhetün] Aġız.

فُوَّهَةٌ [füvvehetün] Söz keleci ve ġıybet mesāvi ve ṭatlı süd ve dere ve soḳaḳ ve yol aġzı ve nesne evveli.

فُوطَةٌ [fūṭatün] Fite.

فُوَّرَةٌ [füvveretün] Ḳızıl boya.

ه

9.

فَهْدَةٌ [fehdatün] Dübür ve ḳulaḳ ardındaġı kemücek ve at gögsünde olan meme gibi etcegez.

فَهْلَوِيَّةٌ [fehleviyyetün] Mecūsīler söyleşdikleri dil.

فَهْرَسَةٌ [fehresetün] Kitāb içinde gelecek faṣllarını ve bablarını ve ḳānūnlarını kitābıñ evvelinde beyān itmeklik.

فَهِيرَةٌ [fehīretün] Ḳızġın ṭaşıla bişirib üzerine un ḳoyulan südli aş.

فُهَيْرَةٌ [füheyretün] İsmü recülin.

فِهْرَةٌ [fihretün] Nesne ezecek ṭaş.

فَهْقَةٌ [fehḳatün] Başa ulaşan oñurġa kemigi.

فَهآمَةٌ [fehāmetün] Añlamaḳ ve göñül ile bilmek.

فَهآمِيَةٌ [fehāmiyetün] م

فَهْفَهَةٌ [fehfehetün] ᶜĀcizlıḳ ve unutmaḳlıḳ.

10.

فَهاهَةٌ [fehāhetün] ʿĀcızlıḳ ve yorġunluḳ.

فُهُوهَةٌ [fühūhetün] م

ي

فَيْاءَةٌ [feyʾetün (bi'l-ḳaṣr)] Rucūʿ ve vaḳt ve nūrī ḳuşı.

فِيْاءَةٌ [fiyʾetün (bi'l-ḳaṣr)] م

فِيَئَةٌ [fīʾetün] Cemāʿat.

فِيلَجَةٌ [fīlecetün] Ebrişim talınıñ yarısı.

فَيالِجَةٌ [feyālicetün] ج ve ṣaġraḳlar ve ḳadeḥler.

فَيّاحَةٌ [feyyācetün] Yumrı gögüsli südli deve.

فَيْحُونَةٌ [feyḥūnetün] İsmü ümʾrāt.

11.

فَيْخَةٌ [feyḫatün] Kücücük üskūre ve ṣaġraḳ ve çıḳacaḳ yir ve issi şiddeti ve ot çoġalmaḳ biri birine utaşmaḳ.

فَيْخانَةٌ [feyḫanetün] م

فَيْدَةٌ [feydātün] ع

فَيّادَةٌ [feyyādātün] Dişi bayġuş ve ṣalını ṣalını yörüyüci ʿavrat.

فِيرَةٌ [fīretün] Etmege ḳatılan buy.

فَيْهَرَةٌ [feyheretün] Büyük perk deve.

فَيْشَةٌ [feyşetün] Ẕeker başı ve cimāʿ itmek.

فَيْشُوشَةٌ [feyşūşetün] Żaʿīflıḳ ve selkilik.

12.

فَيْفاةٌ [feyfātün] [3]

فِيقَةٌ [fīḳatün] Bir kerre ṣaġdıḳdan ṣonra memede irkilen süd.

فِيَقاتٌ [fiyeḳātün] ج

فَيْجَلَةٌ [feyceletün] Selki selki yörüme.

فِيزَلَةٌ [fīzeletün] Yügrük nesne.

فَيْشَلَةٌ [feyşeletün] Ẕeker başı ve yumrıca olan nesne.

فَيالَةٌ [feyāletün] Ḫaṭā.

فِيلَةٌ [fīletün] Dişi fīl.

فِيَلَةٌ [fiyeletün] ج Fīller.

13.

فُيُولَةٌ [füyūletün] Fikrde ḫaṭā olmaḳlıḳ ve żaʿīflıḳ ve ḫaṭā.

فَيْلَةٌ [feyletün] م

فَيْلُولَةٌ [feylūletün] م

فَيْنَةٌ [feynetün] Bir vaḳt ve ṭavşancıla benzer bir ḳuşdur ḳışın Yemene gider ve bir sāʿat.

فَيْنانَةٌ [feynānetün] Güzel uzun saçlı ʿavrat.

فصل القا ف [Faṣlü'l ḳāf]

قاوِيَةٌ [ḳaviyetün] Tavulġa ve az yaġmurlı sene ve bir güzel bāġçedur.

[77/a]

1.

قاطِبَةٌ [ḳaṭibetün] Dürük yüzli ʿavrat ve dişi arslan.

---

[3] AE'de anlam verilmemiştir. HB ve EE'de kelimeye hiç yer verilmemiştir. YB ve H1'de anlam şu şekilde verilmiştir: " Ṣusız ḳır ova."

قَآبِئَةٌ [ḳābiʾetün] Yimiş icmiş ṭoḳ ᶜavrat.

قَآبَّةٌ [ḳābbetün] Bir ṭamla yaġmur ve gök gürlemesi.

قَآبَةٌ [ḳābetün] Yavrı.

قَآبِيئَةٌ [ḳābīʾetün] م

قَآتٌ [ḳātt] Ḳovcılıḳ idici.

قَآرِتْ [ḳārit] Her bulduġunı alan kimse ve ġāyet ḫāṣ ḳurı müşk.

قَآرُوتْ [ḳārūt] Bir ḥişārdur.

قَآنِتْ [ḳānit] Muṭīᶜ olucı ve namāzda örü ṭurucı ve duᶜā idici ve gice ṣabāḥa dek namāzıla ḳırāʾatile örü ṭuran kimse.

قَآنِتَآتْ [ḳānitātün] Tevāżuᶜlı muṭīᶜa ᶜavratlar.

قَآيِتْ [ḳāyit] Azıḳ ve arslan ve yitecek ḳadar rızḳ.

قَآحَةٌ [ḳāḥatün] Ev ḥavlısı içi ve ṣaḥnı.

2.

قَآدِحَةٌ [ḳādiḥatün] Aġac ḳurdı.

قَآرِحَةٌ [ḳāriḥatün] Yüz ya yüz ṭuran ᶜavrat ve dişi arslan.

قَآهِرَةٌ [ḳāhiretün] Yaşlı ᶜavrat.

قَآصِدَةٌ [ḳāṣidatün] Seyr itmesi ḳolay gice ve ḳaṣd idici.

قَآعِدَةٌ [ḳāᶜidetün] Ḳonan temel ve üslūb ve ᶜadet ve evde oturan ᶜavrat ve er almayan ᶜavrat ve bir vilāyete ḳılınan şınır ve bir vilāyetiñ ulu şehri.

قَآدَةٌ [ḳādatün] At yidiciler.

قَآيِئَدَةٌ [ḳāīʾdatün] Sivrice depe.

قَآذَّةٌ [ḳāẕẕetün] Leşkerde ṭuranlar.

قَآرُورَةٌ [ḳārūretün] Göz bebegi ve şarāb ḳabı ve şīşe ve ḫastanıñ sidigi ḳoyulub ḫastalıġı görülen şīşe.

3.

قَآرَّةٌ [ḳārretün] Şīn olan göz.

قَآشِرَةٌ [ḳāşiretün] Şom olan ᶜām.

قَآشُورَةٌ [ḳāşūretün] م

قَآصِرَةٌ [ḳāṣiretün] Ġayrıya baḳmayub hemān eriniñ yüzine baḳıb ṭuran ᶜavrat.

قَآصِرَآتٌ [ḳāṣirātün] ج

قَآصُورَةٌ [ḳāṣūretün] Oluḳ.

قَآرَةٌ [ḳāretün] Büyük ṭaġdan bulunmış kücücük ṭaġ ya büyük ṭaş ya ḳara ṭaşlı yir ya ḳara taş ve ḳancıḳ ayı ve oḳ atıcı bir ḳabīledur ve ۀ bi’ş- Şamı ve ۀ bi’l-Baḥreyn ve zift pāresi.

قَآرَآتٌ [ḳārātün] ج ve ۏ bi’l-Yemāmeti.

قَآهِرَةٌ [ḳāhiretün] Gögüs ve gögüs kemügi ve Mışr diyārınıñ şınırı ve ḥaddi.

4.

قَآحِزَةٌ [ḳāḥizetün] Ulu belā.

قَآفِزَةٌ [ḳāfizetün] Şıçrayı segirden at ve ḳurbaġa.

قَآزُوزَةٌ [ḳāzūzetün] Ḳadeḥ ya şīşe ya ṭaş ya şu içecek ḳab boynu uzun içi boş şīşe.

قَقُوزَةٌ [ḳaḳūzetün] م

قَآقِزَةٌ [ḳāḳizetün] م

قَآدِسِيَّةٌ [ḳādisiyyetün] دٌ Ḳurbe’l-Kūfeti.

قَآنِسَةٌ [ḳānisetün] Ḳuş ḳurşaġı.

قَآنِصَةٌ [ḳānişatün] م ve od pāresi ve kücücük sürme direk.

قَآمِشَةٌ [ḳāmişetün] İbn vāşilet.

قَآبُوعَةٌ [ḳābūʿatün] Çoġan ḳoyacaḳ ve çalḳayacaḳ ḳāb.

5.

قَآذُورَةٌ [ḳāẕūretün] Yaramaz ḥūyundan ötüri ḫalḳa ḳarışmayan racul ve zinā ve yigrenilen nesne ve yigrenici er ve bir bucaḳda çöküb yatan deve ve ḳıskınc er.

قَآذُورَآتٌ [ḳāẕūrātün] ج

قَآرِعَةٌ [ḳāriʿatün] Ulu belā ve ḳıyāmet ve Resūlimiziñ ġazāya gönderdigi leşker ve anı oḳumaġıla şeyṭāndan emīn olacaḳ Ḳurʾān āyeti ve acı söz ve yürek ḳoparub añsızdan gelen belā.

قَآعَةٌ [ḳāʿatün] Ev ḥayatı ṣaḥnı ve ferc ortası.

قَآفَةٌ [ḳāfetün] Ḳurʾān bilenler.

قَآبِلَةٌ [ḳābiletün] Gelecek gice ve māmī ʿavrat ve iş evveli.

قَآفِلَةٌ [ḳāfiletün] Kārubān.

قَآقُلَّةٌ [ḳāḳulletün] Çoġan gibi bir otdur.

6.

قَآعِلَةٌ [ḳāʿiletün] Uzun ṭaġ.

قَآلَةٌ [ḳāletün] Yaramaz didi ḳodı ve söz keleci ve söylemeklik ve söz keleci idenler.

قَآيِلَةٌ [ḳāyīʾletün] Nıṣf nehārdur ve ḳaba ḳuşlıḳ uykusı.

قَآمَةٌ [ḳāmetün] Boy ve ḳadd ve ṭurmaḳ ve baḳara ve cebelün bi-Necd.

قَآدِمَةٌ [ḳādimetün] Ḳanadın ön yüñleri ve leşker öñi ve palān öni

قَآدِمِيَّةٌ [ḳādimiyyetün] Bir ṣudur.

قَآيِمَةٌ [ḳāyimetün] Köşküñ ve ṭavarın ayaġı ve direġi ve bir dāne yapraḳ ve kitab ve ḳılıc ḳabżası ve bāġ heregi ve ṣoġulmış göz.

قَآطِنَةٌ [ḳāṭinetün] Ḫidmetkārlar ve muḳīmler.

7.

قَآبِيَةٌ [ḳābiyetün] ʿAṣfūr çiçegi degşirib cemʿ iden ʿavrat.

قَآدِيَةٌ [ḳādiyetün] Beriyyeden gelmiş cemāʿat ve ẓulmetde ḳalmışlar.

قَآزِيَةٌ [ḳāẕiyetün] م

قَآرِيَةٌ [ḳāriyetün] Sünü ucı ya dibi ya keskin yiri ve ḳılıc yüzi ve cemʿ olunmış ḥażır nesne.

قَآرَآةٌ [ḳārāt] م

قَآصِيَةٌ [ḳāṣiyetün] Bir ṭaraf ve ḳatı yaşlı ḳoyun ve ırāḳ olmış nesne ve süriden ṭaşıra ḳalan yalıñuz ḳoyun.

قَآضِيَةٌ [ḳāḍiyetün] Ölüm ve diyete virmege cāyiz olan deve ve bölünen ṣadaḳa.

قَآفِيَةٌ [ḳāfiyetün] Eñse ve beytin āḫir kelimesi ya āḫir ḥarfi ve ḳaṣīde anun üzerine binā olunan ḥarf.

قَارِيَّةٌ [ḳāriyyetün] Bir ḳuşdur ḳaçan anı görseler yaġmur yaġar diyü muştılarlar ve önce belüren bulut.

ب

8.

قَبَّةٌ [ḳabbatün] ع

قِبَّةٌ [ḳibbetün] Ḳırḳ bayır.

قُبَّةٌ [ḳübbetün] ف ve ع Bi’l-Kūᵓfeti ve çādır

ve’l-kubbeti’l-Türkiyye ḳara ev.

قِبَةٌ [ḳibatün] Ḳırḳ bayır.

قَبْقَبَةٌ [ḳabḳabetün] Erkek deve azu dişini ḳırçıldatması ve at ḳarnı āvāzesi

قُبَيْبَاةٌ [ḳubeybāt] Bir ḳuyudur.

قَبَعْثَاةٌ [ḳabeᶜs̱āt] Ayaġı büyük deve ve ᶜavratda olan debelik.

قَبْجَةٌ [ḳabcetün] Keklik.

قَبَاحَةٌ [ḳabāḥatün] Çirkinlik ve ḫayrsızlıḳ.

قَبِيحَةٌ [ḳabīḥatün] Çirkin ᶜavrat ve giñiş fercli deve.

9.

قَبَاذِيَةٌ [ḳabāẕiyetün] Eski ḳoḳar çürük buġday.

قُبْرَةٌ [ḳubretün] دٌ Bi’l-Ündülüs.

قُبَّرَةٌ [ḳubberetün] Çekik ḳuşı dirler ve ṭurġay daḫı dirler.

قِبِرّاَةٌ [ḳibirrāt] Żeker başı.

قُبْطُرِيتَةٌ [ḳubṭuriyyetün] Ketāndan ṭoḳuma aḳ ḳaftān.

قَبَاسَةٌ [ḳabāsetün] Fī’l-ḥāl surᶜatile zekeri ferce ḳoymaḳ.

قَبْصَةٌ [ḳabṣatün] Barmaḳ ucıla alınan nesne ve barmaḳ uclarıla almaḳ ve bir dāne çekirge ve iki avıc içine ḳonan ṭaᶜām.

قُبْصَةٌ [ḳubṣatün] م

قَبِيصَةٌ [ḳabīṣatün] Yıġılmış ṭopraḳ ve çaġıl ve ع ve ة ve ṭoḳuz ṣaḥābe adıdur.

10.

قُبَيْصَةٌ [ḳubeyṣatün] ع

قَبْضَةٌ [ḳabḍatün] Ṭutam ve ṭutamaḳ.

قُبْضَةٌ [ḳubḍatün] Bir ṭutam nesne.

قُبَضَةٌ [ḳubeḍatün] Perk ṭutaġan kimse ve eyü ḳoyun çeviren çobān.

قَبَاضَةٌ [ḳabāḍatün] Sürᶜatile ḳanadı yumub ucmaḳlıḳ ve ṭutaġanlıḳ.

قَبَّاضَةٌ [ḳabbāḍetün] Perk ṭutucı ve perk yumucı ᶜavrat.

قُبْطِيَّةٌ / قِبْطِيَّةٌ (معاً) [ḳubtiyyetün/ ḳibtiyyetün] Mıṣra mensub olan ḳumāş ve cāriye.

قُبَعَةٌ [ḳubeᶜatün] Gah ṭaşıra baḳub gāh çeri çekilen ᶜavrat ve diken ḳuşı ve ḥamḳā ᶜavrat.

11.

قِبِّيعَةٌ [ḳibbiᶜatün] Ḫınzīr burnı delügi.

قَبِيعَةٌ [ḳabīᶜatün] Ḳılıc ṭutamığınıñ girisine geçürilen demürden ya gümüşden başlıḳ ve ṭoñuz burnının delügi.

قُبَّعَةٌ [ḳubbeʿatün] Bir cānavarcıkdur.

قَبَآلَةٌ [ḳabāletün] Kefīllik ve bilicilik.

قِبَآلَةٌ [ḳibāletün] Māmīlıḳ ve kefīllik ve naḳīblıḳ.

قُبَآلَةٌ [ḳübāletün] Kişiniñ ḳarşusı.

قِبْلَةٌ [ḳibletün] Namāzda yüzün ṭutdığın ṭaraf ve Kaʿbe ve her ḳarşuña gelen nesne ve yun yuş ve yönet ve biri birine ḳarşu olan ev.

قَبَلِيَّةٌ / قِبْلِيَّةٌ (مَعاً) [ḳibliyyetün/ ḳabeliyyetün] ع

قَبِيلَةٌ [ḳabīletün] Bir ata oġlanları ve uyan ḳayışı ve ḳuyu aġzına ḳonan delikliṭaş ve baş ḳafası ve yivi ve içindeki ok kemikleri.

قَبْلَةٌ [ḳabletün] Efsūn boncuġı.

قَبَلَةٌ (صح) [ḳabeletün] م ve aġırşaḳ ve ة ve defter ve berāt ve ḥuccet ve yiti.

12.

قُبْلَةٌ [ḳubletün] Öpmek.

قَبْعَلَةٌ [ḳabʿaletün] Apış giñişligi ve ayaḳ bingeşikligi ve tozuduraḳ yörümek.

قُبْنَةٌ [ḳubnetün] Tīzkārlik.

قَبَآةٌ (صح) [ḳabāt] Bir cins yinir otdur.

قَبْوَةٌ [ḳabvetün] İki ṭuṭaḳ bir yire ḳavışmaḳ.

قَبَآيَةٌ [ḳabāyetün] Yabān yazı.

ت

قَتَبَةٌ [ḳatabetün] Küccük heviṭ.

قُتَيْبَةٌ [ḳuteybetün] Taşġīrdur ve ism-i recülin.

قَتُوبَةٌ [ḳatūbetün] Heviṭlenmiş deve.

13.

قِتْبَةٌ [ḳitbetün] Baġarsıḳ.

قَتٌّ [ḳatt] Ḳovcılıḳ itmek ve kurı (صح) yonca ve yalan ve kişiniñ önünce varmaḳ murādını bilmek içün ve deveniñ sidigini ḳoḳmaḳ ve azaltmaḳ ve yaraḳlamaḳ ve az az cemʿ itmek ve ardınca ṣoylamaḳ ve uzun dilim dilmek.

قَتُوتٌ [ḳatūt] Ḳovcılıḳ idici.

قَتَّاتٌ [ḳattāt] م

قُتَّاتٌ [ḳuttātün] ج

قُتَآتٌ [ḳüṭāt] ة Bi’l Yemeni.

قَتَّةٌ [ḳattatün] Süleymān-ı tābiʿiyy anası.

قَتْقَتَةٌ [ḳatḳatatün] Ḳovcılıḳ itmek.

قَتِيتٌ (صح) [ḳatīt] Reyāḥīn ile bişirilmiş zeyt yaġı ve ışlama ḫōşāb

قَتَآدَةٌ [ḳatādatün] Keven dikeni ve ḳanada ibn-i deʿāma tābiʿiyyün müfassirün.

قَتَآدِيَّةٌ [ḳatādiyyetün] Keven yiyegen deve.

[77/b]

1.

قَتِدَةٌ [ḳatidetün] Keven dikeni yimekden ḳarnı aġrımış deve.

قُتَآيِدَةٌ [ḳütāyidatün] Her ṣarp olan derbend.

قُتُنْدَةٌ [ḳutundetün] دٌ Bi’l-Ündülüs.

قَتَرَةٌ [ḳataratün] Ḳara toz.

قَتْرَةٌ [ḳatretün] م

قُتْرَةٌ [ḳutretün] Avcı kümesi ve bir yığın ṭaş ve bir yığın ṣamra.

قُتَيْرَةٌ [ḳütayretün] Bir ḳabīledur.

قِتْرَةٌ [ḳitretün] Şeytān.

قَةَعَةٌ [ḳateᶜatün] Ḳızılca aġac ḳurdı.

قَتْلَةٌ / قِتْلَةٌ (معاً) [ḳatletün/ ḳitletün] Bir kerre depeleme ve bir kerre urmaġıla ṣıḳmaġıla öldürme.

2.

قَتِيلَةٌ [ḳatīletün] Depelenmiş ᶜavrat.

قُتَيْلَةٌ [ḳutayletün] Taṣġīrdur ve ism-i recülin.

قَتْوَةٌ [ḳatvetün] Ḳuv mesāvī.

قِتْرِدَةٌ [ḳitridetün] Çoḳ māl.

ث

قَثْآثَةٌ [ḳaṯāṯetün] Cemāᶜat.

قَثِيثَةٌ [ḳaṯīṯetün] م

قَثْقَثَةٌ [ḳaṯḳaṯetün] Ölçüyi çeviri çalḳayı ıralayı ıralayı ölcmek ve mıḥı iki yaña eğmek çıḳarmak içün ve oynatmaḳ.

قَثَدَةٌ [ḳaṯedetün] Bir dāne ḫıyar ya şini ḫıyar ki uzun olur.

قَثْآدَةٌ [ḳaṯādetün] Kesilmeklik.

قِثْرِدَةٌ [ḳiṯirdetün] Ev esbābı ya çoḳ māl.

3.

قَثَرَةٌ [ḳaṯeretün] Ev esbābı.

قُثَيْرَةٌ [ḳuṯeyretün] Taṣġīrdur.

قَثْعَةٌ [ḳaṯᶜatün] Aġac ḳurdı.

قَثْآمَةٌ [ḳaṯāmetün] Bombozlıḳ ve bozarmāḳlıḳ.

قُثْمَةٌ [ḳuṯmetün] م

قَثَّةٌ [ḳaṯṯatün] Ḳımıldatmaḳ.

قِثَّةٌ [ḳiṯṯatün] Dişi maymūn.

ج

قَجْقَجَةٌ [ḳacḳacatün] Süngülüc oynı.

ح

قَحْطَبَةٌ [ḳaḥṭabetün] Yire urmaḳ ve ḳılıcıla çalmaḳ ve ism-i muḥaddiṯ.

قَحْبَةٌ [ḳaḥbetün] Rūsbī ᶜavrat ve ögsürük ve içi yaramaz ögsürükli ᶜavrat.

4.

قَحآحَةٌ [ḳaḥāḥatün] Ḫāmlıḳ ve çiğlik.

قِحَةٌ / قَحَةٌ (معاً) (صح) [ḳaḥatün/ ḳiḥatün] Perklik ve odsızlıḳ.

قُحُوحَةٌ [ḳuḥūḥatün] م

قَحْقَحَةٌ [ḳaḥḳaḥātün] Maymūnuñ gülmesi ve boġaz ḳaḳılcımaḳ.

قَحْدَةٌ [ḳaḥdatün] Büyük hörgücli deve.

قَحَدَةٌ [ḳaḥadatün] Hörgüc dibi ya hörgüc ya hörgüc kertigi.

قُحآدَةٌ [ḳuḥādatün] Bir ḳabīledur.

قُحآدِيَّةٌ [ḳuḥādiyyetün] Benī Yerbuᶜdan bir behādır erdür.

قُحآرِيَةٌ [ḳuḥāriyetün] Yaşlıraḳ deve ve yumrılıḳ ve öykelülik ve içegenlik.

5.

قَحْرَةٌ [ḳaḥretün] م ve azu diş ve ḳocamış deve.

قَحآرَةٌ [ḳaḥāretün] Yaşluraḳlıḳ

قُحُورَةٌ [ḳuḥūretün] م

قُحّآزَةٌ [ḳuḥḥāzetün] Ḳuş avlayacak.

قَحْلَزَةٌ [ḳaḥlezetün] Eçiş yörüyişi ve iri söz.

قُحافَةٌ [ḳuḥāfetün] ʿOs̱man bin ʿAmır ki Ebū Bekir Ḥażretiniñ atasıdur ve çiküb alınan nesne.

قِحَفَةٌ [ḳıḥafetün] Baş çanaḳları.

قَحْزَلَةٌ [ḳaḥzeletün] ʿAṣā ve urmaḳ ve düşürmek.

6.

قَحْمَةٌ [ḳaḥmetün] ذ Bi'l Yemeni ve ḳatı yaşlı ḳoca nesne.

قُحْمَةٌ [ḳuḥmetün] Bir nesne bir nesneye girmeklik ve helāk olacaḳ yir ve perk ḳaḥtlıḳ yil ve ulu emr.

قُحُومَةٌ [ḳuḥūmetün] Ḳatı yaşlılıḳ.

قِحامَةٌ [ḳiḥāmetün] م

قَحْزَنَةٌ [ḳaḥzenetün] ʿAṣā ya yoġun ʿaṣā.

خ

قَخْزَةٌ [ḳaḫzetün] Ḳurı nesneyi ḳurı nesneye urmaḳ.

د

قَدحَةٌ [ḳadḥatün] Bir kerre çaḳmaḳ urmaḳ.

قِدْحَةٌ [ḳidḥatün] Od çaḳmaḳlıḳ ve bir çaḳım od.

قُدْحَةٌ [ḳudḥatün] Bir kebce şorbā.

7.

قَدّاحَةٌ [ḳaddāḥatün] Çaḳmaḳ ṭaşı ve ṭaʿn idici.

قِداحَةٌ [ḳidāḥatün] Ḳadeḥ düzicilik ṣanʿatı.

قِدَّةٌ [ḳiddatün] Dibāġat olmamış günden dilinmiş ḳayış ve muḫtelif cemāʿat.

قَدَرَةٌ [ḳadaretün] Kücücük şīşe ve ṣıra ṣıra ölçiyile dikilmiş aġaclar.

قَدَرِيَّةٌ [ḳadariyyetün] Ḳażāʿi ḳadere inkār idenler.

قَدارَةٌ [ḳadāretün] Ḳadirlıḳ.

قُدُورَةٌ [ḳudūretün] م

قُدْرَةٌ [ḳudretün] Ḳuvvet ve baylıḳ ve ḳolaylılıḳ.

8.

قُدَيْسَةٌ [ḳudeysetün] Bintü'r-rabīʿ.

قُدْمُوسَةٌ [ḳudmūsetün] Yumrı ʿavrat ve yumrı ṭaş.

قَدِعَةٌ [ḳadiʿatün] Ḥayālı az sözli ʿavrat.

قِدْعَةٌ [ḳidʿatün] Ḳışacıḳ ḳaftān.

قَدَمَةٌ [ḳademetün] Mertebeli ḫayrlı ʿavrat ve nerdubān ayaġı.

قَدامَةٌ [ḳadāmetün] Nesne öñünce olmaḳlıḳ.

قُدامَةٌ [ḳudāmetün] Biş ṣaḥābe adıdur.

قُدْمَةٌ [ḳudmetün] İlerilik ve eskilik ve ileri geçen emr.

9.

قَدْمَةٌ [ḳadmetün] Bir kerre gelmek.

قُدَمِيَةٌ [ḳudamiyyetün] Kibrile ve faḫrıla ṣalınma.

قُدُمِيَّةٌ [ḳudumiyyetün] ة

قَدَمِيَّةٌ [ḳadamiyyetün] Bir cins deridir.

قَدِمَةٌ [ḳadimetün] Ḳara ṭaşlı ḳalıñ.

قُدَيْدِيمَةٌ [ḳudeydīmetün] Ṭaġ buruncıġı ve öñcegez ve ardcaġaz.

قِدَحْمَةٌ [ḳidaḥmetün] Ḳıṣṣa.

قَدَاوَةٌ [ḳadāvetün] Ṭaᶜāmıñ ṭaṭı ve ḳoḳusı güzel olmaḳlıḳ ve ḫalḳa muḳtedā olmaḳlıḳ.

قِدْوَةٌ / قَدْوَةٌ / قُدْوَةٌ (مثلثا) [ḳidvetün /ḳadvetün / ḳudvetün] Ḫuyuna ve ḳılığına uyulan kimse ve iktidā olunan kimse.

قِدَةٌ [ḳidatün] م

10.

قَدَةٌ [ḳadatün] Bir cins ilandur.

قَدِيَّةٌ [ḳadiyyetün] Hediyye ve armaġan.

ذ

قَذَاةٌ [ḳaẕāt] Çör çöb.

قُذَّةٌ [ḳuẕẕetün] Oḳ yileği ve püre ve ḳulaḳ ve ferc ḳıyısı.

قُذَاذَةٌ [ḳuẕāẕetün] Ḳırpındı.

قَذَارَةٌ [ḳaẕāretün] Yigrenmeklik ve mülevveṣlik ve oṣuruḳ.

قُذَرَةٌ [ḳuẕeretün] Ṭaᶜn olacaḳ yirlerden ıraġ olucı er ve yigrengen er.

قَذَافَةٌ [ḳaẕẕafetün] Mancılıḳ ve kemān küre ve ṣapan.

قُذْفَةٌ [ḳuẕfetün] Ṭaraf ve cānib ve ḥiṣār erligi.

11.

قُذَفَةٌ [ḳuzefetün] ج

قَذِيفَةٌ (صح) [ḳaẕīfetün] Her nesneki anunıla nesne atarlar.

قُذَعْمِلَةٌ [ḳuẕaᶜmiletün] Ḳıṣa boylı ḫayīs ᶜavrat ve yumrı deve ve bir nesne ve incelik ve ḳocalıḳ.

قَذْمَةٌ [ḳaẕmetün] Bir ḳadeḥ ṣu ya ġayri.

قَذِيَةٌ [ḳaẕiyetün] Çör çöb düşmiş göz ya ġayri.

قَذِيَّةٌ [ḳaẕiyyetün] م

ر

قِرَاءَةٌ [ḳirāᵓetün] Oḳumaḳlıḳ ve ders almaḳ.

قَرَءَةٌ [ḳaraᵓetün] Oḳuyucılar.

قَرَابَةٌ [ḳarābetün] Yaḳınlıḳ ve yaḳın ḫısımlıḳ ve ṣuya yetişmek içun gice ırtaya dek sefer itmek.

12.

قُرْبَةٌ / قُرُبَةٌ (معً) [ḳurbetün/ ḳurubetün] م

قُرُبَاتٌ [ḳurubātün] ج

قَرِيبَةٌ [ḳarībetün] Dört saḥābiyye ᶜavratdur ve yaḳın olucı.

قِرَابَةٌ [ḳirābetün] Ṣuyıçün ṣabāḥadaḳ gitmeklik.

قِرْبَةٌ [ḳirbetün] Meşk ve tuluḳ.

قِرَبَاتٌ [ḳirabātün] ج

قُرَيْبَةٌ [ḳureybetün] Üç ṣaḥābiyye ᶜavratdur.

قُرَابَةٌ [ḳurābetün] Ḳurdāş ve yaḳın olan nesne ve sana müşābih olan kimse ve fikr firāset.

13.

قِرْضَابَةٌ [ḳirḍābetün] ġ ve uġrı ve faḳīr.

قَرَاضِبَةٌ [ḳarāḍibetün] ج

قُرآضِبَةٌ [ḳurāḍibetün] ع

قُرْطُبَةٌ [ḳurṭubetün] د Bi’l-Maġribi.

قُرآطِبَةٌ [ḳurātibetün] Yol kesici ḥarāmiler.

قِرْطَعْبَةٌ / قُرْطُعْبَةٌ (مثلثا) [ḳirṭaᶜbetün/ ḳurṭuᶜbetün/ ḳurṭuᶜubetün] Ne az ne çoḳ olan nesne ve bir nesne.

قَرْحَةٌ [ḳarḥatün] Bir pāre yara.

قُرْحَةٌ [ḳurḥatün] At yüzünde olan azacıḳ sekil.

قَرِيحَةٌ [ḳarīḥatün] Her nesneniñ evveli ve evvel ḳuyudan çıḳarılan nesne ve ṭabīᶜat.

[78/a]

1.

قَرْحآنَةٌ [ḳarḥānetün] Ḳızıl mantār.

قُرْدُحَةٌ [ḳurduḥātün] Boġazda olan yumrıca nesne.

قُرْدُوحَةٌ [ḳurdūḥatün] م

قُرْزُحَةٌ [ḳurzuḥatün] Ḳışa boylı ᶜavrat ve mezmūm ᶜavrat ve bir otdur ve bir aġacdur.

قَرتْ [ḳart] Ḳan Ḳan üzerine ṭoñmaḳ ve ḳurumaḳ ya darbdan deri altında ḳan yaşılıraḳ olmaḳ ve ḫüznden ya öykeden beñiz müteġayyir olmaḳ.

قُرُوتْ [ḳurūt] [4]

قَرَتْ [ḳarat] Ṭoñmış buz.

قَرِيتْ [ḳarīt] Ḳatı ṣovuḳ ve ḳadīm nesne.

قُرآتْ [ḳurāt] Tihāme ile Şām arasında bir deredur.

قَرَنُوتْ [ḳaranūt] Eyerüñ öñ ḳaşı.

2 .

قَرَدَةٌ [ḳaradetün] Ṣarḳıḳ yapraḳlı budaḳ ve

bir külte yüñ ve ḥācet.

قِرَدَةٌ / قَرِدَةٌ (معاً) [ḳiradatün/ ḳaridatün] Maymūnlar.

قُرْدُودَةٌ [ḳurdūdatün] Yüce yir ve ve arḳanıñ yücesi ṣırt ve ḳış şiddeti ve yavuzluġı.

قِرْدِيدَةٌ [ḳirdīdetün] Perk söz ve dik aşaġa arḳada olan ḥaṭṭ ve ṭaġ ṭorusı ve bir yıġın çoḳ ḫurmā.

قَرَدِيَّةٌ [ḳaradiyyetün] Bir ṣudur.

قَرَّةٌ [ḳarratün] Ḳatı ṣovuk gice ve güzüñ ḥarāreti kesilub ṣovumaḳ ve yaşı daḫı kesilmek ve ārzūladıġını görmek.

قِرَّةٌ [ḳirretün] Ṣovuḳdan ditreme ve üşüme.

قُرَّةٌ [ḳurretün] Deve diñ diñ kese kese işemesi ve ṣu teresi ve çölmek dibinde ḳalan şōrbā ayġıdı ve ṣoñı ve göz yaşı diñmesine ve ḥarāreti kesilmesine ve şīn olmasına sebeb olan nesne ve ibnü Ayās.

قُرَةٌ [ḳuretün] Dişi ḳurbaġa.

3.

[4] AE ve HB’de anlamı verilmemiştir. H1,EE ve YB’de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

قُرآرَةٌ [ḳurāretün] Çölmek dibinde ḳalan baḳiyye ve aş hevic ve çökelik ve issi aşa ḳoyulan ṣovuḳ ṣu.

قُرُورَةٌ [ḳurūretün] م

قُرُرَةٌ [ḳururetün] م

قُرَرَةٌ [ḳuraretün] م

قَرَرَةٌ [ḳararetün] م

قَرآرَةٌ / قِرآرَةٌ (معاً) [ḳarāretün/ ḳirāretün] م ve ṭuraḳ ve gizlice yir ve ḳoyun ve naḳd olan aḳce ve ḳısa nesne ve degirmi düz yir.

قَرِيرَةٌ [ḳarīretün] ع

قَرْقَرَةٌ [ḳarḳaratün] Gevrek gevrek gülme ve deve kir kir ötmesi ve gögercin ötmesi ve gizlice yumşacıḳ yir ve yüzüñ āşikāre olan yiri ve güzel yiri ve laḳabu Saʿd ve ḳarın ḳuldurdusı ve Medīne'ye sekiz berīd ḳadar mesāfelıḳ da bir yirdür.

4.

قَرْقَآرَةٌ [ḳarḳāretün] Deve aġzından ṣarḳan ḳızıl ṭaġarcıḳ.

قُرآقِرَةٌ [ḳurākiretün] م ve çok sözli ve bir ṣudur Necd'de.

قَرآقِرَةٌ [ḳarāḳiretün] ج

قَرُورَةٌ [ḳarūretün] Ḫōr ḥaḳīr nesne.

قِرِّيَّةٌ [ḳirriyyetün] Ḳuş ḳurṣaġı.

قُرْزَةٌ [ḳurzetün] Bir ṭutam nesne.

قَرْدَسَةٌ [ḳardesetün] Perklik ve yavuzlıḳ ve perk bağlamaḳlıḳ.

قُرآسِيَةٌ [ḳurāsiyetün] Yumrı perk deve.

5.

قِرْطآسِيَّةٌ [ḳirṭāsiyyetün] Ziyāde aḳ deve.

قُرَيْشِيَّةٌ [ḳureyşiyyetün] ة Bi'l-Cezireti.

قَرْصَةٌ [ḳarṣatün] Püre ve ḳarınca bir kerre ısırmaḳlıḳ.

قُرْصَةٌ [ḳurṣatün] Çörek ve güneş devri.

قِرَصَةٌ [ḳiraṣatün] ج

قُرْصُنَّةٌ / قِرْصَنَّةٌ (معاً) [ḳursunnetün/ ḳirsannetün] Isırmaḳlıḳ.

قَرْفَصَةٌ [ḳarfeṣatün] İki elini ayaġını altına iki ṭarafından getürüb kilidlemek ve ʿavratı arḳası üzerine yaturub çevirib iki ayaġını eline virub cimāʿ itmeklik.

قَرآفِصَةٌ [ḳarāfiṣatün] Uġrılar.

6.

قُرُنْبُضَةٌ [ḳurunbuḍatün] Ḳısa boylı ʿavrat.

قُرآضَةٌ [ḳurāḍatün] Ḳırpındı.

قُرَطَةٌ [ḳuraṭatün] Ḳulaġı küpeli teke küpesi yumrıca nesnecikdür ḳulaḳdan ṣalınur.

قِرَطَةٌ [ḳiraṭaṭün] م

قُرْطِيَّةٌ [ḳurṭiyyetün] Bir cins devedür.

قَرْفَطَةٌ [ḳarfeṭatün] İnce yazu yazmaḳ ve ṣıḳ adımlamaḳ ve bir dürli cimāʿdur.

قَرْمَطَةٌ [ḳarmeṭatün] م

قَرآمِطَةٌ [ḳarāmiṭatün] Bir cins ṭayīfedur beriyye ḫalḳından ki ḥācīlarıñ yoluna inerler ḥarāmīlıḳ ve ḥırsızlıḳ iderler.

7.

قَرَظَةٌ [ḳaraẓetün] İbn Kaʿb ṣaḥābiyyün.

قُرَيْظَةٌ [ḳureyẓetün] Ḫayber Yahūdīler'inden bir ḳabīledür.

قَرْثَعَةٌ [ḳarṯeᶜātün] Ḥayvandan olan uşacıḳ tü ve māl güdüb gözleyen er ve elinde ṭavar urayan er ve bir yavuz dilenci er idi.

قِرْثِعَةٌ [ḳirṯiᶜatün] م

قَرْدَعَةٌ [ḳardaᶜatün] Ẕillet.

قِرْدِعَةٌ [ḳirdiᶜatün] Boyun.

قُرْدُعَةٌ [ḳurduᶜatün] Bucaḳ.

قَرْعَةٌ [ḳarᶜatün] Boġa inege aşub bir kerre gerkemesi ve ḳaḳması ve bir dāne yaş ḳabaḳ.

8.

قَرَعَةٌ [ḳaraᶜatün] Başıñ ḳılsız olan yiri.

قُرْعَةٌ [ḳurᶜatün] Deve burnı ortasında olan daġ ve oḳ bıraḳma.

قَرِيعَةٌ [ḳarīᶜatün] Mālıñ eyüsi ve erkek üzerinde çoḳ eglenün ṭuran dişi deve ve ṭam saḳfī.

قَرّاعَةٌ [ḳarrāᶜatün] Dübür ve sehelce ot.

قُراعَةٌ [ḳurāᶜatün] ع

قِرْصافَةٌ [ḳirṣāfetün] Bir ᶜavratdur ve bir oyundur.

قَرافَةٌ [ḳarafetün] Bir ḳabīledur ve Mıṣr'da bir maḳberalıḳdur imām Şāfiᶜi ḥażretleriniñ ḳabri andadur ve ة Bi-Cezireti baḥri'l Yemeni.

قُرافَةٌ [ḳurāfetün] Aġac ḳabı.

9.

قِرْفَةٌ [ḳirfetün] ᶜAyblı söz ve ḥācet ve şehvet ve iştāh ve göz ṭoymamaḳlıḳ ve ḳazanc ve anār ḳabları ve kabıḳlar ve ḳurumuş sümük ve töhmetli kimse ve dar çīnīniñ bir nevᶜidur ve bir şāᶜirdur ve ḫayrlı kimse ve tābiᶜī bir erdur ve atası ᶜArabī olub anası olmamaḳlıḳ ve çekirdek üzerindeki zārcaġaz.

قَرْقَفَةٌ [ḳarḳafetün] Ḳatı gülmek ve gögercin ḳatı ötmek ve deve ḳatı kükremek ve ditremek.

قَرْقَفَنَّةٌ [ḳarḳafennetün] Büyük ẕeker başı ve bir ḳuşdur gidilik idenin ḳapısına ḳonar ṭurur ḳırḳ gün eger fāriġ olursa uçar gider ve illā gelür yüzini bir kerre ḳanadıla ṣıġar ᶜavratını bir ecnebīyile görse hiç güc gelmez olur *(Mine'l-Ḥayvāti).*

قِرْزَحْلَةٌ [ḳirzaḥletün] Ḳışa boylı ᶜavrat ve bir arşūn aġac ve boncuk.

قُرْزُلَةٌ [ḳurzuletün] Yaramaz ḫūlı ᶜavrat.

قِرْطَلَّةٌ [ḳirṭalletün] Eşek yükiniñ bir dengi.

قِرْطالَةٌ [ḳirṭāletün] م ve yimişdirecek seped.

قَرَعْبَلانَةٌ [ḳaraᶜbelānetün] Bir nevᶜ yaṣṣıca böcedür.

10.

قُرَيْعِبَةٌ [ḳüreyᶜibetün] Taṣġīrdur.

قَرْمَلَةٌ [ḳarmeletün] İncecik ot.

قِرْمِلَةٌ [ḳirmiletün] Çoḳ tüli kücücük deve.

قِرْمِلِيَّ [ḳirmiliyye] İki hörgücli deve.

قَرْمَةٌ [ḳarmetün] Deve burnı üzerinden kesilen deri ve nişān.

قُرْمَةٌ [ḳurmetün] م ve deve burnı üzerinden kesilen yir.

قُرامَةٌ [ḳurāmetün] م ve tennüre yapışub ḳalan etmek pāresi ve ʿayb ve deve aġzından ṣarḳan ṭaġarcıḳ.

قَرْمُونِيَةٌ [ḳarmūniyetün] Maġrib'de bir ḳaṣabadur.

قِرْدَحْمَةٌ [ḳirdaḥmetün] Ṭaġıḳ giden cemāʿat.

11.

قِرْذَحْمَةٌ [ḳirẕaḥmetün] م

قِرْشامَةٌ [ḳirşāmetün] Atmaca ve bir cānavardır.

قُرآشِمَةٌ [ḳurāşimetün] Büyük kene.

قَرآشِمَةٌ [ḳarāşimetün] م

قِرْطِمَةٌ [ḳirṭimetün] ع Bi'l-Ündülüs ve gögercin burnundaġı noḳṭa.

قِرْعامَةٌ [ḳirʿāmetün] Tamām uzun boylı nesne.

قَرُونَةٌ [ḳarūnetün] Nefs.

قَرْنُوَةٌ [ḳarnuvetün] Anuñıla deri dibāġat olınur bir nevʿ otdur.

12.

قَرِينَةٌ [ḳarīnetün] Nefs ve ḳoşulmış nesne ve eriñ ʿavrati.

قُرْنَةٌ [ḳurnetün] Sövelüb ṭuran nesne ve raḥm başı ya bucaġı.

قَرْصَعْنَةٌ [ḳarṣaʿnetün] Bir nevʿ dikendür.

قِرْطَعْنَةٌ [ḳirṭaʿnetün] Bir nesne.

قَرْوَةٌ [ḳarvetün] Başıñ bir ṭarafı.

قَرِيَّةٌ [ḳariyyetün] ʿAṣa ve ḳarınca yuvası ve direk başı ve yilgen aġacı.

قُرَيَّةٌ [ḳureyyetün] Baġdād'da üc maḥalledir.

قَرْيَةٌ / قِرْيَةٌ (معاً) [ḳaryetün/ ḳiryetün] Büyük şehr Ḳurʾān'da ẕikr olunduġuna göre ve köy ve ع bi'l-Yemāmeti ve ة bi-ḥımṣ ve ḳarınca yuvası.

13.

قِرَةٌ [ḳiratün] Ṭavara aġır yük urmaḳ ve aġır yük ve māl ve ḳoyun ve oġul ḳız ve ḳatı ḳoca ve maraż zamānı ve vaḳti.

ز

قَزَّةٌ / قِزَّةٌ / قُزَّةٌ (مثلثا) [ḳazzetün/ ḳizzetün/ ḳuzzetün] Temiz yörüyen ve temizlik seven ʿavrat.

قُزَةٌ [ḳuzetün] İlan ya alaca egri ilan ve bir oyundur.

قُزْحَةٌ [ḳuzḥatün] Bir nesne de olan yol yol ḳızıl yeşil ya ṣari yeşil.

قَزْعَةٌ [ḳazʿātün] Veled-i ziñā.

قَزَعَةٌ [ḳazaʿatün] م ve bir pāre bulut ve bir ḳaftān pāresi.

قَزِيعَةٌ [ḳazīʿatün] Oġlan başında ḳonan ṣac ya perçem.

قُزَّعَةٌ (صح) [ḳuzzeʿatün] م

قَزْحَلَةٌ [ḳazḥaletün] Eyü yay.

قِزْمِلَةٌ [ḳizmīletün] Ẕeker.

قَزْمَةٌ [ḳazmetün] Alçaḳ ᶜavrat.

قُزْمَةٌ / قَزَمَةٌ (معاً) [ḳazametün/ ḳuzumetün] Kemce alçacıḳ ᶜavrat.

[78/b]

1.

س

قُسُوبَةٌ [ḳusūbetün] Ḳatı perklik ve ḳurılıḳ.

قُسآبَةٌ [ḳusābetün] Ḳuruḳaz perk kem ḫurmā.

قَسْوَرَةٌ [ḳasveretün] Ḳavī ve ġalib kimse ve arslan ve dün yarısı ya evveli ya uzun gice ve oḳ atıcı avcılar ve gizli āvāze ve ḳuvvetli oġlan ve ḳocalıḳ ve bir otdur.

قَسآطِرَةٌ [ḳasāṭiretün] Aḳce naḳd idiciler ve dürüşüciler ve gevdeliler.

قُسُوسَةٌ [ḳusūsetün] Nasrānī keşīşligi.

قِسِّيسَةٌ [ḳissīsetün] م

قَسآوِسَةٌ [ḳasāvisetün] Naṣrānī pāpāsları.

قَسِيَّةٌ [ḳasiyyetün] Mıṣr yanında ḳas köyünde işlenen kumāşlar.

قِسِيَّةٌ [ḳisiyyetün] م

2.

قَسْقَسَةٌ [ḳasḳasetün] Degenek oynatmak ve ḳımıldatmaḳ ve ḳulaġızlıḳ ve yilmek ve kelbe çaġırmaḳ.

قَسآقِسَةٌ [ḳasāḳisetün] م ve ᶜaṣā.

قُسآسِيَّةٌ [ḳusāsiyyetün] İrmīniyye'de işlenen ḳılıclar.

قَسَّةٌ [ḳassetün] Kücücük köy.

قُسْطَانَةٌ [ḳüsṭānetün] Ündülüs'de bir ḥiṣārdur.

قُسْطَآنِيَّةٌ [ḳüsṭāniyyetün] Elekim ṣaġma.

قُسْطَنْطِينَةٌ [ḳüsṭanṭīnetün] İṣṭanbūl şehri.

قُسْطَنْطِينِيَّةٌ [ḳüsṭanṭīniyyetün] م

قُسَيْطِينِيَّ [ḳüseyṭīniyye] İfriḳiyye ṣınırında bir ḥiṣārdur.

3.

قَسْطَلَانِيَّةٌ [ḳasṭalāniyyetün] Elekim ṣaġma ve gök kenarında olan ḳızıllıḳ ve Ḳasṭala şehrine mensūb olan ḳaftān.

قَسْطَلِيلِيَّ [ḳasṭalīliyye] دٌ Bi'l- Ündülüs.

قُسْطَبِيلَةٌ [ḳusṭabīletün] Ẕeker.

قُسْطَبِينَةٌ (صح) [ḳusṭabīnetün] م

قَسْطَلَةٌ [ḳasṭaletün] دٌ Bi'l-Ündülüs ve deve kükremesi ve çāy āvāzesi.

قَسْمَلَةٌ [ḳasmeletün] İsm-i ᶜĀbd.

قَسآمِلَةٌ [ḳasāmiletün] ᶜArab obaları.

قَسآمَةٌ [ḳasāmetün] Cemāᶜat ve muṣālaḫa ve ḥüsn ve vech ve ḳutı ve bāzār.

قُسآمَةٌ [ḳusāmetün] Ṣadaḳa ve ḳassām nefsiçun aldıġı ḥiṣṣe.

قَسْمَةٌ [ḳasmetün] Güzellik.

4.

قِسْمَةٌ [ḳismetün] م ve bölük ve ḥiṣṣe ve ḥiṣṣe bölmeklik.

قَسِيمَةٌ [ḳasīmetün] Ḳutı.

قُسَنْأَنِنَةٌ [ḳuseʾnn̄inetün] Yaş aġac ḳuruyub perk olmaḳ ve recül ḳatı pı̄r olmaḳ ve bunamak ve iş üzerine olmaḳ ve gice ḳatı ḳarañuluḳ olmaḳ

قَسْوَةٌ [ḳasvetün] Göñül perkligi ve ḳaralığı ve ṭonuḳluġı.

قَسآوَةٌ [ḳasāvetün] م ve aḳçe ḳalblığı.

ش

قَشآبَةٌ [ḳaşābetün] Aḳlıḳ ve pāklik ve yiñilik ve eskilik.

قِشْبَةٌ [ḳişbetün] Ḫasīs recül ve maymūn enügi.

قُشْبَانِيَّةٌ [ḳuşbāniyyetün] Eskice ḳaftān.

5.

قِشْدَةٌ [ḳişdatün] Ṭortı ve çökelik ve südli ot ve ince ḳaymaḳ.

قُشآدَةٌ [ḳüşādatün] م ve ḳaymaġıla ḳarılan ḳavitile ḫurmā.

قِشْذَةٌ [ḳişẕetün] Çökelik.

قُشآرَةٌ [ḳüşāretün] Ṣoyulan deri ve ḳab.

قِشْرَةٌ [ḳişretün] م ve kücücük ılḳı.

قُشْرَةٌ [ḳüşretün] Yir yüzüni ṣoyan yavuz yaġmur ve şōm nesne.

قُشَرَةٌ [ḳüşaretün] م

قُشْبُرَةٌ [ḳüşbüretün] دٌ Bi-Nevāḥī Ṭulayṭiletün.

قُشَعْرِيرَةٌ [ḳuşeʿrı̄retün] Ḳıl ürpermesi.

6.

قَشْبَزَةٌ [ḳaşbezetün] Ḳara ḳavıḳ otı.

قَشْقَشَةٌ [ḳaşḳaşetün] Işlāḥ eylemek ve marażdan ḳurtarmaḳ ve deve kükremesi.

قِشَّةٌ [ḳişşetün] Maymūnlar ya dişice enügi ve kücücük ḳızcaġaz ve ḳaṭrān sürecek yüñ pāresi.

قَشْعَةٌ [ḳaşʿatün] Eski kürk pāresi ve arıḳ ḳoca ve ḳurumuş balçıḳ pāresi ve bir pāre bulut ve eftı̄mūn otı.

قَشِعَةٌ [ḳaşiʿatün] Arıḳ ḳoyun.

قِشْعَةٌ [ḳişʿatün] Ḳari ʿavrat ve atılan sümük.

قُشَعَةٌ [ḳuşaʿatün] Saḫtiyāndan çādır ve keler ve saḫtiyānlar ya eski deri pāresi ve ḳurumuş ḳırba ve arıḳlamış ḳoca ve zenbı̄l ve gök yüzünden ṣüzilen bulut ve erkek ṣırtlan ve şol nesne üzerine ṭonan yufḳaca buz ve yufḳa ḳurumış balçıḳ ve balçıḳ pāresi ve elile yir yüzinden ṣıyrılan nesne ve ḳurumış deri.

قَشآفَةٌ [ḳaşāfetün] Mülevveşlik ve mürdārlıḳ ve kirlilik ve maʿāş ṭarlığı.

7.

قُشآفَةٌ [ḳüşşāfetün] Keskin ince ṭaş.

قُشآمَةٌ [ḳuşāmetün] Baḳiyye.

قِشْعآمَةٌ [ḳişʿāmetün] Ḳuş ṭutacaḳ faḳ.

قَشْوَةٌ [ḳaşvetün] ʿAbūr ḳoyacaḳ zenbı̄l ve pamıḳ keletercigi.

قَشَوآتٌ [ḳaşavātün] ج

قَشْوَانَةٌ [ḳaşvānetün] İnce arıḳ ʿavrat.

قُشْآوَةٌ [ḳuşāvetün] Ayḳırı dereye yapılan sedd.

ص

قَصَبَةٌ [ḳaṣabetün] Tāze ḳazılmış ḳuyu ve köşk ya köşk içi ve şehr ya büyük şehr ve köy ve burma sac ve ḳarġı ve her boġunlı nesne ve ilikli kemük ve yapılan sedd ve burun kemügi ve ḳırba ve vesṭī ve köy ortası ve öykende ṣoluḳ yörüyen yollar ve söbüke ve ince ketān bizi ve ve söbi söbi cevher.

8.

قَصَبَآةٌ [ḳaṣabātün] ج ve دٌ Bi'l-Maġribi.

قَصِبَةٌ [ḳaṣibetün] Ḳarġılı yir.

قُصَبّآبَةٌ [ḳuṣṣābetün] Bir ṭutam burġun sac ve didi ḳodu iden ʿavrat ve boġun ve lüle ve düdük.

قَصيِبَةٌ [ḳaṣībetün] م

قُصَيْبَةٌ [ḳuṣaybetün] ع Bi'l-Yemāmeti.

قَصآدَةٌ [ḳaṣādatün] Semizlik ve orta ḫallılıḳ.

قَصَدَةٌ [ḳaṣadatün] Dikenli aġacın irkegi.

قَصيِدَةٌ [ḳaṣīdetün] ʿAṣā ve şiʿr.

قِصْدَةٌ [ḳiṣdatün] Ṣınan pāre.

9.

قَصآرَةٌ [ḳaṣāratün] Ḳısalıḳ.

قِصآرَةٌ [ḳiṣāratün] Kāzirlik ve ḳıṣa boylılar.

قُصآرَةٌ [ḳuṣāratün] Kücücük ev ve bir pāre yir ve añda ḳalan nesne ve ṭaş ḳabıḳ.

قَصُورَةٌ [ḳaṣūratün] Ḫaclet.

قَصيِرَةٌ [ḳaṣīretün] Bir dane ḫurmā ve aba ve ḳıṣa boylı ʿavrat ve yaḳın ḫısm ve evinden ṭaşıra çıḳmaz ʿavrat.

قَصَرَةٌ [ḳaṣaratün] Ṭış ḳabıḳ ve kepek ve çevrindi ve ḳuru yonca ṣapı ve demur uvaġı ve aġac pāresi ve kehellik ve boyun dibi.

قُصْرَةٌ [ḳuṣratün] Ḳısalıḳ.

قَصَّةٌ [ḳaṣṣatün] Kirec ve aḳ biz.

10.

قِصَّةٌ [ḳiṣṣatün] م ve emr ve yazılan ḥikāyet ve kücücük yük ṭavarı ve bir yirde cemʿ olmış ṭāyife.

قُصَّةٌ [ḳuṣṣatün] Alıñ ṣaçı ve İsmü Muḥaddiṯin.

قُصآصَةٌ [ḳuṣāṣatün] ع

قَصيِصَةٌ [ḳaṣīṣatün] Ḳatar ardınca giden deve ve küccük yük devesi ve deve ve ḳıṣṣa ve cemʿ olmış cemāʿat.

قَصْقَصَةٌ [ḳaṣḳaṣatün] Enek enek diyi it enügine çaġırmaḳ.

قُصْقُصَةٌ [ḳuṣḳuṣatün] Ḳısacıḳ yoġunca er ve arslan.

قُصآقِصَةٌ [ḳuṣāḳiṣatün] ع

قَصْعَةٌ [ḳaṣʿatün] Orta çanaḳ.

قَصيِعَةٌ [ḳaṣīʿatün] Ere yaramalı olmış ḳız.

11.

قُصْعَةٌ [ḳuṣᶜatün] Pılıdı görinür geñiş ẕeker derisi ve sıçan delüġi ve gögercin içün balçıḳdan düzülen yuva.

قُصَيْعَةٌ [ḳuṣayᶜatün] Üskūre ve iki dāne köydür Mıṣr'da.

قَصاعَةٌ [ḳaṣāᶜatün] Ḳız ere yaramalı olmaḳ ve ẕelīllik ve yigit olmamaḳlıḳ.

قُصاعَةٌ [ḳuṣāᶜatün] Ṣıçan ini.

قُصَعَةٌ [ḳuṣaᶜatün] م

قَصْفَةٌ [ḳaṣfetün] Nerdubān ve müzāḥame ve müdāfaᶜa ve incelik ve büyük yıġından bölünmiş ḳum yıġını.

قَصالَةٌ [ḳaṣāletün] Yabāna atılacaḳ buġday çevrindisi.

قِصالَةٌ [ḳiṣāletün] م

12.

قُصالَةٌ [ḳuṣāletün] م

قَصْلَةٌ [ḳaṣletün] Aḥmaḳ ᶜavrat ve bir bölük ya yigirmiden ḳırḳa varınca deve ve gök terekeden bölünmiş bölük ve ḳoyun keçi bölügi.

قِصْلَةٌ [ḳiṣletün] م

قِصْيَلَّةٌ [ḳiṣyelletün] Ḳıṣacıḳ dinḳazca adam ve deve.

قَصْمَلَةٌ [ḳaṣmeletün] Perk ısırmaḳ ve perk yimek ve diş ḳurdı ve baḳiyye.

قَصْمَةٌ (مثلثا) / قِصْمَةٌ / قُصْمَةٌ [ḳaṣmetün/ ḳiṣmetün/ ḳuṣmetün] Ṣımaḳlıḳ ve pāre ve nerdubān ve ḳara aġaclı orman.

قَصْوَةٌ [ḳaṣvetün] Ḳulakda bir nişāndur.

13.

قَصِيَّةٌ [ḳaṣiyyetün] Ġāyet aṣl yörgen deve ve yaramaz alçaḳ deve.

ض

قَضْاءَةٌ [ḳaḍᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] ᶜAyb ve fesād.

قُضْاءَةٌ [ḳuḍᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] م

قَضاءَةٌ [ḳaḍāᵓetün] ᶜAybluluḳ ve fāsidlıḳ ve aṣılsızlıḳ.

قَضْبَةٌ [ḳaḍbetün] Yaş yonca ve ince budaḳ ve oḳ yarılacaḳ bölme ve ḳavranan ot ṭorusı.

قُضابَةٌ [ḳuḍābetün] Kesilmiş ya ṭorudan düşmiş budaḳ ve laṭīf şevik deve ve adam ve budanmış bāġ çupuġı ve göcürgenme ve ḳoparılan bāġ teveği.

قِضْبَةٌ [ḳiḍbetün] Ḳoyun ve deve bölügi.

قَضابَّةٌ [ḳaḍḍabetün] Maṣlaḥatlar kesici orta eri ve keskin ḳılıc.

قَضَّبَةٌ [ḳaḍḍabetün] Ḳızlıḳ ve ṭaşlı yir ve pārelanmış ṭaş ve baḳiyye ve kücücük iplik yumaġı ve küccük depe ve birisi biri üzerine ḳonmış ṭaş.

[79/a]

1.

قِضَّةٌ [ḳiḍḍatün] Ḳızıñ ḳızlıġı ve ṭaşlı yir ya alçaḳ ḳumlı yir ki yanında bir keriş ola ve cins ve uşaḳ ṭaş ve ع ve ḳız ḳızlıġı almaḳ.

قُضَّةٌ [ḳuḍḍatün] Ḳuru üzüm.

قُضاعَةٌ [ḳuḍāᶜatün] Ṣu ḳunduzı ve un tozı ve dīvār dibinden ḳavlayıb dökülen

pāre ve pārs ve bir ḳabīledur Yemen’de.

قَضَفَةٌ [ḳaḍafetün] Bir cins ḳuşdur ya baġrıtlaḳ ḳuşı.

قِضَفَةٌ [ḳiḍafetün] Żaʿīf ve arıḳ bedenliler.

قَضاَفَةٌ [ḳaḍāfetün] Naḥīflıḳ.

قَضيِمَةٌ [ḳaḍīmetün] Saḫtiyānlar.

قِضَةٌ [ḳiḍatün] Bir cins otdur.

قُضاَةٌ [ḳuḍātün] Ḳaḍılar ve oġlan yüzlügi deri.

قَضِيَّةٌ [ḳaḍiyyetün] Ḥükm ve emr ve cünbüş ve iş.

2.

ط

قَطْبَةٌ [ḳaṭbetün] Yüz burtarmaḳ ve dürmek.

قُطْبَةٌ [ḳuṭbetün] Şol degirmen üstünde dönen demür ki ana tuc dirler ve tom demren ve ع ve ism-i recül.

قِطَبَةٌ [ḳiṭabetün] ج

قُطْبِيَّةٌ [ḳuṭbiyyetün] Bir ṣudur.

قُطْبِياَةٌ [ḳuṭbiyāt] ج ve bir ṭaġdur.

قَطِيبَةٌ [ḳaṭībetün] Cemāʿat ve keci südile ḳarışmış ḳoyun südi ya ḳoyun südile ḳarılmış deve südi.

قُطاَبَةٌ [ḳuṭābetün] Bir pāre et ve ة bi-Mıṣr.

قَطْرَةٌ [ḳaṭratün] Bir dāne ṭamla.

قَطَراَةٌ [ḳaṭarātün] ج

قُطاَرَةٌ [ḳuṭāratün] Ḳulaġa ya ġayrıya ṭamzırılan nesne ve azacıḳ ṣu.

3.

قِطْرِيَّةٌ [ḳiṭriyyetün] Yemenī bürde.

قُطاَرِيَّةٌ [ḳuṭāriyyetün] Ḳara deve.

قُطْرَةٌ [ḳutretün] Ḫōr ḥaḳīr nesne ve azacıḳ nesne.

قَطِيرَةٌ [ḳaṭīretün] م

قَطْرِيَّةٌ [ḳaṭriyyetün] Yemāme’de bir nāḥiyedur.

قُطْرُونِيَّةٌ [ḳuṭrūniyyetün] د Bi’r-Rūmi.

قَطاَطَةٌ [ḳaṭāṭatün] Sac ve ṣaḳal ḳıvırcıḳlıġı.

قِطَطَةٌ [ḳiṭaṭatün] Naṣībler ve bitiler ve defterler ve kediler ve gice sāʿatleri.

قَطِيطَةٌ [ḳaṭīṭatün] Maġāranıñ üst kenarı.

4.

قَطْقَطَةٌ [ḳaṭḳaṭatün] Uşaḳ uşaḳ ṭolı ya ḳar ya yaġmur yaġmaḳlıḳ.

قُطْقُطاَنَةٌ [ḳuṭḳuṭānetün] ع Bi’l-Kūfeti

قَطاَعَةٌ [ḳaṭāʿatün] Kelāma ḳādir olamamaḳlık ve kesilmeklik.

قَطِيعَةٌ [ḳaṭīʿatün] Kişi aḳırbadan kesilmek ve ṣılasına varmaz olmaḳ ve ḫısımı ḳāvimi terk itmek ve ʿāḳ olmaḳ ve ayruluḳ ve īmāndan ayrılmaḳlıḳ ve bir pāre yir.

قَطِعَةٌ [ḳaṭiʿatün] Bir marażdan ötüri el kesilmeklik.

قُطَعَةٌ [ḳuṭʿātün] Ḫısımından ḳāviminden kesilici ve kel ucı.

قُطْعَةٌ [ḳuṭʿatün] Nesne kesecek yir ve yazın ḳuyu ṣuyı ṣoġulmaḳlıḳ ve eli kesilmiş kişiniñ ḳolunda ḳalan el baḳiyyesi ve bir bölük nesne ve bir pāre yir ve deri pāresi ve bir ḳabīledur ve bir pepegi erdür.

قِطْعَةٌ [ḳiṭʿatün] Bir pāre nesne ve bir bölük nesne ve dişi baġırtlaḳ ḳuşı.

5.

قُطاعَةٌ [ḳuṭāʿatün] Bölük ve bir loḳma nesne ve düşen pāre.

قُطَيْعَةٌ [ḳuṭayʿatün] Laḳabu ibnü'l-Harş ve kücücük pāre ve bir ḳabīledur.

قُطُعاتٌ / قُطَعاتٌ قَطَعاتٌ (مثلثا) [ḳuṭaʿātün/ ḳaṭaʿātün/ ḳuṭuʿātün] Aġac kesindisinden çıḳan kelleriñ ucları.

قَطَفَةٌ [ḳaṭafetün] Eşer ve ḳıcı otı ve erik aġacı gibi aġacdur.

قِطْفَةٌ [ḳiṭfetün] Demür dikene beñzer bir otdur.

قَطِيفَةٌ [ḳaṭīfetün] Ṣaçaḳlı ve kelmikli ḫālīī.

قُطافَةٌ [ḳuṭāfetün] Yimiş dirilirken aşaġa dökülen yimiş.

قَطِيلَةٌ [ḳaṭīletün] Menşefe bizi.

6.

قُطامَةٌ [ḳuṭāmetün] Ḳoparılmış pāre.

قَطِيمَةٌ [ḳaṭīmetün] Bir avıc ṭaʿām ve ṭaṭı mütaġayyir olmış süd ve pāre.

قُطْنَةٌ [ḳuṭnetün] Bir pāre pamıḳ.

قُطْنِيَّةٌ / قِطْنِيَّةٌ (معاً) [ḳuṭniyyetün/ ḳiṭniyyetün] Pamıḳ bizi ve ḥubūbāta dirler ya arpadan buġdaydan üzümden ḫurmādan ġayrī ḥubūb ola ya bögrülce mercimek baḳla noḫūd mürdümük ola.

قَطِنَةٌ [ḳaṭinetün] Ḳırḳ bayır.

قِطْنَةٌ [ḳiṭnetün] م

قَطانَةٌ [ḳaṭānetün] Çölmek ve د

قِطْنِيَّةٌ [ḳiṭniyyetün] Yidi dürli ḫōcalar aşı dirler bir ṭaʿāmdır.

7.

قَطاةٌ [ḳaṭāt] Adam ṣaġrısı ve baġırtlaḳ kuşı ve ṭavarın biñkeşecek yiri.

قَطَواتٌ [ḳaṭavātün] ج

قَطَياةٌ [ḳaṭayātün] م

قَطِيَةٌ [ḳaṭiyetün] ة Bi-ṭarīḳ-i Mıṣr ve marażlı ḳoyun.

قُطَيَّةٌ [ḳuṭayyetün] İmʾrāt-ı Mervān.

قُطَيَّاتٌ [ḳuṭayyāt] Bir deredür.

ع

قَعْبَةٌ [ḳaʿbetün] Ḳapaḳlı ḫoḳḳa ve ḳutı.

قِعَبَةٌ [ḳiʿābetün] Büyük çanaḳlar.

قُعْبَةٌ [ḳuʿbetün] Ṭaġda olan avġancıḳ ve çuḳurcaḳ.

8.

قَعْسَبَةٌ [ḳaʿsebetün] Ḳorḳuyıla yilerek gitmeklik.

قَعْضَبَةٌ [ḳaʿḍabetün] Perklik ve uluyıla kökiyile ḳoparmaḳlıḳ.

قَعْقَبَةٌ [ḳaʿḳabetün] Yara.

قَعْنَبَةٌ [ḳaʿnebetün] Burun egriligi ve ḳışa boylı nesne ve dişi dilki.

قَعَنْبَاةٌ [ḳaʿanbāt] Yavuz pençeli ṭavşancıl.

قَعْثَةٌ [ḳaʿs̱etün] Azacıḳ ʿaṭā virmek.

قَعْدَةٌ [ḳiʿdetün] Bir kerre oturma.

قِعْدَةٌ [ḳiʿdetün] Bir dürli oturuş ve oturacaḳ ḳadar yir ve ṣoñ olan oġul ḳız.

قَعُودَةٌ [ḳaʿūdetün] Binmek içün çökerilen deve.

9.

قَعَدَةٌ [ḳaʿadatün] Oturucılar ve meḥafe ve ḫālī ve oturaḳ.

قُعْدِيَّةٌ / قِعْدِيَّةٌ (معاً) [ḳiʿdiyyetün/ ḳuʿdiyyetün] Çoḳ oturġan ve yataġan kimse.

قُعَدَةٌ [ḳuʿadatün] م

قَعْوَدَةٌ [ḳaʿvedatün] Maṣlaḥat içün çökerilen deve.

قَعِيدَةٌ [ḳaʿīdetün] م ve er ʿavratı ve iskemli ve beksimedile ḳurı etile ṭolı çuvāl ve yaṣkamca depe.

قُعْدَةٌ [ḳuʿdetü] م ve eşek ve eyer ve pālan.

قَعاَرَةٌ [ḳaʿāretün] Çuḳur ve çanaḳ deriñligi ve ıraḳlıḳ.

قَعِرَةٌ [ḳaʿiretün] Dibi nesneyile bürünmiş çanaḳ ve deriñ çanaḳ ve ifrāṭ olmayınca şehveti gelmeyen ʿavrat ya uzun z̲eker olmayınca menīsi gelmeyen ʿavrat.

10.

قَعْرَةٌ [ḳaʿretün] Çanaḳ dibini bürüyecek ḳadar ṣu ya ṭaʿām.

قُعْرَةٌ [ḳuʿretün] م ve çuḳurca yir.

قَعِيرَةٌ [ḳaʿīretün] قَعِرَةٌ maʿnisinedür ve deriñ ḳuyu.

قَعْبَرَةٌ [ḳaʿberetün] Ḳatı nākeslik.

قَعْثَرَةٌ [ḳaʿşeretün] Aġac dibile ḳoparmaḳ.

قَعَرَةٌ [ḳaʿaratün] Obruḳ yir.

قَعْسَرَةٌ [ḳaʿseratün] Perklik ve ḳudret ve ḳuvvet.

قَعْسَةٌ [ḳaʿsetün] Gögüs ṭaşıra ṭomalması.

قَعَنْقَرَةٌ [ḳaʿanḳaratün] Ḳatı ḳışa boylı ʿavrat.

11.

قَعْفَزَةٌ [ḳaʿfezetün] Çömelüb oturmaḳ ve yavaşca yörüyüş ve söz ḳarşılamaḳ.

قَعرَطَةٌ [ḳaʿraṭatün] Binā bozmaḳ.

قَعْوَطَةٌ [ḳaʿveṭatün] م ve bir cānavarcıḳdır.

قُعْمُوطَةٌ [ḳuʿmūṭatün] Ṭoñuzlan böcesi yuvaladıġı yuvalaḳ .

قَعْقَعَةٌ [ḳaʿḳaʿatün] Silāḥ āvāzesi ve diş ḳırçıldısı ve raʿd āvāzı ve ḳurı nense āvāzesi ve yatmaḳ

قَعْبَلَةٌ [ḳaʿbeletün] Ayaḳ barmaḳları binkeşikligi.

قَعْتَلَةٌ [ḳaʿteletün] م

قَعْثَلَةٌ [ḳaʿs̱eletün] م

12.

قُعْمَةٌ [ḳuʿmetün] Mālıñ üyürdlenmiş olan ḫāṣı.

قَعْوَةٌ [ḳaʿvetün] Baḳara delügine ayḳırı geçürilen aġac.

ف

قَفِيحَةٌ [ḳafīḥatün] Üzerine ḳoyun südi ṣaġılan ḳaymaḳ.

قَفِيخَةٌ [ḳafīḫatün] Ḳaymaġıla ḫurmāyıla bişen ṭaʿām.

قَفْخَةٌ [ḳafḫatün] Boġaṣamış inek ve yalḳımış ḳurt.

قِفْخَةٌ [ḳifḫatün] Ḫulḳ güzelligi.

قَفَدَانَةٌ [ḳafedānetün] Saḫtiyāndan dikme zenbīl ve sürmedan ḳılıfı.

قَفْرَةٌ [ḳafretün] Ḫālī ışız yir.

13.

قُفَيْرَةٌ [ḳufeyretün] Ümmü'l-Ferazdaḳ.

قُفَاخِرَةٌ [ḳufāḫiretün] Ḫulḳı güzel ʿavrat.

قَفْصَةٌ [ḳafṣatün] دٌ Bi-Ḳurb-i İfrikiyye.

قَفَعَةٌ [ḳafeʿatün] Ṭarlıḳ ve zaḥmet.

قَفَنْزَعَةٌ [ḳafetraʿatün] Eciş ʿavrat.

قُفَّاعَةٌ [ḳuffāʿatün] Ḳuş ṭutacaḳ aġ.

قَفْعَةٌ [ḳafʿatün] Ḳulbsız zenbīl ve yimiş direcek küfün ve ögünmiş ṣuṣam yıġılan yir ki orada başdırılıb yaġı aḳar.

قُفَّةٌ [ḳuffetün] Ṣıtma ditretmesi ve ḳabaḳ ḳadarca zenbīl ve ṣıçan ve yücece yir ve eciş er ve żaʿīf kimse ve ṭavşan ve çürümüş aġac ve ism-i recülin.

قَفَّةٌ [ḳaffetün] م

قِفَّةٌ [ḳiffetün] م ve tāze ṭoġan oġlanıñ caḳ evvel ḳarnından çıḳan necisi.

[79/b]

1.

قَفْقَفَةٌ [ḳafḳafetün] Deve çeñelerini oynadub gevşemesi.

قَفْلَةٌ [ḳafletün] Ḳurumuş aġac ve bir kerre nesne virmek ve eñse ve aġır aḳce ve seferden giri dönmeklik.

قَفَلَةٌ [ḳafeletün] م

قُفَلَةٌ [ḳufeletün] Her işitdigini ḫaṭırına alub ṣaḳlayan kimse.

قَفْثَلَةٌ [ḳafṯeletün] Sürʿatile ḳavrayub çoḳ almaḳ.

قَفِينَةٌ [ḳafīnetün] Eñsesinden boġazlanmış ḳoyun.

قَفَاوَةٌ [ḳafāvetün] Luṭf ve kerem ve eylik ve ardca gitmeklik ve iḫtiyār itmeklik.

قِفْوَةٌ [ḳifvetün] Bir kişiye yaramaz söz atmaḳ ve günāh olan iş.

قَفِيَّةٌ [ḳafiyyetün] Eñsesinden boġazlanmış ḳoyun ve kişiniñ ḫalefi ve ardca gideni ve ziyadālıḳ ve faẓl

قُفْيَةٌ [ḳufyetün] Avcı kümesi.

2.

ق

قَقَّةٌ [ḳaḳḳatün] Oġlancuġuñ ḥadeṯi ve yaramaz fikr.

قَقَقَةٌ [ḳaḳaḳatün] م

قِقَّةٌ [ḳiḳḳatün] Oġlancıḳ ḳorḳutmaḳ içun olan ṣedā.

قِقَةٌ [ḳiḳatün] م

ل

قَلُوبَةٌ [ḳalūbetün] Ḳulaḳ

قِلَابَةٌ [ḳilābetün] Reculü’n-Tābiᶜiyyün.

قَلَبَةٌ [ḳalebetün] Maraż ve yorġunluḳ.

قُلْبَةٌ [ḳulbetün] Ḳızıllıḳ ve neseb ṣāfīlıġı.

قِلَبَةٌ [ḳilebetün] Bilezikler ve aḳ ilanlar ve ṭomurcuḳlar ve göñüller.

3.

قَلْهَبَةٌ [ḳalhetün] Bir pāre aḳ bulut.

قِلِّيتْ [ḳillīt] Cümleten nesne.

قَلتْ [ḳalt] Obruḳ ve çuḳur ve eti az nesne ve helāk olmaḳ.

قَلِتْ [ḳalit] Az etli.

قَلَتْ [ḳalet] Helāk.

قَلْتَةٌ [ḳaltetün] Südi ṭatsız ḳoyun.

قُلْتَةٌ [ḳultetün] ة Bi-Mıṣr.

قَلْهَتْ [ḳalhet] ع

قَلْهَاتْ [ḳalhāt] ع

قِلَادَةٌ [ḳilādatün] Boyuna ṭaḳılan boġmaḳ.

4.

قِلْدَةٌ [ḳildatün] Ṭortı ve çökelik ve ince ḳaymaḳ ve ḫurmā ve yaġıla ḳarılmış ḳavit.

قِلِذَةٌ [ḳilẕetün] Ṣaḳırḳalı ṭavar.

قَلْذَةٌ [ḳalẕetün] Ṣaḳırḳa.

قَلْحَزَةٌ [ḳalḥazetün] Eçiş yörüyişi.

قَلَمَّزَةٌ [ḳalemmezetün] Yaramaz ḫūlı eciş ᶜavrat.

قَلَنْسُوَةٌ / قُلِنْسُوَةٌ (معاً) [ḳalensuvetün/ḳulinsuvetün] Başa geyecek tāc.

قَلْنَسَةٌ [ḳalnesetün] م ve tāc geymek.

قُلَيْسِيَةٌ [ḳuleysiyetün] Taṣġirdur.

قُلَيْسِيَّةٌ [ḳuleysiyyetün] م

5.

قَلَهْبَسَةٌ [ḳalehbesetün] Yaşlı yabān eşegi ve degirmi baş ve ẕeker.

قَلْبُوشَةٌ [ḳalbūşetün] د Bi’l- Ündülisi.

قَلَاشَةٌ [ḳalāşetün] Kücücüklik ve ḳıṣacıḳlıḳ.

قَلْشَانَةٌ [ḳalşānetün] د Bi’-İfrıkiyye.

قَلَصَةٌ [ḳalaṣatün] Ḳuyuda irkilüb yuḳarı ḳalḳan ṣu.

قَلْعَطَةٌ [ḳalᶜaṭatün] Sac ḳıvırcıḳlığı.

قِلْعَةٌ [ḳilᶜatün] Yarım pāre.

قُلْعَةٌ [ḳulᶜatün] Yirinde ṭuramaz ya oturamaz kimse ve göçecek yir ve göç ve söz añlayamaz künd kimse.

6.

قُلَاعَةٌ [ḳulāᶜatün] Yir ḳaymaġı ve ḳab gibi olanı.

قُلَاعَةٌ [ḳulāᶜatün] Yazuda yatan büyük ṭaş ve kesek.

قَلَّاعَةٌ [ḳullāᶜatün] Ṭaş atacaḳ ṣapan.

قَلْعَةٌ [ḳalᶜatün] Çōbānıñ ḫurt murt ḳoyacaḳ torvası ve aġac dibinden ḳoparılan kel ve dibile ḳopmış aġac ve ḥorgüc pāresi ve ṭaġ üzerine yapulan ṣarp ḥışār ve د bi-bilādi’l-Hindi ve ع

bi’l-Yemeni ve bir ḳaṣabadur Ündülüs’de.

قَلَعَةٌ [ḳalaᶜatün] م ve yumrı ṭaşlar ve yumrı bulut ve yumrı deve.

قِلَعَةٌ [ḳileᶜatün] ج ve yilgenler.

قُلَعَةٌ [ḳulaᶜatün] Yirinden ṭuramaz ya oturamaz kimse ve söz fehm idemez aḥmaḳ.

قُلَيْعَةٌ [ḳuleyᶜatün] ع ve ة

قِلاَعَةٌ [ḳilāᶜatün] Gemi yilkeni.

قِلْهِعَةٌ [ḳilhiᶜatün] Ṭomalanca yir.

قَلْمَعَةٌ [ḳalmeᶜatün] Alçaḳ ḥālliler.

قَلْطَفَةٌ [ḳalṭafetün] Kücücük adamdan olan yiyniceklik.

قُلاَفَةٌ [ḳulāfetün] Buġday ḳabcığı ve ḳılıfı.

7.

قُلْفَةٌ [ḳulfetün] Ẕeker derisi ki sünnet olunduḳda ol deri kesilur palıdı ẓāhir olur.

قَلَفَةٌ [ḳalefetün] م

قَلْفَةٌ [ḳalfetün] Küb yarmaḳ ve gemiyi ḳalafatlamaḳ ve bir nesneyi bir yana ḳalb itmek ve şire köpüklenmek ve içi ṭolı gemiye ḳoyulan büyük zenbīller ve ölçüsüz olan nesne.

قِلْفَةٌ [ḳilfetün] Kücücük zenbīl ve anār ḳabı ve kara gönlük ve bir otdur.

قِلاَفَةٌ [ḳilāfetün] Gemi ḳalafatlamaḳlıḳ.

قَلِيفَةٌ [ḳalīfetün] Ḫurmā ḳoyacaḳ büyük zenbīl.

قَلَّةٌ [ḳalletün] Añılub buñalma.

قِلَّةٌ [ḳilletün] Azlıḳ ve ditreme.

قُلَّةٌ [ḳulletün] Ṭaġ ṭorısı ve baş depesi ve hörgüç ṣırtı ve her yüce yir ve insan cemāᶜati ve büyük küp ve büyük desti ve kücücük bardaḳ ve ḳılıc bāğı ve añılub buñalma faḳrdan ya marażdan ve bir er boyı.

قَلِيلَةٌ [ḳalīletün] Az nesne ve ḳaṣire naḥīfe ᶜavrat.

قِلِّيلَةٌ [ḳillīletün] Cümle nesne ve hepisi.

8.

قَلْقَلَةٌ [ḳalḳaletün] Āvāze itmek ve ḳımıldatmaḳ ve ḳımıldamak ve ḫurūfi ḳalḳala ceṭdet.

قِلْحاَمَةٌ [ḳilḥāmetün] Bunamış ḳoca.

قَلْزَمَةٌ [ḳalzemetün] Yudmaḳlıḳ ve ḳatı çağırma ve ḳınama.

قَلْهَمَةٌ [ḳalhemetün] Sürᶜat.

قَلَمَةٌ [ḳalametün] Ergenler ve Rūm’da bir ḳaṣabadur.

قُلاَمَةٌ [ḳulāmetün] Ṭırnaḳ ve ḳalem yonḳası.

قَلَنَّةٌ [ḳalannetün] د Bi’l- Ündülüs.

قِلْوَةٌ [ḳilvetün] Yiden kişiden ileri giden ṭavar.

قُلَةٌ [ḳulatün] Oġlancıḳlar oynadıḳları aġacdan çelik.

قَلاَّةٌ [ḳallāt] Ṭıġan düzecek yir.

9.

قَلُونِيَةٌ [ḳalūniyyetün] د Bi’r- Rūmi.

قِلَايَةٌ [ḳilāyetün] Mecūsīlerin savmaᶜası ki anda od yakıb ol oda ṭaparlar ol eve ateşḫāne dirler.

قِلِّيَّةٌ [ḳilliyyetün] Ṣavmaᶜa.

م

قُمْاءَةٌ / قَمْاءَةٌ (معاً) [ḳamᵓatün/ ḳumᵓatün (bi'l-ḳaṣr)] Ƶelīllik ve kücücüklik ve gün ṭoḳunmaz yir ve ucuzluḳ ve semizlik ve muḳīmlıḳ ve meskefet.

قُمُوءَةٌ [ḳumūᵓetün] م

قَمِيئَةٌ [ḳamīᵓetün] İsm-i şāᶜir.

قُمْحَةٌ [ḳumḥatün] Aġız ṭolusı ve zaᶜfirān.

قَمِيحَةٌ [ḳamīḥatün] Maᶜcūn.

قِمْحَاةٌ [ḳimḥāt] Ƶeker başı.

قِمْحَانَةٌ [ḳimḥānetün] Eñse çuḳurı ve eñse üstcegezi.

قَمَحْدُوَةٌ [ḳamaḥdūvetün] Eñse üzerinde olan yumrıca nesne.

10.

قُمُدَّةٌ [ḳumuddatün] Yoġun uzun boylı ᶜavrat ve ƶeker.

قُمُدَّانِيَّةٌ [ḳumuddāniyyetün] م

قَمِرَةٌ [ḳamiretün] Ay yüzli ᶜavrat.

قُمْرَةٌ [ḳumretün] Yeşiliraḳ renk ya bozuraḳ aḳ renk.

قُمْرِيَّةٌ [ḳumriyyetün] Dişi ḳumrı.

قِمَطْرَةٌ [ḳimaṭratün] Ṣanduḳça.

قُمْزَةٌ [ḳumzetün] Bir ṭutam ve bir avuc nesne ve ot boġunı.

قُمَهْزِيَةٌ [ḳumehziyetün] Eciş ᶜavrat.

11.

قَمَامِسَةٌ [ḳamāmisetün] Bıṭrīḳlar.

قَمِيشَةٌ [ḳamīşetün] Ḥanẓal çekirdegile südile bişen ṭaᶜām.

قَمِيصَةٌ [ḳamīṣatün] Gönlek.

قُمْعُوطَةٌ [ḳumᶜūṭatün] Ḳara böce yuvaladığı yuvalaḳ.

قَمْعَةٌ [ḳamᶜatün] Hörgüç ve māl eyusi.

قَمَعَةٌ [ḳamaᶜātün] م ve gök büyük güvegen siñek ve ismü recülün ve baş ve ṣırt.

قَمِيعَةٌ [ḳamīᶜatün] İki ḳulaḳ arasına ṣarḳan börçek ve ḳuyruk ucı.

قَمِعَةٌ [ḳamiᶜatün] Kösnümüş deve.

12.

قُمْعَةٌ [ḳumᶜatün] Ṭaġarcıḳ aġzınıñ bağı ve mālın eyüsi öyürdlenmiş ve öyürdlemeklik.

قَمِلَةٌ [ḳamiletün] Eciş ᶜavrat.

قُمْلَةٌ / قَمْلَةٌ (معاً) [ḳumletün/ ḳamletün] Bir dane bit.

قُمَّلَةٌ [ḳummeletün] Eciş ᶜavrat ve ḳanadsız çekirge ve ṣaḳırḳa ve bit.

قَمَلِيَّةٌ [ḳameliyyetün] م

قَمْعَالَةٌ [ḳamᶜāletün] Ġāyet büyük ƶeker başı.

قُمْعُولَةٌ [ḳumᶜūletün] Baş yivi ve ᶜaybı.

قِمَّةٌ [ḳimmetün] Ṭaġ ṭorusı ve her nesnenin ṣırtı ve insan bölügi ve iç yaġı ve semizlik ve gevdelülik ve ḳadd ḳāmet.

قُمَّةٌ [ḳummatün] Arslan aġzıyla ḳoparub aldığı nesne.

13.

قُمآمَةٌ [ḳumāmetün] Bir bölük insan ve süpründi ve Ḳudus'de kelīse yapan Naṣrānī ᶜavrat ve ism-i şāᶜir ve ism-i muḥaddiṣin.

قَمْقَمَةٌ [ḳamḳametün] Cemᶜ eylemek ve ḳavrayub ṭutmaḳ ve uşaḳ keneler ḥavāle ḳılmaḳ.

قَمْقآمَةٌ [ḳamḳāmetün] Ṣaḳırḳa ve sac biti.

قَمُونِيَةٌ [ḳamūniyetün] دٌ Bi'-Ifrıḳiyye

قَمْنآنَةٌ [ḳamnānetün] Kücücük kenecik.

قَمِنَةٌ [ḳaminetün] Mürdār yiyimiş ḳoḳu.

ن

قُنآبَةٌ [ḳunābetün] Medīne'de bir ṭaġdur.

قُنَّابَةٌ [ḳunnābetün] م ve buġday başı ḳılıfı.

قَنآتَةٌ [ḳanātetün] Ṭaṭsızlıḳ.

قُنُوتْ [ḳunūt] Mutīᶜlıḳ ve duᶜā ve ṭınmamaḳlıḳ ve namāzda örü ṭurmaḳ ve söz söylememek ve tevāżuᶜ.

قَنِيتْ [ḳanīt] Ṭaṭsız ᶜavrat.

[80/a]

1.

قَنَاةْ [ḳanāt] Süñü ve dümdüz olan ᶜaṣā ve yir içinde olan ṣu yolı ve el tifeği ve ṣu kirzi.

قَنَوآتٌ [ḳanavātün] ج

قَنَيآتٌ [ḳanayātün] م

قِنْعآتْ [ḳinᶜāt] Yüzi ḳıllı er.

قَنْطَثَةٌ [ḳanṭaṯetün] Ḳorḳuyıla yilerek gitmek.

قُنآحَةٌ [ḳunnāḥatün] Uzun eğri anaḫtar.

قَنْدَةٌ [ḳandetün] Ṭonmış şeker ve bir cins ḫurmā.

قُنْدَةٌ / قِنْدَةٌ [ḳundetün/ ḳindetün] Ṭaşaḳ.

قِنْدِيدَةٌ [ḳindīdatün] Şeker.

قُنْفُذَةٌ [ḳunfuẕetün] Dişi kirpi ve bir ṣudur.

قُنْبُرَةٌ [ḳunburetün] Tavıḳ depesinde olan depe yün ve dişi ṭurġay ḳuşı aṣl bu diyārda kepekli ḳuşdur.

2.

قُنْبُرآنِيَّةٌ [ḳunburāniyyetün] Depelice tavuḳ.

قُنْخُورَةٌ [ḳunḫūretün] Büyük ṭaş.

قِنْخِيرَةٌ [ḳinḫīratün] م

قَنْشُورَةٌ [ḳanşūratün] Ḥayż görmez ᶜavrat.

قَنْطَرَةٌ [ḳanṭaratün] Köpri ve yüce binā ve şehrde ṭurmaḳ ve cimāᶜ itmek ve yücelmek ve muḳīm olmaḳ ve ḳazıḳ oḳḳa altuna ḳādir olmaḳ.

قَنْعَسَةٌ [ḳanᶜasetün] Boyun perkligi.

قَنَفْشَةٌ [ḳanafşetün] Bir yire cemᶜ olub dirilme ve bozulma ve yatıb ve tīz cemᶜ itmek.

قِنَفْشَةٌ [ḳinefşetün] Tesbiḥ böcesi ve büzük derili.

3.

قُنآصَةٌ [ḳunāṣatün] İbn-ü maᶜd ve şikār.

قُنْبُضَةٌ [ḳunbuḍatün] Mazmūm olan ᶜavrat ya eciş ᶜavrat.

قَنَاطَةٌ [ḳanāṭatün] Omıẕ kesmek ve kesilmek.

قَنْبَعَةٌ (صح) [ḳanbeᶜatün] Ev için gizlenmek ve ġażabdan ḳabarıb şişmek.

قُنْبُعَةٌ [ḳunbuᶜatün] Eçiş ᶜavrat ve uzun müceveze ve bir pāresinden dikme taḳıdur ve ḳılıc ucundaġı gümüşden ya demürden başlıḳ.

قُنْذُعَةٌ [ḳunẕuᶜatün] Baş ḳazıyub çeb çevre ḳonan ḳıllar ve perçem uzun sac ve bir pāre otluḳ ve baḳiyye ve at yelisi ve cevzden büyük ṭaş.

قُنْزُعَةٌ / قِنْزِعَةٌ / قَنْزُعَةٌ (مثلثا) [ḳunzuᶜatün / ḳanzuᶜatün/ ḳinziᶜatün] Depede ḳonan bir pāre sac ve ḳıṣa boylı ᶜavrat ve cevzden büyücek ṭaş ve baş destarı ve baş çevresinde ḳonan sac perçem ve azacıḳ yinmiş ot ve ḳuş yüñi baḳiyesi ve ḳuyruḳ baḳiyesi ve at yelisi ve ḫoraz ṣorḳucı ve ulu belā.

قَنْعَةٌ [ḳaᶜatün] Ṭavar öriden dönüb aḫirine gitmek ve yönelmek ve acı otlı yirden eyi otlı yire çıḳmaḳ.

قَنَعَةٌ [ḳanᶜatün] Ṭaġ ve hörgüc ṣırtı.

قَنَاعَةٌ [ḳanāᶜātün] Olunan ḳısmete rāżı olmaḳlıḳ.

4.

قِنْعَةٌ / قُنْعَةٌ (معاً) [ḳunᶜatün/ ḳinᶜatün] İki yumşak depe aralığı ve ve dilenciler.

قُنَيْعَةٌ [ḳuneyᶜatün] Bir bürgedür.

قَنِمَةٌ [ḳanimetün] Çirkin zeyt yaġıla ḳoḳmış el.

قَنْبَلَةٌ [ḳanbeletün] Bölük ve yoġun ḥarīf ve cemāᶜat.

قُنْبُلَةٌ [ḳunbuletün] Baġırtlaḳ ṭutacaḳ duzaḳ.

قَنْشَلَةٌ [ḳanṣeletün] Ṭopraḳ tozduraḳ yörümek.

قَنْفَلَةٌ [ḳanfeletün] Aġır yörüyüş.

قُنْفُعَةٌ [ḳunfuᶜatün] Dübür ve dişi kirpi.

قِنَانَةٌ / قَنَانَةٌ (معاً) [ḳanānetün/ ḳinānetün] Eyü ḫidmetkārlıḳ ve ḳulluḳ.

5.

قُنُونَةٌ [ḳunūnetün] م

قُنَّةٌ [ḳunnetün] Kücücük ṭaġ ve sivri depe ve ṭaġ ṭorısı ya yaṣṣı yumşaḳ depe.

قُنَانَةٌ [ḳunānetün] ع

قِنَّةٌ [ḳinnetün] Urġanıñ bir teli ve ḳatı ve bir maᶜcūndur ve ḳaṣnı ve çam ṣaḳızı.

قِنِّينَةٌ [ḳinnīnetün] Sücī ṣurāḫisi.

قِنَّانَةٌ [ḳinnānetün] Bir ırmaḳdur.

قُنُوَّةٌ [ḳunuvvetün] د Bi’r- Rūmi.

قِنْوَةٌ / قُنْوَةٌ (معاً) [ḳunvetün/ ḳinvetün] Ḳazanc itmeklik ve ṣāfī bir kişiniñ olan ḳoyun sürüsi ve ṣāfī ṣaġın ḳoyunı.

قُنْيَةٌ / قِنْيَةٌ (معاً) [ḳinyetün/ ḳunyetün] Kişi itdigi ḳazanc ve kesb.

قُنَيَّةٌ [ḳuneyyetün] Taşġïrdur ve ṭurġāy ḳuşı.

6.

و

قُوْبَةٌ [ḳūbetün] Demregi ve gicik ve tüyi dökülmiş ve ḳavılmış ilan.

قَوَبَةٌ [ḳavebetün] م

قُوَبَةٌ [ḳuvebetün] Evinden ırılmaz er.

قَوتْ [ḳavt] Azıḳlandırmaḳ.

قُوتْ [ḳūṭ] Azıḳ ve yitecek ḳadar azıḳ.

قَوآتْ [ḳavāt] م

قُوَّةٌ [ḳuvvetün] Güc yiterligi ve urġanıñ bir ḳatı.

قَوُودَةٌ [ḳavūdatün] Yidilgen ṭavar.

قَوْسَرَةٌ / قَوْسَرَّةٌ (معاً) [ḳavseratün/ ḳavserretün] Yimiş ḳoyacaḳ ḳavṣara.

7.

قَوْصَرَةٌ / قَوْصَرَّةٌ (معاً) [ḳavṣaratün/ ḳavṣarratün] م ve ᶜavrat.

قَوْرَةٌ [ḳavratün] ة Bi’ş-Şibïliyye.

قُوآرَةٌ [ḳuvāretün] Yaka oyundusı ve oyulub çıḳarılan nesne ve çevresi oyulmış libās ve ġ ve ḳavın dilimi ve ġ

قُورِيَةٌ [ḳuriyetün] ġ Bi’l-Ündülüs.

قُومَسَةٌ [ḳumesetün] ة Bi-İṣbahān.

قَوآشَةٌ [ḳavāşetün] Baġda ḳalan başaḳlama.

قُشَةٌ [ḳuşetün] Ümmi Zeyd binti’l Eznam.

قَوَيْنِصَةٌ [ḳuveynişatün] Ḳuş ḳurṣacıġı ve ة bi-Dımışḳan.

8.

قَوْطَةٌ [ḳavṭatün] Büyük zenbïl.

قُوْطَةٌ [ḳuvṭatün] ġ

قَوْبَعَةٌ [ḳavbeᶜatün][5]

قُوآعَةٌ [ḳuvāᶜatün] Dişi ṭavşan.

قُوقَةٌ [ḳūḳatün]Baş ṭazlıġı ve ṭaz yiri.

قُوقِيَّةٌ [ḳūḳiyyetün] Ḳayṣar kesdigi fulūri.

قَوْقَاةٌ [ḳavḳāt] Ṣayḥa ḳılmaḳlıḳ.

قَوْعَلَةٌ [ḳavᶜaletün] Kücücük ṭaġ ve depe üzerine oturmaḳ ve ġ ve ṣarp yalım taġda yuvalamış tavşancıl.

قَوآقِلَةٌ [ḳavāḳiletün] Bir ḳabïledur.

قَوْلَةٌ [ḳavletün] Eyitmeklik.

9.

قَوّآلَةٌ [ḳavvāletün] Çoḳ söyleyici ya faṣïḥ dilli ya söz çaġırıcı ᶜavrat.

قُوَلَةٌ (صح) [ḳuveletün] م

قُولِيَّةٌ [ḳūliyyetün] Ġavġā.

قَوْمَةٌ [ḳavmetün] Bir kerre örü ḳalḳma ve iki rekᶜāt namāz mābeyni.

قُوَيْمَةٌ [ḳuveymetün] Gündüzden bir sāᶜāt zamān.

قُومِيَّةٌ [ḳūmiyyetün] İnsān boyı.

قَوْمِيَّةٌ (صح) [ḳavmiyyetün] Ḳaḍıyanıñ ṭayaġı.

[5] AE ve EE’de anlamı verilmemiştir. YB, H1 ve HB’de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

قَوْنَةٌ [ḳavnetün] Çanaġa yamanan demur pāresi.

قُونِيَّةٌ [ḳūniyyetün] Ḳonya şehri.

قُونِيَةٌ [ḳūniyyetün] م

قُوْهَةٌ [ḳuvhetün] Bir pāre müteġayyir olmış ṭaṭlı süd.

قَوآيَةٌ [ḳavāyetün] Güc yiterligi.

10.

قِوآيَةٌ [ḳivāyetün] Işızlıḳ ve boşlıḳ.

ه

قَهِبَةٌ [ḳahibetün] Boz eşek.

قُهَيْبَةٌ [ḳuheybetün] Boz ḳuş.

قُهْبَةٌ [ḳuhbetün] Bozuraḳ aḳ renk.

قَهْوَبَةٌ [ḳahvebetün] Üc çatal temren.

قَهَوْبآةْ (صح) [ḳahevbāt] م

قَهِرَةٌ [ḳahiratün] Arıḳ ince ve uyluḳ.

قَهِيرَةٌ [ḳahīretün] قَهِيرَةٌ maʿnisinedür.

قُهَرَةٌ [ḳuheretün] Şirrīre ʿavrat.

قَهْقَرَةٌ [ḳahḳaratün] Ḳıçın ḳıçın gitmek ve buġday yeşil olduḳdan ṣoñra ḳararı virmek.

11.

قَهْقَذَةٌ [ḳahḳaẕetün] İri cins deve ve siyāh ʿavrat.

قَهْقَذِيَّةٌ [ḳahḳaẕiyyetün] Eciş ʿavrat.

قَهْمَزَةٌ [ḳahmezetün] م ve ṣıçrama ve aġır yörür büyük deve.

قَهْبَسَةٌ [ḳahbesetün] Ḳalıñ eşek.

قَهْوَسَةٌ [ḳahvesetün] Sürʿat ve bükülüb yörüme.

قَهْبَلَةٌ [ḳahbeletün] Ḳalıñca yabān eşegi ve bir dürli yörüyüşdür.

قَهآرِمَةٌ [ḳahārimetün] Irġatlar üzerine ḳonan muʿtemedler ve cemʿu ḳahramanın ve bin başları.

قَهْقَهَةٌ [ḳahḳahatün] Ḳatı ḳatı āvāze ötdiri ötdiri gülmek ve ziyāde perk seyr itmek.

قِهَةٌ [ḳihetün] Mutiʿlıḳ ve ṣāfī süd.

12.

قَهْوَةٌ [ḳahvetün] Sarḫōşluḳ ve sücī ḳatı toḳluḳ ve ṣāfī süd ve rāyiḥa.

قُهُوَّةٌ (صح) [ḳuhuvvetün] Ucuzluḳ.

ي

قِيقَاءَةٌ [ḳīḳāʾetün] Ḳalıñ yir ve aġacdan ṣokan.

قَيْسَبَةٌ [ḳaysebetün] [6]

قِتْ [ḳit] Yitecek ḳadar azıḳ.

قِيآتَةٌ [ḳiyātatün] Azıklandırmaḳ.

قِيتَةٌ (صح) [ḳitatün] Odun.

قِيآدَةٌ [ḳiyādatün] Oñe düşüb çeri yidmek ve ṭavar yidmek ve yidilmeklik ve deyyūṯlik.

قَيْدُودَةٌ [ḳaydūdatün] م

قَيآسِرَةٌ [ḳayāsiratün] Ulular ve büyük develer ve Rūm begleri.

[6] AE ve EE'de anlam verilmemiştir. H1,YB ve HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

قَيْسارِيَّةٌ [ḳaysāriyyetün] د Bi Felesṭīn ve ḳaysārī şehri.

قَيْناصَةٌ [ḳaynāṣatün] Avcı.

13.

قِياصَةٌ [ḳiyāṣatün] Çevresi yıḳılmış ḳuyu ve yıḳılmaḳlıḳ ve içeri dökülmeklik.

قَيِّضَةٌ [ḳayyiḍatün] Ṭaġlaġı ṭaşı.

قِيضَةٌ [ḳīḍatün] Kücücük et pāresi.

قَيْشاطَةٌ [ḳayşāṭatün] د Bi'l-Maġribi.

قَياصِرَةٌ [ḳayāṣiretün] ه ve Rūm begleri.

قِيعَةٌ [ḳīʿatün] Düz yirler.

قِيَعَةٌ [ḳiyeʿatün] م

قِيقَةٌ [ḳīḳatün] Yumurda ḳabı altındaġı zarcaġaz.

قِيافَةٌ [ḳiyāfetün] Ḳılıḳ ve endām.

قَيْعَلَةٌ [ḳayʿaletün] Ṣarp yalım ṭaġda yuva idinmiş ṭavşancıl ve cefā idici yumrı ʿavrat.

[80/b]

1.

قَيْهَلَةٌ [ḳayheletün] Adam yüzi ve cemāli ve yöni.

قَيْلَةٌ [ḳayletün] Nıṣfı nehār'da (*ögle vakti*) ṣaġılan deve ve ḥıṣnu'n bi-Ṣanʿaʾe ve ümmi'l-Evsi ve'l-Ḫazreci *(Ṣanʿaʾe'de bir kaledir ve Evs ile Ḫazrec'in ümmetidir.*) ve debe olmaklıḳ.

قِيْلَةٌ [ḳiyletün] Debelik ve ḳavlıclıḳ.

قَيُولَةٌ [ḳayūletün] Südünü içmek içun nıṣfı nehāre dek ḥabs olunan deve.

قَيْلُولَةٌ [ḳaylūletün] Nıṣfı nehārdur ve ḳaba ḳuşluḳda uyumaḳ.

قَيْمَةٌ [ḳaymetün] Bir emr üzerine ṭurmaḳlıḳ.

قِيْمَةٌ [ḳiymetün] Behā ve nesne üzerine ḳarar itmek.

قِيامَةٌ [ḳiyāmetün] Örü ṭurmaḳlıḳ ve ḥaşr güni.

قَيِّمَةٌ [ḳayyīmetün] Mustaḳīm nesne.

قَيْنَةٌ [ḳaynetün] İrilice çengi cāriye ve dübür ya dübüre yaḳın olan onurġa kemigi ve gelin başını ṭarayub güzel düzüb ḳoşan ʿavrat ve dübür ḳışıġı.

قَيْناةٌ [ḳaynātün] ج

2.

قَيْصانَةٌ [ḳayṣānetün] Bir nevʿ degirmice ṣarıca balıḳdur.

قِينِيَّ [ḳīniyye] ه Bi-Dımışḳ

قِيَّةٌ [ḳiyyetün] Melāmet.

فصل الكاف [Faṣlü'l-kāf]

كاءَةٌ [kāʾetün] Ḳorḳaḳ żaʿīfce ʿavrat ve żaʿīflıḳ.

كَآبَةٌ [kāʾbetün] Ġamlılıḳ ve ġuṣṣalılıḳ ve ġuṣṣa ve ḥāl yaramazlıġı ve inkişār.

كُاءَبَةٌ [küʾebetün] ʿĀr ve rusvāylıḳ ve hayāʾ.

كآثِبَةٌ [kāṯibetün] At yelisiniñ altı.

كآحِبَةٌ [kāḥibetün] Çoḳ nesne ve bir dāne ḳoruḳ ve yalını yuḳarı ḳalmaḳ od.

كآذِبَةٌ [kāẕibetün] Yalancı ʿavrat ve naḳs.

كَآبَةٌ [kābetün] ğ Bi-Bilādi temīm.

كَآتْ [kāt] Yere ḳoşdırır hindi bir otdur.

كَآفِتْ [kāfit] Öñce giden.

كَآرِحَةٌ [kāriḥatün] İnsan boġazı.

كَآذَةٌ [kāẕetün] Fercin çevresi ve ğ bi-Baġdād.

كَآخِرَةٌ [kāḫiretün] Tavıḳ yatağı.

كَآسِرَةٌ [kāsiretün] Nūri ḳuşı.

كَآفِرَةٌ [kāfiretün] Örtüci.

4.

كَآرَةٌ [kāretün] ۀ Bi'l- Baġdād'da ve bir arḳa yüki nesne.

كَآزَةٌ [kāzetün] ۀ Bi- Merve.

كَآبِسَةٌ [kābisetün] Ṭoġan burnı gibi olan öñüne egri burun.

كَآمِسَةٌ [kāmisetün] ğ ve turc yüzli.

كُوْصَةٌ [kūʾṣatün] Çoḳ yimek ve içmege ya süce ṭayanur kimse.

كَآثِعَةٌ [kāṯiʿatün] Ḳızarıb ṭaşira devrilmeli olan ṭuṭaḳ.

كَآرِعَةٌ [kāriʿatün] Şu içinde ḳalan yimiş aġacı.

كَآعَةٌ [kāʿatün] Ḳorḳaḳlar.

كَآنِعَةٌ [kāniʿatün] Yeplez burunlar.

5.

كَآتِفَةٌ [kātifetün] Henüz uçan tāze çekirge.

كَآسِفَةٌ [kāsifetün] Ṭutılmış güneş.

كَآشِفَةٌ [kāşifetün] Açıḳ dübür ve belā şavıcı.

كَآفَّةٌ [kāffetün] Cümle ḫalāyıḳ.

كَآءْلَةٌ [kaʾletün (bi'l-ḳaṣr)] Seniñ zeyde olan borcuki zeyde medyūn olan ʿamru ve ṭutuşdırı virmek.

كُوُلَةٌ [kūʾuletün] م

كَآلَّةٌ [kālletün] Çöngelmiş şufra.

كَآمِلَةٌ [kāmiletün] Feraş ʿamru ve ehl-i kemāl ʿavrat.

كَآمِلِيَّةٌ [kāmiliyyetün] Refāżilerin ġāyet yaramazlarıdur.

6.

كَآثِمَةٌ [kāṯimetün] Yumrı olan mantār.

كَآظِمَةٌ [kāẓimetün] ğ ve ġamlı kimse.

كَآنُونَةٌ [kānūnetün] Ocaḳ.

كَآيِنَةٌ [kāyinetün] Ḥādiṯe ve yoḳdan var olan cümleten.

كَآيِتَآةٌ [kāyitātün] ج

كَآدِيَةٌ [kādiyetün] Ruzikār şiddeti.

كَآظِيَةٌ [kāẓiyetün] Ḳub ḳurı yir.

ب

كَبْكَبَةٌ [kebkebetün] Yüzi üzerine yıḳmaḳlıḳ ve çuḳura atma ve bir bölük cemāʿat ve ip yumağı ve büyük deve ve ḳışıḳ yol ve esbāb ve şiddet.

7.

كِبْكِبَةٌ [kibkibetün] م

كُبْكُوبَةٌ [kübkūbetün] م ve bir yire şıḳışmış cemāʿat.

كَبْكَآبَةٌ [kebkābetün] Semiz ʿavrat.

كَبَآبَةٌ [kebābetün] Çin'den gelür bir otdur.

كَبَّةٌ [kebbetün] Ḥamle ve at ṣalma ve aşağıya bıraḳmaḳ ve ṭoḳuşma ve müzāḥame ve at ḳacma ve aḳma ve iki depe arasında olan yol ve ṣovuḳ şiddeti.

كِبَّةٌ[kibbetün] م

كُبَّةٌ [kübbetün] Bir ḳabīledur ve yumaḳ.

كُبَةٌ [kübetün] Ḫurmālı ṣalḳım.

كَبتْ [kebt] Yire urmaḳ ve başmaḳ ve ẕelīl ḳılmaḳ ve düşmānı ġayẓıla ġamlı göndermek.

8.

كَبْعَةٌ [kebʿatün] Deñizde bir cānavardur.

كَبَعْثَاةْ [kebeʿṣāt] ʿAvrat fercinden ve deve fercinden debelik gibi yumrı ṭomalır çıḳar bir nesnedir ve debelik.

كَبْدَةٌ [kebdetün] Maḥabbet boncuġı.

كُبَيْداةْ [kübeydāt] Semāʾ ve saṭīḥ.

كَبارَةٌ [kebāretün] Büyüklik.

كُبارَةٌ [kübāretün] Büyük ʿavrat.

كِبْراتْ [kibrāt] Deveyi kibrītile ṭaġlamaḳ.

كُبْرَةٌ [kübretün] Bir yaş büyüklük ve ʿaẓamet.

كُبُرَّةٌ [kübürretün] Ḳatı büyük nesne ve ulu kimse.

9.

كَبِيرَةٌ [kebīretün] Ḳatı büyük günāh ve Ḳurbe ceyḥun ve yaşlı ḳarı ʿavrat

كِبْرَةٌ [kibretün] ʿAẓamet ve şeref ve şol ulu kişi ve rifʾat ve ululanmaḳlıḳ.

كَبِيسَةٌ [kebīsetün] Yil şiv şidi ki dört yılda bir sivişir.

كُبَيْسَةٌ [kübeysetün] Bir binardur Semāve yanında.

كِباسَةٌ [kibāsetün] Yimişli ḫurmā salḳımı.

كَبْشَةٌ [kebşetün] Laḳabu reculin.

كَبْشَاةْ [kebşāt] Bir niçe ṭaġlardur .

كِبْرِيتْ [kibrīt] ف ve ḳızıl yāḳut ve altun ya bir cins cevherdür.

كَبارِيتٌ [kebārītün] ج

10.

كَبَرَةٌ [keberetün] ف

كَبْنَةٌ [kebnetün] Ferc ḳıyısı.

كُبُنَّةٌ [kübünnetün] Ḳatı nekes yaramaz ḫūlı ʿavrat ve er ve yüzi yire yıḳıḳ baḫīl er ve ḳatı kurı etmek.

كُبْنَةٌ [kübnetün] Bir oyundur.

كَبْوَةٌ [kebvetün] Yüzi üstüne düşmek ve çaḳmaḳdan od çıḳmaḳ ve ʿibret ve turmaḳ.

كُبْوَةٌ [kübvetün] Dütsü ve buḫur çanaġı.

ت

كَتْاءَةٌ [ketʾetün (bi’l ḳaṣr)] Kerdemer gibi bir otdur.

كَتَبَةٌ [ketebetün] Yazıcı melekler.

11.

كِتابَةٌ [kitābetün] Yazu yazmaḳlıḳ ve ḳul behāya kesmeklik.

كِتْبَةٌ [kitbetün] م

كَتِيبَةٌ [ketībetün] Vāfir leşker ve ya yüzden biñe dek atlar bölügi.

كُتْبَةٌ [kütbetün] Ḳırbanıñ yivi ve ve deve fercine aşılan perde ve dikecek taşma.

كَتْ [kett] Deve arḳuncaḳ bögürmek ve yaramazlık irkirmek ve gürligine iş işlemek ve ḳulaġına çivildemek ve çölmek ḳaynamak ve arıḳ kimse ve ṣaymaḳ ve ḳulaġa ḳoymaḳ.

كَتَاتْ [ketāt] م

كَتِتْ [ketīt] Çölmek ḳaynaması āvāzesi ve boza fısıldısı ve baḳara ḳıcırdısı ve gögüs de olan iñildi öykeden eger ġayriden ve baḫīl kimse ve arḳun arḳun yörüyüş ya tiz tiz yaḳıncaḳ adımlamaġıla yörüyüş.

كَتْكَتَةٌ [ketketetün] Sürʿatile uvaḳ uvaḳ adımlama.

12.

كَتْكَاتْ [ketkāt] Çoḳ sözli kimse.

كِتْكَاتْ [kitkāt] Sehelce gülmeklik.

كُتْكُتْ [kütküt] Bir luʿbdur.

كُتَّةٌ [küttatün] Mālıñ kemi ve alçaġı.

كَتِتَةٌ [ketītetün] Ḳoyu bulamac.

كَتْرَةٌ [ketretün] Sivri hörgüc.

كَتْعَةٌ / كُتْعَةٌ (معاً) [ketʿatün/ kütʿatün] Kücücük ḳoġa ve şīşe ḳılıfı ya boynı.

كِتَفَةٌ [kitefetün] Omuz başları.

13.

كَتِيفَةٌ [ketīfetün] Ḳapu ardına demürden ayḳırı geçirecek direḳaz ve bol cemāʿat ve ḥıḳd ḥased ve ḳibaḥ ve kelptān ve karañuluḳ.

كُتَيْفَةٌ [küteyfetün] ġ Bi- Bilādı bāhile.

كُتْفَانَةٌ [kütfānetün] Çaḳ evvel uçan çekirge.

كُتْلَةٌ [kütletün] Bir yıġın ḫurmā ve bir yıġın balçıḳ ve bir yumrı pāre et ve ġ

كَتِيلَةٌ [ketīletün] Yimişine el irmez uzun ḫurmā aġacı.

كَتُمَةٌ [ketümetün] Sır ṣaḳlayıcı kimse.

كُتْمَةٌ [kütmetün] ġ ve bir dāne söz keleci.

كُتَيْمَةٌ [küteymetün] Bir ismdür.

كِتْمَةٌ [kitmetün] Nesne gizlemeklik.

كَتَنَةٌ [ketanetün] Güzel ḳokulı bir cins aġacdur.

كَتَّانَةٌ [kettānetün] Medīne'de bir nāḥiyedür.

[81/a]

1.

ث

كَثْثَةٌ / كُثْثَةٌ (معاً) [keṯʿetün/ küṯʿetün] Süd üzerinde ıldız ıldız görünen yaġ ve çerviz ve köpük ve ilmek ve ṣu gerdemesi.

كُثْبَةٌ [küṯbetün] Az ṣu ve süd ya bir içim ṣu ve süd ya bir ḳadeḥ ṭolusı nesne ve bir yıġın nesne ve ṭaġ arasında olan gizlice yir.

كَثَاةٌ [keṯāt] Ḳızıl çiçekli yaṣṣı yapraḳlı bir otdur ya kerdeme otı ola.

كِثَةٌ [kiṯetün] دٌ

كَثَّةٌ [keṯṯetün] Ṣıḳ ḳıvırcıḳ tekerek ṣaḳal.

كَثَاثَةٌ [keṯāṯetün] Ṣaḳal çoḳlıġı ve ṣıḳlıġı ve ḳıṣa ḳıvırcıḳ olması.

كُثُثَةٌ [küṯüṯetün] م

كَثْحَةٌ [keṯḥatün] Az cemāᶜat.

كَثْرَةٌ / كِثْرَةٌ / كُثْرَةٌ (مثلثا) [keṯretün/ kiṯretün/ küṯretün] Çoḳluḳ ve her nesnenin ulusı.

كَثْعَةٌ [keṯᶜatün] Çölmek ḳaynarken ṭaşıra atılan köpük ve süd çervizi ve ilmegi.

2.

كُثْعَةٌ [küṯᶜatün] م ve üst ṭuṭaḳ ṭaşında olan ṭamar.

كَثَعَةٌ [keṯeᶜatün] Balçıḳ.

كَثَافَةٌ [keṯāfetün] Ḳalıñlıḳ ve yoġunlıḳ.

كَثَمَةٌ [keṯemetün] Toḳ olan ᶜavrat ve yumrı mantār.

كُثْحُمَةٌ [küṯḥumetün] Ṣıḳ ḳıvırcıḳ tekerek ṣaḳal ve ḳurı ot uvaġı.

كُثْنَةٌ [küṯnetün] Mersinden örilmiş reyḥānlar ve çiçekler ḳoyacaḳ ḳażż ve kirevet.[7]

كُثْوَةٌ [küṯvetün] [8]

كَجْكَجَةٌ [keckecetün] İt göti dirler bir oyundur.

كُجَّةٌ [küccetün] Bir oyundur ki bir bizi ṭob gibi idub sayırlar ki başına çevirirler ana Türkice götede ḳodum oynı dirler.

3.

ح

كَحْبَةٌ [keḥbetün] Bir dāne ḳoruḳ ve dübürne urmaḳ.

كَحْلَبَةٌ [kaḥletün] İsm-i üᵓmrāt.

كُحَّةٌ [küḥḥetün] Çiğ olan ḫām ᶜavrat ve bidevi ᶜavrat.

كَحِيلَةٌ [kaḥīletün] Sürmeli göz.

كُحَيْلَةٌ [küḥeyletün] ġ

كَحْلَةٌ [kaḥletün] Dil göz boncuġı ve mīḥ ve mildān.

كُحْلَةٌ [küḥletün] Gözüñ bebegi siyāḥ olub aġı ḳatı aġ olmaḳlıḳ.

كَحَلَةٌ [kaḥaletün] Bir ṣudur.

كَحْثَلَةٌ [keḥṯeletün] Ṭılaḳ büyüklügi.

4.

كَحْمَةٌ [kaḥmetün] Adam gözi.

د

كَدْبَةٌ [kedbetün] Ṭırnaḳda olan aḳ noḳta.

كِدْبَةٌ [kidbetün] م

كُدَدَةٌ / كَدَدَةٌ (معاً) [kedadatün/ küdadatün] Çölmek dibinde ḳalan baḳiyye.

كُدَادَةٌ [küdādatün] م ve ġ ve çökelik

كِدَّةٌ [kiddetün] Ḳalıñ yir.

[7] HB kütüphanesi nüshasından bakılarak bu şekilde tamamlanmıştır. YB nüshasında "Mersin çıbuġından ve dallardan örerler bir nesnedir ki üzerine reyāḥīn ve çiçekler ḳorlar ve نَوَرْدَجَة [neverdecetün] maᶜnisine."şeklinde anlamı verilmiştir. H1 nüshasında "Mersin çıbığından örülür bir nesnedir. Şeklinde anlam verilmiştir. EE nüshasında "Mersin'den örilmiş." anlamı verilmemiştir.

[8] AE, EE ve HB nüshalarında anlamı verilmemiştir. YB ve H1 nüshalarında " İsm-ü Medineti ḥavme ve bir yıġın ṭopraḳ." anlamı verilmiştir.

كُدَيْدَةٌ [küdeydatün] Taşġīrdur ve bir şudur.

كَدْكَدَةٌ [kedkedetün] Ḳatı ifrāṭıla żiḥn itmek.

كَدَارَةٌ [kedāretün] Bulanıḳlıḳ ve şu bulanıḳlığı ve göz bulanması.

كُدُورَةٌ [küdūratün] م

5.

كُدْرَةٌ [küdratün] Beñiz bozḳunluġı ve ḳarḳaşalıḳ.

كُدُرَةٌ [küduratün] م

كُدَارَةٌ [küdāratün] Çökelik.

كَدَرَةٌ [kedaratün] Ḥavż çökeligi ve yoşuñı ve ince yufḳa bulut ve bir ṭutam biçilmiş taḫıl ve büyük kesek.

كَدْسَةٌ [kedsetün] Şusuzluḳ ve yire urmaḳ.

كُدَاسَةٌ [küdāsetün] Yıġılan ḫırman.

كُدْعَةٌ [küdʿatün] Ẕelīl ḳılmalıḳ.

كَدْفَةٌ [kedfetün] Yire urmaḳlıḳ.

كَدَفَةٌ [kedefetün] Ayaḳ ṭavışı.

كَدَمَةٌ [kedametün] Ḥareket.

كَدْمَةٌ [kedmetün] Ṭamġa yiri ve fażīlet.

6.

كَدِمَةٌ [kedimetün] Toḳmacıḳ ḳoyun.

كُدَامَةٌ [küdāmetün] Yinen nesneden ḳalan baḳiyye.

كُدُمَّةٌ [küdummetün] Dinḳazca perk ḥarīf.

كَدِنَةٌ [kedinetün]Ḳuvvetli ve etli semiz deve ve ʿavrat.

كُدَانَةٌ [küdānetün] Gevdenlik ve ʿayblı söz.

كُدْنَةٌ [küdnetün] Hörgüc ve et ve iç yaġı ve ḳuvvet.

كِدْنَةٌ [kidnetün] م

كُدَاةٌ [küdāt] Ḳarılmış ṭaʿām şarāb.

كُدْيَةٌ [küdyetün] Zamān şiddeti ve ḳalıñ yir ve büyük perk ṭaş ve yaşşı ṭaş ve ṭaş gibi olmış balçıḳ ve cemʿ olmış ṭaʿām şarāb ve ḳazmaġa ḳabil olmayan ġāyet ile perk yir.

7.

كُدَايَةٌ [küdāyetün] م

ذ

كَذُوبَةٌ [keẕūbetün] Yalancı ve nefs.

كِذْبَةٌ [kiẕbetün] Yalan söylemek.

كَذِبَاتٌ [keẕibāt] Yalanlar.

كُذَبَةٌ [küẕebetün] Yalan söylegen.

كَذْكَذَةٌ [keẕkeẕetün] Ḳatı ḳızıllıḳ ve irilik ve şöyle söyle dimek.

كَذَّانَةٌ (صح) [keẕẕānetün] Yumşaḳ olan ṭaş.

ر

كَرْثَاءَةٌ / كِرثَاءَةٌ (معاً) [kerṯʾetün/ kiriṯʾetün (bi’l-ḳaṣr)] Ḳat ḳat olmış ot.

كَرْفَاءَةٌ / كِرْفَاءَةٌ (معاً) [kerfeʾetün/ kirfeʾetün] م

كُرْبَةٌ [kürbetün] Ġuṣṣa ve taṣa ve ism-i Maḥmud bin Süleymān ḳāżı belḫ.

8.

كُرَبَاتُ [kürebātün] ج

كَرَبَةٌ [kerebetün] Çadır diregi başına geçürilen tekerlek.

كَرِيبَةٌ [kerībetün] Yavuz ṣarp belā.

كَرَآبَةٌ [kerābetün] Başaḳ.

كُرَآبَةٌ [kürābetün] م

كَرْنَبَةٌ [kernebetün] Südile ışlanmış ḫurmā yidirmek.

كَرَارِجَةٌ [kerāricetün] Uṣḳumrı balığı.

كَرْدَجَةٌ [kerdecetün] Tïz tïz yilmek ve yire urmaḳ.

كَرْمَحَةٌ [kermeḥatün] م

كَرْمَخَةٌ [kermeḫatün] م

9.

كَرْخَةٌ [kerḫatün] ة Bi-Herāt.

كَرَاخَةٌ [kerāḫatün] Nïmete ḥaṣïr.

كُرْدَةٌ [kürdetün] Aḳdarılmış yir.

كِرْدِيدَةٌ [kirdïdetün] Büyük yıġın ḫurmā ve büyük zenbïl ya zenbïl içinde ḳalan bakiye.

كِرْدِيَةٌ [kirdiyetün] م

كِرْكِيدَةٌ [kirkïdetün] م

كَرَّةٌ [kerretün] Bir cik ve bir ḥamle ve ṣabāḥ ve aḫşām.

كَرَّاتٌ [kerrātün] ج

كُرَّةٌ [kürretün] Çürümüş deve ḳıḥı ki añunile zirih cilālarlar ve tay.

10.

كَرْكَرَةٌ [kerkeretün] Tekrar gine gine eşilemek ve ḥamle itmek ve bulġur yarmaḳ ve hıḳır hıḳır gülmek ve bulut yilile sürülmek ve leşker ṣınmaḳ ve dağıtmaḳ tavıḳ geñil geñil ötmek ve cemᶜ ve defᶜ ve ḥabs itmek ve degirmen çevirmek.

كِرْكِرَةٌ [kirkiretün] Deve aġzından ṣarḳan ḳızıl ṭaġarcıḳ ve gögüs ve bir cemāᶜat ve ḳoltuḳ yayı.

كُرْكُورَةٌ [kürkūretün] Ziyāde deriñ dere.

كِرَزَةٌ [kirezetün] Çobān hegbeleri.

كَرَارِزَةٌ [kerārizetün] Çaḳır ṭoġanlar.

كَرْبَسَةٌ [kerbesetün]Ayaġı buḳaġılınıñ yörüyüşi.

كَرْدَسَةٌ [kerdesetün] م ve yabcacıḳ yörüyüş ve olunan ᶜahd ve baġluluḳ ve muḥkemlik ve ḫışımla sürmek.

11.

كُرْدُوسَةٌ [kürdūsetün] Bir bölük at ve her bir yirde cemᶜ olan arası añlı iki kemik ve yumrulanan kemük başı.

كُرَّاسَةٌ [kürrāsetün] Bir cüz kitāb.

كَرْفَسَةٌ [kerfesetün] Buḳaġılı kişi yörüyüşi ve ṭar ḳılmaḳ.

كَرْكَسَةٌ [kerkesetün] Giri döndürmek ve ayaġını buḳaġılamaḳ.

كَرْبَشَةٌ [kerbeşetün] Ṭutub baġlamaḳ ve ayaġını bir yire cemᶜ itmek ve ayaġı baġlu yörüyiş.

كُرْضَةٌ [kürḍetün] Raḥm ḥalḳası.

كُرْظَةٌ [kürẓetün] Oḳ gezi ve yay başı gezi.

كَرْبَعَةٌ [kerbeᶜātün]Yire urub başmaḳ.

كَرْسَعَةٌ [kerseᶜātün] Yilmek ve bilegine ḳılıcıla urmaḳ.

كُرْسُعَةٌ [kürsüᶜātün] İnsan cemāᶜati.

12.

كُرْسُوعَةٌ [kürsūᶜatün] م ve Yilmeklik.

كَرِعَةٌ [keriᶜatün] İştāhlı ᶜavrat.

كُرْسُفَةٌ [kürsüfetün] Bir pāre pamıḳ.

كِرْسآفَةٌ [kirsāfetün] Göz bulanıḳlığı ve ẓülmeti.

كَرْسَفَةٌ [kersefetün] Ṭavar sinirlemek yaᶜni siñirñi kesmek duşağı ṭar itmek.

كَرْشَفَةٌ (معاً) / كِرْشِفَةٌ [kerşefetün/ kirşifetün] Ḳalıñ yir.

كِرْشآفَةٌ [kirşāfetün] م

كِرْنآفَةٌ [kirnāfetün] Aġacda ḳalan budaḳ ve ṣalḳım kesindisi.

13 .

كِرْنِفَةٌ [kirnifetün] Yumrı burun.

كَرْنَفَةٌ (صح) [kernefetün] Ḳılıcıla urmaḳ ve kesmek ve ᶜaṣāyıla urmaḳ.

كُرْنَفَةٌ [kürnefetün] İnce arıḳ nesne.

كَرْبَلَةٌ [kerbeletün][9]

كَرآمَةٌ [kerāmetün] Yaramazlıḳ idene eylük itmeklik ve giñiş ḫulḳlılıḳ ve ᶜafv itmeklik ve ᶜazizlıḳ ve ḥurmetluluḳ ve tirkişiye ᶜizzet idub bed fiᶜl āşikāre ḳılmaḳ ve küp ḳapağı ve ḫāṣṣa ve vilāyet ve artıḳlağı olan ᶜizzetdur.

كَرِيمَةٌ [kerīmetün] Güzel ḫulḳı ḳız ve eyü biten yir ve kişiniñ ḫātunı ve şerīf olan aġża el gibi ḳulaḳ gibi ve göz.

كِرْمَةٌ [kirmetün] م

كُرْمَةٌ [kürmetün] م ve Nāhiyyetün bi'l-Yemeni.

كُرّآمَةٌ [kürrāmetün] م

كَرّامِيَّةٌ [kerrāmiyyetün] Bi-teşdīdin ellezine yaḳūlune bi-ennallahe ṭaᶜālā müsteḳirrun ᶜale'l-ᶜarşi ve ennehu cevherun subḥanehu taᶜālā an ẕālike ulūvvan kebīran (*İki şedde ile okunur. Kerrāmiyyeler, yüce Allah'ın sadece arşta bulunduğunu ve onun cevher olduğunu söylerler. Yüce Allah bunlardan münezzehdir.*).

كَرْمَةٌ [kermetün] غ ve ة bi-ḥabes ve omaca kemik başı ve bir dāne baġ omcası.

[81/b]

1.

كُرَمِيَّةٌ [küremiyyetün] ة

كَرْمِينِيَّةٌ [kermīniyyetün] د Bi-Buḫāra.

كِرآمِيَّةٌ [kirāmiyyetün] Kereme mensūb olanlar.

كَرْدَمَةٌ [kerdemetün] Bahādırlıḳ ve çirkinlik.

[9] AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. EE, H1, HB ve YB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

كَرْزَمَةٌ [kerzemetün] Nışf-ı nehāra dek taᶜām yimek.

كَرْشَمَةٌ [kerşemetün] Yüz ve ceh gibi.

كُرْشُومَةٌ [kürşūmetün] Çirḳin yüzli.

كُرْكُمَةٌ [kürkümetün] Bir pare aṣbir çiçegi ve zaᶜfirān ve ṣaḳız.

كَرْسَنَّةٌ [kersennetün] Burçaḳ.

كَرِينَةٌ (صح) [kerīnetün] Zil ya ṭanbura çalıcı ᶜavrat.

كَرَاهَةٌ [kerāhetün] Bir nesneden ürkmeklik ve ibā itmeklik ve meşaḳḳatlilik ve çirkinlik ve bir aḫare güc itmeklik.

كَرَاهِيَّةٌ [kerāhiyyetün] م

2.

كُرْهِيَّةٌ [kürhiyyetün] م ve yüz dürükligi.

كَرَاهِيَةٌ [kerāhiyetün] م

كَرْهَةٌ [kerhetün] Ḳalıñ perk yir.

كَرِيهَةٌ [kerīhetün] Çirkin ᶜavrat ve ḳılıc.

كَرْوَانَةٌ [kervānetün] Dişi keklik.

كَرِيتْ [kerīt] Tamām bir yıl.

كِرْوَةٌ / كُرْوَةٌ (معاً) [kirvetün/ kürvetün] Ṭavara virilen kirā ve ücret ve giri virmeklik.

كَرِيَةٌ [keriyetün] Imızġanmış ᶜavrat.

كَرِيَّةٌ [keriyyetün] Çoḳ nesne ve bir cins otdur.

كُرَةٌ [küretün] Ṭop ve her yuvalaḳ nesne.

3.

كُرَاتٌ [kürāt] ج

ز

كُزْبُرَةٌ [küzbüretün] Kişniç toḫmu kendüsi.

كَزَّةٌ [kezzetün] Perk yay ve ṭar delikli ḳıçırdar baḳara ve ḳurı yapraḳ ve kurı yapraḳlı ḫurmā aġacı.

كُزُوزَةٌ [küzūzetün] Yübūset ve baḫīllıḳ ve perklik ve çirkin yüzlilik.

كَزْمَةٌ [kezmetün] Toparca ḳulaḳ memesi.

كَزْنَةٌ [keznetün] Laḳabu Muḥammed bin Dāvūdu'r-Razī el-muhaddiṣ.

س

كَسْبَةٌ / كِسْبَةٌ (معاً) [kesbetün/ kisbetün] Ḳazanc.

كَسْحَبَةٌ [kesḥebetün] Uġurlayın arḳun arḳun yörüyiş.

4.

كُسَاحَةٌ [küsāḥatün] Süpründi ve kötürümlük ve el felkligi.

كُسَارَةٌ [küsāretün] Ṣınub ḳopan nesne.

كَسْرَةٌ [kesretün] Esre ve aldanma.

كَسَاسِرَةٌ [kesāsiretün] Giñiş memlekete taṣṣaruf iden pādişahlar.

كُسْبَرَةٌ / كُسْبُرَةٌ (معاً) [küsberetün/ küsbüretün] Kişnic otı.

كُسْفَرَةٌ [küsferetün] م

كَسْكَسَةٌ [keskesetün] Perk toḳmağıla yavuz dögmek.

كُسْعَةٌ [küsᶜatün] Elinde olan aḳ sekil ve ṭavşancıl ḳuyrıġı altında olan aḳ yüñler ve ṣıġır ve eşek ve azadsız ḳul ve

ḳulanılan ṭavarlar ve bir ṣanem idi ve etmek pāresi.

5.

كَسْعَةٌ [kesʿatün] Ḳuşun boġazında olan ak yüñler.

كُسْتِيجَاةٌ [küstīcātün] Kāfirleriñ geydikleri ḳara kiçeden işleme ya yüñden işleme şabḳa ve zünnār ve kıvrık ve müceveze.

كِسْفَةٌ [kisfetün] Pāre.

كَسَفَةٌ [kesefetün] Benī Neʿamā binarı.

كَسِلَةٌ [kesiletün] Kehel ʿavrat.

كَسِيلَةٌ [kesīletün] م

كَسْلَانَةٌ [keslānetün] م

كَسْطَالَةٌ [kesṭāletün] Toz.

كَسْمَلَةٌ [kesmeletün] Yebce yebce yörüyiş.

كُستْ [küst] Ḳusṭdur.

كَسِيتَةٌ [kesītetün] Aʿżāsından birisi ṣınık olan nāḳa.

كِسْرَةٌ [kisretün] Etmek pāresi.

كُسَيْتَةٌ (صح) [küseytetün] Etmek pāresi.

6.

كِسْوَةٌ كُسْوَةٌ (معاً) [kisvetün/ küsvetün] Geyesi ve libās ve ٌ bi-Dımışḳ

ش

كُشْاءَةٌ [küşʾetün (bi'l-ḳaṣr)] ʿAyb.

كَشْمَخَةٌ [keşmeḫatün] Yumşacıḳ yapışaḳ ot.

كِشْرَةٌ [kişretün] Diş ṣırıdıb gülmeklik ve şinlik.

كَشَّةٌ [keşşetün] ٌ Bi-Curcān.

كُشَّةٌ [küşşetün] Alın saçı ve bir külte saç.

كَشْكَشَةٌ [keşkeşetün] Ḳaçmaḳ ve ilan gevdesiniñ āvāzesi ve āvāze itmeklik.

كَشَطَةٌ [keşaṭatün] Deve derisini yüziciler ve ṣulayıcılar.

7.

كَشَفَةٌ [keşefetün] Açıcılar.

كُشَّانِيَةٌ [küşāniyetün] دٌ Bi'l- Ġarīb.

كُشْيَةٌ (صح) [küşyetün] Kelerin içi yaġı ve ḳuyruġı dibi.

ص

كَصِيصَةٌ [keṣīṣatün] Cemāʿat ve geyik ṭutacaḳ duzaḳ.

ض

كَضْكَضَةٌ [keḍkeḍatün] Sürʿat.

ط

كُظْرَةٌ [küẓretün] Bögrek yataġı ve ferc ḳıyısı ve gez.

كِظَّةٌ [kiẓẓetün] Ḳatı ṭoḳluḳ ve ṭoḳluḳdan ṣolıyamamaḳ.

كِظَاظَةٌ [kiẓāẓetün] م ve ġamlılıḳ ve elemlilik.

8.

كَظْكَظَةٌ [keẓkeẓetün] Ḳarın ṭolduḳca ṭos ṭoġrı olub oturmaḳlıḳ ve ḳırbayı ṭoldurduḳca düm düz olub ḳayışmaklıḳ.

كَظِيمَةٌ [keẓīmetün] Azıḳ ḳoyacaḳ ḳab ve ġażabını hażm idici ʿavrat ve ḳuyu

ḳatına ḳazılmış ḳuyu ki birinden birine maḫfī mecra ola.

كِظَامَةٌ [kiẓāmetün] Dere ağżı ve fercde olan sidik yolı ve ḳab ve terāzū başına ṭaḳılan ḥalḳa ki keffe ibleri añа bağlanur ve yay biline ṭaḳılan taşma ve terazuᶜ mıḫī ve deve burnına ṭaḳılan ip ve oḳa ṣarılan sinir ya yilek yiri ve ṭıḳac ve ḳuyu yanında ḳazılan ḳuyu ki altından birinden birine arḳ ola.

ع

كَعْبَةٌ [kaᶜbetün] Mekketullahdur ve aşıḳ ve çardaḳ ve her murbbaaᶜ olan ev.

كَعَبَاتٌ [kaᶜabātün] ج ve Rabīᶜa ḳabīlesi ṭavāf itdikleri evdir.

كَعَابَةٌ [keᶜābetün] ᶜAvrat nar memeli olmaḳ ve kızın memesi alma ḳadar ṭomalmaḳlıḳ.

كُعُوبَةٌ [kuᶜūbetün] م

كُعْكُبَّةٌ [kuᶜkubbetün] Evvelā dört bölük urulub ṣoñra bir yire dirilüb örülen sac ve dişi çıtlımış ṭaraḳ.

9.

كُعْبِيَّةٌ [küᶜbiyyetün] İplik ile dişi çitilmiş ṭaraḳ.

كُعْبَةٌ [küᶜbetün] Ḳız ḳızlığı.

كَعْكَعَةٌ [kaᶜkaᶜatün] Ḥabs eylemek.

كَعْسَةٌ [kaᶜsetün] Barmaḳ sünügi.

كَعْدَبَةٌ [kaᶜdebetün] Kem er.

كُعْدُبَةٌ [küᶜdubetün] Ṣu ḳabarcığı.

كَعتْ [kaᶜt] Eçiş er.

كُعَيتْ [küᶜayt] Bülbül.

كَعْتَةٌ [kaᶜtetün] Eçiş ᶜavrat.

كُعْتَةٌ [küᶜtetün] Ṣırça ṭabaḳ ve şīşe ḳapağı.

كَعْدَةٌ [kaᶜdetün] م

كَعرَةٌ [kaᶜretün] Yumrıca nesne.

10.

كَعْبَرَةٌ / كَعْبَرَّةٌ (معاً) [kaᶜaberetün/ kaᶜaberretün] Boğun ve yabāna atılan ṣōrba ve ᶜavrat.

كُعْبُرَةٌ [küᶜbüretün] Ṣaman boğunı ve yabāna atılan ṭaᶜām baḳiyyesi ve cemiyyet yiri ve dökülüb biten kemik ve yumrı omaca başı deve ḳuyruğına yapışub ḳuruyan sıvıḳ ḳıḫ ve bilek başı ki elden yana gelür ve bir pāre et ve perk kemük.

كُعْبُورَةٌ [küᶜbūretün] Dirnek yiri.

كُعْبُرَّةٌ [küᶜbürretün] م ve ᶜacem kāfire ᶜavrat.

كُعانَةٌ [küᶜānetün] Bir ᶜavrat evidür.

ف

كَفاءَةٌ [kefāʾetün] Müşābeḥat ve deñkdeşlik ve mürāḳabe ve mücāzāt.

كَفْوَةٌ / كُفْوَةٌ (معاً) [küfʾetün/ kefʾetün] Bu yıl ki ḫurmā ve köşek ve tereke ve bu yıl ki ḳoyunuñ südi ve yüñi ve yapağısı.

كُفُوَّةٌ [küfūʾetün] م

11.

كَفتْ [keft] Yüzünden defᶜ idüb ṣavmaḳ ve ḳışımlayub almaḳ żamm itmek ve

ḳuş sürʿatile ucmaḳ ve bir yire büzili virmek ve tīz tīz yilmek ḳaplamaḳ ve cemʿ itmek ve ileri gecmek ve ince arıḳ yiyni şevik recül ve kücücük çölmek ve gāh arḳası ve gāh ḳarnı yuḳarı gelmek ve ḳatıḳsız etmek ve ölüm ve ölmek.

كَفِيتْ [kefīt] م ve şevik peyik ve nesne żāyiʿ olmaz ṭaġarcıḳ.

كِفَاتْ [kifāt] م ve esbāb birikdirib ṣaḳlayacak yir ve dirnek yiri ve añsızdan ölmek.

كَفّاتْ [keffat] Arslan.

كِفتْ [kift] Kücücük çölmek ve ṣaġca ṭaġarcıḳ.

كُفَتْ [küfet] Dört ayaġını bir yire getürüb ṣıçrayan ṭavar.

كُفَتَةٌ [küfetetün] م

كَفْخَةٌ [kefḫatün] Aḳ ḳaymaḳ.

كَفَرَةٌ [keferetün] Ḥaḳ Taʿālānıñ niʿmetlerine inkār idenler ve setr idenler.

12.

كَفّارَةٌ [keffāretün] And günāhından ḳurtulmaġa sebeb olan nesne ṣavm gibi ṣadaḳa gibi ve günāh silinüb mavf olmaḳlıḳ.

كُفْرَةٌ [küfretün] Ẓulmet.

كَفَرِيَّةٌ [keferiyyetün] ة Bi’ş-Şāmı.

كَفَّةٌ [keffetün] Şāẕılıġıla bulaşma ve çuḳurcaḳ ve terāzūnıñ bir ṭarafı ve duzaḳ ve ḳaṣnaḳ.

كِفَّةٌ [kiffetün] م ve göz oyumı ve devri.

كُفَّةٌ [küffetün] Çevre etek incefi ve çevre olan nesne ve kenār ve aşaġa ṣarḳan diş eti ve çevre yiv ve aġac ṭorusı ve cemāʿat ve ḳarantı ve yaḳın olan kimse ve evvel çıḳan bulut ve keş bişirecek ṭaş ve ve giceyile gündüz buluşduġı vaḳt ya ṭañlacaḳ ya aḫşāmla geyik ṭutacaḳ duzaḳ ve gegirmi ḳumlıḳ.

كَفْكَفَةٌ [kefkefetün] Menʿ itmek.

كَفالَةٌ [kefāletün] Ḫidmet boyuna almaḳ ve benüm boynuma dimek ve ʿāmillıḳ.

13.

كَفْنَةٌ [kefnetün] Bir cins aġacdur ḳara ḳavıḳ ot.

كُفْنَةٌ [küfnetün] Güzel mezarca ki uşaḳ ḳara ṭaşlı ola.

كِفايَةٌ [kifāyetün] Yiterlik ve yitecek ḳadar nesne ve bir kişide biş aḳce borcın variken ol kişi ol ḳadarlıḳ senden bir nesne alub ṭutışdırmaḳlıḳ.

كُفْيَةٌ [küfyetün] Azıḳ.

ل

كَلاءَةٌ [kelāʾetün] Ṣaḳlamaḳlıḳ ve ḳurımaḳlıḳ ve ḳamçıyıla urmaḳ ve borc eglenmek ve yir otlanmaḳ ve ʿömr tamām olmaḳ ve giri giri baḳmaḳ.

كَلِيئَةٌ [kelīʾetün] Vāfir otlı yir.

كُلْاءَةٌ [külʾetün] Taʾḫīre ḳomaḳ ve beğ yirini bulsun diyü virilen aḳce.

كِلابَاتٌ [kilābātün] Kelbler.

كَلْبَةٌ [kelbetün] Dikenli bir nevᶜ aġacdur ve diken ve ġ bi-ᶜümman ve ḳancıḳ kelb gāh gāh ḥayż görür.

كُلْبَةٌ [külbetün] Şiddet ve ṭarlıḳ ve ḳaḥṭlıḳ ve meyḫāne ve kelb ve kedi bıyığı ki uzun ḳıllardur ve ṣovuḳ şiddeti ve ṭasma ya ṣırım ve ġ bi-diyār-ı Bekir [82/a]

1.

كَلِبَةٌ [kelibetün] Bir nevᶜ dikenli aġacdur.

كَلَبَةٌ [kelebetün] Kelbden kişiniñ uṣṣı gitmeklik.

كَلْحَبَةٌ [kelḥabetün] Od yalıñı āvāzesi ve ḳılıcıla urmaḳ ve laḳabu Hübeyret.

كَلْتَحَةٌ [kelteḥatün] Bir dürli yörüyiş.

كَلْدَحَةٌ [keldaḥatün] م ve perklik ve ḳarılıḳ.

كَلْدَةٌ [keldatün] Perk yir ve ṭaşsız ḳalıñ yir ve depe ve ṣırtlan.

كَلَدَةٌ [keledetün] م

كِلْدَةٌ [kildetün] Ḥarṯ bin Kilde.

كَلْهَدَةٌ [kelhadetün] Künyetü recülin.

كَلْكَسَةٌ [kelkesetün] Arṣ dinilen cānavarcıḳ aġzından yumurdlar.

كَلْمَسَةٌ [kelmesetün] Yörüyüb gitmek.

2.

كَلْهَسَةٌ [kelhesetün] Gögsü üzerine düşmek ve baş aşaġa egüb omuzlarını bir yire ṣıḳub yörümek.

كُلْسَةٌ [külsetün] Boz olan renk.

كَلَطَةٌ [keleṭatün] Ayaġı kesilmiş kişiniñ yilmesi ve ibnü'l-Ferazdāk ve aġsayub yigmek.

كَلَظَةٌ [keleẓetün] م

كَلَعَةٌ [keleᶜatün] Bir süri ḳoyun.

كَلِعَةٌ [keliᶜatün] Ṭabanı yarıḳ olmış deve.

كَلَعَةٌ [keleᶜatün] Yaramaz ḫūlılar.

كُلْعَةٌ [külᶜatün] Deve ḳıçında olur bir marażdur ve tüyüni döker yarıḳ yarıḳ ider.

كُلْفَةٌ [külfetün] Yüz çiġidiniñ rengi ve bozuraḳ ḳızıl renk ve zaḥmet meşaḳḳat ve götürülen yük ve ceddü ᶜĀmir bin ḥarṯ.

3.

كَلْفَةٌ [kelfetün] م

كَلَّةٌ [kelletün] Çöngece şofra.

كُلَّةٌ [külletün] Tālḫīr ve cümle ᶜavratlar.

كِلَّةٌ [killetün] Çöngelik ve ḥālet ve ince perde ve sivri sinekden ḳorunmaḳ içün bizi ev gibi dikerler daḫı içine girirler ana dirler ve ḳızıl yükden havıṭa ṭaḳılan ḳoza.

كُلْكُلَةٌ [külkületün] Dinḳazca ᶜavrat.

كُلاَكِلَةٌ [külākiletün] ج

كَلاَلَةٌ [kalāletün] Yorġunluḳ ve çöngelmeklik ve yaraḳ nesne kesmeklik ve göz nūrınıñ feri olmamaḳlıḳ ve dil söyleyimemeklik ve oġlı ve babası olmayan recül ve

mīreteyesi olmayan recül ve amuca oġlı ya ana kız ḳardaşı.

كُلُولَةٌ [külūlatün] م

كَلْمَةٌ [kelmetün] Bir yirde olan yara ve yaralamaḳ.

كَلْمانِيَّةٌ [kelmāniyyetün] Faṣıḥ sözli ʿavrat.

4.

كَلِمَةٌ [kelimetün] Bir söz ve bir keleci ve bir ḳaṣīde ʿīsā ya kelime dinildi bişikde söylendiginden ötüri babasız gün dinmegile var olduġundan ötüri .

كَلِماتٌ [kelimātün] ج ve'l-murādu mine'l-kelimāti't-tāmmeti'l- Esmāü'l-Hüsnā ve'l-kütübü'l-münzeletü (*Esmaü'l Hüsnā' da ve dört büyük kitapta tamamlanmış kelimeler.*).

كِلْمَةٌ [kilmetün] Bir ḳaṣīde.

كَلْثَمَةٌ [kelṯemetün] Yüz eti yumruluġı.

كَلْشَمَةٌ [kelşemetün] Ḳarı ʿavrat.

كَلتْ [kelt] Cemʿ itmek ve ṣuyı çanaḳ içine dökmek ve ṭavar ḳarnına depme urmaḳ yörüsün diyü ve yabāna atmaḳ.

كُلَّتْ [küllet] Yügrük at.

كُلَتْ [kület] م

كَلِيتْ [kelīt] Uzun ṭıḳac ṭaşı.

5.

كِلِّيتْ [killīt] م

كُلْتَةٌ [kültetün] Ḥıṣṣa ve pāre ve bölük.

كُلْوَةٌ [külvetün] Bögrek.

كِلْوَةٌ [kilvetün] دٌ ve'l küttübü'l-munzeletü.

كُلْيَةٌ [külyetün] Bögrek ve yay ṭutamaġı ve aşaġa olan bulut ve ṭaġarcıḳ ḳulpı altına dikilen degirmi pāre deri.

كُلِّيَةٌ [külliyetün] Kötürilik.

كَلِيَّةٌ [keliyyetün] عٌ

م

كَمْاءَةٌ [kemʾetün] Yinecek güzel mantār.

كُمَيتْ [kümeyt] Ḫurmāyı ṭurı at yaʿni at ḳızıl iken ḳatı ḳızıllıḳ bile ḳarışıḳ ola ve ḳızılıraḳ ḳara renkli sücī ve ism-i recülin.

كُمْةٌ (صح)[kümtün] ج

6.

كَمتْ [kemt] Kümeyt renkli olmak ve göñülde kīn ṭutmaḳ.

كَمْتَةٌ [kemtetün] م

كِماتَةٌ [kimātetün] م

كُمْتَةٌ [kümtetün] م

كَمِيتْ [kemīt] Aṣl ve dib.

كُمْةٌ [kümtün] Cemʿi kümeyt.

كُمْدَةٌ [kümdetün] Beñiz bozulmaḳ ve ḳatı maḫzun olmaḳ ve göñül taṣası ve ġam ġuṣṣa ve eskilik ve yaḳu bizi.

كِمادَةٌ [kimādetün] م ve ḳarın aġrısı.

كُمُدَّةٌ [kümüddetün] Ẕeker.

كُمَّهْدَةٌ [kümmehdetün] Ẕeker başı.

7.

كَمَرَةٌ [kemeratün] م

كُمُرَّةٌ [kümürratün] Ẕeker ya büyük ẕeker.

كَمْتَرَةٌ [kemteretün] Eçişiñ ṭırġalayıb yilmesi ve yörimesi ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve aġzını perk bağlamaḳ.

كِمْتِرَةٌ [kimtiretün] Semiz er yörüyişi.

كُمْتُرَةٌ [kümtüretün] Dinḳazca ᶜavrat.

كَمْثَرَةٌ [kemṯeretün] Bir yire birikmek ve ṣıḳışmaḳ ve bir birine girişmek.

كُمَّثْرَاةٌ [kümmeṯrāt] Bir dāne armūd.

كُمَّثْرَيَاةٌ [kümmeṯreyātün] ج

كُمَيْثِرَةٌ/كُمَيْثَرَةٌ [kümeyṯiratün/ kümeyṯeratün] Küccük armūdcıḳ.

كُيْمَثُرَاتٌ [küymeṯürāt] م

كُمَيْمِيثْرَةٌ (صح) [kümeymīṯretün] م

كُمْزَةٌ [kümzetün] Bir yığın nesne.

كَمْشَةٌ [kemşetün] Ḳısacıḳ memeli ḳoyun.

كَمَاشَةٌ [kemāşetün] Serīᶜlik.

كَمَلاَةٌ [kemāletün] Tamāmlar ve eyü ḫūlar.

كِمَّةٌ [kimmetün] Ṭomurcuḳ ve çiçek ḳılıfı ve degirmi yaṣṣı tāc.

كِمَمَةٌ [kimemetün] Ḳaftān yiñleri.

8.

كِمَامَةٌ [kimāmetün] Ṭomurcuḳ ve ḳılıfı ve deve aġzına bağlanan nesne ışırmasun diyü.

كَمْكَامَةٌ [kemkāmetün] Dinḳazca ᶜavrat.

كَمِّيَّةٌ [kemmiyyetün] Nitelik.

كُمْنَةٌ [kümnetün] Gözde olan ẓulmet ve humret ve cereb.

كُمَاةٌ [kümātün] Bahādırlar ve yaṣlı yaraḳlı keyimli erler.

ن

كَنْخَبَةٌ [kenḫabetün] Söz ḳarışıḳlığı.

كَنَتْ [kent] Aᶜżā ḳuvvetlanmaḳ ve büyümek ve güzel olmaḳ ve muḥkemlik.

كُنُوتْ [künūt] م

كَنِيتْ [kenīt] Hiç ṣuṣız ḳırba.

9.

كَنْعَتْ [kanᶜat] Dikenli balıḳ.

كَنْدَةٌ [kendetün] Nāḥiyetün bi-Ḫucend.

كِنْدَةٌ [kindatün] Ṭaġ pāresi ve bir ḳabīledur.

كُنْدَةٌ [kündetün] ة

كِنَّارَةٌ [kinnāretün] Ketān bizi yarısı ve def ve deblek ve ṭavul ṭabūre.

كِنْبِرَةٌ [kinbiretün] Yumrı burun ucı.

كَنْتَرَةٌ [kenteretün] م

كُنْتُرَةٌ [küntüretün] Dirneklice nesne ve ẕeker başı.

كَنْدَرَةٌ [kendaretün] Ḳalıñ yüce yir ve ḥaṣīr yüzünde olan yol yol yüksecik yir.

10.

كِنْدَارَةٌ [kindāretün] Bir cins hörgücli balıḳdur.

كِنْدَرَةٌ [kinderetün] Ġalīẓlıḳ.

كَنْعَرَةٌ [kenᶜaretün] Büyük deve.

كِنْفِيرَةٌ [kinfīretün] Burun ucı.

كَنَهْوَرَةٌ [kenehveretün] Büyük deve ve ḳoca deve.

كَنْهَرَةٌ [kenheretün] ٌ Bi'l- Dehhanā.

كَنْزَرَةٌ [kenzetün] Yemāme'de bir deredur ve ism-i recülin.

كُنَاسَةٌ [künāsetün] Süprindi ve ٌ bi'l- Kūfeti.

11.

كَنِيسَةٌ [kenīsetün] Yahūdīler ya naṣrāniler kelīsesi ve güzel ᶜavrat ve Yemen deñizinde bir ilimāndur.

كُنَيْسَةٌ [küneysetün] Taṣġirdur ve yidi yir adıdur.

كُنْظَةٌ [künẓetün] Perk ṣıkma ve meşaḳḳat.

كُنَّاشَةٌ [künnāşetün] Aġac özdeki ve aṣl.

كَنَفَةٌ [kenefetün] Bucaḳ ve ṭarāf.

كَنْفَلِيلَةٌ [kenfelīletün] Yumrı ḫutaz ṣaḳal.

كَنْمَةٌ [kenmetün] Cirāḥat.

كَنَّةٌ [kennetün] Kişiniñ oġlı ᶜavratı veya ḳardaşı ᶜavratı ve ٌ bi- Fariṣ.

كَنْعَتَةٌ [kenᶜatetün] Büyük deve.

كَنْدَجَةٌ [kendecetün] Dīvārda mala yiri.

12.

كِنَّةٌ [kinnetün] Perde ve ḳılıf ve ḳab ḳacaḳ ve aḳlıḳ.

كُنَّتٌ [künnetün] Dīvār sacaġı ve töresi ve ḳapu üzeri ve gölgelik ve kiler ve iraf ve bir ḳabīledir.

كَنِينَةٌ [kenīnetün] ٌ

كِنَانَةٌ [kinānetün] Terkeş ki deriden ola ya aġacda ola.

كَنْكَنَةٌ [kenkenetün] Ḳaçmaḳ ve süst olmaḳ ve evde oturmaḳ.

كُنْيَةٌ [künyetün] Bir kişiyi riᶜāyet idüb meşelā adı Abdullah iken Ebūbekr diyü adını ayamaḳ.

كِنْيَةٌ [kinyetün] م

كِنَايَةٌ [kināyetün] Kişi bir lafẓı söyleyüb añdan bir āḫar nesneye varmaḳlıḳ aṣl lafẓın izāsında olan maᶜnayı ḳoyub ya lafẓın mecāzen ya ḥaḳīḳaten bir ṭarafı işaret eyledigi nesneyi dilemek.

و

13.

كَوْبَةٌ [kevbetün] Ḥasret.

كُوبَةٌ [kūbetün] Nerd ve saṭranc ve deblek ve ḳopuz ve nesne sürtecek fihr ve boġazı şınmış bardaḳ ve ṣaḳsısı.

كَوْكَبَةٌ [kevkebetün] Bir dāne ıldız ve bir bölük cemāᶜat ve ıldıramaḳ ve şuᶜlelenmek.

كَوْكَبِيَّةٌ [kevkebiyyetün] ٌ

كُوْثَةٌ [küvṯetün] Ucuzluḳ.

كُخَةٌ [küḫatün] Ṣaẕ ṭam.

كِوَخَةٌ [kiveḫatün] ج

كَوْعَرَةٌ [kevᶜaretün] Yumrı burunlı ve semizlik.

كُوْرَةٌ [küretün] Ne büyük ne kücük olan orta şehr ve nāḥiye.

[82/b]

1.

كُوآرَةٌ [küvāretün] Aru ḳovanı eger çitden eger aġacdan eger balçıḳdan ya kömec delüginde ki bal.

كُوآرَّةٌ [küvvāretün] م

كُوَّرَةٌ [küvveretün] م

كِوآرَةٌ (صح) [kivāretün] م ve dülbend ve ġaflet.

كُويَرْةٌ [küyertün] Taşġırdur ve cebelün bi'l- ḳabeliyye.

كَوْزَةٌ [kevzetün] Cemᶜ olmaḳ.

كِوْزَةٌ [kivzetün] Şu içecek bardaḳlar.

كُوآشَةٌ [küvāşetün] Büyük ẕeker başı.

كَوْسَلَةٌ [kevseletün] م

كَوْتَعَةٌ [kevteᶜātün] Eşek ẕekeri başı.

كُوفَةٌ [kūfetün] Degirmi yıġılmış ḳızıl ḳumluḳ ya çaġıllı ḳumluḳ yir ve ᶜIrāḳ-ı Kübriye şehri ve Ḳubbetu'l İslam şehri ve bir şehr dağıdur.

2.

كُوَيْفَةٌ [küveyfetün] ġ Ḳurbe'l- Küffeti.

كَوْكَوَةٌ [kevkevetün] Ditreyi yörümek ve yilerek gitmek ve yaḳın adımlayub yörümek.

كُوآكِيَةٌ [küvākiyetün] Ḳışa boylıca nesne.

كَوْكَاةٌ [kevkāt] م

كَوْشَلَةٌ [kevşeletün] Büyük ẕeker başı.

كَوْشَآلَةٌ [kevşaletün] م

كُلَةٌ [kületün] Yemen'de bir ḥişārdur.

كُوْمَةٌ [kümetün] Bir yıġın nesne ve ḳıṭᶜa ism-i-imrāᵓetin.

كُلاَنَةٌ [külānetün] Ḳındıra otı.

3.

كُونَةٌ [kūnetün] ġ

كُوَّةٌ [küvvetün] Ṭaşıraya açılan pençere ve peletir.

ه

كُهْبَةٌ [kühbetün] Ḳara ṣaġı boz renk ya ṭarġıl boz renk ya ḳaralıḳ.

كُهُورَةٌ [kühūretün] Yüz dürüklügi ve turşılıġı.

كَهْمَسَةٌ [kehmesetün] Apış arası ṭarlıġı ve apış arasına ṭopraḳ bulaşmaḳ.

كُهُولَةٌ [kühūletün] Ṣaḳal ḳırarmaḳlıḳ ve otuz yaşından ya otuz dördünden ya otuz dördünden gecmeklik.

كُهَيْلَةٌ [küheyletün] ġ

كُهَّلَةٌ [kühheletün] Ḳır ḳıllar.

4.

كَهْكَآمَةٌ [kehkāmetün] Heybetli kimse.

كَهَانَةٌ [kehānetün] Ġaybdan ḫaber vermeklik ve ġāyibe hükm itmeklik.

كِهَانَةٌ [kihānetün] Ġaybdan ḫaber viricilik ve ġāyibe ḥükm idicilik ṣanᶜatı.

كَهَنَةٌ [kehenetün] Ġaybe ḥükm idiciler.

كَهَّةٌ [kehhetün] Büyük ḳoca deve ve ḳarı ᶜavrat ve sarḫōş.

كَهْكَهَةٌ [kehkehetün] Ḥarāret ve gögüs gürüldüsi ve iñileme.

كَهْكَاهَةٌ [kehkāhetün] Semiz ḳız ve heybetli kimse.

كَهَامَةٌ [kehāmetün] İḳdāmsızlıḳ.

كَهَاةٌ [kehātün] Semiz deve ya yumrı deve ya ṣarḳıḳ emcekli deve.

5.

ي

كَيْنَةٌ [keyᵓetün] Ḳorḳaḳ żaᶜīf ᶜavrat.

كَيْلَجَةٌ [keylecetün] Kile ve ölçek.

كَيَالِجَةٌ [keyālicetün] ج

كِيَرَةٌ [kiyeretün] Deriden olan ḳuyumcı körükleri.

كِيَاسَةٌ [kiyāsetün] ᶜĀḳıllıḳ ve zekīlik.

كَيْسَةٌ [keysetün] Bintü ebī keşīran.

كَيِّسَةٌ [keyīssetün] ᶜĀḳıle ᶜavrat.

كِيسَةٌ [kīsetün] Aḳce kisesi.

كِيسَةٌ [kīsesetün] ج

6.

كَيْسَانِيَّةٌ [keysāniyyetün] Refāżīlerden bir ṭāyīfedur.

كَيْسَانِيَّاتٌ [keysāniyyātün] Żāhir rivāyetden māᶜāda olan fıḳh ḳitabları.

كُيُوعَةٌ [küyūᶜatün] Ḳorḳub uçunmaḳlıḳ.

كَيْفِيَّةٌ [keyfiyyetün] Ḫāṣṣa ve nice ölmesi.

كِيفَةٌ [kīfetün] Biz pāresi ve ona yamanan yamalıḳ.

كَيْكَةٌ [keyketün] Yumurda ve tavulġa.

كُيَيْكَةٌ [küyeyketün] Taşġırdur.

كِيلَةٌ [kīletün] Ölceklik.

7.

كَيْنَةٌ [keynetün] Kefīllik ve ḫurmā budağınıñ içiniñ unı anı bekmezile ḳararlar yirler.

كِينَةٌ [kīnetün] Ḥālet ve żillet viren müşkil iş.

كَيْنُونَةٌ [keynūnetün] Olmaḳlıḳ ve dürümeklik.

كَيْخُتْ [keyḫut] Ṣaġrı deri.

كَيتْ [keyt] Ḳolaylamaḳ ve ṭoldurmaḳ.

كَيْتَ كَيْتَ / كَيْتِ كَيْتِ (معاً) [keyte keyte/ keyti keyti] Şöyle şöyle dimekdür.

كَيَّةٌ [keyyetün] Ṭaġlaġı yiri ve ṭaġlamaḳ.

8.

فصل اللام [Faṣlü'l-lām]

لَاءَةٌ [lāᵓetün] Yabān ṣıġırı ve bir binardur.

لَاءْلَاءَةٌ [laᵓlaᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] Ildıramaḳlıḳ ve göz belertmek.

لَابَةٌ [lābetün] Uşaḳ ḳara ṭaşlı yir ve Medīne'niñ iki yanında iki yirdir.

لُؤْلُؤَةٌ [lūᵓlūᵓetün] Bir dāne incü ve cevher.

لِلَالَةٌ [lilāletün] İncü delicilik ṣanᶜatı ve yabān ṣıġırı.

لَاطِئَةٌ [lāṭīᵓetün] Oñulmaz yara ve baş ḳafası üzerinde olan dericige inen yarıḳ.

لَاتَ [lāte] Bi maᶜni leyse degildir nice olur.

9.

لَاتْ [lāt] Bir ṣanem adıdur.

لآتْ [lātt] م

لآفِتْ [lāfit] Urucı.

لآذَةٌ [lāẕetün] Çin'den gelür bir cins ḳızıl abrışım ḳaftāndur.

لآحِسَةٌ [lāḥisetün] Yavız ḳaḥṭlıḳ yil.

لآحِقَةٌ [lāḥiḳatün] Ṣoñradan gelüb irişen nesne.

لآحِشَةٌ [lācişetün] Ṭutmac.

لآكِشَةٌ [lākişetün] م

لآكِجَةٌ [lākicetün] م

10.

لآقِطَةٌ [lāḳiṭatün] Ḳuş ḳurṣağı ve ağızdan söz ḳapıcı.

لآفِظَةٌ [lāfiẓetün] Deñiz ve ḫōraz ve ḳurṣağını ṭoldurub daḫi gelüb yavrısınıñ ağzına ḳoyub yidiren ḳuş ve degirmen ve dünyā ve südüni aşağa ḳoyu viren ḳoyun ve ağız.

لآمِعَةٌ [lāmiʿatün] Bınḳıldar tāze oğlan imigi ıldırayıcı nesne.

لآعَةٌ [lāʿatün] Ḳodugına yanıb yaḳılan eşek ve ذ ve ه fīʿadan ve ḥarīṣ ve ḳorḳaḳ kimse ve ḫorata iden ʿavrat ve demür yürekli ʿavrat.

لآيِعَةٌ [lāyiʿatün] م

لآهِفَةٌ [lāhifetün] Ḥasret çekici ʿavrat.

لآذِقِيَّةٌ [lāẕikiyyetün] ذ Ḳurbe-Ḥaleb.

لآمَّةٌ [lāmmetün] Yaramazlıġı değeñen göz ve şerr ve ḫavz olunanan nesne ve yaramaz ḳaṣdıla baḳan göz.

لآمَةٌ [lāmetün] Demür zirih ve büyük ḳorḳu.

11.

لآيِئَمَةٌ [lāyiʾmetün] Biregüyi ḳınayıcı ve ʿayblayıcı ve ʿayblama ve ḳınama.

لآهَةٌ [lāhetün] İlan.

لآهُوتْ [lāhūt] Gizli olan ʿālem.

لُؤَمَةٌ [lūʾemetün] Çiftciniñ yaşı yaraġı ve tuḫfe virecek güzel ḳumāş ve biregüyi ḳınaġan kimse.

لآءْيَةٌ [lāʾyetün (bi'l-ḳaṣr)] Yabān ṣığırı.

لآعِيَةٌ [lāʿiyetün] Ṣaruca südlegin.

لآغِيَةٌ [lāġiyetün] Fāyidesiz söz ve füḥşiyyāt sözi.

لآيَةٌ [lāyetün] ع

12.

لآوَ [lāve] ع

ب

لَبْاءَةٌ [lebʾetün (bi'l-ḳaṣr)] Dişi arslan.

لَبآءَةٌ [lebāʾetün] م

لَبُوءَةٌ / لِبُوءَةٌ (معاً) [lebūʾetün/ libūʾetün] م

لَبْوَةٌ [lebvetün] م

لَبُوَةٌ [lebuvetün] م

لَبَةٌ [lebetün] م

لَباَةْ [lebāt] م

لَبْنَآةٌ [lebʾātün] ج

لَبْوَاتٌ [lebvātün] ج

لَبَّةٌ [lebbetün] Erin seven ʿavrat ve gümüldürük ve nāzuk bedenli ʿavrat ve gögüs çuḳurcağınıñ üstcegezi.

13.

لَبّاتٌ [lebbātün] ج

لَبَبَةٌ [lebebetün] م

لُبَّةٌ [lübbetün] Bādem içi.

لِبَبَةٌ [libebetün] ج

لَبابَةٌ [lebābetün] İçlülik.

لُبابَةٌ [lübābetün] ᶜAḳllulıḳ.

لَبِيبَةٌ [lebībetün] Żıbın ḳaftān.

لَبْلَبَةٌ [leblebetün] Kişi oġluna mihil seklenmek ve ṭaġılmaḳlıḳ ve ḳoyun ḳuzusını yalamaḳlıḳ ve teke ötmek.

لَبانَةٌ [lebāṯetün] Eglenmeklik.

لُبْثَةٌ [lübṯetün] Bir kişiye müntežīr olub köymek.

[83/a]

1.

لَبِيثَةٌ [lebīṯetün] Ḳaba yil şeyyāden birikmiş cemāᶜat.

لُبْجَةٌ لُبُجَةٌ (معاً) [lüᵓbcetün/ lüᵓbücetün] Çatal çatal bir demirdür çatalına et pāresi geçürürler daḫı anuñile ḳurt ṭutarlar.

لَبَحَةٌ [lebeḥatün] م

لَبَخَةٌ [lebeḫatün] Bir nevᶜ büyük aġacdur Mıṣra fārisden getürmişlerdür ᶜabeşirek yimişi olur ḳoḳusını işideniñ burnı ṭomur ve iki taḫtası bir yire gelse bitişir bir olur.

لَبِيخَةٌ [lebīḫatün] Müşk göbegi.

لُبابِخِيَّةٌ [lübāḫiyyetün] Etlü semiz ᶜavrat.

لُبْدَةٌ [lübdetün] Baṣılmış giçe.

لِبْدَةٌ [libdetün] م ve arslan.

لِبِدَةٌ [libedetün] م

لُبّادَةٌ [lübbādatün] Kepenek ve yaġmurluḳ.

2.

لَبِيرَةٌ [lebīretün] دٌ Bi'l-Ündülüs.

لُبْسَةٌ [lübsetün] Şübhe ve iltibās.

لِبْسَةٌ [libsetün] Bir dürli libās geyiş ve bir dürli geyecek.

لَبَطَةٌ [lebeṭatün] İsm-i recül ve yire urulmaḳ ve yilmek.

لَبْطَةٌ [lebṭatün] Ṭomaġı.

لَباقَةٌ [lebāḳatün] Üstāẕlıḳ.

لَبِقَةٌ [lebiḳatün] Üstāẕ ᶜavrat ve şivekār ẓarīfe ᶜavrat.

لَبِيقَةٌ [lebīḳatün] م

لُبانَةٌ [lübānetün] Ḥācet.

3.

لَبْنَةٌ [lebnetün] ع

لَبِنَةٌ [lebinetün] Südli ḳoyun ve bir dāne kerpiç ve gönlek egindirigi.

لُبْنَةٌ [lübnetün] Bir loḳma ya büyük loḳma.

لُبْنانِيَّةٌ [lübnāniyyetün] Ulu ḥācet ve Lübnān ṭaġına mensūb olan.

لَبُونَةٌ [lebūnetün] Südli deve.

لَبِينَةٌ [lebīnetün] Südli ḳoyun ve südile tamām bislenen at.

لَبِثْ [lebt] Aḫarı gögsüre urmaḳ ve ḳarnını ve aᶜżālarını degenegile urmaḳ ve eline ardına çevirib burmaḳ.

لُبايَةٌ [lübāyetün] Umṭı aġacı.

4.

ت

لُتْبِيَّةٌ [lütbiyyetün] Lutb ḳabīlesine mensub olan ʿAbdullah.

لُتَحَةٌ [lüteḥatün] Zirek ʿaḳil recül.

لَتِخَةٌ [letiḫatün] م

لُتُنَّةٌ [lütünnetün] Kirpi.

لَتْ [lett] Toḳmaġıla dögmek ve perk baġlamaḳ ve ayaḳ duşamaḳ ve pārelamaḳ ve sürtmek ve ḫamīr ya ḳavit ḳarmaḳ ve yanına ḳoşulmaḳ.

لُتَاتْ [lütāt] Düşen ḳab pāresi ve sürtecek ve ḳaracaḳ nesne.

لُتُوتْ [lütūt] Ḳarılmaḳ.

لَتْلَتَةٌ [letletetün] Yemīn-i ġamūse dirler.

5.

ث

لَثَاثَةٌ [leṯāṯetün] İlḥāḥ ve iḳdām ve yaġmur yaġub ṭurmaḳ ve ṭurġurmaḳ

لَثْلَثَةٌ [leṯleṯetün] Żaʿf ve ḫabs ve iḳdām itmek ve ẕaʿyīf ve tereddüd ve sözi añlatmamaḳ ve ṭopraġa bulmaḳ.

لَثْلَاثَةٌ [leṯlāṯetün] Giri giri ḳıçınlayan kehel kimse.

لَثَّةٌ [leṯṯetün] Bir cins aġacdur.

لِثَّةٌ [liṯṯetün] Diş eti.

لِثْدَةٌ [liṯdetün] Göçüb ḳonmaz muḳīm cemāʿat.

لُثْعَةٌ [lüṯʿatün] Duṭaġın diş diblerine degen yiri ve ṯā ḥarfini çoḳ söylemek.

لُثْغَةٌ [lüṯġatün] Dil sinden ṣā ya ya rā dan ġayna ya yā ya lāma döni virmeklik.

6.

لَثَغَةٌ [leṯaġatün] Aġız.

لَثْلَةٌ [leṯletün] ع

لِثْمَةٌ [liṯmetün] Yaşmaḳlanmaḳ.

لَثَاةْ [leṯat] لَهَاةْ maʿnisinedur.

لَثِيَّةٌ [laṯiyyetün] Ferci ve bedeni derlegen ʿavrat.

لَثِيَةٌ [leṯiyetün] Aḳmalı çam aġacı.

ج

لَجَبَةٌ [lecebetün] Südi azalmış ḳoyun ve südi bol ḳoyun.

لَجِبَةٌ [lecibetün] م

7.

لِجْبَةٌ / لَجْبَةٌ / لُجْبَةٌ (مثلثا) [licbetün / lecbetün / lücbetün] م

لَجَاجَةٌ [lecācetün] Önegülük ve ḫuṣūmet.

لُجُوجَةٌ [lücūcetün] م

لَجَّةٌ [leccetün] Āvāzeler ve ses seleñk.

لُجَّةٌ [lüccetün] Gümüş ve ayine ve deñiziñ ġāyet deriñ yiri.

لُجَجَةٌ [lücecetün] ج ve önegü ḥarīf.

لِجَاجَةٌ [licācetün] Yürek oynaması.

لَجْلَجَةٌ [leclecetün] Sözde ıḳınıb tereddüd itmek.

لِجَةٌ [licetün] İçeri girmeklik.

لَجُوجَةٌ [lecūcetün] Ünegü ʿavrat.

لَجِيفَةٌ [lecīfetün] Ḳapunuñ bir cānibi ve bir süvesi.

لَجْفَةٌ [lecfetün] م

لَجَمَةٌ [lecemetün] Ṭavar ki yüzünde uyun gelen yir.

8.

لُجْمَةٌ [lücmetün] Ṣırtı düz ṭaġ ve dere bucaġı.

لُجْنَةٌ [lücnetün] Bir ḳaḍiyye cemᶜ olub rāżı olan cemāᶜat.

ح

لَحتْ [laḥt] ᶜAṣāyıla urmaḳ ve aġac ḳabını ṣoymaḳ ve perk ṣovuḳ.

لَحْوَجَةٌ [leḥvecetün] Söz ḳarışdırmaḳ.

لَحْلَحَةٌ [leḥleḥatün] Ḳuruca etmek.

لُحاتَةٌ [lüḥātetün] Didilmek ile ḳopan ḳab pāresi.

لُحادَةٌ [lüḥādetün] م ve et pāresi.

لَحْسَةٌ / لُحْسَةٌ (معاً) [luḥsetün/ laḥsetün] Bir kerre yalamaḳ.

لَحاّسَةٌ [leḥḥāsetün] Dişi arslan.

9.

لَحْظَةٌ [laḥẓetün] Göz açub yumuncaya ḳadar zamān.

لَحْفَةٌ [laḥfetün] Bir pāre māl.

لِحْفَةٌ [liḥfetün] Yorġan örtünüşi.

لَحْمَةٌ [laḥmetün] Bir pāre et.

لُحْمَةٌ [luḥmetün] Arġac ve ḫısımlıḳ ḳavimlıḳ ve ṭoġana ḳoparılıb virilen pāre.ve tiḥām.

لَحاَنَةٌ [leḥānetün] Ḳırāᵓatda ḫaṭā itmeklik.

لَحاَنِيَةٌ [leḥāniyetün] م

لَحاّنَةٌ [leḥḥānetün] Ḫaṭāyı çoḳ idegen kimse.

لُحَنَةٌ [luḥanetün] م

10.

لُحْنَةٌ [luḥnetün] Ḫaṭāsı ṭoḳulan.

لَحْيَةٌ [laḥyetün] Çeñe.

لِحْيَةٌ [liḥyetün] Ṣaḳal.

خ

لَخَبَةٌ [leḫabetün] ةٌ Bi-żāhir-i ᶜaden

لَخِجَةٌ [leḫicetün] Yumuġuraḳ göz.

لَخَّةٌ [leḫḫatün] Çirkin yiyir ḳoḳulı mürdār ᶜavrat.

لَخْلَخاَنِيَّةٌ [leḫleḫāniyyetün] Dil ṣarmaşıḳlıġı ve ᶜaci güle dilligi.

لَخلَخَةٌ [leḫleḫatün] م

لَخَصَةٌ [leḫaṣatün] Göz içiniñ eti.

11.

لَخيِعَةٌ [leḫī̆ᶜatün] İbn Yanūf.

لَخيِفَةٌ [laḫī̆fetün] Etli bulamac.

لَخْفَةٌ [leḫfetün] Dübür ve yufḳa aḳ ince ṭaş.

لَخْمَةٌ [leḫmetün] Fetret.

لَخَمَةٌ [leḫametün] Ṣarp ṭaġ ṣırtı.

لُخَمَةٌ [lüḫametün] Aġır gevdeli.

لَخْنَةٌ [leḫnetün] Omuz altındaġı et pāresi.

د

لَديِدَةٌ [ledī̆detün] Ḳulaġa yaḳın olan yir boyunda ve cānib ve ṭarāf ve çiçekli güzel bāġçe.

12.

لِدَّةٌ [liddetün] ج

لَدْغَةٌ [ledġatün] ʿAḳreb ve ilan bir kerre ṣoḳması ve ṭaʿan itmek ve dillemek.

لُدّاغَةٌ [lüddāġatün] Acı dilli er.

لَدْمَةٌ [ledmetün] Ḫaber ucı ve öñi.

لَدْنَةٌ [lednetün] Yumşaḳ nesne.

لَدانَةٌ [ledānetün] Yumşaḳlıḳ.

لُدُونَةٌ [lüdūnetün] م

لُدُنَّةٌ [lüdünnetün] Ḥācet.

لِدَةٌ [lidetün] Yaşdaş.

لِداتٌ [lidātün] ج

13.

ذ

لَذَّةٌ [leẕẕetün] Ṭaṭ ve ḥużūr.

لَذّاتٌ [leẕẕātün] ج

لَذِيذَةٌ [leẕīẕetün] Ṭatlı nesne

لَذْلَذَةٌ [leẕleẕetün] Sürʿat ve ḫiffet.

لَذْعَةٌ [leẕʿatün] Bir kerre ṭaġlaġı başmaḳ.

لُذَمَةٌ [lüẕemetün] Evinden ayrılmayan ḥarīf.

ر

لُرتْ [lürt] ع ya bir ḳabīledur Endülüs'de.

لُرْقَةٌ [lürḳatün] Maġrib'de bir ḥiṣārdur.

[83/b]

1.

لَزْبَةٌ [lezbetün] Şiddet ve meşaḳḳat.

لَزْجَةٌ [lezcetün] Yapışaḳ ḥarīf ve ṣarılġan kimse ve yapışaḳlıḳ.

لَزِجَةٌ [lezicetün] م

لَزِيلَجةٌ [lezīlecetün] م

لُزُوجَةٌ [lüzūcetün] Yapışaḳlıḳ ve sünüklik ve ṭayıncaḳlıḳ.

لَزآمَةٌ [lezāmetün] Irılmaḳlıḳ ve ayrılmamaḳlıḳ.

لُزَمَةٌ [lüzemetün] Irılmaz ve ayrılmaz er.

لَزْنَةٌ [leznetün] Ṣıḳılcımlı ṭaracıḳ gice ve ṣovuḳ gice ve ṭar sene ve şiddet ve mużāyaḳa ve izdiḥāmlıḳ.

لَزِنَةٌ [lezinetün] م

2.

لَسْعَةٌ [lesʿatün] Aḳreb eger ilan eger insan bir kerre ṣoḳması ve acı dil yarasi urması.

لُسَعَةٌ [lüseʿatün] Acı dilli ṣoḳaġan ḫarīf.

لَسُونَةٌ [lesūnetün] ع ve dilli ʿavrat.

ش

لَشْلَشَةٌ [leşleşetün] Çoḳ tereddüd itmeklik ve bögür oynamaḳlıḳ ve ıżṭırāb.

ص

لَصْلَصَةٌ [laṣlaṣatün] Ḥareket itdirmek.

لِصَّةٌ [liṣṣatün] Uġrı ʿavrat.

لَصُوصِيَّةٌ / لُصُوصِيَّةٌ (معاً) [leṣūṣiyyetün/ luṣūṣiyyetün] Uġrılıḳ.

3.

لِصتْ / لَصتْ / لُصتْ (مثلثا) [liṣt / laṣt / luṣt] Uġrı.

لُصُوتٌ [luṣūtün] ج

ض

لَضْلَضَةٌ [leḍleḍatün] Ḳulaġızın ṣaġına ve ṣoluna baḳub yol içun iltifat itmesi.

ط

لُطاخَةٌ [lüṭāḫatün] Bulaşıḳ baḳiyyesi.

لُطَخَةٌ [luṭaḫatün] Aḥmaḳ ḥarīf.

لَطافَةٌ [leṭāfetün] İncelik ve terlik ve nāziklik ve şefḳatlulik.

لَطِيفَةٌ [laṭīfetün] Gizli maʿnālı söz ve taʿli söz.

لَطَفَةٌ [leṭafetün] Hediyye ve armaġan.

لَطِيدَةٌ [leṭīdetün] Tutmac.

4.

لَطِيطَةٌ [leṭīṭatün] م

لَطِيمَةٌ [laṭīmetün] Müşk ve müşk ṣaracaḳ nesne ve ṭülükde götürülen ḳoḳulı güzel nesne ya müşk bāzārı.

لَطاةٌ [letātün] Yir ve mevżiʿ ve ekin ya ekin ortası ve yaḳında olan uġrılar.

ظ

لَظْلَظَةٌ [leẓleẓetün] İlan ḳıf ḳıf başın ṣalması ve iḳdāmlılıḳ.

ع

لُعْبَةٌ [lüʿbetün] Düzülen ṣūret ve miṯāl her oynanan nesne ṣatranc gibi ve ġayrī ve aḥmaḳ masḫaralıġa alınan ḥarīf ve oyuncı ve oynadılan ḥarīf.

لُعَبَةٌ [lüʿabetün] Oynamaġı ʿādet idinen.

لَعابِيَّةٌ [laʿābiyyetün] Baḫreyn kelbleri.

5.

لُعْطَةٌ [lüʿṭatün] Yabān ṭoġanıñ yüzünde olan ḳara ṣaġı beñ.

لُعْمَظَةٌ [lüʿmeẓetün] Aġız ṭolusı eti kemükden herpadaḳ ḳoparmaḳ.

لُعْمُوظَةٌ [lüʿmūẓetün] İştāhlı ḥarīṣ ʿavrat.

لَعامِظَةٌ [leʿāmiẓetün] ج

لَعْلَعَةٌ [laʿlaʿatün] Serāb ditremesi ve ıldıraması ve ṣımaḳ ve dir dir itme ve serāb ve ẓacret ve ġamlanmaḳ.

لَعِيعَةٌ [laʿīʿatün] Ṭarı etmeġi.

لَعْآعَةٌ [laʿāāʿatün] Ḥan ve ġalat söyleyici er nitli nitli.

لَعَّةٌ [laʿāātün] ʿAfīfe melīḥa ʿavrat.

6.

لُعاعَةٌ [lüʿāʿatün] Hindübā otı ve ucuzlıḳ dünyā ve bir ḳadeh şarāb ve sehelce ot.

لَعَّلَّةٌ [leʿalletün] ʿAfīfe melīḥa ʿavrat.

لَعْقَةٌ [laʿḳatün] Bir kerre barmaḳ yalama ve bir pāre yaş ot.

لَعَقَةٌ [laʿaḳatün] Yalayıcılar ve bir ṭāyifedür.

لُعْقَةٌ [lüʿḳatün] Bir ḳaşıḳ nesne.

لُعُوقَةٌ [lüʿūḳatün] Tīzkārlik ve yiynilik.

لَعْثَمَةٌ [laʿṯemetün] Bir pāre ṭurma ve eglenme ve ḳıçınlama ve tāʾenni.

لَعْذَمَةٌ [laʿẕemetün] م ve ṭaʿām yimek.

لُعْنَةٌ [lüʿnetün] İl laʿnet itdigi melʿūn kimse.

لُعَنَةٌ [lüʿanetün] Ḫalḳa laʿnet idegen kimse.

7.

لَعِينَةٌ [laʿīnetün] Laʿnet olunmış ʿavrat.

لَعانِيَةٌ [laʿāniyetün] Ḳapudan ḳovulmaḳlıḳ.

لَعْفَةٌ [laʿfetün] Iraḳlıḳ ve ḳovulmaḳ ve dergāhdan sürülmek.

لَعْوَةٌ [laʿvetün] Yaramaz ḫūlī ʿavrat ve meme çevresiniñ ḳarası ve ḥarīṣ iştahlı ʿavrat.

لَعاَةْ [laʿāt] م ve ḳancıḳ kelb.

غ

لَغاَبَةٌ [leġābetün] Aḥmaḳlıḳ ve żaʿīflıḳ.

لُغُوبَةٌ [lüġūbetün] م

لُغْدَةٌ [lüġdetün] Bir naḥvici er idi.

8.

لَغْوَةٌ [laġvetün] Ḳancıḳ kelb.

لَغْوَسَةٌ [laġvesetün] Şol kimse dirki ḫaberi yaḳınıla bilmeye.

لَغْلَغَةٌ [leġleġatün] Dil buruḳlıġı ve şarmaşıḳlıġı ve tiridi çervize ṭoyurmaḳ.

لُغْفَةٌ [lüġfetün] Bir loḳma nesne.

لُغَةٌ [lüġatün] Her ṭayīfeniñ āvāzesi ki murādlarını anuñile edā iderler.

لُغاَتٌ [lüġātün] ج ve luġayyetün taṣġīr.

لُغَيَّةٌ [lüġayyetün] Ṭaṣġīr.

ف

لَفتْ [left] Bir yaña burmaḳ ve ṣavmaḳ ve fikrden döndermek ve aġac ḳabını ṣoymaḳ ve oḳ üzerine yilmek ḳomaḳ ve ṭavarıñ neresini olursa urmaḳ.

لَفاَتْ [lefāt] Aḥmaḳ.

لَفُوتْ [lefūt] Aḫar erden oġlanı olan ʿavrat ve ṣaġılırken ṣucıyan deve ve ṭaracıḳ mizāclı er ve çevre çevre gözün oynadub baḳan kimse.

9.

لُفْتَةٌ [lüftetün] Başın egib ṭuran kimse dönüb bir kimseye iltifat itmesi.

لَفِيتَةٌ [lefītetün] Ḳoyu bulamac ya ṭurı şōrbā ve özli süner bekmez bulamacı.

لُفَتَةٌ [lüfetetün] Ḥayvanıñ neresini olursa uraġan çōbān.

لِفتْ [lift] Şalġam ve pāre ve kücücük nesne ve inek ve ḥamḳā ʿavrat ve arslan ferci.

لَفْظَةٌ [lefẓetün] Aġızdan atılan bir söz.

لُفاَظَةٌ [lüfāẓetün] Aġızdan atılan nesne ve baḳiyye.

لَفّاَعَةٌ [leffāʿatün] Orasbī ʿavrat.

لَفِيعَةٌ [lefīʿatün] Göñlek egindirigi ve yama.

لِفاَعَةٌ [lifāʿatün] م

لَفَّةٌ [leffetün] Ṣıḳ aġaclı bāġce.

لِفَّةٌ [liffetün] م

10.

لُفَّةٌ [lüffetün] م

لَفْلَفَةٌ [leflefetün] Ditreme ve nihāyeti mertebede ʿalef yime ve żaʿīflıḳ.

لِفاَفَةٌ [lifāfetün] Ayaġa ya ġayrī yire ṭolanan ve ṣarılan ṭulaḳ ve ṣarıḳ.

لَفِيفَةٌ [lefīfetün] Deve ṣırtınıñ eti.

لَفْحَةٌ [lefḥatün] Od yalıñı bir kerre çarpma ve ḳılıcıla urmaḳ.

ق

لَقْحَةٌ [laḳḥatün] Ṣaġılur deve ve ṣığır ya gebe deve ve deve menīsi.

لِقْحَةٌ [liḳḥatün] م ve nefs ve ṭavşancıl ve ḳarġa ve emzirici ᶜavrat.

لُقْحَةٌ [lüḳḥatün] Deve gebe olmaḳlıġı.

لُقَحَةٌ [lüḳaḥatün] ج

11.

لَقَطَةٌ/ لُقَطَةٌ (معاً) [leḳaṭatün/ luḳaṭatün] Yirden bir bir degşirilib alınan nesne.

لُقْطَةٌ [lüḳṭatün] م

لُقَاطَةٌ [lüḳāṭatün] م ve ḳıymeti olmayub biten nesne.

لَقِيطَةٌ [laḳīṭatün] Ƶelīl ḫōr kimse ve yola bıraġılan ḳız.

لِقَاطَةٌ [liḳāṭatün] م

لُقَّاعَةٌ [luḳḳāᶜatün] Aḥmaḳ er ve ḥāżır cevāb ᶜāḳil er ve ile laḳab ṭaḳan er.

لُقَّاعَاتٌ [lüḳḳāᶜātün] ج ve boġazdan söylenen sözler.

لُقَعَةٌ [lüḳaᶜatün] Bir sözi söyleyüb yörüyi viren kimse.

لَقْلَقَةٌ [laḳlaḳatün] Leglek ötmesi ve perk āvāzeve ilan çenesini oynadub çiv çiv dilin çıḳarması

لَقَقَةٌ [leḳaḳatün] Aġzı tar çuḳurlar ve el ayasıla ḫalḳ gözlerini urucılar.

12.

لُقْمَةٌ / لَقْمَةٌ (معاً) [lüḳmetün/ laḳmetün] Bir pare yudacaḳ ḳadar ṭaᶜām.

لُقَيْمَةٌ [lüḳaymetün] Taşġīrdur ve ġayet iri dāneli buġday.

لُقَيْمَاتٌ [lüḳaymātün] ج

لَقْنَتٌ [laḳnetün] Tīz fehm itmeklik ve tīz ḥıfẓ itmeklik.

لَقَانَةٌ [leḳānetün] م

لَقَانِيَةٌ [leḳāniyyetün] م

لِقْوَةٌ / لَقْوَةٌ (معاً) [laḳvetün/ liḳvetün] Tīz gebe olan ᶜavrat ve deve ve dişi ṭavşancıl ve yügrük nesne ve yüz bir ṭarafa egilmek marażı.

لَقَاةْ [leḳāt] Yol ortası.

لُقْيَةٌ [lüḳyetün] Bulışmaḳlıḳ ve ulaşmaḳlıḳ.

13.

ك

لَكِثَةٌ [likiṯetün] Semiz deve.

لَكَاعَةٌ [lekāᶜatün] Yaramaz ḫūlīlıḳ ve yatluluḳ.

لُكَعَةٌ [lükeᶜatün] Ḳısıraḳ.

لَكِيعَةٌ [lekīᶜātün] Bir ḳavmdür ve yaramaz ḫūlī ᶜavrat.

لَكْنَةٌ [leknetün] Dil beltek olmaḳlıḳ.

لُكْنَةٌ [lüknetün] Dilde olan belteklik.

لَكَانَةٌ [lekānetün] Dil beltekligi.

لُكُونَةٌ [lükūnetün] م

م

لُمْجَةٌ [lümcetün] Aṣllı ṭaᶜāmdan ögürdi yinen afir ufur.

[84/a]

1.

لَمْحَةٌ [lemḥatün] Uġurlayınca baḳma ve ıldırama ve yüzüñ görünen yiri.

لُمْزَةٌ [lümzetün] ʿAyblayıcı ve gözile ḳaşıla işaret idici.

لُمَزَةٌ [lümezetün] Dayimā ḫalḳın ʿaybını ẕikr idici ya ḫalḳın ʿaybını yüzüne söylemegi ʿādet idici.

لَمْسَةٌ [lemsetün] Bir kerre yapışma.

لَمُسَةٌ [lemüsetün] Yol.

لَمْطَةٌ [lemṭatün] Berber'de bir vilāyetdur anuñ ḫalḳı deriyi bir yıl süde ışlarlar daḫi ḳalḳan düzerler anı hiç ḳılıc kesmez.

لَمْعَظَةٌ [lemʿaẓetün] Siftigen ḫarīṣ ḫarīf.

لُمْظَةٌ [lümẓetün] Atiñ alt ṭuṭaġında olan aḳ sekil.

لُماظَةٌ (صح) [lümāẓetün] Aġızda ḳalan ṭaʿām baḳiyyesi.

لُمْعَةٌ [lümʿatün] Ḳurı şākil olmış bir pāre ot ve insan cemāʿati ve ʿabdestde yaḫūẕ güslde ṣu degmeyüb ḳurı ḳalan yir ve yitecek ḳadar maʿaş ve gevdeniñ işalaḳlığı ḥaṣıla emcegine düşen çiġit.

لُمَعَةٌ [lümeʿatün] ج ve İsm-i kitābin

2.

لَمّاعَةٌ [lemmāʿatün] Ṭavşancıl ḳuşı ve ıldırayıcı ve serāblı ṣaḥrā ve tāze bınḳıldayan imik.

لَمْعَةٌ [lemʿatün] Bir kerre ıldırama.

لَماعَةٌ [lemāʿatün] ج

لَمَّةٌ [lemmetün] Bir kerre cinn kişiye yapışması ya azacıḳ yapışma ve şiddet ve ḳaṣd ve yapışma.

لِمَّةٌ [limmetün] Ḍarbdan paşı diftiklenmiş miḥ ve ḳulaḳ memesinden aşaġa ṣarḳan sac.

لُمَّةٌ [lümmetün] Kişiniñ yāri ve sefer yoldaşları ve mūnis.

لَمُومَةٌ [lemūmetün] Cemʿ olacaḳ ev.

لَمَةٌ [lemetün] Üçden ona varınca cemāʿat ve kişiniñ yaşdaşı ve kurdaşı ve şekli ve imāma uymaḳlıḳ.

لِمَةٌ [limetün] Neyiçün.

لِمِّيَّةٌ [limmiyyetün] Nitelik ve ʿillet ve bahānelıḳ.

و

3.

لُوبَةٌ [lūbetün] Ḳavmile müşāvere itmeyen ḳavm ve uşaḳ ḳara ṭaşlı yir.

لُوْثَةٌ [lüvṯetün] Selkilik ve kehellik ve eglenme ve ḫamāḳat ve ṭutalılıḳ ve etlilik yaġlılıḳ ve yilli yaġmurlı gün ve żaʿīflıḳ ve ṭob gibi dürülüb oynanan biz pāresi ve çepellik ve bulaşma.

لُواثَةٌ [lüvāṯetün] Cemāʿat ve urva.

لَوِيثَةٌ [levīṯetün] م

لَوْحَةٌ [levḥatün] Bir kerre naẓar itme ve ṣuṣuzluḳ.

لَوّاحَةٌ [levvāḥatün] Helāk idici ve müteġayyīr ḳılıcı.

لِواخَةٌ [livāḫatün] Erniñ ḳaymaḳ.

لَوْذَانِيَّةٌ [levẕāniyyetün] Dilkiceklik.

لَوْذَةٌ [levẕetün] Bir dāne bādem.

4.

لَوْزاَةٌ [levzātün] ج

لَوْزِيَّةْ [levziyyet] Bādemli helvā ve Baġdād'da bir maḥalledür.

لُواَسَةٌ [lūvāsetün] Bir loḳma ṭaᶜām.

لَوْصَةٌ [levṣatün] Arḳa aġrısı.

لَويِطَةٌ [levīṭatün] Ḳarışıḳ ṭaᶜām.

لِواَطَةٌ [livāṭatün] ف

لَوْعَةٌ [levᶜatün] Yürek yanması ve yaḳılması ve sevgüden ya marażdan ya ġuṣṣa dan vāḳıᶜ olan elem ve ḫastalanmaḳ ve ḥarīṣ ᶜavrat.

لُوفَةٌ [lūfetün] İlan bıcaġı.

لَوْقَةٌ [levḳatün] Ḥamāḳat ve yumşatmaḳ.

5.

لُوقَةٌ [lūḳatün] Bir sāᶜat ve ḳaymaḳ ve yaġıla ya ḳaymaġıla ḳarışmış ḫurmā.

لَوْمَةٌ [levmetün] Aḳ bal ve intiẓār.

لُوْمَةٌ [lüvmetün] Ḳınama ve ḳatlanma.

لُوَمَةٌ [lüvemetün] Dāyimā il ḳınaġan kimse.

لَوْنَةٌ [levnetün] Kem ḫurmā ve renk.

لَوْهَةٌ [levhetün] Ovada serāb ḳımıldaması ve ıldıraması.

لُوُهَةٌ [lūvuhetün] م

لَوْءَةٌ [levᵓetün] Od yiri.

لَوتْ [levt] Kişi ṣorulan nesneden ḫaber virmeyüb ġayrī keleci söylemeklik ve ḫaber gizlemek.

6.

لَواَتْ [levāt] م

لَواَتَةٌ [levātatün] م ve ع bi'l-Ündülüsi ve ḳabīletün bi'l Berberi.

لَوَّةٌ [levvetün] Yüz çirkinligi.

لُوَّةٌ [lüvvetün] Bir nevᶜ buḫūr aġacı.

لَوِيَّةٌ [leviyyetün] Gizlice olan yiygü ve ḳurı otlaḳ.

لُوَيَّةٌ [lüveyyetün] ع ᶜİndebüstān.

لِواَيَةٌ [livāyetün] Metāᶜ aġzına baġlanan aġac ve degenek.

لَوّاَمَةٌ [levvāmetün] Melāmet idici nefs.

7.

ه

لَهَبَةٌ [lehebetün] Bir ḳabīledur.

لِهاَبَةٌ [lihābetün] Bıçıḳlar ve bir deredür Şevācin'de.

لُهْبَةٌ [lühbetün] Ṣāfi olan beyāż ve ṣuṣuzluḳ.

لُهْثَةٌ [lühṯetün] Yorġunluḳ ve ṣuṣuzluḳ ve ḳızıl noḳṭa.

لَهْجَةٌ [lehcetün] Dil ya dil ucı ve söz.

لَهَجَةٌ [lehecetün] م

لُهْجَةٌ [lühcetün] لُمْجَةٌ maᶜnisinedir.

لَهِيدَةٌ [lehīdetün] Ṭuruaḳ bulamac.

لَهْبَرَةٌ [lehberetün] Ḳatı ḳıṣa boylı ᶜavrat ya ağır yörüyişli ᶜavrat ya perdesiz ᶜavrat.

لَهِزَةٌ [lehizetün] Ṣarḳıḳ avırdlı semiz ᶜavrat.

8.

لَهَزَةٌ [lehezetün] Ḳulaġıñ altın yancaġazinda bir yumrıca kemücekdür.

لِهْزِمَةٌ [lihzimetün] م ve Avurd.

لُهْسَةٌ [lühsetün] Bir nesne.

لُهاسَةٌ [lühāsetün] Azacıḳ ṭaᶜām.

لَهْطَةٌ [lehṭatün] İşidilinen ḫaber.

لَهاعَةٌ [lehāᶜatün] Ġaflet ve kehellik ve süstluḳ ve fetret ve aldanma.

لَهِيعَةٌ [lehīᶜatün] م ve Mıṣr ḳāḍīsı idi.

لَهَقَةٌ [leheḳatün] Aḳcıl deve.

9.

لَهِقَةٌ [lehiḳatün] م ya ḳatı aḳ deve.

لَهوَقَةٌ [lehveḳatün] Urulan lāf.

لُهْنَةٌ [lühnetün] Müsāfire getirdigi armaġān ve ṭaᶜām öñünce yini ṭuran afir ufur.

لَهْلَهَةٌ [lehlehetün] Bizi seyrek doḳumaḳ ve ḳabāḥat ve ceh.

لُهْلُهَةٌ [lühlühetün] Giñiş ṣaḥrā.

لَهْوَةٌ [lehvetün] Sazıla üns ṭutulan ᶜavrat ve ism-i ümrāᵓt.

لُهْوَةٌ [lühvetün] م ve degirmen boġazına atılan nesne ve baḫşīş ya baḫşīşiñ efżalı ve bolı ve bir avıc māl ya biñ dāne fulūrī ya biñ aḳce.

لَهاةٌ [lehāt] Dilcik ve ṭamaḳ ve dilcik ardı.

10.

لَهَواةٌ [lehevātün] ج

لَهَيآتٌ [leheyātün] م

لُهْيَةٌ [lühyetün] Bol olan ᶜatā.

ي

لَيتْ [leyt] Aḫeri kişi yüzüne getürememek ve ḥabs itmek ve naḳṣ itmek.

لِيتْ [līt] Boyunuñ bir yanı.

لَيْتَ [leyt] Muḥāl olanı ovmaḳ içündür ġālibā ve mümkün içindür ḳalilā ve vecdüt maᶜnisinedir.

لَيْثَةٌ [leyṯetün] Perk deve ve dişi arslan.

لَيِّثَةٌ [leyyīṯatün] Şol ḳırḳıl olan ṣaḳal.

لِيآخَةٌ [liyāḫatün] Erimiş südile ḳalan ḳaymak.

11.

لَيْطَةٌ [leyṭatün] Yumurda ḳabı ve her nesneniñ ḳabı.

لِيطَةٌ [līṭatün] Ḳargı.

لَيْعَةٌ [leyᶜatün] Aclıḳ ḥarāreti ve żacreti.

لِيآغَةٌ [liyāġatün] Aḥmaḳ ḥarīf.

لِيفَةٌ [lifetün] Bir pāre līf.

لِيقَةٌ [līḳatün] Divide liḳa ḳoyub oñarmaḳlıḳ ve mürekkeb liḳaya yapışmaḳlıḳ ve ṣıva balçığı.

لَيْلَةٌ [leyletün] Bir gice.

لَيْلاَةْ [leylat] م

لَيْمِيَّةٌ [leyṣemiyyetün] Tīzcek geyyinib ḳuşanmaḳ.

12.

لِيمَةٌ [līmetün] ة Bi-Ṣāhil-i Baḫr-i Ümmān.

لَيْنَةٌ [leynetün] Kem ḫurmā ve deriden yaṣdıḳ.

لِينَةٌ [linetün] Eyü bitib ṭuran ḫurmā aġacı ve bir sudur.

لَيَّةٌ [leyyetün] Bir ṭarafa bir kerre burma ve bir kerre dimekdir.

لِيَّةٌ [liyyetün] Buḫūr ve ḳarābāt ve vādi liṣakifen ve cebelün.

فصل اليم [Faṣlü'l-mīm]

مَئْبَاةٌ [maʾbāt] Deve icmekden ḳacdıġı ṣu.

13.

مَاءَةٌ [māʾetün] Ṣu ve ḳovcı nemmāme ʿavrat ve bol ṣulı ḳuyı

مِيتَبَةٌ [mīʾtebetün] Yiñsiz yaḳasız gönlek ve kişiniñ yarısına gelen ḳıṣa ḳaftān ve ʿavrat gönlegi ya yiñsiz gönlek ya paçasız ṭon.

مَاءْدَبَةٌ / مَاءْدُبَةٌ (معاً) [maʾdebetün/ maʾdubetün] Daʿvet ṭaʿāmı ya düğün ṭaʿāmı ve żiyāfet.

مَاءْرَبَةٌ / مَاءْرِبَةٌ / مَاءْرُبَةٌ (مثلثا) [maʾrubetün/ maʾribetün/ maʾrabetün] Ḥācet.

مُوئِبَّةٌ [müiʾbbetün] Ṣabāḥdan aḫşāmadaḳ esen yil.

مُوْآوَبَةٌ [müʾāvebetün] Ṣabāḥdan aḫşāmadek üzegüye yapışub bile seyr itmek.

مُوْتَبِئَةٌ [müʾtebiṯetün] Südüle ṭoldurulub nice zamān yatub şişen tuluḳ.

مَئْبُوتٌ [maʾbbūt] Ḥarāretli ve öykeli recül.

مَاءْتَاةٌ [maʾtāt] (bi'l-ḳaṣr)] Cihet ve ṭarāf. [84/b]

1.

مَائْثِيَةٌ [maʾṯiyetün] ʿĀmillıḳ ve ḳovcılıḳ ve kesim ödemeklik.

مَائْثَاةٌ [maʾṯātün] م

مِيئْنَاثَةٌ [mīʾnāṯetün] Ḳız ṭoġurḳan ʿavrat ve iki bükülüb yine ṭoġrulan ḫāṣ ḳılıc.

مَايِئْتٌ [māʾit] Uyḳuda olan.

مَاتَّةٌ [māttatün] Ḥürmet ve vesīle.

مُئْتَةٌ [müʾtetün] ع Cafer bin ebī Tālib anda şehīd oldu Şām'a yakındur.

مَارُوتٌ [mārūt] Bir melek ismidür.

مَائْمُوتٌ [maʾmūt] Müvaḳḳat olan nesne.

مُؤَمَّتٌ [müʾammet] Ṭolı nesne ve töhmet olunmış kimse.

مَاءْنُوتٌ [maʿnūt] Ḥased olunmış kimse.

2.

مَائِيَّةٌ [māʾiyyetün] Ṣulılıḳ ve niʿmetli müzeyyen ṣofra ve kedi.

مَائِيَةٌ [māʾiyetün] م

مَاجَةٌ [mācetün] Laḳabu Vālid-i Muḥammed bin Yezīdü'l ḳazvinn-i ṣaḥibü's-süneni.

مُؤْجَةٌ [müʾücetün] Iżṭırāblılık ve aḥmaḳlıḳ ve ṣavaşıcılıḳ.

مَاحَةٌ [māḥatün] Ev ḥavlısı ortası.

مَارِخَةٌ [māriḫatün] Yügrücek şatırca deve ve İsm-i Ümʾrāt.

مَاسِخَةٌ [māsiḫatün] ع

مَاسِخِيَّةٌ [māsiḫiyyetün] Eyü yaylar.

مَاءْدَةٌ [maʾdetün (bi’l-ḳaṣr)] Yumşaḳ bedenli ḳız.

3.

مآئِدَةٌ [māʾidetün] Ṭaʿām ve ṭaʿāmıla müzeyyen olmış ṣofra ve ḥavlıya alınmış yir.

مآدَّةٌ [māddetün] Maya ve arası kesilmeyen fāyide ve sebeb ve sirke eteni.

مآرِدَةٌ [māridatün] Bir ḳaṣabadur Maġrib’de.

مَاءْكَدَةٌ [maʾkedetün (bi’l-ḳaṣr)] Bol südli deve.

مَاءْسَدَةٌ [maʾsedetün (bi’l-ḳaṣr)] Arslanı çoḳ yir.

مُؤْصَدَةٌ [mūʾṣadatün] Berkinmiş ḳapu.

مُؤَصَّدَةٌ [mūʾeṣṣadatün] Kücücük göñlek.

مُؤْآيَدَةٌ [mūʾāyadatün] Ḳuvvetlanmaḳ.

مآهُودآنَةٌ [māhūdānetün] Kenevir toḫmı.

4.

مُؤآخَذَةٌ [mūʾāḫaẕetün] Kişi ya suçundan ötüri perk yapışmaḳlıḳ ve suçuna göre ʿaẕāb olunmaḳ.

مآئِذَةٌ [māʾiẕetün] مآئِدَة maʿnisinedür.

مِيْزَرَةٌ [mīʾretün] ʿAdāvet ve nemīme ve daḫl-taʿāruż ve ṭar ḳuyu.

مِيْبَرَةٌ [mīʾberetün] İgne ḳoyacaḳ ignelik ve ifsād ve töhmet ve devm aġacınıñ çiçegi.

مَاءْرَثَةٌ / مَاءْرُثَرَةٌ (معاً) [maʾreṯetün/ maʾruṯeretün] Giçen azīzleriñ ẕikr olunan yaḫşī menāḳibleri.

مِيْثَرَةٌ [mīʾṯeretün] Eyer yaṣduġı.

مُؤَخَّرَةٌ [mūʾeḫḫaratün] Eyeriñ ve semeriñ ve heviṭiñ ard aġacı ve ardı.

مآرُورَةٌ [mārūretün] Eti dir dir ider nāzik bedenli ʿḳız.

5.

مآشِرَةٌ [māşiretün] Otı dir dir iden nazīk otlı yir.

مُؤآجَرَةٌ [mūʾāceretün] ʿİvaż virmeklik ve ʿavrat nefsini ücrete virmek.

مُؤآزَرَةٌ [mūʾāzeretün] Müʿāvenet ve müḥāẕāt ve taḳviyyet ve infāḳ-ı māl ve iṭʿām-ı ṭaʿām ve ekin ḳuvvetlenüb biri birine ṭayanmaḳ.

مُؤَزَّرَةٌ [mūʾezzeretün] Arḳası ḳara ḳoyun.

مَائْزُورآتٌ [maʾzūrātün] Günāh yüküni yüklenmiş ʿavratlar.

مُؤْتَشِرَةٌ [mūʾteşiretün] Dişlerini eğeletmegile sivri iden ʿavrat.

مَائْطُورَةٌ [maʾṭūratün] Ḳulblı gövlek.

مُؤآكَرَةٌ [mūʾākeretün] Yarıya ekin ekmeklik.

6.

مَائْمُورَةٌ [maʾmūretün] Yanında ḳulunı olub hem gebe olan ḳısıraḳ ve buyruḳ olunmış ʿavrat.

مُؤآمَرَةٌ [mūʾāmeretün] Buyruḳ buyurmaḳ ve müşāvere itmek.

مآرِيَةٌ [māriyetün] Yumşaḳ düz olan adam ṣaġrısı ve aḳ ıldırar ʿavrat ve her ḥāl ve Resūlümüzüñ cāriyesidur ve aḳ buzaġılı ṣıġır.

مآرِيَّةٌ [māriyyetün] Aḳ ṣıġır buzaġısı.

مَاءْوِزَةٌ [maʾvizetün] Ördegi çoḳ yir.

مآسَّةٌ [māssetün] Kişi ye gelüb ulaşan ḳirābet ve yapışıcı el ve mühim ḥācet.

مآمُوسَةٌ [māmūsetün] Ḥamḳā ʿavrat ve od ve ocaḳ.

مُؤآنَسَةٌ [mūʾānesetün] Üns ṭutmaḳlıḳ.

مُؤآنِسَةٌ [mūʾānisetün] Üns ṭutucı ʿavrat ve od.

مَنْئُوسَةٌ [meʾnūsetün] Evde yanan od.

7.

مآشِيَةٌ [māşiyetün] Deve ve ḳoyun ve oġullı ḳızlı ʿavrat ve yayan ʿavrat.

مآشِطَةٌ [māşiṭatün] Gelin olan ʿavrat ṣaçını ṭarayub düzüb ḳoşucı ʿavrat.

مآصَّةٌ [māṣṣatün] Başda olan ṣac ḳıran marażı.

مآصَآنَةٌ [māṣṣānetün] Anası ṭılāġını emen ḳız ve ḳoyun memesini emen ḳız şetm'de istiʿmāl olınur.

مآلِطَةٌ [māliṭatün] دٌ

مآجِعَةٌ [māciʿatün] Orasbī ʿavrat.

مآرِعَةٌ [māriʿatün] Bir ḳabīledur.

مآطِعَةٌ [māṭiʿatün] Faṣīḥ dilli ʿavrat.

8.

مآيِعَةٌ [māyīʿatün] At alnına ṣarḳan börçek ve ṣıġala ve ṣıvıḳ nesne.

مآعِيَةٌ [māʿiyetün] Ġażabıla söyleyici ʿavrat.

مآغِيَةٌ [māġiyetün] Deri terbiye idici ve yumşadıcı.

مَاءْزُفَةٌ / مَاءْزَفَةٌ (معاً) [maʾzufetün/ maʾzefetün (bi'l-ḳaṣr)] Necis ve mürdār.

مُؤَلَّفَةٌ [mūʾellefetün] ʿArab ulularından şol kimesneler idi ki Resūlullah emr olunduġı añlara inʿām idüb göñüllerini ele almaġıla taki anı görüb ġayīiler islāma meyl iderler cümleden birisi efzaʿi bin Ḥābis ve Cübeyn bin Muṭʿim ve Ḥadd bin Ḳays ve Ḥariş bin Ḥişām ve Ḥakīm bin Ḥizām ve Ḥakīm bin Ṭulayḳ ve Ḥuveytib bin ʿAbidu'l-ʿUzzā ve Ḫālid bin Esīd ve Ḫālid bin Ḳays ve Zeyd ibni'l Ḫayl ve Saʿīd bin Yarbūʿ ve Suheyl bin ʿAmrū ibnʿAbid şems ve'l Cummeʿyii ve Ṣahr bin Umeyye ve Eḫuvu Ṣafvān ve Abbās bin Mirdās ve ʿAbdu'r-raḥman bin Yarbūʿ ve ʿAlāʾ bin Ḥāriṣe ve ʿAlḳama ibn ʿAlāse ve Amrū bin baʿkek ve ʿAmr bin Mirdās ve Umery bin Veheb ve ʿÜyeynet bin Ḥışn ve Ḳays bin Adiyy ve Ḳays bin Maḫreme ve Mālik bin ʿAvf ve Maḫreme bin Nevfel ve Muāviyete bin ebī Sufyān ve Muġirete

bin Harş ve Eḫuvü nüzeyr ve ibn ʿAlḳama ve Hişām bini ʿAmrū ridvanullah taʿālā ʿaleyhim ecmaʿīn.

مُؤْتَنَفَةٌ [mūʾtenetün] Yaşlılıḳ eseri belürmemiş genc ʿavrat.

مُؤَنَّفَةٌ [mūʾennefetün] Otlaġa ṭālib olan ḳoyun.

مَاءْقَةٌ [maʾḳatün] Göz ḳuyrugı.

9.

مَاءَقَةٌ [maʾeḳatün (biʾl-ḳaṣr)] Aġlarken olan hınçḳırma.

مَارِقَةٌ [māriḳatün] Ḫavāric ṭayīfesine dirler dīnden ṭaşıra çıḳdıḳlarından ötürü ve ism-i imrāʾetin ve ḳaypıb giden oḳ.

مَالَقَةٌ [māleḳatün] Tarla sürgüleyecek sürgi aġacı.

مَاسِكَةٌ [māsiketün] Ṭuṭucı ve oġlan yüzlüği ki bir dericikdür.

مَنْسُوكَةٌ [maʾsūketün] Ṭılaġınıñ kesecek yiri kesilmeyüb ġayrī yiri kesilmiş ḳız.

مُؤْتَفِكَةٌ [mūʾtefiketün] Yalan dürüdüci ʿavrat.

مُؤْتَفِكَاتٌ [mūʾtefikātün] ج ve lūṭ ḳavmi şerhleri ve ḳaba esen yiller.

مَاءْلَةٌ [maʾletün] Yumrı semiz ʿavrat ve şulı bāġce ve degirmen.

مُؤْلَةٌ [mūʾületün] Yumrı ḳatı ve semizlik.

10.

مَنَالَةٌ [meʾāletün] م

مَاثِلَةٌ [māṯiletün] Çıraḳbānıñ fetīl yaḳacaḳ yiri ki çanacıḳ gibidur.

مَاشِلَةٌ [māşiletün] Ṣoġulaz uyluḳ.

مَالَةٌ [māletün] Māllı ʿavrat ve māllı ʿavratlar ve bir yana meyl idenler.

مَالَاتٌ [mālātün] ج

مَالُولَةٌ [mālūletün] Süst ʿavrat.

مَايِلَةٌ [māyiletün] Deve hörgüci ve ṣalını yörüyen ya maḳremesin bir yana egüb yüzün açan ʿavrat ve çoḳ budaḳlı aġac ve bir yıġın yumrı ḳumluḳ ve egilici nesne.

مَايِلَاتٌ [māyilātün] ج

مَاءْفُوكَةٌ [maʾfūketün] Yaġmur ṭokunmamış otsız yir ve ʿaḳılı żaʿīf avrat

11.

مَاءْلَكَةٌ / مَاءْلُكَةٌ (معاً) [maʾlüketün/ maʾleketün] İlçilik ey risālet.

مَاءْبَلَةٌ [maʾbeletün] Devesi çoḳ olan memleket.

مَانْبُولَةٌ [maʾbūletün] Öñüne sedd yapılmış ḳuyu.

مُؤَبَّلَةٌ [mūʾebbeletün] Ḳazanılmış deve ve bir celeb azıḳ.

مَاءْكَلَةٌ [maʾkeletün] Yiyicek nesne ve azıḳ ḳafilesi ve yimeklik.

مُؤَاكَلَةٌ [mūʾākeletün] Bir kişiyile oturub yimek yimek.

مُؤْدَمَةٌ [mūʾdemetün] İri derili ʿavrat.

مَاءْرُوَمَةٌ [maʾruvemetün] Çaġıllı yir ve ḫalḳı bi’l-kuliyye ḳırılmış ḫālī yir.

مُؤَرَّمَةٌ [mūʾerremetün] Depesi giñiş tavulġa.

مُؤَطَّمَةٌ [mūʾeṭṭametün] Dördülce yaṣṣıca depe.

12.

مَاءْكَمَةٌ / مِاءْكَمَةٌ (معاً) [maʾkemetün/ miʾkemetün] Omaca başı ucunda olan yumrıca et.

مُؤَكِمَّةٌ [mūʾekimmetün] Omacası başınıñ eti büyük kimse.

مَاْمُومَةٌ [maʾmūmetün] Depesi ḍarbdan yarılmış kimse ve ḍarbı dimāġa irmiş ola.

مِيمَّةٌ [mīʾemmetün] Üstād ḳulaġız olan ʿavrat ve öñce giden deve.

مَائْيَمَةٌ [maʾyemetün] Ṣavaş ki ʿavratları ṭul ḳor.

مُؤْمِيمَةٌ [mūʾmīmetün] Ṭul ʿavrat ve ġanī ʿavrat.

مَامَةٌ [māmetün] İsm-i recülin.

مَاءْنَةٌ [maʾnetün] Göbek ya çevre yanı ya eyegü eti ya bağırsıḳ yaġı.

مَاءَنَةٌ [maʾenetün] ج

مَؤُنَةٌ [maʾūnetün] Azıḳ ve ḳayırma.

13.

مَنَّةٌ / مَئِنَّةٌ (معاً) [maʾinnetün/ maʾennetün] ʿAlāmet ve fikrlilik ve naẓarlılıḳ ve kişi medḥ olunmaġa lāyıḳlıḳ ve ḥüccetile ġalib olmaḳlıḳ ve götürmeklik ve fikr ḳullanmaḳlıḳ.

مَاجِنَةٌ [mācinetün] Pürk yüzli ḥayāsız ʿavrat.

مُؤْذَبَةٌ [mūʾẕebetün] Bir cins ḳuşdur.

مِئْذَنَةٌ [miʾẕenetün] Eẕān oḳuyacaḳ yir ya münāra ve savmaʿa ve eẕān ve iḳāmet.

مَاْوَاةٌ [maʾvāt] Mekān ve maḳam ve yataḳ ve yuva ve incelmek.

مَاوِيَّةٌ [māviyyetün] ʿAvrat.

مَاءْمُوهَةٌ [maʾmūhetün] Baş bert olmuş ḳoyun ve ana idinilmiş ḳarı ve ʿaḳlsız ḳarı.

مُؤَمَّهَةٌ [mūʾemmehetün] م

مَاهَةٌ [māhetün] Ḳoyunuñ südi çoġalmaḳ ve çoḳ ṣulı ḳuyu ve ṣulı baş bert.

مَاهِيَ [māhiye] Ne nesnedür ol dimekdür.

[85/a]

1.

مَاهِيَّةٌ [māhiyyetün] Nitelik ve aṣl ve ḥaḳīḳat.

مَائْبُورَةٌ [maʾbūretün] Aşlanmış ḫurmā aġacları.

مَاهِيزْهَرَةٌ [māhīzheretün] Ṣıġır ḳuyruġı dinilen ot.

مَاذِيَةٌ [māẕiyetün] Boġaẕdan gecmesi asan sücī ve yumşaḳ demirli zirih ve aḳ nesne.

مَبْيِتْ [mebīt] Giceleyecek yir ve gicelemek.

مَبْثُوثَةٌ [mebs̱ūs̱etün] Ṣaçılmış nesne.

مُبآدَاتْ [mübādāt] Düşmānlıġı āşikāre ḳılmaḳlıḳ.

مُبآذَءَةٌ [mübāẕeʾetün] Yaramaz söz söyleşmek.

مُبآرَءَةٌ [mübāreʾetün] Ṣulḥlaşmaḳ ve ayrılışmaḳ ve ḥaḳlaşmaḳ.

مُبآرَاةٌ [mübārātün] م ve müᶜārażalar itmeklik ve ᶜavratı boşamaḳ üzerine ṣulḥlaşmaḳ ve gāh ol yaḳaya gāh bu yaḳaya ayḳırı toyḳırı gitmek ve ḳışḳanmaḳ ve günülemeklik.

مُبْتَجَّةٌ [mübteccetün] Böğürleri giñişimiş semiz ḳoyun.

4.

مُبَخْبَخَةٌ [mübeḫbeḫatün] İçi giñiş deve.

مَبْطَخَةٌ / مَبْطُخَةٌ (معاً) [mebṭaḫatün/ mebṭuḫatün] Ḳavın ḳarpuz bostānı.

مُبآدَّةٌ [mübāddetün] Ḥarīfānalıḳ ve çıḳarmaḳlıḳ.

مُبْرَدَةٌ [mübredatün] Ṣovuḳ yir.

مَبْرُودَةٌ [mebrūdetün] م ve egelenmiş.

مُبْرَنْدَةٌ [mübrendetün] Etli semiz ᶜavrat.

مُبآعَدَةٌ [mübāᶜadetün] Iraḳlıḳ.

مُبآلَدَةٌ [mübāledatün] Ḳılıçlaşmaḳ ve degenegile uruşmaḳ.

مُبآلَطَةٌ [mübāleṭatün] م

مُبآدَرَةٌ [mübāderetün] İvşimek.

5.

مَاذَيَانَةٌ / مآذِيَانَةٌ (معاً) [māẕiyānetün/ māẕeyānetün] Ṣu yolları ve arıḳ ḳıyısında biten otlar.

مِايَئَةٌ [mīʾetün] Yüz dāne nesne ve yüz ve yüce adam yüzi.

مِيئَاتٌ [mīʾātün] ج

مَاءْوَةٌ [maʾvetün (bi'l-ḳaṣr)] Alçaḳ yir.

مآئِيَئَةٌ [māʾiʾetün (bi-hemzeteyni)] Kedi.

مآجِلَةٌ [māciletün] Ṭaġ dibinde ya dere dibinde olan nesne.

مَائْهُولَةٌ [maʾhūletün] Erli ᶜavrat.

ب

مَبآءَةٌ [mabāʾetün] Ḳonaḳ yiri ve menzil.

مُبآوَءَةٌ [mübāveʾetün] Başa baş ṭutmaḳ ve teᶜādül.

2.

مُبِيئَةٌ [mübīʾetün] Yavuz perk ḥācet.

مَبْتُوتْ [mebtūt] Kesilmiş nesne.

مَبْخُوتْ [mebḫūt] Devletli kimse.

مِبْرَتْ [mibret] Ṭaberzed şeker ve balta.

مَبْعُوتْ [mebᶜūt] Mebᶜūs̱ maᶜnisine.

مُبآغَتَةٌ [mübāġatetün] Añsızdan olmaḳ.

مُبَقَّتْ [mübeḳḳat] Aḥmaḳ.

مُبَكِّتْ [mübekkit] ᶜAvrat yirine gelen ᶜavrat ve ḫuccetile ġalebe idici.

مَبْلَتْ [meblet] عٌ

3.

مُبَلَّتْ [mübellet] Boyuna alınan mehr aḳcesi ve düzülmiş ḳoşulmış söz.

مَبْهُوتْ [mebhūt] Ḥayrān olmış kişi.

مُبآهِتْ [mübāhit] م ve bühtān idici.

مَبَرَّةٌ [meberretün] Ataya anaya eylik itmek ve eylik.

مُبارَّةٌ [mübārretün] Biri birile eyüce söyleşmek.

مُباسِرَةٌ [mübāsiretün] Erkege ḥarīṣ olan dişi deve.

مُبَشِّرَةٌ [mübeşşiretün] Güzel yüzli ᶜavrat ve müştuci ᶜavrat.

مُباشَرَةٌ [mübaşeretün] Cimāᶜ itmek ve çılpaḳ çılpaḳ olub beden bedene degirmek ve binefsisi kişi bir işe meşġūl olmaḳ.

مَبْشُورَةٌ [mebşūretün] Ḫulḳı ve levni güzel ᶜavrat.

مُبْصِرَةٌ [mübṣiretün] Āşikāre nesne.

مُبَظِّرَةٌ [mübeẓẓiretün] ᶜAvrat sünnetcisi.

مُبارَزَةٌ [mübārezetün] Bahādır bahādırıla meydānda ṭutuşmaḳ ve aşikāralıḳ.

6.

مُبالَزَةٌ [mübālezetün] Ḫaḳlaşmaḳ.

مَبْاءَشَةٌ [mebᵓeşetün] Añsızdan aḫarı yire urub ol daḫı ṭınmayub yatmaḳ.

مُباطَشَةٌ [mübāṭaşetün] El ele alub ṭutuşmaḳ ve müᶜālece itmek.

مَبْخُوصَةٌ [mebḫūṣatün] Çatal aġsaḳ olmuş ḳoyun.

مَبْعُوضَةٌ [mebᶜūḍatün] Sivri sinekli gice.

مُبَيِّضَةٌ [mübeyyiḍatün] Aḳ oġlanlar ṭoġurḳan ᶜavrat ve puta ṭapar bir ṭāyīfedur aḳlar geyerler ve aġardıcı.

مِبَطَّةٌ [mibeṭṭatün] Ṭamar kesecek yaraḳ.

مُبَطْبَطَةٌ [mübeṭbeṭatün] Keklik ve ḳubbe.

مُبَلَّطَةٌ [mübelleṭatün] Zamān virilmiş.

7.

مُبَرْقَعَةٌ [müberḳaᶜatün] Başı aḳ ḳoyun.

مُبَرْقِحَةٌ [müberḳiḥatün] Gözlerinden ġayrīsi yüzi dik aşaġa sekil olan ḳara at.

مُباضَعَةٌ [mübāḍaᶜatün] Cimāᶜ itmek ve ḳocuşmaḳ.

مُبْلَعَةٌ [mübleᶜatün] Aġzınadaḳ ṭolmış ḳuyu.

مُبايَعَةٌ [mübāyeᶜatün] El ṭutuşub ᶜahdlaşma.

مُبالَغَةٌ [mübāleġatün] Abardı söylemek ve dibinden ḳoyurı almaḳ.

مُبَذِّقَةٌ [mübeẕẕiḳatün] Fiᶜlinden sözi efżal kimse.

مُبَلَّقَةٌ [mübelleḳatün] Şol düzülüb ḳoşulan yiñi ḳuyu.

مُبارَكَةٌ [mübāreketün] Saᶜādetli şerīf gice ve ve ة bi -Ḫuvārizim ve ṭaᶜāma bereketlenmiş diyi duᶜā itmek ve uzun deve dişi dinilen söbi buġday.

8.

مُبارَكِيَّةٌ [mübārekiyyetün] Bir ḳalᶜadur.

مُبْرِكَةٌ [mübriketün] Çökmiş deve ve yanan od.

مُبْتِلَةٌ [mübtiletün] Ḳızından ayrılan ᶜavrat.

مُبَتَّلَةٌ [mübetteletün] Cemīle ᶜavrat ve selki tenli ᶜavrat.

مَبْخَلَةٌ [mebẖaletün] Kişiye buẖl viren nesne yaʿnī kesret-i evlād.

مُبادَلَةٌ [mübādeletün] Degişmek.

مِبْذَلَةٌ [mibẕeletün] Gündeye geyecek ḳaftān ve eski ḳaftān.

مِبْذَلَةٌ [mibẕeletün] Süzek.

9.

مُبآعَلَةٌ [mübāʿaletün] Er ʿavratıla oynaşmaḳ ve ʿavrata er ṭutunmaḳ ve virişib alışmaḳ ve oturuşmaḳ.

مُبْقِلَةٌ [mübḳiletün] Otlı yir.

مَبْقُلَةٌ / مَبْقَلَةٌ (معاً) [mebḳaletün/ mebḳuletün] Tere tarẖūn bāġçesi.

مَبْوَلَةٌ [mebveletün] Tīz tīz işeden nesne.

مِبْوَلَةٌ [mibveletün] Sidik şaḳsısı ve bir şehrdür.

مُبْهَلَةٌ [mübheletün] Terk olunmış nesne.

مُبآزَمَةٌ [mübāzemetün] Maṣlaḥat kesicilik ve keskinlik ve ʿazīmet.

مُبْهَمَةٌ [mübhemetün] Żamāyir dür ve işāretdür.

10.

مَبْكُونَةٌ [mebkūnetün] Ḳulaġız olan ʿavrat.

مُبادَهَةٌ [mübādahetün] Añsızdan vāḳiʿ olmaḳ ve na-gāh iş işlemek.

مَبْرُوَّةٌ [mebruvvetün] Buruna daḳılmış ḥalḳa.

مِبْراةٌ [mibrāt] Oḳ yonacaḳ bıçaḳ ve ḳalemtırāş.

مُبْراةٌ [mübrāt] Burnı ḥalḳalı deve.

مُبْقِياتٌ [mübḳiyāt] Atlar ṭurub şol ṭurmayub giden atlar.

مُبالاتٌ [mübālāt] Ḳayırmaḳlıḳ.

مَبْناتٌ [mebnāt] Yapılmaḳlıḳ ve bicerlimeklik ve saḥtiyān ve perde ve saḫtiyāndan dikilmiş zenbīl.

مُباسَطَةٌ [mübāseṭatün] Küstāẖlıḳ ve odı ḥicābı götürüb yayılıraḳ söyleşmek.

11.

مُباهَلَةٌ [mübāheletün] Laʿnet oḳuşmaḳ yaʿnī neseb nefy itmeklik.

مُباهاتٌ [mübāhāt] Faẖrlanmaḳ ve güzellikde ġalebe itmeklik.

ت

مَتابَةٌ [metābetün] Rucūʿ itmeklik.

مَتْرَبَةٌ [metrebetün] Faḳīrlıḳ ve ẕelīllik.

مُتارَبَةٌ [mütārebetün] Kişi yaşdaşıla muṣṣāḥabet itmek.

مُتْبِيَّةٌ [mütbiyyetün] Māldār ʿavrat.

مُتابَعَةٌ [mütābeʿatün] İmāma uymaḳlıḳ.

مُتَبَطْبِطَةٌ [mütebeṭbiṭatün] Ḳatı ıraḳ yir.

12.

مَتْبَنَةٌ [metbenetün] Ṣamanlıḳ ṭamı.

مَتٌّ [mett] Medd maʿnisine ve çekmek ve ḳoparmaḳ ve ḫısımı ḳavimi ve sīle ṭutunmaḳ ve çoḳ muḥaddis adıdur.

مَتاتٌ [metāt] Çekilen nesne.

مَتْمَتَةٌ [metmetetün] Vesīle ṭutunmaḳ.

مِتِّيجَةٌ [mittīcetün] ذ Bi -Ifrīḳiyye.

مَتْفَحَةٌ [metfeḥatün] Elma bāġcesi.

مِتِّيخَةٌ [miyyīẖatün] ʿAṣā ve ince çekic.

مُتْحَمَةٌ [mütḥametün] Yemenī bürde.

مُتَحَمَّةٌ [müteḥammetün] م

مَتْخَمَةٌ [metḥametün] Keklik azdıran ṭaᶜām.

13.

مَتْغَمَةٌ [metġametün] م

مُتْفَهَةٌ [mütfehetün] Ḳulluḳ devesi ve ṭaṭsız nesne.

مُتَجَنِّنَةٌ [mütecennînetün] Vāfir otlı yir.

مُتَّشِمَةٌ [mütteşimetün] مُوتَشِمَةٌ maᶜnisinedur.

مُتَلَعِّجَةٌ [mütelaᶜᶜicetün] Ziyāde ḥararetli olan ferc.

مُتْمَاءَةٌ [mütmāʾetün] Eñiz işi.

مَتْيَهَةٌ [metyehetün] Yolı bulunmaz ve bilinmez ḥayrān olacaḳ ṣaḥrā.

مَتِيهَةٌ / مُتِيهَةٌ (معاً) [metīhetün/ mütīhetün] م

مُتَسَاقِبَةٌ [mütesāḳibetün] Biri birine yaḳın evler.

مُتَلَاحِمَةٌ [mütalāḥimetün] Ṭaracıḳ fercli ᶜavrat ya arṣlıḳ ᶜavrat ve baş kemugi üzerindeki incecik zārcaġaza varıb irmeyen ḍarbdan olan ince baş yarıġı

مُتَمَاحِلَةٌ [mütemāḥiletün] Vaṣfa ḳābil olmayan fitneler.

مُتَكَعِّمَاتٌ [mütekeᶜᶜimātün] Bay olan ᶜavratlar.

مُتَنَمِّهَةٌ [mütenemihhetün] ص ḳaşı ve yüzi ḳılını aldırıb ḳaşını ay gibi ḳılan ᶜavrat.

مُتَهَذْكِرَةٌ [mütehedkiretün] Erniñ ḳaymaḳ.

[85/b]

1.

مُتَارَكَةٌ [mütāreketün] Terk idişmek yaᶜnī sen var ḥāliñ üzerine bendaḫı ḥālumde olmayın dimeklik.

مَتْرُوكَاتٌ [metrūkātün] Meyyitiñ ardına ḳalan emvāli.

مَتْرَسَةٌ [metresetün] Ḳapu ardına ayḳırı ḳonan aġac ve her ḳalḳan idinilen nesne.

مُتَايَزَةٌ [mütāyezetün] Ġalebe idişmek.

مُتَايَسَةٌ [mütāyesetün] Defᶜ idişmek ve süsüşmek ve muḥkem ḳılmaḳ ve zīreklikde ġalebe itmek.

مُتْعَةٌ [mütᶜatün] Bir kişi bir nesneyile gitmek ve matāᶜlanmaḳ ve bir ᶜavratı bir ḳac gün nikāḥlanub daḫı boşamaḳ ve ḥacca ᶜumre żamm itmek ve yitecek ḳadar azıḳ ve ip ve ḳoġa ve ḳırba ve azacıḳ azıḳ ve ᶜavratı boşadıḳdan soñra virilen nafaḳa.

مُتَهَشْهِشَةٌ [müteheşhişetün] Erine kendüyi sevdiren ᶜavrat.

مَتْنَةٌ [metnetün] Yüce perk yir.

مَتَانَةٌ [metānetün] Perklik ve muḳīmlıḳ ve muḥkemlik.

2.

مُتَفَرِّقَةٌ [müteferriḳatün] Bölük bölük olan nesne.

مُتَائَوِيَّةٌ [mütāʾeviyyetün] Yuva idinici ḳuş.

ث

مَثْآبَةٌ [meṯābetün] Ḳuyunuñ ṣuyı irkilecek yiri ya çevre temel ṭaşları ve ḫalḳ cemʿ olacaḳ dirnek yiri.

مَثُوبَةٌ [meṯūbetün] Cezāʾ ve ʿivaż ve ṯevāb.

مَثْوَبَةٌ [meṯvebetün] م

مُثْبِتْ [müṯbīt] Döşege düşüb yatan ḫasta ve perk ṭutucı.

مُثْبَتْ [müṯbet] Hiç ḳımıldamayub yatan ḫasta ve ḳayışıla berkidilmiş oynamaz maḥafe.

مُثَبَّجَةٌ [müṯebbecetün] Bayġuş ya develer.

مَثْلَجَةٌ [meṯlecetün] Ḳarlıḳ ve buzluḳ.

3.

مُثْمِجَةٌ [müṯmicetün] Naḳş kemişen ʿavrat.

مُثْيِرَةٌ [müṯīretün] Çift öküzi.

مُثْآهَاةْ [müṯāhāt] Yapışmaḳ ve almaḳ.

مَثْرَاةٌ [meṯrātün] Keṯret-i māla sebeb olan nesne.

مُثْعَنْجِرَةٌ [müṯʿānciretün] Ḳıyısından çevre çervizi ṭaşıra alpan çanaḳ.

مُثْآبَرَةٌ [müṯāberetün] Mūdāvemet itmek ve dürüşmek.

مُثْرَنتْ [müṯrent] Ḫayırlı kişi ve etli tenli kişi.

مَثْرُودَةٌ [meṯrūdatün] Döşenmiş tirīd ve bir pāre yaġmur sepelemiş yir.

مُثَرَّدَةٌ [müṯerredetün] م

مُثَاوَرَةٌ [müṯāveretün] Ṣıçraşmaḳ.

مَثْعَلَةٌ [meṯʿaletün] Dilkisi çoḳ yir.

مُثَعْلَبَةٌ [müṯeʿlebetün] م

4.

مَثْلَبَةٌ / مَثْلَبَةٌ (معاً) [meṯlebetün/ meṯlubetün] ʿAyb ve ʿār ve melāmet.

مَثْلُوتَةٌ [meṯlūtetün] ع

مُثْقَلَةٌ [müṯḳaletün] Günāh yüküni arḳasına yüklenmiş nefṣ.

مُثَقَّلَةٌ [müṯeḳḳaletün] İş başdıracaḳ mermer ve teşdīdli nūn.

مَثْكَلَةٌ [meṯkeletün] Oġul yitirmeklik ve ṣaġu.

مُثْكِلَةٌ / مُثْكَلَةٌ (معاً) [müṯkeletün/ müṯkiletün] Ṣaġulı şiʿir.

مَثْمَلَةٌ [meṯmeletün] Żiyāfet.

مِثْمَلَةٌ [miṯmeletün] Baḳiyye.

مَثَمَةٌ [meṯemetün] Atıñ göbeginiñ kesilecek yiri.

5.

مِثَمَّةٌ [miṯemmetün] Ṭaʿāmıñ eyisini de ve yatlısınıda yiyen ḫarīf yaʿnī siler süpürür hep yir.

مَثْمَثَةٌ [meṯmeṯetün] Fetīli yaġa ṭoyurmaḳ ve ḳarışdırmaḳ ve bürümek ve ḳımıldatmaḳ.

مُثْبَنَةٌ [müṯbenetün] ʿAvrat ayinesini ve ḫurtunı murtunı ḳoyacaḳ kesesi.

مُثْخَنَةٌ [müṯḫanetün] Yumrı gevdeli ᶜavrat.

مُثْدَنَةٌ [müṯdenetün] Aᶜżāsında eksigi olan kimse.

مُثْدَّنَةٌ [müṯeddenetün] Imzıḳmış yaġlı et pāresi.

مِثْفَاةٌ [miṯfāt] Ṣacayaḳ şeklinde ḳılınan ṭamġa ve eri ḳarşı ülegen ᶜavrat ya üç erden ḳalmış ᶜavrat.

مَثَالَةٌ [meṯāletün] Faẕl ve kemāl.

مَثِلَّةٌ [meṯilletün] Bir yirde cemᶜ olub bitmiş ayrıḳlıḳ.

6.

مُثْلَةٌ [müṯletün] Giçmişlerden kişiye beñzer olan kimse ve ᶜuḳūbet ve ᶜaẕāb ve ḫışm ve maḳtūliñ aᶜżāsın kesmek.

مُثُولَاةٌ [müṯūlātün] ج

مُثُلَاةٌ [müṯülātün] م

مَثُلَاةٌ [meṯulātün] م

مَثَانَةٌ [meṯānetün] Ḳavıḳ.

مَثْنَاةٌ [meṯnat] Urġanıñ bir ḳatı ve ḳıldan ya yüñden örülmiş urma ve nüsḫadan yazılan kitāb ve Mūsā'dan ᶜa.m. soñra benī İsrāʾīl kendülerden düzdükleri kitāb ve ırlama ve dūbeyyā dirler bir çalġudur.

مِثْنَاةٌ [miṯnāt] م

مُثَنَّاةٌ [müṯannāt] Çifte ḳaṣīde ve غ

ج

مُجَايَئَةٌ [mücāyeʾetün] Müḳābele ve mūvāfaḳat ve gelmek de ġalebe itmek.

7.

مُجَيَّئَةٌ [müceyyeʾetün] Fercile dübüri bir olmış ᶜavrat ki ḳacan cimāᶜ olunsa oṣurur ṭurar.

مُجِيئَةٌ [mücīʾetün] Getürüci ᶜavrat.

مُجْزَئَةٌ / مَجْزَئَةٌ (معاً) [meczeʾetün/ müczeʾetün] Kifāyet itmeklik.

مَجْسُءَةٌ [mecsüʾetün] Ḳurumuş perk yir.

مُجْنَءَةٌ [mücneʾetün] Maḳbere çuḳurı.

مُجَابَّةٌ [mücābbetün] Ġalebe idişmek ve tāᶜāmıla ve ḫüsnile faḫrlanmaḳ.

مُجْدِبَةٌ [mücdibetün] Ḳır yir ve ḳaḥṭ yir.

مُجَاذَبَةٌ [mücāẕebetün] Çekişmek ve biri birine yapışub çekişmek.

مُجَلِّبَةٌ [mücellibetün] Çıġırḳan yüzsüz ᶜavrat.

مُجْتَلَبَةٌ [müctelebetün] Araya ḳoyulmış nesne ve ᶜarūż dāyiresi.

8.

مُجْلَحَبَّةٌ [müclecebbetün] Dirneklice deve.

مُجَانَبَةٌ [mücānebetün] Iraġ olmaḳlıḳ ve yanına varmaḳlıḳ.

مُجَنَّبَةٌ [mücennebetün] Öñe geçirilmiş nesne.

مَجْنُوبَةٌ [mecnūbetün] Canūb yilile gelen bulut.

مُجَوَّبَةٌ [mücevvebetün] Yaġmur baġżına ṭokunmış yir.

مَجُوبَةٌ [mecūbetün] Cevāb.

مُجِيبَةٌ [mücībetün] Cevāb virici.

مَجْلُوتْ [meclüt] Erek olan ḳuyruḳ.

مُجاثاةْ [mücāṯāt] Diz çökmeklik.

مِجَثَّةٌ [miceṯṯetün] Ot ḳoparacaḳ demürcük.

مَجْمَجَةٌ [mecmecetün] Sözi mücmel itmek beyān itmemek ve olmayacaḳ yirlere gidüb gelmek sözde.

مَجادَةٌ [mecādetün] Ululuḳ ve şereflilik.

9.

مُجالَحَةٌ [mücāleḥatün] Düşmānlıġı iki ṭarafdan āşikāre ḳılmaḳlıḳ ve yüz göz ṭurçarışdırmaḳ ve ḳaḍiyeyyi āşikāre itmeklik ve iki ṭaraf bir birine ululanmaḳlıḳ.

مَجْرُودَةٌ [mecrūdetün] Çekirgeli yir ve çıl çılbaḳ yir.

مَجْلُودَةٌ [meclūdatün] Buz ṭoñmış yir.

مُجَنَّدَةٌ [mücennedatün] Birikmiş leşker.

مُجاهَدَةٌ [mücāhedatün] Olanca ḳudreti ḫarc idüb dürüşmek ve ġazā itmek.

مَجْمَدَةٌ [mecmedatün] Buzluḳ.

مُجادَلَةٌ [mücādeletün] Çekişmeklik.

مَجِذَّةٌ [meciẕẕetün] Ḳalem tırāş.

مُجَرْبِذَةٌ [mücerbiẕetün] Yilişi aġır at.

10.

مُجْذِيَةٌ [mücẕiyetün] Şecere-i ṯābite-i maḥfūẓa ʿani'l-vuḳūʿi ve'l-āfāti (*Afetden ve beladan korunmuş sabit ağaç.*).

مَجْدَرَةٌ [mecderetün] Lāyıḳlıḳ.

مَجْرَةٌ [mecretün] Arıḳ ḳoyun.

مَجَرَّةٌ [mecerretün] Gök ḳapusu ya yaruġı ve ṣaman uġrısı didikleri aḳ yol ve öğendire.

مِجَرَّةٌ [micerretün] Demür ṭaraḳ.

مَجْزُورَةٌ [meczūretün] Ḳurbān olunmış deve.

مُجَشَّرَةٌ [müceşşeretün] Riʿāyetli maḳbūl at.

مَجْفَرَةٌ [mecferetün] Cimāʿdan kesici nesne.

مِجْمَرَةٌ [micmeretün] Dütsü ṣaḳṣısı.

مُجاوَرَةٌ [mücāveretün] Ḳoñşılaşmaḳ ve yan yana olmaḳlıḳ ve mescidde iʿtikāf itmek.

11.

مُجاهَرَةٌ [mücāheretün] Āşikāralıḳ ve ġalebe idişmek.

مَجْهُورَةٌ [mechūretün] Maʿmūr olan ḳuyu ve ḥarfleri mācimuʿa fī ẓıllı ḳavvin rebaḍin iẕ ġazā cündün mutīʿu (*"fī ẓıllı ḳavvin rebaḍin iẕ ġazā cündün mutīʿu"da toplanmış harfler.*).

مُجارَزَةٌ [mücārezetün] Ḫorata kenkel itmeklik.

مَجْرُوزَةٌ [mecrūzetün] Otı bitmiş yir ya otı bitmemiş yir ya yaġmur ṭoḳunmamış yir.

مَجازَةٌ [mecāzetün] Cevzi çoḳ yir ve gereklik içine giden yol ve ġ

مُجاوَزَةٌ [mücāvezetün] İleri geçub gitmeklik.

مُجَوِّزَةٌ [mücevvizetün] Cāyiz gören ṭayīfe.

مُجَوَّزَةٌ [mücevvezetün] Bili aḳcılıraḳ ḳara ḳoyun.

12.

مُجازَاةٌ [mücāzāt] ʿİvaż virmeklik.

مُجاسَاةٌ [mücāsāt] Düşmānlıḳ.

مُجاسِةٌ [mücāsit] Müʿāraża itmeklik ve ḳoşuda at atı gecmek ve berāber gitmeklik.

مَجَسَةٌ [mecesetün] Kişiyi elile yoḳladığı yir ve gögüs.

مُجالَسَةٌ [mücālesetün] Biregüyile oturmaḳlıḳ.

مَجْلِسَةٌ [meclisetün] Oturacaḳ yir.

مَجُوسِيَّ [mecūsiyyetün] Kücücük ḳulaḳlı bir er idi vardı kendüden bir dīn düritdi oda Tañrı diyü ṭapdığı anuñ dīnine Mecūsiyye dirler.

مِجَشَّةٌ [miceşşetün] El degirmeni.

مُجَرْنَشَةٌ [mücerʾeşetün] Semiz ḳarınlı deve.

مُجادَعَةٌ [mücādeʿatün] Çekişmek ve süñüşmek.

مُجَزِّعَةٌ [mücezziʿatün] Nışfınadaḳ alacalanmış ḫurmā ḳurużı.

13.

مُجالَعَةٌ [mücāleʿatün] Şarābda ya ḳısmetde ya ḳumār oynunda çekişmeklik.

مُجامَعَةٌ [mücāmeʿātün] Cimāʿ itmek ve bir ḳaḍiyye üzerine ḫalḳ cemʿ olmaḳlıḳ.

مَجْمَعَةٌ [mecmeʿatün] Cemʿ olacaḳ yir.

مُجْمَعَةٌ [mücmeʿatün] Arasına ḫelāl girmeyen ḫuṭbe.

مُجَشَّمَةٌ [müceşşemetün] Nişāna dikilib oḳula ata ata öldirilen maḥbūs ḥayvān.

مَجْوَعَةٌ [mecveʿatün] Ḫalḳ ac olduġı yıl.

مَجْعَةٌ [mecʿatün] Oturur ḳalur yirinden ırılmaz aḥmaḳ ḥarīf ve cāhil er ve odsuz ʿavrat.

مَجَعَةٌ [meceʿatün] م ve südüle ḳurı ḫurma yimeklik.

مُجْعَةٌ [mücʿātün] م

مُجَعَةٌ [müceʿatün] م

مِجَعَةٌ [miceʿatün] م

مَجاعَةٌ [mecāʿatün] Ḳarın aclıġı.

[86/a]

1.

مَجّاعَةٌ [meccāʿatün] Aclıḳ sevegen kimse ve südile ḫurmā yiyegen kimse.

مُجّاعَةٌ [müccāʿātün] م

مُجاعَةٌ [mücāʿatün] Aclıḳ olan yıl.

مُجالَغَةٌ [mücāleġatün] Dişile ṣırıdıb gülmek ve ḳılıçlaşmaḳ.

مَجْحَفَةٌ [mecḥafetün] Ulu belā.

مِجْداَفَةٌ [micdāfetün] Geminiñ bir ḳanadı ve ḳuş ḳanadı.

مِجْذافَةٌ [micẕāfetün] م

مِجْرَفَةٌ [micrefetün] Süpürge.

مِجْزَفَةٌ [miczefetün] Balıḳ ṭutacaḳ aġ.

2.

مُجآزَفَةٌ [mücāzefetün] Ṣayısız ve ölçisiz bir nesneyi bulub satun almaḳ.

مَجْلَةٌ [mecletün] Etde bir dericikdir içi ṭobṭolı aḳçe ṣucaġaz olur.

مَجْذُولَةٌ [mecdūletün] Ṣıḳ perk bedenli ʿavrat.

مُجْعِلَةٌ [mücʿilatün] Ḳara böcesi çoḳ olan yir.

مُجَلْجَلَةٌ [mücelceletün] Çañlı deve.

مَجَلَةٌ [meceletün] Kitāb ve ṣaḥīfe.

مُجَمْعَلَةٌ [mücemʿaletün] Eti taş gibi ḳatı olan ʿavrat.

مُجآذَلَةٌ [mücāẕeletün] Düşmānlıḳ.

مُجآعَلَةٌ [mücāʿaletün] Rişvet virmeklik.

مَجْهُولَةٌ [mechūletün] Hiç ṣaġılmamış deve ve nişānsız deve.

مُجَمِّةٌ [mücemmitün] Raḥatlıḳ virici ve ḫużūr virici.

مُجآوَلَةٌ [mücāveletün] Biri birine ḳoyulmaḳlıḳ ve devr itmek.

3.

مِجْهَلَةٌ / مَجْهَلَةٌ (معاً) [mecheletün/ micheletün] Sücī ḳarişdıracaḳ aġac.

مِجْذآمَةٌ [micẕāmetün] Maṣlaḥat eri keskin kişi ve dostlıġı tīz kesen er.

مَجْشُونَةٌ [mecşūnetün] Ḥamarat ʿavrat.

مِجَنَّةٌ [micennetün] Ḳalḳan.

مَجْنُونَةٌ [mecnūnetün] Deli ʿavrat.

مَجآنَةٌ [mecānetün] ʿĀrsızlıḳ.

مَجْبَنَةٌ [mecbenetün] Ḫavf sebebi olan nesne yaʿnī keṯret-i evlād.

مُجآهَاتٌ [mücāhāt] Faḫrlanmaḳlıḳ.

مُجآيَاتٌ [mücāyāt] Muḳābele itmeklik ve müvāfaḳat.

4.

ح

مِحْلَئَةٌ [miḥleʾetün] Nesne sürtecek yumrıca ṭaş.

مَحَبَّةٌ [maḥabbetün] Sevgü ve sevmeklik.

مَحِبَّةٌ [maḥibbetün] Sevgü sebebi.

مَحْبُوبَةٌ [maḥbūbetün] Medīne şehri ve sevilmiş ʿavrat.

مَحْرَبَةٌ [maḥrebetün] Ṣavaşcı ḳavm ve ṣavaş ve ṣavaş ḳılmaḳlıḳ.

مُحآرَبَةٌ [muḥārebetün] Ṣavaşma.

مُحَرْبِيَةٌ [muḥarbiyetün] Güneşe ṭapınan keleri bol yir ve ḳalıñ yir.

مُحآبَاتٌ [muḥābāt] Yardım ve yem yeft ḳovma ve meyl itme.

مَحْسَبَةٌ / مَحْسِبَةٌ (معاً) [maḥsebetün/ maḥsibetün] Ḥisāb ḳılmaḳlıḳ ve ẓann itmeklik.

5.

مُحآسَبَةٌ [müḥāsebetün] Ṣorı ṣormaḳlıḳ.

مِحْسَبَةٌ[miḥsebetün] Kücücük yaṣdıḳ.

مُحآطِبَةٌ [müḥāṭibetün] Ḳurı diken yiyen deve.

مَحْلُوبَةٌ [maḥlūbetün] Ṣaġılmış deve.

مَحْلَبِيَّةٌ [maḥlebiyyetün] د Ḳurbe’l-Müşılı.

مَحْلَبَةٌ [maḥlebetün] ع ve ṣaġmaḳlıḳ.

مَحتْ [maḥt] Ḳatı issilik ve ᶜāḳillıḳ ve öykelendirmek.

مُحُوتٌ [muḥūtün] ج ve ᶜĀḳillar.

مَحَتٌّ [maḥatt] Ḳati issi gün ve ᶜāḳil zekī kimse ve ḫāliṣ ṣāfī nesne.

6.

مِحْنَاتْ [miḥnāt] Ḳorugı dökülmiş ḫurmā aġacı.

مُحْنَاةْ [muḥtāt] م ve ḳunt aᶜżālı at.

مَحْرُوتْ [maḥrūt] Ṭurāġ otı dibi.

مِحْلاَتْ [miḥlāt] Yüñi ḳıçına sürünüb giden deve.

مُحاَدَثَةٌ [muḥādeṯetün] Ḫaber söyleşmek ve ḳılıc cilālamaḳ.

مِحْلَجَةٌ [miḥlecetün] Üzerine pamıḳ atacaḳ yayḳı ve taḫta.

مِحْنَجَةٌ [miḥnecetün] Küski.

مُحاَجَّةٌ [muḥāccetün] Delīller ile kişi ḫaṣmına ġālib olmaḳlıḳ ve çekişmeklik.

مَحَجَّةٌ [maḥaccetün] Yol ve ġayet rūşen olan yol ve yoluñ āşikāre ᶜayān olan yiri.

7.

مُحْجِيَةٌ [muḥciyetün] Maᶜnāsı lafẓına muḫālif olan kelām.

مُحاَجَاةْ [muḥācāt] Zīreklikde ġalebe itmeklik.

مَحْجَاةْ [maḥcāt] Lāyıḳlıḳ.

مَحْمَحَةٌ [maḥmaḥatün] Dostlıġı ḫāliṣ ḳılmaḳ ve ᶜavratıñ ṭoġurması yaḳın olmaḳ.

مُحَّةٌ [muḥḥatün] Yumurda ṣarusı.

مَحْرُوحَةٌ [maḥrūḥātün] Fercine el irmiş ᶜavrat.

مُحاَدَّةٌ [muḥāddatün] Öykelenmeklik ve ṣınırı āḫaruñ ṣınıra ḳıyılamaḳlıḳ ve düşmānlıḳ itmeklik ve muḫālefet itmeklik.

مُحَرْمَدَةٌ [muḥarmadatün] Ḳara balçıḳlı bınar.

مَحْمُودَةٌ [maḥmūdatün] Bir şerbetdur.

8.

مُحَمَّدِيَّةٌ [muḥammediyyetün] ة Bi-nevāḥi Baġdād ve د bi-Berḳa ve د bi-Kermān ve Ḥabību’l-laha uyanlar.

مَحْمَدِةٌ [maḥmeditün] Öğülmeklik.

مُحاَيَدَةٌ [müḥāyedatün] Iraġ olmaḳlıḳ.

مَحاَذَةٌ [maḥāẕetün] Ḥālet.

مُحاَذَاةْ [muḥāẕāt] Yan yana berāber ṭurmaḳlıḳ.

مَحْبَرَةٌ / مَحْبَرّةٌ (معاً) [maḥberetün/ maḥuberretün] Mürekkeb ṣaḳsısı ve divīt.

مَحْذُورَةٌ [maḥẕūretün] Ḥaẕer itmeklik ve Semurt bin Miᶜyer müᵓeẕẕinü’l-Nebiyy ṣalla’l-lahu ᶜaleyhi ve sellem (*Hz.Muhammed’in müᵓeẕẕini Semurt bin Miᶜyer.*).

مُحآذَرَةٌ [muḥāẕeretün] Biri birini ḳorḳutmaḳlıḳ.

9.

مَحْزَرَةٌ [maḥzeretün] Ölçüb yapmaḳlıḳ.

مِحْسَرَةٌ [miḥseretün] Süpürge.

مِحْصَرَةٌ [miḥṣaratün] Alıḳ ve kücücük heviṭ.

مُحآضَرَةٌ [muḥāḍaretün] Pādişāh ḥużūrundadır çökmeklik ve ḳılıclaşmaḳ ve ġalebe ḳılmaḳlıḳ ve kimseye ḫiṭāb idib söylemeklik.

مِحْفَرَةٌ [mihferetün] Çapa ve bil.

مَحْفُورَةٌ [maḥfūretün] Ḳazılmış çuḳur.

مُحآكَرَةٌ [muhākeretün] Ṭuzla ve tereke ḥabs itmek behālı olsun diyü.

مُحَمِّرَةٌ [muḥammiretün] Mübāḥīlerden bir ḳavm dur hep ḳırmızī geyerler ve meẕhebleri daḫı tenāsuḫ üzerinedur.

10.

مَحآرَةٌ [maḥāretün] Rücūᶜ itmek ve rücūᶜ idecek yir ve ḥayrān olacaḳ yir ve dönecek yir ve ḳulaḳ içi ve omaca kemigiñ başı girdigi çuḳurca kemücek ve incü ḳabı ve çanaḳ gibice olan ḳabcaġaz ve meḥāfe ve ḫaṭṭ ve nāḥiye ve at ayaġında buḳaġuluk dinen yircegez ve noḳṣān ve ḳıçına giden kimse.

مُحَمْطِرَةٌ [muḥamṭiretün] Aġırlıġıla dölekligile dikilib ṭuran deve.

مُحآوَرَةٌ [muḥāveretün] Cevāb.

مُحُورَةٌ [muḥūretün] م

مَحْوَرَةٌ [maḥveretün] م

مُحَوَّرَةٌ [muhavveretün] Aġardılmış çanaḳ.

مُحآجَزَةٌ [muḥācezetün] Menᶜ idişmek ve sālimlıḳ.

مُحْتَجَزَةٌ [muḥtecezetün] Salḳımı ḳılıfdan çıḳmamış ḫurmā aġacı.

11.

مُحآرَزَةٌ [muḥārezetün] Ḫorata kengel itmek ve yimişlenmek.

مُحْرَنْفِزَةٌ [muḥrenfizetün] Güzel yörüyen at.

مُحآزَّةٌ [muḥāzzetün] Nihāyyetine irmek istemek.

مُحآوَزَةٌ [muḥāvezetün] Ḳarışmaḳlıḳ ve ṭabanlamaḳ ve başmaḳ.

مَحَسَّةٌ [maḥassetün] Kefe ve ḳaşaġı ve dübür.

مِحَسَّةٌ [miḥassetün] م

مِحْسَاةٌ [miḥsāt] Şu çeken öküz.

مُحْلِسَةٌ [muḥlisetün] Otı yapaġı gibi olmış yir.

12.

مَحَشَّةٌ [maḥaşşetün] Otluḳ tamı ve dübür ve otlı yir.

مِحَشَّةٌ [miḥaşşetün] Māşa ve küsegü.

مَحْشَاةٌ [maḥşāt] Eğrek yiri ve dübür ulaşan baġarsıḳ.

مُحْتَشَّةٌ [muḥteşşetün] Ṭabanı incelmiş yaġlı büyük deve.

مَحْصُوصَةٌ [maḥṣūṣatün] Ṣıladan kesilmiş kimse.

مَحْمُوصَةٌ [maḥmūṣatün] Uġurlanmış ḳoyun.

مَحْمآصَةٌ [maḥmāṣatün] Üstād olan uġrı.

مُحآوَصَةٌ [muhāveṣatün] Dilküceklik itmek.

مُحَيَّصَةٌ [muḥayyeṣatün] İsm-i ṣaḥābetin. 13.

مُحْتآصَةٌ [muḥtāṣatün] Arṣlıḳ olan deve.

مَحْصآةٌ [maḥsāt] Çoḳ ṭaşlı yir ve çoḳ nesne.

مُحآرَضَةٌ [muḥāreḍātün] Müdāvemet ve yileksiz oḳıla uruşmaḳ.

مِحْرَضَةٌ [miḥraḍatün] Çoġan çalḳayacaḳ ḳabb.

مُحآضَّةٌ [muhāḍḍatün] Bir ʿamele biri birini ḳındırı virmeklik.

مَحْضَةٌ [maḥḍatün] Bir pāre ṣāfī süd ve ۀ bi'l-Yemāmeti ve ۼ bi'l-Ḥıf.

مِحَطَّةٌ [miḥaṭṭatün] Dīvāra naḳş idecek ālet ve māla ve sürgü.

مَحْطُوطَةٌ [maḥṭūṭatün] İren olan ḳuyruḳ.

مُحآفَظَةٌ [muḥāfeẓetün] Müdāvemet itmekl ve maḥārimden ḳorumaḳ ve ṣaḳlamaḳ.

مُحآفآةٌ [muḥāfāt] Sözde münāzeʿa ḳılmaḳlıḳ.

[86/b]

1.

مُحآرَفَةٌ [muḥārefetün] Eylük bedeli yaramazlıġıla cezā ʿivaż virmeklik ve yarayı mīl ile ölçüb yapmaḳ.

مِحَفَّةٌ [miḥaffetün] Üsti çenbersiz meḥafe.

مَحْلُوفَةٌ [maḥlūfetün] And içmeklik.

مُحآلَفَةٌ [muḥālefetün] Andlaşmaḳ ve ahdlaşmaḳ ve mülāzemet itmek ve dostlaşmaḳ.

مُحآرَقَةٌ [muḥāreḳātün] Yanın yatarken cimāʿ itmek.

مُحآدآةٌ [muḥādāt] Müʿāraża itmeklik.

مُحَرَّقَةٌ [muḥarraḳatün] ۀ Bi'l- Yemāmeti ve köyünmiş nesne.

مُحْتَقَّةٌ [muḥteḳkatün] Yabāna ṣapmayub ṭoṣṭoġrı içeri işleyen dürtme.

مُحَلَّقَةٌ [muḥalleḳatün] Ḥalḳa seklinde başılan ṭamġalı deve ve s̱ülüs̱ānı alacalanmış ḳoruḳ.

مُحْمُقَةٌ [muḥmüḳatün] Aḥmaḳ oġlan uşaḳ ṭoġuran ʿavrat ve şol ay aḫşāmdan ṣabāḥadek żiyā viren gice ve bulut üstünden nūrı ṭañ yirine urub ṣabāḥ olduġı ṣanılan gice.

مَحُوقَةٌ [maḥūḳatün] Yaġmur azlıġından az otlı olan yir.

مِحْوَقَةٌ [miḥveḳātün] Süpürge.

مُحآيَقَةٌ [muḥāyeḳatün] Buġż ve ḥased idişmek.

مُحآكَّةٌ [muḥākketün] Müʿāraża itmeklik ve boşamaḳ üzerine ṣulḥlaşmaḳlıḳ.

2.

مُحاكَاةٌ [muḥākāt] Müşābehet ve öykünme.

مَحْوَكَةٌ [maḥveketün] Ṣavaş ve ḳırān ve ḳitāl.

مُحادَلَةٌ (صح) [muḥādeletün] Güreş ṭutma ve muṭālebe.

مُحْدَلَةٌ [muḥdeletün] Bir ṭarafı bir ṭarafını yiñmiş yay.

مُحاقَلَةٌ [muḥāḳaletün] Tarlada olan gök terekeyi alub ṣatmaḳ ve başı içinde olan buġdayı beyᶜ itmek ya s̱ülüs̱a ya rubᶜa ya artıġa ya daḫı eksige müzāreᶜa itmeklik ya yiri birez buġday virmek üzerine kirāya almaḳ ya bitib ṭuran terekeyi birez maᶜlum cinsine ṣatmaḳ ya almak.

مَحَلَّةٌ [maḥalletün] ف ve menzil ve دٌ bi-Mıṣr ve on dört mevẓiḥ ismidür.

مَحَلّاتٌ [maḥallātün] ج

مَحِلَّةٌ [maḥilletün] Meclis.

مُحِلَّةٌ [muḥilletün] Ḳoġa ve ḳırba ve çanaḳ ve bıçaḳ ve balta ve çölmek ve degirmen ve çaḳmaḳ ve bir ev ya iki ev ṣıġar çukurca yir.

مَحْمُولَةٌ [maḥmūletün] Yüñlü nesne ve iri däneli bir nevᶜ buġdaydur.

3.

مَحالَّةٌ [maḥāletün] Üstādlıḳ ve eyü naẓarlılıḳ ve taṣarrufa ḳādirliḳ ve ḥīlekārlıḳ ve dönmeklik ve büyük baḳara ve deve oñurġası kemiginiñ birisi ve ḳara çav ve ḳuyuya ḳurulan barmaḳ ṭolavcığı.

مُحَصِّلَةٌ [muḥaṣṣiletün] Maᶜden ṭopraġını cemᶜ iden ᶜavrat.

مُحَفَّلَةٌ [muḥaffeletün] Ṣatıya eyü görünsün içun ḳoyunu ḥābs idüb südi irkilüb memeleri gerilmiş südli ḳoyun.

مُحَوَّلَةٌ [muḥavveletün] Bir ḳabīledür ve dönderilmiş nesne.

مُحاوَلَةٌ [muḥāveletün] Bir nesneye değeyi değeyi baḳmaḳlıḳ ve ṭaleb itmeklik.

مِحْجَمَةٌ [miḥcemetün] Ḳan ṣoracaḳ ḥacāmat şīşesi ki bir boynuzdur.

مُحَرَّماتٌ [muḥarremāt] Ḥarām ḳılınanlar.

مِحْزَمَةٌ [miḥzemetün] Ḳulañ.

مَحْسَمَةٌ [maḥsemetün] Maraż kesen nesne.

مِحْصَمَةٌ [miḥṣametün] Çekic.

4.

مُحْكَمَةٌ [muḥkemetün] Mensūḫ olmayan sūre ve teᵓvīle muḥtāc olmayan āyet ve perk nesne ve lafẓında maᶜnāsında şübhe yiri olmayan söz.

مُحْكَماتٌ [muḥkemātün] ج

مُحاكَمَةٌ [muḥākemetün] Ḳaḍiyye faṣl idecek yir.

مُحاكَمَةٌ [muḥākemetün] Ḳaḍiyye ḳıġırmaḳ ve muḥāṣeme ḳılmaḳ.

مُحامَّةٌ [muḥāmmetün] Müḳārebe ve ḥısımlıḳ.

مُحِمَّةٌ / مَحَمَّةٌ (معاً) [maḥammetün/ muḥimmetün] Sıtması bol yir ve sıtmalı ᶜavrat.

مُحامَاةٌ [muḥāmāt] Ḳorumaḳlıḳ ve ḥıfẓ itmeklik.

مَحْمِيَّةٌ [maḥmiyyetün] Āfātdan maḥfūẓ nesne.

مَحْمِيَةٌ [maḥmiyetün] Göñül bürün itmeklik.

مِحْجَنَةٌ [miḥcenetün] Egri çöken.

5.

مُحاشَنَةٌ [muḥāşenetün] Süñüşmeklik.

مُحْصَنَةٌ [muḥṣanetün] Zinādan berī olan ᶜavrat.

مُحْصِنَةٌ [muḥṣinetün] م

مِحْضَنَةٌ [miḥḍanetün] Gögercine balçıḳdan düzülen büyük yuva ve gögercinlik.

مَحْمَنَةٌ [maḥmenetün] Ṣaḳırḳalı yir.

مُحْمِنَةٌ [muḥminetün] م

مِحْنَةٌ [miḥnetün] ف ve ṣınama.

مُحُونَةٌ [muḥūnetün] Maḥv olmaḳlıḳ ve eksilmeklik.

مُحايَنَةٌ [muḥāyenetün] Müᶜayyen vaḳt ile işlemeklik.

6.

مَحْنُوَةٌ [maḥnūvetün] Dere büklümi.

مَحْناةٌ [maḥnāt] م

مَحْنِيَةٌ[maḥniyetün] م

مَحْنِيَّةٌ [maḥniyyetün] Yir büküdüsi ve ḫām deve derisinden işlenmiş külek ve çanaḳ.

مَحْلَةٌ / مِحْلَةٌ (معاً) [miḥletün/ maḥletün] Ḳaḥṭlıḳ yir.

مَحْوَةٌ [maḥvetün] Ḳaḥṭlıḳ gideren bol yaġmur ve ᶜar ve ziyān gideren nesne ve pōyrāz yili.

مَحْياةٌ [maḥyāt] ğ ve ṣaġlıḳ ve dirilik.

مُحاياتْ [muhāyāt] Ṣabiye yimek yidirmek.

مَحْجَمَةٌ [maḥcemetün] Bedenden ḥacāmat olacaḳ yir.

7.

خ

مُخْباءَةٌ [muḫbāᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] Ehl-i perde olan ḳız.

مُخْتَتِءَةٌ [muḫteti᾽etün] İñlik çiñlik olan ışız yazı ve yolı bilinmez yiri.

مُخَبْخَبَةٌ [muḫābḫābetün] Çoḳluḳ deve ya ġayet güzel deve.

مُخَيْشِبَةٌ [muḫayşibetün] ة Bi'l-Yemeni.

مُخاطَبَةٌ [muḫāṭabetün] Bir kişiniñ yüzüne ṭurub söz söylemeklik.

مُخْبِتْ [muḫbit] Ḫuşūᶜ ve tevāżuᶜ issi kimse.

مُخافَتَةٌ [mūḫāfetetün] Gizlice olmaḳlıḳ ve söz gizlemeklik.

مَخْرَتْ [maḫret] Ṭoġrı yol.

8.

مَخْرُوتْ [meḫrūt] Ḳulaġı dilik ya ṭuṭaġı dilik kimse.

مَخْمَخَةٌ [maḫmaḫatün] Kemükden ilik çıḳarmaḳlıḳ.

مِخَخَةٌ [miḫaḫatün] Kemiḳ ilikleri ve göz yaġları ve beyniler ve ḫālişler.

مُخاخَةٌ [muḫāḫatün] Ṣurmuḳ kemiginden ṣurulub aġıza çıḳan ilik.

مَخِيخَةٌ [maḫīḫatün] İlikli ḳoyun.

مِخَدَّةٌ [miḫaddetün] Yüz yaṣdıġı.

مَخَدَةٌ [maḫadatün] Yardım.

مُخاطَةٌ[muḫāṭatün] Sümük ve dikilmiş ḳaftān ve eyit aġacı ṭoḫmı ve sebistān dirler bir bir aġacdır.

9.

مَخْبَشَةٌ [maḫbeşetün] مَفْسَدَةٌ maʿnisine.

مُخَرَّجَةٌ [muḫarrecetün] Seyrek evli yir.

مُخارَجَةٌ [muḫārecetün] İki kişi barmaḳ yumuşub açışmaḳ.

مُخْتَرِجَةٌ [muḫtericetün] Erkek deve ḳılıḳlı ṭoġan dişi köşek.

مَخْلُوجَةٌ [maḫlūcetün] Ṣaḥīḥ fikr ve reʾy ve ṣaġına ṣoluna dürtme.

مُخاوَذَةٌ [muḫāveẕetün] Müvāfaḳat ve muḫālefet.

مَخْبُرَةٌ / مَخْبَرَةٌ (معاً) [maḫberetün/ maḫburetün] ʿIlm ve bili ve ehliyet.

مُخابَرَةٌ [muḫāberetün] Ḫaberleşmaḳ ve yarıya ekin ekmeklik.

10.

مَخْدُورَةٌ [maḫdūretün] Ev içinde çekilen perde içinden çıḳmayan mestūre ḳız.

مُخْدَرَةٌ [muḫdaretün] م

مُخَدَّرَةٌ [muḫaddaretün] م

مَخْراةٌ [maḫrāt] Ṣıçacaḳ yir.

مُخاصَرَةٌ (صح) [muḫāṣaretün] İki kişi biri biriniñ eline yapışub gitmeklik.

مِخْصَرَةٌ [miḫṣaratün] ʿAṣā ve ṭayanacaḳ nesne ve elde götürülen aġaccıḳ.

مُخَصَّرَةٌ [muḫaṣṣaretün] İnce billi naʿlīn ve başmaḳ ve ince bilek.

مَخْضَرَةٌ [maḫḍaretün] Yeşilistān olan yir.

مُخاضَرَةٌ [muḫāḍaretün] Aġacda yimiş kemālini bulmadan göñle ṣatmaḳlıḳ.

11.

مُخاطَرَةٌ (صح) [muḫāṭaretün] Ḳorḳululuḳ ve iki kişi biri birine rehn ḳomaḳlıḳ.

مُخامَرَةٌ [muḫāmeretün] Muḳīmlıḳ bir yiri bekleyüb ṭurmaḳlıḳ ve bir āzādlı kişiyi ḳul diyü ṣatmaḳlıḳ ve muḫārebe itmek ve muḫālaṭa itmek ve gizlenmek ve ʿaḳl ṣatır butur olmaḳ.

مُخْتَمِرَةٌ [muḫtemiretün] Başı aḳ ḳara ḳoyun ve başı aḳ at.

مَخَزَّةٌ [maḫazzetün] Ṭavşanı bol yir.

مُخَيَّسَةٌ [muḫayyesetün] Boġazlamaḳ içün ya bölmek içün ḥabs olmış deve.

مُخَنَّثَةٌ [muḫanneşetün] Bir pare gencligi olan ʿavrat.

مُخَنِّثَةٌ [muḫannişetün] م

مِخْبَصَةٌ [miḫbeṣatün] Ḥelvācı küregi ve kebcesi ve ḥelvā dönderecek yaṣṣıca degirmice demür.

مَخْمَصَةٌ [maḫmeṣatün] Ḳarın aclığı ve acıḳmaḳ.

12.

مُخَوَّصَةٌ [muḫavviṣatün] Ormanlı yir.

مَخْرُوطَةٌ [maḫrūṭatün] İki yanı insiz uzun ince ṣaḳal.

مُخالَطَةٌ [muḫāleṭatün] Biri birile ḳarışmaḳ ve virişib alışmaḳ ve cimāʿ ḳılmaḳ ve ʿaḳl ḳarış muruş olmaḳlıḳ.

مُخْتَلِطَةٌ [muḫteliṭatün] Biri birine ḳarışmış iki cins süd ve semiz deve.

مُخادَعَةٌ [muḫādeʿatün] Göñülde küfri gizleyüb mu benim dimeklik ve aldamaḳlıḳ ve ḥīlekārlıḳ.

مِخْذَعَةٌ [miḫẕaʿatün] Bıcaḳ.

مَخْرُوعَةٌ [maḫrūʿatün] Ḳulaġınıñ üç diligi olan ḳoyun.

مَخْضَعَةٌ [maḫḍaʿatün] Alçaḳlıḳ yiri.

13.

مُخْتَلِعَةٌ [muḫteliʿatün] Şehveti ġalib olan ʿavrat ve ḫulʿ oḳuşmaḳ isteyen ʿavrat.

مُخالَعَةٌ [muḫāleʿatün] Erile ʿavrat esbāblarını ayrışdırıb biri birinden geçinişüb ʿavrat boşamaḳlıḳ.

مِخْذَفَةٌ [miḫẕefetün] Ṣapan ve dübür ve kemān küre yayı ki anuñıla ṭaş atarlar.

مُخارَفَةٌ (صح) [muḫārefetün] Göz vaʿdesile müʿāmele kılmaḳ.

مَخْرَفَةٌ[maḫrefetün] Yol ve ḳılıḳ ve bostān ve iki ṣıra dikilmiş yimiş aġacınıñ uzadı ya olan aralığı ve āşikāre yol.

مَخْسُوفَةٌ [maḫsūfetün] Kesme ṭaşdan ḳazılma bol ṣulı ḳuyu.

مُخاشَفَةٌ [muḫāşefetün] ʿAhd ṣımaġa sürʿat itmek.

مَخْصُوفَةٌ [maḫṣūfetün] Düm düz yaṣṣı nesne ya iki dürli renkli nesne biri ḳara biri aḳ.

مُخْضَفَةٌ [muḫḍafetün] Oṣurdur nesne ve sücī.

مَخْطُوفَةٌ [maḫṭūfetün] İnce bögürli ʿavrat.

مُخالَفَةٌ [muḫālefetün] Ḳarşulaşmaḳlıḳ ve varub gelmeklik.

[87/a]

1.

مَخْلَفَةٌ [maḫlefetün] Ilġınlıḳ ve yol ve menzil ve minā bāzārı.

مُخْلِفَةٌ [muḫlifetün] Gebe dür diyüb soñra gebe çıḳmayan deve ve ṭoḳuz yaşını gecmiş deve.

مُخَلَّفاتٌ [muḫallefetün] Meyyitiñ ardına ḳalan esbābı ve ḳumāşı.

مَخافَةٌ [maḫāfetün] Ḳorḳu ve ḳorḳmaḳlıḳ.

مُخاساةٌ [muḫāsāt] Cevz oynamaḳlıḳ.

مَخْذَقَةٌ [maḫẕeḳatün] Dübür.

مُخَرْبَقَةٌ [muḫarbeḳatün] Cimāʿ olunurken üşşı giden ʿavrat.

مِخْفَقَةٌ [miḫfeḳatün] Ḳayışdan düzülmiş tura ya ucı ḳayış ṭutmaġa aġac ḳamçı.

مَخْلُقَةٌ [maḫluḳatün] Aña bire tuḫfe ṣunulan düzülmiş ḳaṣīde.

مُخَلَّقَةٌ [muḫalleḳātün] Cemīʿi aʿżāsı yirli yirince yaradılmış muḍġa.

2.

مَخْلَقَةٌ [maḫleḳātün] Lāyıḳlıḳ ve lāyıḳ nesne.

مِخْنَقَةٌ [miḫneḳatün] Boyuna ṭaḳılan boġmaḳ ve ṣaḳandırıḳ.

مَخالَةٌ [maḫāletün] Ḫayāl idinmeklik ve töhmet isnād itmek ve ḫaber custalamaḳ ve siz kilemek.

مَخيلَةٌ [maḫīletün] م ve ḳara deve ve kibr ve ʿucb.

مُخيلَةٌ [muḫīletün] Yaġmur yaġdıra diyu umulan bulut.

مُخَيَّلَةٌ [muḫayyeletün] م

مُخْتالَةٌ [muḫtāletün] م ve ululanıcı ʿavrat.

مُخايَلَةٌ [muḫāyeletün] Muʿāraża eylemek.

مُخالَّةٌ [muḫālletün] Dostlıḳ ve ḳardaşlıḳ.

مُخاتَلَةٌ[muḫātaletün] مُخَدَعَةٌ maʿnisine.

مُخالاتْ [muḫālāt] Güreşme ve aldaşma.

مُخَثَّمَةٌ [muḫaṯṯemetün] Burunsız başmaḳ ve naʿl.

3.

مُخَدَّمَةٌ [muḫaddemetün] Ayaḳda ḫalḫāl ṭaḳınacaḳ yir.

مَخْرَمِيَّ [maḫrimeyye] Tenāsuḥ ehli ve mübāḥīler.

مَخْزُمَةٌ [maḫzumetün] Burnı üzeri delik olan cümle ḳuşlar öyledür.

مُخَزَّمَةٌ [muḫazzemetün] م

مُخاصَمَةٌ [muḫāṣametün] Çekişmeklik.

مُخَضْرَمَةٌ [muḫaḍremetün] Ṭılaġı ucı kesilüb sünnet olmış ʿavrat ve iki ḳulaġı ucı kesilmiş deve.

مِخَمَّةٌ [miḫammetün] Süpürge.

مَخْشَنَةٌ [maḫşenetün] İrilik ve yoġunluḳ.

مُخاشَنَةٌ [muḫāşenetün] İrilik ve tüskellik itmek.

مُخَشَّنَةٌ [muḫaşşenetün] Arıḳ deve.

4.

مُخاضَنَةٌ [muḫāḍanetün] Biri birine yaramaz sözüle atışmaḳlıḳ ve ʿavrat oġlan añılmaḳlıḳ.

مَخْنَةٌ [maḫnetün] Ḳışacıḳ şevicek ʿavrat.

مَخَنَّةٌ [maḫannetün] Ḫarīm ve şınır ve dereniñ ṭar yiri ve yol aġzı ve ḥavlı ortası ve yarıḳdan çıḳan ṣunuñ inib döküldiği yir ve burun ya burun ucı ve ġunne ve āşikāre yol ve öri ḳorumaḳ ve yiyecek yir.

مِخَنَّةٌ [miḫannetün] Ucuzlıḳ olan yıl.

مُخَنِّنَةٌ [muḫanninetün] م

مَخانَةٌ [maḫānetün] Ḫāyinlıḳ itmeklik.

مُخَلَّاةٌ [muḫallāt] Boş yörüyen tavuḳ.

مِخْلاةٌ [miḫlāt] Torva.

مَخْرَوَةٌ / مَخْرُوَةٌ (معاً) [maḫrūvetün/ maḫrevetün] Ṣıçacaḳ yir.

5.

د

مُدْفِئَةٌ [müdfiʾetün] Vāfir tolu ve içi yaġlu deve.

مُدْفَئَةٌ [müdfeʾetün] م

مُدَفَّئَةٌ / مُدِفَّئَةٌ (معاً) [müdeffeʾetün/ müdiffeʾetün] م

مُدَرَّبَةٌ [muderrebetün] Tamām her ḥāli ögrenmiş bişmiş ḳutarılmış ʿavrat ve binid ve büyük yab ögrenmiş deve.

مُداعَبَةٌ [mudāʿabetün] Ḫorata kengel itmeklik.

مَدْكُوبَةٌ [madkūbetün] Ṣavaşda yaralı olmış kimse.

مَدْلَبَةٌ [madlebetün] Çinar aġacı bol yir.

مَدْلَجَةٌ [madlecetün] Vaḥşī cānavar ini ve yatağı.

مِدْلَجَةٌ [midlecetün] Ḳulblı büyük süd ṭaşıyacaḳ külek.

6.

مَدْرَجَةٌ [madrecetün] Baṣamaḳ ve yol.

مِدْماجَةٌ / مَدْماجَةٌ (معاً) [medmācetün/ midmācetün] Dülbend.

مُدَبِّحَةٌ [müdabbiḥatün] Düşvār ḳumlı yir.

مِدْحَةٌ [midḥatün] Güzel ögmeklik.

مَدَّةٌ [meddetün] Divīt.

مِدَّةٌ [middetün] Yara iriñi.

مُدَّةٌ [müddatün] Birez zamān ve zamān aḫiri ve mekān nihayet bulduġı yir ve ḳaleme gelen mürekkeb.

مِدَدَةٌ [midedetün] Cemü Müddin.

مَدِيدَةٌ [medīdetün] Uzun zamān.

7.

مَدَرَةٌ [mederetün] Ṭopraḳ kesegi.

مَدارَةٌ [medāretün] م

مُدابِرَةٌ [müdābiretün] Ḳumluġuñ ṣoñı ve aḫiri ve leşker ṣınmaḳlıḳ ve ökce siñiri ve şōm ʿavrat ve ayaḳ bağlama ve at bilegi.

مُدابَرَةٌ [müdāberetün] ʿAdāvet idişmek ve ḳulaġınıñ ardından bir pāre kesilib ṣarḳıdı ḳonulan ḳoyun.

مُدِرَّةٌ [müdirretün] Döner iğ ve südli deve.

مَدْغَرَةٌ [medġaretün] Yavuz ṣavaş.

مُداوَرَةٌ [müdāveretün] Çevre çevre ṭolanmaḳlıḳ ve ḳapu yarığından ya pençereden baḳmaḳlıḳ.

مُداهَرَةٌ [müdāheretün] Āşikāre müʿāmele itmeklik.

8.

مُدَهْمَرَةٌ [müdehmeretün] Dinḳazca ʿavrat.

مِدْرَعَةٌ [midreʿatün] Bir nevʿ ḳumaşdur ki mala dirler ve ṭaracıḳ yiñlü ḳışacıḳ ʿabādan olan ḫırḳa.

مَدْعَةٌ [medʿatün] Hindistān ḳuzı ḳabı ki anuñıla ṣu içerler.

مُدآفَعَةٌ [müdāfeᶜatün] Zamān viri virmek ve geçi virmek ve ṣavışmaḳ.

مَدْبَغَةٌ [medbeġatün] Ṭabbaḳ ḫāne.

مَدْحُوسَةٌ [medḥūsetün] Et yaran marażı çıḳmış barmaḳ.

مُدآعَسَةٌ [müdāᶜasetün] Dürtüşmek ve ṭaᶜn idişmek.

مُدآمَسَةٌ [müdāmesetün] Gizlenmeklik.

9.

مَدآسَةٌ[medāsetün] Üzüm ṭabanlayacaḳ şarāb ḫāne ve ḫırman yiri.

مَدْبُوشَةٌ [medbūşetün] Otunı ve terekesini çekirge yimiş yir.

مُدآغَشَةٌ [müdāġaşetün] Müzāḥame.

مُدْخَصَةٌ [müdḫaṣatün] İçini yaġ bağlamış semiz ḳız.

مُدآعَصَةٌ [müdāᶜaṣatün] Sürᶜatile işlemek.

مُدآغَصَةٌ [müdāġaṣatün] ᶜAcele itmek.

مَدْحَضَةٌ [medḥaḍatün] Ṭayınacaḳ yir ve ṭayınmaḳlıḳ.

مِدَقَّةٌ [mideḳḳatün] Toḳuc ve dögec ve toḳmaḳ ve hevān destesi.

مَدِيقَةٌ (صح) [medīḳatün] Südden ayrılmış köşek.

10.

مُدآقَّةٌ [müdāḳḳatün] İnceden inceye şerīkile kişi ḥisāblaşmaḳ.

مَدآقَةٌ [medāḳatün] Aḥmaklıḳ.

مُدَقَّقَةٌ [müdaḳḳaḳatün] İnce ḳıyılmış köfte.

مُدْرِكَةٌ [müdriketün] İrişici ᶜavrat ve ibnü'l-Yās.

مُدْرَكَةٌ [müdreketün] İrişilmiş ᶜavrat.

مُدآرِكَةٌ [müdāriketün] Cimāᶜa ṭoymaz ᶜavrat.

مَدْعُوكَةٌ [medᶜūketün] İl çoḳluġundan ters ve mühmelāt bollalmış yir.

مَدْكُوكَرَةٌ [medkūkeretün] م

11.

مُدَكْدَكَةٌ [müdekdeketün] م

مِدَكَّةٌ [midekketün] Köperim pehmili ḳulluḳcı cāriye.

مُدآءَلَةٌ [müdāᵓeletün] مُخآدَعَةٌ maᶜnisine.

مُدآحَلَةٌ[müdāḥaletün] م ve bildigini gizleyüb ḫilāfını ḫaber virmek ve baḫyīllıḳ itmek.

مُدآعَلَةٌ [müdāᶜalatün] م

مُدآوَلَةٌ [müdāveletün] İş üzerine dönmek ve arada degzinmek.

مَدآلَةٌ[medāletün] Degzinecek yir ve ᶜٌ

مُدَرَّمَةٌ [müdarremetün] Yüzi düz olan zirih ya yumşaḳ demirli zirih.

مِدَمَّةٌ [midemmetün] Bir dāne bit ve ḳarınca ve deve ḳıḫı ve ḳoyun yatağı ve ḳışa boylı recül ve ḫōr ḥaḳīr kimse ve kedi ve yir ṭarayacaḳ dişli bir aġacdur. ṭaraf

مُدَمْدِمَةٌ [müdemdimetün] Öykeyile söyleyici ᶜavrat.

12.

مُدُمَّةٌ [müdümmetün] Yol ve uslūb ve bir luʿbdur.

مُدآمَةٌ [müdāmetün] Sücī.

مَدِيمَةٌ [medīmetün] ۀ

مَدآمَةٌ [medāmetün] ع

مُدْهامَّةٌ [müdhāmmetün] Ṣuya ḳandığından rengi karaṣağı görünen yeşilistān bāġçe.

مُداوَمَةٌ [müdāvemetün] Dāyimā bir iş üzerine ṭurub dürüşmek.

مَدْرَسَةٌ [medresetün] ف

مَدْجُونَةٌ [medcūnetün] Ṣu ṭolabı çikmege ögrenmiş deve.

13.

مِدْخَنَةٌ [midḫanetün] Dütsü ṣaḳsısı.

مَدْهُونَةٌ [medhūnetün] Yaġlanmış ṣaḳal.

مُداهَنَةٌ [müdāhenetün] Münāfıḳlıḳ yaʿni gönlünde olanıñ ḫilāfını iẓhār itmeklik ve ṣaḳala gülmeklik ve her kişiniñ mizācına uyı virmeklik.

مَدِينَةٌ [medīnetün] Şehr ve cāriye ve yücerek yire yapılmış ḥiṣār ve Ḥabību'l-laḥ mezārı olan şehr ṣalla'l-lahu ʿaleyhi ve ʿalā men tavaṭṭane fīhā mimmen aḥabbahu vestenne bi-sünnetihi (*Burada oturanlara ve onun sünnetine uyanlara selam olsun.*).

مُداوَاةٌ [müdāvāt] Müʿālece ve tīmār itmek ve āşikāre ḳılmaḳ.

مَدْبِيَّةٌ [medbiyyetün] Uşaḳ çekirge otunı yimiş yir.

مُدْبِيَةٌ [müdbiyetün] Uşaḳ çekirgesi bol olan yir.

مُداجاةٌ [müdācāt] Müdāra itmek ve müdāra ve ne ḳatılıḳ ve ne yumşaḳlıḳ. [87/b]

1.

مِدْحاةٌ [midḥāt] Ayḳırıca baġlanur bir aġacdur oġlancıḳ yörüdmek içün.

مِدْراةٌ [midrāt] Boynuzdan sivrice düzülmiş bir nesne dür anuñıla baş ḳaşırlar.

مُدارَاةٌ [müdārātün] ف mudāra ve mülāyemet ve ṣavmaḳlıḳ.

مُدْرِيَةٌ [müdriyetün] Baş ḳaşıyacaḳ boynuz.

مَدْعاةٌ [medʿāt] Ḳonuḳluġa ḳıġırmaḳlıḳ.

مُداعاةٌ [müdāʿāt] Zīreklikde ġalebe itmeklik.

مُدانَاةٌ (صح) [müdānāt] Yebce yebce yaḳın olmaḳlıḳ.

مُدْنِيَةٌ [müdniyetün] Ṭoġurması yaḳlaşmış deve.

مَدايَةٌ [medāyetün] ع ve yaşluluḳ.

مُدْيَةٌ / مِدْيَةٌ / مَدْيَةٌ (مثلثا) [müdyetün / midyetün/ medyetün] Zamān āḫiri ve nihāyeti ve keskin büyük bıçaḳ.

2.

ذ

مَذْءَبَةٌ [meẕʾebetün] Ḳurdı bol yir.

مَذَبٌّ [meẕebbetün] Siñegi çoḳ yir.

مِذَبَّةٌ [miẕebbetün] Siñek ḳorıyacaḳ yilpeza.

مَذْبُوبَةٌ [meẕbūbetün] Siñekli yir.

مِذْوَبَةٌ [miẕvebetün] Kebce ve pota.

مَذْكُوبَةٌ [meẕkūbetün] Ṣālıḥa ʿavrat.

مَذْيَخَةٌ [meẕyeḫatün] Yavuz ḳurtlar.

مَذَارَةٌ [meẕāretün] Ḫalḳ yaramazlıġı.

مِذَرَّةٌ [miẕarretün] Ḫırman ṣavıracaḳ yaba.

3.

مَذْعُورَةٌ [meẕʿūretün] Delice olan deve.

مُذَعَّرَةٌ [müẕeʿʿaretün] م

مَذْفُورَةٌ [meẕfūretün] Ẕefrā otı çoḳ olan bāġçe.

مُذَكَّرَةٌ [müẕekkeretün] Ḳatı ulu belā ve yügürdülmiş deve ve erkege beñzeyen dişi.

مُذَكِّرَةٌ [müẕekkiretün] Eğdirici.

مُذَارَعَةٌ [müẕāreʿātün] İḫtilāṭ itmeklik ve bitevice nesne ṣatmaḳ ve arşunlamaḳ.

مُذَرَّعَةٌ [müẕerreʿatün] Arşunlanmış ve ṣırtlan.

مَذِرَةٌ [meẕiretün] Yiydin yumurda ve azmış maʿîde.

مِذْرَةٌ [miẕretün] Et pāresi.

4.

مَذَاقَةٌ [meẕāḳatün] Deñemek içün ṭadmaḳlıḳ.

مُذْقَةٌ [müẕḳatün] Ṭaṭacaḳ ḳadarca nesne.

مَذْحَاةٌ [meẕḥāt] Aġacsız yir.

مُذْعَةٌ [müẕʿātün] Ḫaberiñ baʿżısını diyü virib kimisini daḫı gizlemeklik ve çökdürüb işemek ve and icmek.

مُذْبِلَةٌ [müẕbiletün] Yaş otları ṣolduran yil.

مَذَلَّةٌ [meẕẕeletün] Ẕelīllik.

مُذَالَةٌ / مَذَالَةٌ (معاً) [müẕāletün / meẕāletün] Etekli uzun keyim.

مَذَمَّةٌ [meẕemmetün] Yirib yircmek ve yirilib yirçilme.

مُذَمَّاةٌ [müẕammāt] Urulan nişān.

5.

مَذِمَّةٌ [meẕimmetün] Ḥürmet ve ḥaḳḳ ve rıżāʿdan ötüri tāyeye virilecek ḥaḳḳ.

مَذْمَذَةٌ [meẕmezetün] Yalancılıḳ.

مُذْكِيَةٌ [müẕkiyetün] Biri biri ardınca yaġmur yaġdıran bulut.

مَذْيَةٌ [meẕyetün] ʿAvrat.

مَذِيَّةٌ [meẕiyyetün] Bir şāʿir anasıdur.

ر

مَرْءَاةٌ [merʾetün] ʿAvrat ve ٌة

مُرَيْئَةٌ [mürеyʾetün] Taşġırdür.

مَرِيئَةٌ [meriʾetün] Boġazdan āsānlıġıla geçen nesne ve güzel hevālı yir.

مَرْئِيَّةٌ [merʾiyyetün] Görünen eşer.

6.

مُرَاءَةٌ [mürāʾetün] Kişi içerisinde olanıñ ḫilāfını ḫalḳa göstermeklik ve ḳarşusına ṭurub görmeklik.

مِرْءَاةٌ [mirʾāt] Gözüġi.

مُرْجِئَةٌ [mürciʾetün] Taḳdīm ḳul ve teᶜhīr-i ᶜamel ḳılan ṭāyife ve ṭoġurması yaḳın deve.

مُرْجِيَةٌ [mürciyetün] م

مَرْبَاَءَةٌ [merbaʾetün (bi'l-ḳaṣr)] Mertebe ve nerdubān ayaġı.

مَرْزِئَةٌ [merzīʾetün] Ḫayra yitişmeklik ve noḳṣān itmek.

مَرْزَءَةٌ [merzeʾetün] Muṣībet.

مَرْقَاَءَةٌ / مِرْقَاَءَةٌ (معاً) [merḳaʾetün/ mirḳaʾetün (bi'l-ḳaṣr)] Nerdubān.

مِرْقَاَةٌ [mirḳāt (bi'l- medd)] م

7.

مُرَمَّئَةٌ [müremmeʾetün] ᶜAbeş yañlış ḫaberler.

مَرَبَّةٌ [merebbetün] Memleket.

مُرَبَّبَةٌ [mürabbebetün] Düzülmiş maᶜcūn.

مَرْتَبَّةٌ [mertebbetün] ف

مَرْزَبَةٌ [merzebetün] ᶜAcem vilāyeti reʾīsligi.

مِرْزَبَّةٌ [mirzebbetün] Demürden degenek ve kesek pārelayacaḳ demür.

مَرْزُبَانِيَّةٌ [merzubāniyyetün] ة Bi-Baġdād.

مَرْطَبَةٌ [merṭabetün] Acı ṣulı ḳuyular arasında ṣuyı ṭatlı olan ḳuyu.

مُرْطِبَةٌ [mürṭibetün] Yaş otı bol yir.

مَرْعَبَةٌ [merᶜabetün] Işız ḳorḳulı yir ve nā-gāh bir kişi yanıña ṣıçrayı virib seni ḳorḳutmaḳlıḳ.

8.

مُرَاقَبَةٌ [murāḳabetün] Gözcilik ve gözleyüb ṭurmaḳlıḳ ve ᶜarūżda bir kerre mefāᶜiliñ ve bir kerre mefāᶜīl gelmek.

مَرْقَبَةٌ [merḳabetün] Gözci yiri ve baḳacaḳ yir.

مَرْكُوبَةٌ [merkübetün] Binilmiş deve.

مَرْنَبَةٌ [mernebetün] Ṭavşanlı yir.

مَرتْ [mert] Otsuz ḳır yazı ya otı bitmez yaşlığı gitmez yir ve ḳılṣız ḳaş ve düzeltmek ve yumşatmaḳ ve bir yire ırmaḳ.

مُرُوتٌ [mürūtün] ج

مَرُوتْ [merūt] Otı bitmez olı gitmez yir.

مَرُّوتْ [merrūt] ع Libāhileti ve vādin.

9.

مَرَتْ [meret] ة Bi-Aẕrebīcān.

مُرُوتَةٌ [mürūtetün] Otsuzluḳ ve ḳılsızlıḳ.

مَرْمَرِيتْ [mermerīt] Ulu belā.

مَرْمَثَةٌ [mermeṯetün] Acı otlı yir.

مَرْمُوثَةٌ [mermūṯetün] Aġzına ḫatıl çatılmış ḳuyu.

مَرْثَاَةٌ [merṯāt] Meyyitiñ üzerine aġlamaḳlıḳ ve ev ṣāfı ḥamideleri ẕikr itmeklik.

مَرِثِيَّةٌ [merṯiyyetün] Meyyit medḥi içün mefẓūm dinilmiş söz.

مُرْتِجَةٌ [mürticetün] Bol otlı yir.

10.

مَرْجُوحَةٌ [mercūḥatün] Urġan çök oyunı aġacı.

مِرْشَحَةٌ [mirşeḥatün] Tekelti.

مُرْتَكِحَةٌ [mürtekiḥatün] Ḳat ḳat tirīd döşenmiş çanaḳ.

مُرآبَحَةٌ [mürābeḥātün] Aṣṣı virmeklik.

مَرْنَحَةٌ [mernaḥatün] Gemi gögsi.

مُرآوَحَةٌ [mürāveḥatün] Birez bir dürli ᶜamel işlemek ve birez bir dürli ᶜamel işlemek ve birez bir ayaḳ üzerine ṭurub birez da bir ayaġ üzerine ṭurmaḳlıḳ ve birez bir yanını birezda bir yanına dönüb diñlenmek.

مُرآيَحَةٌ [mürāyeḥatün] م

مَرْوَحَةٌ [merveḥatün] İssi yil yaḳan yir ve mefāze ve ḥużūr yiri

11.

مِرْوَحَةٌ [mirveḥatün] Yilpaze.

مُرَوِّحَةٌ [mürevviḥatün] Yilpazeleyici ve ḥużūr virici.

مُرْصِدَةٌ [mürṣidetün] Otı bite diyü köyülen yir.

مُرآوَدَةٌ [mürāvedetün] Cimāᶜ ṭaleb itmeklik.

مَرْذُوذَةٌ [merẕūẕetün] Uşaḳ yaġmur ṭoḳunmış yir.

مَرآزَةٌ [merāzetün] Ḳafṭān.

مَرْجُوسَةٌ [mercūsetün] Ṭoġurḳan ᶜavrat ve bay ᶜavrat.

مُرآدَسَةٌ [mürādesetün] Murāyīlıḳ.

12.

مُرآسَّةٌ [mürāssetün] Söz açışmaḳ.

مُرَيَّشَةٌ [mürayyeşetün] Eti az deve.

مَرْصُوصَةٌ [merṣūṣatün] Ḳalayıla aġzı berkinmiş ḳuyu ve muḥkem yapu.

مِرْحَضَةٌ [mirḥaḍatün] Abdest ḫāne.

مَرَضَّةٌ [merḍḍatün] Döñecek yir.

مِرَضَّةٌ [miraḍḍatün] Çekirdegi çıḳarulub ṣāfī süde ışlanan ḫurmā.

مُرضَّةٌ [müriḍḍatün] م ve kişiniñ terini aḳıdan yimek içmek ve Ṭatar'da ḳımız didikleri.

مَرْضُوضَةٌ [merḍūḍatün] Pārelenmiş nesne ve ṭaşıla urulmış yir.

13.

مِرْكَضَةٌ [mirkeḍatün] Yay başı ucı.

مَرآضَةٌ [merāḍatün] ع ve bāġçe yiri.

مُرْضَةٌ [mürḍatün] Göremez.

مُرآوَضَةٌ [mürāveḍatün] Müdāra eylemeklik ve kişi kendüde olmayan nesneyi medḥ itmeklik.

مُرآبَطَةٌ [mürābeṭatün] Derbendler beklemeklik ve namāzı ḳıldıḳdan soñra bir namāza daḫı münteẓir olub ṭurmaḳ ve müdāvemet itmek ve iki bölük biri birine hucūm idüb ṭurmaḳ ya iki ṭarafda atlarını bağlayub ṭurmaḳlıḳ.

مِرْبَطَةٌ [mirbeṭatün] At bağlayacaḳ ip ve ḳulañ avucuna ṭaḳılan ḳayış.

مُرآبَعَةٌ [mürābeᶜatün] Dört bölükde birini almaḳlıḳ ve dört köşeden yapışub ḳaldırmaḳ ve iki kişi bir ağacıla ṭavara yük ardmaḳlıḳ.

مَرْبَعَةٌ [merbeᶜatün] Sıçanlı yir.

مِرْبَعَةٌ [mirbeᶜatün] İki kişi iki ucunı çignine alub ortasına yük urduḳları aġac ve yük ardacaḳ aġac .

[88/a]

1.

مَرْجَعَةٌ [merceᶜatün] Elini çevirib ardından nesne almaḳlıḳ ve ters görümeklik.

مُرْجِعَةٌ [mürciᶜatün] Ṣevāblı ve fāyideli olan sefer ve eyü ᶜāḳıbeti olan sefer ve iki gün ḫasta olmaġıla bir ay bedeni ve ḳuvveti yirine gelmeyen ḳoca.

مَرْجُوعَةٌ [mercūᶜatün] İlçi getürdigi ḫaber.

مَرْجِعَةٌ (صح) [merciᶜatün] Rücūᶜ itmeklik.

مُرَاجَعَةٌ [mürāceᶜatün] Tekrār yine söze başlamaḳlıḳ ve gitmiş iken gine eve varmaḳlıḳ ve deve bir seferden gelüb yine hemān ol sefere gitmeklik.

مُرْضِعَةٌ [mürḍiᶜatün] Oġlan emzirici ᶜavrat ve imāret ve lezzāt.

مُرَاضَعَةٌ [mürāḍaᶜatün] Anası gebe iken oġlan daḫi anasını emmeklik ve aḫar oġlanıla bu oġlan bir anadan emişmek.

مَرْقَعَانَةٌ [merḳaᶜānetün] Aḥmaḳ ᶜavrat.

مُرَّمِعَةٌ [mürremiᶜatün] Yabān yazı.

مَرْنَعَةٌ [merneᶜatün] Oġlan uşaḳ oynarken olan çıġrışları ve vüsᶜat ve şulı bāġçe ve bir pāre ṭaᶜām ve şarāb ve şikār ve dirnek yiri ve dirilub bir yire gelmeklik ve ucuzlıḳ.

مُرَازَغَةٌ [mürāzeġatün] Güreş ṭutmaḳlıḳ ve ṭaleb itmeklik.

2.

مُرَاسَغَةٌ [mürāseġatün] Güreşici biri biriniñ bilegine yapışmaḳlıḳ.

مَرْفُوغَةٌ [merfūġatün] Kücücük fercli ᶜavrat.

مُرَاوَغَةٌ [mürāveġatün] Güreş ṭutmaḳlıḳ ve ṭaleb itmeklik.

مُرَادَفَةٌ [mürādefetün] Ardlaşmaḳlıḳ ve ḫilāfet.

مَرْصُوفَةٌ [merṣūfetün] Kücücük fercli ya taracıḳ fercli ᶜavrat.

مِرْصَافَةٌ [mirṣāfetün] Çekic.

مَرْضُوفَةٌ [merḍūfetün] Od da ḳızdırılmış ṭaşlar arasında bişirilmiş ṭolma būmbār.

مُرْضَافَةٌ / مِرْضَافَةٌ (معاً) [mürḍāfetün/ mirḍāfetün] Südi bişirmekiçün ḳızdırılub içine bıraġılan ṭaş.

3.

مُرَيِّفَةٌ [mürayyifetün] Ucuzluḳ yir.

مَرْبُوقَةٌ [merbūḳatün] Mert aġacı ki ibler ılmıḳlar baġlamışlardur.

مِرْبَقَةٌ [mirbeḳatün] İc yaġıla bişen şōrbā.

مِرْفَقَةٌ [mirfeḳatün] Degirmi dirsek başduġı.

مُرَفَّقَةٌ [müreffeḳatün] İki ḳolı dirseklerine varınca aḳ ḳoyun.

مُرآفَقَةٌ [mürāfeḳatün] Yarlıḳ ve konşılıḳ.

مُرَحَّلَةٌ [müraḥḥaletün] Heviṭli deve ve arḳasından heviṭi indirilmiş deve.

مَرْحَلَةٌ [merḥaletün] Göçlük ve ḳonak.

مُرآحَلَةٌ [mürāḥaletün] Göcmege yardım itmeklik.

4.

مُرْسَلَةٌ [mürseletün] Boyuna dik aşaġa ṣarḳıdılan boġmaḳ ve boncuḳ dizisi ve tābiʿī̈nden rivāyet olunan ḥadī̈s̱.

مُرْسَلاتٌ [mürselātün] ج ve esen yiller ya melekler ya atlar.

مُرَفَّلَةٌ [müraffeletün] Memeleri üzeri bizile ṣarılmış deve köşek emmesün diyü.

مُرْقِلَةٌ [mürḳiletün] Yörgen deve.

مُرَكَّلَةٌ [mürekkeletün] At ayaġından yıpranmış yir.

مَرْحَمَةٌ [merḥametün] Esirgemeklik ve şefḳat.

مُرآزَمَةٌ [mürāzemetün] Bir gün bal ve bir gün yag ve bir gün süd ve bir gün et yimek ve yimegi şükrile ve loḳmayı ḥamdıla yimek ya perki yumşaġıla ve egşiyi ṭatlıyıla ve ḳuruyı ḳatıġıla yimek ve hemān bir dürli ṭaʿām yüyüb ṭurmamaḳ belki envāʿ ṭaʿām yimek ve bir ṭavar yükünden eksik nesne almaḳ.

مِرْزَامَةٌ [mirzāmetün] Yorġa deve.

5.

مَرْطُومَةٌ [merṭūmetün] Yaramazlıḳ isnād olunmışʿavrat.

مِرْغَامَةٌ [mirġāmetün] Erine ḳaḳıġan ʿavrat.

مُرآغَمَةٌ [mürāġametün] Ayruluḳ ve ıraḳlıḳ ve ḳaḳī̈şmaḳlıḳ ve anları terk eylemek ve atışmaḳlıḳ.

مَرْغَمَةٌ [merġametün] Bir cins luʿbdur ve kāfirler münafıḳları yüzin yire sürtecek kimse.

مَرْقُومَةٌ [merḳūmetün] Azıcıḳ otlı yir.

مَرَمَّةٌ / مَرِمَّةٌ (معاً) [meremmetün/ merimmetün] Iṣlāḥ itmeklik ve ṭavar ṭuṭaġı.

مُرِمَّةٌ [mürimmetün] Ulu belālar.

مَرْهُومَةٌ [merhūmetün] Żaʿī̆fca yaġmur ṭokunmış çili bāġce.

6.

مَرْيَمَةٌ [meryemetün] ة Bi haḍre Mevt.

مِرْتَنَةٌ [mirtenetün] İc yaġılıca yoġrulmış çörek.

مُرَثَّنَةٌ [müres̱s̱enetün] Yaġmur sepelenmiş yir.

مَرْثُونَةٌ [mers̱ūnetün] م

مَرْجُونَةٌ [mercūnetün] Ḳulbsız keletercik.

مُرْجَحِنَّةٌ [mürceḥinnetün] Aġır leşker ve aġır degirmen.

مُرْمِنَةٌ [mürminetün] Anārı bol yir.

مُرآهَنَةٌ [mürāhenetün] At ḳoşmaḳlıḳ ve ṭūtī̆ ya biri birine nesne ḳomaḳlıḳ.

7.

مَرْهُونَةٌ [merhūnetün] Ṭütüye ḳonan nesne.

مُرْخِيَةٌ [mürẖiyetün] Laḳabu İbn Malik ve aşaġa ṣarḳıdıcı.

مِرْسَاةٌ [mirsāt] Gemi lengeri.

مُرْسِيَّةٌ [mürsiyyetün] دٌ Bi'l-Maġribi.

مَرْضَاةٌ [merḍāt] Rıżā ve ẖoşnūdlıḳ. ev bi maᶜnā sebebü'r-rıḍāᵓi ev bi maᶜnāi'l-marḍḍiyy ey el maḳbūl (*Rızanın sebebi manasına gelir veya makbul olan şey manasına gelir.*).

مَرْضِيَّةٌ [merḍiyyetün] H̱oşnūdlı dirlik.

مُرَاضَاةٌ (صح) [mürāḍāt] H̱ōşnudlaşmaḳ .

مَرْعِيَّةٌ [merᶜiyyetün] Güdülür nesne ve riᶜāyetli nesne.

مِرْغَاةٌ [mirġāt] Köpük alacaḳ nesne.

8.

مَرَاكِيَةٌ [merākiyetün] Bir nevᶜ acı aġacdur.

مُرَامَةٌ [mürāmetün] Yilekli ok.

مِرْمَاةٌ / مَرْمَاةٌ (معاً) [mirmāt / mermāt] Tom oḳ ve taᶜlīm ẖāne oḳı ve baḳanaḳ ve baḳanaḳ arasındaġı nesnecik.

مِرْهَاةٌ [mirhāt] Yügrük at.

مُرْهَفَاةٌ [mürhefāt] Bilegülenmiş keskin ḳılıclar.

مَرَاءَةٌ [merāᵓetün] Kişilik ve insāniyyet ve boġazdan geñezligile ṭaᶜām gecmekligi ve āsānlıġı ve hevā güzelligi.

مُرُوءَةٌ [mürūᵓetün] م

مُرْءَةٌ [mürᵓetün] م

مُرُوَّةٌ [mürüvvetün] م

9.

مَرْجَانَةٌ [mercānetün] Bir dāne kücücük incü ve bahārın biter bir cins otdur.

مِرْحَةٌ [mirḥatün] Üzüm ve yim yimiş enbārı.

مُرْخَةٌ [mürẖatün] H̱urmā ḳuruġı ya alacalanmış ḳoruḳ.

مَرَخَةٌ [mereẖatün] Bir ilimāndur.

مَرَادَةٌ [merādetün] Önegülük ve ḳatı azġunlıḳ.

مُرُودَةٌ [mürūdatün] م

مَرَدَةٌ [meradatün] Ḳatı azġunlar ve muᶜāndiler.

مَرَّةٌ [merretün] Bir kerre.

مَرَّاتٌ [merrātün] ج

مُرَامَاةٌ [mürāmāt] Oḳ atışmaḳ.

مِرْمَةٌ [mirmetün] Südden olan aġız.

مَرَامَةٌ [merāmetün] Tïzlik.

10.

مُرَّةٌ [mürretün] Acı aġac ve acı ot ve ibn Kaᶜb ve künyet-i iblïs.

مَرَارَةٌ [merāretün] Acılıḳ.

مُرَارَةٌ [mürāretün] Ḳara baġıra yapışub ṭurulan od.

مِرَّةٌ [mirretün] Ṣafrā ve ḳuvvet ve ḳatı beden perkligi ve ᶜaḳl ve muḥkem ḳılmaḳlıḳ ve irişdirmeklik ve urġanıñ bir ḳatı.

مَرِيرَةٌ [merīretün] م ve perk ince sicim ve ʿizzet ve ʿazīmet.

مَرْمَرَةٌ [mermeretün] Bol yaġmur ve ṣu aḳıtmaḳ ve ġażab itmek.

مُرْمُورَةٌ [mürmūretün] Gevdesi dir dir ider güzel nāzik bedenli ḳız.

مَرْمارَةٌ [mermāretün] م

11.

مَرْزَةٌ [merzetün] Ḳulaḳ memesiniñ ic yüzünde ki yumrıca.

مِرْزَةٌ [mirzetün] Bir pāre ḫamīr.

مُرْزَةٌ [mürzetün] Devlingec ve ḳara ḳuş ki küb döşende dirler.

مَرّاسَةٌ [merrāsetün] Uzun gice.

مِرِيّسَةٌ [mirrīsetün] ة Bişr bin Ġiyāṣi'l Mirrisi andadur.

مَراسَةٌ [merāsetün] Şiddet.

مُرْسِيَةٌ [mürsiyetün] د Bi'l- Maġribi.

مُراشَةٌ [mürāşetün] Biregü üzerinde olan azacıḳ ḥaḳ.

12.

مِرَشَّةٌ [mireşşetün] Çulḥalar temtezi ki anuñile işe ṣu virürler.

مَرْشانَةٌ [merşānetün] د Bi'l-Ündülüs.

مُراطَةٌ [mürāṭatün] Ḳıldan ve yñnden ṭaranırken düşen ṭarandı.

مِرَطَةٌ [miraṭatün] Cemʿu'l-Emraṭ

مَرْجِيطَةٌ [mercīṭatün] د Bi'l-Maġribi.

مَراعَةٌ [merāʿatün] Dereniñ otı bolalmaḳlıḳ ve ucuzlıḳ ve bolluḳ

مُرَعَةٌ [müraʿatün] Bir nevʿ kücücük ḳuşcaġaz dur bıldırcın gibidür.

مُرْعَةٌ [mürʿatün] م ve İc yaġı.

مُراآةٌ [mürāʾātün] Güdüb gözlemek.

مَرْفُوعَةٌ [merfūʿatün] Biri biri üzerine bıraġılmış döşekler ve kerīme ḳadri yüce ʿavratlar.

13.

مَرْغَةٌ [merġatün] Vāfir otlı bāġce.

مَراغَةٌ [merāġatün] Ṭavar aġnaġı ve kösnügen dişi eşek ve Ümmü Cerīr laġabıdur ve د libenī yarbūʿ ve د bi-Azrbeyicān ve bir ḳabīledür ve muḳābele.

مَرّاغَةٌ [merrāġatün] Aġnaġan ṭavar.

مُراشَقَةٌ [mürāşaḳatün] مُساآيَرَةٌ maʿnisine.

مِرْشَقَةٌ [mirşeḳatün] Engüşatāna ve seykir.

مَرَقَةٌ [mereḳātün] Eyü şōrba.

مُراقَةٌ [mürāḳatün] Didilüb dökülen nesne.

مَرَقِيَّةٌ [meraḳiyyetün] Şām'da bir ḥişārdur.

مَرْكَةٌ [merketün] د Bi'z-Zencubārı.

مَرْدَكَةٌ [merdeketün] Yaġma.

مُرَوْدَكَةٌ [müravdeketün] Henüz tāze ḳıvamında olan ḳız.

مَرْدَلَةٌ [merdeletün] İşi felfers işlemeklik.

مَرْطَلَةٌ [merṭaletün] Dāyim işlemek ya fesād işlemek ve çamur bulaşdırmaḳ ve

su sepmek ve ve ʿırżına irmek ve kişiyi yaġmur ışlamaḳ.

[88/b]

1.

مَرآنَةٌ [merānetün] Yumşaġıraḳ olan perklik ve ʿādet idinmeklik ve ṭavar ayaġını baġlamaḳlıḳ ve yüz perkligi ve ayaġıla yire urmaḳlıḳ.

مُرُونَةٌ [mürūnetün] م

مُرّآنَةٌ [mürrānetün] Żınḳıldamaz perk süñi.

مُرآهَاةٌ [mürāhāt] Yaḳınlıḳ itmek ve taḥmıḳ itmeklik.

مُرْهَةٌ [mürhetün] Ṣāfi olan aḳlıḳ ve yaġmur ṣuyı irkilen gölcük ve bir ḳabīledür.

مُرآهَةٌ [mürāhetün] İsmi-İmrāʾetin.

مُرَيْهَةٌ [müreyhetün] Ümmü ḳabīletin.

مَرْوَةٌ [mervetün] Aḳ olan çaḳmaḳ ṭaşı ya ġāyet perk ḳıyısı keskin ṭaş ve bir nevʿ aġacdur ve دٌ bi-Fāris ve Mekke'de bir ṭaġdur.

مَرْوآةٌ [mervātün] Hiçbir nesne olmayan yir.

مَرَوْرَيآةٌ [meravreyatün] ج

مُرْيآةٌ [müryetün] Şekk ve cedel ve ḫuṣūmet.

2.

مِرْيَةٌ [miryetün] م

مِرْدآةٌ [mirdāt] Mancılıḳ ile atılan ṭaş ve degirmeniñ alt ṭaşı.

مُرآدآةٌ [mürādātün] Murādlar ve mudāra ve ṭaleb itme ve ṭaşıla atmaḳlıḳ.

مُرآسآةٌ [mürāsāt] Ṣuda yüzüşmek.

مُرآفَعَةٌ [mürāfeʿatün] Ḳāḍīlaşmaḳ.

مُرآسَلَةٌ [mürāseletün] İlçi ile ḫaberlaşmaḳ.

مُرَكَّبآتٌ [mürekkebātün] Dürli dürli otlardan düzülmiş maʿcūnlar.

مَرِيَّةٌ [meriyyetün] دٌ Bi'l-Ündülis ve عٌ ve süd gelen ṭamar.

ز

مَزْكُوبَةٌ [mezkūbetün] Yabānda bulunmış ʿavrat.

مُزَفَّتْ [müzeffet] İçi ziftli ḳab ḳacaḳ.

مَزْكُوتْ [mezkūt] Ġuṣṣalu kimse ve ḳatı üşümiş kimse ve yumurdalı çekirge.

3.

مَزْيُوتْ [mezyūt] Zeytūn yaġıla yaġlanmış nesne.

مَزِيتْ [mezīt] م

مُزَيَّتْ [müzeyyet] م

مَزْنَجَةٌ [meznecetün] Bir cins ḳara ʿArablardur.

مُزآوَجَةٌ [müzāvecetün] Çiftlenmeklik ve ḳoma diyü virmek.

مُزآنَحَةٌ [müzāneḥatün] Biri birini medḥ idişmek.

مَزَخَّةٌ [metezeḫḫatün] ʿAvrat ferci ve ʿavrat.

مِزَخَّةٌ [mizeḫḫatün] م

4.

مَزآدَةٌ [mezādetün] Üc deriden dikilme azıḳ ḳoyacaḳ nesne ve ḳırba ya tulum.

مُزآخَرَةٌ [müzāḫaretün] Faḫrlanmaḳlıḳ.

مُزآرَّةٌ [müzārretün] Işırışmaḳlıḳ.

مُزَنَّرَةٌ [müzenneretün] Hem ṭavıla ve cesīme ᶜavrat.

مَزْبَرَةٌ [mezberetün] Kitāb yazmaḳlıḳ.

مُزَوَّرَةٌ [müzevveretün] Yüce yir ve şayru aşı.

مَزْرَعَةٌ / مَزْرِعَةٌ / مَزْرُعَةٌ (مثلثا) [mezreᶜatün/ mezriᶜatün/ mezruᶜatün] Ekin yiri ve ekinlik ve ᶜavrat.

مُزآرَعَةٌ [müzāreᶜatün] Toḫūm virib yir egdirmek.

5.

مَزْرَفَةٌ [mezrefetün] ٌۂ Bi-Baġdād.

مُزَيْحِفَةٌ [müzeyḥifetün] ٌۂ Bi-Zebīd.

مِزْعآفَةٌ [mizᶜāfetün] İlan.

مِزَفَّةٌ [mizeffetün] Ṭonadılmış maḥafe ve gerdeklik.

مَزْلَفَةٌ [mezlefetün] Şuya yaḳın köy.

مُزْدَلِفَةٌ [müzdelifetün] ٌع Beyne ᶜArafāt ve Minā.

مَزْبُوقَةٌ [mezbūḳatün] Yoluḳ şaḳal.

6.

مَزْعُوقَةٌ [mezᶜūḳatün] Bol yaġmur uġramış yir.

مُزَقْزَقَةٌ [müzeḳzeḳatün] Büyük yumrı deve.

مَزْلَقَةٌ [mezleḳatün] Ayaḳ ṭayınacaḳ ṭayıncaḳ yir.

مَزْمُوقَةٌ [mezmūḳatün] Yoluḳ şaḳal.

مُزَوْزِكَةٌ [müzevziketün] Yügrük deve.

مَزْبُلَةٌ [mezbuletün] Terslik.

مَزَلَّةٌ [mezzeletün] Ayaḳ ṭayınacaḳ yir.

7.

مَزِلَّةٌ [mezilletün] Ṭayınmaḳlıḳ.

مُزَمَّلَةٌ [müzemmeletün] Şu şovudacaḳ bardaḳ.

مُزآوَلَةٌ [müzāveletün] Biri birinden ırışmaḳ ve ayırdlaşmaḳ ve utanub giri çekilmeklik.

مُزْعَمَةٌ [müzᶜametün] İçi yaġsız ve içi yaġlı ṭavar.

مِزْعآمَةٌ [mizᶜāmetün] İlan.

مُزَنَّمَةٌ [müzennemetün] Ḳulaġı kendüden küpeli deve.

مُزآحَمَةٌ [müzāḥametün] Müżāyaḳa ve şıkışma ve itişme.

8.

مُزآهَمَةٌ [müzāhemetün] Düşmānlıḳ ve dostluḳ ve ḫısımlıḳ ve yaḳınlıḳ.

مُزآبَنَةٌ [müzābenetün] Defᶜ idişmek ve aġacda bitib ṭuran yimiş birez ḫurmā kesib ṣatmaḳ ve İmām Mālik ḳatında ᶜadedi ya ölçüsi ya ṭartısı maᶜlum olmayan şeyʾī bir hisāb ya bir ölcü ya bir ṭartı ile şu ḳadar dir didi ṣatmaḳ ya cinsi maᶜlum olanı mechul olan nesne ṣatmak ya aldaşma bāzārı idişmek.

مُزآمَنَةٌ [müzāmenetün] Bir muᶜayyen zāmanıla muᶜamele idişmek.

مُزْجاٰةْ [müzcāt] Azacıḳ sermāye.

مُزاٰحَةٌ [müzāḥatün] Ḫoratacıḳ itmeklik.

مزْراٰةْ [mezrāt] ᶜAyblamaḳlıḳ ve ḳınamaḳlıḳ.

مُزْرِيَةٌ [müzriyetün] م ve ḳınayıcı ᶜavrat.

9.

مَزَّةٌ [mezzetün] Memeyi bir kerre ṣormaḳlıḳ ve leẕīẕ sücī.

مِزَّةٌ [mizzetün] ة Bi-Dımışḳ.

مُزَّةٌ [müzzetün] Ekşirek olan sücī.

مِزْعَةٌ / مُزْعَةٌ (معاً) [müzᶜatün/ mizᶜatün] Bir pāre et ve bir didim et ve ṭoġan beği ve bir cürᶜa ṣu ve çerviz baḳiyyesi ve bir pāre ic yaġı ve yüñ ve pamıḳ tozañı.

مُزاٰعَةٌ [müzāᶜatün] Ḳopub yabāna düşen nesne.

مَزَعَةٌ [mezeᶜatün] Seğirtmeklik.

مَزْقَةٌ [mezḳatün] Pāreleyib yırtıb ṭaġıtmaḳ.

مِزْقَةٌ [mizḳatün] Yırtılan pāre.

مُزْقَةٌ [müzḳatün] Bir cins kücücük kuşdur.

10.

مُزَوَّجَةٌ [müzavvecetün] Depesi eñiz eñiz olan ṭaḫfe.

مِزْماٰرَةٌ [mizmāretün] Düdük.

مَزْغَاَةٌ [mezġāletün] Maṣlıḳ yancıġı ve çıraḳ ḳoyacaḳ yir.

مُزْنَةٌ [müznetün] Bir pāre ṣulı bulut ve ay.

مُزَيْنَةٌ [müzeynetün] Bir ḳabīledür.

مَزاٰةْ [mezāt] Ẓālim pādişāhlar.

مَزِيَّةٌ [meziyyetün] Faẓīlet ve artuḳluḳ.

س

11.

مَساٰءَةٌ [mesāᵓetün] Yaramazlıḳ itmeklik ve ᶜayblamaḳlıḳ.

مَساٰئِيَةٌ / مَساٰئِيَةٌ (معاً) [mesāᵓiyetün/ mesāᵓiyyetün] م

مَساٰيَةٌ [mesāyetün] م

مَسْرُؤَةٌ [mesruᵓetün] Çekirge yumurdaları gömülmiş yir.

مَسَبَّةٌ [mesebbetün] İle söğegen kimse.

مَسْرُبَةٌ [mesrubetün] Gögüsden ḳarına ince biten ḳıllar .

مَسْطَبَةٌ / مِسْطِبَةٌ (معاً) [mesṭabetün/ misṭibetün] Dükkān ve urs ve diñ diñ atan ṣu.

مَسْغَبَةٌ [mesġabetün] Ḳarın açlıġı.

12.

مُسَبَّةٌ [müsebbetün] Üyürdlenmiş ḫāṣ deve ve bahāne olan nesne.

مَسْنَبَةٌ [mesnebetün] Şirret.

مُسْهَبَةٌ [müshebetün] Dibi ġayet deriñ ḳuyu ve bol ṣulı ḳuyu.

مِسَجَّةٌ [miseccetün] Aġacdan düzme dīvār ṣıvayacaḳ mala.

مُساٰجاٰةْ [müsācāt] Yapışmaḳ ve müᶜalece ḳılmaḳ.

مُساٰساٰةْ [müsāsāt] Sözüle başıra ḳaḳmaḳ.

مَسْحَةٌ [mesḥatün] Bir kerre silme ve Cerîr bin Abdullahi'l-Beceliyy ve bir pāre güzellik ve birez arıḳlıḳ.

مِسآحَةٌ [misāḥatün] Cimāʿ ve ölçi.

مَسيحَةٌ [mesîḥatün] Yay ve perçem ve börçek.

مُسَبِّحَةٌ [müsebbiḥatün] Şehādet barmaġı.

مِسْحَةٌ [misḥatün] Tîmār olmamış sac ve yay ve gümüş pāresi.

مَسْجُوحَةٌ [mescūḥatün] Güzel ḫulḳlı ʿavrat.

13.

مُسآفَحَةٌ [müsāfeḥatün] Zinā itmeklik.

مَسْفُوحَةٌ [mesfūḥatün] Giñiş ḳoltuḳlı ve yire dökülmiş ḳan.

مَسْلَحَةٌ [mesleḥatün] Derbend ve silaḥlı ḳavm.

مُسَلَّحَةٌ [müselleḥatün] ġ

مُسآمَجَةٌ [müsāmecetün] Süstlıḳ idi virmek ve muḳayyed olı virmeklik.

مِسْخِيَّةٌ [misḫiyyetün] Fārde zili.

مَسْمَسَةٌ [mesmesetün] Emr muḫtaliṭ olmaḳ ve multebis olmaḳ.

مُسَّةٌ [müssetün] ʿAvrat.

[89 /a]

1.

مَسيطَةٌ [mesîṭatün] Çevresinden ʿabeş şular gelüb içine dökülüb şuyı yiyir yiyir ḳonan şuyı ṭatlı ḳuyu ve ḥavżdan ve ḳuyudan aḳan yiyir ḳoḳulı şu ve azacıḳ şuyı aḳan dere.

مِسْطَةٌ [misṭatün] Bulanıḳ şu.

مَسْعُودَةٌ [mesʿūdetün] İsm-i üʾmrāt ve iki maḥalledür Baġdād'da.

مُسآعَدَةٌ [müsāʿadetün] Müʿāvenet itmeklik.

مُسْغَدَةٌ [müsġadatün] Emgin semiz köşekler.

مُسآنِدَةٌ [müsānidetün] Gögsi ṭaşıra çıḳıḳ deve ve baymaḳ deve.

مُسَنَّدَةٌ [müsennedetün] Bir nesneye ṭayanmış ḳurı aġaclar.

مُسآنَدَةٌ [müsānedetün] Şāʿir şiʿr naẓm itmek ve söykeñi olı virmek ve ʿıvaż viri virmek ve yardım ve ḥıfż itmek.

مَسْوَدَةٌ [mesvedetün] Ḳara şu.

مُسَوَّدَةٌ [müsevvedetün] Ḳaralanmış nesne.

مُسآوَدَةٌ [müsāvedetün] Ḳaralıḳda ġalebe itmek ya ululuḳda ġālib olmaḳ ve arslan ḳovmaḳ ve ṭavar divinub ṭuṭaġıla otlamaġa muʿālece itmek lakin ḳışalıġından nesne bicerimemek ve zaḥmet çekmek.

2.

مَسْنُورَةٌ [mesnūretün] Ehl-i perde olan ʿavrat.

مُسآجَرَةٌ [müsāceretün] Dostluḳ.

مُسْجَهِرَّةٌ [müscehirretün] Yaġmur ıldırar bulut.

مَسَرَّةٌ [meserretün] Şinlik ve şāẕılıḳ ve güzel ḳoḳulı otlar ṭurıları ki anı ḳoparırlar daḫi adama tuḫfe ṣunarlar.

مُسْفَرَةٌ [müsferetün] Nūrlı ıldırar aḳ yüz ve ağıraḳ ḳızıl deve.

مُسَفَّرَةٌ [müsefferetün] İplik yumağı.

مُسآفَرَةٌ [müsāferetün] Güc eylemeklik ve dünyādan aḫirete gitmeklik ve yil çevrilib bir ṭarafdan daḫi esmeklik.

مَسيِرَةٌ [mesīretün] Seyr itmeklik ve seyr idecek yir ve müddet.

مِسَرَّةٌ [misseretün] Çiçek dizecek ve ṭonadacaḳ aġaccıḳ.

مُسارَّةٌ [müsārretün] Biregü ḳulaġına çivildemeklik ve şirr söyleşmek ve münācāt itmek ve aġaca çiçek dizmek.

مُسآيَرَةٌ [müsāyeretün] Seyr itdirmeklik.

3.

مُسآمَرَةٌ [müsāmeretün] Sarḫōşluḳ.

مَسْمُورَةٌ [mesmūretün] Perk etli ḳız.

مُسآوَرَةٌ [müsāveretün] Başına şıçramaḳlıḳ ve başını ṭutmaḳlıḳ ve şıçraşmaḳ.

مُسَرْبَطَةٌ [müserbeṭatün] Uzun ince olan ḳavun ve ḳarpuz.

مَسْقَطَةٌ [mesḳaṭatün] Ḳadrden düşmeklik ve düşecek yir.

مُسآقَطَةٌ [müsāḳaṭatün] Biri biri ardınca şapırdaşub aşaġa düşmek.

مَسْبَعَةٌ [mesbeʿatün] Yırtıcı cānavarı bol olan yir.

مُسآرَعَةٌ [müsāreʿatün] Biri birinden üğürtlemek ve muvāfaḳat itmek.

مُسَكِّعَةٌ [müsekkiʿatün] Yolı bulunmaz ve bilinmez azacıḳ yir

4.

مَسْلُوعَةٌ [meslūʿatün] Güzel āşikāre yol.

مُسْمِعَةٌ [müsmiʿatün] Irlaġan cāriye.

مَسآمِعَةٌ [mesāmiʿatün] Bir ḳabīledur.

مُسآوَعَةٌ [müsāveʿatün] Müʿayyen sāʿatile muʿāmele ḳılmaḳ.

مِسْيَعَةٌ [misyeʿatün] Māla ve Mışırī.

مِسْحَفَةٌ [misḥafetün] Ṭavar yüzecek ve eti kemükden ayıracaḳ bıçaḳ.

مُسْخِفَةٌ [müsḫifetün] Az otlı yir.

مُسآخَفَةٌ [müsāḫāfetün] Biri birine aḥmaḳlıḳ isnād itmeklik.

5.

مُسَفْسِفَةٌ [müsefsifetün] Yir üzerini tozudub esen yil.

مُسآلَفَةٌ [müsālefetün] Ödüncleşmek ve ögürdleşmek ve seyrān itmek ve düzeltmek ve ileri gecmek.

مِسْلَفَةٌ [mislefetün] Yir sürgiliyecek sürgi aġacı.

مُسْنِفَةٌ [müsnifetün] Ḳaḥtlıḳ yir ve arıḳ deve ve her atı geçen at.

مُسْتَنِفَةٌ [müstenifetün] Emcegi aġrımış deve.

مُسَوِّفَةٌ [müsevvifetün] Bügün ile yarın ile ömr geçiren ʿāsī ve şella ṣu buluna diyü diyü varılan ḳuyu.

مَسآفَةٌ [mesāfetün] Iraḳlıḳ.

مُسآوَفَةٌ [müsāvefetün] Çivildeşmek ve ḳocuşmaḳ.

مُسآفَاةٌ [müsāfāt] Muᶜālaca itmek ve ṭuṭaġa ṭuṭaḳ urmaḳ.

مُسآوَقَةٌ [müsāveḳatün] Deve sürmeklikde faḫrlanmaḳlıḳ ve dirgenme.

مُسآبَقَةٌ [müsābeḳatün] İleri öğürtleşmek ve yarışmaḳ.

مُسْتَقَّةٌ / مُسْتُقَّةٌ (معاً) [müstüḳḳatün/ müsteḳḳatün] Uzun yiñlü kürk.

6.

مِسَكَّةٌ [misekketün] Biz ki anuñile nesne delerler.

مَسْلَكَةٌ [mesleketün] Yırtmac.

مِسْلَكَةٌ [misleketün] Ilġıdır ve ıġlız.

مُسْمَكَاتٌ [müsmekātün] Yidi ḳat gökler.

مَسْمُوكَاتْ [mesmūkāt] م

مَسْهَكَةٌ [mesheketün] Perk esen yil ve yil uġraġı.

مَسْئَلَةٌ [mesᵓeletün] Ḥācet ve ṣoracaḳ nesne.

مُسَاءَلَةٌ [müsāᵓeltün] Biri birine nesne ṣoruşmaḳlıḳ.

مَسَآلَةٌ [mesāletün] م

7.

مُسَرْوَلَةٌ [müserveletün] İncikleri yüñli ṭonlıca gögercin .

مُسْفِلَةٌ [müsfiletün] Bir maḥalledir Mekke'niñ aşaġa yanında ve ة bi'l-Yemāmeti.

مُسْحُلَانِيَّةٌ [müsḥulāniyyetün] Ḳıvırcık ṣaclı uzun ḳız.

مِسَلَّةٌ [miselletün] Çuvāldız.

مَسْلَمَةٌ [meslemetün] Selem dikeni çoḳ biten yir ve ibn Maḫlid.

مُسْلِمَةٌ [müslimetün] Mutīᶜa ᶜavrat.

مُسَيْلَمَةٌ [müseylemetün] Yemāme'de kiẕbile meşhūr bir kimesne idi ki Yemāme'de peyġamberlıḳ daᶜvāsını itdi Resulumüz zāmanında.

مُسْتَوْصِلَةٌ [müstevṣılatün] Üstāẕe ṣaçını ṣaçıla egletdiren ve uladan ᶜavrat.

مُسْتَحِيلَةٌ [müsteḥīletün] Ḳatı egri yay ve bir niçe yılgeñ ḳalan yir ve bir āḫar ṣūret dönen nesne.

مُسَالَمَةٌ [müsālemetün] Ṣulḥlaşmaḳlıḳ.

مُسَاوَمَةٌ [müsāvemetün] Artuḳ beḥāya çıḳarmaḳlıḳ ve artırışmaḳlıḳ.

8.

مَسَمَّةٌ [mesemmetün] Kişiniñ ḫısımı ḳāvimi ic musāḥibi.

مَسَامَةٌ [mesāmetün] Ḳapunuñ alt işiği ve hevdec aġacı.

مُسْنِمَةٌ [müsnimetün] Buġdayıḳ dānesi bol yir.

مُسَوَّمَةٌ [müsevvemetün] Mühr başılmış balçıḳ ya aġıla ḳızıllı alaca ya dünyā ṭaşından degil diyü nişānlanmış ṭaş.

مُسَهَّمَةٌ [müsehhemetün] Marażlı ya oḳlı deve.

مَسْجُونَةٌ [mescūnetün] Ḥabs olunmış ᶜavrat.

مُسآحَنَةٌ [müsāḥanetün] Mülāḳāt ve ḥüsn-i müᶜāmele ve ḥüsn-i müᶜāşara.

مِسْحَنَةٌ [misḥanetün] Ṭaş pārelayacaḳ yara ve nesne sürtecek yumrıca ṭaş.

9.

مِسْخَنَةٌ [misḫanetün] Şu ḳaynadacaḳ güğüm ve çölmek.

مُسْطَنَةٌ [müsṭanetün] Dikilmiş direk.

مِكْيِنَةٌ [mikyinetün] Hic nesnesi yoḳ ya yitecek ḳadar maᶜāşı yoḳ ẕelīle ᶜavrat ve Medīne şehri ve İsmi-üᵓmrāt.

مَسْكَنَةٌ [meskenetün] Ẕillet.

مُسْمَنَةٌ [müsmenetün] Ḥılḳı semiz olan ᶜavrat.

مُسَمَّنَةٌ [müsemmenetün] Edviye ile semiz olan ᶜavrat.

مَسْمَنَةٌ [mesmenetün] Semirden yimek ve ṭaşsız yir.

مَسْمآةٌ [mesmāt] Çōrab.

مُسْتَكِنَّةٌ [müstekinnetün] Ḥıḳd ḥased.

مُسآمَتَةٌ [müsāmetetün] Ḳaṣd ḳılmaḳlıḳ ve mülāzemet.

مِسْحآةٌ [misḥāt] Demürden bil ve dürī.

10.

مِسْعآةٌ [misᶜat] Ululuḳ ve yücelik.

مَسْقآةٌ / مِسْقآةٌ (معاً) [misḳāt/ mesḳāt] Şu şıvaracaḳ yir ve şu içecek ḳab.

مُسَنّآةٌ [müsannāt] Yapulan sedd ve çayır çemen.

مُسآهآتٌ [müsāhāt] Birez ᶜişret itmek.

مَسْكَةٌ [mesketün] Bir pāre deri.

مَسَكَةٌ [meseketün] Fīl kemüginden ya boynuzdan olan bilezik ya ḫalḫāl ya bāġa kemüginden olmış bilezik ve bahādır kimse.

مُسْكَةٌ / مُسُكَةٌ (معاً) [müsketün/ müsüketün] Beden ṭutan nesne ve vāfir ᶜaḳl ve temessük olunan nesne ve yimek içmek ve ḳuvvet ve baḫīllıḳ.

11.

مِسْكَةٌ [misketün] Bir pare müşk.

مُسَكَةٌ [müseketün] Baḫīl ve nekes recül ve perk eyneşen nesne.

مَسآكَةٌ / مِسآكَةٌ (معاً) [mesāketün/ misāketün] Baḫīllıḳ ve nekeslik.

مَسِيكَةٌ [mesīketün] Şu içmez perk yir.

مُسْيَةٌ / مِسْيَةٌ (معاً)[misyetün/ müsyetün] Gicelemek ve dün gice.

مُسْتَنْشِئَةٌ [müstenşiᵓetün] Ġaybdan ḫaber viren ᶜavrat.

مُسآعَفَةٌ [müsaᶜafetün] Müᶜāvenet ve ḥacetini göri virmek.

مُسآقَآتٌ [müsāḳāt] Şıvarmaḳlıḳ ve sürmek.

12.

مُسآمَلَةٌ [müsāmeletün] Barışıḳlıḳ.

مُسآنَهَةٌ [müsnānehetün] Yıl ile müᶜāmele itmek ve bir yıl yimiş bitüb bir yıl bitmemek.

مُسَبِّحَةٌ [müsebbiḥatün] Şehādet barmaġı.

مَسْرَحَةٌ [mesreḥatün] Çıraġıñ başı ki çanaḳ gibi olur içinde ya mūm yanar.

مِسْرَجَةٌ [misrecetün] Çıraḳ ya ve Şamᶜidān.

مَسْخَرَةٌ [mesḫaratün] İl gülüncege alan ve il güldüren kimse.

مُسْتَعْجِلَةٌ [müsteᶜciletün] Semizlik otı ve dilki ṭaşaġı otı ve yol yaḳını.

مُسَلَّمَةٌ [müsellemetün] Ṭavşırılmış.

مُساهَمَةٌ [müsāhemetün] Oḳlaşmaḳ ve ḳurᶜa atışmaḳ.

مُسْهِرَةٌ [müshiretün] Gice irteyedek uyumaz öter bir ḳuşcaġazdır.

مُسِنَّةٌ [müsinnetün] İki yaşar ṣıġır ve iki yaşar dişi toḳlı ve ḳari ᶜavrat.

13.

مِسْنَدَةٌ [misnedetün] Yaṣdıḳ.

مَسْبُوتْ [mesbūt] Meyyit kişi.

مُسْبِتْ [müsbit] Ḳımıldamaz kimse ve ayna irtesine dāḫil olan kimse.

مُسَبْرَتْ [müsebret] Ḳulaḳ ḳılsız nesne.

مَسْحُوتْ [mesḥūt] Hiç ṭaᶜāma ṭoymaz kimesne ve çoḳ kekligi azaġan kimse ve içi giñiş iştāhlı kimse ve elden gitmiş māl.

مُسْحَتْ [müsḥat] م

مَسْخُوتْ [mesḫūt] Düz yumşaḳ nesne.

مُسْخِيَّةٌ [müsḫiyyetün] Ṭınmayıb ḳulaḳ ṭutub müstemiᶜ olub ḫayrān ṭuran ḫayvān.

مَسْلُوتْ [meslūt] Üzerinden ḳabı ya eti ya derisi ṣoyulmış nesne.

مَسْنُوتْ [mesnūt] Ḳaḥṭlıḳ yil ve sebebsiz ḳaḳıġan muṣāḥib.

[89/b]

1.

مُسْنِتْ [müsnit] Ḳaḥṭlıḳ olan yıl.

مُسْنِتَةٌ [müsnitetün] Hiç otı bitmemiş yir.

مُساهَلَةٌ [müsāheletün] Ḳolay ṭutı virmek ve muḳayyed olmamaḳlıḳ.

مُسامَاةٌ [müsāmāt] Müfāḫara ve muᶜāraża.

مُسانَاةٌ [müsānāt] Erkek deve dişi yi ḳovub ve meyl ve ᶜizzet ḳılmaḳlıḳ çökerib cimāᶜ idince.

مَسْنُونَةٌ [mesnūnetün] Otı yinmiş yir ve ḳoḳar balçıḳ

مَسْنُوَّةٌ [mesnuvvetün] Ṣıvarılmış yir.

مَسْنِيَّةٌ [mesniyyetün] م

مُساتَاةٌ [müsātāt] Añsızdan biregüyi ardından ḳaldırıb yire oturmaḳ.

مُسْلِيَةٌ [müsliyetün] Bir ḳabīledur.

مُساوَاةٌ [müsāvāt] Berāberlıḳ.

مُسابَعَةٌ [müsābeᶜatün] Haftadan ḫaftaya virmek.

مِسْفَرَةٌ [misferetün] Çoḳ sefer idici kişi ve sefere doyucu ᶜavrat ve süpürge.

ش

مِشْقَاءَةٌ [mişḳaʾetün (bi’l-ḳaṣr)] Ṭaraḳ ve.

مَشْنَاءَةٌ [meşnaʾetün] Buġż itmeklik.

مَشْآءَةٌ [meşāʾetün] Dilemeklik.

مَشِيَّةٌ [meşiyyetün] Dileme ve irādet.

2.

مَشْبُوبَةٌ [meşbūbetün] Yalıñlanmış.

مُشَخْلَبَةٌ [müşeẖlebetün] İncüye beñzer aḳ boncuḳ ya līfe dizilmiş boncuḳ.

مَشْرُبَةٌ / مَشْرَبَةٌ (معاً) [meşrebetün/ meşrubetün] Dāyīm otı biten yumşaḳ yir ve ṣu içecek yir ve ṣuffa ve çardāḳ ve ḥanāy.

مِشْرَبَةٌ [mişrebetün] Ṣu içecek ḳab.

مُشْطَبَةٌ / مُشْطَّبَةٌ [müşṭṭebetün/ müşeṭṭabetün] Sīl bir miḳdār yüzüni yirmiş yir ve başılmış ḳat ḳat idilmiş alıḳ.

مُشْآعَبَةٌ [müşāʿabbetün] Ölmek ve ırag olmaḳ.

مُشْآغَبَةٌ [müşāġabetün] Fesād örnetmek ve naṭas ve aḳdarma.

مُشْمِتْ [müşmit] Düşmān güldürici .

مُشَمَّتْ [müşemmet] Ḥāżırlanmış pādişāh.

3.

مُشْآرَجَةٌ [müşārecetün] Müşābehet ve ḳurdaşlıḳ.

مُشْآحَّةٌ [müşaḥḥatün] Baẖīllıḳ ve ḳısḳınclıḳ itmeklik.

مُشْآطَرَةٌ [müşāṭaretün] Ortasından iki bölmeklik.

مُشْآغَرَةٌ [müşāġaretün] Bir kişiye bir ʿavrat nikāhlandırmaḳlıḳ ol daẖı saña mehr bedeli bir ʿavrat çiftlendire mehrsiz.

مُشْآقَحَةٌ [müşāḳaḥatün] Süñüşmeklik.

مُشْآيَحَةٌ [müşāyeḥatün] Ġayret çekmeklik.

مَشِيخَةٌ [meşīẖatün] Şeyẖlıḳ.

مَشْيَخَةٌ [meşyeẖatün] م

مُشْآدَّةٌ [müşāddetün] Perklik ve yavuzluḳ.

مَشْهَدَةٌ [meşhedetün] Ḫalḳ ḥāżırlıġı.

مُشْآهَدَةٌ [müşāhedetün] Āşikāre gözüle görmeklik.

4.

مُشْآقَذَةٌ [müşāḳaẕetün] Düşmānlıḳ.

مَشْبَرَةٌ [meşberetün] Irmaḳlar biriken ulu ṣu.

مَشْبُورَةٌ [meşbūretün] Cevmerd ʿavrat.

مَشْجَرَةٌ [meşceretün] Orman.

مُشْآجَرَةٌ [müşāceretün] Çekşmeklik ve muẖālefet.

مُشْآعَرَةٌ [müşāʿaretün] Şiʿr oḳuyuşmaḳ.

مَشْعُورَةٌ [meşʿūretün] Nesneye muṭṭaliʿ olmaḳlıḳ.

مَشْكَرَةٌ [meşkeretün] Ṭavar südli ḳılan ot.

5.

مُشْتَكَرَةٌ [müştekeretün] Perk esen yil.

مُشَمِّرَةٌ [müşemmiretün] Dibinedek yinmiş diş eti.

مُشْآرَّةٌ [müşārretün] Şirret idişmek.

مُشَاوَرَةٌ [müşāveretün] Ṭanışıḳ itmeklik.

مَشْوَرَةٌ [meşveretün] Ṭanışıḳ.

مِشْوَارَةٌ [mişvāretün] Balı çoḳ yir.

مُشَاهَرَةٌ [müşāheretün] Biri birine ḳılıc ṣıyırmaḳlıḳ ve bir aya ücrete ṭutmaḳlıḳ.

مُشَهَّرَةٌ [müşehheretün] Ebū Ducānedur.

6.

مَشْرَةٌ [meşretün] Aġac dibinden çıḳan tevek ve yapraḳ ve geyecek libās ve yumşak güzel ḳulaḳ ve etli tenli ʿavrat.

مُشَارَةٌ (صح) [müşāretün] Ḳovandan bal çıḳarmaḳ.

مَشَارَةٌ [meşāretün] Naṭas olmış yir.

مُشَارَزَةٌ [müşārezetün] Çekişmeklik ve yaramaz ḫulḳlılıḳ.

مُشَارَسَةٌ [müşāresetün] Düşmānlıḳ ve kişiniñ alışı virişi ṣarplığı.

مَشْرُوسَةٌ [meşrūsetün] Dudaġı uyuz olmış deve.

مُشَاكَسَةٌ [müşākesetün] Muḫālefet ve ṣarplaşmaḳ.

مَشْمَشَةٌ [meşmeşetün] Ḫıffet ve sürʿat ve ʿilāc kişiye fāyide itmek.

مِشْمِشَةٌ [mişmişetün] Bir dāne zerdālū.

7.

مُشَاشَةٌ [müşāşetün] Ṣurmuḳ kemigi ve çeynemesi ḳolay olan kemik başı ve kesme olan ḳuyu ve yir içi ve yumşaḳ ṭaşlı ve ṭopraḳlı yol ve ḳuyunuñ ṣuyı gözi gelen ṭaġ ki andan aḳar gelür.

مُشَايَصَةٌ [müşāyeṣatün] Ḳacma ve iyā ve nefret ve ḥuṣūmet.

مَشْرَعَةٌ [meşreʿatün] Ṣıvād ve ṣu alacaḳ yir.

مَشْرُوعَةٌ [meşrūʿatün] Şerʿa uyan nesne.

مِشْيَعَةٌ [mişyeʿatün] Pamıḳ sepedcigi.

مُشَيَّعَةٌ [müşeyyeʿatün] Ardınca sürmegile yörüyen żaʿīfce arıḳ ḳoyun.

مُشَاطَةٌ [müşāṭatün] Sac ve ṣaḳal ṭarandısı.

8.

مِشَاطَةٌ [mişāṭatün] Gelin başını ve yüzüni ṭarayub düzüb ḳoşmaḳlıḳ.

مِشْظَةٌ [mişẓatün] Ṭaġ ṭorusı.

مِشْعَةٌ [mişʿatün] Pamıḳ pāresi.

مَشْيَعَةٌ [meşyeʿatün] م

مِشْغَةٌ [mişġatün] Eski pāresi ve üzerinde ketān dögmek içün dikilen aġac.

مَشْأُوفَةٌ [meşʾūfetün] Ayaġında ṭaġlayacaḳ baş bert olmış ṭavar.

مُشَرْسَفَةٌ [müşersefetün] Keyreginedek iki yanı aḳ ḳoyun.

مَشْنُوفَةٌ [meşnūfetün] Marażından başını yuḳarı ṭutan deve.

9.

مُشْرِفَةٌ [müşrifetün] Ġayrīlerden yüce olan deve.

مُشْآرَفَةٌ [müşārefetün] [10]

مَشْرُقَةٌ / مَشْرِقَةٌ / مَشْرَقَةٌ (مثلثا) [meşreḳatün/ meşriḳatün/ meşrüḳatün] Ḳışın güneşiñ ṭoġa ṭoġa varıb ṭurduġı yir ve ḳışın çuġāclıġa açılan pencere ki andan ev içine güneş şuᶜlesi girür mişkat-ı pencere ve çırāḳ ḳoyacaḳ delik ve bihe'l-eḳuvvat fī'l-cidāri el- ġayri'n-nāfiẕ yūḍaᶜu fīhā's-sirācu

ve hüve'l-ᶜamūdu'l-ḳandīlü elleẕī fīhi'l-fitīl (*Duvarda çıranın konduğu oyuk ve üzerine fitil konulan ayaklı kandil.*).

مِشَقَّةٌ / مَشَقَّةٌ (معاً) [meşaḳḳatün/ mişaḳḳatün] Güclük ve düşvārlik ve iki ayırmaḳ ve ayrılacaḳ yir.

مُشْآقَّةٌ [müşāḳḳatün] Kettān ve ṣaḳal ṭarandısı ya ṭaranan uzun ḫāṣı ve müḫālefet ve ᶜadāvet.

مَشْآقَةٌ / مُشْآقَةٌ (معاً) [müşāḳatün/ meşāḳatün] م

مَشْقَةٌ [meşḳatün] Ṭavar ayaġında ip kesdiginiñ yiri ve apışaḳlıḳ.

مِشْقَةٌ [mişḳatün] Bir pāre yir ve eski ḳaftān ve ṭarandı.

مُشْقَةٌ [müşḳatün] Ṭolaşıḳ inciklilik ve ḳaftānıñ azı yanub çoġı ḳalmaḳlıḳ.

مَشُوقَةٌ [meşūḳatün] Palazımış libās ve ṭayanıb ṭuran ḳırba.

10.

مُشْيِقَةٌ [muşīḳatün] م

مُشْآنَقَةٌ [müşāneḳatün] Biregü mālını mālına ḳarışdırmaḳ.

مِشْكَآةٌ [mişkāt] Ṭaşıra ya delinmemiş nesne ḳoyacaḳ idilmiş divar dağı baca ve ṭolav yiri.

مُشْكَآةٌ [müşkāt] ۀ ve ۮ

مُشْكَدَآنَةٌ [müşkedānetün] Laḳabu Abdullah el Muḥaddiṣi.

مِشْكِرَآنَةٌ [mişkirānetün] ۀ ve müşk mevżiᶜī ve laḳabu Abdullah bin ᶜÖmer.

مِشْخَلَةٌ [mişḫaletün] Süzek.

مَشْعَلَةٌ [meşᶜaletün] Fenār gibi götürürler gözenek demirden düzme içine ve çıra yarması ururlar yanar gider.

11.

مَشْغَلَةٌ [meşġaletün] Kişiye eglence olub yolundan alı ḳoyan nesne.

مِشْفَلَةٌ [mişfeletün] Bumbār bağarsıġı.

مِشْمَلَةٌ [mişmeletün] Faḳīrler ṣarlanacaḳ kilim.

مَشْمُولَةٌ [meşmūletün] Ṣovuḳ olan sücī ve bir ırlayıcı ᶜavratdur.

مُشَآهَلَةٌ [müşāheletün] Süñüşmeklik ve fitne ḳoparmaḳ.

[10] AE'de anlam verilmemiştir. HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir. YB ve H1'de anlam şu şekilde verilmiştir: "Nesneye yaḳīn olmaḳlıḳ ve muṭalibᶜ olmaklık ve ḥasta kimse mevte ḳarīb olmaḳlıḳ ve kimseye ḳorḳmaḳ ve şevfḳat dilemek ve şeref ile faḫırlanmaḳ ve şeref ile āḫere ġalebe itmek ve ḳankı şerīfdür düyü naẕar itmeklik."

مَشْاءَمَةٌ [meşʾemetün (bi’l-ḳaṣr)] Ṣol yan ve şōmlanmaḳ.

مَشْتَمَةٌ [meştemetün] Sögmeklik.

مَشْتُومَةٌ [meştūmetün] Sögülmiş ʿavrat ve çirkin ṣūretli ʿavrat.

12.

مُشْآمَهَةٌ (صح) [müşāmehetün] İleri varub baḳmaḳ ve destūrlenmek.

مَشِيمَةٌ [meşīmetün] Oġlan yataġı.

مَشْدُونَةٌ [meşdūnetün] Ġāyet bī-bedel güzel ḳız.

مَشْنَةٌ [meşnetün] Aġzı giñiş yara.

مِشْنَآةٌ [mişʾāt] Zenbīl.

مَشْتَآتٌ [meştāt] Ḳışlayacaḳ yir ve ḳışlamaḳlıḳ.

مُشْآتَاةٌ [müşātāt] م ve ṣovuḳ muʾāmele itmek.

مُشَآةٌ [müşātün] Yayanlar ve yayaḳ olmaḳlıḳ ve naḳşcılar ve ġamāzlar.

مِشْيَةٌ [mişyetün] Yörüyüş.

13.

مِشَدَّةٌ [mişeddetün] Ḳuşaḳ.

مَشْدُودَةٌ [meşdūdetün] Perk bağlanmış.

مَشْظَةٌ (صح) [meşẓatün] Gizli olan ḫaberler.

مُشَعْشَعَةٌ [müşaʿşaʿatün] Ḳarışmış nesne ve tağılmış nesne.

مِشْمَعَةٌ [mişmeʿatün] Mūm dikecek şamʿidān.

مُشَآرَكَةٌ [müşāreketün] Ortaḳlıḳ.

مُشَآكَلَةٌ [müşākeletün] Muvāfaḳat ve müşābehet ve ṣıḳılub yapışmaḳlıḳ.

مُشَآبَهَةٌ [müşābehetün] م ve beñzemeklik.

مُشَآفَهَةٌ [müşāfehetün] Dudaḳ dudaġa virmek ve ṣuṣuzluḳ.

[90/a]

1.

ص

مُصَآحَبَةٌ [müṣāḥabetün] Avurd urub söyleşmeklik ve dostlaşmalıḳ ve yarlıḳ.

مُصْحَبِيَّةٌ [müṣḥabiyyetün] Bir ṣudur Ḳuşeyr’de.

مُصْحَبَةٌ [müṣḥabetün] Ḳıllı ve tüli ḳırba.

مِصْطَبَةٌ [miṣṭabbetün] Oturacaḳ ṣuffa.

مَصْغَبَةٌ [maṣġabetün] Ḳarın aclığı.

مُصَآقَبَةٌ [müṣāḳabetün] Yüz ya yüz muvācehe olmaḳlıḳ.

مَصُوبَةٌ [maṣūbetün] Żaʿīf ʿaḳllı.

مَصَحَّةٌ [meṣaḥḥatün] Beden ṣaġlığına sebeb olan nesne.

مَصِحَّةٌ [meṣiḥḥatün] م

مُصَآرَحَةٌ [müṣāreḥatün] Yüz ya yüz muvācehe olub sögmek.

2.

مُصَآفَحَةٌ [müṣāfeḥatün] El ele alub görüşmeklik.

مُصَفَّحَةٌ [müṣaffeḥatün] مِصَرّاةْ maʿnāsına dur ve ḳılıc.

مَصْلَحَةٌ [maṣlaḥatün] ف ve ṣalāḥa gelmeklik.

مُصَآلَحَةٌ [muṣāleḥatün] Ṣulḥlaşmaḳ.

مُصَلْمَحَةٌ [muṣalmeḥatün] Başınıñ uşaḳ tüyi olan ḳız.

مُصآيَحَةٌ [muṣāyeḥatün] Biri birine çaġrışmaḳlıḳ .

مُصآحَةٌ [muṣāḥatün] Köşek derisi.

مَصُوخَةٌ [meṣūḫatün] Emcegi dibinden aşaġa ṣarḳıḳ ḳoyun.

3.

مَصْخَدَةٌ [maṣḫadetün] Ḳaba ḳuşluḳ.

مَصِيدَةٌ [meṣīdatün] Aġ ve duzaḳ.

مِصْيَدَةٌ [miṣyedetün] م

مَصْدَةٌ [meṣdetün] Bir pāre yaġmur.

مَصْبُورَةٌ [meṣbūretün] And.

مُصآبَرَةٌ [muṣāberetün] Ṭayanub ṭurmaḳ ve ḳatlanmaḳ.

مُصآدَرَةٌ [müsāderetün] Ṭaleb eylemek.

مُصَرّآةٌ [muṣarrāt] مُحَفَّلَةٌ maᶜnāsına dur.

مُصْغِرَةٌ [müṣġiretün] Uşacıḳ otlı yir.

4.

مُصِرَّةٌ [muṣirretün] Südi güzel güzel çıḳmayan deve.

مَصْرُورَةٌ [meṣrūretün] Keselenmiş aḳce.

مُصآرَةٌ [müṣāretün] Ḳısıraḳlar ṣaġacaḳ yir.

مَصِيرَةٌ [maṣīretün] ع

مِصْطآرَةٌ [miṣṭāretün] Sücī.

مَصْبَعَةٌ [meṣbeᶜatün] Ululuḳ.

مُصَمَّعَةٌ [müṣammeᶜatün] Başı ince olan tirīd ve ṣuṣuz nesne.

مُصَوْمَعَةٌ [muṣavmeᶜatün] م

5.

مَصْنَعَةٌ / مَصْنَعَةٌ (معاً) [maṣneᶜatün/ maṣneᶜutün] Ṣarnıc ve gölcük ve iḥvān ḳıġırılan dᶜavet ve köy ve binā ve ḥiṣār ve köşek.

مُصآنَعَةٌ [muṣāneᶜatün] Müdāra ve her kişiye mizācınca olmaḳlıḳ ve ṣaḳala gülmeklik ve rişvet virmek ve at yörümesiniñ birezini ṣaḳlamaḳ ve müvāfaḳat ve iṭāᶜat.

مِصْدَغَةٌ [miṣdeġatün] Yüz yaṣdıġı.

مُصآدَغَةٌ [muṣādeġatün] Müdāra itmek ve ayḳırı gelmek.

مُصآدَفَةٌ [muṣādefetün] Buluşmaḳ ve bulmaḳ.

مَصْفُوفَةٌ [maṣfūfetün] Ṣıra ṣıra dizilmiş nesne.

مُصآفَآةٌ [muṣāfāt] Ḳardaşlıġı ṣāfī ḳılmaḳ.

مُصآدَقَةٌ [muṣādeḳatün] Dostluḳ ve ḳardaşlıḳ.

6.

مُصَدِّقَةٌ [müṣaddiḳatün] Gerçekleyici ᶜavrat.

مَصْلُوقَةٌ [maṣlūḳatün] Çökelikli sidikli irkindi gölcük ṣuyı.

مُصْمَئِكَّةٌ [muṣmeᵓikketün] Yaġmurıla ışlanmış yir.

مَصْقَلَةٌ [maṣḳaletün] Cilālanmaḳlıḳ.

مِصْقَلَةٌ [miṣḳaletün] Ḳılıc yüzüni acacaḳ nesne.

مِصَلَّةٌ [miṣalletün] Nesne ṭuruldacaḳ çanaḳ.

مُصْمَئِلَّةٌ [müşmeʾilletün] Ulu belā.

مِصْوَلَةٌ [mişveletün] Süpürge.

7.

مُصاوَلَةٌ [muşāveletün] Ṣıçraşmaḳ ve ḥamle idişmek.

مُصَوَّلَةٌ [müṣavveletün] Çevresi süprülmiş buġday ḫırmanı.

مَصالَةٌ [meṣāletün] Ḥamle eylemeklik.

مُصَرَّمَةٌ [muṣarremetün] Emcekleri kesilmiş deve.

مِصْحَنَةٌ [mişḥanetün] Tabaḳ çanaḳ.

مُصْعَنَةٌ [müṣʿanetün] İnce yumşaḳ ḳulaḳ.

مَصّانَةٌ [meṣṣānetün] Anası ṭılaġını emici ḳızı ya ḳoyun memesini emici ḳız şetm yirinde dirler.

مَصَّةٌ [meṣṣatün] Memeyi bir kerre ṣurma.

8.

مُصَّةٌ [müṣṣatün] Her nesne üyürdlenmiş olan ḫāṣı.

مُصاصَةٌ [müṣāṣatün] م

مَصُوصَةٌ [meṣūṣatün] Arıḳlamış ʿavrat.

مَصِيصَةٌ [mesīṣatün] Çanaḳ ve دٌ bi'ş-Şāmi.

مَصْمَصَةٌ [meṣmeṣatün] مَضْمَضَ maʿnisinedur.

مُصْعَةٌ [muṣʿatün] ʿAvsec yimişi ve yeşil kilīd ve yeşil ḳuş.

مُصَعَةٌ [muṣaʿatün] م

مُصالَةٌ [muṣāletün] Keşi bişirib ṣıḳdıḳları vaḳtin aḳan ṣuyı.

9.

مُصابَاةٌ [müṣābāt] Dürtmek içun süñüyi bir ṭarafa egmeklik ve şiʿr söyleyib ṣūrete getürimemeklik ve sözi bir ṭuşa çıḳarımamaḳlıḳ ve deve ṭuṭaġını deviri virmek ḳılıcı ḳınına ters ṣoḳmaḳ ve yapuyı egri yapmaḳ.

مِصْحاة [mişḥāt] Ṭās ya cām.

مُصادَاةٌ [müṣādāt] Muḳābele ve muʿāraża itmek ve değişdirmek ve bürümek ve müdāra itmek.

مِصْفاةٌ [mişfāt] Süzek ve ṣovuġuñ evvel güni.

مَصْلاةٌ [maṣlāt] Işınacaḳ yir.

مُصاهاتٌ [müṣāhāt] Hörgüc ardına binmek.

مُصابِيَةٌ [müṣābiyetün] Ulu belā.

مُصْبِيَةٌ [muṣbiyetün] Oġlanlı ʿavrat.

10.

مُصايَةٌ [muṣāyetün] Kücücük şīşe.

مُصارَعَةٌ [müṣāreʿtün] Güreşmeklik.

مُصاهَرَةٌ [müṣāheretün] Biregüye güyegü olmaḳ ve güyegülük.

مَصْدُوقَةٌ [maṣdūḳatün] Gerçeklik.

مَصْلِيَةٌ [maṣliyetün] Ḳoruḳ aşı.

مِصْلَتٌ [mişlet] Maṣlaḥat bitüren er.

مِصْلاتٌ [mişlāt] م

مُصاتَّةٌ [müṣāttatün] Çekişmeklik.

مُصَتِّتٌ [müṣattit] Geckin maṣlaḥat eri.

11.

مُصْمِتَةٌ [müṣmitetün] Oġlan avıdacaḳ nesne ve ḳunt ḥalḳa.

مُصْمَتَةٌ [müṣmetetün] Ḥarfleri bā ve rāʾ ve mīm nūn fāʾ lām.

مُصْمَتْ [muṣmet] Cevfī olmayan nesne ve tamām olmış ḳaftān ve ḳapu ve kilīd ve yig renk libās.

مَصْمُوتْ [maṣmūt] م

مِصْوَاتْ [miṣvāt] Çoḳ çıġırḳan nesne.

مُصَوِّتْ [muṣavvit] م

مُصِيبَةٌ [muṣībetün] ف ve elem ve renc ve belā.

مَصتْ [maṣt] Nikāh ve cimāʿ itmek ve deve fercine elin ṣoḳub erkegiñ menīsini içinden çıḳarmaḳ.

ض

12.

مُضَابِئَةٌ [müḍābiʾetün] Aġır ḥarār.

مُضَاهَئَةٌ [müḍāheʾetün] Müşābehet ve rıfḳ.

مُضَاهَاةْ [müḍāhāt] م

مَضَبَّةٌ [meḍabbetün] Kelerli yir.

مُضَارَبَةٌ [müḍārebetün] Ġalebe ve uruşma ve ḳılıclaşma ve aṣṣısını yarıya ticāret itmek.

مَضْرَبَةٌ [maḍrebetün] Urmaḳlıḳ ve uracaḳ yir ve bir pāre pamıḳ ve ḳılıc ve ḳılıc yüzi.

مِضْرَبَةٌ [miḍrebetün] م ve bir dürli uruş.

مُضَرَّبَةٌ [müḍarrebetün] Atılmış yüñ ve başılmış giçe.

13.

مَضْغَبَةٌ [meḍġabetün] Uşaḳ ḫıyārı ve bol olan yir.

مُضَاهَبَةٌ [müḍāhebetün] Çirkin söz atışma.

مُضَاجَّةٌ [müḍāccetün] Naṭas olmış yir.

مَضْرُوجَةٌ [maḍrūcetün] Gözi yiriği giñiş kimse.

مَضْبُوحَةٌ [maḍbūḥatün] Çaḳmaḳ ṭaşı.

مُضَابَحَةٌ [müḍābeḥatün] Çirkin söyleşmek.

مُضَارَحَةٌ [müḍāreḥatün] Süñüşmek ve atışmaḳ.

مُضَادَّةٌ [müḍāddetün] Muḫālefet.

[90/b]

1.

مُضَارَّةٌ [müḍārretün] Biri birine żarar irkürmeklik ve aḫara żarar irkirmeklik.

مَضَرَّةٌ [meḍarretün] Ziyān ve żarar ve māla ve nefse uġrayan ziyān.

مُضِرَّةٌ [müḍirretün] Ḳumā olan ʿavrat.

مَضْرُوسَةٌ [meḍrūsetün] Diş diş ḳıyḳın ṭaşlı olan yir.

مُضَغْبَسَةٌ [müḍaġbesetün] Uşaḳ ḫıyarlı yir.

مَضْبَعَةٌ [maḍbeʿatün] Dişi ṣırtlanlar.

مُضَبَّعَةٌ [müḍabbeʾatün] Gögsi ileri ḳarı celeri giri deve.

مَضْجَعَةٌ [meḍceʿatün] Yatacaḳ yir ve yanın yatmaḳlıḳ.

مُضاجَعَةٌ [müḍāceᶜatün] İki kişi yan yana yatmaḳlıḳ.

مُضارَعَةٌ [müḍāreᶜatün] Müşābehet ve yalvarmaḳlıḳ.

2.

مَضِلَّةٌ [maḍilletün] Yol azacaḳ ova.

مَضْلُوعَةٌ [maḍlūᶜatün] Egri perk yay be bağrı eyegüsine yapışmış deve.

مَضِيعَةٌ [maḍīᶜātün] Telef olacaḳ yir ve żāyiᶜlıḳ.

مُضَعَّفَةٌ [müḍeᶜaafetün] Żaᶜīfce yağmur ṭoḳunmış yir ve ḳat ḳat olan nesne ve ṣırcalı ḳab.

مُضْعَفَةٌ [müḍᶜafetün] م

مُضاعَفَةٌ [müḍāᶜafetün] İki ḳat ḥalḳa ile ṭoḳınmış keyim ve iki ol ḳadar ᶜıvaż virmek.

مَضُوفَةٌ [meḍūfetün] Ḥācet ve ḳayġu ve melūllik.

مُضِيفَةٌ [muḍīfetün] م ve aşağa ulaşdırıcı ve ḳonuḳlayıcı.

مُضايَقَةٌ [müḍāyeḳatün] Ṭarlıḳ ve ṭarlatmaḳ ve ᶜusret virmek.

مِضَنَّةٌ / مَضَنَّةٌ (معاً) [meḍannetün/ miḍannetün] Buḫul idecek nesne.

3.

مَضْنُونَةٌ [meḍnūnetün] Zemzem ḳuyusıdur ve biri birinden gönüleyecek nesne.

مُضْباةٌ [müḍbāt] Kömme etmek.

مَضْحاةٌ [maḍhāt] Güneş nūrı ṭoḳunmaḳdan ḫāli olmayan yir.

مُضانَاتٌ [müḍānāt] Zaḥmet çekmeklik ve çekişmeklik.

مُضافَاةٌ [müḍāfāt] Ulaşılmış nesneler.

مَضيرَةٌ [meḍīretün] Egşirek yoġurdla bişen şōrbā ve bozca aşı.

مَضِرَةٌ [meḍiretün] دٌ Biiḥiyāli ḳays.

مُضارَةٌ [müḍāretün] Aḳan yoġurd ṣuyı.

مَضَّةٌ [meḍḍatün] Ekşi yoġurd ve eleme ṣabr idemeyen ᶜavrat.

4.

مَضاضَةٌ [meḍāḍatün] Elemlilik ve ağrılıḳ.

مَضْمَضَةٌ [meḍmeḍetün] Ağıza ṣu ḳoyub çalḳamaḳlıḳ ve nesne yüyüb temiz itmeklik ve kişiniñ ardınca gelen ürmek.

مَضيغَةٌ [maḍīġatün] Kemük üzerinde olan et ve ḳarıca eti ve yaya ṣarılan siñir ya yayıcı yay ḳuracaḳ ḳayış ve ḳulaḳ altında bir yumrıca kemücekdür ve siñirli olan et.

مُضْغَةٌ [müḍġatün] Pāre ve bir pāre et.

مُضاغَةٌ [müḍāġatün] Çeynenmiş nesne.

مُضاغَّةٌ [müḍḍāġatün] Aḥmaḳ ḥarīf.

مَضْغَةٌ [meḍġatün] Bir kerre nesne çeyneme.

ط

مُطْفِئَةٌ [müṭfiʾetün] Ḳızḳın ṭaş üzerine erüyüb yayılı viren yağ ve ḳızḳın ṭaşları

ağuşıyla şoyunduran ilan ve soyundurıcı nesne.

5.

مُطآبَّةٌ [müṭābbetün] Müdāvere maᶜnisinedür.

مِطْرآبَةٌ [miṭrābetün] Şavḳlı kerīmetli ᶜavrat.

مَطْرَبَةٌ [meṭrebetün] Ṭaracıḳ yol ve şavḳlanacaḳ yir ve şavḳlanmaḳ.

مُطآلَبَةٌ [müṭālebetün] Ḥaḳ ṭaleb ḳılmaḳlıḳ.

مَطآبَةٌ [meṭābetün] Ḫāṣ nesne.

مُطآيَبَةٌ [müṭāyebetün] Ḫoratacıḳ ve lāġcaġaz.

مِطَشَّةٌ [miṭaşşetün] Oġlancıḳlar dönderdigi pırlāġūc ve yöridecek çıḳrcaḳ.

مِطَحَّةٌ [miṭaḥḥatün] Ḳoyun baḳanaġınıñ ardında bir yumrıca nesnecikdür ya baḳanaḳ ardı.

6.

مُطآرَحَةٌ [müṭāreḥatün] Biri biriniñ sözini yabana atmaḳlıḳ yaᶜnī begenmemeklik ve çoḳ cimaᶜ itmeklik.

مِطْفَحَةٌ [miṭfeḥatün] Kefkīr.

مُطآوَحَةٌ [müṭāveḥatün] Atışmaḳlıḳ.

مِطَخَّةٌ [miṭaḫḫatün] Aġac çelik.

مَطْرَدَةٌ [meṭredetün] Yol dögnegi ve ırağ idecek nesne.

مِطْرَدَةٌ [miṭredetün] م ve süngeye.

مُطآرَدَةٌ [müṭāredetün] Biri birin ḳovuşmaḳlıḳ.

مُطَّرِدَةٌ [müṭṭaridetün] Biri birine uyan nesne.

7.

مَطآدَةٌ [meṭādetün] Iraḳ ṣaḥrā ve Beriyye.

مِطْحَرَةٌ [miṭḥaretün] Ṣıḳışma leşker cengini ṣiyan bahādır vefāᶜᶜ recül.

مَطْرَةٌ [meṭretün] ᶜĀdet.

مَطِرَةٌ [meṭiretün] م ve misvāk ṭutunġan ve ġusl idegen temiz ᶜavrat.

مَطَرَةٌ [metaretün] Ḳırba ve ḥavż ortası ve yaġmur.

مَطِيرَةٌ [metīretün] ة

مُطْرَةٌ [müṭretün] ع

مُطِرَّةٌ [müṭirretün] ᶜĀdet.

مَطَرِيَّةٌ [meteriyyetün] ة Bi-Żāhir’l-Ḳāhireti.

8.

مُطَرّآةٌ [müṭarrāt] Envāᶜ dürli güzel rāyiḥalı edviyeile düzülmiş buhūr.

مَطآرَةٌ [meṭāretün] ة Bi’l-Başrati ve aġzı giñ ḳuyu.

مَطْمُورَةٌ [maṭmūretün] Yir altında olan çuḳur.

مُطَمَّرَةٌ [müṭammeretün] Ṣıḳca uzunca eşek.

مُطَمِّرَةٌ [müṭammiretün] Helāk idici nesne.

مَطْهَرَةٌ [meṭheretün] Pāklık ve ev bi maʿnā sebebü’ṭ-ṭahāreti ev bi maʿne’l-fāʿil (*Taharet yeri veya taharet eden kişi manasına gelir.*).

مِطْهَرَةٌ [miṭheretün] Matara ve abdest alacaḳ ḳab ve ṣuñaḳ ve tulucaḳ ve bir otdur.

مَطَارَّةٌ [meṭārretün] Ḳuşı bol yir ve aġzı giñ ḳuyı.

مَطِيرَةٌ [meṭīretün] د

9.

مُطَايَرَةٌ [müṭāyeretün] Dağılıb ucmaḳlıḳ.

مَطْنَزَةٌ [meṭnezetün] Ḫayırsız kimseler ve masḫaralıġa almaḳlıḳ.

مُطَرْفِسَةٌ / مُطَرْفَسَةٌ (معاً) [müṭerfesetün/ müṭerfisetün] Buludula bürünmiş gök yüzi.

مُطَنْفِسَةٌ [müṭenfisetün] م

مُطَبَّعَةٌ [müṭebbeʿatün] Aġır yükli deve.

مَطْبُوعَةٌ [meṭbūʿatün] Mührlenmiş nesne.

مُطَالَعَةٌ [müṭāleʿatün] Kitāba degemek ve ʿarż itmek.

مُطْلِعَةٌ [müṭliʿatün] Ġayrī aġaclardan uzun olan aġac.

مَطْمَعَةٌ [meṭmeʿatün] Ṭamaʿ idecek yir.

10.

مُطَاوَعَةٌ [müṭāveʿatün] Mütābeʿat itmek ve yüreklendiri virib behādır ḳılmaḳ ve yardım itmek ve söz ḳabūl itmek ve müvāfaḳat itmek ve kesilmek.

مَطْرُوفَةٌ [meṭrūfetün] Erlere bakaġan ʿavrat ve nesne doḳunmaġıla yaşarmış göz ve buġdayıḳ çimeni çoḳ yir.

مُطَرَّفَةٌ [müṭarrefetün] Ḳuyruġı ucı ḳara ak ḳoyun.

مُطْبِقَةٌ [muṭbiḳatün] Bitevī ṭutan sıtma ve ḳaplayan nesne.

مُطَابَقَةٌ [müṭābeḳatün] Müvāfaḳat ve berāberlıḳ ve iki göñlegi biri biri üzerine geymek.

مِطْرَقَةٌ [miṭreḳatün] Çekiç.

مُطْرَقَةٌ [müṭreḳatün] Ḳat ḳat dikilmiş nesne ve gönden düzme ḳalḳan.

مَطْرُوقَةٌ [maṭrūḳatün] Ḳulaġınıñ ve şaṭm nişānlı ḳoyun.

11.

مُطَرَّقَةٌ [müṭarreḳatün] Ḳat ḳat idilüb dikilmiş nesne.

مُطَارَقَةٌ [müṭāreḳatün] İki ḳat idub dikmek.

مُطَلَّقَةٌ [müṭalleḳatün] Boşanmış ʿavrat.

مُطَوَّقَةٌ [müṭavveḳatün] Kendü kendüden boynı boġmaḳlı gögercin ve uzun boyunlı şīşe.

مِطْوَلَةٌ [miṭveletün] Urġan.

مُطَاوَلَةٌ [müṭāveletün] Mühlet viri virmek ve boyun sündürmek ve yüce binā yapmaḳlıḳ.

مِطْمَلَةٌ [miṭmeletün] Oḳlaġı.

مِطْعَمَةٌ [miṭʿametün] Ḳatı yiyegen ʿavrat.

12.

مُطْعِمَةٌ [muṭʿimetün] Ḳurşaḳ üst ki dil dibi.

مُطْعَمَةٌ [müṭʿametün] Ṭaʿāmlandırılmış.

مُطابَنَةٌ [müṭābenetün] Müvāfaḳat.

مَطْحُوَّةٌ [meṭḥuvvetün] Büyük ḳara ev.

مُطْحِيَّةٌ [müṭḥiyyetün] م

مُطَحِّيَةٌ [müṭeḥḥiyetün] Köki yir yüzine olan ot.

مَطْلِيَّةٌ [meṭliyyetün] Ḳaṭranlanmış deve.

مَطْمَطَةٌ [meṭmeṭatün] Kem yazu yazmaḳ ve kem söz söylemek.

13.

مَطيطَةٌ [meṭīṭatün] Ḥavż dibinde ḳalan çökelikli ḳoyu ṣu.

مُطَيْطَةٌ [müṭayṭatün] ع

مَطْقَةٌ [maṭḳatün] Ḥelvā.

مِطالَةٌ [miṭāletün] Tavulġa düzücilik.

مَطْلَةٌ [maṭletün] Ḥavż dibinde ḳalan ṣu baḳiyyesi

مَطَلَةٌ [maṭaletün] م

مُطْلَةٌ [müṭletün] Tuluḳdan ṣızıb çıḳan azacıḳ nesne

مَطْوَةٌ [maṭvetün] Bir sāʿat.

مَطِيَّةٌ [maṭiyyetün] Yügrük süni süni viren binit devesi ve burāḳ.

مِطْمَرَةٌ [miṭmeretün] Yapucınıñ ayḳırı gerdigi nişān ipi.

[91/a]

1.

مُطْمِئِنَّةٌ [muṭmiʾennetün] Ḥaḳ Teʿālā maḥabbeti ve ẕikri ve ḫidmeti üzerine ḳararlaşmış nefs.

ظ

مُظابَئَةٌ [muẓābeʾetün] İki ḳız ḳardaş ḳızı iki kişi nikāḫlanmaḳ.

مُظَرَّبَةٌ [müẓerrebetün] Perk nesne.

مُظاءَرَةٌ [müẓāʾeretün] Biri biriniñ oġlanını emzirmeklik.

مَظَرَّةٌ [meẓerretün] Keskin ḳıyılı ṭaş pāreleri ve ṭaş pārelamaḳlıḳ ve deve boġazlamaḳlıḳ.

مِظَرَّةٌ [miẓerretün] Çaḳmaḳ ṭaşı.

مُظِرَّةٌ [müẓirretün] Keskin ṭaşlı yir.

مُظَفَّرَةٌ [müẓefferetün] İki öñ tırnaġı yonulmış at.

مُظاهَرَةٌ [müẓāheretün] Arḳalaşmaḳ ve yardımlaşmaḳ ve küsüşmek ve birini birine muvāfıḳ ḳılmaḳ ve ʿavratınıñ bir yirini anasınıñ bir yirine öykündürmek.

2.

مُظالَفَةٌ [müẓālefetün] İz belürmesun diyü perkce yire yörümeklik.

مِظَلَّةٌ / مَظَلَّةٌ (معاً) [meẓelletün/ miẓelletün] Büyük ḳara ev ve kömele.

مَظْلِمَةٌ [meẓlimetün] Meẓleme ve günāh.

مُظْلِمَةٌ [müẓlimetün] Ḳarañu gice.

مَظِنَّةٌ [meẓinnetün] Sizik yiri.

مَظالَةٌ [meẓāẓetün] Yavuz ḫūlılıḳ ve ḳatı göñillilik.

مَظْمَظَةٌ [meẓmeẓetün] Ḥareket itme ve öte beri ṣalınma.

مَظْعَةٌ [meẓʿatün] Söz baḳiyyesi ve ṣoñı.

3.

مَظْوَاةٌ [meẓvāt] Ẓayyān otı çoḳ yir.

مَظْيَاةٌ [meẓyāt] م

ع

مِعْبَاءَةٌ [miʿbaʾetün (bi'l-ḳaṣr)] Ḥayż bizi.

مَعْتَبَةٌ [maʿtabetün] Melāmet ve yüzine ʿaybnı dike dike söylemek ve ġażab ḥāleti.

مُعاتَبَةٌ [müʿātebetün] م

مُعْرِبَةٌ [müʿribetün] ʿArabī atlar.

مِعْزَابَةٌ [miʿzābetün] Çoḳ zamān ergen ḳalmış ḳız.

مِعْزَبَةٌ [miʿzebetün] Cāriye ve er ʿavratı.

4.

مُعَزِّبَةٌ [müʿāzzibetün] Iraḳ olan öri.

مِعْشَابَةٌ [miʿşābetün] Vāfir otlı yir.

مُعاقِبَةٌ [müʿāḳibetün] Birez acı ot ve birez ekşi ot otlayan deve.

مُعاقَبَةٌ [müʿāḳabetün] Suçuna göre işkence itmeklik ve dürli dürli ṭaʿām yimeklik.

مُعَقَّبَاتٌ [müʿaḳḳabātün] Giceniñ ve gündüziñ melekleri ve tesbiḥler ve biri biri ardınca ṣuya varan develer.

مُعَقْرَبَةٌ [müʿaḳrebetün] ʿAḳrebi çoḳ yir.

مَعَابَةٌ [meʿābetün] ʿAyb.

مُعَلَّبَةٌ [müʿallebetün] Yumrı omuzlı deve.

5.

مَعتْ [meʿt] Perk ovmaḳ.

مِعْنَتْ [miʿnet] Ṣınıḳ kemik bitdikden ṣoñra yine ṣınsa aña dirler.

مُعانَّةٌ [müʿāṣṣetün] Terennüm itmeklik.

مُعَذْلَجَةٌ [müʿaẕlecetün] Nāzik bedenli ḳız.

مِعْفَجَةٌ [miʿfecetün] Değenek.

مُعالَجَةٌ [müʿālecetün] Derman eylemeklik ve dürüşüb çalışmaḳlıḳ.

مَعْجَةٌ [maʿcetün] Tāzelik ve cıvānlıḳ.

مَعْبَدَةٌ [maʿbedetün] Azādsız köleler.

6.

مُعَبَّدَةٌ [müʿabbedetün] Tāze ḳalıfatlanmış ve ziftlenmiş gemi.

مِعْدَةٌ / مَعْدَةٌ (معاً) [maʿdetün/ miʿdetün] Tāze ḫurmā ve içeride yinen ṭaʿām ḳaynayacaḳ yir ki andan ṣoñra sifli baġarsıḳlara ḳoyulur gider ve fāyidesi ṭamarlara gider.

مِعِدَةٌ / مَعِدَةٌ (معاً) [maʿidetün/ miʿidetün] م

مَعِيدَةٌ [maʿīdetün] م

مَعْمُودِيَّةٌ [maʿmūdiyyetün] ة

مُعاوَدَةٌ [muʿāvedetün] Tekrar yine ṭutmaḳ.

مُعاداةٌ [müʿādāt] Düşmānlıḳ itmek ve baş ḳıllarını yolub gidermeklik.

مُعاضَدَةٌ [müʿāḍadetün] Söykegi ulı virib ḳuvvetlendiri virmek.

مُعآهَدَةٌ [müᶜāhedetün] Ahdlaşmaḳlıḳ ve vaṣiyyet itmek ve and virmek ve perk ışmarlamaḳlıḳ.

7.

مُعَهَّدَةٌ [müᶜahhedetün] Yaġmur sepelemiş yir.

مَعآذَةٌ [meᶜāẕẕetün] Ṣıġınmaḳlıḳ ve efsūn ve eᶜūẕu maᶜnisinede gelur.

مُعْوِذَةٌ [müᶜviẕetün] م

مُعآجَرَةٌ [müᶜāceretün] Ḫavfile tïz yörümeklik.

مَعْجُورَةٌ [maᶜcūretün] Gevdede olan yumrı ve yumrı yiri.

مَعْذُرَةٌ / مَعْذَرَةٌ / مَعْذِرَةٌ (مثلثا) [maᶜẕiretün/ maᶜẕeretün/ maᶜẕuretün] Kişi eksikligin dilemeklik.

مَعْرُورَةٌ [maᶜrūretün] Uyuz ḳavlāḳ keçi ve südine dil göz değmiş inek.

مَعَرَّةٌ [meᶜarretün] Günāh ve ḫiyānet ve diyet ve eẕā ve borclılıḳ ve pādişāh izinsiz leşker ṣavaş itmek ve öykeden beñzi levn levn dönmek ve bir ıldızdır mecerre yanında ve ذ beyne Ḥamā ve Ḥaleb.

8.

مُعآرَّةٌ [müᶜārretün] Deve ḳuşı ötüb çaġırmaḳlıḳ.

مَعْرَةٌ [maᶜretün] Ḳızılıraḳ renk.

مَعآرَةٌ [meᶜāretün] Beñiz ḳızıllıġı.

مُعآسَةٌ [müᶜāsetün] Bahïlıḳ itmek.

مَعْسُرَةٌ / مَعْسَرَةٌ (معاً) [maᶜseretün/ meᶜsuretün] Düşvārlık ve yoḫsullıḳ.

مُعآشَرَةٌ [müᶜāşeretün] Biri birile alışmaḳ ve ḳarışmaḳ.

مَعْصَرَةٌ [maᶜṣaratün] Üzüm ṣıḳacaḳyir.

مُعْصِرآتْ / مُعْصَرآتْ (معاً) [muᶜṣirāt/ muᶜṣerāt] Perk esen yiller ve bulutlar.

مِعْطآرَةٌ [miᶜṭāretün] Ḳatı güzel ḳoḳulı güzel ᶜavrat.

9.

مُعَطَّرَةٌ [muᶜaṭṭeretün] م

مُعْطِرَةٌ [muᶜṭiretün] م ve aṣlzāde ᶜavrat

مَعآفِرِيَّةٌ [meᶜāfiriyyetün] Bir ḳabïledur.

مَعْفُورَةٌ [maᶜfūretün] Kesād olan bāzār.

مَعْقَرَةٌ [meᶜḳaratün] Deve boġazlayacaḳ yir ve ᶜaḳrebli yir.

مُعآقَرَةٌ [müᶜāḳaretün] Deve boġazlamaḳlıḳ da faḫrlanmaḳlıḳ ve mülāzemet itmeklik ve ḥabs ḳılmaḳlıḳ ve biri birinden ürkmeklik.

مُعآوَرَةٌ [müᶜāveretün] Arada ṭolanmaḳ ve değzinmek ve alub gitmek.

مُعآيَرَةٌ [müᶜāyeretün] م ve ᶜayār itmek.

مُعآهَرَةٌ [müᶜāheretün] ᶜAvrata gicede ya gündüzde zinā ḳaṣdiçün varmaḳlıḳ ve zinā itmeklik ve uġurluḳ itmeklik ve şerre yiltenmek.

10.

مُعآهِرَةٌ [müᶜahiretün] Orasbï ᶜavrat.

مُعْجِزَةٌ [muᶜcizetün] Ḫaṣmi ᶜaciz ḳılan nesne ve ᶜācizliḳ.

مُعآرَزَةٌ [müᶜārezetün] Önegülik ve muḫālefet ve ḳaḳışmaḳ ve ıraḳ olışmaḳ ve fesād itmek.

مَعَزَّةٌ [meᶜazzetün] Ġāliblıḳ.

مَعْزُوزَةٌ [maᶜzūzetün] Perk nesne ve yaġmur olmış yir.

مُعآفَزَّةٌ [müᶜāfezzetün] Kişi ehlile oynaşmaḳlıḳ.

مُعَلْهَزَةٌ [müᶜalhezetün] Arıḳ ḳoyun.

مِعْوَزَةٌ [miᶜvezetün] Gündeye geyilen eski ḳaftān.

مُعآزَّةٌ [müᶜāzzetün] ᶜİzzet çekişmekde ġalebe itmek.

11.

مُعآفَسَةٌ [müᶜāfesetün] Oġul ḳız derdine dürüşüb çalışmaḳlıḳ.

مُعَلَّسَةٌ [müᶜallesetün] Yügürdülmiş deve.

مُعآمَسَةٌ [müᶜāmesetün] Gizlice örtülice işlemeklik ve gizlice ᶜadāvet itmeklik ve çivildemeklik.

مُعآمِسَةٌ [müᶜāmisetün] Gizlice perdeli olan ḳız.

مُعَمَّسآةٌ [müᶜᶜamesātün] Ġasāvetli emrler.

مَعَشَّةٌ [meᶜaşşetün] Ḳalınca yir.

مَعْطَشَةٌ [maᶜṭaşetün] Ṣuṣuzlıḳ yir.

مَعْنُوشَةٌ [maᶜnūşetün] Uzun boyun.

12.

مُعآنَشَةٌ [müᶜāneşetün] Ṣarmaşmaḳ ve ḳucaḳlaşmaḳ ve ẓulm itmek.

مَعُوشَةٌ [maᶜūşetün] Dirilik ve diri olmaḳlıḳ ve yime içme.

مَعِيشَةٌ [maᶜīşetün] م

مُعآزَّةٌ [müᶜāzzetün] Ġalebe idişmek.

مُعآقَصَةٌ [müᶜāḳaṣatün] م

مُعآفَصَةٌ [müᶜāfeṣatün] Güreşde başılıb ölmek.

مُعآوَصَةٌ [müᶜāveṣatün] Güreş ṭutmaḳlıḳ.

مُعآرَضَةٌ [müᶜāreḍatün] Ḳarşulaşmaḳ ve ḳumāş yayub göstermeklik ve kitābı kitābıla muḳābele itmek ve ıraḳ olmaḳ ve ırılmaḳ ve ṣapmaḳ ve ḳarşusında gezmek ve ayḳırıdan gelmek ve işine göre iş itmek ve ᶜarūż yollarına gitmeklik.

مَعْرُوضَةٌ [maᶜrūḍatün] Ayḳırı ḳonan ṭayanacaḳ mesned aġacı.

مُعآوَضَةٌ [müᶜāveḍatün] ᶜIvaż virmek.

13.

مَعْوَضَةٌ [maᶜveḍatün] م

مُعآضَّةٌ [müᶜāḍḍatün] Işırışmaḳ.

مُعآظَّةٌ [müᶜāẓẓetün] Işırışmaḳ hemān مُعآضَّ maᶜnisinedur ve yavuz ṣavaş itmek.

مُعآكَظَةٌ [müᶜākeẓetün] Mühlet viri virmeklik.

مَعْرَفَةٌ [maᶜrefetün] Bilmeklik ve at yelisi biten yir.

مَعْرِفَةٌ [maᶜrifetün] Bilmeklik ve añlamaḳlıḳ ve bili ve añlayış ve ĩmān ve yaḳın.

مِعْزَفَةٌ [miᶜzefetün] Çalġu āleti ṭanbura ḳopuz gibi.

مَعْطُوفَةٌ [maʿṭūfetün] ʿArab yayı ki ḳatı egri yigez olur.

[91/b]

1.

مُعَطَّفَةٌ [müʿaṭṭefetün] Çenber gibi olmış ġāyet önüñe egri yay ve ḳatı ṣaġılmış deve.

مُعَلَّفَةٌ [muʿallefetün] Bislenmiş semiz ḳoyun.

مَعْلُوفَةٌ [maʿlūfetün] م

مُعْتَلِفَةٌ [muʿtelifetün] Avurda olan ʿavrat.

مُعافَقَةٌ (صح) [muʿāfeḳatün] Muʿalece ve ḥīle itmeklik.

مُعَتَّقَةٌ [müʿatteḳatün] Eskimiş sücī ve bir nevʿ ʿabūrdur.

مُعَرِّقَةٌ [müʿarriḳatün] Ḳureyş ṭāyifesiniñ Şām'a gelecek yolıdur.

مُعْرِقَةٌ [muʿriḳatün] م

مِعْزَقَةٌ [miʿzeḳatün] Büyük yüzli çapa ve yaba.

مَعْلَقَةٌ [maʿleḳatün] Kişi her gördügüne ṭaleb olmaḳlıḳ.

مُعَلَّقَةٌ [muʿalleḳatün] Yuḳarısına aṣılmış nesne.

2.

مِعْنَقَةٌ [miʿneḳatün] Boyuna ṭaḳılan boġmaḳ ve ḳum yıġınınıñ urġan gibi olan ṭarafı.

مِعْناقَةٌ [miʿnāḳatün] م

مَعْنَقَةٌ [maʿneḳatün] Ṭaş döküġi ve ḳızlıḳ olan şehr.

مُعانَقَةٌ [muʿāneḳatün] İki kimesne biri biriniñ ḳolunı boynuna ardub ṣarmaşmaklık ve orasbī ʿavrat.

مُعْنِقَةٌ [müʿniḳatün] Yüce olan yir.

مُعَنِّقَةٌ [müʿanniḳatün] Uzun olan ṭaġ ve bir cins böcedür.

مِعْدَكَةٌ [miʿdeketün] Dögec .

مِعْرَكَةٌ [miʿreketün] Eski büski ṣoḳunmaḳlıḳ.

مُعْرِكَةٌ [muʿriketün] Ḥāyiże ʿavrat.

مَعْرُكَةٌ / مَعْرَكَةٌ (معاً) [maʿreketün/ maʿruketün] Ṣavaş yiri.

3.

مُعارَكَةٌ [müʿāreketün] Meydānda ṣavaşmaḳ.

مَعْرُوكَةٌ (صح) [maʿrūketün] Otunı ṭavar yiyüb çılbaḳ ḳalan yir.

مَعْوَكَةٌ [maʿveketün] Cenk ve ṣavaş.

مِعْبَلَةٌ [miʿbeletün] İnli ve uzun olan temren.

مُعَبْهَلَةٌ [müʿābheletün] Yabāna ṣalınmış deve.

مُعْجِلَةٌ [müʿciletün] Ayaḳ degrimegile ṣıçrayan nesne.

مَعْدِلَةٌ [maʿdiletün] ʿAdālet maʿnāsınadır.

مُعَدَّلَةٌ [muʿaddeletün] Ev bucaġı.

مُعادَلَةٌ [muʿādeletün] Denkdeşlik ve berāberliḳ.

مُعْتَذِلَةٌ [müʿteẕiletün] Ḳatı issi olan gün.

مُعْتَزِلَةٌ [müʿteziletün] Ḳadariyye'den bir ḳāvdir.

4.

مَعْسَلَةٌ [maᶜseletün] Bal arusı ḳovānı.

مُعْضَلَةٌ [muᶜḍaletün] Müşkül nesne.

مُعَطَّاَةٌ [muᶜaṭṭeletün] Ṣalma yörüyen ṭavar ve ḫarābe nesne.

مُعَطِّلَةٌ [muᶜaṭṭiletün] Ṣāniᶜā ḳāyil degil bir ḳavmdur.

مُعاَظَلَةٌ [muᶜāẓeletün] İt çatışub ṭurmaḳlıḳ.

مَعْقُلَةٌ [maᶜḳuletün] Diyet.

مُعاَمَلَةٌ [muᶜāmeletün] Virişub alışmaḳ.

مُعْتَمِلَةٌ [muᶜtemiletün] Eşkin ṭavar.

مَعاَوِلَةٌ [meᶜāviletün] Ezd ḳabīileleri.

5.

مُعْظَمَةٌ [muᶜẓemetün] Başa gelen yavuz belā.

مَعْظُومَةٌ [maᶜẓūmetün] Büyük ẕekerler ārzūlayan ᶜavrat.

مَعْقُومَةٌ [maᶜḳūmetün] Ḳışır ḳalan raḥm.

مَعْدُودآتٌ [maᶜdūdātün] Teşrīḳ günleri.

مَعْلُومآتٌ [maᶜlūmātün] Ẕī'l-ḥicceniñ on güni.

مُعاَوَمَةٌ [muᶜāvemetün] Bir yıl yimiş virib bir yıl yimiş virmemeklik ve yıl ile ḳul eylemeklik ve bir yılıñ ḥāṣılını ṣatmaḳlıḳ ve borcı vaᶜdesinde borcı viremeyub fāyideye ḳomaḳlıḳ.

مُعَكَّنَةٌ [muᶜakkenetün] Bıġrıt bıġrıt ḳarınlı ḳız.

مُعاَلَنَةٌ [muᶜālenetün] Āşikāre ḳılmaḳlıḳ.

6.

مُعاَنَاَةٌ [müᶜānāt] Zaḥmet çekmeklik ve çekişmeklik.

مُعَنِّتْ [müᶜannit] Muẕī kimse ve meşaḳḳat bıraġıcı kimse.

مِعَنَّةٌ [miᶜannetün] Kendü veya kerkez söz keleci iden ᶜavrat.

مُعاَنَّةٌ [muᶜānnetün] Muᶜāraża.

مُعَنَّنَةٌ [muᶜannenetün] Buruşuḳ boyunlı ḳız.

مَعاَنَةٌ [maᶜānetün] Yardım itmeklik.

مَعُونَةٌ [maᶜūnetün] م

مُعاَوَنَةٌ [muᶜāvenetün] م

مُعاَيَنَةٌ [muᶜāyenetün] Āşikāre gözüle görmeklik.

مُعْضِهَةٌ [muᶜḍihetün] Diken aġaclı yir.

مَعْتُوهَةٌ [maᶜtūhetün] Mecnūne ᶜavrat.

7.

مَعْوَيَةٌ [maᶜveyetün] İbn imrāᵓi'l-Ḳayṣ bin Ṣaᶜlebe.

مُعَيْوَةٌ [muᶜayvetün] Küccük pārs.

مَعْيُوهَةٌ [maᶜyūhetün] Āfātlı yir.

مُعاَجَاَةٌ [muᶜācāt] Vaḳtinden artıḳ oġlanı emzirib yörümek.

مُعْسِيَةٌ [muᶜsiyetün] Südliliginde şübhe olunan deve.

مِعْساَةٌ [miᶜsāt] Lāyıḳlıḳ.

مُعاَطَاَتْ [muᶜāṭāt] Elden ele almaḳlıḳ ve iki ayaḳ barmaġı üzerine ḳalḳub bir nesneye el uzatmaḳ.

مُعاَفَاَةٌ [muᶜāfāt] Ṣıḥḥat ve selāmet.

مَعْلَاةٌ [maʿlāt] Mekke maḳberalığı ve şeref ḳazanmaḳlıḳ ve ڈ bi'l-Yemāmeti.

مُعاوِيَةٌ [muʿāviyetün] Yalıkmış kelb ve dilki enügi ve ibn'i- Ebu Süfyān

مُعاعاةٌ [müʿāʿāt] Giri ḳaşdarmaḳlıḳ.

8.

مَعّاضَةٌ [maʿʿāḍatün] Ṭoğururken ḳuyrığın çökelden deve.

مُعْطَةٌ [muʿṭatün] Ḳurt.

مَعْمَعَةٌ [maʿmaʿatün] Ṭutuşan ṣaz çeyridisi ve issi de seyr itmek ve ʿacele ile işlemek ve maʿa lafẓını çoḳ söylemeklik ve ṣavaş ve ḳırışma ve cenkde bahādırlarıñ āvāzesi ve yaġmur yir yüzüni ṣoymaḳ ve fitne ve ẓülm ve żabṭlı ʿavrat ve ışalaḳ beñzli ʿavrat.

مَعِيقَةٌ [maʿīḳatün] Deriñ ḳuyı.

مُعْكُوكَةٌ [muʿḳūketün] Māl çoḳluġı.

مَعالَةٌ [meʿāletün] Şerr.

مَعُولَةٌ [maʿūletün] ع

مَعْصِيَةٌ [maʿṣiyetün] ʿĀṣīlıḳ.

مُعَلَّمَةٌ [muʿallemetün] Av kelbi.

9.

مُعاقَدَةٌ [muʿāḳadetün] Perk ʿahdlaşmaḳlıḳ.

مُعايَاة [muʿāyāt] Başa çıḳmayacaḳ söz söylemeklik.

مَعِيَّةٌ [maʿiyyetün] Bilelik.

غ

مَغَبَّةٌ [maġabbetün] Bir nesneniñ ṣoñı.

مُغَبَّبَةٌ [muġabbebetün] Bir gün ṣaġılub bir gün ṣaġılmayan ḳoyun.

مُغْرِبَةٌ [muġribetün] Iraġ uçan ḳuş.

مَغْضَبَةٌ [maġḍabetün] Ḫoşnūd olmamaḳlıḳ.

مُغاضَبَةٌ [müġāḍabetün] Ḳaḳışmaḳlıḳ.

مَغْلَبَةٌ [maġlebetün] Ġālib olmaḳlıḳ.

10.

مُغَلِّبَةٌ [muġallibetün] Ġālib ḳılıcı.

مُغْلَوْلِبَةٌ [muġlevlibetün] Sıḳ aġaclı bāġçe.

مَغُوثَةٌ [maġūṯetün] Meded irkirmek.

مَغِيثَةٌ [maġīṯetün] ğ ve yaġmur ṭoḳunmış yir ve ğ

مَغْيُوثَةٌ [maġyūṯetün] م

مُغَبِّرَةٌ [müġabbiretün] Refʿi- ṣavtıla ẕikr iden ve tilāveti Ḳurʾān iden ṭāyife gelecek zamānda ḫalḳ ẕikre meşġūl olmalarına sebeb olduḳlarından ötüri muġabere didiler.

مُغَثْرِيَةٌ [müġaṯriyetün] Uzun otlı yir.

مُغْدِرَةٌ [muġdiretün] Ḳarañuluḳ gice.

مُغادَرَةٌ [muġāderetün] Terk itmeklik.

11.

مُغارَةٌ [muġāretün] ʿAcele ve sürʿat.

مُغارَّةٌ [muġārretün] Erkek ḳumrı dişisine yiyecek yidirmeklik.

مَغْرَةٌ / مَغْرَةٌ (معاً) [maġretün/ maġaretün] Ḳızıl aşı ṭopraġı ve fāyidelı yaġmur.

مُغْرَةٌ [muġretün] Ḳızḳılt ḳoruḳ ve ḳızılsaġı renk.

مَغاَرَةٌ [maġāretün] ف

مَغْزُورَةٌ [maġzūretün] Bol yaġmur ṭoḳunmış yir.

مُغْزِرَةٌ [muġziretün] Ṭavar südlendiren ot.

مَغْفِرَةٌ [maġfiretün] Raḥmetile ḳulun sucı örtilüb aḫiretde yüzüne urulmamaḳlıḳ ve başına ḳalḳılmamaḳlıḳ.

مِغْفَرَةٌ [miġferetün] Tavulġa.

12.

مُغِيَرَةٌ [muġiyeretün] İbnü Şuᶜbe ve ibnü'l-Aḫnes ve ibnü'l-Ḥarṯ ve ibn-i Selmen ve bi'l-Nevfel ve bi'l- Hişam.

مِغْيَرَةٌ [miġyeretün] Ṣıvarılmış yir.

مَغْيُورَةٌ [maġyūretün] م

مُغاَيَرَةٌ [muġāyeretün] Muᶜāraża ve ḳarşulaşma ve muḫālefet.

مُغَرِّزَةٌ [müġarrizetün] Toḫūm bıraḳmaḳ içün ḳuyruġını yire ṣoḳmuş çekirge.

مُغاَزَةٌ [muġāzezetün] İvişmek ve çekişmeklik.

مَغْرُوسَةٌ [maġrūsetün] Ḳarḳaşalıḳ.

مَغْسُوسَةٌ [maġsūsetün] Ṭatsız ḫurmālı aġac ve kelb ürmesi.

13.

مُغاَبَصَةٌ [muġābeṣatün] Ġāfiliken añsızdan çıḳa varma ve ṭutma.

مُغاَفَصَةٌ [muġāfeṣātün] م

مُغاَرَضَةٌ [muġāreḍatün] Nişān diküb oḳ atışmaḳ ve ṣabāḫla deve ṣıvarmaḳ.

مَغَضَّةٌ [maġaḍḍatün] Ẕillet ve eksiklik.

مُغْمِضَةٌ [muġmiḍatün] Bilirken işlenen günāh.

مُغَمِّضَةٌ [muġammiḍatün] Göz yumucı.

مُغاَطَّةٌ [muġāṭṭatün] Biri birini ṣuya batırmaḳlıḳ.

مَغْبَطَةٌ [maġbeṭatün] Ṣıḳ otlı yir ve köñileyecek yir.

مَغْلَطَةٌ [maġleṭatün] Ġalaṭ idecek yir.

مُغالَطَةٌ [muġālaṭatün] Biri birini ġalaṭlamaḳ yaᶜnī ġalat itdin dimek.

مُغاَيَظَةٌ [muġāyeẓetün] ᶜAdāvet.

مُغالَظَةٌ [muġālleẓetün] Ḳoyu necis ve dirhem miḳdārından artıḳ bulaşmaġıla māniᶜ-i ṣalat olan necis ve diyeti muġalleẓe otuz ḥıḳḳa otuz cedaᶜtdur

El cüzᵓü't-tāsiᶜ (*Dokuzuncu cüz.*)

[92/a]

1.

مُغاَنَظَةٌ [muġāneẓetün] Zaḥmet çekmeklik.

مُغَظْغَظَةٌ / مُغَظْغِظَةٌ (معاً) [muġaẓġaẓetün/ muġaẓġiẓetün] Ziyāde ḳaynayan çölmek.

مُغاَيَظَةٌ [muġāyeẓetün] Ḳatı öykelenmek ve ḳatı ḳızġın olmaḳ.

مَغْمَغَةٌ [maġmeġatün] Eti çeyneyub eyüce çeyneyimemeklik ve işi kem işlemeklik.

مِغْرَفَةٌ [miġrefetün] Ṣuya şōrba içine ṭaldıracaḳ ve ṣoḳacaḳ nesne ve kebce kefkir.

مُغالَقَةٌ [muġāleḳatün] مُراهَنَةٌ maᶜnisinedür.

مُغَلَّقَةٌ [muġalleḳatün] Berkinmiş ḳapu.

مُغازَلَةٌ [muġāzeletün] Biri biriniñ ᶜavratını oğlanını añub muhmelāt söyleşi çekişmek ve ᶜavratlar ile ḫorata kengel eylemek.

مَغْسِلَةٌ [maġsiletün] Medīne'de bir yirdür anda geyesi yurlar.

2.

مَغْفَلَةٌ [maġfeletün] Alt ṭuṭaġın altındaġı bölücek ḳıllar .

مُغَلْغَلَةٌ [muġalġaletün] Bir şehrden bir şehre gönderilen ilçilik.

مُغاوَلَةٌ [muġāveletün] Biri birinden ileri ivişmeklik.

مَعالَةٌ [meġāletün] Bir ḳavmdür ve ḫiyānet ve ġıl ġışş.

مَغِلَةٌ [maġiletün] Otıla ṭoprāḳ bile yimekden ḳarnı aġrımış ṭavar.

مَغْلَةٌ [maġletün] Otıla ṭoprāġı bile yimekden ḳarnı aġrımaḳlıḳ.

مُغْتَلِمَةٌ [muġtelimetün] Şehvet ġalebe itmiş ᶜavrat.

مِغْلِيمَةٌ [miġlīmetün] م

مُغَلْصَمَةٌ [muġalṣametün] Boynı bağlı kimse.

مُغِمَّةٌ [muġimmetün] Çoḳ otlı yir ve ġam virici nesne.

مُغامَمَةٌ [muġāmemetün] Ġamluluḳ ve ġam virmeklik.

3.

مُغْنَمَةٌ [muġnemetün] Çoḳluḳ ḳoyun.

مُغَنَّمَةٌ [muġannemetün] م

مَغامَةٌ [meġāmetün] دٌ Bi'-İndülüs ve bulutlılıḳ.

مُغاضَنَةٌ [müġāḍanetün] Ġażabdan kişi gözlerini dürüb şevşell şevşell baḳmaḳ.

مَغْداةٌ [maġdāt] Ġıdālanacaḳ nesne.

مُغادَاةٌ [muġādāt] Ṣabāḥlaca varmaḳlıḳ.

مَغْرُوَّةٌ [maġrūvvetün] Ṭutḳallanmış yay.

مَغْرِيَّةٌ [maġriyyetün] م

مُغْزِيَّةٌ [muġziyyetün] Bir yıl bir aylıḳ gebe deve.

4.

مُغالاةٌ [muġālāt] Narḫ artırışmaḳ ve behālulıḳ ve duᶜāda ḳatı yuḳarı el ḳaldırmaḳlıḳ.

مَغْلُولَةٌ [maġlūletün] Boyuna bağlanmış el.

مَغْواةٌ [maġvāt] Azacaḳ yir ve azmaḳlıḳ.

مُغَوّاةٌ [muġavvāt] م

مُغَوِّيَةٌ [müġavviyetün] Azdırıcı ᶜavrat.

مُغْوِيَةٌ [muġviyetün] م

مَغْوِيَةٌ [maġviyetün] Ḫālī yatmaḳlıḳ ve yaluñuz yatmaḳlıḳ.

ف

مُفاجَاءَةٌ [müfācaᵓetün (bi'l-ḳaṣr)] Ap añsızdan vāḳiᵓ olmaḳlıḳ.

مَفاجَةٌ [mefācetün] Ḳati aḥmaḳ ᶜavrat.

مَفَشَّةٌ [mefaşşetün] Çoḳluḳ.

5.

مُفَرْسَخَةٌ [müferseḫatün] Giñiş ṭon ve fersaḫile hisāb olunmış yir.

مِفْضَخَةٌ [mifḍaḫatün] Giñiş ḳoġa ve ḳoruḳ dögecek ṭaş.

مِفْاءَدَةٌ [mifᵓedetün (bi'l-ḳaṣr)] Tennūr ḳarışdıracaḳ aġac ve tennūra ṣalınan et şişi.

مَفْسَدَةٌ [mefsedetün] Fesād yiri ve ṣalāḥa gelmemeklik.

مُفْنِدَةٌ [mufnidetün] Bunamış ḳarı.

مُفالَذَةٌ [müfāleẕetün] Çoḳ cimāᶜ itmeklik.

مَفْاءَرَةٌ [mefᶜeretün] Bol ṣıçanlı yir.

مَفْجَرَةٌ [mefceretün] Ṣu aḳacaḳ yir ve aḳmaḳlıḳ ve maᶜṣiyet yiri.

مَفْخَرَةٌ / مَفْخُرَةٌ (معاً) [mafḫaretün/ mafḫuretün] Lāf urub öğünecek nesne.

6.

مُفاخَرَةٌ [mufāḫaretün] Lāf urub öğünmeklik ile muᶜāraża itmek.

مَفْدَرَةٌ [mefderetün] Ṭaġ keçileri ve ve cimāᶜdan kesen ṭaᶜām ve geyigi bol ṭaġ.

مُفِرَّةٌ [mufirretün] Ḳaçırıcı ḫaber.

مَفْغَرَةٌ [mafġaretün] Giñiş yir ve ṭaġda olan ṣığıntı.

مُفارَزَةٌ [mufārezetün] Kesilişimek ve ayrılışmaḳ.

مَفازَةٌ [mefāzetün] Ḥalāṣ olmaḳlıḳ ve ḥalāṣ olacaḳ yir ve helāk olacaḳ yir ve ṣuṣuz ova.

مِفْرَشَةٌ [mifreşetün] Yire yazacaḳ yayḳı.

مُفَرَّشَةٌ [müferreşetün] Baş kemügini yarıb pārelamayan yarıḳ ve döşenmiş nesne.

مُفايَشَةٌ [mufāyeşetün] مُفاخَرَةٌ maᶜnisine ve ṣavaşda lāf urub ḳorḳudub ṣoñra yalan çıḳmaḳ.

7.

مُفارَصَةٌ [mufāreṣatün] Nevbete düzmek.

مَفْقُوصَةٌ [mefḳūṣatün] Ḳabıla ṣıdırılmış yumurda.

مُفاوَصَةٌ [mufāveṣatün] Beyān ve āşikāre olmaḳlıḳ.

مُفاوَضَةٌ [mufāveḍatün] Müşāreket ve müsāvāt ve biri birine hevāle itmeklik .

مِفَضَّةٌ [mifeḍḍatün] Kesek dökecek ve pārelayacaḳ ālet.

مُفاضَةٌ [mufāḍatün] Geñiş ẕirih ve yumrı ḳarınlı ᶜavrat.

مُفْضاةٌ [mufḍāt] م ve dübürile ferci arasında perde gidib ikisi bir olmış ᶜavrat.

مَفْزَعَةٌ [mefzeᶜatün] Ṣıġınacaḳ yir ve uçunub ḳorḳacaḳ yir ve ḳorḳub uçunmaḳ.

مُفَقِّعَةٌ [mufeḳḳiᶜatün] Ḳuyruġı dibi aḳ siyāh ḳuş.

8.

مِفْرَغَةٌ [mifreġatün] Ḳızaḳ.

مُفْرَغَةٌ [mufreġatün] Ḳunt ḥalḳa.

مُفاشَغَةٌ [mufāşeġatün] Deveye aḫarın köşegini virib ol daḫı ḳabuūl itmeklik.

مُفارَقَةٌ [mufāreḳatün] Ayrıtlaşmaḳlıḳ.

مَفْلَقَةٌ [mefleḳatün] Ulu belā

مُفاتَكَةٌ [mufāteketün] Mudāvemet ve ḳumāş behāsını açışmaḳ ve şiddetile yimek içmek ve işlemek ḳuvvetile cimāᶜ itmekve mehr aḳcesini ṭaleb itmeklik ve rāst düşmek.

مُفارَكَةٌ [mufārekeretün] Terk idişmek.

مُفَرَّكَةٌ [müferreketün] Sevilmeyen mabġūż ᶜavrat.

9.

مُفَسِّلَةٌ [müfessiletün] Eri ḳaçan cimaᶜ ideyin dise yalandan ben ḥāyiżem düyüb erini ṣavan ᶜavrat.

مِفْضَلَةٌ [mifḍaletün] ᶜAvratıñ kişilik ve ululuḳ libāsı.

مِفْضالَةٌ [mifḍāletün] Ġayri ᶜavratlardan ulu ve fażllı olan ᶜavrat.

مِفْقَلَةٌ [mifḳaletün] Tozudacaḳ ve ṣavıracaḳ ālet.

مُفايَلَةٌ [mufāyeletün] Bir luᶜbdur.

مُفَرْطَمَةٌ [muferṭametün] Burnı yamalı edik.

مَفْطُومَةٌ [mefṭūmetün] Memeden yarılmış ḳız.

مُفاغَمَةٌ [mufāġametün] Ṭutub ᶜavratı öpmek.

10.

مُفاقَمَةٌ [mufāḳametün] Cimāᶜ eylemek.

مُفاطَنَةٌ [mufāṭanetün] Zireklik göstermek.

مِفَنَّةٌ [mifennetün] ᶜAcāyibler söyleyen ᶜavrat.

مُفَنَّنَةٌ [mufennenetün] Yaramaz ḫulḳlı ḳarı ve botlacı zann olunan deve.

مُفْرِهَةٌ [mufrihetün] Yorġa taylar ṭoġuran ḳışıraḳ.

مُفاقَهَةٌ [mufāḳahetün] ᶜİlmde baḥṯ idişmek.

مُفاكَهَةٌ [müfāheketün] Yimişlenmek ve ḫorata kengel itmeklik.

مُفْكِهَةٌ [müfkihetün] Ḳoyu südli deve.

مُفاهاتْ [müfāhāt] Mufāḫara ve biri birile söyleşmek.

11.

مَفْهُوتْ [mefhūt] مَفْهُوتْ maᶜnisine.

مَفْعاةْ [mefᶜāt] Ejderhāsı bol yir.

مُفَعَّاةْ [mufeᶜaāt] Ejderhā ṣūreti gibi düzülmiş ṣūret.

مَفْناةْ [mefnāt] Muvāfıḳ olan yir.

مُفانَاةْ [mufānāt] Mudāra eylemek.

مُفَوَّاةْ [mufevvāt] Ḳızıl boyası çoḳ yir

مَفْتَحَةٌ [mefteḥatün] Yini nesneye başlamaḳlıḳ.

مُفاتَحَةٌ [mufātehatün] Söz açışmaḳ ve cimāᶜ itmek ve ḳāḍẓlaşmaḳ ve selām virmek ve söyleşmek.

مَفْتُوتْ [meftūt] Pāre kesek olmış nesne.

مَفْلُوتْ [meflūt] Añsızdan elden çıḳub giden nesne.

12.

ق

مَقْثُاءَةٌ / مَقْثَاءَةٌ (معاً) [maḳs̱eʾetün/ maḳs̱uʾetün] Ḫıyār tarlası.

مُقَرَّءَةٌ [muḳarreʾetün] Ḥayżı kesilsün diyü güyülen ʿavrat.

مَقْرُوَّةٌ [maḳruvvetün] Kendi kendisini emmesun diyü başını aġaca ḳışdırdıḳları ḳoyun ve żiyāfet çanaġı.

مَقْمَاءَةٌ [maḳmeʾtün (bi'l-ḳaṣr)] Güneş ṭoḳunmayan yir.

مَقْمُؤَةٌ [maḳmūʾetün] م

مَقْنَاءَةٌ [maḳnaʾetün (bi'l-ḳaṣr)] م

مُقَبَّبَةٌ [muḳabbebetün] Ḳıvırcıḳ olmış göbek ayva göbegi gibi.

مَقْبُوبَةٌ [maḳbūbetün] م

مَقْرُبَةٌ / مَقْرَبَةٌ (معاً) [maḳrebetün/ maḳrubetün] Tīmārlı ve riʿāyetli olan at ve yaḳınlıḳ ve ḫısımlıḳ ve ḳāvımlıḳ ve yaḳın olan yol.

13.

مُقَارَبَةٌ [muḳārebetün] Yaḳın yaḳın adımlamaḳlıḳ ve cimāʿ içün ʿavratıñ ayaḳlarını yuḳarı ḳaldırmaḳlıḳ ve yaḳın olmaḳlıḳ ve güzel sözile aḫeri ḳul idinmeklik ve aʿmāline ziyāde fevḳal ḥadd melālet virecek ḳadar ve ne emr olunandan noḳṣān olacaḳ ḳadar itmeyub belki ḥadd-i ʿitidāl de orta itmek.

مَقْصَبَةٌ [maḳṣabetün] Ḳarġısı çoḳ yir.

مَقْضَبَةٌ [maḳḍabetün] Yoncalıḳ yir.

مُقْضَّبَةٌ [muḳḍḍabetün] Ḳırılmış budaḳlar.

مُقَعَّبَةٌ [muḳʿabetün] Yumrı ḳıvırcıḳ olan göbek.

مَقَثَّةٌ [maḳas̱s̱etün] Çoḳluḳ.

مِقَثَّةٌ [miḳas̱s̱etün] Pırlāġūc ve çıḳrıcaḳ.

مُقَابَحَةٌ [muḳābeḥatün] Söğüşmek.

مُقَاذَحَةٌ [muḳāẕeḥatün] م

مُقَارَحَةٌ [muḳāreḥatün] Yaralaşmaḳ.

مُقَرَّحَةٌ [muḳarreḥatün] Aġzı sivilcilenib ṭuṭaġı aşaġa ṣarḳmış deve ve evvel alacalanan ḳoruḳ.

[92/b]

1.

مِقْزَحَةٌ [miḳzeḥatün] Çoraḳ ṭuz ṭuzlası.

مُقَاسَحَةٌ [muḳāseḥatün] Ḳuruluḳ ve ḳaṣ ḳatılıḳ.

مُقَامِحَةٌ [muḳāmiḥatün] Ṣuya varub marażından içemeyen deve.

مَقْحَدَةٌ [maḳḥadetün] Hörgüc bitdigi yir.

مَقْصَدَةٌ [maḳṣadetün] Ġāyitile ʿaceblayacaḳ semiz büyük ʿavrat ve ḳaṣd itmeklik.

مُقَصَّدَةٌ [muḳaṣṣadetün] Deve ḳulaġında bir nişāndur.

مَقْعَدَةٌ [maḳʿādetün] Oturacaḳ yir ve oturmaḳlıḳ.

مُقْعَدَةٌ [muḳʿadettün] Kötrüm olmış ʿavrat ve ḳurbaġa ve bağırtlaḳ yavrısı.

مُقْاعِدَةٌ [muḳāʿidetün] Er ʿavratı.

2.

مُقَلَّداَةٌ [muḳalledātün] Zamān āḫirinedek oḳunan şiʿirler.

مَقْاَدَةٌ [meḳādatün] Leşker önüne düşüb yidmeklik ve ṭavar çılbırına yapışub yidmeklik.

مَقُودَةٌ [meḳūdetün] Yidilen ṭavar.

مُقَذَّذَةٌ [muḳazzezetün] Degirmice olan ḳulaḳ ve yileklenmış oḳ.

مَقْذُوذَةٌ [maḳẕūẕetün] م

مَقْبُرَةٌ / مَقْبِرَةٌ / مَقْبَرَةٌ (مثلثا) [maḳberetün/ maḳbiretün/ maḳburetün] Ulular gömecek yir.

مِقْبَرَةٌ [miḳberetün] م

مُقْاَدَرَةٌ [muḳāderetün] Ölçüb yapmaḳlıḳ ve oranlamaḳlıḳ ve ṭaracıḳ ev.

مَقَرَّةٌ [maḳarretün] Kücücük ḥavż ve kücücük desti.

3.

مُقْاَرَّةٌ [muḳārretün] Ḳararlaşıb ṭurmaḳlıḳ.

مُقَيْسِرَةٌ [muḳaysiretün] Ḳocamış dişi deve.

مَقْصُورَةٌ [maḳṣūretün] Evden ṭaşıra çıḳardılmayan ʿavrat ve evden içeri olan giñiş ṣaḳlı ev ve gelin evi.

مُقَصَّرَةٌ [muḳaṣṣaretün] Nişānlı deve.

مِقْصَرَةٌ [miḳṣaretün] Kāzur toḳmaġı ve toḳuc.

مَقْطُورَةٌ [maḳṭūretün] Yaġmur yaġmış yir.

مُقْاَطَرَةٌ [muḳāṭaretün] Bir denk ḥubūbāt cinsini ṭartıb ġayri denkleri ṭartmayıb añun ḥisābı üzerine ḳabūl itmek.

مِقْطَرَةٌ [miḳṭaretün] Maḥbūslar ayaġına urulan tomruḳ ki her kişiniñ ayaġın ṣoḳacaḳ anda delikler vardur ve buḫūr dütidecek ṣaḳsı.

4.

مُقَنْطَرَةٌ [muḳanṭeretün] Mükemmele mütemmeme maʿnisine yaʿnī ḳırḳ baḳiyye altun tamām dimekdur.

مُقْطَرَّةٌ [muḳṭarretün] Ḳaçan deve ve gebe olub ḳuyruġını ve başını yuḳarı çökelden deve.

مُقْمِرَةٌ [muḳmiretün] Ay nūrı aḫşāmdan ṣabāḥadek ṭoḳunan gice.

مُقْاَمَرَةٌ [muḳāmeretün] Murāhanede ġalebe eylemeklik.

مُاَمَسَةٌ [mümāmesetün] Müfāḫare maʿnisine dur ṣuya ṭolaġıla.

مِقْبَسَةٌ [miḳbesetün] Od alub gidecek ṣaḳṣı ve çölmek.

مُقَدَّسَةٌ [muḳaddesetün] Temiz pāk yir.

مُقْاَسَاَةٌ [müḳāsāt] Güç çekmeklik ve belāya ṣabr ve taḥammü'l-ı aẕā.

مُقَرَّشَةٌ [müḳarreşetün] Mekr ve ḥīle olan sene ya ḳaḥṭlıḳ olan yil.

مِقْبَضِةٌ / مَقْبَضَةٌ / مِقْبَضَةٌ (مثلثا) [miḳbeḍatün/ maḳbeḍatün/ miḳbeḍitün] Ṭutmaḳ ve yapışacaḳ yir.

5.

مُقارَضَةٌ [müḳāreḍatün] ʿİvaz virişmek ve mücāzāt ve dögüşmek ve uruşmaḳ ve mübādele ve مُضارَبَ maʿnisine.

مُقايَضَةٌ [muḳāyeḍatün] م

مَقِيضَةٌ [maḳīḍatün] Bol şulu ḳuyu.

مِقَطَّةٌ [miḳaṭṭatün] Üzerinde ḳalem ucı kesecek kemücek.

مِقْعَطَةٌ [miḳʿaṭatün] Başa şarılan dülbend.

مَقِيظَةٌ [maḳīẓetün] Āġastōsadaḳ yeşil olub ṭuran ot.

مُقايَظَةٌ [muḳāyeẓetün] Süheyl ıldızı ṭoġmasına ḳāvl olunan muʿāmele ve iḳāmet ve ḳatı ḥāraret.

مُقاتَعَةٌ [muḳāteʿatün] مُقاتَلَ maʿnisine.

6.

مِقْدَعَةٌ [miḳdeʿatün] ʿAṣā.

مُقاذَعَةٌ [muḳāẕeʿatün] Sögüşmek.

مِقْرَعَةٌ [miḳreʿatün] Ḳamçı ve ḳurʿā bıraġılan aġac.

مُقارَعَةٌ [muḳāreʿatün] Ḳurʿa atışmaḳ ve aġacıla biri birini uruşmaḳ ve aġıla ḳoyamaḳ.

مُقَرِّعَةٌ [muḳarriʿatün] Perk yavız nesne.

مُقَطَّعَةٌ [muḳaṭṭaʿatün] ḲışacIḳ ḳaftānlar ve ḳışa ḳaşīdeler ve naḳşlı bürdeler.

مُقاطَعَةٌ [muḳāṭaʿātün] Bir yire kesişmek.

مُقْطَوْطَعَةٌ [muḳṭavṭaʿatün] Biri biri ardınca gelen atlar.

7.

مِقْفَعَةٌ [miḳfeʿatün] İşkence olan kimesneniñ barmaḳlarını ḍarb idecek aġac.

مُقْتَبَلَةٌ [muḳtebeletün] Ḳarılıḳ eseri belürmemiş genc ʿavrat.

مُقالَعَةٌ [muḳāleʿatün] Nişān atışmaḳ ve yire yaḳın olan nişān oḳ atışmaḳ.

مِقْمَعَةٌ [miḳmeʿatün] Demür bozdaġan ve demür çöken ve fīl başını uracaḳ demür ve aġac çomaḳ.

مِقْنَعَةٌ [miḳneʿātün] ʿAvratlar maḳreme altına baġladıḳları bürüncik.

مَقْنَعَةٌ [maḳneʿatün] Ḳanāʿat virecek nesne.

مِقْحَفَةٌ [miḳḥafetün] Ḫırman ṣavıracaḳ yaba.

مُقارَفَةٌ [muḳārefetün] Yaḳın olmaḳlıḳ ve cimāʿ itmek ve kesb itmek.

مُقَطَّفَةٌ [muḳaṭṭafetün] Ḳışa boylı kimse.

8.

مَقْطُوفَةٌ [maḳṭūfetün] Degşirilmiş yimiş.

مَقْلُوفَةٌ [maḳlūfetün] Esbābıla ṭoldurulmış gemiye ḳoyacaḳ büyük zenbīller.

مُقَنَّفَةٌ [muḳannefetün] Yaṣṣı giñiş ḳalḳan baḳtaḥu'l-cā.

مُقابَلَةٌ [muḳābeletün] Naʿlin taşmasını berkitmek ve ḳarşulaşmaḳ ve nesne

ḳarşusı ve yüz ya yüz olmaḳlıḳ ve kitābı kitāba ʿarz eylemek ve değeşdirmek ve ḳulaġı öñinden bir pāre kesilib ṣarḳıdı ḳonulan ḳoyun.

مُقْبِلَةٌ [muḳbiletün] Gelecek gice.

مُقَاتَلَةٌ [muḳāteletün] Biri birini öldürmeklik ve Allah anı helāk itsun dimeklik.

مُقَاحَلَةٌ [muḳāḥaletün] Mülāzemet.

مِقْطَلَةٌ [miḳṭaletün] Nesne kesecek ālet.

مُقْعَالَّةٌ [muḳʿālletün] Yir üzerinde dikilib ṭuran ṭaş.

مَقَالَةٌ [maḳāletün] Yatlu söz söylenmeklik.

9.

مُقَالَلَةٌ [müḳāleletün] Azacıḳ görmek yaʿnī az ṣınmaḳ.

مِقْوَلَةٌ [miḳvāletün] Çoḳ söylegen ʿavrat.

مِقْوَالَةٌ [miḳvāletün] م

مُقَوَّلَةٌ [muḳavveletün] Tekrār söylenmiş söz

مَقَاوِلَةٌ [meḳāviletün] Diller.

مِقْدَامَةٌ [miḳdāmetün] İḳdamlı kişi ʿavrat.

مُقَدَّمَةٌ [muḳaddemetün] Leşker öñi ve öñe gelen nesne.

مُقَدِّمَةٌ [muḳaddimetün] م

مِقْرَمَةٌ [miḳremetün] Maḥreme ve ıraf.

مِقْرَمِيَّةٌ [miḳremiyyetün] Ḫalḫāl düğümi.

10.

مُقَرْطَمَةٌ [muḳarṭametün] Perk ṭırnaḳ.

مُقَرْفَعَةٌ [muḳarfeʿatün] م

مُقَاسَمَةٌ [muḳāsemetün] Ḥışṣalı ḥışṣasız almaḳlıḳ ve and içi virmek.

مُقَاضَمَةٌ [muḳāḍemetün] Azacıḳ azacıḳ ṣatun almaḳ ve ışırmaḳ.

مُقَلَّمَةٌ [muḳallemetün] Silaḥlı biñ er.

مِقْلَمَةٌ [miḳlemetün] Ḳalem ḳoyacaḳ nesne ve ḳalemdān.

مَقَامَةٌ [meḳāmetün] Meclis ve ṭurmaḳlıḳ.

مُقَاوَمَةٌ [muḳāvemetün] Aḫar ile ṭurışı bilmek.

مُقَرَّنَةٌ [muḳarrenetün] Bir ṣıra dizilmiş uşaḳ ṭaġlar.

مُقَارَنَةٌ [muḳārenetün] Bir aḫar ḳoşulmaḳlıḳ.

11.

مَقَاتِوَةٌ [meḳātivetün] Ḫizmetkārlar.

مَقَاتِيَةٌ [meḳātiyetün] م

مُقْحَاةٌ [muḳḥātün] Ulu günāhlar.

مِقْحَاةٌ [miḳhāt] Süpürge.

مَقْذِيَّةٌ [maḳẕiyyetün] Çör çöb düşmiş nesne.

مُقَاذَاةٌ [muḳāẕāt] مُجَازَاةٌ maʿnisinedür.

مَقْرَاةٌ [maḳrāt] Ṣu irkilecek yir.

مِقْرَاةٌ [miḳrāt] Żiyāfet idici ʿavrat ve çanaḳ.

مَقْرِيَّةٌ [maḳriyyetün] Ḥiṣnun bi'l-Yemeni ve żiyāfet ṭaʿāmı ḳotarılan çanaḳ.

مَقْصِيَّةٌ [maḳṣiyyetün] Ḳulaġı ucı kesik deve.

12.

مَقْصاَةْ [maḳṣāt] م ve kesilecek yir.

مُقاَوَاةْ [muḳāvāt] Ḳuvvetde ġalebe itmeklik ve aclıḳ virmek.

مُقاَضاَةْ (صح) [müḳāḍāt] Ṣuḥlaşmaḳlıḳ.

مَقْفِيَّةٌ [maḳfiyyetün] Eñsesinden boġazlanmış ḳoyun.

مَقْلِيَةٌ [maḳliyetün] Buġż itmeklik ve yigrenmeklik.

مَقْناَةْ [maḳnāt] Ḳışın güneş nūrı ṭoḳunmayan yir.

مُقاَناَةْ [muḳānāt] Müvāfaḳat ve muḫālaṭa itmeklik.

مَقْنُوَةٌ [maknūvetün] مَقْناَةْ maʿnisine.

مَقتْ [maḳt] Buġż eylemeklik.

مَقاَتَةٌ [maḳātetün] م

مَقِيتْ [maḳīt] Mabġuż kimse.

13.

مُقِيتْ [muḳīt] Her nesneyi ṣaḳlayıcı ve ḥāfıż ve şāḥid ve ḳatı ḳudretli kimse ve herkişiye rızḳını viren kimse.

مُقَتَّتْ [muḳāttet] Güzel ḳoḳulı otlar ile bişirilmiş zeyt yaġı.

مُقْتَرِتْ [müḳterit] Neyi bulursa alan ṭamaʿlı kimse.

مَقْلَتَةٌ [maḳletetün] Helāk olacaḳ yir.

مِقْلاَتْ [miḳlāt] Oġlı ḳızı ṭurmayan ʿavrat ve bircikden artıḳ ṭoġurmayan deve ve yuvasını helāk olacaḳ yirde yapan ḳuş.

مِقَةٌ [miḳatün] Maḥabbet ve sevilmeklik.

مُقَعَّرَةٌ [muḳaʿʿaretün] Dibi deriñ çanaḳ.

مَقْدَرَةٌ / مَقْدَرَةٌ / مَقْدَرَةٌ (مثلثا) [maḳderetün/ maḳdiretün/ maḳduretün] Ḳuvvetlilıḳ.

مِقْراَرَةٌ [miḳrāretün] Ḳarar idegen ʿavrat. [144/a]

1.

تَشَرُّرْ [teşerrür] Şerrlenmek ve ḳıġılcımlanmaḳ.

تَشْرِيرْ [teşrīr] Güneşe nesne sermek ve sözi ḫalḳa fāş itmek.

تَشاَزُرْ [teşāzur] Ġażabıla biri birine baḳışmaḳ.

تَشْصِيرْ [teşṣīr] Sulṭān-ı şülel dinmek ve deve burnuna ayḳırı aġac gecürmek.

تَشْطِيرْ [teşṭīr] Yarım itmek ve deveniñ iki memesini ṣaġub iki memesini ṣaġmamaḳ.

تَشاَطُرْ [teşāṭur] Mālı ortasından iki bölüşmek.

تَشَعُّرْ [teşaʿʿur] Ṭazlaḳ yirde ḳıl bitmek ve nesne ṭoymaḳ.

تَشْعِيرْ [teşʿīr] م ve ḳıl döşemek.

تَشاَعُرْ [teşāʿur] Şiʿir söyleşmekde ġalebe itmek ve göñlegile yatmaḳ ve şāʿirlanmaḳ.

تَشَغْبُرْ [teşaġbur] Yil ḳaftānı oynatmaḳ

2.

تَشَغُّرْ [teşeġġur] Cimāʿ içün ayaḳ yuḳarı ḳalḳmaḳ ve yaramazlıġa ṭalub gitmek.

تَشْفِيرْ [teşfīr] Azalmaḳ ve gün ṭolunmaġa yaḳın olmaḳ ve ferc ḳıyısına cimāʿ itmek.

تَشَكُّرْ [teşekkür] Şınamaḳ.

تَشَمُّرْ [teşemmür] Yaraḳlanmaḳ ve ziyāde ciddile yörümek ve çemrenmek.

تَشْمِيرْ [teşmīr] م ve irsāl itmek ve şevik olmaḳ ve çemremek.

تَشَوُّرْ [teşavvür] Utanmaḳ ve caḫīl olmaḳ.

تَشَاوُرْ [teşāvür] Ṭanışıḳ itmek.

تَشْوِيرْ [teşvīr] Güre ṭavar ögürtmek ve utanacaḳ iş işlemek ve işaret itmek.

تَشَهُّرْ [teşehhür] Fesādile çavlanmaḳ.

تَشْهِيرْ [teşhīr] Rüsvāylıġıla bir kişiyi āşikāre ḳılmaḳ ters eşege bindirmek gibi.

3.

ص

تَصَبُّرْ [taṣabbür] Belāya ḳatlanmaḳ.

تَصْبِيرْ [taṣbīr] Belāya ṣabrile emr itmek ve ṣabr virmek.

تَصْخِيرْ [taṣḫīr] تَسْخِيرْ maᶜnisinedür.

تَصْدِيرْ [taṣdīr] Maḳamuñ aᶜli yirine geçirib oturdmaḳ ve mużāyeḳa virmek ve gögüs itmek ve ḳulak yanından gögüs ardına bir ip baġlamaḳ gümüldürük gibi ve yaluñuz geçib gitmek.

تَصَدُّرْ [teṣaddür] Maḳāmıñ yüce yirine geçib oturmaḳ ve gögüs gerib ileri gicmek.

تَصْرِيرْ [taṣrīr] م

تَصَيْطُرْ [taṣayṭar] Üzerine ḥavāle olmaḳ.

تَصَعُّرْ [taṣaᶜᶜur] Yüzde olan egrilik ya bir yanında olan egrilik.

تَصْعِيرْ [taṣᶜīr] Ḫalḳı ḫorlayub kendüyi ululayub yüzini aḫar yire egri itmek ya yüzde ḫılḳı olan egrilik.

تَصَعْرُرْ [taṣaᶜrür] Devr idib dönmek.

4.

تَصَعْفُرْ [taṣaᶜfür] Boyun bir yana burulmaḳ.

تَصَغُّرْ [taṣaġġur] Ḳüçücük olmaḳ.

تَصَاغُرْ [taṣāġur] Ḫorca olmaḳ ve küçülmek.

تَصْغِيرْ [taṣġīr] Küçücük itmek ve küçücüklemek.

تَصَفُّرْ [taṣaffür] Ṣararmaḳ ve boşalmaḳ.

تَصْفِيرْ [taṣfīr] Ṣaruya boyamaḳ ve ev boşaltmaḳ ve ṣıḳlıḳ çalmaḳ.

تَصَقُّرْ [taṣaḳḳur] Od yanmaḳ ve eglenmek ve ḳızmaḳ ve çaḳırıla av avlamaḳ.

تَصْمِيرْ [taṣmīr] Gün ṭolunduġı vaḳte girmek.

تَصَوُّرْ [taṣavvür] Bir nesnenin şeklini ve keyfiyyetini göñülde bir ḥāletile şekllendirmek ve ḍarbdan düşmek ve şeklenmek.

تَصْوِيرْ [taṣvīr] م ve şekllendirmek ve ṣūret geydirmek ve şekl yazmaḳ ve yazılmış ṣūret ve şekl.

5.

تَصَاوِيرْ [teṣāvīr] ج

تَصَيُّرْ [teṣayyür] Şekli ya ḫuyı anaya çekmek.

تَصْيِيرْ [taṣyīr] Ḳılmaḳ ve rucuᶜ itdirmek.

ض

تَضْبِيرْ [teḍbīr] Cemᶜ itmek ve kemük perkligi ve et ṣıḳlıġı.

تَضَجُّرْ [teḍaccür] Bi ḫuẕurluḳ.

تَضَرُّرْ [teḍarrür] Saḳaṭ olmaḳ.

تَضَارّْ [teḍārr] Bir yire ṣıḳışmaḳ ya muḫālefet idişmek.

تَضافُرْ [teḍāfür] Arḳalaşmaḳ ve ṣıçraşmaḳ.

تَضَمُّرْ [teḍammür] Arıḳlıḳdan yüz derisi buruşmaḳ ve yaş aġac sinmek ve arıḳlamaḳ ve incelmek.

تَضْمِيرْ [taḍmīr] Semiz atı miḳdārlıġıda yile yaraġ itmek.

6.

تَضَوُّرْ [teḍāvvür] Açlıḳdan ya vecaᶜdan iki ḳat olub bükülmek ve ḳurdun ve kelebek ve arslanıñ ve dilkiniñ ve çaḳalıñ açıḳdıġı vaḳtin uluşub çıġrışması.

ط

تَطْفِيرْ [teṭfīr] Ṣıçramaḳ ve köpüklenmek.

تَطْمِيرْ [teṭmīr] Dürmek ve perde ṣarḳıtmaḳ.

تَطَهُّرْ [teṭehhür] Pāk olmaḳlıḳ ve günāhdan beri olmaḳ.

تَطْهِيرْ [teṭhīr] Pāk itmeklik ve ṣuyula yumaḳlıḳ.

تَطَيُّرْ [teṭeyyür] Şomlanmaḳ ve fāl ṭutmaḳ ve uçmaḳ.

تَطايُرْ [teṭāyür] Ṭaġılub uçmaḳ.

تَطْيِيرْ [teṭyīr] Uçurmaḳ ve kısmet itmek ve erkek deve hep develere yügrümek.

ظ

تَظْفِيرْ [teẓfīr] İblīs ṭırnaġı dinilen otula libāsın buḫurlamaḳ ve Allahu taᶜālā furṣat virsün diyü duᶜā itmek ve ṭırnaḳlamaḳ ve kuş ḳaynaġı ot bitmek.

7.

تَظْهِيرْ [teẓhīr] Ardına atmaḳ.

تَظَهُّرْ [teẓehhür] Öyleyin seyr itmek.

تَظاهُرْ [teẓāhür] م ve muᶜāvenet idişmek ve arḳalaşmaḳ ve biri birine ardın dönmek.

ع

تَعْبِيرْ [taᶜbīr] Beyān idi virmek ve gönlündekini diyi virmek ve iş düşvār olmaḳ ve güc gelmek ve helāk ḳılmaḳ ve bir dinār bir dinār altun ṭartmaḳ.

تَعَتُّرْ [teᶜatvür] ᶜİtvār ḳabīlesine teşebbu itmek.

تَعَثُّرْ [teᶜaṯṯür] Sürcmek.

تَعَذُّرْ [teᶜaẕẕür] Düşvār olmaḳ ve eglenmek ve ḳacmaḳ ve necis bulaşmaḳ olmaḳ ve ᶜözr itmek ve maḥv.

تَعْذِيرْ [taᶜẕīr] Kişiniñ özri olmamaḳ ve zülüfi bitmek ve necis bulaşdırmaḳ ve eserini maḥv itmek ve ᶜizār bitdigiçün ṭaᶜām itmek ve ol ṭaᶜāma ḳıġırmaḳ.

تَعَذْفُرْ [teᶜazfür] Öykelenmek.

8.

تَعَرْعُرْ [teᶜarᶜür] Deve giciyik olmaḳ.

تَعآرُّ [teᶜārr] Uyḳusuz olmaḳ ve yaturken söylenirek bir yanına dönmek ve zikrile āvāze ḳaldırıb uyḳudan uyanmaḳlıḳ keẕā fī cāᶜmiᶜü'l-uṣūli. (ص)

(*Cāᶜmiᶜü'l-Uṣūl'da böyle yazılmıştır.*)

تَعْزِيرْ [taᶜzīr] Edebleyüb bir ḳac degenek urmaḳ ya ḳatı ḍarb itmek ve ululamaḳ ve ḥorlamaḳ ve yardım itmek ve ḳuvvet viri virmek.

تَعَسُّرْ [teᶜassür] Güclük ve güc olmaḳ ve faḳīr olmak ve baḫīl olmaḳ.

تَعآسُرْ [teᶜāsür] م

تَعْسِيرْ [teᶜsīr] Muḫālefet itmek ve ṣol yanından gelmek.

تَعْشِيرْ [teᶜşīr] Muṣḥaf kenarına ᶜaşr yazmaḳ ve onda bir itmek.

تَعآشُرْ [teᶜāşür] Biri birile ḫoş alışıb virişmek ve yār olmaḳ.

تِعْشآرْ [tiᶜşār] ع

9.

تَعَصُّرْ [teᶜaṣṣur] Ṣıḳılmaḳ ve āḫara ṣıġınmaḳ.

تَعْصِيرْ [teᶜṣīr] Buġday başını düzmek.

تَعْصُرْ [teᶜṣur] Ḳabīle atasıdur.

تَعَصْفُرْ [teᶜaṣfür] Aṣbir çiçegile boyanmaḳ ve boyun bir yana burulmaḳ.

تَعَطُّرْ [teᶜaṭṭür] ᶜAvrat atası anası yanında ṭurub ere varmamaḳ ve ere teşebbü itmek ve güzel rāyiḥa ile ḳoḳulanmaḳ.

تَعَفُّرْ [teᶜaffür] Ṭopraġa bulanmaḳ ve zekilik.

تَعْفِيرْ [teᶜfīr] م ve ḳarışdırmaḳ ve memeden kesmek ve ṭopraḳ üzerine secde itmek.

تَعآفُرْ [teᶜāfür] Aḳcıl boz olmaḳ.

تَعَقُّرْ [teᶜaḳḳur] Ot uzamaḳ ve yaġmur yaġıb ṭurmaḳ ve deveniñ her yiri ḳat ḳat yaġ olmaḳ ve boġazlanmaḳ.

تَعآقُرْ [teᶜāḳür] İki er deve boġazlaşışmaḳ.

تَعَقْفُرْ [teᶜaḳfür] Helāk olmaḳ.

10.

تَعآكُرْ [teᶜākür] Muḫālefet idişmek.

تَعْكِيرْ [teᶜkīr] Çökelik itmek.

تَعَمُّرْ [teᶜammür] Ḥażreti Ömer ḫuyıyıla ḫuylanmaḳlıḳ .

تَعْمِيرْ [teᶜmīr] Ömr virmek ya uzatmaḳ ve bāḳī ḳomaḳ ve bir miḳdār taᶜyin itmek ve maᶜmur itmek.

تَعآمِيرْ [teᶜāmīr] ع ve bir aġacdur.

تَعرْ [teᶜr] Ḥayḳırmaḳ.

تَعَرْ [teᶜar] Ṣavaşa meşġul olmaḳ.

تَعَآرْ [teᶜᶜār] Hic oñulmayan yara ve ḥayḳırġan kimse ve rafiᶜ ṣavtıla ẕikr idi ben uyḳudan uyanmaḳlıḳ iden er.

تِعآرْ [tiᶜār] Ḳays vilāyetinde bir ṭaġdur.

تَعَوُّرْ [teᶜavvur] Eyretice nesne istemek ve ara yirde degzinmek.

تَعآوُرْ [teᶜāvür] Elden ele ḳullanmaḳ ve istiᶜmāl itmek ve degzinmek.

11.

تَعْوِيرْ [teᶜvīr] Taḳdir itmek.

تَعَيْهُرْ [teᶜāyhür] ᶜAvrat şelefelik ve baş yiynilik itmek.

تَعآيُرْ [teᶜāyür] Biri birin ḳınamaḳ.

تَعْيِيرْ [teᶜyīr] Fuluri ᶜayar itmek ve ᶜayblanmaḳ ve ḳınamaḳ.

تَعْكَرْ [teᶜker] Yemen'de bir ḥişārdur ve bir ṭaġdur.

غ

تَغَبُّرْ [teġabbür] Bir oġlan fāyide itmek ve ġayrisini ṣaġmaḳ.

تَغْبِيرْ [taġbīr] Tuza bulamaḳ ve rıfᶜ ṣavtile ẕikr itmek ve ḳırāᵓet itmek.

تَغَنْشُرْ [teġanşür] Ṣuṣuz degil iken ṣu içmek.

تَغَذْمُرْ [teġaẕmür] Āvāzeler ḳarış muruş olmaḳ.

تَغرْ [teġr] Ḳaynamaḳlıḳ ve ṭamardan ḳan boşalmaḳ ve ḳırba delüginden ṣu boşanmaḳ.

12.

تَغَرْ [teġar] م

تُغُورْ [tuġūr] Bulut yaġmur dökmek ve kelb siymek.

تَغّآرْ [teġġār] Uñulmaz yara.

تَغْرِيرْ [teġrīr] Nefsini helāka atmaḳ ve ṭoldurmaḳ ve ḳuş ḳanādını ḳaldırıb uçmaġa yaraḳlanmaḳ.

تَغَرْغُرْ [teġarġur] Ġarġara itmek.

تَغَرُّرْ [teġarrür] Helāka yaḳlaşmaḳ.

تَغَسُّرْ [teġassür] İplik ṣarmaşmaḳ ve emr ḳarış muruş olmaḳ.

تَغَشْمُرْ [teġaşmür] Öykelenmek ve gücüle almaḳ.

تَغَضُّرْ [teġażżur] Bir yana ırılmaḳ ve ṣapmaḳ.

تَغَفُّرْ [teġaffür] Işıḳlıḳ geymek ve meġāfīr otunı degşirmek.

13.

تَغَمُّرْ [teġammür] Zaᶜfirana batmaḳ ve küccük ḳadeḥile içmek ve yaşılı ḳurulı ot yimek.

تَغْمِيرْ [taġmīr] Bürümek.

تَغَنْشُرْ [teġanşür][11]

تَغَوُّرْ [teġavvür] Dibine batmaḳ ve deriñ olmaḳ.

تَغْوِيرْ [teġvīr] Dibine ṭalmaḳ ve nışfı nehāra dāḫil olmaḳ ve ol vaḳtde ḳonmaḳ ve üyümek ya seyr itmek ve leşker sınmaḳ ve ṭard itmek ve ṣu yire batırıb ṣoġultmaḳ.

تَغآوُرْ [teġāvür] Baᶜżısı baᶜżını başġun idib yaġmalamaḳ.

[11] AE, EE, HB'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir.YB ve H2'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

تَغَيُّرْ [teġayyür] Bir ḥālden bir ḥāle dönmek.

تَغَايُرْ [teġāyür] Muḫālefet.

تَغْيِيرْ [taġyīr] Bir hālden bir ḥāle döndürmek.

ف

تَفْتَرْ [tefter] Defter.

تَفْتِيرْ [teftīr] Sākin ḳılmaḳ ve bulut tamām dolanub ṭurmaḳ ve ḳararlaşmaḳ ve yaġmura yaraḳlanmaḳ ve sustalmaḳ.

[144 /b]

1.

تَفَجُّرْ [tefeccür] Ṣu aḳmaḳ ve māl çoġalmaḳ ve inʿam ihṣān bulalmaḳ ve fācirlere teşebbü itmek.

تَفْجِيرْ [tefcīr] م ve ṣu aḳıtmaḳ.

تَفَاخُرْ [tefāḫur] Biri birine eyü ḫularını egi virub ögünüb kendilerini görmeler.

تَفْدِيرْ [tefdīr] Ṭaşı irili uvaḳlı paralamaḳlıḳ.

تَفَرْ [tefer] Çirklenmek.

تُفْرْ / تِفِرْ (معاً) [tüfr/ tifr] Üst dudaḳ ortasınıñ üstündeki çuḳurca yircegez.

تَفِرْ [tefir] Kir pās olan ḥarīf.

تَفَارُّ [tefārr] Biri birinden ürküb ḳacmaḳ.

تَفَرُّرْ [teferrür] Bir kişiye gülmek.

تَفْسِيرْ [tefsīr] Perdeli nesneyi açmaḳ ya müşkil olan nesneden murādı beyān itmek.

تَفْطِيرْ [tefṭīr] Ṭaʿāmıla aḫşāmın orucun açı virmek.

2.

تَفَطُّرْ [tefeṭṭur] Yarılmaḳ.

تَفَاطِيرْ [tefāṭīr] Yarıḳlar.

تَفَقُّرْ [tefeḳḳur] Çuḳur çuḳur olmaḳ.

تَفْقِيرْ [tefḳīr] Çuḳur ḳazmaḳ ve ḳuyu içine aġac dikmek.

تَفَكُّرْ [tefekkür] Düşünmek ve endişe idinmek.

تَفْكِيرْ [tefkīr] م

تَفَوُّرْ [tefevvür] Çuş idib ḳaynamaḳ.

تَفْوِيرْ [tefvīr] Yavız ḳaynatmaḳ.

تَفَهُّرْ [tefehhür] Mālda vüsʿat bulmaḳ.

تَفَيْهُرْ [tefeyhür] م ve ṭavar ḳatı eşilmekden ḥayrān olub ṭurmaḳ.

3.

تَفْهِيرْ [tefhīr] م

ق

تَقْتِيرْ [taḳtīr] Nafaḳāda müżāyeḳa virmek ve nesne ḳoḳusı belürüb çıḳmaḳ ve arslana et virmek ve ṣayde deve yününi tütsi virmek avcı ḳoḳusını ṭuymasun diyü ve ikisiniñ arasını yaḳın itmek.

تَقَتُّرْ [teḳattür] Ġażāb itmek ve ırağ olmaḳ ve yaraḳlanmaḳ ve aḫarı aldamaḳ dilemek ve tüyi ürpermek.

تَقَاتُرْ [teḳātür] Biri birile aldaşmaḳ.

تَقْدِيرْ [taḳdīr] Mużāyeḳā virmek ve ölçüb yapmaḳ ve endişelenmek ve her

kişiye rızḳını bölü virmek ve ḳadarı ḳılmaḳ.

تَقَدُّرْ [teḳaddür] Yaraḳlanmaḳ ve ḥażırlanmaḳ.

تَقَذُّرْ [teḳaẕẕur] Yigrenmek ve pāk nense mürdār ve mülevvez olmaḳ.

تَقْتِرْ [teḳtir] Kişnic.

تَقَارُّ [teḳārr] Ḳararlaşmaḳ.

تَقَرُّرْ [teḳarrür] Deve ayaġınıñ üzerine işemek ve sidigi ḳoyulmaḳ ve ḳarar bulmaḳ.

تَقْرِيرْ [teḳrīr] Ḳarar buldurmaḳ.

4.

تَقَشُّرْ [teḳaşşur] Ḳab ve deri bölük bölük ṣoyulub ḳalḳmaḳ.

تَقْشِيرْ [teḳşīr] Ḳabı ya deriyi ṣoymaḳ

تَقْصِيرْ [tefṣīr] ʿAciz olmaḳ ve terk itmek ve boyun nişān itmek ve baḫşīş virilmemek ve boyun nişānı ve eksiklik ve egsek ve baş ṣaçın ḳırḳdırmaḳ.

تَقَاصُرْ [teḳāṣur] Eksiklik iẓhār itmek ve ʿāciz olmaḳ.

تَقَاصِيرُ [teḳāṣīrün] Yirde ḳalan aġac dibcikleri ve kesindileri ve boyunlar.

تَقَصُّرْ [teḳaṣṣur] Teʿallul itmek.

تَقَوْصُرْ [teḳavṣur] Eksiklik göstermek ve biri birine tedāḫul itmek.

تَقَاطُرْ [teḳāṭur] Ṭamlalaşmaḳ ve muḳābele olmaḳ ve āharı yanı üzerine yıḳmaḳ.

تَقَطُّرْ [teḳaṭṭur] Buḫurlanmaḳ ve taḫalluf itmek ve ḳitāla yaraḳlanmaḳ ve yüce yirden kendüyi aşaġa atmaḳ ve budaḳ yıḳılmaḳ ve ṭamlaşmaḳ.

تَقْطِيرْ [taḳṭīr] م ve buḫurlamaḳ ve sidik ṭamlaşdırmaḳ ve deve ḳatarlamaḳ.

5.

تَقَعُّرْ [teḳaʿuur] Deriñ söz söylemek ve aġız nihāyeti ile söylemek ve deriñ olmaḳ.

تَقْعِيرْ [teḳʿīr] م ve çıġrış baġrış.

تَقَفُّرْ [teḳaffür] Ṣoylamaḳ ve tetebbüʿ itmek.

تَقْفِيرْ [teḳfīr] Cemʿ itmek.

تَقَمُّرْ [teḳammür] Ay aydıgında şikār ṭaleb itmek ve aldamaḳ ve evlenmek.

تَقَامُرْ [teḳāmür] م ve ḳumār oynaşmaḳ.

تَقْمِيرْ [taḳmīr] Göz ḳarıḳmaḳ.

تَقَنْسُرْ [teḳansür] Yire batmaḳ ve büzülmek ve yaḳın olmaḳ.

تَقَوُّرْ [teḳavvür] Giceniñ çoġı geçmek ve iki bükülmek.

تَقْوِيرْ [teḳvīr] Oyub degirmi nesne çıḳarmaḳ.

6.

تَقْهِيرْ [taḳhīr] Ġalebe itmek.

تَقَهْقُرْ [teḳahḳur] Ḳıçın ḳıçın gitmek.

تَقْيِيرْ [teḳyīr] Gemi ziftlemek ve maḥabbet yapışdırmaḳ.

ك

تَكَبُّرْ [tekebbür] Ululanmaḳ ve baş çigmek.

تَكْبِيرْ [tekbīr] Allahu Ekber kelimesi ve dimesi ve ululamaḳ ve yaşda ulu olanı taḳdīm itmek.

تَكَثُّرْ [tekeṯṯur] Çoġalmaḳ.

تَكَاثُرْ [tekāṯur] Çoḳlugıla ġalebe itmek.

تَكْثِيرْ [tekṯīr] Çoġalmaḳlıḳ.

7.

تَكَدُّرْ [tekeddur] Bulanmaḳ ve bom boz olmaḳ.

تَكْدِيرْ [tekdīr] Bulatmaḳ ve boz renk itmek.

تَكَرُّرْ [tekerrür] Çifte olmaḳ.

تَكْرِيرْ [tekrīr] Çifte itmek.

تَكْرَارْ [tekrār] Çifte olan nesne ve çifte olmaḳ.

تَكَرْكُرْ [tekerkür] Hevāya düşmek ve tereddüd itmek ve dönüb giri aḳmaḳ.

تُكْرُورْ [tükrūr] دٌ Bi'l-Maġribi.

تُكَّرْ [tükker] Bagdad altında bir köydür ve sind padişahı.

تَكَاكِرٌ [tekākirün] ج

تَكَسُّرْ [tekessür] Ṣınmaḳlıḳ.

8.

تَكْسِيرْ [teksīr] Ṣımaḳlıḳ ve cemüʿt-teksīri mā-yuġayyaru binā'ü vāhidihi (*Teksirin çokluğudur. Tekliğin çokluğu değişmez.*). ve yüz göz yıḳub kimseye ġażab itmeklik ve bir yirin urumı ve ḫaddı.

تَكْعِيرْ [tekʿīr] Hörgüc yaġ baġlamaḳ.

تَكْفِيرْ [tekfīr] Örtmek ve padişaha ḫużūʿ itmek ve başa ʿizzet tacı geçürmek ve maḥv itmek ve ṭac ve yemin içün nesne virmek.

تَكْفُورْ [tekfūr] Bir vilāyetdur.

تَكَنْتُرْ [tekentür] Ḳabarıb silkinmek.

تَكْوِيرْ [tekvīr] Döndermek ve başa dülbend ṣarmaḳ ve birini birinin içine ḳoymaḳ ve yire urmaḳ

تَكَوُّرْ [tekevvür] Yarılmaḳ ve çemrenmek ve düşmek.

تَكْسِيرْ [teksīr] Sürüklemek.

م

تَمْرْ [temr] Ḫurmā ve ḫurmā yidirmek.

تُمُورٌ [tümūrün] ج

9.

تَمَّارْ [temmār] Ḫurmā ṣatıcı.

تَمَرْ [temer] عٌ Bi'l-Yemāmeti.

تُمَيرْ [tümeyr] هٌ Bi'l-Yemāmeti.

تَمَاءُرْ [temā'ür] Faḫrlanmaḳlıḳ.

تَمَاتُرْ [temātür] Biri birin beri çekmek ve atışmaḳ ve ṣapraşıb dökülüşmek.

تَمَخُّرْ [temeḫḫur] Yile ḳarşu ṭurmaḳ ve yile arḳasını virmek.

تَمَدُّرْ [temeddür] Balçıḳ ṣıvanmaḳ.

تَمْذِيرْ [temẕīr] Balçıḳ ṣıvamaḳ ve çımḳırmaḳ.

تَمَزُّرْ [temezzur] Dağılmaḳ ve süd kesilmek ve yumurda yiden olmaḳ.

تَمْذِيرْ [temẕīr] Ṭaġıtmaḳ.

10.

تَمَذْقُرْ [temeẕḳur] Şu mutaġayyir olmaḳ.

تَمَوُّرْ [temevvür] Gitmek gelmek ve iki yana bölünmek ve saç dökülmek.

تَمَهُّرْ [temehhür] Üstād olmaḳ.

تَمْهِيرْ [temhīr] Mehr ṭaleb itmek ve almaḳ ve üstād itmek.

تَمَرُّرْ [temerrür] Acı olmaḳ.

تَمَرْمُرْ [temermür] Ditremek.

تَمْرِيرْ [temrīr] Acı itmek ve döşemek.

تَمَزُّرْ [temezzur] Şura şura icmek ve şehr olmaḳ ve az icmek.

تَمْزِيرْ [temzīr] Düm düz itmek.

تَمَشُّرْ [temeşşür] Libāslanmaḳ ve yapraḳlanmaḳ.

تَمْشِيرْ [temşīr] Cimaᶜ feraḥı ve taḳsīm itmek ve ṭaġıtmaḳ ve ṭonatmaḳ.

تَمَصُّرْ [temeṣṣur] Şehr olmaḳ ve azalmaḳ ve ṭaġılmaḳ ve teşebbuᶜ itmek ve süd ṣaġmaḳ.

تَمُصْيِرْ [temuṣyir] Azaltmaḳ ve az az kesmek ve şehr itmek.

11.

تَمَضُّرْ [temeḍḍur] Ġażab itmek ve aḫara iltisāb itmek.

تَمْضِيرْ [temḍīr] Helāk itmek ve intisāb itdirmek.

تُمَاضِرْ [tümāḍir] İsmü ümᵓrātin.

تَمَطُّرْ [temeṭṭur] Yir üzerine gitmek ve sürᶜatile süzülüb inmek ve yaġmura ṭurmaḳ ve segirtmek.

تَمْطِيرْ [temṭīr] Segirtdirmek.

تَمَعُّرْ [temeᶜuur] Öykeden beñzi bozulmaḳ.

تَمْعِيرْ [temᶜīr] Azıḳ dükenmek ve yüzün burtarmaḳ.

تَمَغْثُرْ [temeġṡür] Miġṡer degşirmek.

تَمَغْفُرْ [temeġfür] م ve ṭavulġa geymek.

تَمَكُّرْ [temekkür] Maṭrabazlıḳ itmek ve aşıyıla boyanmaḳ.

ن

تَنَوُّرْ [tenevvür] Nurlanmaḳ ve ḫırzıma ṭutunmaḳ ve ürkmek ve leşker ṣınmaḳ.

12.

تَنْوِيرْ [tenvīr] Nurlandırmaḳ ve aydınlıḳ virmek ve ürkütmek.

تَنُّورْ [tennūr] Yir içine ḳazılan çuḳurla andan etmek ve biryān bişirürler ve yir yüzi ve her ṣu çıkacaḳ bınar gözi ve dereniñ aḳan yiri ve bir ṭaġdur Maṣiṣa'da.

تَنَانِيرُ [tenānirün] ج

تَنَّارْ [tennār] Tennur işleyici.

تُنَيْنِيرْ [tüneynīr] Ḫābūrda bir göldür.

تَنَثُّرْ [teneṯṯur] Daġıḳ ṣaçılmaḳ ve ṣabraşıb dökülmek ve bir ġurdāne ḫasta olub yine ḳırılmaḳ ve burnına ṣu ḳoyub çıḳarmaḳ.

تَنَاثُرْ [tenāṯür] م

تَنْثِيرْ [tenṯīr] Ṣaçmaḳ.

تَنَاحُرْ [tenāḥür] Biri birin boġazlamaḳ.

تَنْخِيرْ [tenḫīr] Yaralamaḳ.

13.

تَنَاذُرْ [tenāẕur] Biri birin ḳorḳutmaḳ.

تَنْزِيرْ [tenzīr] Azaltmaḳ.

تَنَزُّرْ [tenezzür] Azalmaḳ

تَنَسُّرْ [tenessür] İp büküṅdüsi bozulmaḳ ve yaranıñ iriñi ṭaġılmaḳ ve yeb yeb eskimek ve niʿmet elden ṭaġılub gitmek.

تَنَشُّرْ [teneşşür] Ṭaġılmaḳ ve yayılmaḳ ve gün uzamaḳ.

تَنْشِرْ [tenşir] Yaymaḳ ve ṭaġıtmaḳ ve ṭutalı kişiye pazvand yazıb aşı virmek.

تَنَاشِرْ [tenāşīr] Oğlancıḳlar yazılan varaḳ varaḳ hice kāġıdları.

تَنَصُّرْ [teneṣṣur] Naṣrāni dinine girmek.

تَنْصِيرْ [tanṣīr] Naṣrāni dinine döndürmek. تَنَاصُرْ [tanāṣur] Yardımlaşmaḳ.

تَنْضِيرْ [tenḍīr] Yüzün nurlandırmaḳ ve sevindirmek.

تَنْظَارْ [tenẓār] Güzele tāʾammül idüb baḳmaḳlıḳ ve yardım olunmaḳ ve göstermek ve münteẓir olub köymek. [145/a]

1.

تَنَظُّرْ [teneẓẓur] م ve teʾenni itmek ve köyüb baḳıb ṭurmaḳ.

تَنْظِيرْ [tenẓīr] Muhlet virmek.

تَنَاظُرْ [tenaẓur] Mudāraʾ eylemek ve muhlet virişmek ve biri birine baḳışmaḳ

تَنَعُّرْ [teneʿuur] Tekebbürlik.

تَنْعِيرْ [tenʿīr] Oḳun ṭoġrılıġını egriligini bilmek içün ṣırnaḳ ucıyla fırradaḳ döndürmek.

تَنْغِيرْ [tenġīr] Ḥayḳırmaḳ ve oġlanı elde ḳalḳıdıb silkmek.

تَنَغُّرْ [tenaġġur] Ġażabdan yürek ḳaynamaḳ ve ġażablanmaḳ ve çirkin ṣıfat urunmaḳ.

تَنَاغُرْ [tenāġur] Biri birine çirkin ṣıfat göstermek.

تَنَفُّرْ [teneffür] Ürkmek.

تَنَافُرْ [tenāfür] Biri birinden ürkmek ve gitmek ve çekişmek ve ḳaḍılaşmaḳ.

تَنفِيرْ [tenfīr] Ürkütmek ve bir kişiye ġālib olur diyü ḥükm itmek ve çirkin laġāb daḳmaḳ.

تَنْقِيرْ [tenḳīr] Ḳuşa yumurdalayacaḳ yir idi virmek ve ḫalḳ içinden birisine adıla çaġırmaḳ ve ṣıḳlıḳ çalmaḳ ve ṣıḳlıḳ.

تَنَقُّرْ [teneḳḳur] İçinden baʿżısını üyürtleyüb almaḳ.

2.

تَنْكِيرْ [tenkīr] Faġīr itmek ve şāyıʿlıḳ ya ḳıllet içündür.

تَنَكُّرْ [tenekkür] Eyu ḥāl yaramaz ḥāle dönmek ve ḫoş ḥālile görmemek ve ürkmek ve çirkin ṣıfat urunmaḳ.

تَنْكَارْ [tenkār] م ve bir otdur.

تَنَاكُرْ [tenākür] Bilmezleni virmek ve düşmānlıḳ idmek ve çirkin ṣıfat

urunmaḳ ve bilişmemek ve sevişmemek.

تَنْمِرْ [tenmīr] Ġażab itmek ve ḫulḳı yaramz olmaḳ.

تَنَمُّرْ [tenemmür] م ve ḳatı çaġırmaḳ ve çirkin ṣūret urunmaḳ ve mutaġayyir olmaḳ ve ḳorḳutmaḳ.

و

تَوْئِرْ [tevʾīr] Şerre bıraḳmaḳ.

تَوْبِرْ [tevbīr] Deve ḳuşı tülenmek ve ürkmek ve güre olmaḳ ve ḳorḳub bir yirde oturub ırılmamaḳ ve iz azıtmaḳ içün berkce yire yörümek ve ḫurmā aġacı aşlamaḳ.

تَوَبُّرْ [tevebbür] م

تَوْتِرْ [tevtīr] Eve direk urmaḳ ve yay ḳurmaḳ ve kiriş dökmek ve yaluñuz tek itmek ve perk itmek ve ayaḳ siniri gerilmek ve ḳurulmaḳ.

تَوَاتُرْ [tevātur] Ṣıra ṣıra dizilmek ve iki sākin ḥarf arasında mütaḥarrik ḥarf olmaḳ.

3.

تَوْثِرْ [tevṯir] Yumşatmaḳ.

تُوْثُورْ [tüvṯūr] Bāzār ʿāmili ve egdi.

تَوَاثِرْ [tevāṯīr] ج

تَوَجُّرْ [teveccür] Gücüle icmek ve kerhile yudmaḳ.

تَوْجِرْ [tevcīr] Gücüle içirmek.

تَوَحُّرْ [tevaḥḥur] Aġuya boyanmaḳ.

تَوَدُّرْ [teveddur] Verṭaya düşmek ve mest olmaḳ.

تَوْدِرْ [tevdīr] Mehlekeye düşürmek ya ḳoma diyüb helāk olacaḳ yire düşürmek ve ilçi göndermek ve azıtmaḳ ve şerrden ırāġ itmek ve māl isrāf itmek ve mest itmek.

تَوْذِرْ [tevẕīr] Pāre kesmek.

تَوْزِرْ [tevzīr] Vezīr dikmek ve günāh yüküni yükletmek.

4.

تَوَعُّرْ [teveʿuur] Ṣarp yoḳuş olmaḳ ve düşvārlıḳ ve ṣarplanmaḳ ve ḫayrān olmaḳ ve maḥbūṣ olmaḳ.

تَوْعِرْ [tevʿīr] Yoḳuş itmek ve ḥabs itmek ve müşkīl itmek ve ḫayrān itmek.

تَوْر [tevr] Aḳmaḳlıḳ ve ilçi ve ṣu içecek ḳab ve ṭaş ve üsküre ve levgirt.

تَوْغِرْ [tevġīr] ʿAdāvete ḳındırmaḳ ve ḳızġın ṭaşıla süd bişirmek.

تَوْفِرْ [tevfīr] Çoġaltmaḳ ve bol kesmek ve redd itmek ve sögmemek.

تَوَفُّرْ [teveffür] Riʿāyet itmek.

تَوْقِرْ [tevḳīr] Taʿẓim itmek ve ṭavarı sākin itmek ve yavaş dölek itmek ve yaralamaḳ.

تَوَقُّرْ [teveḳḳur] Döleklik.

تَوَكُّرْ [tevekkür] Yuva idinmek ve ḳurṣaḳ ṭolmaḳ.

تَوْكِرْ [tevkīr] Yuva itmek ve ṭoldurmaḳ.

5.

تَوْنِيرْ [tevnīr] Ġalib olmaḳ.

تَوَهُّرْ [tevehhür] Bir nesne çoġı gecib gitmek ve müżṭar ḳılmaḳ ve ḥayrān itmek.

تَوْهِيرْ [tevhīr] Mehlekeye bıraḳmaḳ.

ه

تَهْبِيرْ [tehbīr] Semirtmek.

تَهْتِيرْ [tehtīr] ʿIrżını yıḳmaḳ ve ḥayrān itmek.

تَهْتَارْ [tehtār] Cehālet ve ḥamāḳat.

تَهْتَرْ [tehter] م ve biri birini yalanlayan ṭanıḳlıḳ.

تَهَاتِرْ [tehātir] ج

تَهَاتُرْ [tehātür] Biri birinden yalan daʿvā itmek.

تَهَاجُرْ [tehācür] Biri birinden üzülüb kesilmek.

تَهْجِيرْ [tehcīr] Evli evine ṭaġıtmaḳ ve her namāzı evvel vaḳtinde ḳılmaḳ ve issi zamānda sefer itmek ve nıṣf-ı nehār'da issi sevretinde kimseye ziyārete varmaḳ.

6.

تَهَجُّرْ [teheccür] Muhācirler teşebbü itmek ve isside göcmek.

تَهَدُّرْ [teheddür] Deve kükremek.

تَهْدِيرْ [tehdīr] م

تَهَادُرْ [tehādür] Biri biriniñ ḳanını heder itmek.

تَهْدَارْ [tehdār] Gögercin ötmek ve ḳaynamaḳ ve yarılıb çıḳmaḳ ve uzamaḳ.

تَهَدْكُرْ [tehedkür] Yoġurdula mest olub üyümek ve ṣıçramaḳ.

تِهْدَارْ [tihdār] Ḳatı herize söyleyici er.

تَهْذَارْ [tehẕār] Mübālaġāyile herze söylemeklik.

تَهَذْكُرْ [teheẕkür] تَهَدْكُرْ maʿnisine ve şinlik.

تَهَرْهُرْ [teherhür] Kelb ḫırḫır itmek.

تَهَطُّرْ [teheṭṭur] Ḳuyu içine yıḳılmaḳ.

7.

تَهَيْعُرْ [teheyʿur] ʿAvrat selefelik itmek.

تَهَكُّرْ [tehekkür] ʿAceblamaḳ ve ḥayrān olmaḳ.

تَهَوُّرْ [tehevvür] Mültefit olmaġıla başına iş gelmek ve issi bürümek ve giceniñ çoġı gecmek.

تَهْوِيرْ [tehvīr] Yire urmaḳ ve yıḳmaḳ.

تَهَيُّرْ [teheyyür] Tehevvür gibi.

تَهْيِيرْ [tehyīr] م

ي

تَيَاجُرْ [teyācür] Bir yana ṣapmaḳ ve ırılmaḳ.

تَيَسُّرْ [teyessür] Asānlıḳ.

تَيَاسُرْ [teyāsür] Ġani olmaḳ.

تَيْسِيرْ [teysīr] Geñez itmek ve ḳoyunuñ südi ve döli çoġalmaḳ.

8.

تَيْسُورْ [teysūr] Güzel yörüyüş.

تَيَّآرْ [teyyār] Deniziñ şol ṭaşıra serpilen mevci ve kibrile ḥayrān olan ulu kişi ve ḳatı atan ṭamar.

تِيرْ [tīr] Büyük ova ve ṭam oḳı ki döger dinür.

تِيَرٌ [tiyerün] Zamānlar ve müddetler.

تِيغآرْ [tiġār] Büyük legen.

تَيْقُورْ [teyḳūr] Vaḳār ve döleklik.

تَيْمآرْ [teymār] ع ve bir ṭaġdur.

تَيْمَرْ [teymer] ة Bi'ş-Şami.

تَيْمِيرْ [teymīr] Et ḳurutmaḳ ve uvaḳ ṭoġurmaḳ ve kaplamaḳ ve yeyni ḳılmaḳ.

تَيْهُورْ [teyhūr] Alçaḳ yir ve deve yuḳarısınıñ aralığı ve ṭaġ aralığı ve kibr ehli ḥayrān er ve deñizin yukarı ḳalḳan talāzı ve yıḳılıb ṭuran ḳumluḳ.

9.

تَيَآهِيرٌ [teyāhirün] ج

تَيَآهِرٌ [teyāhirün] م

فصل الثّاء [Faṣlü's se]

ثَاءَرْ [saʾr (bi'l-ḳaṣr)] Ḳan ve ḳan ṭaleb itmek ve yaḳın ḫısımını öldüren kimse ve ḳatili ḳatl itmek ve yitişmek ve fāyide virmek ve ḳan diyetince irmek ve murād ve çi ve diyet alub ḥużura varan ve intiḳām almaḳ ve ḥıḳd ve ʿadāvet.

ثَآرْ [sār] Diyet ve murād.

ثَائِرْ [sāʾir] Hep diyeti alıcı ve intiḳām alıcı ve diyet ṭāleb idici.

ثُؤْرُورْ [sürrūr] Avān egdisi ve deve ṭabanını yonacaḳ ve demurdur ve bāzār ʿāmili.

ثَآبِرْ [sābir] Müdāvemet idici ve müdāvemet it dimekdür.

ثَآرٌّ [sārr] Ṭaş ḳaḳan at.

10.

ثُؤُرْ [sūʾur] Ḳan ẓāhir olmaḳ.

ثَآجِرْ [sācir] Giñiş nesne.

ثَآعِرْ [sāʿir] Burnı kemerli.

ثَآغِرْ [sāġir] Aġzı açıḳ.

ثَآمِرْ [sāmir] Yimişi belürmiş aġac ve bögrülce.

ثَآوِرْ [sāvir] Ġażablı.

ثَآيِرْ [sāyir] Ġażab ve başı şaçı ve şaḳalı dağıḳ er ve şaçı yaġadaklı er.

ب

ثَبْرْ [sebr] Ḥabs ve ḥabs itmek ve menʿ itmek ve giri döndürmek ve maḥrum ḳılmaḳ ve ṭard itmek ve laʿnet itmek ve deñiz şuyı çikilib azalmaḳ ve müdāvemet itmek ve şıçramaḳ ve yara aġzı açılmaḳ ve ismü Şeyṭānin bi' ya'muru'l-muṣābe bi's-subūri ve şaḳḳi'l-cuyūbi ve laṭmi'l-ḫudūdi.(*Şeytanın ismidir. Kendi kendine vur, kendi kendine eziyet et, üstünü başını yırt diye emreder.*)

ثُبُورْ [sübūr] م ve helāk ve şol ʿazābıñ ḳatı yavızı ve helāk ḳılmaḳ.

ثَبَرْ [seber] م

ثَبِيْرْ [s̲ebīr] Bir ṣudur Müzeyne ilinde.

11.

ثِبَآرْ [s̲ibār] Maṣlaḥat bitürmek üzerine olmaḳ.

ج

ثَجرْ [s̲ecr] Eyüyi yatlu ya ḳarışdırmaḳ ve yoġun inli nesne.

ثَجِرْ [s̲ecir] م

ثُجَرْ [s̲ücer] Dağıḳ cemāᶜatler ve ḳıṣa ṭumar oḳlar.

ثَجِيْرْ [s̲ecīr] Cibre ve posa ve çökelik.

ر

ثَرّْ [s̲errr] Ṭaġıtmaḳ ve ṣaçmaḳ ve didmek ve yanşaḳ er ve giñiş nesne ve çoḳ ṣulı bulut ve ṭaş ḳaḳaġan at ve meme delügi giñiş südli olmaḳ ve yara ḳatı ḳañlı olmaḳ.

ثُرُوْرْ [s̲ürūr] م ve bol südliler.

ثَرَآرْ [s̲erār] م

ثَرُوْرْ [s̲erūr] Memesi delügi gik bol südli deve.

12.

ثُرَرٌ [s̲ürerün] ج

ثِرَآرٌ [s̲irārün] م

ثَرْثَآرْ [s̲ers̲ār] Çoḳ herze sözler söyleyici er ve çoḳ çıġırḳan er ve çoḳ söylegen ve gine gine söylegen er ve ḫalṭı kelām iden ve çoḳ yiyegen er ve bir büyük ırmaḳdur Sincār ile Tekrīt arasında ve bir deredür.

ثُرْثُوْرْ [s̲ürṣūr] İki ırmaḳdur İrminiyye'de.

ثِرْثَآرْ [s̲irṣār] Yañşaḳlıḳ itmek.

ع

ثِعْجَآرْ [s̲iᶜcār] Ṣu dökmek.

ثُعَيْجِرْ [s̲üᶜaycir] Deñiziñ orta yircegezi.

ثُعْرُوْرْ [s̲üᶜrūr] Ḳıṣa boylıca ve yandaḳ dikeni dibi ya ucı ve başalı unṣul dibi ve kücücük ḫiyār ve bir otdur zuᵓnun dirler anun yimişidür.

13.

ثَعَارِيْرٌ [s̲eᶜārīrün] Helyun gibi bir otdur ve burun üstünde olan yarıḳlar.

ثَعِرْ [s̲eᶜr] Burun üsti yarıḳ yarıḳ olmaḳ.

ثُعِرْ [s̲üᶜr] ع

ثَعَرْ [s̲eᶜar] Burun kemerligi.

غ

ثَغِرْ [s̲aġr] Eyü güzel ot ve açıḳ olan od yiri ve aġzı ve dişler ya diş öñleri ya bitib ṭuran dişler ve yaġılıḳ memlekete yaḳın olan yir ve ḳorḳulı yir ve derbend ve ذ ḳurbe kermān fi sāḥili baḥri'l-hindi ve gedik itmek ve gedik berkitmek ve ön dişini uvatmaḳ ve aġzın dökmek ve dişleri çıḳıb dökülmek ve dağıḳ olmaḳ ve şiᶜr.

ثُغُوْرْ [s̲uġūr] ج ve dağıḳlar ve derbendler ve maḫuf olan deñiz kenārları ve derbendler ve maḫuf yirler ve ḳara Medine şehriniñ vilāyeti.

ثَغُورْ [s̲aġūr] Yemen'de ḥimyar içün bir ḥişārdur.

ثُغَرّ [s̲uġarün] Cemᶜü Ş̲üġaretin.

ثَغَرْ [s̲aġar] Eyü ot.

ثُغْرُورْ [s̲uġrūr] Derbend.

[145/b]

1.

ف

ثَفْرْ [s̲efr] Yırtıcı cānavarlar ve yırtıcı ḳuşlar ferci ve ḳuṣḳun ve nesneyi ardından sürmek.

ثُفْرْ [s̲üfr] م

ثَفَرْ [s̲efer] Eyer ḳuṣḳunı.

م

ثَمْرْ [s̲emr] Aġac yimişlenmek ve kişi vāfir māllanmaḳ ve ot cemᶜ itmek ve bir deredür.

ثُمُورْ [s̲ümūr] م

ثَمَرْ [s̲emer] Aġac yimişi ve māluñ her nevᶜine dirler ve altun ve gümüş ve ۀ Bi'l-Yemeni ve aġacda bitib ṭuran ḥurmā.

ثَمَارْ [s̲emār] م

ثِمَارٌ [s̲imārun] ج

ثُمُرٌ [s̲ümürün] م

ثَمِرْ [s̲emir] Çoḳ māl.

ثُمَيرْ [s̲ümeyr] İsm-i Muḥaddiṣin.

2.

ثَمّارْ [s̲emmār] Yimiş ṣatıcı.

و

ثَورْ [s̲evr] Ḳaynayıb ḳalḳmaḳ ve ṭaşmaḳ ve cūşa gelmek ve hucūm itmek ve ṣıçramaḳ ve yuḳarı aġmaḳ ve örü ṭurmaḳ ve çekirge ḳalḳımaḳ ve ṣu üzerine gelen nesne ve ḳan ẓāhir olmaḳ ve ḳopmaḳ ve ṭırnaḳ dibindeki aḳce yir ve büyük keş yuvalaġı ve ulu kişi ve ḳurbaġa yoṣuñı ve ḳabarcıḳ ve cünūn ve ḳızıl ṭonlı marażınıñ ḳızıllıġı ve aḥmaḳ er ve gökde bir burcdur ve müżarden bir ḳabīle atasıdur ve Mekke'de bir ṭaġdur ḳurᵓanda iz̲ humā fi'l-ġāri (*onların ikisi (Hz. Muhammed ve Hz. Ebubekir) mağarada iken)* didigi maġāra andadur ve Müzeyne vilāyetinde bir deredur ve Medine'de bir ṭaġdur ve çift öküzi.

ثُوُورْ [s̲ūvür] م

ثِوَارْ [s̲ivār] Ṣıçraşmaḳlıḳ.

ثُوَيَرْ [s̲üyer] Cezire'de bir ṣudur.

ثِيرْ [s̲īr] Göz perdesi.

فصل الجيم [Faṣlü'l-cim]

جَاءرْ [caᵓr (bi'l-ḳaṣr)] Duᶜāᵓile āvāze ḳaldırmaḳ ve zarılıḳ itmek ve teżarruᶜ itmek ve feryād ṭaleb itmek ve iñek ve öküz baġrışmaḳ ve ot uzamaḳ ve çoḳ taze ot ve yumrı gevdeli er ve bol yaġmur ve gögüs ṭutulmaḳ ve gögis geçirmek.

جُؤَارْ [cūᵓār] م ve göñül dönme ve ḳuşma ve ögüme.

3.

جَئْأَرْ [caʾaār] Yumrı gevdeli er.

جَئِرْ [ceʾir] م

جآئِرْ [cāʾir] Gögüs geçirci ve gögüs geçirmek ve göñül dönüb ḳuşmaḳlıḳ ġalebe itmeklik ve boġaza nesne ṭurmaḳlıḳ ve boġaz kesmek ve ḳoparmaḳ ve ḳaṣd itmeyici

جُوءَرْ [cūʾer] Bol yaġmur.

جآبِرْ [cābir] Yigirmi iki ṣaḥābe adıdur ve cābir bin ḥabbe etmege dirler.

جآبآرْ [cābār] İsmü muḥaddisin Mekkiyyun ve Muḥammed bin Cābār tilmizi'ş-Şibliyy.(*Şibliyy'in öğrencisi Muḥammed bin Cābār ve Mekkeli bir muḥaddisin adıdır.*)

جآثِرْ [cāṯir] İbn'ü irame ibn'ü sām bin nūh.

جآحِرْ [cāḥir] Giride ḳalub gelib yarına ḳavışamayan er.

جآخِرْ [cāḫir] Giñiş dere ve ᶜacīz er ve fāsid nesne.

جُؤذَرْ [cūʾẕer] Ṣıġın geyik buzaġusı.

4.

جآرْ [cār] Ḳonşı ve ẓülm olunmaḳdan ḳorḳtuġın kimse ve ḳurtarıcı ve ḳurtulmaḳ ṭaleb idici ve ticāretde ortaḳ olan ve ᶜavrat eri ve ferc ve dübür ve yaḳın ev ve and virici ve and içici ve yardımcı ve ġ ve aḳar ṣu ve ṣığınıcı kimse.

جآرّ [carr] Aşaġa çekici.

جآرُورْ [carūr] Sil aḳacaḳ dere.

جآزِرْ [cāzir] Yimiş kesici ve deve boġazlayıcı.

جآوْشِيرْ [cāvşīr] Bir cins zamḳdur.

جآعِرْ [cāᶜir] Dübür ve yapışan necis.

جآمِرْ [cāmir][12]

جآمُورْ [cāmūr] Ḫurmā aġacınıñ özi.

جآهِرْ [cāhir] Āvāze ile ḳurʾān oḳuyucı ve āşikāre idici.

5.

جآيِرْ [cāyīr] Żulm ve ḥayf idici ve ḳaṣd itmeyici ve yürek ḥarareti.

جِئَرّ [ciʾerr] Bol yaġmur.

ب

جَبرْ [cebr] Ṣınıḳ ṣarmaḳ ve seyik aġacı ki ṣınıḳ nesne üzerine yavşırırlar ve pādişah ve ᶜabd ve er bahadır er ve ġulām ve dirdimez güc itmek ve olunan güc ve ihṣan itmek ve ġani ḳılmaḳ ve ism-i Muḥadiṯin ve biş ṣaḥābe adıdur.

جُبُورْ [cübūr] م

جَبآرْ [cebār] Nesne yöresi.

جِبآرْ [cibār] Yevmü's-ṯülāsā dinilen gün.

[12] AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. EE, H2,YB,ve HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

جُبآرْ [cübār] Diyet lazım olmayan ḳıran ve heder ve bāṭıl olan ḳan ve sil ve fāsid olan ve helāk olan nesne ve berilik ve ḫālılıḳ ve ṭaᶜṭil gün.

جَبِيرْ [cebī̆r] Seyik.

جُبَيرْ [cübeyr] Sekiz ṣaḥābe adıdur ve vālidü saᶜd

6.

جَبّآرْ [cabbār] Ḥaḳ taᶜāllādur celle ve ᶜalā mütekebbir maᶜnisine ve her muᶜānid kibr ẓulm issine dirler ve cevzā borcı ve şefḳatsiz göñül ve nā-ḥaḳ yire müsülmanları ḳatl idici ve uzun ḳavī̆ ulu nesne ve ism-i ṣaḥābetin ve uzun ṭal ḫurmā aġacı ki yimişine el irmez ve kendüden ulu kimse bilmeyen kimse.

جِبِّيرْ [cibbī̆r] م

جُبّآرْ [cübbār] م

جَبآيِرٌ [cabāyirün] Żālim pādişāhlar.

جَبآيِرٌ [cebāyirün] Cemᶜü cebiretin.

ث

جَثْرْ [ceṯr] Çoraḳ ḳarışmaḳ.

جَثِرْ [ceṯir] Çoraḳlı yir.

ج

جَجآرْ [cecār] ۀ Bi-Buḫāra.

ح

7.

جُحرْ [cüḥr] Delük ve yirde ve yarda her cānavarlarıñ ve hevammiñ idindigi yuva.

جُحَرٌ [cuḥarün] ج

جَحرْ [caḥr] Delüge ve ine girmek ve ine ḳoymaḳ ve güneş yuḳarı ḳalḳmaḳ ve bahār yaġmurına ṭoḳunmamaḳ ve ḫayr ele girmemek ve bınar ṣuyı yire batmaḳ ve dibi ıraḳ maġāra.

جَحَرْ [ceḥar] Dibi derin maġāra.

جِحْنِبآرْ [ciḥnibār] Bir otdur ve yumrı er ve içi giñiş nesne ya ḳıṣa içi gik nesne.

جَحْدَرْ [ceḥder] Ḳıṣa nesne ve reculün.

جِحْدآرْ [ciḥdār] Yire urmaḳ ve degerlemek.

جُحْشُرْ / جَحْشَرْ (معاً) [ceḥşer/ cuḥşur] İri kemükli yumrı taşlaḳ er ve ḳıṣa eyegüli at.

جُحآشِرْ [cüḥāşir] م

جَحآمِرٌ [cehāmirün] Cemᶜü Ceḥmereş.

جُحَيْمُرْ (صح) [cüḥaymürün] Taṣġī̆rdur.

8.

خ

جَخْرْ [ceḫr] Giñiş olmaḳ ve giñişitmek ve ḳazıb çok ṣu çıḳarmaḳ ve dübürüni ḥırlı boyamayub necis rāḫiyasını giderimemek ve ferci yaramaz ḳoḳar ᶜavrat almaḳ ve ۀ bi’ Semerḳand ve aç ḳarna ṣu icmek ve ḳarında ṣu ḳuldur ḳuldur ötmek.

جُخُورْ [cuḫūr] م

جَخِرْ [ceḫir] Çoḳ yiyegen er ve ḳorḳaḳ er ve arıḳ uyluḳlı ve fāsid ᶜaḳllı ve ᶜāciz ve tiz ḳarnı acaġan er ve çirkin yüzli.

جَخَرْ [ceḫar] Yaramaz ḳoḳululuḳ ve yiyüyüb ḳoḳmaḳ ve ʿavrat ferciniñ yaramaz ḳoḳması ve ḳoḳusı ve giñişlik ve ḳarın boşluġı.

جَخْدَرْ [ceḫder] Yoġun nesne.

جُخادِرْ [cuḫādir] م

د

جَدرْ [cedr] Divār ve ḳumda biter bir otdur ve kaʿbe ḥaṭımı ve divār dibi ve ṭarafı ve gevdede ṣulı ve ḳabarcıḳlı baş bert çıḳmaḳ ve aġac ṭomurcuḳlanmaḳ ve ot ṭomurcuḳları bitib çıḳmaḳ ve lāyıḳ olmaḳ ve divāre gizlenmek ve ḥarīm itmek ve lāyıḳ itmek ve naṭas.

9.

جِدارْ [cidār] م ve Ḥicāz'da bir deredür ve kaʿbe divārı ṭaşı.

جُدُورٌ [cüdürūn] ج ve boġazı ḳan ṭutmaḳ ve boġaz şişmek.

جُدْرٌ [cüdrün] م

جِدرْ [cidr] Bir otdur.

جَدَرْ [ceder] Eger ẕātı eger ʿārıżı gevdede olan ḳabara ve boġaz marażı ve ة ve ṭomurcuḳ.

جَدْوارْ [cedvār] Öyken otı.

جَدِيرْ [cedyīr] Ḥavlı çekilmiş yir ve lāyıḳ.

جُدَرْ [cüder] Ḳabara ve ur.

10.

ذ

جَذرْ [ceẕr] Kesmek ve uluyıla köküyile ḳoparmaḳ ve aṣl ve boyunda bizlengic yiri ve ḳalb içi ve nesneniñ aṣlı.

جُذُورْ [cüẕūr] م

جِذرْ [ciẕr] Ḥisāb aṣlı.

جُذْمُورْ [cüẕmūr] Nesneniñ aṣlı ve dibi ya evveli ve aġacda ḳalan budaḳ kesindisi yiri ve nesneniñ cümlesi.

جِذْمارْ [ciẕmār] م

جُذامِرْ [cüẕāmir] ʿAhd kesici er.

جَذامِيرْ [ceẕāmīr] Nesneniñ cümlesi.

ر

جَرٌّ [cerr] Beri çekmek ve ġ bi'l-Hicāzı ve destiler ve ṭaġ dibi ve iniş yir ve ṣırtlan ini ve dilki ini ve zenbīl ve boyunduruġa daḳılan ip ve yeb yeb sürmek ve gündüz deve otlayub gice ṭurmayub gitmek ve deveye binib deve oltayı oltayı gitmek ve emmesun diyü köşegin dilini iki yarmaḳ ve gebe deve bir yıl bir ay ya iki ay daḫı ya ḳırḳ gün daḫı ṭoġurmamaḳ ve gebe ḳışıraḳ on bir ay olub ṭoġurmamaḳ ve gebe ʿavrat ṭoḳuz ay olub ṭoġurmamaḳ ve deve ayaġı derisini ṭaġarcıḳ gibi iderler daḫı içine ḳarılmış ḳurı eti ṭoldururlar daḫı ʿavrat anı devesi ardına aṣa ḳor ṣalınır gider añа dirler.

11.

جُرُورْ [cürūr][13]

جَرُورْ [cerūr] Yidilmesi güç deve ve dibi derin ḳuyı ve bir yıl bir ay ya iki ay olub ṭoġurmayan deve.

جَرِيرْ [cerīr] Deve yuları ve deveniñ aġzı bağı ve deve boğazına ṭaḳılan ḳayış.

جَرّارْ [cerrār] Nesne çekici kimse.

جِرارْ [cirār] Destiler.

جَرايِرُ [cerāyirün] Cemʿu ceriyyetin.

جَرْجُورْ [cercūr] Cemāʿat ve cins ʿArabi develer ya yüz dāne ḫāṣ deve ve yumrı deve.

جُرّاجِرْ [cürācir] Çoḳ ṣu içegen deve ve ötegen ṣu.

12.

جَرّاجِرُ [cerācirün] Yumrı develer.

جَرْجَرْ [cercer] Ḫarman olduracaḳ dişli dögen ve baḳla.

جِرْجِرْ [circir] Acı ṣu gerdemesi ve ḳañlı ve bağırḳan deve ve baḳla.

جِرْجِيرْ [circīr] م

جِرْجارْ [circār] Ṣu āvāze itmek ve boğazına çağıl çağıl ṣu dökmek ve deve bögürmek.

جَرْجارْ [cercār] Bir cins otdur ve bağırḳan deve ve gök gürlemesi.

ز

جَزْرْ [cezr] Çekilib eksilmek ve bir yir yire dirmek ve kesmek ve ṣu ṣoġulmaḳ ve deñiz ve ḳovandan bal kesib çıḳarmaḳ ve ġ bi'l-Badiyyeti ve Ḥaleb'de bir nāḥiyedir ve aġacdan ḫurmā kesmek.

13.

جُزْرْ [cüzr] م

جِزْرْ / جَزَر (معاً) [cezer/ cizer] Ṣu çekilib ḳalan yir ve hevic ve semiz ḳoyun ve pāreler yuḳalü terektühüm ev terekehüm cezaran li's-sibaʿi ey ḳıṭaʿan yeʾkülühü.(*Yırtıcı hayvanlar yesin diye parça parça bırakılan şeyler.*)

جَزِيرْ [cezīr] Gelen giden müsāfire bulunun içun pādişāh ṭarafından köyde ḳonulan emin ki meṣāliḥ-i müsāfirini ḳayıra.

جَزُورْ [cezūr] Ḳurbān içün ḳılınan erkek deve ya dişi deve ve ḳoyun.

جُزُرٌ [cüzürün] ج

جَزايِرْ [cezāyir] م ve Maġrib'de bir vilāyetdur ve atalar.

جَزّارْ [cezzār] Deve boğazlayıcı.

جِزِّيرْ [cizzīr] م

[146/a]

1.

[13] EE ve YB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir. H2, HB ve AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir.

جَزآرْ [cezār] Aġacdan yimiş kesmeklik ve aġacdan ḫurmā kesiminiñ vaḳti.

جِزآرْ [cizār] م

س

جَسرْ [cesr] Köpri ve büyük deve ve uzun behādır er ve develeri ileri geçib giden deve ve her yumrı nesne ve ḳuᶜżāᶜadan bir ḳabīledur ve ism-i ricālin ve erkek deve cimāᶜ terk itmek ve ileri gicmek ve nufūẕ itmek ve beriyye geçib gitmek ve köpri üzerine oturmaḳ.

جِسرْ [cisr] Köprü ve ism-i ricālin.

جُسُورٌ [cüsūrun] ج

جَسُورْ [cesūr] Uzun boylı bahādırlar.

جُسْرٌ [cüsrün] ج

جُسُرٌ [cüsürūn] م

جُسَيرْ [cüseyr] Uḫtu Buṣeynete. (*Buseyne'nin kız kardeşi.*)

2.

جُسْمُورْ [cüsmūr] Dik aşaġa adamıñ bili ve cüssesi.

ش

جَشرْ [ceşr] Hergele gütmek ve ṭavarları gütmege çıḳarmaḳ ya ṭavarı eviñ öñünde gütmek ve gögüs içi ḳaḳılcımaḳ ve ᶜāvāze çatallanmaḳ ve ırta yiri belürmek ve iki kişidur ve çirk.

جُشُورْ [cüşūr] م

جَشَرْ [ceşer] Gice gündüz çayırda yörüyen ṣalma ṭavar ve ṭavarıla dünekde bile yatan adamlar ve ṣu kenārınıñ balçıġı ḳuruyub ḳalıb ḳalıb olmaḳlıḳ ve terk itmek ve erken recul ve gögüsde olan ḫuşūnet ve āvāzda olan ṭarḳıllıḳ ve yoġunluḳ.

جَشِيرْ [ceşīr] Erkek er ve büyük çuvāl ve esbāb ḳoyacaḳ nesne.

جَشَّارْ [ceşşār] Hergeleci ve dönekci.

ع

جَعرْ [caᶜr] Dübür ḳıyısında ḳuruyub yapışıb ḳalan necis ve aḳmaḳ ve doġa dirler bir ᶜāvratdur ki börüsi ṭutub ṣıçacaġı geldi ṣanub varıb ḫālabe oturub ṭoġurdı baḳıb bilemedi geldi aydur ya fulān hic necis aġzın açar yumarmıdır vardılar gördiler ṭoġurmış aḫmaḳları bunuñula ṣıfatlarlar.

جُعُورٌ [cüᶜūrün] ج

3.

جَعآرْ [ceᶜār] Ṣırtlan.

جِعآرْ [ciᶜar] Uyluḳda bir nişāndur ve ḳuyudan ṣu alan ḳuyuya düşmeyeyin diyü biline daḳub bağladığı ip.

جُعار [cüᶜar][14]

جَعُورْ [ceᶜūr] Yaġmur ṣuyı ṭolduracaḳ ṣarnıc.

[14] AE ve EE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB, H2 ve HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

جَعْبَرْ [caᶜber] Ḳışacıḳ boylı nesne ve eyüce yonulmamış ḳalınca keşkil ve ism-i recülin.

جِعْبارْ [ciᶜbār] Yire urmaḳ.

جِعْشارْ [ciᶜşār] Cemᶜ itmek.

جَعاجِرْ [ceᶜācir] Ḫamurdan düzme ṣūretler.

جَعْدَرْ [ceᶜdar] Ḳışa boylı

4.

جَعْذَرْ [ceᶜẕar] Yiyegen.

جِعْنِظارْ [ciᶜniẓār] İştāhlı yiyegen yumrı er.

جَعَنْظَرْ [ceᶜanẓer] م

جَعْظَرْ [ceᶜẓer] Dır dır ider yumrı ṣaġrı.

جِعْظارْ [ciᶜẓār] ᶜAḳlı az ḳışacıḳ yoġunca er ve ḳacmaḳ ve ḳıçına kacmaḳ.

جَعْفَرْ [caᶜfer] Küççük ırmaḳ ve büyük ırmaḳ ya ṭolu aḳar ırmaḳ ve bol südli ve deve ve bir ḳabīle atasıdur.

جِعْمارْ [ciᶜmār] Yüzülüb bir yire gelib ṣıḳılmaḳ.

ف

5.

جَفْرْ [cefr] Dört aylıḳ ḳuzı ya ḳurṣaḳlanmış ḳuzı ve kuzı ḳurṣaḳlanmak ve yimek yirce olmış oġlan ve örülmedik ḳuyu ve Mekke'de bir ḳuyudur ve ġ binā ḥayā almaya nesne ve giñiş olmaḳ ve marażdan ḳurtulmaḳ ve ecel maᶜnisine yaᶜni senden ötüri dimekdür.

جِفارْ [cifarun] ج ve gögis giñiş etler.

جُفَرْ [cüferün] م

جَفِيرْ [cefīr] Ṣāfi deriden keşken ya ṣāfi aġacdan keşken.

جُفَيرْ [cüfeyr] ة Bi- Baḥreyni.

جُفُورْ [cufūr] Cimāᶜdan ḳalmaḳ ve kesilmek.

جِفارْ [cifār] Örülmedik ḳuyular ve bol südli develer.

ك

جَكرْ [cekr] Muḥtāc olmaḳ.

جَكّارْ [cekkār] Bir kişidur ve muḥtāc.

6.

ل

جُلْبارْ [cülbār] Işfahān'da bir maḥalledur.

جُلُبّارْ [cülubbār] Ḳılıc ḳını ya keskin yüzi.

جُلْفارْ [cülfār] ة Bi'-Merve.

جُلْفَرْ [cülfer] Kirāz yimişi ve anar çiçegi.

جُلَّفارْ [cüllefār] م

جُلَّنارْ [cüllenār] م

م

جَمْرْ [cemrün] Od ḳorları ve bir yire cemᶜ olmaḳ ve ṭavar ṭuşaġıla ṣıçramaḳ ve sürᶜat itmek ve od ḳurı virmek ve aḫeri yirinde ırmaḳ.

جَمارْ [cemār] Cemāᶜat.

جُمّارْ [cummār] Ḫurmā aġacı öziki ṭomalur biter tafṣīlı keşrededur.

7.

جَمِيرْ [cemīr] Dirnek yiri.

جُمَيرْ [cümeyr] Recülün bedriyyün ve ḳabīle.

جِمْيَرْ [cimyer] Ḳabīle.

جَمْخَرْ [cemḫar] Her içi ḳovuḳ aġac ve ot ve kemik.

جُمْخُورْ [cümḫūr] م

جِمْخارْ [cimḫār] Ecvef olmaḳ.

جِمارْ [cimārün] Cemʿü cemretin ve yirinden ırılmaḳ ve segirtmek.

جِمْزارْ [cimzār] Ḳıçınlamaḳ ve ḳacmaḳ.

جَمْعَرْ [cemʿar] Bir ḳabīledur.

8.

جُمْعُورْ [cümʿūr] Çoḳ cemāʿat.

جِمْعارْ [cimʿār] Döndürmek ve müdevver itmek.

جُمْعَرْ [cümʿar] Ḳuyudan çıḳarlan ṣarı balçıḳ.

جُمْهُورْ [cümhūr] Yüce olan ḳum depe ve cümle ḫalḳ ve her nesneniñ ulusı ve çoġı ve kişi zāde ʿavrat.

جَماهِرْ [cemāhirün] ج

جِمْهارْ [cimhār] Cemʿ itmek ve ṭopraḳ yaġmaḳ ve murādı gizleyüb ḫaberin bir ḳıyısını ṣalı virmek.

ن

جَنْبَرْ [cenber] Yumrı deve ve ḳıṣa nesne ve toy yavrısı.

جَنِبّارْ [cenibbār] Toy yavrısı ve ism-i Şāʿirin.

9.

جِنْبارْ [cinbār] م

جُنْثُرْ / جَنْثَرْ (معاً) [cenṯer/ cünṯür] Yumrı semiz deve.

جَناثِرْ [cenāṯirün] ج

جَنْدَرْ [cender] Ḳıṣa boylı.

جُنْدَبْسابُورْ [cündebsābūr] دٌ Ḳurbe tüster.

جُنْدبادَسْتَرْ [cündbādester] Ḳunduz ṭaşaġı.

جُنْفُورْ [cünfūr] Eski maḳbere

جَنافِيرْ [cenāfīrün] ج

جَنُّورْ [cennūr] Ḫırman ṭabanlayacaḳ dişli dögen.

10.

جَنانِيرْ [cenānirün] ج

و

جَوْبَرْ [cevber] Bir ırmaḳdur ةٌ bı-dımışḳ ve ةٌ bi-sevād-i Baġdād.

جُوبارْ [cūbār] ةٌ Bi-Herān ve ةٌ bi-Semerḳand ve Maḥalletün bi-Nesef ve ةٌ bi-Merve ve maḥalletün bi-Iṣfahān ve عٌ bi-Ḫurcān ve küccük ırmaḳ aḳdıġı yir.

جُوبِيارْ [cūbiyār] م

جَوارِحْ [cevāḥir] İnine girici cānavarlar.

جَوْذَرْ [cevẕer] Yabāni ṣıġır.

جُوذَرْ [cūẕer] م

جَوْذِرْ [cevẕir] م

جَورْ [cevr] Ḥayf ve güc ve ẓulm ve ḥayf ẓulm itmek ḳaṣd itmek.

11.

جُورْ [cūr] Feyru ābāẕ şehri ve Nişābur'da bir maḥalledur ve ism-i Muḥaddisin.

جُوَرْ [cüver] ۀ Bi-Işfahān.

جُوَّرْ [cüvver] ۀ

جِوَرٌّ [civerr] Gök gürüldisiyle olan yaġmur.

جَوّارْ [cevvār] Kirācı.

جَوارْ [cevār] Müteġayyir olmış şu ve ḫāfıẓ ve ḫalāṣ idici kimse.

جِوارْ [civār] Ḳonşılıḳ ve dostlıḳ ve ḳonşılaşmaḳ.

جُوارْ [cüvār] م ve ögüme.

جَوْفَرْ [cevfer] Her ṭaşdur ki andan nesne çıḳarıb fayıdalanalar ve yaradılış üzerine ṭuran nesne ve ceri iḳdamlı er ve ḳıymetli ṭaş.

جَوْهَرْ [cevher] م

12.

جَوَاهِرٌ [cevāhirun] ج

جُوزَهرْ [cūzehr] Ay felegi.

ه

جَهْبَرْ [cehber] Ḳancıḳ ayu.

جُهَنْدَرْ [cühender] Bir cins ḫurmādur.

جَهرْ [cehr] Āşikāre ḳılmaḳ ve āşikāre olmaḳ ve yüce āvāze ḳaldırmaḳ ve leşker çoġaltmaḳ ve añsızdan baʿżun itmek ve yola gitmek ve aḫarı ve berdesiz āşikāre görmek ya naẓar itmek ve gözüne ʿaẓīm görünmek ve añun cemāli ve heybeti seni uçundurmaḳ ve ḳuyu ayırtlamaḳ ya ṣuyunı çekib dökmek ve ṣuya irmek ve keşf itmek ve gün issisi muṣafirün gözini ḳamaşdırmaḳ ve taʿẓīm itmek ve ölçüb yapmaḳ ve güneş nurunda baḳamamaḳ ve ulu olmaḳ ve āvāze yücelmek ve yumrıca depecik ve bir pāre zamān.

جَهارْ / جِهارْ (معاً) [cihār/ cehār] Āşikāre ve ġalebe itmek ve hevāzin ḥālḳınıñ putı.

جَهِيرْ [cehīr] Rafiʿ żavtıla olan söz ve ḳatı güzel ṣafī süd ve iḥsāna lāyıḳ kimse.

جَهِرْ [cehir] م

جُهرْ [cühr] Kişiniñ heybesi ve cemāli.

جَهُورْ [cehūr] Yüce āvāze idici.

جِهْوارْ [cihvār] Yüce āvāze itmek.

13.

ي

جَيْتَرْ [ceyter] Ḳışa boylıca ʿavrat.

جَيدَرْ [ceydar] م

جَيْذَرْ [ceyẕer] Ṣıġın buzaġısı ve vaḥşi inek.

جَيْسُورْ [ceyṣūr] Ḥażreti Musā (a.m) ṣāḥibiniñ öldürdügi oġlan.

جَيْعَرْ [ceyʿar] Ṣırtlan.

جَيْفَرْ [ceyfer] Yoġun arslan ve ummān pādişāhı.

جَيْهَرْ [ceyher] Yaş ete ṣıçan ve ḳurt atan sinek.

جَيْهُورْ [ceyhūr] م

جَيَرْ [ceyer] Ḳışacıḳlıḳ ve ġorluḳ ve ẕelīllik.

جَيَّارْ [ceyyār] Kirec ve yalçı ve lökün ve yürek ḥarāreti ya aclıḳdan ya öykeden ve ع Ḳurbbe'l-Hāremeyn.

جَيِرْ (مثلثا) [ceyir/ ceyre/ ceyri] Naᶜam maᶜnisinedur ya ecel ya ḥaḳḳan maᶜnisinedur.

جَيَّرْ [ceyyer] Mıṣr'da bir ḳaṣabadur.

[146/b]

1.

فصل الحاء [Faṣlü'l-ḥā]

حَابِرْ [ḥābir] Naḳş idici.

حَابُورْ [ḥābūr] Fāsıḳlar meclisi.

حَاجِرْ [ḥācir] Māniᶜ.

حَاجُورْ [ḥācūr] Ḥarām olan nesne ve dere aġzında ṣu irkilecek yir.

حَادِرْ [ḥādir] Arslan ve semiz oġlan ya güzel oġlan ve yaşlı yaraklı ḳıtala behadır ömür dide er ve gezib ṭaleb olucı.

حَادُورْ [ḥādūr] Degerlenecek yir ve zirinbāc ve ḳulaḳ küpesi ve helāk olucılar ve ishāl idici nesne.

حَاذِرْ [ḥāẕir] حَادِر maᶜnisine.

حَارُّ [ḥārr] İssi nesne ve ḳatı düşvār ve meşaḳḳatli iş ve burun delügi ḳılları.

2.

حَازِرْ [ḥāzir] Ekşi yoġurd ve ḥurmā sücisi ve çirkin dürük yüz ve arpa otı ya ḳoḳusı.

حَاسِرْ [ḥāsir] Çılbaḳ başlı ve tovulġasız baş ya ḳalḳansız baş ve cimaᶜdan ḳalmış erkek deve ve ḥayfā bańa diyüci ve yorġun ve çönge.

حَاشِرْ [ḥaşir] Cemᶜ idici ve resulümüzün ṣallahuᶜaleyhi ve sellem ādıdur yaᶜnī yaḥşeri'n-nāsu ᶜale milletihi dune milleti ġayrihi ev ẕu'l-ḥaşri ev li-ennehu lemmā kāne ᶜa.s sebebi'l-ḥaşri vuṣife bi'l-ḥaşri ev bi maᶜnā ennehu ᶜa.s yuḥşeru evvelen mine'l-arḍi s̱ümme yaḥşerü ġayruhu ve liẕā ḳāle ᶜalā ḳademī ey ᶜalā is̱rī ve baᶜdī. *(İlk haşrolan Hz. Muhammed (s.a.v.) olduğu için veya haşrın sahibi veya sebebi olduğu için, Kıyamet günü insanlar benden sonra, başkasına göre değil kendi dinine göre haşr olunur. Bu yüzden şöyle söyledi: "Önce ben, sonra ümmetim haşrolacak.)*

حَاصِرْ [ḥāṣir] Ḥabṣ idici.

حَاضِرْ [ḥāḍir] Kişiniñ önünde ṭuran nesne ve fil ḳulaġı ve kişiniñ şehrden olan dostı ve maḥżura maᶜnisine yaᶜni bınar ve ṣıvād

حَافِرْ [ḥāfir] Çuḳur ḳazıcı ve aḳceyi ṭırnaġı dibinde ṣayı virmeklige ᶜala'l-ḥāfir dirler ve fares ve ḥimār ve baġ ve ṭavar ṭırnaġı.

حَاقِرْ [ḥāḳir] Ẕelīl idici.

حَاقُورْ [ḥāḳūr] Dördüncü ḳat gök.

حآمِرْ [ḥāmir] ع ʿala’l-furāti ve ع Liġāṭfān ve bir deredür.

حآئِرْ [ḥāʾir] Arıḳlamış nesne ve çerviz ve bir yirdur ḥażreti Hüseynuñ raḍiallahuan maḳberesi andadur ve ḥayrān olucı.

3.

ب

حَبْرْ [ḥabr] Naḳş itmek ve diş paşlanmaḳ ve ʿālim ve ṣāliḥ er ve naḳş ve sürūr ve bedende ḍarb eseri ḳalmaḳ ve maraż yiri kemik gibi olub ḳalmaḳ ve ot çoġalmaḳ ve yara yirleri ḳalmaḳ ve semāʿ ve semāʿ itmek ve güzel sedālar itmek.

حِبْرْ [ḥibr] Naḳş ve ʿālim ve ṣāliḥ er ve eşer ya niʿmet eşeri ve güzellik ve alacalıḳ ve dişiñ ṣarı pāṣı ve misl ve naẓīr ve Baḥreyn’de bir ṭaġdur.

حُبُورْ [ḥübūr] ج ve sürūr.

حَبَرْ / حِبِرْ (معاً) [ḥaber/ ḥibir] م ve eşer ve bedende pire yidiginiñ eşeri.

حَبآرْ / حِبآرْ (معاً) [ḥabār/ ḥibār] م

حَبِرْ [ḥabir] Tāze yumşaḳ nesne.

حَبِيرْ [ḥabīr] م ve alaca bulut ve alaca ḳaftān ve yini ḳaftān ve ḳabīle atasıdur ve ism-i Şaʿirin.

4.

حُبْرٌ [ḥubrun] ج

حِبَرٌ [ḥiberün] Yemeni bürdeler.

حِبَرّ [ḥiberr] ع

حَبآرْ [ḥabbār] Naḳşcı.

حُبْرُورْ [ḥübrūr] Toy yavrısı.

حِبْرِيرْ [ḥibrīr] م ve bir ṭaġdur.

حَبَرْبَرْ [ḥaberber] م ve bir nesne ve kücücük deve.

حُبُرْبُورْ [ḥübürbūr] م

حَبُّورْ [ḥabbūr] م

5.

حَبآبِيرٌ [ḥebābīrün] ج

حَبْرِيرْ [ḥabrīr] ة

حَبَنْبَر [ḥabenber] Bir nesne.

حُبُرْحُبُرْ [ḥübürḥübür] Ḳoyunı ṣaġmaġa ḳıġırırken dinilur sözdür.

حَبْتَرْ [ḥabter] Deligü ve ḳıṣacaḳ nesne.

حُبَيْتَرْ [ḥübeyter] Ḳıṣa nesne.

حُبآتِرْ [ḥübātir] Ḳāṭıʿü-r raḥm olan.

حُبآجِرْ [ḥübācir] Yoġun nesne ve erkek toy ḳuşı.

6.

حِبَجرْ [ḥibecr] Yoġun nesne.

حُبْجُرْ [ḥübcur] Erkek toy.

حَبَقَّرْ [ḥebeḳḳar] Gökden yaġan ṭolu

حَبَوْكَرْ [ḥabevker] Ulu belā ve ḳumluḳ yolı yoḳ beriyye ve dirnekli dinḳazca kimse ve uşaḳ adımlayıcı.

حَبآكِرٌ [ḥabākirün] ج

حِبْكآرْ [ḥibkār] Cemʿ itmek.

ت

حَتَرْ [ḥatr] Müḥkem ḳılmaḳ ve perk itmek ve baḫşīş ve az nesne ve dike dike baḳmaḳ vaḳit virmek ve yavuz

ṭaᶜām yimek ve virmek ve ṭaᶜamlandırmaḳ ve yitecek ḳadar almaḳ ve yüce sivri yir.

حُتُورْ [ḥütūr] م

حِتآرْ [ḥiṭār] Eve yitecek ḳadar maᶜāş ve kenār ve çevre ve dübür ḥalḳası ya ḳubul ile dübür arası ya iki ṭaşaḳ arası ve ḳıl derisi ve deveniñ dilcigi ve çādır ipi.

7.

حِتْرْ [ḥitr] Yüce sivri yer.

حُتَرٌ [ḥuterün] Cem-ü Ḥütretin.

ث

حَثْرْ [ḥaṯr] Bedende sivilci çıḳmaḳ ve göz ḳabaġından ḳızılca binbiñ çıḳmaḳ ve göz ḳapaġı ḳalıñ ḳalıñ olmaḳ ve nesne yoġunlamaḳ ve ḳalınırmaḳ ve giñişmek ve bal ḳabarcıḳlanmaḳ ve ekşi biyen.

حَثَرْ [ḥaṯer] Çökelik ve ṭortı ve üzüm ṣalḳımı içinde perk ḳalan ḳoruḳ dānesi ve yumrı mantār ve dāne.

حُثَرْ [ḥuṯer] Mantārlar.

حُثْفُرْ [ḥuṯfür] Ṭortı ve çökelik ve ḥurt murt ve kemce nesne.

حَثآفِيرٌ [ḥaṯāfīrün] ج ve nesne āḫiri.

ج

حَجرْ [ḥacr] Menᶜ ve ḥarām olan ve pāklik ve Yemāme şehri ve köşeler ve ḥışār ve ferc ve ẕeker ḫāya ve ḥıfż ve perde ve göz bebegi ṭuran yir ve ṭaşlamaḳ.

8.

حِجرْ [ḥicr] Ḳoltuḳ ve ḥarām olan nesne ve ᶜaḳl ve Mekke ḥaṭimimde meẕkurdur ve sevud ṭāyifesi memleketi ve şerhleri ve ḳısıraḳ ve köşe ve ḥışār ve ferc ve sik ṭaşaḳ ve ġ libeni süleym ve ḳanād altı ve kişiniñ ḥıfżı ḥimāyeti ve perdesi ve ḥavlısı ve göz bebegi ṭurduġı yir.

حُجُورٌ [ḥucürün] ج

حَجَرْ [ḥacer] Ṭaş ve altun ve gümüş ve ḳum.

حِجآرٌ [ḥicārün] ج

حُجُرْ [ḥücür] Çevre ṭırnıġı iḥāṭa ḳılan et imrᵓul ḳays atası

حُجرْ [ḥücr] Menᶜ ve ةٌ Bi'l-Yemeni.

حُجَرٌ [ḥücerün] Ḥücreler ve aġıllar ve dere aġzında ṣu cemᶜ olacaḳ yir.

حَجُورْ [ḥacūr] ġ ve rā ve ᶜammān.

حَجْوَرْ [ḥacver] İsm-i recül.

9.

حَجّآرْ [ḥeccār] İbn'ü-ebcer ᶜArab ḥukemāsınıñ biridur.

حُجَيرْ [ḥüceyr] İsm-i Muḥaddiṯin.

حَجْدَرْ [ḥacder] Ḳışacıḳ nesne.

د

حَدرْ [ḥadr] Yuvarlanmaḳ ve sürᶜat itmek ve deri ḳalınırmaḳ ve ḳabarmaḳ ve ḳabara ve yumrı ve yumrı ve ḳabartmaḳ

ve saçaḳ bükmek ve ishāl itmek ve ihāta ḳılmaḳ ve semirmek ve dirneklice olmaḳ ve göz yaşı aḳmaḳ.

حُدُورْ [ḥüdūr] م

حُدُرٌّ [ḥüdürr] Yoġun nesne.

حَدَرْ [ḥader] Degerlenecek yir ve göz yaşı aḳması ve göz şaşılıġı.

حَدُورْ [ḥadūr] م

10.

حِدْبَارْ [ḥidbār] Arıḳ deve ve hörgüci gitmiş deve ve ḳaḥtlıḳ yil ve depecik ya yücece yir.

حِدْبِيرْ [ḥidbīr] م

حَدَابِيرٌ [ḥedābīr] ج

ذ

حَذْرْ [ḥaẕr] Ḳıypınmaḳ ve yacanmaḳ ve ḳıypınıcı ve üşenici.

حِذْرْ [ḥiẕr] م

حِذِرْ [ḥiẕir] م

حَذَرْ [ḥeẕer] Ḳıypınma ve yacanma.

حَذَارْ [ḥeẕār] م

11.

حِذَارْ [ḥiẕār] İsm-i recülin.

حُذَارْ [ḥüẕār] İsm-i recülin.

حَذَارْحَذَارْ [ḥaẕārḥaẕār] Ṣaḳın ṣaḳın dimekdür.

حَذِيرْ [ḥaẕīr] Ḳorḳuducı.

حُذْفُورْ [ḥüẕfūr] Bir ṭaraf ve şerīf kimse ve çoḳ nesne ve şeyʾin cümlesi.

حِذْفَارْ [ḥiẕfār] م ve ṭoldurmaḳ.

حَذَافِيرْ [ḥaẕāfīr] ج ve nesneniñ cümlesi ya cevānibi ya aġlaları ve savaş ḥāżir olmış kimseler ve yaraḳlar.

حِذْمِرْ [ḥiẕmir] Ḳışa nesne.

12.

حَذَامِيرْ [ḥeẕāmīr] Nesneniñ cümlesi.

ر

حَرٌّ [ḥarr] İssi ve issi olmaḳ ve uşaḳ ḳara ṭaşlı yirler ve āzād olmaḳ ve ṣuṣamaḳlıḳ ve issi itmek ve südli bulamāc bişirmek ve ebrişim ile gitmek.

حُرُورْ [ḥürūr] م ve ج

حِرَارْ [ḥirār] Uşaḳ ḳara ṭaşlı yirler ve āzādluluḳ ve azādlular ve ṣuṣuzlar.

حَرّارْ [ḥarrār] م

حَرَارْ [ḥarār] Azād olmaḳlıḳ ve ṣuṣamaḳlıḳ.

حَرُورْ [ḥarūr] Giceyile esen issi yıl veya gündüz esen issi sām yil ve güneş issisi ve dāyim olan issi ve yanar od.

13.

حَرِيرْ [ḥarīr] Gevdesi ḥararetli ve yüregi ḥararetli ve ebrişim ve ebrişim libās.

حُرٌّ [ḥürr] Āzādlı ḳul ve hiç alınıb ṣatılmamış kişizāde ve gügercin yavrısı ve her nesnniñ ġāyet eyüsi ve atası anası Arabi olan at ve güzel balçıḳ ve güzel ḳum ve geyik buzaġusı ve ilan enüġi ve güzel iş ve çaḳır ṭoġan ya ṭoġan ve yüzün görünen yiri ve ḳum

yığınınıñ orta yiri ve Necd'de bir deredür ve cerbize de bir deredür ve kulağı içi ḳara at ve ḳulak içi ḳarası ve bir cins ḫāṣ ḫurmādur ve efen dinilen ḳuş.

حَرآيِرٌ [ḥarāyirün] Kişizadā aṣl ḳızlar ve azādlı cāriyeler.

حِرْ / حِرّ (معاً) [ḥir/ ḥirr] ᶜAvrat ferci.

حُرَيْرْ [ḥureyr] Şeyḫ-ü İsḥaḳ bin İbrahimü'l Muṣilli.

حَرْحآرْ [ḥarhār] دٌ Bi'l- Bilād-ı Cüheyne.

ز

حَزْرْ [ḥazr] Taḳdir itmek ve ölçüb yapmaḳ ve ölçi ve miḳdar ve nabḳ yimişi ya aclığı ve bir deredur ve ekşimek ve yüz göz dürmek.

حَزِيْرْ [ḥazīr] Öykeli.

[153/a]

1.

ضَمآيِرْ [ḍamāyirün] ج

ضُمَيْرْ [ḍumeyr] عٌ Ḳurbe dı-mışḳ ve cebelün bi'ş-Şāmi.

ضَمَّخْرْ [ḍammeḫr] Mütekebbir er ve semiz yumrı nesne.

ضَمْزَرْ [ḍamzer] Perk ve yumrı ᶜavrat ve arslan ve bir dişi deve yidi.

ضِمْزَرْ [ḍimzer] Ḳatı ḳuvvetli deve.

ضُمآزِرْ [ḍümāzir] م

ضِمْزآرْ [ḍimzār] Ġılẓet itmek ve yir perk olmaḳ

ضَمآطِيرٌ [ḍamāṭīrün] Dereler ayaḳları.

ن

ضَنْبَرْ [ḍanber] İsm-i reculin.

ضِنْطآرْ [ḍinṭār] Şol çirkin ḳoca keler.

2.

و

ضَوْرْ [ḍavr] Ziyāde ḳarın acıḳması ve boġasamaḳ ve iñletmek ve ẕelīllik ve meşaḳḳat virmek.

ضُوْرْ [ḍūr] Ḳara bulut.

ضَوْطَرْ [ḍavṭar] Ulu nesne ya köti yumrı yoġun bedḫū kimse.

ضَوْطآرْ [ḍavṭār] Sermāyesiz bāzāra varıb ḥīlekārlıġıla ḳazanc iden.

ه

ضَهْرْ [ḍahr] Ḳablubaġa ve ṭaġ ṣırtı.

ي

ضَيْبَرْ [ḍayber] Ḥicāz'da bir ṭaġdur.

ضَيْرْ [ḍayr] Avāze itdirmek ve iñiletmek ve ḍarbdan aġrılanmaḳ ve incinmek ve burulmaḳ ve żarar ve meşaḳḳat ve ḍarbdan bedeni bir yaña iri virmek.

ضَيْطَرْ [ḍayṭer] ضَوطَرْ maᶜnisine.

3.

ضَيْطآرْ [ḍayṭār] م

ضَيَآطِرٌ [ḍayāṭirün] ج

فصل الطّاء [Faṣlü'ṭ-ṭā]

طآخِرْ [ṭāḫir] Ḳara bulut.

طآرٌ [ṭārr] Tāze bıyığı derleyüb biten yigit.

طآمِرْ [ṭāmir] Püre ve ṣıçrayıcı.

طآمُورْ [ṭāmūr] ع

طآمِيرْ [ṭāmīr] İsmü ferasi'l-ḳaᶜḳāᶜ.

طآهِرْ [ṭāhir] Pāk ve temīz nesne ve eri ḳılıcı nesne.

4.

طآيِرْ [ṭāyir] Uçucı nesne ve ḳuş ve dimāġ ve fāl ṭutulan nesne ve naṣīb ve ḥışṣe ve insānıñ boynına işlemesi taḳdīr olunmış ᶜameli ki anı işlemişdür ve rızḳı ve bitisi.

طآلِسْفَرْ [ṭālīsfer] Zeytūn hindiniñ yapraġı.

ب

طَبَرْ [ṭaber] Ṣıçramaḳ ve ölmek ve gizlenmek ve ayġır olan sāyirlerine ḍarb itmek.

طَبِرْ [ṭabir] Köşk köşesi ve bucaġı.

طَبَرْ [ṭaber] Gizlenmeklik.

طُبّآرْ [ṭubbār] Encīr aġacına beñzer bir aġacdur.

طَبَنْدَرْ [ṭabender] Şerr ve fesād.

طَبآشِيرْ [ṭabāşīr] Tebeşīr.

ث

5.

طَثْرْ [ṭeṯr] Süd ḳoyulmaḳ ve ḳaymaḳlanmaḳ ve ṣu yoṣuñlanmaḳ ve semirmek ve vüsᶜat bulmaḳ ve azd'dan bir baġraḳdur.

طُثُورْ [ṭüṯūr] م

طِثْيآرْ [ṭiṯyār] Sivri siñek.

طَثَرْ [ṭeṯer] Ġalīẓ nesneler.

ح

طَحْرْ [ṭaḥr] Göz çapaġını ṭaşıra bıraḳmaḳ ve atmaḳ ve cimāᶜ itmek sünnet derisini ḳatı dibinden ḳuyurı kesmek ve zeḫīr marażına mübtelā olmaḳ ve gök yüzünde görünen bulut bulaşıġı.

طَحَرْ [ṭaḥar] م

طَحُورْ [ṭaḥūr] Yügrük nesne oḳı ıraġa süren yay.

طَحِيرْ [ṭaḥīr] Zarılıġıla şoludan ḳarın aġrısı.

طُحآرْ [ṭuḥār] م

طُحْرُورْ [ṭuḥrūr] Bulut bulaşıġı.

6.

طِحْمآرْ [ṭiḥmār] Ṣıçramaḳ ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve yay kirişlemek.

طِحْمِيرْ [ṭiḥmīr] Bulut bulaşıġı.

طِحْمِيرِرْ [ṭiḥmīrir] م

طُخآمِرْ [ṭuḫāmir] Ḳarınlı er.

خ

طَخَرْ [ṭaḫr] İnce bulut.

طُخْرُورْ [ṭuḫrūr] م ve ġarīb kişi ve na-yavuz behādır ve na-ḳorḳaḳ olmayan orta ḥālli olan er.

طَخآرِيرٌ [ṭaḫārīrün] ج ve biri birine müŝābih olanlar.

ر

طَرٌّ [ṭarr] Perk bağlamaḳ ve muḥkem ḳılmaḳ ve ḫışmıla sürmek ve bir yire żamm itmek ve cemᶜ itmek ve bıçaġı

bileyib keskin itmek ve bināyı tekrār yiñilemek ve ot yirden bitüb çıḳmaḳ ve ṭoġmaḳ ve oġlan bıyıġı derleyüb bitmek ve yarmaḳ ve kesmek ve ḳapmaḳ ve ṭapancalamaḳ ve aşaġa düşmek ve yiñilece biten ḳıl ve tü.

طُرُورْ [ṭürūr] م

طَرّارْ [ṭerrār] Ḥīlebāz er ve ḳapıcı ve yan kesici ḥarāmi.

7.

طَرِيرْ [ṭerīr] Keskin ḳılınmış süñü demiri ve fikrli mülāḥaẓalı er.

طِرارْ [ṭirār] Cemʿu ṭerratin

طُرَرْ [ṭürarün] م

طُرْطُورْ [ṭürṭūr] Sipāhīler mücevezesi ve uzun ince nesne ve aḥmaḳ żaʿīf recül.

طُرْطُرْ [ṭurṭur] Kaʿbede mücāvir ol diyü emr itmekdür.

طَرْطَرْ [ṭarṭar] ڰ Bi’ş-şāmi

طِرْطارْ [ṭirṭār] Lāf urmaḳ.

طِرْمِذارْ [ṭirmiẕār] Lāf urucı.

8.

طُرّ [ṭürr] Cümle ḫalḳ.

ز

طَزْ [ṭezr] Defʿ itmek.

طَزَرْ [ṭezer] Şu ḳarıḳ ve tāze biten bahar otı.

ع

طَعْ [ṭaʿr] Nikāḥ ve cimāʿ ve ceber.

غ

طَغْ [ṭaġr] Daġr maʿnisinedur.

طُغَرْ [ṭuġar] Bir ḳuşdur.

طِغْرارْ [ṭiġrārün] ج

ف

طَفْ [ṭefr] Yuḳarı yuḳarı ṣıçramaḳ ve ḳalḳımaḳ ve süd ḳoyulması ve köpüklenmesi.

طُفُورْ [ṭüfūr] م

طُفْ [ṭüfr] م

9.

م

طَمْ [ṭemr] Yire gömmek ve gizlemek ve aşaġa ṣıçramaḳ ya yuḳarı ṣıçramaḳ ve yire batmaḳ ve çuḳur ṭoldurmaḳ ve yara şişmek ve diş ṣızılamaḳ ve yilmeğe ḫażırlanmaḳ.

طُمُورْ [ṭümūr] م

طِمارْ [ṭimār] م

طَمارْ [ṭamār] Yüce nesne.

طِمْ [ṭimr] Eski ḳaftān ve eski kilīm ve gökce ḳarġa ve eyü yörür at.

طِمِرّ [ṭimirr] Güzel yörür at ve çalıḳ at.

طُمْرُورْ [ṭümrūr] Eski palas ve hic nesneye mālıñ olmayan er.

طِمْرِيرْ [ṭimrīr] Güzel yörür at ve uzun ayaḳlı ṭavar ve şevik kimse.

طِمْرِرْ [ṭimrir] م

10.

طُمَّرْ [ṭümmer] Aṣl ve dib.

طِمَّوَرْ [ṭimmevr] م

طَمُرّ [ṭemurr] Dürüşmeklik ve ḫūy.

طَمْثَرْ [ṭemṯer] ڰ

طُماَحِرْ [ṭümāḥir] İçi büyük nesne.

طُماَخِرْ [ṭümāḫir] Erkek deve.

طَمْحَرْپِرْ [temḥarīr] İçi giñiş nesne.

طَمْخَرپِرْ [ṭemḫarīr] Ḳarınlı nesne.

ن

طَنْبُورْ [ṭanbūr] Çalacaḳ ṭanbūre.

11.

طِنْباَرْ [ṭinbār] م

طِنْثاَرْ [ṭinṯār] Çerb ṭaᶜām yimekden ṯıḳlet vākiᶜ olmaḳ.

طِنْجِرْ [ṭincīr] Tencere.

و

طَورْ [ṭevr] Vaḳt ve müddet ve ḳılıḳ ve ṣınırda olan ya muḳābelede olan nesne ve ṣınır ve miḳdār ve çevre ṭolanmaḳ.

طُورْ [ṭüvr (bi-sükūn'l-vāvı)] م

طَواَرْ [ṭevār] م

طِواَرْ [ṭivār] Eviñ çevre yapılan ḥavlısı.

طَوْراَرْ [ṭevrār] ۵ Bi-herāt ve Sind'de bir nāḥiyedur ve ۵ bi-medāyin

12.

طُورْ [ṭūr] Ṭaġ ve ev çevresi ve eyle yanında bir ṭaġdur ve Şam'da bir ṭaġdur ve Ḳudsü'n ṣaġ yanında bir ṭaġdur ve ḳıblesi ṭarafında bir ṭaġdur Harūn peyġamber ḳabri andadur ve ۵ bi-Naṣībīyin ve cebelün Bireᵓis el-ᶜayni.

طِوْطاَرْ [ṭivṭār] Yüzsüzlik ve dilāẕārlıḳ itmek.

طُوْماَرْ [ṭümār] Dürülmiş kāġıd.

طَواَمِيرٌ [ṭevāmīrün] ج

ه

طَهرْ [ṭehr] Pāk olmaḳ ve ḥayż ḳanı diñmek ve ıraġ itmek.

طَهاَرْ [ṭehār] م

طُهرْ [ṭühr] Temīzlik ve pāklik ve ᶜavratıñ ḥayżı ḳanı kesilmesi ve ġusl idüb temīz olması ve ḳaṣṣü'ş-şāribi *(Bıyık kesmek.)* ve ḳalmü'l-eẓfārı *(Tırnak kesmek.)* ve ḥalḳu'l-ᶜāneti *(Vucuttaki kılları kesmek.)* ve netfu'l-ibṭi *(Koltuk altını temizlemek.)* ve tenẓīfu'ş-şiyābi. *(Elbiseleri temizlemek.)*

طُهُورْ [ṭühūr] م

طَهُورْ [ṭehūr] Pāk ḳılıcı pāk ṣu ve pāk olmaḳlıḳ.

13.

طَهِرْ [ṭehir] Temīz nesne.

طَهِيرْ [ṭehīr] م

ي

طَيرْ [ṭeyr] Ḳanad açub ucmaḳ ve ḳuş ya ḳuşlar ve uzamaḳ ve gök yüzüni bulut bürümek ve ġażab itmek ve ḳısmet itmek ve ḍarb-ı meṣelde kaᵓanne ᶜalā rūᵓu siḥimi't-tayru *(Başlarının üzerinde sanki bir kuş varmış gibi sakinler.)* dirler ve aṣl oldurki ḳaçan keneli deveniñ üzerine ḳarġa ḳonub kenesini ayırtlamaġa başlasa ol deve ḥaẓẓından ve ḳuş uça gide diyü ḳorḳdığından hic ḳımıldanmayub ṭururdı kezālik ḳaçan

bir ṭayife ʿilm meclisine ḥażır olsa baʿżı mesʾele fevt ola diyü ya ʿālimiñ ḳalbine teşevvüş vire diyü ḳorḳub sākin ṭurıcaḳ anları ol deveye beñzer dirler kaʾanne ʿalā rūʾu siḥimi'ṭ-ṭayru dirler.

طُيُورٌ [ṭüyūrün] ج

طَيُّورْ [ṭeyyūr] Yügrük ve şevik nesne.

طَيّآرْ [ṭeyyār] Demür yürekli cerī kimse ve ḳuş uçurucı.

طَيْشآرْ [ṭeyşār] Arslan ve sivri siñek.

طَيْسَرْ [ṭeyser] Çoḳ şulı ırmaḳ.

طَيْفُورْ [ṭayfūr] Ḥażreti şeyḫ Bāyazid Besṭāminiñ ismidür raḥmetu'l-lahi ʿaleyhi raḥmeten vāsiʿaten ve bir kücücük ḳuşcaġazdur.

[153/b]

1.

فصل الظّاء [Faṣlü'ẓ-ẓā]

ظآءرْ [ẓāʾr (bi'l-ḳaṣr)] Yetime dāyeliḳ idüb emzirib bislemek ve dāye ṭutunmaḳ ve ṣulḥa meyl itmek ve dāyeliḳ itmek oġlan almaḳ ve müşāvere itmek ve nesne dilemek ya ikrāh itmek ve başa baş olan düşmān ve kösnümek ve yalıḳmaḳ ve deve burnuna ʿilāc itmek kösnüsün diyü.

ظِئآرْ [ẓiʾār] م

ظُؤآرْ [ẓūʾār] Sacayaḳ ṭaşları.

ظيئرْ [ẓīʾr] Biregünüñ oġlanını emzirib bislemege mütekeffil olan kimse ki añа dāye dirler ve köşküñ bir köşesi ve rüğni ve divāre urulan direk.

ظُؤُرٌ [ẓūʾurün] ج

ظآرٌّ [ẓārr] Keskin ḳıyılı ṭaş.

ظآهِرْ [ẓāhir] Müṭābıḳ ḳılıcı ve aşikāre olan nesne.

ر

ظَرٌّ [ẓarr] Ṭaş ile urmaḳ ve pārelamaḳ ve deve boġazlamaḳ.

ظِرٌّ [ẓirr] Ṭaş ya degirmi keskin ḳayġan olan ṭaş.

2.

ظُرَرْ [ẓurar] م

ظُرْظُورْ [ẓurẓūr] م

ظَرِيرْ [ẓerīr] Müdevver keskin ṭaşlı yir ve ḳılınan nişān.

ظُرٌّ [ẓürr] Bir ṣudur.

ف

ظَفرْ [ẓefr] Ṭırnaġıla cizmek ve çinaḳlamaḳ ve göz bebegini bir ḳızılca dericik bürümek ve gözüle görmek.

ظَفآرْ [ẓefār] İblīs ṭırnaġı dirler bir ḳoḳulı otdur ve ڈ bi'l-Yemeni.

ظَفِرْ [ẓefir] Dayimā bermurād olaġan kimse.

ظَفَرْ [ẓafer] Ḫalāṣ ve necāt ve furṣat ve kişi murādına irmek ve gizlice olan yir ve ۀ bi'l-Hicāzı ve ع ḳurbe'l-ḥavrab

ظَفِيرْ [ẓafīr] Dāyim murādına iregen kimse.

ظِفِرْ [ẓifir] Yemen'de bir ḥışārdur.

ظِفِرْ [ẓifir] Yemen’de bir āḫar ḥiṣārdur.

3.

ظُفُرْ /ظِفرْ/ ظُفرْ (مثاثا) [ẓüfr/ ẓifr/ ẓüfür] İnsānıñ ve ġayriniñ ṭırnaġı ve göz bebegini bürür bir ḳızılca dericikdür ve yay başı ya başınıñ eñsesi ve bir ḥiṣārdur ve bir kimesne dimekdür ve kişiniñ ẕātı ve nefsi.

و

ظَوَاهِرٌ [ẓavāhirün] Yüce olan yirler ve aşikāreler ve lafẓları ve ḥadiṯler.

ه

ظَهرْ [ẓehr] Arḳa ve yardımcı ve üzengü ve büyük çölmek ve çoḳ māl ve faḫır ve yileğin ḳıṣa yanı ve ġ ve ḳorıda olan yol ve yüce ṣırt ve ḳalıñ yir ve ḳurʾānıñ lafẓı ve ḥadiṯ ve saña ġāyib olan nesne ve arḳaya urmaḳ ve arḳaya irmek ve arḳa aġrımaḳ ve yardım itmek ve hemān kendü üzerine yaġan yaġmurdan sīl aḳmaḳ ve aşikāre olmaḳ ve arda atmaḳ ġālib olmaḳ ve ḳuvvetli develer ve el ayasınıñ yüce yiri.

ظُهُورْ [ẓuhūr] ج ve aşikārelıḳ ve aşikāre olmaḳlıḳ ve yüceye aġmaḳlıḳ.

ظَهَارْ [ẓahār] Ṭaşıñ güneşe ḳarşu gelen yüzi.

ظِهَارْ [ẓihār] Kişi ʿavratınıñ bir yirini anasınıñ bir yirine beñzetmek ve cemāʿat.

ظُهَارْ [ẓühār] Yileğin ḳıṣa yanı.

4.

ظَهَرْ [ẓaher] Arḳa aġrısından şikāyet itmeklik ve ḫurt murt ve ev esbābı.

ظُهرْ [ẓuhr] Güneş zevālden zāyil olduġı vaḳt ve öyle.

ظَهِيرْ [ẓahīr] Perk arḳalı kimse ve arḳa yardımcı.

ظُهَيرْ [ẓüheyr] İbnü rāfiʿṣ-ṣāḥānniyi.

فصل العين [Faṣlü’l-ʿayn]

عَابَرْ [ʿāber] İbnü er faḫşudi bin Sāmi bin Nūh ʿa.m.

عَابِرْ [ʿābir] Yoldan geçen yolcı ve iki yaşına gitmiş ḳoyun ve gözünden yaş aḳıcı ʿavrat ve ḫüznli ʿavrat.

عَابُورْ [ʿābūr] Pişevenk deve.

5.

عَاتِرْ [ʿātir] Ḳıvama gelmiş ẕeker ve ferc.

عَاثِرْ [ʿāṯir] Ayaġı sürçici ve yalancı.

عَاثُورْ [ʿāṯūr] Helāk olcaḳ yir ve şerr ve içine kimesne düşsün diyü ḳazılub ḥażırlanan çuḳur ve ḳuyu ve ayaḳ sürcecek yir.

عَاجِرْ [ʿācir] Pūluc olan er.

عَادِرْ [ʿādir] Yalancı.

عَاذِرْ [ʿāẕir] Yardımcı ve ʿözr ṭutulan ḥāl ve ʿözr idici ve istiḥāża ṭamarı ve yara eṯeri ve ādem necisi.

عَاذُورْ [ʿāẕūr] Boġaz marażı ve vecāʿi.

عَارٌّ [ʿārr] Ḥayḳırıcı ve uyuzlı.

6.

عَارِرْ [ʿārir] م

عآزِرْ [ᶜāzir] Melāmet idici.

عآزَرْ [ᶜāzer] ᶜİsā peyġamberiñ diri ḳıldıġı kimsedür.

عآسِرْ [ᶜāsir] Ḳuyruġın çökeldib yilen deve.

عآشِرْ [ᶜāşir] Onuncı.

عآشُورْ [ᶜāşūr] Muḥarremüñ onuncı ya ṭoḳuzuncı güni.

عآصِرْ [ᶜāṣir] Āḫere sücī ṣıḳı viren ya ṣıḳı vir diyi emr iden

عآفِرْ [ᶜāfir] Aḳçıl renkli.

عآفُورْ [ᶜāfūr] م ve helāk olacaḳ mevżiᶜ

عآقِرْ [ᶜāḳir] Oġlı ḳızı olmaz recul ki añа ᶜAḳīm dirler ve deve boġazlayıcı.

7.

عآقُورْ [ᶜāḳūr] Arḳa yaġır idegen eyer.

عآكِرْ [ᶜākir] Ḥamle idici.

عآمِرْ [ᶜāmir] Maᶜmūr nesne ve ism-i recul ve sırtlan enüği ve ilan.

عآهِرْ [ᶜāhir] Zinā idici ve sarıḳ kişi.

عآرْ [ᶜār] ᶜAyb viren nesne ve çılbaḳ ve ᶜayb

عآيِرْ [ᶜāyir] Ḳandan gelib ṭoḳunduġı bilinmeyen uvaḳ ve göz aġrısı ve göze düşen çöb ve göz ḳabaġında çıḳan sivilci ve göz sevindiren nesne.

ب

عَبرْ [ᶜabr] Düş yormaḳ ve tefsīr ve beyān itmek ve emriñ āḳibeti neye varacaġını ṣalı virmek ve dere ḳenārı ve köşesi si ve bucaġı ve ḳıyısından kesmek ve ḳavm cümleten ölmek ve iki şaḳḳ itmek ve ileri geçib gitmek ve kitāba muṭālaᶜa idüb avāzeyile oḳuyub maᶜnāsını tedebbür itmek ve ḳumāşı ve aḳçeyi kem mi eyi mi ve veznine ḳadardur diyü naẓar itmek ve bir yıl geçib ḳoçı ḳırḳmamaḳ ve ḳuş ürkütmek ve zecr itmek ve seferde sāyirleri geçib gidegen ḳavī deve ve ḳavī er ve gözden yaş aḳmaḳ ve maḥzūn olmaḳ ve çoḳ ḫalḳı olan meclis.

عُبُورْ [ᶜubūr] م

8.

عُبرْ [ᶜubr] Nāḥiye ve bir yıl geçib ḳırḳılmamış ḳoçlar ve ileri geçigen deve ve er ve aġlamaḳdan gözde ḥāṣıl olan issilik ve çoḳ nesne ve cemᶜāt ve bir ḳabīledür ve sevgilini elinden aldırmış ᶜavrat ve ḳatı seyr iden bulutlar ve ṭavşancıl.

عَبِرْ [ᶜabir] Gözi yaşı aḳaġan er ve ḥüznli er.

عَبّارْ [ᶜabbār] İleri geçegen ḳuvvetli deve.

عِبَرٌ [ᶜibarün] ᶜİbretler ve ᶜacebler ve göz yaşları ve ḥüznler.

عُبُرْ [ᶜubur] Gözde olan buña ḥarāreti ve sünnetsizler.

عِبرْ [ᶜibr] İleri giçegen deve ve er ve cemāᶜati çoḳ olan meclis ve furāt

şuyınıñ ġarbden yanı ta Arab beriyyesine çıḳınca ve bir ḳabiledür.

عَبِيْرٌ [ᶜabīr] Güzel ḳoḳulı ᶜabūr ve zaᶜfirān ve çoḳ cemāᶜat ve uzun yilekli oḳ.

9.

عَبُوْرٌ [ᶜabūr] İleri geçici ve sünnetsiz er ve bir yaşını ṭoldurub ikisine gitmiş dişi ḳuş.

عَبَآيِرُ [ᶜabāyirün] ج

عَبَرٌ [ᶜaber] ᶜİbret almaḳlıḳ.

عَبَيْثَرٌ [ᶜabeyṯer] İsm-i recul.

عَبَآئِرٌ [ᶜibāṯir] İżamdan yanbuᶜa çıḳacaḳ yirde bir maġāradur.

عَبَنْجَرٌ [ᶜabencer] Yoġun nesne.

عُبْسُوْرٌ [ᶜubsūr] Yügrük perk deve.

عُبْسُرٌ [ᶜubsür] م

عَبْقَرٌ [ᶜabḳar] Cinnisi çoḳ bir yirdür ve ġāyet ince güzel ḳumāş işlenir bir köydür.

عَبَيْقُرٌ [ᶜabeyḳur] ع

10.

عَبَاقِرٌ [ᶜabāḳir] Benī fezāre bıñarıdur.

عَبَقَّرٌ [ᶜabeḳḳar] Gökden yaġan ṭolu.

عَبْهَرٌ [ᶜabher] Etli tenli yumrı uzun boylı nāzik bedenli kimse ve nerkes ve yasemin çiçegi ve ḳızıl beñbür çiçegi.

عُبَاهِرٌ [ᶜubāhir] م

ت

عَتْرٌ [ᶜatr] Perkimek ve bil boġazı ve ve depindisi ve ditremek ve ẕeker ḳatmaḳ ve boġazlamaḳ ve ẕeker ve herze söz.

عُتُوْرٌ [ᶜutūr] م

عِتْرٌ [ᶜitr] Perk ẕeker ve aṣl ve özdek ve uşaḳ aġaclar ve bir otdur ve boġazlanan nesne ve pūt ve pūta olan ḳurban ve bir ḳabīledür.

عَتَّآرٌ [ᶜatār] م

11.

عَتَّارٌ [ᶜattār] م ve bahādır ve perk yay ve ışızlıḳ bil.

عَتُوْرٌ [ᶜatūr] Ḳıvama gelmiş ẕeker ve ferc.

عُتُرٌ [ᶜuturün] ج

عَتَرٌ [ᶜater] Şiddet ve ḳuvvet.

عُتَرٌ [ᶜuter] Hevāzından bir baġraḳ ḫalḳdur.

عُتَيْرٌ [uteyr] İsm-i ṣaḥābetin.

عِتْوَرٌ [ᶜitvar] Bir deredür.

ث

عَثْرٌ [ᶜaṯr] Helāk olmaḳ ve yüzi ḳoyun düşmek ve sürcmek ve emek żāyiᶜ olmaḳ ve nesne muṭṭaliᶜ olmaḳ ve yalan söylemek ve ṭamar dirkildeyib atmaḳ ve yaġmurıla ṣıvarılan tereke ve ذ bi'l-Yemeni.

عُثُوْرٌ [ᶜuṯūr] م

12.

عِثَآرٌ [ᶜiṯār] م

عَثَآرٌ [ᶜaṯār] Şerr.

عِثْيَرْ [ʿiṯyer] Ṭopraḳ ve toz ve ayaḳ eşindisi ve tozı ve gizli olan eṯer.

عُثْرْ [ʿuṯr] Ṭavşancıl ḳuşı ve yalan.

عُثُرْ [ʿuṯur] م

عَثَّرْ [ʿaṯṯr] Bir arslanlı yirdür.

عَثِيرْ [ʿaṯīr] İsm-i recul.

عُثَيرْ [ʿuṯeyr] İsm-i ṣaḥābe.

13.

عِثْيارْ [ʿiṯyār] Uçan ḳuşları giri ḳaşdarmaḳ.

عُثْمُرْ [ʿuṯmur] Ṣuyı ṣurulmış yaş üzüm ḳabığı.

ج

عَجرْ [ʿacr] Yoġunalmaḳ ve semirmek ve ḳarınlanmaḳ ve ḳoşḳoyu olmaḳ ve at perkimek ve iliklenmek ve perk olan bilek ve yapışıb āḫeriñ boynını burmaḳ ve ḫavfile sürʿat idüb gitmek ve eşek böğlimek ve ṣıçramaḳ ve ḥamle itmek ve menʿ itmek ve araya girmek ve ilḥāḥ itmek.

عَجِيرْ [ʿacīr] Cimāʿa ḳadir olmayan er ve ayġırki pulūc dirler.

عُجَيرْ [ʿuceyr] ع ve ism-i şāʿirin.

عَجّارْ [ʿaccār] Kimseler başmayan pehlevān güreşci ve pare pare ḫamīr yudan er.

عَجَوْجَرْ [ʿacevcer] İri kemükli olan er.

عُجْرُورْ [ʿucrūr] Esen yilden ḳum sürgüni yüzünden olan yol ve ḫaṭṭ.

عَجاجِيرٌ [ʿacācīr] ج ve pāre pāre ḳılınan ḫamīrler ve anı yudanlar.

[154/a]

1.

عُجَرْ [ʿucer] İstiʿmāli ʿucer bücerdür yaʿni kişiniñ ʿaybları ve ġuṣṣaları ya gizli aşikāre olan nesneleri dimekdür.

عَجُورْ [ʿacūr] Bir cins tülice ḫıyārdur.

د

عَدرْ [ʿadr] Cerīlik ve yavuz bol ḫışmlı yaġmur ve ṣu bulalmaḳ.

عُدرْ [ʿudr] م

عَدّارْ [ʿaddār] Gemici ve ism-i recul.

عُدارْ [ʿudār] Bir canāvardur eline giricek ʿavratlara cimāʿ ider nuṭfesinden ḳurtlar ḥāṣıl olur raḥmde.

عَدارْ [ʿadār] Çoḳluḳ ve yalancılıḳ ve gemicilik.

ذ

عُذرْ [ʿuẕr] Baş bert ve bahāne ve suç ve sucluluḳ ve furṣat ve ẓafer ve ġalebe ve bir nesneyi behāne ṭutunub ḫalāṣ ṭaleb itmek.

عَذِيرْ [ʿaẕīr] Yardımcı ve ẓafer bulmaġa sebeb olsun içün ṭaleb olunan ḥāl ve yiñi nesne almada ḳılınan żiyāfet.

2.

عِذارْ [ʿiẕār] Ḳulaġıla ṣaḳal bağı aralığı ve demreniñ iki ṭarafı ve uyanıñ iki ṭoluña ṣarḳan yiri ve binā tamam oldığında bişirilen ṭaʿām ve sünnet

düğüni ṭaᶜāmı ve yini nesne idinmekde ḳılınan żiyāfet ve düz ovada olan yumrıca uzunca germe ve ferc ve ṭoluñ da olan nişān ve yanaḳ ve yular başlığı ve ḥayā ve ince ḳumdan uzun depe.

عُذُرٌ [ᶜuẕurün] ج

عَذْرْ [ᶜaẕr] Furṣat ṭaleb itmek ve bahāne olmaḳ ve ᶜaybları ve günāhları çoġalmaḳ ve oġlan sünnet itmek ve ata ṭoluñ bāġı bağlamaḳ maᶜẕūr ṭutmaḳ.

عَذَوَّرْ [ᶜaẕevver] İçi giñiş ḳatı ağırḳan eşek ve çirkin nefsli yaramaz ḫulḳlı kimse ve yavuz pādişāh.

عَذَرْ [ᶜaẕer] Ceddü ebi Musā eş-şaᶜrī̆yy.

عُذَرْ [ᶜuẕer] İbnü saᶜd.

عُذَافِرْ [ᶜuẕāfir] Arslan ve ziyāde büyük perk deve ve ism-i reculin.

عَذَوْفَرْ [ᶜaẕevfer] م

3.

عَذَمْهَرْ [ᶜaẕemher] Ḳatı giñiş yir ve saḫī kimse.

ر

عَرٌّ [ᶜarr] Uyuz marażı ve uyuz olmaḳ ve ḫōş gelmemek ve şerr degirmen ve deve ḳuşı avāze itmek ve memeden tiz yarılmasın oġlan ve ṭavar ve faḳī̆r olmaḳ ve istemeden niᶜmet ve eylüge irişen kimse ve hörgüc küçülmek.

عُرٌّ [ᶜurr] م ve köşek boynunda olan ṭamarlar ve ᶜaden ṭaġı ve ḳuş boḳı

عَرَرْ [ᶜarar] Ādam uyuzlığı ve hörgüc güccükligi ya azlığı ya zāyil olması.

عُرُورْ[ᶜurūr] م

عِرآرْ [ᶜirār] Deve ḳuşı ötmeklik

عَرآرْ [ᶜarār] Vaḳtinden evvel südden ayrılan oġlan ve ḳulun ve ḳaved ve bir nesne ile rucuᶜiden şeyᶜ ve bir deredür ve şiddet ve rifᶜat ve siyādet ve güzel ḳoḳulu bir otdur ve dāyimā erkek ṭoġuran ᶜavratlar ve ḫaluḳ yaramazlığı ve bir ṣığır adı idi.

عَرِيرْ [ᶜarī̆r] Ḳavm içinde ġarī̆b olan kimse.

4.

عُرَآعِرْ [ᶜurāᶜir] Şerī̆f kimse ve seyyid kimse ve semiz deve ve Ḥaleb ṭuzlası.

عَرَآعِرٌ [ᶜarāᶜirün] ج

عَرْعآرْ [ᶜarᶜār] Bir oyundur.

عِرْعآرْ [ᶜirᶜār] Göz oyub çıḳarmaḳ ve şī̆şe ṭıḳacını çıḳarmaḳ.

عَرْعَرْ [ᶜarᶜar] Yabani selvi aġacı ki aña anduz aġacı dirler.

عُرْعُرْ [ᶜurᶜur] İki burun delügi arası ve ferc ve ḫulḳ yaramazlığı.

عِرْعِرْ [ᶜirᶜir] ج

عَرّآرْ [ᶜarrār] Pehlevān.

ز

عَزْ [ᶜazr] Melāmet ve ḳınamaḳ ve rüsvāy itmek ve yardım itmek ve menᶜ ve naṣr ve nikāḥ ve ikrāh ve cebr ve

Bāb-i dīni ve ḳarayıżi ve eḥkāmı bildirmek ve ḳurı ḥaḳī ve aġac pāresi.

5.

عَزِيْرْ [ᶜazīr] Ekiniñ ve otuñ kemāli zāmanına yaḳın olması.

عَزَآيِرْ [ᶜazāyir] م

عَزْرَآرْ [ᶜazrār] İsm-i reculin.

عَزْوَرْ [ᶜazver] Yaramaz ḫulḳlı ve deyyūṣ er.

عُزَيْرْ [ᶜuzeyr] Bir peyġamberdür münṣarifdür.

س

عَسْرْ [ᶜasr] Düşvār olmaḳ ve faḳīr olmaḳ ve faḳīrden nesne ṭaleb itmek ve oġlan ṭoġamayub ṣarplanmaḳ ve muḫālefet itmek ve ṣol yanına gelmek.

عِسْرْ [ᶜisr] Cinden bir ḳabīledür ya cin meskenidir.

عَسَآرْ [ᶜasār] Yoḫsulluḳ.

عُسْرْ [ᶜusr] Düşvārlıḳ ve güclik ve faḳīrlıḳ.

عُسُرْ [ᶜusur] م

عَسَرْ [ᶜaser] م ve yaramaz ḫululuḳ.

عَسِرْ [ᶜasir] Düşvār gün ve şōm gün ve yavuz gün.

عَسِيْرْ [ᶜasīr] م ve bir yıl geçib gebe olmayan deve ve ḳuyrıġın ḳaldırıb yilen deve ve bir ḳuyudur

6.

عُسْبُرْ [ᶜusbur] Ḳaplan.

عِسْبَآرْ [ᶜisbār] Ḳurtdan olan sırtlan enügi.

عُسْبُورْ [ᶜusbūr] Ḳurtdan ṭoġan kelb enügi.

عَسْجَرْ [ᶜascer] Ṭuz ve غ

عِسْجَآرْ [ᶜiscār] Ḫışmıla baḳmaḳ ve et ṭuzlamaḳ ve müstemmir deve seyr itmek.

عَسْكَرْ [ᶜasker] Leşker ve çoḳ nesne ve cemᶜiyyet ve gice ḳarañulıġı ve maḥalletün bi Neysābūr ve maḥallet bi-Mışra ve دٌ Ḫorastān ve غٌ bi nā-bulus

عَسَآكِرٌ [ᶜasākirün] ج ve ism-i reculin.

عِسْكَآرْ [ᶜiskār] Ḳarañuluḳ ḳat ḳat olmaḳ ve ḫalḳ cemᶜ olmaḳ ve ṣarp işe düşmek.

7.

ش

عَشْرْ [ᶜaşr] Onda birisini almaḳ ve on dāne olmaḳ ve onuncısı olmaḳ ve on kerre ye dek eşek ve ḳarġa çaġırmaḳ.

عُشْرْ [ᶜoşr] On bölükde birisi.

عُشُورْ [ᶜuşūrün] ج

عَشَّآرْ [ᶜaşşār] ᶜÖşr ölçüb alıcı kileci.

عِشْرْ [ᶜişr] Deve onuncı günde ṣu icmege varmaḳ.

عُشَآرْعُشَآرْ [ᶜuşār uşār] Onar onar olmaḳ.

عِشَآرْ [ᶜişār] ⇐ Dört aylıḳdan bir yıla varınca botlacı olan develer dirler ya on aylıḳ botlacı olanlar ola ya henüz ṭoġurmış develer ola ya muṭlaḳā gebe

olan develere ṭoġurunca iṭlāḳ olunan ve

ع

8.

عَشِيرْ [ᶜaşīr] On bölükde birisi ve ᶜavrat eri ve yaḳın ḫısım ve dost ve şırtlan avāzı.

عَشَايِرْ [ᶜaşāyir] ج ve yakın olan ata oġlanları ve obası ḫalḳı.

عُشَرْ [ᶜuşer] Bir otdur çiçeginden şeker düzerler.

عَشَنْزَرْ [ᶜaşenzer] Perk ᶜażālı büyük nesne.

ص

عِصرْ /عَصرْ (معاً) [ᶜaṣr/ ᶜiṣr] Cümle zamāna dinür ve gice gündüz ve ikindi ve ḳatı ve ṣabāḥ ve ḥabs ve cemāᶜat ve ḫısm-ı ḳavim ve yaġmur ve menᶜ ve ᶜaṭiyye ve perk ṣıḳmaḳ virmek ᶜaṭiyye ve maḫṣūṣ zamānda dirler.

عُصرْ [ᶜuṣr] م ve ḫalāṣ olacaḳ yir ve gelecek vaḳt ve uyuyacaḳ vaḳt ve hic uyumamaḳ.

عُصُورٌ [ᶜuṣūrun] ج

عُصْرٌ [ᶜuṣrün] م

9.

عَصَرْ [ᶜaṣar] İkindi vaḳti ṣıġınacaḳ yir ve ḫalāṣ yiri ve toz.

عَصِيرْ [ᶜaṣīr] Şīre ve ṣıḳılıb çıḳan nesne.

عِصَارْ [ᶜiṣār] Yavuz toz ve gizlice çıḳan oṣuruḳ ve Yemen'de bir ḳaṣabadur.

عَصَارْ [ᶜaṣār] Zamāndan bir vaḳt.

عَصَّارْ [ᶜaṣṣār] Yaġ ve şire ṣıḳıcı.

عِصرْ [ᶜiṣr] Cebelün beyne'l-Medineti ve vādiü'l-ḳariᶜ.

عُصْفُرْ [ᶜuṣfur] Aṣbir çiçeği.

عُصْفُورْ [ᶜuṣfūr] Serçe ve erkek çekirge ve işkelek aġacı ve semer aġacı ve ayḳırı geçürilen aġac ki anuñile semer aġacı muḥkem ṭurur ve alın ṣaçı bitdigi yir ve at alnında bir yumrıca kemücekdür ve beyni pāresi ki bir pāre dericik ile müstaḳil olmuşdur ve at alnı ṣaḳarınıñ aşaġa ṣarḳan ucı ve kitāb ve gemi mıḫı ve pādişāh ve seyyid kimesne.

10.

عَصَافِيرٌ [ᶜaṣāfīrün] ج ve Fāris'de biter serçe ṣūretli bir otdur ve ḳarın içindeki ġıdalar.

عِصْفَارْ [ᶜiṣfār] Aṣbur çiçegi ile libās boyamaḳ.

عُصْمُورْ [ᶜuṣmūr] Ṭolab ya ḳoġası.

ض

عَضرْ [ᶜaḍr] Yemen'de bir ḳabīledür ve söz açmaḳ.

عَضَمَّرْ [ᶜaḍammer] Ṭar ḫulḳlı baḫīl er.

عُضْمُورْ [ᶜuḍmūr] Ṭolab.

ط

عَطَارْ [ᶜaṭār] Hind memleketinde gölcüklerde olur ḳabluböce gibi bir cānavardır başı ve ḳulaḳları ve gözleri var ġayet güzel raḥiyası vardur.

11.

عَطْرْ [ʿaṭr] Güzel ḳoḳulı ot ekinmek.

عِطْرْ [ʿiṭr] Güzel ḳoḳulı nesne ve ʿabūr ve güzel ḳoḳu.

عُطُورٌ [ʿuṭūrün] ج

عُطُرٌ [ʿuṭurün] Güzel ḳoḳular seviciler.

عَطّآرْ [ʿaṭṭār] Güzel ḳoḳulı nesneler ṣatıcı.

عَطِرْ [ʿaṭir] Güzel ḳoḳulı kimse ve ḳatı güzel kimse.

عُطَيرْ [ʿuṭayr] İsm-i recul.

ظ

عَظرْ [ʿaẓr] Yigrenmek ve dişinmek ve ḳırba ṭoldurmaḳ.

عُظرْ [ʿuẓr] Ṭolmış nesneler.

عِظْيَرْ/ عِظْيَرٌّ (معاً) [ʿiẓyer/ ʿizyerr] Ḳışacıḳ ḳuntca ḳalınca ḳuvvetlice nesne ve yaramaz ġulḳlı dıġaca ḥarīf.

12.

ف

عَفرْ [ʿafr] Ṭopraḳ ve ilk ṣıvarma ve güneş yüziniñ soñu gibi görünen pertevī ve yir yüzi ve ṭopraġa bulamaḳ ya gömmek ya yire urmaḳ ve aḳcıl boz renkli olmaḳ.

عَفَرْ [ʿafer] م ve bir niçe şehrlerdir Beysān'da.

عُفرْ [ʿufr] Ayıñ yidinci ve sekizinci ve ṭoḳızıncı gicesi ve yavuz bahādır kimse ve yoġun perk nesne ve bir ḳumluḳdur ve boz renkliler ve kesād olan bāzār ve erkek ḫınzīr yir ya çoçuġı ya muṭlaḳā ḫınzīr yir.

عِفآرْ [ʿifār] ج

عُفَيرْ [ʿufeyr] İsmü ḥimāri nebiyya Muḥammed ʿa.m. ve ism-i reculin.

عِفرْ [ʿifr] Çirkin ṣūretli ḥabīṯ kimse ve dürük ṣūretli arslan ve erkek ḫınzīr yir ya çoçuġı ya cümle ḫınzīr yir.

عِفِرٌّ [ʿifirr] م

عُفُرْ [ʿufur] Vaḳt ya bir ay.

عَفآرْ [ʿafār] Ḫurmā aşlamaḳ ve od yaḳarlar bir aġacdır ve ġ beyne Mekkete ve eṭṭāyıf ve ḳurı ḳavit ve ḳurımış etmek ve ḳızıl söğüt.

13.

عَفِيرْ [ʿafīr] Ḳum üzerine serilüb güneşde ḳurumış et ve ḳurı ḳavit ve ḳurı etmek.

عَفّآرْ [ʿaffār] Ḫurmā aşlayıcı.

عَفآيِرْ [ʿafāyir] Ḳara böce yuvarlaḳları.

عَفْزَرْ [ʿafzer] Sürʿatile ileri sürüci ve ʿabeṣ yire ġavġā ġalebe idici ve ism-i reculin.

ق

عَقرْ [ʿaḳr] Oġuldan ḳızdan ḳalmaḳlıḳ ve baş bert ve at ayaġında olan gedik kemrik yir ve gidmek ve deve boġazlamaḳ ve kelb ṭalamaḳ ve arḳayı yaġır itmek ve zāyil itmek ve ḳazımaḳ ve ḫurmā aġacınıñ ṭurusını kesmek ile aġac ḳurumaḳ ve şikāre düşmek ve ot

otlamaḳ ve maḥalle ve her nesne aralığı ve ṭavar ayaġı arası ve ḳonaḳ yiri ve köşk ya yıḳıḳ binā ve ak bulut ya güneşi bürüyen bulut ya görünmeyen bulut ve yüce binā ve aḳ nesne ve ġ ve ۀ ve ḥayrān olmaḳ ve gitmege gelmege ḳādir olmamaḳ.

عُقْرْ [ᶜuḳr] م ve netice ḥāṣıl olmamaḳ ve ġaṣbile alınan ferc diyeti ve ᶜavrat mehri ve maḥalle ve ḥavż altı ya safī ṭuracaḳ yir ve ᶜaẓīm yanar od ve od cemᶜ olacaḳ yir ve ev ortası ve dibi ve çāşnı ve deveniñ eyüleri ve ḳaṣīdeniñ güzel beytī ve ᶜavrat yanına varmamaḳ ve ḫurmā aġacınıñ līfini ṣoyulmaḳ.

عَقِيرْ [ᶜaḳīr] Hic andan veled ḥāṣıl olmayan recul ve mestü ḥayrān olan ve ṭalanmış ve ṭalaġan.

عَقُورْ [ᶜaḳūr] Ṭalayıcı kelb ve ṭalanmış.

عُقُرٌ [ᶜuḳurün] ج

[154/b]

1.

عُقَرْ [ᶜuḳar] Arıḳ yaġır idegen eyer ve semer ve binmesile ṭavar yaġır idegen kimse.

عَقَارْ [ᶜaḳār] Ekiñ ekecek tarla ve çiftlik ve dehnā ḳurbında bir ḳumluḳdur ve benī Żabba vilāyeti ve Bāhile vilāyeti ve Yemen'de bir ḳalᶜadur ve ġ bi-diyār benī ḳuşeyr ve ḳızıl boya ve ev esbābı ve yıġılıb ṭuran çeyiz ve ḳurı nesne ve eri ve ᶜatā ve ḳoyunı ileri yörütmeyen güzel ot ve ḳurı.

عُقَّارْ [ᶜuḳḳār] م ve bir nevᶜ otdur.

عَقِرْ [ᶜaḳir] Yüñüne āfet yitişüb yine ol yüñi bitmeyen ḳuş.

عُقَارْ [ᶜuḳār] Eyü develer ve behālı yıġılıb ṭuran çeyizler ve sücī ve ḳızıl ot.

عَقَّارْ [ᶜaḳḳār] Fāyideli olan ot dibi ve ot ve aġac.

عِقِّيرْ [ᶜiḳḳīr] ᶜİlāc olacaḳ aġac.

عُقَيرْ [ᶜuḳayr] دٌ bi-Hacer Sāḥile'l-Baḥir

عَقَاقِيرْ [ᶜaḳāḳīr] Ḫāṣṣalı ot dibleri ve gökleri ve ṭabīᶜat.

عُقَيْصِيرْ [ᶜuḳayṣīr] Bir cānavarcıḳdur.

2.

عِقْفَارْ [ᶜiḳfār] Yire urub helāk itmek.

ك

عَكرْ [ᶜakr] Ḥamle idüb yine ḳıçınlamaḳ ve rucūᶜ itmek ve telbis itmek.

عُكُورْ [ᶜuḳūr] م

عَكَّارْ [ᶜakkār] Ḥamle idüb idib yine ḳıçınlayıcı ve bir ḳabīle atasıdur ve savaş idüb idüb yine yine leşker ne gelib ṣığınıcı behādır er.

عَكَرْ [ᶜaker] Biş yüz deveden artuġa dirler ve altmış deve ya elliden yüze varınca ve ḳılıc paşı ve çökelik ve ṭortı ve dil dibleri.

عِكرْ[ᶜikr] Aṣl ve dib.

عَكَرْكَرْ [ᶜakarker] Ḳoyu yoġurd.

عُكَيرْ [ᶜukeyr] İsm-i reculün.

3.

عَكْبَرْ [ᶜakber] İsm-i muḥaddiṯ.

عَكابِرْ (صح) [ᶜakābir] Yabāni erkek sıçanlar.

عِكْبَرْ [ᶜikber] Bal aruları uyluġuna alub getürdigi çiçekler.

م

عَمْرْ [ᶜamer] Ḥayāt ve dīn ve iki diş aralıġı eti ya diş eti ve uzun diş ve uzun aġaclar ve şeker ḫurmāsı aġacı ve ᶜömr uzunlıġı ve Ḥaḳ Taᶜālānıñ beḳāsı ve niçe zamān bāḳī olmaḳ ve ᶜömr virmek ve maᶜmūr ḳılmaḳ ve maᶜmūr olmaḳ ve ḳulaġın baş küpesi ve ḳul rabbine ᶜibādet itmek ve namāz ḳılmaḳ ve ṣālim olmaḳ ve laᶜemrī dirler ey bi-ḥayātı dimekdir tefṣīl-i yādadur.

عُمْرْ/عُمُرْ (معاً) [ᶜömr/ ᶜömür] م ve mescid ve Yahūdī kelīsesi ve Naṣārī kelīsesi ve diş eti.

عُمُورٌ [ᶜumūrün] ج ve mülāzemet itmeklik ve ᶜamrular.

عَمارْ [ᶜamār] Teḥayyat ve şarāb meclisini müzeyyen ḳılacaḳ reyḥān.

عِمارْ [ᶜimār] Bir ṣudur.

عَمْرُو [ᶜamru] İsm-i reculin ve ferazdaḳ şeyṭānınıñ adıdur ve ismü ᶜāmiri'l-ḫuzāᶜᶜi ve huve evvelü men aḥdeṯe ᶜibādete el aṣnāmı bi-Mekkete ve liẕā tiyal yuḳalu fī meṯel-i ḍarabe Zeydu ᶜamran ve ismü ebi cehlin laᶜnehu'l-lalah *(Amiri'l-ḫuzāᶜᶜi Mekke'de putlara tapmayı işaret eden kişidir. Onun için atasözlerinde "Zeyd ᶜAmru vurdu. ebi cehlin müsrik olduğu için allah onu lanetledi" şeklinde geçmektedir.).*

4.

عُمَرْ [ᶜumer] ف ve ilan.

عُمَيرْ [ᶜumeyr] İsm-i reculün ve ġ ḳurbe Mekkete ve ẕeker yuḳālu ya ebā ᶜumeyr taṣġirü ᶜamri ev ᶜumerin

عَمَرْ [ᶜamer] Baş bizi ve bir ṭaġdır Mekke'de.

عُمَّرْ [ᶜummer] دٌ ḳurbe vāsiṭ.

عَمِيرْ [ᶜamīr] Sıḳ ṭoḳunmış biz ve çoḳ nesne.

عَمّارْ [ᶜammār] İsm-i ṣaḥābete ve ḳaviyyü'l-imān emrinde ṯābit ber ḳadem keşirü'ṣ-ṣalāt ve'l-ṣiyyām kimesne ve güzel ṯenālı ve güzel ḳoḳulu cemāᶜata tābiᶜ ve olunca emr ve nehri ṭutucı ve ḥalīm ve ḳor ve ehlini yaranını adāb-ı resūle uyduran recul.

عَمَيْدَرْ [ᶜameyder] Çoḳ māllı nāzik bedenli oġlan.

عَمَيْطَرْ [ᶜameyṭer] İsm-i recul süfyāniyyün.

ن

5.

عَنْبَرْ [ᶜanber] Deñizde bir cānavar ki necisdür ya deñiz içinde bir bıñardan zift gibi ḳaynayub çıḳar ve zaᶜfirān ve vers ve balıḳ derisinden olan ḳalḳān ve

deñiz de bir cins balıḳdur büyük ṭaġ gibi bir kerre ṣaḥābeden üc yüz kişi deryā ḳıyısında rāst gelüb bir ay ṭaᶜāmlandılar ve niçesi artdı ḳaldı ve ṭib olan ᶜanber didilerki deñiz dibinden yaġlıraḳ nesnedür çıḳar bir cānavar anı yir daḫı ṣıçar ḳara ḳara ṭaşlar gibi daḫı deñiz ḳıyıya atar daḫı alurlar ve didiler ki aṭalarda bir nevᶜ aġacda biter yıl anı deñize atar öldür didiler.

عُنْتَرْ /عَنْتَرْ (معاً) [ᶜanter/ unter] Ṣaḳar siñek ve yaramaz aṣllı mūẕī kimse ya muṭlaḳā siñek.

عِنْتَارْ [ᶜintār] Süñüyüle dürtmek.

عُنَيْتِرْ [ᶜuneytir] Ṣaḳarca siñecik.

عَنْصَرْ/عُنْصُرْ (معاً) [ᶜanṣar/ unṣur] Aṣl ve ḥaseb ve ᶜ ve ulu belā ve himmet ve ḥācet.

عَنَاصِرٌ [ᶜanāṣirün] ج ve od ve ṣu ve yil ve ṭopraḳ.

عِنْدَارْ [ᶜindār] Yaġmur yavuz yaġmaḳ.

عَنْقَفِيرْ [ᶜanḳafīr] Selīṭa ᶜavrat ve ulu belā ve ᶜaḳreb ve eñsesi çignine degmeli olan ḳoca deve.

6.

عَنْقَرْ/عَنْقُرْ (معاً) [ᶜanḳar/ anḳur] Tāzece ṭal dibi ve ḳoġalığıñ ṭāzece aḳce dibi ve ḫurmā içi ve aṣl ve tāze oġlanlar.

عُنْقُرْ [ᶜunḳur] İsm-i nakitin.

عِنْكَارْ [ᶜinkār] Hörgüc yaġ baġlamaḳ.

عَنْكَرْ [ᶜanker] Yumrı deve.

عِنْجَارْ [ᶜincār] Ṭuṭaġı söveldib daḫı ḳıvırı virmeklik.

عَنْجَهُورْ [ᶜancehūr] İsm-i ümᶜrat.

عَنْجَرْ [ᶜancer] Ḳalıñ köpük ve ḳalıñ ḳaymaḳ

و

عَوْبَرْ [ᶜavber] Pārs enüği.

عَوَرْ [ᶜavr] Bir göz kör olmaḳ ve eyreti nesne almaḳ.

عَوَرْ [ᶜaver] Bir göz körlügi.

عُورْ [ᶜūr] Bir gözi körler.

عُوَيَرْ [ᶜuveyr] ᶜve ḳarġa.

عُوّارْ [ᶜuvvār] Göze düşen çör çöb ve bebegi bürüyen ḳızıl deri ve ḳarlaġuc ve yolun göremeyen recul ve ḳorḳaḳ yürekli ve dübürlerinden iştāhlı olanlar ve bir aġacdur andan boġmaḳlar idinürler.

7.

عُوَارْ [ᶜuvār] ᶜAyb ve yarıḳ ve yırtıḳ .

عَوَاوِيرْ [ᶜavāvīr] Cemᶜu ᶜuvvār.

عَوِرْ [ᶜavir] Yaramaz recul.

عَوَارْ [ᶜavār] ᶜAyb ve yarıḳ ve yırtıḳ.

عِوَارْ [ᶜivār] م

عَوَايِرْ [ᶜavāyir] Cemāᶜat cemāᶜat ṭaġıḳ olan çekirge.

عَوْجَرْ [ᶜavcer] Süst ẕeker olan pulūc.

عَوَاشِرْ [ᶜavāşir] Muṣḥaf ᶜaşrları.

عَوْصَرْ [ᶜavṣar] ᶜ

8.

عَوآصِرْ [ᶜavāṣir] Anuñile üzüm ṣıḳarlar üc ṭaşdur.

عَوفَرْ [ᶜavfer] Ḳarpuz.

عَوآقِرْ [ᶜavāḳir] ع

عَوْمَرْ [ᶜavmer] Uvaḳ balıḳ.

عَوآمِرٌ [ᶜavāmirün] Avda sākin olan ilanlar ṣūretinde görinen cinnler.

عُوَيْمِرْ [ᶜūveymir] İsm-i reculin.

ه

عَهرْ [ᶜaher] Zinā itmek içün giceyile ᶜavrata varmaḳ ya gündüzün varmaḳ ve şerre tābiᶜ olmaḳ ve zinā itmek ve uġurluḳ itmek.

عِهرْ [ᶜihr] م

عَهَرْ [ᶜaher] م

9.

عُهُورْ [ᶜuhūr] م

ي

عَيرْ [ᶜayr] Eşek ya yabān eşegi ve ortasında sövelen kemük ve her düz yirde ṭomalan nesne ve göz bıñarı ya ḳabaġı ya ḳıpıldatması ya göz bebeginde görünen miṯāl ve ḳulaḳ içi ve ع ve hevdec öñiñin aġacı ve mıḫ ve pādişāh ve seyyid recul ve Medīne yanında bir ṭaġdur ve yaluñuz çavub gitmek ve gidib gelmek ve seyr itmek ve ṭınmamaḳ ve tereddüd itmek.

عِيآرْ [ᶜiyār] ج ve ayar itmek ve ayar ve birisini āḫerile vezn itmek.

عُيُورٌ [ᶜuyūrün] م

عُيَيرْ [ᶜuyeyr] Fikrile ᶜucb idici ve yaluñuz yiyici.

عَيآرْ [ᶜayyār] Çoḳ gidib gelici ve zekī seyyāh recul ve arslan.

عِيرْ [ᶜīr] Kārubān ya azıḳ ve ṭaᶜām getüren develer.

10.

عَيْشَرْ [ᶜayşer] Gizli olan eṯer ve ᶜamālet ve ṭamar atması ve bir nesneniñ ᶜaynı ve şaḫṣı ve ism-i muḥaddiṯin.

عِيْشآرْ [ᶜiyşār] Uçan ḳuşları giri ḳaşdarıb menᶜ itmek.

عِيْجآرْ [ᶜiycār] Ṭuṭaġın ileri söveldib daḫı ardına ḳıvırı virmek ve merkeb dübüri gibi.

عَيْجَهُورْ [ᶜaycehūr] İsm-i ümrāʾt.

عَيْدَهُورْ [ᶜaydehūr] Yügrük deve.

عَيْزآرْ [ᶜayzār] Ḳatı perk nesne ve şevik oġlan ve ṣırça çanaḳ.

عَيآزِرٌ [ᶜayāzirün] ج ve ṣatılmış ḳurılar.

عَيْسَجُورْ [ᶜaysecūr] Yügrük perk deve ve sāhire cinn.

عَيآرْ [ᶜayār] ع

11.

عَيْصَرْ [ᶜayṣar] ع

عَيْهَرْ [ᶜayher] Yiynicek başı yumşaḳ şelefe ᶜavrat ve sāhire cinn ve perk deve.

عَيآهِرٌ [ᶜayāhirün] ج

فصل الغين [Faṣlü’l-ġayn]

غآبِرْ [ġābir] Eğlenici ve gidici ve gelecek zamān ve mużāriᶜ ve bāḳi ḳalan nesne ve büyük ırta ıldızı..

غآدِرْ [ġādir] Ahde vefā itmeyici ve ẓulm idici.

غآرُّ [ġārr] Ġāfil ve ḳuyu ḳazıcı ve beñ yidirici gögercin.

12.

غآرْ [ġār] Maġāra ve ṭaġda olan in ve obruḳ ve ġāri aᶜlā dirler üst ṭamaḳ maᶜnisine ve ġāri esfel dirler alet ṭamaḳ maᶜnisine ve aġız içi ve çoḳ ḫalḳ ādamıdan ve bāġ yapraġı ve defnel aġacı ve toz ve yüz ḳafīz alur bir büyük ölçekdür ve ġayret ve güni ve ferc.

غآفِرْ [ġāfir] Günāh örtüci.

غآمِرْ [ġāmir] Ḫarāb yir ya cümle yire dirler ki göre yir ola ve bürüyüci.

غُؤُرْ [ġūᵓur] Göz içeri obruḳmaḳ ve ṣu ṣoġulmaḳ.

غآئِرْ [ġāᵓīr] Gönüleyici ve ḫalḳdan ıraḳ çuḳurca ṭolnacıḳ yir ve dere çevlici ve obruġı ve çuḳur gözli er.

غآوَرْ [ġāver] Bir pādişāhdur.

ب

غَبرْ [ġabr] Eğlenmek ve gitmek aždādandur ve bom boz olmaḳ ve yara azmaḳ ve bāḳī ḳalmaḳ.

غُبُورْ [ġubūr] م

غُبرْ [ġubr] Nesne baḳiyyesi ve teyż ḳanı baḳiyyesi ve süd baḳiyyesi ki memede ḳalur ve cemᶜü'l-aġbesi.

غُبَرْ [ġubar] Ṣoñ silkindi olan oġul ve bir nevᶜ balıḳdur.

13.

غُبَّرْ [ġubber] Cemᶜu ġābirin.

غَبَرْ [ġaber] Ḫalāṣ olmayacaḳ belā ve ġٌ ve ṭoprāḳ ve yara azmaḳlıġı ve deve ṭabanında olur bir marażdur.

غُبآرْ [ġubār] Toz.

غِبرْ [ġibr] Ḥıḳdu ḥased.

غِبِرْ [ġibir] م

غَبِرْ [ġabir] Azmış yara.

غَبِيرْ [ġabīr] Bir cins boz ḫurmādur.

غُبْرُورْ [ġubrūr] Ṭarı ḳuşı.

غُبَيرْ [ġubeyr] ġٌ ve boz iğde.

غَبآشِيرْ [ġabāşīr] Giceyile gündüz arasındaġı aydınlıḳ.

[155/a]

1.

ث

غَثرْ [ġaṯr] Yir otlanmaḳ ve otı uzamaḳ ve ḳaftān ṣalḳım ṣaçaḳ olmaḳ.

غَثَرْ [ġaṯer] Saçaḳ ve diftik.

غَثآرْ [ġaṯār] Ṣırtlan.

غُثرْ [ġūṯr] Alçaḳ ḥālli kimesneler.

غَثَوْثَرْ [ġaṯevṯer] Arslan.

غِثْمآرْ [ġiṯmār] Māl helāk itmek.

د

غَدْ [ġadr] ᶜAhda ṭurmamaḳ ve gölcükden ṣu içmek ve yaġmur ṣuyını icmek ve gice karañu olmaḳ ve giri ḳalmaḳ ve ḳoyun ota ṭoymaḳ ve otına el irmez yirler ve ۀ bi'l-enbārı ve terk itmek.

غَدُوْ [ġadūr] ᶜAhdına ṭurmayıcı ve hergeleden azıb ḳalan deve.

غَدّآرْ [ġaddār] م

2.

غِدِّيْرْ [ġiddīr] م

غُدَرْ [ġudar] م ve gölcük ve gölcükler ve Yemen'de bir ḳaṣabadur.

غَدآرْ [ġadār] م

غِدآرْ [ġidār] Terk itmeklik ve ḳomaḳlıḳ.

غَدَرْ [ġader] Terk olunan ve ġadr olunan nesne ve otuna ṭavar eli irmeyen ṣarp yir ve obruḳlar ve bıçaḳlar yirleri ṭaşları ve ṣavaşcı ve ḥuṣūmetden ırılmayan er.

غَدِيْرْ [ġadīr] Gölcük ve ḳılıc.

غُدُرٌ [ġudurun] ج ve ḥelāl māllar.

غَدآيِرٌ [ġadāyirün] Alın ṣaçları ve cem'ü ġadīretin.

ذ

غِذْمآرْ [ġiẕmār] Bitevice ṣalla meca ṣatmaḳ ve gizlice söylemek ve birisini birine dikemek ḫalṭ itmek ṭaġıtmaḳ ve ġażab itmek ce çıġırmaḳ.

غَذآمِيْرْ [ġaẕāmīrün] Ġażablar ve çıġırmalar ve çoġıldılar.

3.

غُذآمِرْ [ġüẕāmir] Ġāyet çoḳ ṣu.

ر

غَرٌّ [ġarr] Aldamaḳ ve bāṭıl nesne ile iṭmāᶜ itmek ve aldanma ve alında aḳ sekil olmaḳ ve yüz aġarmaḳ ve deliḳānlı olmaḳ ve tecirbeden ġāfil olmaḳ ve deliḳānlılıḳ itmek ve ḳuş yavrısına beñ yidirmek ve yidirdigi beñ ve yir yarugı ve ṭaracıḳ arıḳ ve dere ve büklüm içi ve ḳılıc yüzi ve ۏ bi'l-Bādiyeti.

غُرُوْرْ [ġurūr] م ve ḥaḳḳ olmayan nesneler.

غَرِيْرْ [ġarīr] Aldanmış ve ḳorḳuducı kimse ve güzel ḫulḳ ve kefīl ve yitecek ḳadar dirlik.

غَرُوْرْ [ġarūr] Şeytān ve dünyā ve boġaza ġarġara idilen ᶜilāc ve her aldayan nesne.

غُرٌّ [ġurr] Deliḳānlı yiğit ve bir cins ṣu ḳuşıdur ve başı aḳ ḳuşlar ve aḳ yüzliler ve alnı ṣaḳarlar.

غَرَرْ [ġarar] Helāka atılmaḳlıḳ ve yüz aġarmaḳlıḳ ve deliḳānlılıḳ ve tecribesizlik ⇐ beᵓul ġarar Ṭalyān dağı balığı ve hevāda uçan ḳuşı ṣatmaḳlıḳ.

غُرَرْ [ġurar] Alında olan aḳ sekiller ve cemᶜu ġusseti.

4.

غِرٌّ [ġirr] Nesne ṭecribe ḳılmamış ġāfil kişi ve her ḫuṣūṣunda aldanan ebleh er ve bun kişi.

غِرَارْ [ġirār] Ḳılıcın ve süñünüñ ve oḳuñ yalmanı ve keskin yiri ve az nesne ve az uyḳu ve namāzıñ ṭahāretinde ve rukūʿinde ve sücü dīnde noḳṣān itmeklik ve noḳṣān ve selām ʿaleyküm dimek ya ʿaleyküm dimeyüb ʿaleyk dimek ve bāzār kesād olmaḳ ve süd azalmaḳ ve temren miṣāli ve ḳılıcı ve ḳuş yavrısına beñ yidirmeklik.

غَرَارْ [ġarār] Ḳıldan doḳuma ḥarār.

غُرَارْ [ġurār] Tihāme'de bir ṭaġdur.

غُرَيرْ [ġureyr] İsm-i recul.

غَرْغَرْ [ġar ġar] ġ

غِرْغِرْ [ġir ġir] Yinecek bir cins otdur

غِرْغَارْ [ġirġār] Boġaz ḫırlamaḳ ve ādam boġazlamaḳ ve boġazına süñüyile dürtmek ve bir yan çızılddamaḳ.

ز

5.

غَزْرْ [ġazer] Çoġalmaḳ ve bolalmaḳ ve südlenmek ve aġacdan ḳab.

غُزْرْ [ġuzr] م

غَزِيرْ [ġazīr] Çoḳ ve bol nesne ve bol yaġmur.

س

غَسْرْ [ġasr] Borclıyı perk ṣıḳmaḳ ve dişi deve kösnimeden erkek aña aşmaḳ.

غَسِرْ [ġasir] Ḳarışıḳ düşvār ḳaḍiyye.

غَسَرْ [ġaser] Yil esmegile ṣavırılıb gölcüge düşen talaş malaş.

ش

غِشْمِيرْ [ġişmīr] Şiddet ve yavızlıḳ.

غِشْمَارْ [ġişmār] Gündüz gidib gice iḳbāl itmek.

6.

غَشَامِرٌ[ġaşāmirün] Avāzeler ve cemʿu ġaşmeretin.

ض

غَضْرْ [ġaḍar] İnce yaşıl balçıḳlı yir ve ince yeşil balçıḳ ve ḫurmā aġacı bitmeyen yir ve ucuz olmaḳ ve ucuz ḳılmaḳ ve ʿudūl itmek ve giri dönmeklik ve ḥabs itmek ve meʿn itmek ve ḳatʿ itmek ve bir pāre kesmek ve bir nevʿ otdur ve şefḳat itmek ve meyl itmek ve bir pāre māl bulub virmek ve mübārek olmaḳ.

غَضَارْ [ġaḍār] İnce özli yaşıl bālçıḳ dil göz boncuġı.

غَضِرْ [ġaḍir] Yapışaḳ balçıḳ ve güzel ṭāze dirlik ve mübārek nesne.

غَضِيرْ [ġuḍayr] Yumşaḳ tāze nesne ve oġlan yataġınıñ ṣulı ḳanı.

غُضَيرْ [ġuḍayr] İsm-i recul.

غَضَوَّرْ [ġaḍavver] Arslan ve ه

7.

غَضْوَرْ [ġaḍver] Yapışaḳ balçıḳ ve bir nevʿ aġacdur ve bir ṣudur Ṭayyi ḳabīlesiniñ.

غُضآرْ [ġuḍār] Bir ṭaġdur.

غُضَبِرْ [ġuḍabir] Ḳalıñ perk nesne.

غُضآبِرْ [ġuḍābir] م

غَضَنْفَرْ [ġaḍanfer] Arslan ve yoġun cüsseli nesne ve cefā idici.

غُضآفِرْ [ġuḍāfir] Arslan.

غِضْفآرْ [ġiḍfār] Aġır olmaḳ.

غِضْوآرْ [ġiḍvār] Ġażab itmek.

8.

غَضْفَرْ [ġaḍfer] Yoġun cüsseli cefā idici.

غَضآيِرْ [ġaḍāyir] İnce özli yeşil balçıḳlar.

ط

غَطْرْ [ġaṭr] İki öñ ayaġını ḳaldırıb yine indirmek ve şeref ve şerīf olmaḳ.

غِطْيَرّْ [ġiṭyerr] Ḳışacıḳ ḳalıñca nesne ya dördülce etlice kimse.

ف

غَفْرْ [ġafer] Setr itmek ve ḳab içine ḳoyub ṣaḳlamaḳ ve içine ḳoymaḳ ve ṣaḳal boyası yine aḳlıḳ yörümek ḳuluñ suçundan gecmek ve luṭf ile gizleyüb ḫalḳa rüsvāy itmek ve yarlıġanmaḳ ve yarlıġamaḳ ve ıṣlāḥ itmek ve ḳarın ve saçaḳ ve ay menzīlidür ve çuvāl ve ḳumāş kenārı diftiklenmek ve ṭaġ geyigi ve oġlanı ve ḫasta giri üzülmek.

غُفُورْ [ġufūr] م

غَفُورْ [ġafūr] Mübālaġıla ʿavf idici ki ḫaḳḳa maḫṣūṣdur.

9.

غَفّآرْ [ġaffār] م

غَفَرْ [ġafer] Diftik ve saçaḳ ve uşacıḳ otlar ve boyun ḳılları ve eñse ḳılı ve alıñ ṭuluñ ḳılı.

غِفرْ [ġifr] Ṣıġır buzaġısı ve bir cānavarcıḳdur.

غُفرْ [ġufr] Yarlıġamaḳ ve ṭaġ geyigi oġlanı ve Yemen'de bir ḥiṣārdur.

غُفآرْ [ġufār] Eñse ḳılı.

غَفِرْ [ġafir] Eñsesi ḳıllı.

غَفِيرْ [ġafīr] Eñse ḳılı ve cümle ḫalḳ.

غُفَيرْ [ġufeyr] İsm-i muḥaddiṣ.

10.

غِفآرْ [ġifār] Ṣuyı ṭamlaşur bir nevʿ yaşıl aġacdur benū ġifārin rahṭu ebi ẕerri'l ġifāriyy r.d *(Benū ġifār, ebi ẕerri'l ġifāriyy'in aşireti.).*

غَفآيِرْ [ġafāyir] Örtünecekler.

م

غَمرْ [ġamr] Çoḳ ṣu ve giñiş ḫulḳlı kerīm kişi ve deñiziñ büyügi ve güzel yörür at ve giñiş bol libās ve ādamlar cemāʿati ve bir yıġın ḫalḳ ve ʿumūr tecribe itmemiş kimse ve Mekke'de bir eski ḳuyudur ve ġ ve Yemāme'de bir ṣudur ve etden ele çerviz bulaşmaḳ ve göñülde kīn baġlamaḳ ve ṣu çoġalmaḳ ve üzerini bürümek ve ḳaplamaḳ.

غَمِيرْ [ġamīr] م ve çaḳır diken yimişi.

غِمآرْ [ġimār] ج ve şiddetler.

غُمُورٌ [ġumūr] م ج ve çirler ve ḫıḳdlar.

غَمَرْ [ġamer] Ādamlar cemāᶜati ve tecribesiz kimse ve çiğ et ḳoḳusı ve ele bulaşan et çervizi ve çiri.

غُمآرْ [ġumār] م

11.

غَمآرْ [ġamār] م

غُمرْ [ġumr] Tecribesiz er ve zaᶜfirān.

غِمرْ [ġimr] م ve ḥıḳd ve ᶜadāvet.

غُمَرْ [ġumar] Kücücük üsküre.

غَمُورْ [ġamūr] Adı ṣanı alçaḳ kimse.

غُمَيَرْ [ġumyer] ع

غِمْجآرْ [ġimcār] Ṭutḳal ve yalım ve ṭutḳallamaḳ ve ṣuyula ṭoldurmaḳ ve muttaṣıl ṭurmayıb icmek.

غَمَيْذَرْ [ġameyẕer] Ḳarışıḳ sözli ve işli kimse ve nāzik bedenli tāze yigit ve kileyi artuḳ ölçen er.

12.

غِمْذآرْ [ġimẕār] Kileyi artuḳ ölçmeklik.

غَنْثَرْ/غُنْثَرْ (معاً) [ġanṯer/ ġunṯer] Aḥmaḳ er ve cāhil ve safīr ve ṣaḳil ve leᵓīm er.

غُنْدَرْ/غُنْدُرْ (معاً) [ġunder/ ġundür] Semizce dinḳazca ḥarīf ve ḳatı ibdām ve ilḥāḥ iden sāᵓil.

غُنْجآرْ [ġuncār] Laḳabu aḥmedü'l buḥarri Muḥammed bin.

غُنَآفِرْ [ġunāfir] Ḳatı ġāfil er ve uzun ḳıllı ṣırtlan.

غَنَآفِرْ [ġavber] ج

و

غَوْبَرْ [ġavber] Boz reñkli.

غَوآبِرْ [ġavābir] Gelecek zamānlar.

13.

غَورْ [ġavr] Her nesneniñ dibi ve içiniñ aşaġası ve ẕātı ᶜırḳdan deryāya varınca yiğriñ adıdur ve tihāmeniñ ġarb ṭarafı ve ğ ve yire batmaḳ ve bir nesne āḫeriñ içine girib gitmek boġaza yapışmaḳ ve ucuzluḳ irkirmek ve yaġmur yaġdırmaḳ ve gün ḳatı issi olmaḳ ve meded irkirmek ve nıṣf-ı nehārda ḳonmaḳ ve uyumaḳ ya ol vaḳtde seyr itmek ve gizlice obruḳ yir ve ādem gözi içine çuḳur olmaḳ.

غُوُرْ [ġūvur] م ve göz çuḳurlıġı.

غِوآرْ [ġivār] İl yaġmalamaḳlıḳ.

غُوَيَرْ [ġūyer] Küccük maġāracıḳ ve benī kelb bıñarı.

غِوَرْ [ġivar] Diyet.

غَوّآرْ [ġavvār] Dibiniñ altına ṭalıcı.

ي

غَيرْ [ġayr] Tebdīl ve taḥvīl itmek ve günilemek ve ḳısḳınclıḳ itmek.

غِيَرْ [ġiyer] Rūzikār ḥādiṯeleri ve güniler ve ġayretler.

غِيآرْ [ġiyār] Günilemeklik ve ẕimmīler ᶜalāmeti ki zünnār gibi ve ḳısḳınclıḳ ve ṣu yire batmaḳlıḳ ve yaġmur yaġdırmaḳlıḳ ve meded irkirmeklik.

غَيْرَ [ġayr] Teᵓci bi-maᶜnā sivā ve yekūne bi-maᶜnā lā ka ḳavlihi Taᶜala ġayrabāġın ey cāyiᶜān lā bāġiyān ve bi

maʿni illā naḫva ceʾeni el ḳavmu ġayra zeydin ey illā zeyden (*Zeyy'den hariç bütün kavim geldi.).*

[155/b]

1.

غَيُّورْ [ġayyūr] Ḳatı ġayretli ve günüci kimse.

غَيُورْ [ġayūr] م ve günici ʿavratlar.

غُيُرٌ [ġuyurün] ج

غَيْدآرْ [ġaydār] Yaramaz ṭann idüb yine işābet iden er.

غَيْزَرْ [ġayẕer] Çōbānlar ḳızġın ṭaşla bişirdigi göremez.

غَيْزآرْ [ġayẕār] Eşek.

غَيآذِيرٌ [ġayāẕīrün] ج

غَيْفَرْ [ġayfer] Güz ḳarpuzı.

فصل الفآء [Faṣlü'l-fāʾ]

2.

فآءرْ [fāʿr (bi'l-ḳaṣr)] Ṣıçan ve ṭavar bileginde ṭomalan yil ve bir cins aġacdur ve müşk göbegi ya müşk dür ve yir ḳazmaḳ ve defn itmek ve gizlenmek ve دٌ bi-İrminiyye ve ism-i şeyḫ.

فُؤَرْ [fūʾer] Erkek ṣıçan.

فَئسِرْ [feʾsir] İçine ṣıçan düşmiş süd.

فآتِرْ [fātir] Ḥarāreti sākin olmış nesne ve süstalmış ve yumşamış nesne ve süst baḳışlı göz ve ılıcaḳ ṣu ki ne ṣovuḳ ola ne issi ola.

فآتُورْ (صح) [fātūr] م

فآثُورْ [fāṯūr] Legençe veya mermerden ya altundan ya gümüş düzme sini ve ṣofra ve güneş ḳurṣı ve sücī bāṭyası ve düşmān ardınca ṣoylayı giden cemāʿat ve cāsūs ve neşāt ve menzīl ve gögüs ve çanaḳ.

فآجِرْ [fācir] Günāhlara aḳmış kimse.

فآجُورْ [fācūr] م

فآخِرْ [fāḫir] Eyü hünerler ile öğünüci ve ġāyet ile ḫāṣ eyü nesne ve çekirdeksiz büyük ḫurmā ḳuruġı.

فآخُورْ [fāḫūr] Az südli yumrı memeli deve ve ḳocalar reyḥānı.

3.

فآدِرْ [fādir] Cimāʿdan ḳalmış erkek deve ve yaşlı ya çapış ṭaġ keçisi ve yaluñuz yörüyen deve.

فآرٌّ [fārr] Ḳaçıcı.

فآرْ [fār] Şol berkce siñirlice olan at ki aña balıḳ ve baldır eti dirler.

فآرِسْكُورْ [fāriskūr] ةٌ bi-mışra.

فآزِرْ [fāzir] Ḳızıl saġı ḳara ḳarınca ve giñiş yol.

فآشِرْ [fāşir] ʿAbeş sözli.

فآشُورْ [faşūr] Ḳoşuda ṣoñ gelen at.

فآطِرْ [fāṭir] Yaradıcı ve dürüdici.

فآقِرْ [fāḳir] Ulu belā

فآقُورْ [fāḳūr] Aḳ boncuḳ.

4.

فُؤرْ [fūʾr] Ṣıġın geyikleri.

فَائِرْ [fāʾir] Ḳatı ġazabı ẓāhir olucı ḥayvān ve eger insān ve ṣıġın geyigi ve daḫı ġażab dirler.

ت

فَتْرْ [fetr] Ḥiddetden ṣoñra ve şidetten ṣoñra sākin olmaḳ ve sustalmaḳ ve ḳatmış ẕeker ṣulamaḳ ve ḥarāret sākin olmaḳ ve baş barmaġıla şehādet barmaġı arasıyla nesne ölcmek ve ism-i ümraʾtin ve kesilmek.

فُتُورْ [fütūr] م ve süstluḳ ve mefāṣıl żaᶜfī ve selkiligi.

فُتَارْ [fütār] م ve neşʾet ibtidāsı.

فُتْرْ [fütr] Ḫurmā yapraġından örülmiş üzerine un eleyecek itegi

فِتْرْ [fitr] Baş barmaġıla şehādet barmaḳ aralıġı.

فَتَرْ [feter] Żaᶜīflıḳ ve siñirlice balıḳ eti ve miḳdār maᶜlūm olan birez ṭaᶜām.

فِتَّرْ [fitter] Bir nevᶜ balıḳdur anı ayaġıla başana fetret gelür.

5.

فِتْكَرْ/فِتْكِرْ (معاً) [fitkir/ fitker] Ulu belā ve ᶜacīb ᶜaẓīm emr.

ج

فَجرْ [fecr] İrte aḳlıġı ve ṣu aḳmaḳ ve maᶜāṣiye ve zinā ya kendüyi virib aḳmaḳ ve yaramazlıḳ itmek ve fısḳ itmek ve kiẕb itmek ve ᶜāṣī olmaḳ ve muḫālefet itmek ve marażdan beri olmaḳ ve göz nūrı çöngelmek ve emr fāsid olmaḳ ve rākib kimse eyerden bir yaña yıḳılmaḳ ve ḥaḳdan ᶜudūl itmek.

فُجُورْ [fucūr] م ve yaramazlıḳ.

فِجَارْ [ficār] Yollar.

فَجُورْ [fecūr] Yaramazlıġa atmış kimse.

فُجُرْ [fucur] ج

فُجَّارْ [fuccār] Maᶜāṣiye aḳanlar ve kāfirler.

فَجَرْ [fecer] ᶜAṭa ve kerem ve cūd ve māl ya māl çoḳluġu ve iḥsān.

6.

فَجَارْ [fecār] Yaramazlıḳ ve rusbī ᶜavrat.

خ

فَخرْ [faḫr] Eyü ḫaṣlatlar ile öğünmek ve öğünmeklikde āḫare ġalebe itmek ve faḫrda ġālib ḳılmaḳ ve göñül bürün idüb büyüklenmek.

فَخَرْ [faḫar] م

فَخَارْ [feḫār] م

فِخِّيرْ [fiḫḫīr] Ḫişāli ḥamīde ile öğünüci.

فَخُورْ [feḫūr] م ve az südli yumrı gögüsli deve ve südi az delügi ṭar meme ve iri budaḳlı yoġun yapraḳlı ḫurmā aġacı ve yoġun uzun ẕeker at.

فِخَارْ [fiḫār] Öğünmeklik göstermek.

فَخِيرْ [faḫīr] Faḫrlanıcı ve faḫrlanmaḳda maġlūb olan.

7.

فَخَّارْ [faḫḫār] Destiler ya desti pāreleri ki çiñ çiñ öter.

د

فَدْ [fedr] Erkek deve cimāᶜa ḳādir olmaḳdan ḳalmaḳ ve süstalmaḳ ve ᶜudūl itmek ve bişmiş et ṣumaḳ.

فُدُورْ [füdūr] م

فُدْرٌ [füdrün] Cimāᶜdan ḳalmış erkek develer.

فَدُورْ [fedūr] Yaşlı ya tāze ḳıvam ṭaġ keçisi.

فَدَرْ [feder] م

فَدِرْ [fedir] Aḥmaḳ er ve tīz ṣınaġan aġac.

فُدُرٌّ [füdürr] Gümüş ve irili uvaḳlı ṭaş pāreleri ve semiz oġlan ya murāhıḳ oġlan.

8.

فِدَرٌ [fiderün] Cemᶜü fidretin.

ر

فَرٌّ [ferr] Ḳaçmaḳ ve ḳuyruḳ bulayıb ırılmaḳ ve dilki ḥayinlik itmek ve ḳaçıcı ve ṭavar aġzını açub dişin görmek ve ḥabs itmek ve debertmek ve keşf itmek ve geldigi yola gitmek.

فِرَارْ /فِرْآرْ (معاً) [firār/ firār] م ve ᶜalāmet.

فَرُورْ [ferūr] Ḳaçıcı ve ḳaçaġan ve ḳuzı ve oġlaḳ.

فَرّارْ [ferrār] م

فُرَارْ [fürār] Ḳaçmaḳlıḳ ve ᶜalāmet ve ḳuzı ve oġlaḳ ve buzaġı ya cemᶜi ola.

فَرِيرْ [ferīr] م ve fem yoḳlayacaḳ yir.

فُرْفُورْ [fürfūr] م ve gögercin ḳadar bir nevᶜ ḳuşdur ṣuda yörür ve banbut yimişi sevi yıḳı ve tamām kāmil yiğit ve semiz deve ve serçe ḳuşı ve gevişin gever deve.

فُرْفُرْ [fur fur] م ve serçe ve çıḳıran arslan gemen geven at.

9.

فُرَافِرْ [furāfi] م ve her nesneyi ṣıyıcı nesne ve kemāl bulmış yiğit ve aḥmaḳ er ve üstād olmayan kimse ve gemin gevegen at ve ḥayḳıran arslan ve gevişin gever deve.

فِرْفِرْ [fir fir] م

فُرَيرْ [fureyr] İsm-i reculin.

فُرّ [fürr] Ḳavmiñ ḫiyārı ve ᶜazīzi.

فَرْفَارْ [ferfār] Cuşlı kimse ve çoḳ söylegen kimse ve her nesneyi ṣıyıcı nesne ve bir nevᶜ aġacdur andan çanaḳlar yonarlar ve ᶜavratlar binecek bir nevᶜ maḥafedur ve ḥayḳıran arslan.

فِرْفِيرْ [fir fīr] Benefşe rengi.

فِرْفَارْ [fir fār] Ḥayḳırmaḳ ve ḫalṭ-ı kelām itmek ve yanaşmayan ve pārelamaḳ ve ṣımaḳ ve ḥareket itdirmek ve ṣarṣmaḳ ve āḫariñ ᶜırżına irmek ve yaratmaḳ ve ṭaġıtmaḳ ve bedenini ṭavar silkini virmek ve sürᶜat itmek ve yaḳın yaḳın adımlamaḳ ve cuşa gelmek ve şevklenmek ve at uyan kemini kütürdetmek ve başını ḥareket itdirmek ve ᶜavrat meḥafeye sini düzmek ve

ferfār aġacını yaḳmaḳ ve toluḳ ve ġayri aña beñzeri yırtmaḳ.

فِرْجاَرْ [fircār] Pergāl.

ز

فَزْ [fezr] İkişaḳ itmek ve ʿaṣāyile arḳasına urmaḳ ve ur çıḳarmaḳ.

فِزَرٌ [fizerün] Yarıḳlar.

10.

فِزْ [fizr] Laḳabu saʿid bin Zeyd ve aṣl ve ḳasıḳ ucundaġı yumrıca yir ve ondan ḳırḳa varınca ya ücden ona varınca ḳoyun ve iki nesne ve oġlaḳ ve bebr enügi ve bir ḳabīledür Ġaṭfān'da.

س

فَسْ [fesr] Kesmek ve ayırmaḳ ve örtüli nesneniñ örtüsüni açmaḳ ve ḫasta ḳarurasına naẓar itmek ya ṣuya baḳmaḳ ve murād beyān itmek.

ش

فُشَاْرْ [füşār] ʿAbeş söz.

ط

فَطْ [feṭr] Yarıḳ ve yarmaḳ ve barmaḳ ucıla süd saġmaḳ ve ḫamīri kelmedin etmek kesmek ve deriyi eyüce dibāġat itmemek ve azu diş yarıb çıḳmaḳ ve ḫalḳ yaratmaḳ ve mümtāz ḳılmaḳ ve nesne dürütmek ve işe başlamaḳ ve oruc ṣımaḳ ve ṣıdırmaḳ ve ṣoñra ṣaġılan azacıḳ süd ve meme delügi ucuna ẓāhir olan süd ḳaṭresi.

فُطُورْ [füṭūr] ج

فِطْرْ [fiṭr] Saçılmış ḳoruḳ ve orūc acmaḳ ve orucṣımış bir er ya erler.

فُطْرْ [füṭr] Aġūlu mantār.

فُطُرْ [fuṭur] م

11.

فَطُورْ [feṭūr] Orūc ṣıyacaḳ nesne.

فَطِيرْ [feṭīr] İrişmeden evvel yinen nesne ve ulu belā ve ḫimyarsız etmek.

فُطَيرْ [füṭeyr] İsm-i ṭābiʿc.

فُطَاْرْ [füṭār] Yarıḳ yarıḳ olan kesmez ḳılıc.

ع

فَعْرْ [faʿr] Çaşir otı yimek.

فَعَاْرِيرْ [feʿārīr] Çaşir otı.

غ

فَغْرْ [faġr] Kendiyü aġzını açmaḳ ve açılmaḳ ġoncagül ve aġız yarıġı.

فُغُورْ [füġūr] م

فَغَّاْرْ [faġġār] Aġzın ḳatı açıcı.

12.

فُغَاْرْ [fuġār] Laḳabu hübeyre.

فُغَرٌ [füġarün] Dere aġızları.

فَغَاْرْ [feġār] İçeri işlemiş yara.

فَغْفُورْ [faġfūr] Çin pādişāhı.

ق

فَقْرْ [faḳr] Yoḫsullıḳ ve yoḫsul olmaḳ ve yir ḳazmaḳ ve boncuḳ delmek ve deve burnını yirmek muṭīʿ itmekiçün ve ġuṣṣa.

فُقُورْ [füḳūr] ج

فُقْرْ [füḳr] Ṭaraf ve cānib.

فَقِيرْ [faḳīr] Yoḫsul ve hüvemen yecidü'l ḳūte ve'l-miskinū menlā şeyʾe lehü ev el faḳir'z-zelīlu *(Yiyeyecek bulamayan zavallı kişi.)* oñurġası şınmış kimse ve merra tefṣuluhu fī'l-fuḳarāʾi.

فَقَايِرْ [faḳāyirün] Yoḫsul ʿavratlar.

13.

فِقِرْ/فِقَرْ (معاً) [fiḳarün/ fiḳirün] Eñseden ḳuyruġa varınca dizilen oñurġa kemükleri.

فِقَارْ/فَقَارْ (معاً) [feḳār/ fiḳār] م ve bir ṭaġdur.

فَقِرْ [faḳir] Oñurġası şınıḳ kimse.

فُقُرْ [füḳurün] İçine fiṭān dikilmiş ḳuyular.

فُقَيرْ [füḳayr] ع

فُقَرْ [füḳarün] Cānibler ve ḳurblar ve çuḳurlar ve gönlek yaḳaları.

ك

فَكرْ [fekr] Düşünmeklik ve endişelenmek.

فِكرْ [fikr] Endişe ve düşünme ve ḥācet.

فِكِّيرْ [fikkīr] Çoḳ fikirli kimse.

ن

فِنْخِرْ [finḫir] Ḍarbdan tuş gibi bitib ḳalan perk nesne.

[156/a]

1.

فُنْخُرْ [fünḫur] Büyük cüssseli nesne ve giñiş nesne.

فُنَاخِرْ [fünāḫir] م

فِنْخَارْ [finḫār] Nefesīle burnın ötdürmek.

فِنْدِيرْ [findīr] Bir yıġın ḫurmā topı ve ṭaġdan ḳopmış büyük ṭaş.

فَنْزَرْ [fenzer] Aġac üzerinde yapılan yüce altmış arşūn gözci evi.

فُنْقُورْ [fünḳūr] Dübür delügi.

و

فَورْ [fevr] Cuş idüb ḳaynayub çıḳmaḳ ve ḫalḳ sākin olmadan hemān fevri gelmek ve kendi kendiden gelmek ve kişiniñ ġażabı belürüb çıḳmaḳ ve ḥarāret żāhir olmaḳ.

فُوُورْ [fūvür] م

فُوَارْ [füvār] م ve müşk ḳokusı ʿāleme çıḳıb yayılmaḳ.

فَوّارْ [fevvār] Şevḳıla ḳaynayub çıḳıcı pıñar.

2.

فُورْ [fūr] Ṣıġın geyikleri ve hind deryası kenarında bir şehrdir aña pür dirler.

فَوَادِرْ [fevādir] Yaşlı ṭaġ keçileri ya çepişleri.

فَوَاقِرْ [fevāḳir] Ulu belālar ve faḳr viriciler.

ه

فَهرْ [fehr] Bir ʿavrata cimāʿ idüb aña menīsini inzāl itdirmeyüb fevrī bir āḫerine cimāʿ idüb aña inzāl itdirmek.

فَهَرْ [feher] م

فِهْرْ [fihr] Nesne sürtecek avıc aldığı ḳadar yumrıca ṭaş ve Ḳureş'den bir ḳabīledür.

فُهُورْ [fühūr] ج

فُهْرْ [führ] Yahūdi'leriñ cemᶜ olub Tevrāt oḳuyacaḳ yiri ya anlarıñ yiyib içecek güni ya bayrāmı.

فُهْدُرْ [fühdür] Semizce dinḳazca oġlan.

3.

فَيْخَرْ [feyẖar] Uzun ẕekerli uzun at.

فَيآخِرٌ [feyāẖirün] ج

فَيْصُورْ [feyṣūr] Şātırca olan eşek.

فَيْقَرْ [feyḳar] Ulu belā.

فَيْكَرْ [feyker] Çoḳ fikrli er.

فَيْهَرْ [feyher] Perk deve.

فِيْهآرْ [fiyhār] Yorġınlıḳdan ṣoluḳ dükenmeklik.

فَيُّوْرْ [fayyur] Ḳatı yavuz kimse ve keskin nesne

فصل القاف [Faṣlü'l ḳāf]

4.

قَآتِرْ [ḳātir] Nafaḳada müżāyaḳa virici ve arḳaya yaḳışan eyü semer ve eyer.

قَآدِرْ [ḳādir] Güci yiter kimse ve çölmekde bişen nesne.

قَآذُورْ [ḳāẕūr] Ḫulḳı yaramazlıġından ḫalḳa ḳarışmayan er.

قَآرٌّ [ḳārr] Ārām ṭutucı.

قَآشِرْ [ḳāşir] Ḳoşuda āẖir gelen at ve deri ṣoyucı.

قَآشُورْ [ḳāşūr] Her nesne elden çıḳan şōm nesne ⇐ ve ḳoşuda caḳ ṣoñra gelen at.

قَآصِرْ [ḳāṣir] Eğsikli kimse ve ṣovuḳ ṣuya otlaḳdan ıraġ olan ṣu ya çevresini ṭavar otlayıb yabana gidilmeyen ṣu.

قَآطِرْ [ḳāṭir] Şōl sidigi ṭamlaşub bürüyen deve ve iki ḳardaş ḳanı dinilen ᶜilāc ve aḳan pos ve ṭamlayan nesne.

قَآفُورْ [ḳāfūr] Ṭomurcuḳ ḳılıfı.

قَآرْ [ḳār] Kücücük ṭaġca ġazlar ya büyük ṭaşlar ya ḳara ṭaşlar ya ḳara ṭaşlı yirler ve zift ve develer ya vāẖir deve bölügi ve bir acı aġacdur ve ۀ bi'l-Medineti el müneverreti.

5.

قَآهِرْ [ḳāhir] Ġālib olan.

قَآيِرْ [ḳāyir] Ziftleyici.

ب

قَبْرْ [ḳabr] Meşet ve meşete gömmek.

قُبُورٌ [ḳubūrün] ج

قَبُورْ [ḳabūr] Gizli deriñ yir ve tiz ẖurmā viren aġac ya ẖurmāsı yapraġında biten aġac.

قِبْرْ [ḳibr] ع

قُبَّآرْ [ḳübbār] ع bi Mekkete ve cemᶜ olub aġa ṭutulan ava çıḳarmaġa yapışıb çikenler ve gice panāz avcısınıñ yaḳdıġı meşᶜale.

قُبَآرْ [ḳübār] Seyfu ibn ᶜamru.

قُبَرْ [ḳuber] Akrazı ki üzüm ve çekik dinilen ḳuşlar.

قُبَّرْ [ḳubber] م

6.

قُبْتُرْ [ḳübtür] Ḳışa boylıca ᶜavrat.

قُبآتِرْ [ḳübātir] م

قَبْثَرْ [ḳabṯer] Adsız ṣansız ḫasīs er.

قُبآثِرْ [ḳubāṯir] م

قُبْشُورْ [ḳubşūr] Ḥayż görmeyen ᶜavrat.

قَبَعْثَرْ [ḳabeᶜṯer] Yumrı büyük bedenli.

قَبَعْرُورْ [ḳabeᶜrūr] Kem olan alçaḳ ḫurmā.

ت

قَتَرْ [ḳatr] Cān ṭutacaḳ ḳadarca ᶜıyş ve nafaḳada müżāyeḳa virmek ve rāḥiya yuḳarı aġmaḳ ve قَدَرْ maᶜnisine ve baᶜżısını baᶜżısına żamm itmek ve zirih mıḫlamaḳ ve ırılmamaḳ.

قُتُورْ [ḳutūr] م

7.

قَتِيرْ [ḳatīr] Nafaḳada ṭarlıḳ virici ve ṣac ṣaḳal aḳlığı ya ḳocalıḳ evveli ve zirih mıḫlı başları.

قَتَرْ [ḳatar] Toz ve miḳdār.

قُتآرْ [ḳutār] Buḫūr dütüni ve yili ve çölmek ve biryān ve biryān boġı ve yanmış kemük.

قُتْرْ [ḳutr] Nāḥiye ve bir cānib.

قُتُرْ [ḳutur] م

قِتْرْ [ḳitr] Nişān oḳı demreni ve ḳamışdan düzme nişān oḳı.

قَتِرْ [ḳatir] Tekebbürlik idici.

قَتُورْ [ḳatūr] Baḫīl kimse.

8.

قُتَرٌ [ḳuterün] Avcı kümeleri.

ث

قَثَرٌ [ḳaṯerün] Ev ḫurtı murtı.

قَثَنْحَرْ [ḳaṯenḥar] Büyük ḳarınlu.

ح

قَحرْ [ḳaḥr] Bunamış ḳoca ve yaşlıraḳ deve.

قُحُورٌ [ḳuḥūrün] ج

قِحْشآرْ [ḳiḥşār] Elinde olanı ṭaġıtmaḳ.

قِحْطآرْ [ḳiḥṭār] Cimāᶜ itmek ve yay ḳurmaḳ

خ

قَخرْ [ḳaḫr] Ḳurı nesneyile ḳurı nesneye urmaḳ.

د

9.

قَدرْ/قُدرْ (معا) [ḳadr/ ḳudr] Miḳdār ve ṭāᶜat ve ḥükm itmek ve ḫalḳa rızḳ taḳsīm itmek ve ġanīlıḳ ve ḳolaylılıḳ ve ḳuvvet ve ḳadir olmaḳ ve mużāyaḳa virmek ve boyun ḳışa olmaḳ ve yaraḳlamaḳ ve vaḳt beyān itmek ve ṭaᶜām bişirmek ve taᶜẓīm itmek ve tedebbir itmek ve nesneyi nesneye ḳıyās itmek ve semer ve eyer ortası ve omuz başı.

قَدَرْ [ḳader] م ve ḳażā ve ḥükm ve ḥadd ve boyun ḳışalığı.

قِدرْ [ḳidr] Çölmek.

قُدُورٌ [ḳudūrün] ج ve ḳuvvetluluḳ.

قَدَارْ [ḳadār] Ḳuvvetlilik ve ğ

قِدَارْ [ḳidār] م

قِدِيرْ [ḳidīr] Çölmek aşı.

قَدِيرْ [ḳadīr] Güci yiter kimse ve çölmekde bişen nesne.

10.

قُدَارْ [ḳudār] Dördülce olan er ve aşcı ve deve boğazlayıcı ve Ṣāliḥ peyġamberiñ devesini boğazlayan ki ibn Sālifdür ve büyük ejderhā.

قَدَّحرْ/ قِدَّحرْ (معاً) [ḳaddeḥr/ ḳiddeḥr] Ḳudret olmamaḳlıḳ.

ذ

قَذّحرْ/ قِذّحرْ (معاً) [ḳaẕẕeḥr/ ḳiẕẕeḥr] م

قَذَرْ [ḳaẕr] Yigrenmeklik ve yigrenecek nesne.

قَذِرْ/ قَذُرْ (معاً) [ḳaẕir/ ḳaẕür] Yigrenecek nesne ve yigrenici.

قَذَرْ [ḳaẕer] م

قَذُورْ [ḳaẕūr] Erenlerden ırağ olucı ʿavrat ve pāk yörügen ʿavrat ve ḫulḳı yaramazlığından ḫalḳa ḳarışmayan er ve yalıñızca çöküb yatan deve.

قُذْمُورْ [ḳuẕmūr] Gümüşden düzme sini.

ر

قَرّ [ḳarr] Ṣovuḳdan üşümek ve ṣovuḳ gün ve ṣovuḳ olmaḳ ve çölmege ṣovuḳ ṣu ḳoymaḳ ve deve ḳıḫlamaḳ ve göz gülmek ber-murād olmaḳ ve ḳulaġa çivildemek ve göz yaşı diñmek maʿşuḳını görmegile ve ḳarar tutmaḳ ve ʿavrat erine dübürini ve fercini ṭutı virmek ve hevdec ve meḥafe ve'l-yevmü'l ḳarri hüvel ġadu min yem en-nāhri vehüvel hādī aşara min zilhicce sümmiye bihi liʾenne en-nāse yaḳa'r-rune ey yeskunune fih-i bi minen *(Bayram gününden sonraki gün zilhicce ayınının on birinci günü hacılar Mina'da oturduğu için yaka'r-rune adını alır.).*

11.

قُرُورْ [ḳurūr] م

قَرَارْ [ḳarār] م ve sükūn ve ḳoyun ve naḳd ve gizli yir ve ḳabīleti bi'l Yemeni.

قَرِيرْ [ḳarīr] Yılan ötmek ve tavıḳ kekildemek.

قَرُورْ [ḳarūr] Ṣovuḳ ṣu.

قُرّ [ḳurr] Ṣovuḳ ya ḳış ṣovuġı ve ḳurbaġa ve ة ḳurbe'l ḳādisiyye ve dike dek atan nesne.

قُرَرْ [ḳurar] Cemʿu ḳaratin ve güzel ʿavrat.

قُرَارْ [ḳurār] Mekkeyile Medīne arasında bir deredür ve ة bi'l Yemāme ve ة ḳurbe Mekke ve ḳaṣabün bi eẕrebicān.

قَرُيَرْ [ḳaruyer][15]

قِرّْ [ḳirr] Ḳayış.

12.

قَرْقَرِيرْ [ḳarḳarīr] Gögercin ötmesi.

قَرْقَارْ [ḳarḳār] Kikir kikir gülmek ve ḳul ḳuldayıḳ bardaḳ ve bir kişiye emr idüb ḳarar ṭut dimekdür.

قَرْقَرْ [ḳarḳar] Yumşaḳ gizlice güzel yir ve arḳa şehr yöresi ve düz ova ve ʿavrat libāsı.

قُرَاقِرْ [ḳurāḳir] Güzel ḫoşḳun.

قَرَاقِرّْ [ḳarāḳirün] Medīne yöresi.

قُرْقُورْ [ḳurḳūr] Uzun mavine gemi ya büyük gemi.

قُرْقُرْ [ḳurḳur] ع

ز

قِزْبَارْ [ḳizbār] Cimāʿ itmek.

قُزْبُرْ [ḳuzbur] Yoġun ve uzun ẕeker.

13.

قِزرْ [ḳizr] Bir nevʿ yırtıcı cānavardur.

س

قَسرْ [ḳaser] Ḳahr ve ceber itmek ve Buceyle'den bir obadur ve cebelün bi's-serāt.

قُسْبُرْ [ḳusbür] Uzun ẕeker.

قِسْبَارْ [ḳisbār] م cimāʿ itmek.

قَسْطَرْ [ḳasṭar] Dürüşüci cehdci er ve naḳd idici.

قَسْطَارْ [ḳasṭār] م

قِسْطَارْ [ḳistār] Aḳce naḳd itmek.

قَسْوَرْ [ḳasver] Arslan ve uraġan oḳ ve atıcı kimse.

قِسْوَارْ [ḳisvār] Ot çoġalmaḳ ve er yaşlanmaḳ

[156/b]

1.

ش

قَشرْ [ḳaşr] Nesne ḳabıġın ṣoymaḳ ve deri ṣoymaḳ ve ḳavlamış ilan ve şōm olmaḳ.

قِشرْ [ḳişr] Çekirdek ḳabıġı ve ḳabcıḳ ve her geyecek nesne ve aġac ḳabıġı.

قُشُورٌ [ḳuşūr] ج

قَشِرْ [ḳaşir] Ḳabıḳlı ḫurmā.

قَشُورْ [ḳaşūr] Yüz ve burun derisini ḳavladur bir marażdur ve bir ʿilācdur anuñile avraṭlar yüzi ḳılıfını giderib yüzlerini ṣāfī iderler.

قِشْوَرْ [ḳişver] Ḥayż görmeyen ʿavrat.

قُشَيرْ [ḳuşeyr] İbn kaʿb bin Rabīʿa.

قِشْوَارْ [ḳişvār] ʿAṣāyıla urmaḳlıḳ.

قُشرْ [ḳüşr] Bir cins balıḳdur bir ḳarış miḳdār olur ancaḳ.

قُشَارْ [ḳuşār] ع

2.

[15] AE ve HB'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB, H2 ve EE'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

قِشْبِرْ [ḳişbir] Yapaġınıñ yaramaz olan yaramaz olan ṭarandısı.

قِشْبَرَّ [ḳişberr] Yoġun nesne

قُشابِرْ [ḳuşābir] Ṭavar utaşan uyuzluḳ ve uzun ṣaḳallı er.

قِشْبارْ [ḳişbār] Yoġun ᶜaṣā ve uzun ṣaḳallı er.

قُشاسارْ [ḳuşāsār] Ḳoça ṣar dinilen şehr ki ṣaġ ṭuz anda biter.

قُشْغُرْ [ḳuşᶜur] Ḫıyār.

قُشاعِرْ [ḳuşāᶜir] Yaşlı iri nesne.

ص

قَصرْ [ḳaṣr] Köşk ya ṣāfī ṭaşdan yapma ev ve menzil ve ḳıṣalıḳ ve ḳıṣa olmaḳ ve ḳıṣa ḳılmaḳ ve saçı aşaġa ḳoyu virmemek ve ẓulmet ḳarışmaḳ ve ḥabs ve rengi olmayan ḫuṭbe ve elli yidi mevżiᶜin adıdur ve maḫṣūṣ ḳılmaḳ ve bir emr ḥavāle ḳılmaḳ ve ucuz olmaḳ ve behālı olmaḳ ve ulalmaḳ ve azalmaḳ ve yatsu vaḳti girmek.

قُصُورٌ [ḳuṣūrün] ج ve ᶜācızlıḳ ve ġażab ve vecaᶜ sākin olmaḳlıḳ ulalmaḳ ve azalmaḳ ve ucuzluḳ ve behālılıḳ.

3.

قَصِيرْ [ḳaṣīr] Ḳısacıḳ sīl.

قِصارْ [ḳiṣār] Ṣu ve göz yaşı ṭamlamaḳ ve ṭamlatmaḳ ve دٌ beyne vāsiṭ ve'l-başrati ve ṭamla ve gitmek ve sürᶜat itmek ve derlemek ve deve ḳaṭarlamaḳ ve ḍarbıla bir kerre yire urmaḳ ve ḳaftān dikmek ve ve nesne almaḳ.

قِصَرْ [ḳiṣar] Ḳısalıḳ.

قَصَرْ [ḳaṣar] م ve elekde ḳalna un ve dāneniñ üst ḳabıġı ve toḫūm baḳiyyesi ve yirde ḳalan aġac kesindisi ki aña çögürtmek dirler ve boyunlar.

قَصارْ [ḳaṣār] Kehellik.

قُصارْ [ḳuṣār] Nihāyet ve cehed.

قَصارّْ [ḳaṣṣār] Kāzūr ki biz aġardır.

قَصْطَبِيرْ [ḳaṣṭabīr] Ẕeker.

4.

قُصَيرْ [ḳuṣayr] دٌ bi-sāḥili el Yemeni ve هٌ bi-dımışk.

ط

قَطرْ [ḳaṭr] Ṣu ve göz yaşı ṭamlamaḳ ve ṭamlatmaḳ ve دٌ beyne vāsiṭ ve'l başrati ve ṭamla ve gitmek ve sürᶜat itmek ve derlemek ve deve ḳaṭarlamaḳ ḍarbıla bir kerre yire urmaḳ ve kaftān dikmek ve ve nesne almaḳ.

قُطُورْ [ḳuṭūr] م

قِطارٌ [ḳiṭārün] ج ve ḳaṭrlanmış develer.

قُطرْ [ḳuṭr] دٌ beyne şirāz ve kermān ve kenār ve nāḥīye ve buḫūr aġacı ve yan.

قَطُورْ [ḳaṭūr] Yaġmurı ṣapraşır bulut.

قُطارْ [ḳuṭār] İri ṭamlalı yaġmur.

قِطرْ [ḳiṭr] Erimiş baḳır ve tuc ve bir cins bürdedür ki ḳızıl levn olur anda ve عٌ beyne ᶜammān ve sāḥili el baḥir.

5.

قَطَرْ [ḳaṭar] Bir denk terekeyi ṭartıb alub daḫı ġayrisini ṭartmayub aña göre ḳiyās idüb almaḳ.

قَطَآرْ [ḳaṭār] Bir ṣudur.

قُطَآبِرْ [ḳuṭābir] دٌ bi'l Yemeni.

قِطْمِيرْ [ḳiṭmīr] Çekirdek ḳabı yarısı ya çekirdek içiniñ zār gibice ṣarlanan ḳabcıcaġı ya üst ḳabı ya çekirdek kabı üzerine ḳonan ḳaraca noḳṭacıḳ aṣḥāb-keyfiñ adıdur ve nemeş noḳta beyda ve ya sevda kema ḳala Allahu taʿālā me yem lekune min ḳıtmir ve kelbi ashabı keyf *(Beyaz ve siyah bir nokta ve Allahın dediği gibi birçekirdeği bile yok ve ashabı keyfin köpeklerinin adı).*

قِطْمَآرْ [ḳiṭmār] م

قُطْمُورْ [ḳuṭmūr] Aṣḥābı kehfiñ kelbi adıdur.

ع

قَعرْ [ḳaʿr] Her nesneniñ nihāyet buldığı yir ve deñiz dibi ve yir dibi ve deriñ olmaḳ ve ḳaʿrına irmek çanaġı heb icmek ve deriñ itmek ve yire urmaḳ ve dibinden kesmek ve düşüt bıraḳmaḳ ve çanaḳ ve evġan ve şehr ṭaʿamıñ altından ve dibinden yimek.

قُعُورٌ [ḳuʿūrün] ج

6.

قَعُورْ [ḳaʿūr] Ḳatı dibi deriñ nesne.

قَعِيرْ [ḳaʿīr] م

قَعُّورْ [ḳaʿʿūr] Deriñ ḳuyu.

قَعَرْ [ḳaʿar] ʿAḳl.

قُعآرْ [ḳuʿār] Bir ṭaġdur.

قُعْبُرْ [ḳuʿbur] İsm-i tābīʿ

قُعَيرْ [ḳuʿayr] Deriñce nesne.

قَعْسَرْ [ḳaʿser] Perk yoġun nesne ve ḳadīm nesne ve uşaḳ dökülen ḳarpuz.

قِعْطَآرْ [ḳiʿṭār] Yire urmaḳ ve baġlamaḳ ve ṭoldurmaḳ.

ف

قَفرْ [ḳafr] Ḫālī ışız yir ve māl azalmaḳ ve acıḳmaḳ ve etmek ḳatıḳsız ḳurı olmaḳ ve ḳatıḳsız etmek ve iz izlemek ve custalamaḳ ve öküz.

7.

قِفآرٌ [ḳifārün] ج

قُفُورٌ [ḳufūrün] م

قَفَرْ [ḳafer] Ḳıl ve sac ve ışız yir ḳurdı.

قَفآرْ [ḳafār] Ḳatıḳsız etmek ve ḳarılmamış ḳavit.

قَفِرْ [ḳafir] Az ḳıllı.

قَفِيرْ [ḳafīr] Zenbīl ve ḳatıḳsız.

قَفُّورْ [ḳaffūr] Ḫurmā ṭomurcuġı ḳılıfı ve bir otdur.

قُفَآخِرْ [ḳufāḫir] Yumrı bedenli.

قَفْدَرْ [ḳafder] Baḳımı çirkin nesne.

8.

قَفَنْدَرْ [ḳafander] Baḳımı çirkin nesne ve perk başlı ve küccük başlı ve büyük ayaḳlu ve ḳışa dinḳaz er ve aḳ nesne.

قَلْقَدَآرْ [ḳalḳadār] Ṣağır ḳulaḳ dinilen tuzaḳ nesne.

قَمْ [ḳamr] Ḳırbanıñ ṭaşından içeri ẓāhir olmaḳ ve ḳara baḳmadan göz ḳarıḳmaḳ ve ḥayrān olmaḳ ve uyuyub aya baḳıb yatmaḳ ve deve ṣuya ḳanmaḳ ve ota ṭoymaḳ ve nesne çoġalmaḳ ve ḳumār oynamada ġayrilere ġālib olmaḳ ve ḳumār oynamaḳ ve evlenmek ve göz ḳamaşmaḳ.

قَمِرْ [ḳamir] Çoḳ ṣu.

قَمِرْ [ḳamīr] Seniñle ḳumār oynayan er.

قَمَرْ [ḳamer] Üc gicelik ṭāze ay.

قُمْرٌ [ḳumrün] Ḳumrılar.

قُمَيرْ [ḳumeyr] ع

قِمارْ [ḳimār] Bir miḳdār rehn ḳoyuşub anı utub alamġçün olan oyun ve ḳumār oynaşmaḳlıḳ.

قَمْدَرْ [ḳamder] Uzun nesne.

9.

قِمّطَرْ /قِمطَرْ (معاً) [ḳimṭar / kimmṭar] Yumrı ḳavī deve ve ḳıṣa dinḳaz ḥarīf ve kitab ṣanduġı ve ḥarāmīler ayaġına geçürülen tomruḳ ve eğri incikli kelb.

قِمْطارْ [ḳimṭār] Süd porsımaḳ.

قُماطِرْ [ḳumāṭir] Süde māya çalınmadan ḥāṣıl olan ḫabāṯet ve yavız gün.

قَمْطَرِيرْ [ḳamṭarīr] Şiddetli yavuz gün.

ن

قَنَوَّرْ [ḳanevver] Büyük başlu nesne ve ṣarp yavuz ḫulū nesne.

قِنَّورْ [ḳinnevr] ᶜAbid memlük ve uzun nesne.

قَنُّورْ [ḳannūr] Beriyye'de bir ṭuzladur laṭif ṭuzlı.

قَنْبَرْ [ḳanber] Ḥażreti ᶜAlīniñ r.a. azadlı ḳulıdı.

10.

قَنابِرْ [ḳanābir] Çekik ḳuşları.

قِنْبِيرْ [ḳinbīr] Bir otdur ve depeli ḫōraz.

قُنَيْبِرْ [ḳuneybir] م

قَنْتَرْ [ḳanter] Ḳışa boylı.

قَنْثَرْ [ḳanṯer] م

قُنْجُورْ [ḳuncūr] Żaᶜīf ᶜaḳlı başı küccük er.

قِنَّخرْ [ḳinneḫr] Aġzı ve burnı delikleri geñiş perk avāzeli perk başlı kimse ve ṭaġdan düşen yumrı yumşaḳ pāre ve yumrı bedenli.

قُناخِرْ [ḳunāḫir] Yumrı gevdeli.

قَنْدَفِيرْ [ḳandefīr] Ḳarı ᶜavrat.

11.

قِنْدَحرْ [ḳindaḥr] Ḫalḳa tolaşıcı ve arışıcı kimse ve ġāliblıḳ.

قِنْذَحرْ [ḳinẕeḥr] م

قِنْفَخرْ [ḳinfeḫr] Yumrı bedenli.

قَنْسَرْ [ḳanser] Büyük ḳoca ve eski er.

قِنْسَرْ [ḳinser] م

قِنْسارْ [ḳinsār] Ḳocaltmaḳ.

قِنَّسرْ [ḳinnesr] Ḳatı ḳoca.

قُناسِرْ [ḳunāsir] Perk nesne.

قُناصِرْ [ḳunāṣir] م

12.

قِنْصَعْ [ḳinṣaʿr] Ḳıṣa boyunlı nesne ve ṣıḳ arḳa.

قِنْطِرْ [ḳinṭir] Ulu belā ve ügeyik ḳuşı.

قِنْطِيرْ [ḳinṭīr] م

قِنْطَارْ [ḳinṭār] Ḳırḳ ve ḳıyya altun ya bin iki yüz fulūri ya bin iki yüz ve ḳıyya altun ya yitmiş bin fulūri ya seksen bin aḳce ya yüz rıṭl altun ya gümüş ya bin fulūri ya bir öküz derisi ṭolusı altun ya gümüş ve şehrlerde muḳīm olmaḳlıḳ ve beriyyeyi terk idib köylerde ve ṭanlanmaḳ ve bir ḳıntār māla ḳādir olmaḳ ve buḫūr aġacına ḳatılan ḳoḳulu otlar.

قَنَاطِيرٌ [ḳanāṭīr] ج

قَنَاطِرٌ [ḳanāṭirün] Köpriler.

قَنْعَرْ [ḳanʿar] Gebereye beñzer bir otdur deve anı sever.

قِنْعَارْ [ḳinʿār] Büyük semiz ṭaġ keçisi.

قَنْفَرْ [ḳanfer] Ẕeker.

قِنْفَرْ [ḳinfer] Ṣaban oḳı.

13.

قِنْفِيرْ [ḳinfīr] Ḳıṣa boylı.

قُنَافِرْ [ḳunāfir] م

قُنْفُورْ [ḳunfūr] Dübür delügi.

قَنَهَوَرْ [ḳanahever] Żaʿīfce mevler nesne ve derisi yıpraḳ uzun nesne.

و

قَورْ [ḳavr] Ṭavış işidilmesün diyü ayaḳ barmaḳları ucıla yörümek ve ṣayda ḥīle itmek ve nesne ortasından degirmi pāre uyub çıḳarmaḳ ve ʿavrat sünnet itmek ve ṭāze pamıḳdan işlenmiş ip ve yiñi pamıḳ.

قُوْرْ [ḳuvrün] Ḳara ṭaşlı yirler ya ḳara ṭaşlar ve uşaḳ depeler ya büyük ṭaşlar.

قَوَرْ [ḳaver] Bir göz körlügi.

قُورُرْ [ḳurūr] م

قَوَارِيرْ [ḳavārīr] Sırçalar ve şīşeler ve göz bebekleri ve sürāḫīler ve aḳ gümüş renginde olan sırçalar.

قَوَاقِرْ [ḳavāḳir] Ḳurbaġalar.

[157/a]

1.

قَهرْ [ḳahr] Ġalebe ve ġālib olmaḳlıḳ ve ġ ve ehli islām vilāyeti üzerine kefere ḥükm itmek.

قَهَّارْ [ḳahhār] Mübālaġayile ġālib olucı ve ḫōr ve maġlub ḳılıcı.

قَهْقَرٌّ [ḳahḳarr] Perk ṭaş ve ḳurı nesne ve yaşlı ḳoca nense.

قَهْقَارْ [ḳahḳār] م

قُهْقُورْ [ḳuhḳūr] Ḳurı ṭaşdan oġlancıḳlar yapdıġı binā.

قُهْقُرٌّ [ḳuhḳurr] Zamḳ ve ḫurmā aġacı özünde ḳızılca zarcaġazdur ve sanḥ.

قَهْقَرْ [ḳahḳar] Çanaḳlar ile dizilmiş çoḳ ṭaʿām ve nesne sürtecek ālet ve ḳatı ḳara ḳarġa.

قُهَاقِرْ [ḳuhāḳir] م

قِهْقَارْ [ḳihḳār] Ḳıçın ḳıçın gitmek.

قَهْرُبَارْ [ḳahrubān] Kehrübār.

2.

قَهَنْدَرْ [ḳahender] Ḳalᶜa.

ي

قَيْدَحُورْ [ḳaydeḥūr] Yaramaz ḫulḳlı.

قَيْذَحُورْ [ḳayẕeḥūr] م

قَيْدَارْ [ḳaydār][16]

قَيْذَارْ [ḳayẕār] İbni ismāᶜil ebu el ᶜarabi.

قَيَاسِرْ [ḳayāsir] Ulu kişiler ve ṭoñuzlan böceleri ve büyük develer.

قَيْشُورْ [ḳayşūr] Şōm nesne ve köpükden biten ṭaş.

قَيْصَرْ [ḳayṣar] Rūm memleketine pādişāh olana Ḳayṣar dirler.

قَيْعَرْ [ḳayᶜar] Boġazından boġuḳ boġuḳ söyleyen er ve deriñ çanaḳ.

قَيْعَارْ [ḳayᶜār] م

3.

قَيرْ [ḳayr] Ziftlemek.

قِيرْ [ḳīr] Zift ya ḳatrān.

قَيُّورْ [ḳayyūr] Ṣoyı ṣopı adsız ṣansız olan kimse.

قَيَّارْ [ḳayyār] Ziftci ve ḳaṭrāncı ve ism-i ferasi şāᶜir-i ümmi ġulāmimi.

قَيِّرْ [ḳayyir] Üstād oḳ atıcı er.

فصل الكاف [Faṣlü'l-kāf]

كَابِرْ [kābir] Ulu nesne.

كَاثِرْ [kāṯir] Çoḳ nesne.

كَازَرْ [kāzer] ᶜAcem memleketinde bir ırmaḳdur.

4.

كَاسِرْ [kāsir] Kemük ṣıyıcı ve nūri ḳuşı ve ḳanadı yumub aşaġa süzülüci ṭavşancıl.

كَاشِرْ [kāşir] Bir nevᶜ nikāḥdur ve tebessüm idici.

كَافِرْ [kāfir] Niᶜamı allaha cāḥid olan ve çiçek ḳılıfı ve gice ve deñiz ve büyük dere ve büyük ırmaḳ ve ḳara bulut ve demür zirih ve ekin ekici ve ḫalḳdan ıraġ olan yir ve düz yir ve adam necisi ki başılmış ola ve yaş ot ve ġ ve ẓulmet ve silāḥlı er.

كَافُورْ [kāfūr] Ḫurmā ṭomurcuġı ḳılıfı ve güzel ḳoḳulı bir otdur çiçegi bābadcaya şebīh dur ve ḫurmā ṭomurcuġı ve Hind deñizinde gelür bir ġāyet güzel ḳoḳulı otdur ve aḳ çürük aġac gibi bir nesne dür ve bāġ çıbuġı gözleri ve cennetde bir bınardur.

كَارْ [kār] ġ

ب

كَبرْ [kebr] Büyümek ve yaşlanmaḳ ve yaşda büyük olmaḳlıḳ ve ᶜaẓīm ve cesīm olmaḳ.

كِبَرْ [kiber] م ve büyüklük.

[16] AE ve ES'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB, H2 ve HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

كُبْر [kübr] م ve büyük ve reyyīs ve seyyüdü'l ḳavim.

كَبِيْر [kebīr] Büyük nesne ve şerīf kimse.

5.

كُبَّار [kübbār] ج

كِبَار [kibār] م

كُبَار [kübār] Nihāyeti derecede ḳatı büyük olan nesne ya kimse.

كِبَّار [kibbār] Tekbīr itmeklik ve ulu ḳılmaḳ ve ulu olmaḳlıḳ.

كُبُرّ [kübürr] Ulu kişi.

كِبْر [kibr] Ululuḳ ve şeref ve nesneniñ muʿẓemi ve kendüzün ulu görmek ve rıfʿat ve ʿaẓamet.

كُبَر [küber] Şerīf ʿavratlar.

كَبَر [keber] Kebere otı ve ṭavıl ve bir yüce ṭaġdur.

كَبَّار [kebbār] م

6.

ت

كَتْر [ketr] Ḥaseb ve ḳadr ve her nesneniñ vesātı ve sarḫōş yöriyişi gibi yörüyüş ve küccük hevdec ve yüce hörgüc.

كِتْر [kitr] Yüce hörgüc ve ʿād ḳavmī maḳberesi ki ḳubbe gibi olur.

كَتَّر [keter] م

ث

كَثْر [keṯer] Çoġalmaḳ ve çoḳ nesne ve keṯrette ġalebe itmek.

كَثِيْر [keṯīr] Çoḳ nesne.

كُثَّار [küṯār] م ve cemāʿāt.

كِثَّار [kiṯār] Cemāʿāt.

كَثَّر [keṯer] Ḫurmā ṭomurcuġı ki aḳce tāzece nesnedir ḫurmā yapraġı arasından ṭomalur çıḳar anı ḳoparub yirler ve aña cummār daḫı dirler ibtidā belürdigi vaḳtin ismine ṭalʿ dirler ol daḫı yıż ṣoñra büyüyücek keṯer dirler.

كُثَّيْر [küṯeyr] Ġazze şehri ṣaḥibi.

د

7.

كَدْر [kedr] Ṣu bulanmaḳ ve bulanıḳ nesne ve ṣu dökmek ve ġ ve ḳurbe el Medīneti ve ot tebsirmek ve ṭolmaḳ ve uzamamaḳ.

كَدَر [keder] م ve bulanıḳlıḳ ve ḳasāvet ve büyük kesekler ve ṭutamlar.

كُدُوْر [küdūr] م

كَدِيْر [kedīr] Bulanıḳ nesne.

كَدِر [kedir] م

كُدْر [küdr] Bozca bir cins ḳuşdur.

كُدُر [küdür] Ḳalıñca eşek.

كُدُرّ [küdürr] Yavuzca ḳuntca yigit.

ر

كَرّ [kerr] Düşmān üzerine ḥamle ve hucūm itmek ve gögüs ḫırlamaḳ ve līfden örülmiş ip ve ḫurmā dirmege çıḳarılan ip ve yoġun urġan ve semer ḳaşınıñ bir yanı ve ḳoyu ve evġan ve namāzlaġı.

كُرُوْر [kurūr] م ve namāzlaġılar.

8.

كَرّاَرْ [kerrār] Yine yine ḥamle idici ve ۀ bī Iṣfahān ve ḥażreti ʿAlī r.a. dur.

كَرِيْرْ [kerīr] Gögüs ḫırıldısı.

كِرْكاَرْ [kirkār] Yine yine ḥamle itmek ve leşker ṭaġılmaḳ ve tavıḳ geñildemek ve cemʿ itmek ve defʿ itmek ve ḥabs itmek ve degirmen çevirmek ve gülmek.

كَرْكَرْ [kerker] Çīn ilinde olur bir ḳuşdur ḫıraşna dirler bir ḳuşuñ altınca uçar yörür bunuñ ġıdası ḫıraşnanıñ necisidür hevādan çımḳırır hemān ol aşaġadan ḳapar yudar gögercinden büyücekdür.

كِرْكِرْ [kir kir] Ṭavar ẕeker ḳılıfı ve bir ṭāyīfedir.

كَراَكِرْ [kerākir] Deve gögüsleri.

كُرّْ [kürr] Ḳuyu ve ʿIrāḳ ölçegi ve altı eşegin yüki ya altmış ölçek ya ḳırḳ irdebb tereke ve kilīm.

كِراَرٌ [kirārün] Evġanlar.

كَراَرْ [kerār] Efsūn boncuġı.

9.

كِرْبِرْ [kirbir] Bir nesne.

كَرْدَرْ [kerder] ʿAcem vilāyetinde bir nāḥiyedür.

كِرْداَرْ [kirdār] Binā ve aġaclar ve balçıḳdan ev.

ز

كَزَرْ [kezer] İsm-i recul.

س

كَسْرْ [kesr] Ṣımaḳ ve göz yummaḳ ve żabṭ itmemek ve ḳuş yire inmege ḳanadın yummaḳ ve matāʿī bir bir ṣatmaḳ ve yaṣdugı iki büküb yaṣdanmaḳ ve ʿużvdan bir pāre ya tamām ʿużb ya etlı yarım kemük ya az etli kemük ve ev cānibi ve çādırın üst şuḳḳası ya yire döşenen eteği ve nāḥiye ve esra ve büklüm ve bıçıḳ ve sehme irişmeyen ḥisāb.

كُسُورْ [küsūr] م ve ج ve büklümler ve bıçıḳlar.

كُسَّرٌ [küsserün] Ṣıyıcılar.

كَسِيْرْ [kesīr] Ṣınmış nesne.

كُساَرْ [küsār] Ṣınıb ḳopan pāre.

10.

كِسرْ [kisr] ʿUżvdan bir pāre ve Yemen'de köylerdür.

كُسَيرْ [küseyr] Baḥrı ʿummān üzerinde bir ulu ṭaġdur.

كُسْبَرْ [küsber] Fīl kemüginden düzülen bilezik.

كُساَبِرٌ [küsābirün] ج

كَسْكَرْ [kesker] ⇐ Bir vilāyetdür ki şehriniñ ismi Vāsiṭdir evvel zamānda andan yılda on iki bin miṣḳāl altun ḫarāc alurlar idi.

ش

كَشْرْ [keşr] Diş ṣırtmaḳ ve bir nevʿ nikāḥdur ve ḳaçmaḳ ve tebessüm.

كَشَرْ [keşer] Ḳurı etmek ve üzümi yinmiş ṣalḳım.

كُشَرْ [küşer] ۀ bi-ṣanᶜāʾ.

كِشْوَرْ [kişver] ۀ bi-ṣanᶜā.

11.

كِشآرْ [kişār] Ṣırıdaḳlıḳ itmek.

كِشْمآرْ [kişmār] Burnın açmaḳ.

كُشآمِرْ [küşāmar] Çirkin ādam.

ص

كَصِيرْ [kaṣīr] قَصِيرْ maᶜnisine.

ظ

كَظَرْ [keẓr] Yay başına kiriş geçirecek kertik itmek ve gedik itmek.

كِظَرْ [kiẓr] Oḳ ucuna ṣarılan siñir.

كُظَرْ [küẓr] Ferc ḳıyısı ve bögrek yaġı ve kertik ve gedik ve gez.

ع

كَعَرْ [kaᶜr] Oġlanıñ ḳarnı ṭolub semiz olmaḳ ve hörgüc yaġ bağlamaḳ.

12.

كَعِرْ [kaᶜir] Semirmiş oġlan.

كُعَرْ [küᶜr] Yapraḳ ucı ve ḳıyısı dikeni.

كَعآبِرْ [kaᶜābir] Cemᶜu küᶜburetin.

كُعْتُرْ [küᶜtür] Cinkilt serçe.

كِعْتآرْ [kiᶜtār] Sarḫōş gibi yörümek ve ḳatı ḳatı yilmek.

ف

كَفَرْ [kefr] Kāfir olmaḳ ve Ḥaḳ Taᶜālānıñ niᶜmetine inkār itmek ve setr itmek ve ḥaḳḳı bilürken inkār itmek ve bürümek ve ādemiden ıraġ olan yir ve fārisi kişi pādişāhını taᶜẓīm itmek ve gice ẓulmeti ve ḳarası ve maḳbere ve ṭoprаḳ ve köy ve yoġun ḳışa aġac ve ḳışa ᶜaṣā.

كُفُورْ [küfūr] م

كُفرْ [küfr] İmānıñ żıddıdur ve zift ve ḳaṭrān.

كُفآرْ [küfār] Kāfirler.

13.

كَفُورْ [kafūr] Ġāyetile niᶜmet örtüci ve eylük bilmeyici.

كَفّآرْ [keffār] م

كُفّآرْ [küffār] Kāfirler ve silāḥlı kimseler ve niᶜmet örtüciler.

كُفُرْ [küfür] Ġāyetile küfre'n-niᶜme olucılar.

كَفَرْ [kefer] Ṭavşancıl ve ḫurmā ṭomurcıġı ḳılıfı.

كَفِرْ [kefir] Yüce ṭaġ.

كِفرْ [kifr] Gice ḳarañusı.

م

كَمَرْ [kemer] Ƶeker başları ve ƶeker başı büyükliginde ġālib olmaḳlıḳ.

كُمُّرْ [kümmür] Biteşdī'r- rāʾi ƶeker ve büyük ƶeker.

كُمْتُرْ [kümtür] Yoġun ve ḳısa ve perkce nesne.

[157/b]

1.

كُمآتِرْ [kümātir] م

كِمْتآرْ [kimtār] Ḳırba ṭoldurmaḳ ve aġzını perk ipile baġlamaḳ ve berkitmek.

كُماآ̲ثِرْ [kümāṯir] Bi’s̲-s̲āʾ ḳısacıḳ nesne.

كِمْعآرْ [kimʿār] Deve hörgüci semirib yaġ baġlamaḳ.

كُمَّهْدَرْ [kümmehder] Ẕeker başı.

ن

كُناآرْ [künār] Nabḳ yimişi.

كَنانآ̲يِرْ [kenānīrün] Ṭanbüreler.

كِنْبآرْ [kinbār] Nārcīl līfinden olan ip.

كِنْتآرْ [kintār] Dinḳazca olmaḳlıḳ.

كُناآتِرْ [künātir] Dinḳazca dirneklice kimse ve er ẕekeri başı ve yoġunca ḳalıñca nesne.

2.

كُنْدُرْ [kündür] Günlük ve ḳısacıḳ ḳalınca ḥarīf ve büyük eşek.

كُناآدِرْ [künādir] م

كَنْدَرْ [kender] Rūm ḥisābından ve Ḫucūm ḥisābından bir nevʿdür.

كِنْدِ̲يرْ [kindīr] Ḳalıñca yoġunca eşek.

كُنَيْدِ̲يرْ [küneydīr] Yoġun nesne.

كُنَيْدَرْ [küneyder] م

كَناآعِرٌ [kanāʿirün] Büyük yumrı develer.

كَنْكَرْ [kenker] ف

كِنْكِوِرْ [kinkivir] دٌ beyne ḳirmīsiñ ve hemādan.

كَنَهْدَرْ [kenehder] Süd ve üzüm ṭaşınacaḳ nesne.

كَنَهْوَرْ [kenehver] Ṭaġ yumrısı gibi olan pāre bulutlar ve ḳat ḳat olan bulutlar ve iri yumrı er.

3.

و

كَوْرْ [kevr] Çoḳluḳ deve bölügi ya yüz elli ya iki yüz ya daḫı artuḳ develer ve bir süri ṣıġır ve ziyāde ve dülbend pişisi ve ḳanḳalı ve dülbend ṣarmaḳ ve döndürmek ve dürmek ve ṭabiʿat ve yir ḳazımaḳ ve sürʿat itmek ve yük barışıb götürmek ve Yemāme’de bir yirdir ve bir ṭaġdur ve cemʿ olmaḳ ve cemʿiyyet.

كُوَرٌ [küverün] Ortaca şehrler ve nāḥiyeler.

كُورْ [kūr] Pālan ya yaraġıya aġı düzülmiş hevit ve demürciniñ balçıḳdan yapma ocaġı ve eşek arusı yuvası ve bir ṭaġdur.

كَوآيِرٌ [kevāyirün] Bal arusı ḳovanları.

كُوَيَرْ [küyer] Bir ṭaġdur.

كَوْثَرْ [kevs̲er] Ġāyet ile çoḳ nesne ve ḳatı ḳalıñ toz ve islām ve nübüvvet ve çoḳ ʿaṭalı ḫayrlı kimse ve seyyid kimse ve ırmaḳ ve şol ırmaḳdur ki cümle cennet içine aḳan ırmaḳlar andan bölünüb gider.

كَوْدَرْ [kevder] İsmü reculin ẓarifin.

كَوآسِرْ [kevāsir] Kesr idici ʿavratlar ve aġac ucunı ṣıyan develer.

كَوْعَرْ [kevʿar] Semiz arslan enügi.

4.

كِوْعآرْ [kivʿār] Hörgüc yaġ bağlamaḳlıḳ.

كَوآفِرْ [kevāfir] Küfre'n-niʿme olan ʿavratlar ve cemʿi kāfūr ve mürtedd olan ʿavratlar.

كَوآفِيرْ [kevāfīr] Cemʿu ḳāfūr.

ه

كَهْرْ [kehr] Ḳahr ve ḳahr itmek ve ğörlayıb yüz burtarıb āğare ḳarşu varmaḳ ve geñizlemek ve gülmek ve ḳatı gün ḳızmak ve ṣızıb erimek ve gün yuḳarı ḳalḳmaḳ ve lehv ve lehv itmek.

كُهُورْ [kühūr] م

كُهْرُورْ [kührūr] Ḳatı dürük yüzli.

كَهْرُبآرْ [kehrübār] ف

ي

كِيرْ [kīr] Demürci körügi

كِيآرْ [kiyār] At ḳuyrığını çökeltmek.

5.

كَيِّرْ [keyyir] Ḳuyrığını yuḳarı çökeltgen at.

كَيْثَرْ [keyṯer] Çoḳ ğayrlı kimse.

كَيْزَرْ [keyzer] ه Bi-Feyrūẕābāẕ.

كَيْمَرْ [keymer] Laḳabu Ceddi'l-ferazdaḳ.

فصل اللاّم [Faṣlü'l-lām]

لِهآرْ [lihār] Zivle.

لَهآبِرْ [lehābirün] Ḳıṣa boylılar.

فصل الميم [Faṣlü'l-mīm]

مآءرْ [maʾr (bi'l-ḳaṣr)] Yara ağzı ṭağılıb bozulmaḳ ve āğeriñ kendüye ʿadāvetine tamām iʿtiḳād itmek ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve ğalḳ arasına ifsād itmek ve kişkiri virmek ve fağrlanmaḳ.

6.

مِئآرْ [miʾār] م

مَئِرْ [maʾīr] Müfsīd kimesne ve düşvār iş.

مُؤُرْ [muʾūr] ʿAdāvet ve ḳovcılıḳ.

مَئِرْ [maʾir] Müfsīd ve cemmāʿ kimse.

مِئْيَرْ [miʾyer] م

مآءْبُورْ [maʾbūr] Müttehem olan kimse.

مِئْبَرْ [miʾber] İğne ḳoyacaḳ iğnelik ve töhmet idegen kimse ve iki kimesne arasını ifsād itmek ve ağac aşlayacaḳ alet ve ince ḳumluḳ.

مُؤَبَّرْ [müʾebber] Aşlanmış ağac.

مآءْثُورْ [maʾṯūr] Şerrli kimse ve cinler işlemiş ḳılıc ya ṣırtı ḳara demürden ağızlığı ferenli olan ḳılıc.

مَئآثِرْ [maʾāṯir] Güzel menāḳibler.

مُؤْجِرْ [muʾcir] ʿİvaż virici.

7.

مآجِرْ [mācir] Murāyi ve çoḳ nesne.

مآخِرْ [māğir] Şavḳḳ idici ve gidici gelici.

مُؤَخِّرْ [müʾeğirr] Giriye ḳoyucı.

مُؤخرْ [mūʾğr] Göz ḳuyruğı ve semeriñ ard ağacı.

مِئخآرْ [miʾğār] Cümle ağaclardan yimişi ṣoñraya ḳalan ve ṣoñra yimiş dirilen ğurmā ağacı.

مآخآرْ [māḫār] ٌ Bi merve

مآخُوآرْ [māḫuvār] ٌ uḫrā bi merve.

مآخُورْ [māḫūr] Zināḫāne.

مآدِرْ [mādir] Bolandırıcı ve laḳabu muḫāriḳa.

مآرّْ [mārr] Uġrayıb geçici.

8.

مآرُورْ [mārūr] Nāzik bedenli oġlan

مِئَرّْ [miʾerr] Cemmāʿ olan er.

مآزُورْ [māzūr] Maġrib deñizinde sākin olur bir mübārek ḳuşdur deñiz sākin oldığı zamānda yumurdlar gemiciler anuñ yumurdasını göricük fırtınadan ḳurtulmaların bilüb deryāya çıḳarlar ve ḳaçan gemi bir mehlekeye düşmeli olsa ya helāk idici cānavara uġramalı olsa bu ḳuş gelib geminiñ öñünce gāh iner gāh çıḳar keʾanne bunlara helāk iʿlām ider gibi gemiciler daḫı aña göre yaraḳlarını görürler.

مآزَرْ [māzer] ٌ Bi’l maġribi.

مِئْزَرْ [miʾzer] Fite ve tummān.

مَئآزِرٌ [meʾāzirün] Müʿāvenetler.

مُؤَزَّرْ [müʾezzer] Ziyāde perk olan yardım.

مآءْسُورْ [maʾsūr] Sidigi yolı ṭutılmış.

مآءْشُورْ [maʾşūr] Ortasından bıçġuyıla biçilmiş aġac.

9.

مُوَءَشَّرْ [müveʾeşşer] Eğlenmegile ince ḳılınmış diş ve iki biçilmiş aġac.

مِئْشآرْ [miʾşār] Çekirge ḳuyruġındaġı çengel gibice nesne.

مِئْشِيرْ [miʾşīr] Şāṭırca olan yürgen deve ve at.

مُؤآصِرْ (صح) [muʾāṣir] Ḳoñşı.

مآءْصَرْ/ مآءْصِرْ (معاً) [maʾṣar/ maʾṣir] Zindān ve ḥabs olacaḳ yir.

مَئآصِرٌ [maʾāṣirün] ج

مآصِرْ [māṣir] Memesinden ṣaġılırken südi gic çıḳan ḳoyun ve perde ve ṣınır.

مآضِرْ [māḍir] Eğşimiş süd.

مآءْطُورْ [maʾṭūr] Yanında bir ḳuyudur daḫı olan ḳuyu ve aġac ḳırıntısıyla berkidilmiş ṣu.

مآطِرْ [māṭir] Yaġmurlı gün.

مِئْفَرْ [miʿfer] Şevik olan ḫıdmetkār.

10.

مآكِرْ [mākir] Aldayıcı ve kişiye yaramazlığı ṣuretini göstermici ve kişiye yaramazlığı muḳābelesinde eylük ide ide ṣon ucı bir ġurdāne ḳavlayıcı ve zeyt yaġı götürüci deve.

مَئْمُورْ [maʾmūr] Buyruḳ buyurulmış kimse.

مُؤَمَّرْ [mūʾemmer] Temlīḳ olunmış nesne ve sivri keskin ḳılınmış nesne ve nişānlu nesne ve ucu demrenli süñü ve musallat ḳılınan kimse.

مُؤْتَمِرْ [mūʾtemir] Buyruḳ ṭutucı ve berid ʿacūzuñ āḫir güni ve muḥarrem.

مَئآمِرٌ [meʿāmirün] ج

مَئامِيرٌ [meʾāmīrün] م

مآهِرْ [māhir] Ġāyet üstād olan her nesne de ve ġāyet yüzgüc kimse.

مآيِرْ [māyir] Aḫeriñ fiʿline öykünüci ve gidib gelici veʿayāline āḫer yirden azıḳ getürici ve fāsid olucı.

مآرْ [mār] ٌه

ب

11.

مَبْثُورْ [mebṯūr] Ġāyet ile ġanī olan kimse ve ḥased olunmış kimse ve sivilcili kimse.

مُبَحْثَرْ [mübeḥṯer] Bütür bütür kesilmiş süd ve dağıḳ nesne.

مَبْخُورْ [mebḫūr] Maḫmūr mest kimse.

مُبآدِرْ [mübādir] İleriye sömülcitici.

مُبَذِّرْ [mübeẕẕir] ʿAbeṯ yire māl isrāf idici.

مَبْذُورْ [mebẕūr] Çoḳ nesne.

مَبْرُورْ [mebrūr] Maḳbūl olan ḥacc.

مُبَرْبِرْ [müberbir] Arslan.

مُبَرِّرْ [müberrir] Memesi çıġıdlanıb ṭoġurması ḳarīb olan.

مِبْزَرْ [mibzir] Kāzūr toḳmaġı.

12.

مَبْزُورْ [mebzūr] Çoḳ dölli döşli olan ʿavrat.

مِبْسآرْ [mibsār] Ḫurmāsı köynümeyüb dāyim ḳoruḳ olub ṭuran ḫurmā aġacı.

مُبَشِّرْ [mübeşşir] Ḫayırla muştılayıcı.

مُبَشَّرْ [mübeşşer] Ḫayrıla muştılanmış.

مُبآشِرْ [mübāşir] Cimāʿ idici.

مَبْصَرْ [mebṣar] Ḥuccet ve delīl.

مُبْصِرْ [mübṣir] Gözüle görüci ve gözüle baḳacaḳ ve görecek yir ki aña gündüz dirler ve libās ortası ve arslan ve bir zamāndur ki duḫūl idenler buṣarāʾ olurlar.

مُبَصِّرْ [mübeṣṣir] Teʾemmülli ʿālim er.

مُبَيِطِرْ [mübeyṭir] Atlar ʿilācında üstād olan.

مَبْعَرْ [mebʿar] Deve ḳıḫlayacaḳ yir ki dübüri delügidir.

13.

مِبْعَرْ [mibʿar] م

مُبَعْثِرْ [mübeʿşir] Deberdici ve ayardıcı ve aşaġası yuḳarı döndürici.

مَبْقُورْ [mebḳūr] İki şaḳḳ olunmış.

مُبْكِرْ [mübkir] İlin yazın evvel yaġan yaġmurı ve mübekkir maʿnisine.

مِبْكآرْ [mibkār] Cümleden evvel iren ṭurfanda yimiş ve otı tiz bitegen yir.

مُبَكِّرْ [mübekkir] Ḫalḳdan öñürdi ṣabāḥla camiʿa varıcı ve ṭanlacaḳdan işine gidici er.

مِبْوَرْ [mibver] Dişi deveniñ gebe yidigini ve degil idi gini bilen erkek deve.

مُبِيرْ [mübīr] Helāk idici kimse ve yüz bin yigirmi bin müʾminī ḥabs ile naḥaḳ yire ḳatn iden ẓālim ḥaccācıñ ismidir.

مَبْهُورْ [mebhūr] Yorġunluḳdan nefesi dükenmş deve.

ت

مَتْبُورْ [metbūr] Helāk olucı nesne.

مَتْرْ [metr] Kesmek ve ip uzatmaḳ ve çekmek ve cimāᶜ itmek ve çımḳırmaḳ. [158/a]

1.

مُتَجَبِّرْ [mütecebbir] Arslan ve مُتَكَبِّرْ maᶜnisine ve azġun مُتَمَرِّدْ maᶜnisinedür.

مُتْمَئِرْ [mütmeᵓir] Ẕeker ya perk ḳatmış ẕeker.

مَتْمُورْ [metmūr] Ḫurmā ile azıḳlanan er.

مُتَخَصِّرْ [müteḫaṣṣir] Şōl kimse dirki dün namāzın ḳıla ḳıla yorulur daḫı elini böğrüne ṭayar diñlenür yine ḳılur ve fi'l-ḥadiṣü'l-mutaḫaṣṣirune yevme'l-ḳiyamete ᶜalā vucuhüm en-nūru *(Kıyamet günü mutahasırların yüzlerinden nur akacak.)*

مُتَكَبِّرْ [mütekebbir] Kendüzün ulu ṭutucı.

مُتَدَثِّرْ [mütedeṯṯir] Bürünüci kimse ve müttehem kimse.

مُتَشَذِّرْ [müteşeẕẕir] Arslan ve öykelenmiş kimse.

مُتَمَصِّرْ [mütemeṣṣir] Üc parmaḳ ucıyıla süd ṣaġıcı ve şehr olucı.

مُتَصَمِّرْ [müteṣemmir] Çemrenmiş ve ḥażırlanmış ve göyüb ṭuran.

مُتَعَسْقِرْ [müteᶜasḳir] Perk deri ve ḳayış.

مُتَشَوِّرْ [müteşevver] Ḫacīl olub utanan kimse.

2.

مُتَمَاطِرْ [mütemāṭir] Birez yaġub birez diñen yaġmur.

مُتَنَاذِرْ [mütenāẕir] Yırtıcı arslan.

مُتَدَهْكِرْ [mütedehkir] Degerlenici.

مُتَمَهِّرْ [mütemehhir] Üstād yırtıcı arslan.

ث

مَثْبُورْ [meṯbūr] Helāk ḳılınmış.

مَثْبِرْ [meṯbir] Meclis ve mafṣıl ve maḳṭaḥ ve ᶜavrat ve deve ṭoġuracaḳ yir ve deve boġazlayacaḳ mevżiᶜ.

مُثَجَّرْ [müṯeccer] Boġun boġun ot.

مَثْجُورْ [meṯcūr] Yumşaḳ bedenlü.

مُثْعَنْجِرْ [müṯᶜancir] Aḳıcı nesne.

مُثْعَنْجَرْ [müṯᶜancer] Deryā ve saṭī ve ᶜummānī.

3.

مَثْغُورْ [meṯġūr] Dişleri dökülmiş kimse.

مِثْفَرْ [miṯfer] Müttehem kimse.

مِثْفَارْ [miṯfār] م ve eyerin girisine ataġan ṭavar.

مُثْمِرْ (صح) [müṯmir] Yimişi köynimege başlamış.

مَثْمُورْ [meṯmūr] Çoḳ mal.

ج

مَجْبُورْ [mecbūr] Güc olunmış

مُجَبِّرْ [mücebbir] Seyik ṣarıcı.

مُجْتَرّْ [mücterr] Her gevişin geven ḥayvān cinsi.

مَجْحَرْ [mecḥar] Ṣığınacaḳ ve gizlenecek yir.

مَجْدُورْ [mecdūr] Ṣulı ve irinli sivilcili kimse ve lāyıḳ kimse ve eti az recul.

مُجَدَّرْ [mücedder] م

مِجْدارْ [micdār] Tereke içine dikilen oyuḳ.

مُجْزِرْ [mücẕir] Buzaġılı yaban ṣığırı.

4.

مُجَذَّرْ [müceẕẕer] Eli ayaġı dörpi gibi ḳışacıḳ yoġunca ḥarīf.

مَجرْ [mecr] Gebe deveniñ ve ḳoyunuñ ḳarnındaġı köşek ve ḳuzı ve ḳarındaġıyla bile ṣatun almaḳ ve büyük böce ve ḳumār ve muḥāḳale ve müzābene maʿnisine ve ṣuṣuzluḳ ve arıḳlıḳ ve ḥareket itdirmek ve ʿaḳl ve riyā ve çoḳ nesne.

مَجَرْ [mecer] Ḳarın ṣuyula ṭolub ḳanamaḳlıḳ ve ḳarında ḳuzı büyümek.

مِجارْ [micār] Bāġ baṭrıḳ.

مَجْرُورْ [mecrūr] Esreli nesne ve çekilmiş nesne.

مَجَرّْ [mecerr] Döğer ve mengene oḳı.

مِجَرّْ [micerr] Çekicek nesne ve demür bil.

مُجِرّْ [mücirr] Seyfu ʿuteybe.

مَجْزَرْ [meczer] Deve boġazlanacaḳ yir.

مَجْشُورْ [mecşūr] Ḳatı ögsürükli deve.

5.

مُجَشَّرْ [müceşşer] Tecribe olunmış nesne.

مُجَشِّرْ [müceşşir] Ṣığırtmac.

مِجْشَرْ [micşer] Boş olan ḥavż.

مُجْظَئِرّْ [mücẓʾirr] Şerrini ḥażırlayıb ṭuran recul.

مَجْعَرْ [mecʿar] Dübür.

مِجْعارْ [micʿār] Dāyim ḳıḫlaġan recul.

مَجْفَرْ [mecfer] Cimāʿdan kesen ṭaʿām.

مُجَفَّرْ [müceffer] Gevdesi çirkin ḳoḳulu.

مُجْفَرْ [mücfer] İçi giñiş nesne.

مِجْمَرْ [micmer] Dütsü dütüzecek ḳab ve buḫūr.

مَجامِرُ [mecāmirün] ج

مُجْمَرْ [mücmer] م ve od ḳurı yaraḳlamaḳ.

6.

مُجَيْمِرْ [müceymir] Bir ṭaġdur.

مُجْمِرْ [mücmir] Perk ṭırnaḳ ve buḫūr dütüzici.

مُجاوِرْ [mücāvir] Ḳoñşılaşıcı.

مُجَوَّرْ [mücevver] Żulm olunmış.

مُجْهِرْ [müchir] Aşikāre idici.

مِجْهارْ [michār] Dayimā cehr idici.

مُجاهِرْ [mücāhir] Aşikāre virici ⇐ ve gizli itdiġi günāha gelib bir ʿālime aşiḳāre ḳılıcı ve ʿilāc içün.

مُجهَرْ [mücher] Yüce avāzeyile ḳılınan kelām.

مُجيرْ [mücīr] Żulmden ḳurtarıcı.

مُجَيَّرْ [müceyyer] Binäsı kirecli ḥavż ya deriñce ḥavż ya küçücük ḥavż.

مُجارْ [mücār] Ḫalāṣ ḳılınmış ḳimse.

7.

ح

مُحَبَّرْ [müḥabber] Münaḳḳaş nesne ve pire ışırmasile alaca alaca olan beden ve boyunılmış çanaḳ.

مِحْبارْ [miḥbār] Otı tiz bitegen yir.

مُحْبَجِّرْ [müḥbeccir] Yoġun nesne.

مُحَتِّرْ [muḥattir] Nafaḳada müżāyaḳa virici.

مَحْثُورْ [maḥtūr] Azacıḳ emzirici az südli kimse.

مَحْجَرْ [maḥcer] Ḫarām ve ḥarīmli bāġçe ve pādişāh ḳorusı ve göz çevresi ve burḳaᶜdan ve niḳāb'dan ẓāhir olan nesne ve köy çevresi ve merᶜası.

مِحْجَرْ [miḥcer] م

مَحاجِرْ [meḥācir] ج

مُحَجَّرْ [müḥaccer] ڠ ve ṭaş gibi ḳılınmış.

مَحْجُورْ [maḥcūr] Menᶜ olunmış.

8.

مِحْذارْ [miḥẕār] Ḥaẕer idegen kimse.

مَحْذُورْ [maḥẕūr] Ḥaẕer olunmış.

مُحَرَّرْ [muḥarrer] Muḳavvem nesne ve āzādlu kimse ve ism-i ṣaḥābetin ⇐ ve mükāteb ve āzadlı kimse ve ḫāliṣ Ḥaḳ Taᶜālāya ḫidmet itmiş diyi āzād ḳılınan oġul.

مَحْرُورْ [maḥrūr] Ḥarāretli ḳimse ve ġażablı kimse.

مَحْزُورْ [maḥzūr] Ġażaba gelmiş kimse.

مَحْسُورْ [maḥsūr] Çöngelmiş göz.

مَحْسَرْ /مَحْسِرْ (معاً) [maḥsir/ maḥser] Ṭabīᶜat ve vech ve divīt.

مُحَسَّرْ [muḥasser] İncidilmiş ḥaḳīr kimse ve ism-i ṣaḥabetin.

مَحْشَرْ /مَحْشِرْ (معاً) [maḥşir/ maḥşer] Cemᶜ olacaḳ yir.

مَحْشُورْ [maḥşūr] Cemᶜ olunmış.

مَحْصُورْ [maḥṣūr] İçi ḳabż olmış ve küccük heviṭli deve.

9.

مُحْتَصِرْ [müḥteṣir] Arslan.

مُحاصِرْ [muḥāṣir] Çevre ortaya alıcı.

مُحاصَرْ [muḥāṣar] Çevre ortaya alınmış.

مَحْضَرْ [maḥżar] Ḥāżır olan cemāᶜat ve ḥāżırlıḳ ve cemᶜa ve ṣuya varacaḳ yir ve sicill.

مِحْضِرْ [miḥżīr] Gögsin ḳaldırı ḳaldırı yilen at.

مِحْضارْ [miḥżār] م

مَحاضِرُ [maḥāżirün] Cemᶜu maḥżeretin.

مَحْضُورْ [maḥżūr] Süd.

مُحْتَضَرْ [müḥteżer] Ölüm ḥāżır olmış kimse ve şeyāṭīn cemᶜ olduġı yir ve ḥiṣṣeli ḥiṣsesin alaġiçün ḥāżır olunan ṣu.

مُحَطْمِرْ [muḥaṭmir] Öykelenmiş er.

10.

مِحْظآرْ [miḥẓār] Yeşil siñek.

مَحْظُورْ [maḥẓūr] Ḥarām ḳılınan nesne ve baʿżına virilib baʿżına virilmeyen ʿaṭā.

مُحْتَفَرْ [muḥtefer] Ḳazılmış nesne.

مِحْفَرْ [miḥfer] Ḳazma balta ve bil.

مِحْفآرْ [miḥfār] م

مَحْفُورْ [maḥfūr] Ḳazılmış nesne.

مَحآفِرْ [maḥāfir] ح ve ṭavar ayaḳları.

مُحَمِّرْ [muḥammir] Ḳarında köşegi ṣarplanan deve ve bir ḳıvamdur.

مُحَمَّرْ [muḥammer] ʿArabī olan at.

مِحْمَرْ [miḥmer] Yaramaz aṣlı ve gücüle ceviren er ve nesne sürtecek ālet

11.

مُحَنْجِرْ [muḥancir] Ḳarında bir marażdur.

مَحآرْ [maḥār] Rucūʿ

مُحَوَّرْ [muḥavver] Aṣdarı ḳızıl deriden dikilme edik.

مِحْوَرْ [miḥver] Oḳlaġı ve çapraz ve baḳara degerlegi delügüne ayḳırı geçen demür ve semer aġacına ayḳırı geçürilen aġaccıḳ.

مَحآوِرٌ [meḥāvirün] ج

مَحْبَرْ [maḥber] Divīt.

مُحْتَكِرْ [muḥtekir] İḥtikār idici.

خ

مَخرْ [maḫr] Gemi ṣuda aḳub gitmek ve muḫālif esen yil ḳarşu yörüyüb gitmek ve yüzen kişi iki elile ṣuyı yara yara gitmek ve baḳara delüğini aşındırıb giñiş itmek ve ḫayż olsun içün yire ṣu ṣalmaḳ ve yir güzel olmaḳ ve ev esbābınıñ eyüsini öyürtleyib almaḳ ve deveyi çoḳ saġmaḳ ile zebūn olmaḳ gidib gelmek .

مُخُورْ [muḫūr] م

12.

مِخْوَرْ [miḫver] Od çaḳacaḳ.

مَخِيرْ [maḫīr] Ṣu ḳatılmış süd.

مَخْبُورْ [maḫbūr] Güzel ḳatıḳlı.

مُخَبِّرْ [muḫabbir] Çoḳ ḫaber virici.

مُخْتَبِرْ [muḫtebir] Ṣınayıcı.

مُخْبِر [muḫbir] Ḫaber virici.

مُخْبَرْ [muḫber] Ḫaber virilmiş.

مُخْدَرْ [muḫder] Ormanda gizlenmiş.

مُخْدِرْ [muḫdir] م

مُخَدَّرْ [muḫadder] Süstlıḳ virici.

مُخَدَّرْ [muḫadder] Perdelü.

13.

مُخْتآرْ [muḫtār] Cümle ḫalḳa içinden öründülenmiş ḫāṣ recul ve iḫtiyārı eline virilmiş kimse ve ism-i recul.

مُخَصَّرْ [muḫaṣṣar] İnce olan bil ve bögür ve ince billi ayaḳ ki ortası yire irmeye.

مَخآصِرْ [maḫāṣir] ʿAṣālar ve yoluñ yaḳını.

مُخْتَصَرْ [muḫteṣar] Taṭ vīlātı lafẓından ḥarf olunmış.

مَخْطَرْ [maḫṭer] ʿAhd.

مِخْفَآرْ [miḫfār] Odlı ve ḥayālı olaġan kimse.

مُخَمِّرْ [muḫammir] Sücī idici ve ḫamīr yoġurucı.

مُخَمَّرْ [muḫammer] Üzeri örtülmiş.

مَخْمُورْ [maḫmūr] Sarḫōş.

مِخْمَرْ [miḫmer] Ḫamīr ve sücī ḳarışdıracaḳ.

مُخَنْكِرْ [muḫankir] Āhenk idici ve çanak çalıb ırlayan kimse.

د

[158/b]

1.

مُدَآبِرْ [müdābir] Atdıġı oḳ giride ḳalan kimse.

مَدْبُورْ [medbūr] Çoḳ māllı ḳimse ve yaġırlı ṭavar.

مُدَآبَرْ [müdāber] Tersine bükülmiş ip.

مُدَبِّرْ [müdabbir] Meṣāliḥ ḳayırıcı.

مُدَبَّرْ [müdebber] Maṣlaḥatı görülmiş ve kişiniñ mevtinden soñra āzād olan ḳulı.

مُدْبِرْ [müdbir] İʿrāż idici ve ḳıçına gidici.

مَدْحُورْ [medḫūr] Defʿ olunmış ve ıraḳ ḳılınmış ve ṭard olunmış.

مُدَّخِرْ [müddeḫir] Ẕaḫīre ḳılıcı.

مَدرْ [medr] Kesek olmaḳ ve ḥāżır olmaḳ ve ḳarın büyümek ve balçıḳlar ṣıvamaḳ ve binā ṭaşları arasını ṭaş uvaġıla çivilemek.

مَدَرْ [meder] Ḳurı ṭopraḳ kesegi ya ḳurı çamur pāresi ve ḥāżırlıḳ ve ḳarın büyüklügi ve ṭaşlar ve özli balçıḳ ve ٌة bi'l-Yemeni ve'l-murād min ehli'l-medari ehli'l-ḳurā ve'l-medāyin ehli'l-medar *(kırsal ve köylerde oturanlar.).*

مُدْرٌ [müdrün] ج

2.

مَدَآرْ [medār] Devr idecek yir ve devr itmeklik ve degirmen tucınıñ altına ḳonan demür.

مِدْرَآرْ [midrār] Ṣapır ṣapır yaġmur döken bulut.

مُدِرٌّ [müdirr] Ḳatı el iñini bürüb dikilib ṭurur gibi döndüren ʿavrat ve bol süd viren deve.

مُدَعَّرْ [müdeʿʿar] Fīl rengi ve her çirkin renge dirler.

مَدَآعِيرْ [medāʿīr] Aşısı ṭutmış aġaclar.

مُدَغَّرْ [müdeġġar] Çirkin olan renk.

مُدَغْمَرْ [müdaġmer] Gizli olan ḳaḍiyye.

مِدْفَرٌّ (صح) [midferr] Düşmānı ḳıçına süren leşkerler.

مَدَآفِرْ [medāfir] ج ve عٌ liben-ī Selīm

مُدَّكِرْ [müddekir] Ḫıfẓ idici ve vaʿẓlanıcı ve ẕikr idici.

مُدَنَّرْ [müdenner] Fulūri gibi aḳ sekilli alaca ḥayvān ve fulūrisi çoḳ recul ve fulūri kesilmiş altun.

3.

مُدَوَّرْ [müdevver] Degirmi olan nesne.

مَدْهُورْ [medhūr] Başına belā gelmiş kimse.

مُدِيرْ [müdīr] Devr itdirici.

ذ

مُذَآئِرْ [müẕāʾīr] Eri döşeginden ḳaçan ʿavrat.

مُذَبَّرْ [müẕebber] Ḫayālı mekḫa.

مُذَخِّرْ [müẕẕeḫir] Kendüyi yaraġ içün ṣaḳınan at.

مَذَآخِرْ [meẕāḫir] Cevfler ve ṭamarlar ve baġarsıḳlar ve ḳarın aşaġaları.

مَذْرُورْ [meẕrūr] Ṣaçılmış toḫūm.

مُذَآرّْ [müẕārr] Yaramaz ḫulḳlı dişi deve.

4.

مَذْعُورْ [meẕʿūr] Ḳorḳub uçunmış recul.

مَذَآكِيرْ [meẕākīrün] Ẕekerler.

مُذَكِّرْ [müẕekkir] Āḫiret aḥvālini eğdirici.

مُذَكَّرْ [müẕekker] Ẕekerlü kimse ve perk ṣulı ḳılıc ve yavuz gün.

مُذْكِرْ [müẕkir] Eve erkek ṭoġurucı ʿavrat ve ulu belā ve maḫuf yol.

مَذْكَرْ [meẕker] Añacaḳ yir.

مَذْكُورْ[meẕkūr] Añılmış.

مِذْكَارْ [miẕkār] Erkek ṭoġurḳan ʿavrat ve bahādırlar gidecek mahūf yol.

مَذرْ [meẕr] Yumurda yiydin olmaḳ ve keklik azmaḳ ve nefs çirkin ḳoḳmaḳ ve cevz içi acıyıb porsımaḳ ve ṭaġılmaḳ.

مَذَارّْ [meẕārün] دّ beyn vāsiṭ ve'l Baṣrati.

5.

مِذَارْ [miẕār] Ḳovcı olan ʿavrat.

مُذَمَّرْ [müẕemmer] Baş agşası.

مُذَمِّرْ [müẕemmir] Elini gebe deve fercine ṣoḳub köşegini erkek midür dişimidür diyü gören ve bilen recul.

ر

مَرّْ [merr] Uġramaḳ ve gelmek gitmek ve geçib gitmek ve müstemmir olmaḳ ve kerreler ve acımaḳ ve ip ve bil ve ṭutamaḳ ve żarar virmek ve ḳazma balta ve mesraʾ maʿnisine ve deve arḳasına ip bağlamaḳ.

مُرُورْ [mürūr] م ve kerreler.

مِرَارّْ [mirārün] م

مِرَرّْ [mirarün] م ve cemʿ mirratin.

مُرّْ [mürr] Acı nesne ve bir otdur.

مُرَارْ [mürār] Bir acı otdur yiyen deveniñ ṭuṭaḳları ṭaşıra devrilür ve dişleri ṣırıdır.

6.

مَرِيرْ [merīr] ʿAzīmet ve hic nesne olmayan yir.

مَرَايِرّْ [merāyirün] ج

مُرَّارْ [mürrār] Dı mışk ʿaḳabesi.

مَرَارْ [merār] Dükenmeklik.

مَرَّارْ [merrār] İsmü ricālin.

مَرْمَرْ [mermer] ف ve ḳaftān biçimi ve ṣulı anār ve yumşaḳ nāzik bedenli.

مَرْمَارْ [mermār] م

مُرَامِرْ [mürāmir] م ve evvel ʿArabī ḫaṭṭını yazan recul.

مَرَامِرْ [merāmir] Bāṭıl nesne.

مِرْمآرْ [mirmār] Ġażab itmek ve yir yüzine ṣu aḳıtmaḳ.

7.

ز

مُزْئِرْ [müzʾir] Gögsin otdurub girleden kimse.

مُزْئَبَرْ [müzeʾber] Kenārı diftiklenmiş ḳumāş.

مُزْئَبِرْ [müzeʾbir] م

مِزْبَرْ [mizber] Yazu yazacaḳ ḳalem.

مَزْبُورْ [mezbūr] Yazılmış.

مُزَوْبَرْ [müzevber] Kenārı diftikli.

مُزَيْبَرْ [müzeyber] م

مَزْحُورْ [mezḥūr] Ḳarın aġrısına uġramış recul.

مُزَعْفَرْ [müzaᶜfer] Pālūẕa ve arslan ve zaᶜfirāna boyanmış libās.

8.

مُزْدَفَرْ [müzdefer] Avāzeyile olan teneffus ve nesne ve saṭī ve at gögsünde avāze çıḳacaḳ yir.

مُذْفَرْ [müẕfer] م

مَذْفُورْ [meẕfūr] Ṭar yörüyüşli at.

مِزْمآرْ [mizmār] Ḳamışdan olan düdük ve zeburda olan āhenkli söz ve duᶜā.

مَزآمِيرُ [mezāmīrün] ج

مُزْمَهِرُّ [müzmehirr] Ṣırıdaḳ dişlü ve öykelenmiş er.

مَزْرْ [mezr] Ṭaṭmaḳ içün şōrbadan bir pāre alub sömürmek ve ẓarīf recul ve demür yürekli olmaḳ ve yüce yir ḳomayub düz itmek ve göñülde kīn ṭutmaḳ ve yimişiñ çekirdegi ḳatmaḳ.

مَزِيرْ [mezīr] Ẓarīf recul ve perk renkli.

مِزْرْ [mizr] Aḥmaḳ ḫarīf ve arpa ve ṭarı bozası ve aṣl.

9.

مَزآرْ [mezār] Ziyāret idecek yir ve ziyāret itmeklik.

مُزَوِّرْ [müzevvir] Yalana ṣūret virici ve yalan düzüci ve şehādet ibṭāl idici.

مُزَوَّرْ [müzevver] Ḳarnı yoḳlanmış deve.

مِزْهَرْ [mizher] Ṭanbure ve meşᶜale.

مَزآهِرُ [mezāhirün] ج ve عٌ

س

مَسْرْ [mesr] Ḳılıc ṣıyırmaḳ ve ṭarlıḳdan çıḳarmaḳ ve ġammāzlıḳ itmek ve şerre ḳındırmaḳ.

مَسْبُورْ [mesbūr] Güzel renklü.

مِسْبآرْ [misbār] Yaraya ṣoḳulan fetīl.

مُسْبَئِرُّ [müsbeʾirr] Gice içine gizlenen ve gice giden.

10.

مُسْبَكِرُّ [müsbekirr] Aşaġa ṣarḳan sac ve tamām kemāl bulan yiğit.

مِسْتَرْ [mister] Bürünecek nesne ve ṭırnaḳ derisi ve perde.

مَسْتُورْ [mestūr] Örtülü nesne.

مُسْجَرْ [müscer] Ḳızdırılmış nesne ve sākin olan deryā ve çoḳ ṣulu deñiz ve dizilmiş incü.

مَسْجُورْ [mescūr] م

مُسَجَّرْ [mescūr] م

مُسَوْجَرْ [müsevcer] م

مُسْجَئِرّْ [müsceᵓirr] Perk nesne.

مُسْجَهَرْ [mescūr] Ḳatı aḳ nesne.

11.

مُسَحَّرْ [müseḥḥar] Mücevvef nesne.

مَسْحُورْ [mesḥūr] Ṭaᶜāmdan ve mekāndan Āzmurda olmış ve sihr olunmış.

مُسْحَنْفِرْ [müsḥanfir] Giñiş şehr ve üstād recul ve ṭoġrı yol.

مُسِرّْ [müsirr] Sürūr virici ve gizli idici.

مَسارّْ [mesārr] Yemen'de bir ḥiṣārdur.

مُسَيْطِرْ [müseyṭir] Gözci olan ḥāfıẓ ve müsellaṭ ḳılınan kimse.

مُسَطَّرْ [müseṭṭar] م ve saṭır saṭır ḳılınmış.

مِسْطَرْ [misṭar] Saṭır yiri belli idecek ālet.

مُسْطارْ [müsṭār] Baş aġırdan sücī ya ḳatı ekşi olan sücī ya yiñi sücī ve hevaya aġmış toz.

12.

مَسْطُورْ [mesṭūr] Saṭır saṭır yazılmış yazu.

مُسْتَطِيرْ [müsteṭīr] Ṭaġılub uzayıb yuḳarı aġıcı ve girmiş deve ve kelb ki yalıġa.

مُسْتَطارْ [müsteṭār] Uçub giden yorġa at.

مُسْتَخْمِرْ [müsteḫmir] Yekri olan ḥarīf.

مُسْتَدِيرْ [müstedīr] Degirmi.

مُسْتَدارْ [müstedār] Çevresini devr idecek nesne.

مِسْعَرْ [misᶜar] Küsegü ve māşa ve cenk odunu yaḳıcı ve uzun boyun ya perk boyun ve apışıb ṭuran at.

مَسآعِرْ [mesāᶜir] ج ve ḳoltuḳlar ve dirsekler.

مِسْعارْ [misᶜār] Küsegü.

13.

مَسْعُورْ [mesᶜūr] Ṭaᶜām yimege ḥariṣ olan gerçi kim ḳarnı ṭobṭolu yise daḫı ve delü kişi.

مَسْعَرْ [mesᶜar] Ḳayışıñ ince ucı ve ḳızmaḳlıḳ.

مُسافِرْ [müsāfir] ف ve yolcı ve şol yabān öküzi.

مَسافِرْ [mesāfir] Yüzden āşikāre olan yirler.

مِسْفَرْ [misfer] Süpürge ve çoḳ seferli kimse ve sefere ḳavī kimse ve mücellid şüfresi.

مِسْفارْ [misfār] Çoḳ sefer idegen kimse.

مُسَفِّرْ [müseffir] Kitāblara cildler işleyen meclid.

مِسْقارْ [misḳār] Bekmezi aḳan ḫurmā aġacı.

مِسْكِيرْ [miskīr] Çoḳ sarhōş olucı.

مُسْكِرْ [müskir] Sarhōşlıḳ viren nesne.

مُسَكَّرْ [müsekker] Maḫmūr kimse.

مُسامِرْ [müsāmir] Uyḳu uyumayıcı.

مِسْمارْ [mismār] Demürden olan mıḫ ve her berkidecek nesne.

[159/a]

1.

مَسآمِيرٌ [mesāmīrün] ج

مَسْمُورْ [mesmūr] Az etli perk kemükli ve siñirli iğdiş ḥarīf ve ḳarıḳlı ışırılmış etmek.

مُسْمَدِرٌ [müsmedirr] Ġāyet ile uzun ṭoġrı yol ve muḥkem söz.

مُسْمَقِرٌ [müsmeḳirr] Ġāytile issi gün.

مُسْمَهِرٌ [müsmehirr] Ḳıvama gelmiş perk ẕeker.

مُسَوَّرْ [müsevver] Ḳolı bilezikli ʿavrat ve ḳolda bilezik yiri ve ism-i muḥaddisin.

مِسْوَرْ [misver] Seḫtiyāndan dikilmiş yaṣdıḳ ve ibnü Maḫreme.

مَسْوَرْ [mesver] Yemen'de iki ḥiṣārdur.

مُسْهِرْ [müshir] Uyḳusuz ḳoyan nesne.

مَسُورْ [mesūr] İşlemiş yol.

مَسِيرْ [mesīr] Seyre gitmeklik ve seyr idecek zamān ve seyr.

2.

مُسَيَّرْ [müseyyer] Yol yol olan Mıṣr alacası.

مُسْتَأْجِرْ [müstaʾcir] Kirāya ve ücrete ṭutucı.

مُسْتَجِيرْ [müstecīr] Ḫālāṣ idici.

مَسآحِرْ [mesāḥir] Ṭavar ve miḳdār.

مَسآخِرُ [mesāḫirün] Masḫaralar san-şan خ arapça yazılışına bak.

مُسْتَبْصِرْ [müstebṣir] Taʾemmül idici.

مُسْتَعِيرْ [müsteʿīr] Ṭutmaġa eyreti nesne alıcı.

مُسْتَعآرْ [müsteʿār] Eyreti ya alınmış nesne.

مُسْتَقِرٌّ [müsteḳirr] Ḳararlaşıcı.

3.

مُسْتَقَرٌّ [müsteḳarr] Ḳarar ṭutacaḳ yir ve oturaḳ.

مُسْتَبْذِرْ [müstebẕir] Nufūẕ idici nesne ve geçici nesne.

مُسْتَهْتَرْ [müstehter] Bir nesneye meşġūl olub döküldügüni söküldigini ʿaybına almayan recul ve abāṭılı çoḳ kimse.

مُسْتَنْفِرْ [müstenfir] Ürküdüci kimse.

مُسَعَّرْ [müseʿʿar] Aġır narḫ virilmiş nesne ve ḳızdırılmış.

مُسْتَشِيرْ [müsteşīr] Ṭanışıcı.

مُسْتَشآرْ [müsteşār] Ṭanışılan recul.

مُسْتَمْطِرْ [müstemṭir] Yaġmura muḫtāc nesne ve ṭınmayan recul ve ḫayra ṭālib olan yaġmura ṭoḳunmış nesne.

مُسْتَمْطَرْ [müstemṭer] Āşikāre olan mevżiḥ.

مُسْتَقْرِرْ [müsteḳrir] Bir kişiden çoḳ ʿaṭār recāsına bir miḳdār nesne göndüren recul.

4.

ش

مَشْبَرْ [meşber] Irmaġa ṣu varan gedik ve kesik ve derecik.

مَشآبِرْ [meşābir] ج

مُشَبِّرْ [müşebbir] Güzel idici ve taᶜẓīm idici ve sulṭānımız Hüseyne laḳab ḳodı zirā Hārūn peyġamberiñ oġlı adı yidi.

مِشْجَرْ [mişcer] Hevdec aġacı.

مُشْجِرْ [müşcir] Aġaclı yir.

مُشَجَّرْ [müşeccer] Aġac şeklinde ḳılınan nesne.

مَشْجَرْ [meşcer] Aġac bitecek yir.

مَشْرْ [meşr] Aġac dibinden ṭāze kel çıḳmaḳ ve iẓhār itmek.

مِشْرْ [mişr] Ḳatı ḳızıl recul.

5.

مَشَرْ [meşer] Ṣalınma bulanma ve şetm ve mecv.

مُشْحَنْزِرْ [müşḥanzir] Sögmege yaraḳlanan kime.

مُشْحَنْظِرْ [müşḥanẓir] Ḳızıl gözli kimse.

مُشَرْشِرْ [müşerşir] Arslan.

مُشَاطِرْ [müşāṭir] Enük evi seniñ evine mutaṣıl olan recul ve nıṣf idici.

مَشْعُورْ [meşᶜūr] Yilmeklik ve ṭoymaḳlıḳ.

مَشْعَرْ [meşᶜar] Ṣıġıntılanacaḳ ve ḳuytılanacaḳ ve gölgelenecek sıvıḳ aġac.

مَشَاعِرْ [meşāᶜirün] ج ve ḥaccıñ manāsını ve ᶜalāmātı.

6.

مِشْعَرْ [mişᶜar] Müzdelife.

مِشْفَرْ [mişfer] Deve ṭuṭaġı ve ᶜArab ṭuṭaġı.

مَشَافِرْ [meşāfirün] ج

مُشَفِّرْ [müşeffir] Ṭarıraḳ dirlik.

مُشْفَتِرّْ [müşfetirr] Ḳılı ürperden ve dikilib ṭuran ve ḥāżır baş.

مُشَقَّرْ [müşeḳḳar] Büyük çanaḳ ḥışnun bi'l Baḥreyn ve güsāleden olan ḳırba.

مَشَاقِرْ [meşāḳir] ᶜṬ ve ḳum yıġını.

مِشْكَارْ [mişkār] Gögsi südile ṭolı deve.

مَشْكُورْ [meşkūr] İḥsānıla maᶜrūf ve meşhūr olan.

7.

مُشَمِّرْ [müşemmir] Ehli tecribe olan recul.

مُشْمَخِرّْ [müşmeḫirr] Ġāyet yüce ṭaġ.

مَشَارْ [meşār] Ḳovan.

مُشَارْ [müşār] Ḳovandan bal çıḳarmaḳlıḳ.

مُشُورْ [müşūr] Ḳovandan çıḳmış bal.

مِشَارْ [mişār] Yir aḳdarmaḳlıḳ.

مِشْوَارْ [mişvār] Ḳovandan bal çıḳaracaḳ ālet ve ḫaber virecek yir ve neẓergāh ve ṭavar öñünde artıb ḳalan ᶜalef ve ṭavarı müşteriye ᶜarż idecek yir ve ṭayınacaḳ yir ve ḥalāc yayı girişi ve deve semirmek ve güzellenmek ve at ẕekeri.

مَشَاوِرُ [meşāvirün] Aḳdarmalar.

مَشَايِرُ [meşāyirün] ج

مَشُورْ [meşūr] Müzeyyen nesne.

مُشَوَّرْ (صح) [müşevver] Aṣbir çiçegile boyanmış nesne.

8.

مَشْهُورْ [meşhūr] Belli nesne ve dilde añılur kimse ve āşikāre.

مَشَاهِرُ (صح) [meşāhirün] ج

مُشَهْبَرْ [müşehber] Büyük başlu.

مُشْتَارْ [müştār] Ḳovandan bal çıḳarıcı.

ص

مَصرْ [maṣr] Üc barmaḳ ucıyla ya ibhāmıla sebbābeyile meme ṣaġmaḳ ve ṭavarıñ eşiñin ve yörüyüşin çıḳarmaḳ.

مِصرْ [miṣr] İki nesne arasında olan perde ve ṣınır ve ḳab ḳacaḳ ve muᶜaẓẓem şehr ve ḳızıl balçıḳ ve meşhūr olan şehr anı Mıṣr bin-i Nūḥ a.m. binā itmişdür.

مَصُورْ [maṣūr] Ṣaġmaḳda südi gic çıḳan deve.

مِصارْ [miṣār] ج

مَصائِرْ [maṣāᵓir] ج م

9.

مَصارْ [maṣār] Mıṣri olan eşekler.

مَصِيرْ [maṣīr] Baġarsıḳ ve ṣu cemᶜ olub varacaḳ yir ve rucūᶜ itmeklik.

مِصْطارْ [miṣṭār] Ekşi sücī.

مُصَيْطِرْ [müṣaytir] مُصَيْطِرْ maᶜnisine.

مَصْبُورْ [maṣbūr] Maḥbūs er.

مُصْحِرْ [müṣḥir] Arslan.

مُصْخِرْ [müṣḫir] Ṭaşlı yir.

مُصْدِرْ [müṣdir] Cimāẕiye'l ulā ayı.

مُصَدَّرْ [müṣadder] Gögsi ḳuvvetlü ve ᶜaraḳ gögsüne dek çıḳmış ve gögsi aḳ ḳoyun ve at ya gögsi ḳara ḳoyun öñce geçen at ve yilegi ṭarafı yoġun oḳ ve saṭranc aġacınıñ reᵓīsi ve arslan ve ḳurt.

10.

مَصْرُورْ [meṣrūr] Ṣıḳ turb gibi olan ṭırnaḳ ya ṭaracıḳ ṭırnaḳ.

مُصْطَرّ [müṣṭarr] م

مَصارّ [meṣārr] Baġarsıḳlar.

مُصْعَرْ [müṣᶜar] Perk ḳırba.

مُصْعَنْفِرْ [müṣᶜanfir] Tīz geçici nesne.

مَصْفُورْ [meṣfūr] Ac ḳarınlu kimse.

مُصَفَّرْ [müṣaffer] م

مُصَفِّرْ [müṣaffir] Oṣurucı.

مِصْفارّ [miṣfārr] م ve ṣarı beñizli.

11.

مُصْمَقِرّ [müṣmeḳirr] Ġāyet issi gün.

مُصابِرْ [müṣābir] Ḥabs idici.

مَصْدَرْ [maṣdar] Doġacaḳ yir ve doġmaḳlıḳ ve doġmış nesne ve deveniñ çöküb yatdıġı yir ve urumu yataġı.

مَصادِرُ [maṣādirün] ج

مَصْدُورْ [maṣdūr] Doġmış nesne.

مُصَوِّرْ [müṣavvir] Ṣūret düzüci.

مُصَوَّرْ [muṣavver] Düzülmiş ṣūret.

ض

مَضْبُورْ [maḍbūr] Ḳat ḳat et baġlamış deve ve deste deste baġlanmış nesne ve ḳunt dinḳazca gevdeli nesne.

12.

مُضَبَّرْ [müḍabber] م ve arslan.

مُضْجِرْ [müḍcir] Żecretli kimse.

مَضاجِرْ [maḍācir] ج

مَضاجِرْ [maḍācir] م

مُضِرٌّ [müḍirr] Żararlı kimse ve yaramaz ḫālli ve alçaḳ nesne ve iki ᶜavratlı er.

مَضْرُورْ [maḍrūr] Żararlanmış.

مَضارِرٌ [maḍārirün] ج ve neşātlılar.

مَضْفُورْ [maḍfūr] Ḳıldan örülmiş urma.

مُضْمَرْ [müḍmer] Gizlenmiş nesne ve żamīrle ẕikr olunmış nesne ve gizlenecek mevżiᶜ.

13.

مُضَمَّرْ [müḍemmer] Tamām yaraġın bulub ḳoşuya yaramış at.

مِضْمارْ [miḍmār] At yaraġ idib bisleyecek gizli āḫūr ve at ḳoşısı yiri ve meydān.

مُضْطَمِرٌّ [müḍṭemirr] Dizilmiş incü.

مَضرْ [maḍr] Süd ve boza eğşimek ve aġarmaḳ.

مَضَرْ [maḍar] م

مُضُورْ [müḍūr] م

مَضِيرْ [maḍīr] Eğşimiş süt.

مَضِرْ [maḍir] م

مُضَرْ [müḍar] İbnü nizār ebu ḳabīleti dāyimā ekşi süd icdiginden ötüri ad ṭaḳılmış ya aḳ beñizlilikden ola.

مُضْطَرٌّ [müḍṭarr] Çāresiz kimse ve ṭar yörüyüşli at.

[159/b]

1.

مِضرْ [miḍr] Żāyiᶜ olmaḳlıḳ.

ط

مَطرْ [maṭr] Yaġmur yaġmaḳ ve yaġmura uġramaḳ ve at sekirtmek ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve kişiye ḫayr işlemek ve ḳuş süzülüb ucmaḳ ve nesne almaḳ.

مَطَرْ [maṭar] Yaġmur ve yaġmurlar ve ism-i ṣaḥābiyyine ve muḥaddiṯīne ve yaġmura ṭoḳunmaḳlıḳ.

مُطُورْ [müṭūr] Yire btmaḳ ve gitmek ve isrāᶜ itmek.

مَطّارْ [maṭṭār] Ḳatı yılıcı at.

مَطِرْ [maṭir] Yaġmurlı gün.

مَطِيرْ [maṭīr] م

مُطرْ [müṭr] ᶜĀdet ve ḳamçı ve töre ḳayışları.

مُطارْ [müṭār] Ṭāyif yanında bir deredür.

مَطارْ [maṭār] ġ libenī temīm ve aġzı giñiş ḳuyu.

2.

مِطْرِيرْ [miṭrīr] Acı dilli yüzsüz ᶜavrat.

مُطَيرْ [müṭayr] İsm-i reculeyni tābīyyeni.

مِطْمَرْ [miṭmer] Endāze ipi ki yapucı ipidir ve ḥadīṯ maᶜnisinedür.

مَطامِيرٌ [maṭāmīrün] ج ve çuḳurlar.

مِطْحَرْ [miṭḥar] Arslan ve oḳı ıraġa süren yay ve ıraġa giden oḳ.

مُطَخَّرْ [müṭaḫḫar] Uzun olan demren.

مُطَخْرَرْ [müṭaḫrar] Żaᶜīfce nesne.

مُطِرٌّ [müṭirr] Maḥallinde vāḳiᶜ olmayan ġażab.

مِطْمآرْ [miṭmār] Yaradılmış ve ḫūy ve ḳılıḳ ve yapıcı ipi ve eski libāslar geyegen kimse.

مُطَمِرٌ [müṭamirr] Helāk idici.

3.

مُطْمَحِرٌ [müṭmeḥir] Ṭobṭolu olan çanaḳ.

مُطآهِرْ [müṭāhhir] Pāk idici.

مُطَهَّرْ [müṭahher] Temīz ḳılınmış.

مِطْهَرْ [miṭher] Temīzleyecek ālet.

مُطآرْ [müṭār] Demür yüreklü çapuk muḳdim er.

مُطَيَّرْ [müṭayyer] Buḫūr aġacı ve ṣınmış yarıḳ nesne ve bürde ve uçurulmış ḳuş.

ظ

مُظْرُورْ [müẓrūr] Müdevver ḳıyısı keskin ḳayġan ṭaş.

مَظآرِيرٌ [meẓārīrün] ج

مَظْفُورْ [meẓfūr] Fuṣatı bulunmış kimse.

4.

مُظَفَّرْ [müẓeffer] Her diledigi nesneye furṣat bulan er.

مِظْفآرْ [miẓfār] م ve diken çıḳaracaḳ ālet.

مُظَهَّرْ [müẓahher] Arḳalı kimse ve yardımlı kimse.

مَظْهَرْ [meẓher] Nesne āşikāre olacaḳ yir.

مَظآهِرْ [meẓāhir] ج

مُظْهِرْ [müẓhir] Āşikāre idici.

ع

مَعْبَرْ [maᶜber] Geçüb gidecek kenār ve ڈ bi sāḥili baḥri'l-Hindi.

مُعْبَرْ [müᶜber] Çoḳ tüli deve ve bol yilekli oḳ ve daḫı sünet olmamış baliġ olmalı oġlan.

مِعْبَرْ [miᶜber] Köpri.

5.

مَعآبِرٌ [maᶜābīrün] Gemi lengerine baġlanan aġaclar.

مِعْجَرْ [miᶜcer] ᶜAvratlar başına aşaġadan yuḳarı ṣardıḳları büründücük ve ṣaḳa ṣarıḳ yeni bir libāsdur ve lifden örülmiş çuvāl.

مَعْجُورْ [maᶜcūr] Dilencīler isteyiyeli isteyiyeli hic mālı ḳalmayan er.

مُعَنْدِرْ [muᶜandir] Perk yaġan yaġmur.

مُعَذَّرْ [muᶜaẕẕer] Yanaḳ.

مَعْذُورْ [maᶜẕūr] ᶜÖẕri maḳbūl olan.

مِعْذآرْ [miᶜẕār] Perde ve delīl ve ḫüccet.

مَعآذِيرٌ [maᶜāẕīrün] ج ve cemᶜ maᶜẕireti.

مُعَذِّرْ [muᶜaẕẕir] Ḫalāṣ içün ᶜöẕr dilenici ya yalandan bahāneyile ᶜöẕri yoġılan ᶜöẕr idici.

6.

مُعْذِرْ [müᶜẕir] Ḥaḳīḳat gerçekden ᶜöẕri olub suçını dilenici.

مِعْرآرْ [miᶜrār] Ṭazlaḳ olan ḫurmā aġacı.

مُعَبِّرْ [muᶜabbir] Müşkil beyān idici.

مُعَبَّرْ [müᶜabber] Beyān olunmış nesne ve cebelün bi'd-dahnāᵓi.

مُعْتَرٌّ [müᶜterr] Faḳīr kimse ve sūᵓāl içün saña kendüni ᶜarż idüb lākin dilenmeyen kimse ⇐ sūᵓāl içün saña

kendüni ᶜarż idüb lākin dilenmeyen kimse.

مَعْرُورْ [maᶜrūr] Ṣovuḳdan buymuş kimse.

مُعَبْهَرْ [müᶜabher] Nerkeslik.

مَعَرّْ [maᶜarr] On bir köydür Şām memleketinde.

مَعرْ [maᶜr] Ḍarbdan ṭırnaḳ sıvışıb çıḳmaḳ ve cümle alın ṣaçı dökülmek.

مَعِرْ [maᶜir] Ḳılı ya tüyi dökülmiş edik ve ṭırnaḳ üzerine ṣarḳan ḳıl ve dürük yüzli kimse ve az yimişli ḫurmā aġacı ve yire yapışḳan nesne.

مَعْسُورْ [maᶜsūr] Yoḫsūl ve düşvārlıḳ ve borclı.

7.

مُعْسِرْ [muᶜsir] Müżāyaḳalı kimse ve borclı er.

مِعْسَرْ [miᶜser] Borclısına ġāyet mużāyaḳa virici kimse.

مُعَسْكَرْ [muᶜasker] Leşker cemᶜ olacaḳ yir ve örümi.

مِعْشَارْ [miᶜşār] On bölükden bir bölügi ve südi bolalmış deve.

مَعْشَرْ [maᶜşer] On on ve cemāᶜat ve reculün ehli ve ins ve cinn.

مَعاشِرْ [maᶜāşir] ج

مُعَشِّرْ [müᶜaşşir] Devesi ṭoġurmış kimse ya botlacı olmış ola.

مُعَصَّرْ [muᶜaṣṣar] Ṣıġınacaḳ yir.

مُعْصِرْ [müᶜṣir] Henüz baliġ olmış ᶜavrat ve ṣıḳıcı.

8.

مَعاصِرُ [meᶜāṣirün] ج

مَعاصِيرُ [meᶜāṣīrün] م

مُعْتَصِرْ [müᶜteṣir] Ḥācet görüci ve cimāᶜ idici ve kendisi içmek içün sücī ṣıḳnan kimse ve ṣıçacaġı gelmiş ḳıṣḳamış kimse.

مُعَجْفَرْ [müᶜacfer] Cimāᶜdan kesen ṭaᶜām.

مَعافِرْ [maᶜāfir] Bi'l fetḥi دٌ ve ebū Ḥayyin min hemedān ve ileyhimā yünsebu's-siyābu *(Elbiseleriyle meşhur olan Hamadanlı Ebu Ḥayyin.).*

مِعْصَرْ [miᶜṣar] Mengene.

مِعْصارْ [miᶜṣār] Şarāpane.

مَعْصُورْ [maᶜṣūr] Ṣıḳılmış nesne.

مَعْصَرْ [maᶜṣar] Cevmerd.

مُعْتَصَرْ [müᶜteṣar] م ve ḳoca bunamaḳ ve ᶜömr ve ṣıçacaġı gelmiş kimse.

مُعَصْفَرْ [müᶜaṣfer] Aṣbir çiçegile ṣaruya boyanmış libās.

مِعْطِيرْ [miᶜṭīr] Dāyimā güzel ḳoḳular ṣaçınan ᶜavrat ve güzel ḳoḳulı ḳızıl ḳıvırcıḳ deve.

9.

مِعْطارْ [miᶜṭār] م ve ḳatı güzel dişi deve.

مُعْطِرْ [muᶜṭir] م

مُعاصِرْ[müᶜāṣir] Bir zamānda āḫerile yaşdaş olucı.

مُعافِرْ [müᶜāfir] Rıfḳıla yörüyici.

مُعَطَّرْ [müᶜaṭṭer] Güzel rāyiḥa ile ḳoḳulanmış.

مَعْقُورْ [maᶜḳūr] Kelbe ṭalanmış kimse.

مِعْقَارْ [miᶜḳār] Yaġır idegen eyer ve semer ve mülāzım.

مِعْقَرْ [miᶜḳar] م ve bindigini yaġır idegen er.

مُعْقِرْ [müᶜḳir] م ve gezlesi çoḳ er.

مِعْكَرْ [miᶜker] Ḥamle idegen.

10.

مُعْتَمِرْ [müᶜtemir] Ziyāret ḥaccını idici ve ziyāret idici ve ḳaṣd idici.

مَعْمَرْ [maᶜmer] Ṣuyı ve otı bol menzil ve ism-i recul.

مُعَمَّرْ [müᶜammer] ᶜÖmri uzadılmış.

مِعْمَارْ [miᶜmār] Ḳatı üstād bennā.

مَعْمُورْ [maᶜmūr] ف

مُعِيرْ [müᶜīr] ᶜĀriyete virici.

مُعَيِّرْ [müᶜayyir] ᶜAyblayıcı ve ᶜayarcı.

مَعايِرْ [maᶜāyir] ᶜAyblar.

مِعارْ [miᶜār] Yoldan ṣapıb ṣacını alıb gidi viren at.

مُعارْ [müᶜār] Yaraġ olunmış ince at ya ḳuyruġı yoluḳ ay ya semiz at ve eyerti nesne.

11.

مِعْيارْ [miᶜyār] Çeki ve çekim.

غ

مِغْبارْ [miġbār] Tozlanmış aġac ve cümle ṭoġuranlardan ṣoñra südi bolalan deve.

مُغَبَّرْ [müġabber] Gözlenmiş.

مَغْبُورْ [maġbūr] Ş̱umām ve ᶜuşer ve rimiş̱ posı ki bala beñzerdür.

مُغْثُورْ [muġş̱ūr] م

مِغْثَرْ [miġş̱er] م

مَغاثِيرٌ [meġāş̱īrün] ج

مُغَثْمِرْ [müġaş̱mir] Ḥaḳlar batırıcı müfsid kimse.

مُغَثْمَرْ [müġaş̱mer] Çirkin ṭoḳunmış iri biz ve ayırtlanmamış elenmemiş un ve etmek.

مَغْدِرْ/ مَغْدَرْ (معاً) [maġder/ maġdir] Vefāsız kimse.

مَغْرُورْ [maġrūr] Aldanmış ve ġāfil er.

12.

مُغَذْمِرْ [müġaẕmir] Yidigini işleyici orta eri.

مُغارٌّ [müġārr] Südi az deve.

مَغارٌّ [maġārrün] ج

مُغْزَرْ [müġzer] Südleri bolalmış ṭāyife.

مُغازِرْ [müġāzir] Az nesne virmegile çoḳ ᶜaṭā virilmek uman er.

مَغْضُورْ [maġżūr] Mübārek kimse.

مُغْضِرْ [müġżir] Üsᶜatlı ḫōş dirlikli kimse.

مِغْفَرْ [miġfer] Tavulġa ya altına geyilen demür ḥalḳalardan doḳuma baş yaraġı.

مُغْفُورْ [müġfūr] Rims̱ ve ᶜuşer ve s̱omām aġacıcın'da biter bal gibi posdur.

مُغْفُرْ [müġfür] م

13.

مِغْفارْ [miġfār] م

مِغْفِرْ [miġfir] م

مَغافِرْ [meġāfir] ج ve tavulġalar.

مُغْتَمِرْ [müġtemir] Sarḫōş kişi ve dibi ṣuyula bürünmesini ṣu icmeyen ḫurmā aġacı ve ḳab içinde bürünmiş nesne.

مُغامِرْ [müġāmir] Kendüzüni müzāḥame arasına götürüb atan er.

مُغَمِّرْ [müġammir] م

مَغْرْ [maġr] Gitmek ve isrāᶜ itmek.

مُغُورْ [müġūr] م

مَغَرْ [maġar] Aşı rengi ve aşılar.

مَغِرْ [maġir] Ḳan ḳarışıḳlı ḳızıl süd.

مُغَيِّرْ [müġayyir] Bir ḥāraretden bir ḥālete dönderici.

[160/a]

1.

مُغِرْ [müġir] Baṣġun idici.

مُغاوِرْ (صح) [müġāvir] مِغْوِرْ maᶜnisin.

مِغْوارْ [miġvār] Çoḳ baṣġunlar ve yaġmalar idegen er ve müḳāttil er.

مَغاوِرٌ (صح) [meġāvirün] ج

مِغْيارْ [miġyār] Dāyimā gönülegen kimse.

مَغايِرٌ [meġāyirün] ج

ف

مُفْجِرْ [müfcir] İrte yiri aġardıġından ṣoñra güneş ṭoġunca olan vaḳte dāḫil olucı.

مُفَجِّرْ [müfeccir] Irmaġ aḳıdıcı.

مُفاخِرْ [müfāḫir] Ḫiṣāl-ı ḥamīde ile ögünüci.

مُفْتَخِرْ [müfteḫir] م

مُفْدِرْ [müfdir] Cimāᶜdan kesen ṭaᶜām.

مَفَرٌّ [meferr] Ḳaçmaḳlıḳ ve ḳaçacaḳ yir.

مِفَرٌّ [miferr] Ḳaçub baş ḳurtaracaḳ at ve güzel segirdib ḳaçaġan at.

مَفْزُورْ [mifzūr] Urlı kimse ve yumrı aġac.

2.

مُفَسِّرْ [müfessir] Murād beyān idici.

مُفْطِرْ [müfṭir] Orucun açıcı kimse ve oruc ṣıyan ṭaᶜām.

مَفاطِرْ [mefāṭir] ج

مَفْقُورْ [mefḳūr] İçine fiṭān dikilmiş ḳuyu burnı yirik.

مُفْقِرْ [müfḳir] Ḳüvettli kimse ve biñmege yaramış tay ve müḳārin olucı ve żabṭ idici.

مَفاقِرْ [mefāḳir] İḥtiyāc yolları.

مُفَقِّرْ [müfeḳḳar] Ṣırtı gedik olan ḳılıc ve her emri yirine ḳoyucı kimse.

مَفاهِرْ [mefāhir] Gögüs eti.

ق

مَقْبُورْ [maḳbūr] Yire gömülmiş kimse.

مُقْتِرْ [müḳtir] Arḳayı incidmeyen ġāyet eyü eyer ve semer ve nafaḳada müżāyaḳa virici.

مِقْدارْ [miḳdār] Nesneniñ yitişecek yiri ve ḳadri ve ḳudret ve ḳuvvet ve ġanīlik ve ölçi ve endāze.

مَقادِرٌ [meḳādirün] ج

3.

مُقْتَدِرْ [müḳtedir] Gücli ḳuvvetli ve ḳudretli kimse ve çölmekde ṭaʿām bişirici ve her nesneniñ vasaṭı.

مُقْذَرْ [müḳẕer] Yigrenici ve yigrenilen kimse.

مُقْذَعِرّْ [müḳẕeʿirr] Şerre yaraḳlanıcı ve müfsid.

مُقْذَعِرّْ [müḳẕeʿirr] م

مَقْرُورْ [maḳrūr] Ṣovuḳdan üşümüş nesne ve ṣovuḳ gün.

مَقَرّْ [meḳarr] Raḥm dibi ve ḳarār ṭutacaḳ yir ve heviṭiñ oturacaḳ yiri.

مُقِرّْ [müḳirr] Raḥminde erkek ṣuyını ṭutan deve ve iḳdār idici.

مُقَرّْ [müḳarr] ع

مَقرْ [maḳr] Boynuna ʿaṣāyıla urub boynı kemügi ṣınıb derisi żāʿ ṭurmaḳ ve ṭuzlı balıġı sirkeye ışlamaḳ ve aġu.

4.

مَقِرْ [meḳir] Ekşi ya acı nesne ve acı ṣabr otı ve aġu.

مَقَرْ [meḳar] Acılıḳ ve ekşilik.

مُقَرِّرْ [müḳarrir] Ḳarar itdirici.

مُقَرَّرْ [müḳarrer] Ḳarar itdirilmiş.

مَقَابِرْ [meḳābir] Maḳbereler.

مُقَشِّرْ [müḳaşşir] Deri ṣoyucı.

مُقْتَشِرْ [müḳteşir] ʿÜryān kişi.

مِقْشَرْ [miḳşer] İlḥāḥ idici.

مُقَشَّرْ [müḳaşşer] Ḳabı ṣoyulmış nesne.

مُقَصِّرْ [müḳaṣṣir] Eksiklik idici ve kehel er ve başın ḳırḳdırıcı.

5.

مُقْصِرْ [müḳṣir] Ṭavarı yabāna ḳoyu virmeyen eṭrafını ṭolaşıb yörünen otluca ṣu kenārı ya ṣudan ırag̱ olan öri ya ṣovuḳ ṣu.

مَقْصَرْ/مَقْصِرْ (معاً) [maḳṣar/ maḳṣir] Yatsu ya yatsu ṭaʿāmı.

مَقَاصِرٌ [meḳāṣirün] ج ve yatsu.

مَقَاصِيرٌ [meḳāṣīrün] م ve ṭabaḳ etrāfı.

مَقْصُورْ [maḳṣūr] Ġayrīden vāzgelib bir nesneye maḫṣūṣ olan.

مُقْتَصِرْ [müḳteṣir] Āḫare tecāvuz itmeyici.

مُقَدِّرْ [müḳaddir] Ḥiṣṣa idib bölüci.

مَقْطُورْ [maḳṭūr] Ḳaṭrānlanmış.

مِقْطَارْ [miḳṭār] Çoḳ yaġmurlı bulut.

مِقْطَرْ [miḳṭar] Tütsi şaḳşısı ve maḥbūslar ayaġına geçürülen ṭomruḳ.

6.

مَقَاطِرٌ [meḳāṭirün] ج

مُقْطَئِرّْ [müḳṭeʾirr] Ġażaba gelmiş er.

مُقْشَعِرّْ [müḳşeʿīrr] Bedeni ürperici ve ditreyici.

مِقْعَارْ [miḳʿār] Giñiş derin terkeş ve boġazından söyleyici.

مِقْفَارْ [miḳfār] Ġāyet ışızlıḳ yir.

مُقْمِرْ [müḳmir] Ay aydınlı gice.

مِقْمَارْ [miḳmār] Aḳ ḳoruḳlı ḫurmā aġacı.

مَقْمُورْ [maḳmūr] م

مُقَامِرْ [müḳāmir] Seniñile ḳumār oynayıcı.

مُقَنِّرْ [müḳannir] Yumrı gevdeli ve deli bolı ṣarıḳ ṣarınan.

7.

مَقْنُورْ [maḳnūr] م

مُقَنْطَرْ [müḳanṭar] Mükemmel nesne ve ş̲evābı bol olan ᶜābid kimse men kitübelehü ḳinṭārun mine'l ecri. *(Kendisine bir ḳintār (yaklaşık yüz kilo) sevab yazılmış gibi.)*

مُقَوَّرْ [müḳavver] Ortası oyulmıuş buz ve ḳaṭrānlanmış nesne.

مَقْهُورْ [maḳhūr] Maġlūb kimse ve ḥısm olunmış.

مُقَيَّرْ [müḳayyer] Ziftlenmiş nesne ve عٌ bi'l Irāḳi.

ك

مَكْبِرْ [mekbir] Yaşlanmaḳlıḳ ve ululuḳ.

مُكَبِّرْ [mükebbir] Taᶜẓīm idici ve Allahu Ekber diyici.

مُكابِرْ [mükābir] İstikbār idici ve bildigine inkār idici

مُكْثِرْ [mük̲sir] Çoḳ māllı kimse.

8.

مُكاثِرْ [mükā̲sir] Çoḳluḳda ġalebe idici ve māl ke̲sretini ṭaleb idici.

مِكْثارْ [miḳ̲sār] Çoḳ sözli yañşaḳ er.

مِكْثِيرْ [mik̲sīr] م

مُكَثِّرْ [müke̲ssir] Çoġaldıcı.

مُكَدَّرْ [mükedder] Boladılmış ṣu ve müşevveş nesne.

مُكَدِّرْ [mükeddir] Bolandırıcı ve teşu teşis virici.

مَكَرّْ [mekerr] Cenk ve ṣavaş yiri.

مِكَرّْ [mikerr] Yine yine ḥamle idici.

مُكَرَّرْ [mükerrer] Tekrār ḳılınmış ve ilikden aḳan nesne ve bir cins şekerdür.

مَكْسُورْ [meksūr] Ṣınmış budāḳ ve leşker.

9.

مَكْسِرْ [meksir] Ṣıyacaḳ yir ve aṣl ve ḫaber virecek yir ve ṣınmaḳlıḳ.

مُكاسِرْ [mükāsir] Yaḳın ḳoñşı ve ṣıyıcı.

مُكَسِّرْ [mükessir] Pāre pāre idici.

مُكَسَّرْ [mükesser] Pāre pāre ḳılınmış ve bıçıḳlar.

مُكْعِرْ [mükᶜir] Sürᶜatile yilib gidici.

مُكَعْبِرْ [mükeᶜbir] Boġunlı ot.

مُكَعْبَرْ [mükeᶜber] م ve ism-i şaᶜirin.

مُكَفِّرْ [mükeffir] Silāhlu er ve örtüci ve maḥv idici.

مُكَفَّرْ [mükeffer] Niᶜmetine inkār olunmış muḥsin er ve demürüle berkidilmiş ve maḥv olunmış.

مُكْفَهِرّْ [mükfehirr] Ḳara yoġun nesne ve ḳat ḳat olan nesne ve yüzi ursuz arıḳ yüzli ġaliẓ er ve buz ṣūretli er ve dürük yüzli er ve ṭaşlı ṣarp ṭaġ.

10.

مَكْرْ [mekr] Aldama ve aldamaḳ ve aşı ve ṣıḳlıḳ ve arslan ṣoluġı avāzesi ve yir ṣıvarmaḳ ve ḳızarmaḳ ve kişiye ḳavrayacaḳ yire gelince ṭınmamaḳ.

مُكُورٌ [mükūrün] ج

مَكّارْ [mekkār] Ḳatı ḥīlebāz.

مَكُورْ [mekūr] م

مُكْرٌ [mükrün] ج

مَكْمُورْ [mekmūr] Ẕekeri ucı bile kesilmiş ve ẕekeri başı büyük olan.

مَكْنُورْ [meknūr] Çarḳı ṣarıḳlı ve yumrı bedenlü.

مُكَنِّرْ [mükennir] م

مُكَنْتِرْ [mükentir] Etli olan yumrı yüz.

مُكَوِّرْ [mükevvir] Birini biriniñ içine ḳoyucı ve dülbend ṣarıcı.

11.

مُكَوَّرْ [mükevverr] Biri biri içine ḳoyulmış ve ṣarılmış nesne ve çirkin dillü yañşaḳ ḥarīf ya yaramaż aṣllı ya ḳıṣa boylı yaṣṣıca ḥarīf.

مَكْوَرْ [mekver] Deve heviṭi.

مِكْوَرْ [mikver] Dülbend.

م

مُمآئِرْ [mümāʾir] Fesāde ḳındırıcı ve faḫrlanıcı.

مُمْتِرْ [mümtir] Cimāᶜ idici.

مُمآتِرْ [mümātir] Atılıcı ve dökülüci.

مُمآجِرْ [mümācir] Ḳumāş görüci.

مُمْجِرْ [mümcir] Eğiz ṭoġurucı ᶜavrat.

مِمْجآرْ [mimcār] Ḳarnı ṣuyula ṭolaġan ḳoyun.

مُمآخِرْ [mümāḫir] Gidib gelici.

مُمْدِرْ [mümdir] Kesek idici.

مُمْذِرْ [mümẕir] Ḳovcı.

12.

مُمْذَقِرٌّ [mümẕeḳirr] Ṣulı yoġurd.

مَمَرٌّ [memerr] Uġrayacaḳ yir ve uġraḳ.

مُمِرٌّ [mümirr] Sürüşdirici.

مَمْرُورْ [memrūr] Uġranılmış kimse.

مَمْزُورْ [memzūr] Bir pāre ṭaṭılmış nesne.

مَمْسُورْ [memsūr] Çıḳarılmış nesne.

مَمْشُورْ [memşūr] Dibi kelli aġac.

مُمَصَّرْ [mümeṣṣar] Ḳızıl balçıġıla boyanmış.

مَمْطُورْ [memṭūr] Yaġmur ṭoḳunmış yir ve çoḳ misvāklı kimse.

مُمْطِرْ [mümṭir] Yaġmurlı gün.

مِمْطَرْ [mimṭar] Yaġmurlıḳ içün olan libās.

مَمآطِرْ [memāṭir] ج

13.

مَمْعُورْ [memᶜūr] Ġażabdan yüzini burtadan kimse.

مَمْغُورْ [memġūr] Ḳızardılmış nesne.

مُمَغِّرْ [mümeġġir] Ḳızarmış ḳoruḳ.

مُمَغَّرْ [mümeġġar] Aşıyıla boyanmış nesne.

مُمْغِرْ [mümġir] Ḳızarmış ḫurmā ḳuruġı ve ḳızıl olmış ḳan ḳarışıḳlı südi çıḳan ḳoyun.

مِمْغآرْ [mimġār] Dāyimā südi ḳanlı gelen ḳoyun ve ḳızıl ḳoruḳlı ḫurmā aġacı.

مُمْقِرْ [mümḳir] Eğşi nesne ya acı nesne ve süd ve az ṣulı ḳuyu.

مَمْكُورْ [memkūr] Aşıyıla boyanmış ve ḥīle olunmış kimse ve ḳana bulanmış arslan.

مِمْكَارْ [mimkār] Perk iken köynimiş olan ḳoruḳlı ḫurmā aġacı.

مُمْهِرْ [mümhir] Taylı ḳısıraḳ.

مَمْهُورْ [memhūr] Mehrlenmiş ʿavrat.

مُمِيرْ [mümīr] Celeb ile azıḳ getürici.

مُمَارْ [mümār] Getürülmiş rızḳ.

[160/b]

1.

ن

مَنْبُورْ [menbūr]Yaraġıla dürtülmiş nesne ve hemzeli ḳaṣīde.

مُنْتَرْ [münter] Āşikāre nesne.

مُنَنَّرْ [müneṣṣer] Fāyideye yaramaz żaʿīfce nesne.

مَنْثُورْ [menṣūr] Dağıḳ nesne ve manẓūm olmayan söz ve menti çiçegi ve yabani ḫatmi.

مَنْجُورْ [mencūr] Ṣaban oḳı.

مِنْجَارْ [mincār] Bi luʿbdur ṣibyaniçün.

مَنْجَرْ [mencer] Yol üzerine mevāfıḳ olan maḳṣad.

مُنْحُورْ [münhūr] Gögüs üzeri.

مُنْتَحَرْ [münteḥar] Yol ṣırtı.

مِنْحَارْ [minḥār] Semiz develer boġazlaġan er.

مَنْحَرْ [menḥar] Ḳurbān boġazlayacaḳ yir ve ṭavar boynınıñ boġazlaġısı.

2.

مَنْخَرْ/مِنْخِرْ/مُنْخُرْ (مثلثا) [menḫar/ minḫir/ münḫür] Burun delügi ya burun.

مَنَاخِرْ [menāḫir] ج

مِنْخَارْ [minḫār] Cimāʿ olunurken burnı delügi ḫır ḫır öten ʿavrat.

مُنْتَخِرْ [münteḫir] ع ḳurbe'l-Medineti.

مُنْذِرْ [münẕir] Ḳorḳudıcı ve peyġamber.

مُنَاذِرْ [münāẕir] İsmi şāʿir-i baṣriyy.

مُنَيْذِرْ [müneyẕir] İsm-i reculin.

مَنْذُورْ [menẕūr] Aṭanmış aṭaḳ.

مَنَاذِرْ [menāẕir] ج

مُنْحَدِرْ [münḥadir] Aşaġa yuvarlanıcı.

مُنْحَدَرْ/مُنْحُدُرْ (معاً) [münḥader/ münḥudur] Yuvarlanacaḳ ve degerlenecek yir.

3.

مُنْدَجِرْ [mündecir] Yumşaḳ ṭopraḳlı olan ṭaġ.

مُنْسَجِرْ [münsecir] Aşaġa ṣarḳıḳ olan sac.

مُنْكَدِرْ [münkedir] İsm-i reculin.

مُنْتَشِرْ [münteşir] Yayılıcı.

مُنْتَصِرْ [münteṣir] Yardım dileyici.

مُنْطَظِرْ [münṭeẓir] Köyüb ṭurucı.

مِنْبَرْ [minber] Yüce yir ve ف

مَنَابِرُ [menābirün] ج

مِنْثَرْ [minṯer] Çoḳ söylegen er.

مِنْثَارْ [minṯār] Ḫurmāsı ḳoruġı dökülgen aġac.

4.

مَنْزُورْ [menzūr] Azacık nesne.

مِنْسِرْ /مَنْسِرْ (معاً) [mensir/ minsir] Ḳuş burnı ve otuzdan ḳırḳa varınca ya ḳırḳdan elliye varınca ya altmışa varınca ya yüzden iki yüze varınca at ve ʿaẕīm leşker öñünce yörüyen bir bölük leşker.

مُنَسْتِرْ [münestīr] ğ bi-İfrikiyye ve ḏ

مَنارْ [menār] Nūr mevżīʿ ve ʿalem ve ṣınır ve nişān ve yol ortası ve yön.

مَنارِيرُ [menāʾīrün] Münāreler ve nūr mevżiʿleri ve şamʿidānlar.

مَنارِرُ [menāvirün] م

مُنِيرْ [münīr] Nūrlı nesne.

مُنرْ [münr] Māya

مَنْشُورْ [menşūr] Emri ṭaġıḳ kimse ve mühr urulmamış berātı şāhı.

مُنَشَّرْ [müneşşer] Döşenmiş nesne.

5.

مِنْشارْ [mimşār] Aġac biçeceḳ bıcġu ve ḫarman ṣavıracaḳ yaba ve zenc deñizinde bir cins balıḳdur başından ḳuyruġuna varınca siyaḥ abanūs gibi destere dişi gibi diş dişdür her bir dişi uzunluġı ikişer arşūndur gevdesi ġāyet yüce ṭaġcadur başında onar arşūn uzunı iki kemig vardur deñize öri virdigi vaḳtin deñiz güm güm öter ve hevāya fışḳırı virmegile aġzı burnı ṣuyı yaġmur gibi yaġar gemiyi baturur ve yaḥni keş demüri.

مَنارِشِرُ [menāşirün] ج

مَنْصُورْ [manṣūr] Yardım olunmış kimse.

مَنْطَرْ [manṭar] Bāġ bekcisi maḳamı ve yataġı ki yüce yirde ya aġac üstünde ḳılınur.

مُنْطارْ [münṭār] Sivri uzun ṭaġ.

مَنْظَرْ [manẓar] Baḳmaḳlıḳ ve baḳım ve baḳacaḳ ʿacīb nesne ve naẓargāh.

مِنْظارْ [minẓār] Gözüñi ve baḳaġan recul.

مَنْظُورْ [menẓūr] Baḳmaġa lāyıḳ ḳılınmış nesne.

مُناظِرْ [münāẓir] Yüce yirler ve ḏ ve ğ ve baḫş idici.

مُنْعِرْ [münʿir] Ḥayḳırdıcı.

مُنْغِرْ [münġir] Süd ile ḳan gelen ḳoyun.

مِنْغارْ [minġār] Dāyimā süd ile ḳan gelen ḳoyun.

6.

مَنْفُوْ [menfūr] Maġlūb olan kimse ve nefret olunmış kimse.

مُنْقَرْ /مِنْقَرْ (معاً) [minḳar/ münḳür] Sücī ḳuracaḳ aġacdan oyulmış ḳab ve tekne ve kesme ṭopraḳdan oyma aġzı ṭaracıḳ kücücük ḳuyu ya ṣuyı bol ḳuyı ve ḥavẓ ve gülük ve bir ḳabīle atasıdur ben-i Temīm'den.

مَناقِرُ [menāḳīrün] ج ve ḳuş burunları.

مِنْقارْ [minḳār] Ḳuş burnı ve boġaz delecek gülünk ve edik burnı.

مُنْقِرْ [münḳir] Ḳatı ekşimiş yoġurt.

مُنَقَّرْ [münekker] Çuḳur gözli.

مُنْتَقِرْ [münteḳir] م

مُنْقَعِرْ [münḳaᶜir] Dibile dibcigile ḳopan aġac.

مُنْكَرْ [münker] ᶜAḳla ve ṭabᶜā yaramaz olan nesne ve zekki kimse.

مَناكِيرٌ [menākīrün] ج

مَنْكُورْ [menkūr] Yoldan ṣapa olan maḳṣūd ve düşvār.

7.

مُنْكَرْ نَكِيرْ [münker nekir] Meyyite süᵓāl ṣoracaḳ iki melekdür.

مُنْكِرْ [münkir] Önegülük idici.

مُنْكَسِرْ [münkesir] Ṣınıcı nesne.

مُنَمَّرْ [münemmer] Ḳablan alacası gibi ala olan nesne.

مُنَوَّرْ [münevver] Ġāyet nūrlı nesne.

مَنْوَرْ [menver] ع

مُنَوِّرْ [münevvir] Ġāyet żiyā virici nesne.

مُنَيَّرْ [müneyyer] Ḳalıñ olan deri.

مَنْهَرْ [menher] Ṣu aḳındısında ṣunuñ ḳazdıġı çuḳur ve ḥiṣārdan ṣu aḳacaḳ delük.

مَناهِرٌ [menāhirün] ج

مُنْهَمِرْ [münhemir] Bol bol aḳıb dökülüci ṣu.

8.

و

مَوآئِرٌ [mevāṯirün] Eyer yaṣdıḳları ve cemᶜu mişeretin.

مُوجِرْ [mūcir] ᶜİlāc idici.

مَوآخِرْ [mevāḫir] Avāzeyile sekirden gemiler ya gögsiyle ṣuyı yarub giden gemiler ya bir ṭarafdan esen yil ile hem gidib hem gelen gemiler ve virāneler.

مَوآخِيرٌ [mevāḫīrün] ج م

مَورْ [mevr] Tereddüd itmek ve ḳan aḳmaḳ ve Cend vilāyetine gelmek ve ıżṭırāb ve mevc ve yir yüzine aḳmaḳ ve ḥareket itmek ve ḳoyun yüñini bulmaḳ ve işlemiş düz yol ve yumşaḳ nesne ve Yemen deryāsı kenārı ve yil toz ḳoparmaḳ ve varub gelmek.

مُورْ [mūr] Yil ile hevāya aġmış toz.

مَوْرُورْ [mevrūr] Ḫōş terennimler iden.

مَوْزُورْ [mevzūr] Günāh yüklenmiş kimse.

مُوآزِرْ [müvāzir] Fikrine muᶜyin olucı ve arḳa olucı.

مُوَشَّرْ [müveşşer] Dişi ince idilmiş.

مُوآصِرْ [müvāṣir] Ḳoñşı olucı.

9.

مُوَفَّرْ [müveffer] Ḳulaġı ve burnı ucına in urulmamış ve bol nesne.

مَوْفُورْ [mevfūr] م

مُوَقَّرْ [müveḳḳar] Muᶜaẓẓem nesne ve aġır yükli kimse ve iş görmiş kimse ve ع

مُوقَرْ [mūḳar] م

مَوْقِرْ [mevḳir] Ṭaġ ṭorusında olan yumşaḳ yir.

مَوَاقِرْ [mevāḳir] Aġır yükliler.

مَوْقُورْ [mevḳūr] Marażdan ayaġı oyulmış ṭavar.

مُوسِرْ [mūsir] Ġanī kimse.

مَوَاشِرْ [mevāşir] Bıcġular.

ه

مُهْتَرْ [mühter] Marażdan ya ḳocamaḳdan ᶜaḳil zāyil olmış er.

مَهَاجِرْ (صح) [mehācir] Cemᶜu hücrin.

10.

مَهْجُورْ [mehcūr] Terk olunmış nesne ve istihzā olunmış nesne.

مُهْجِرْ [mühcir] Tava ḳi işlegen fāyiḳ ḫurmā aġacı ve güzel yürgen at ve her nesneniñ eyüsi ve kāmil fāżıl olan nesne ve çoḳ ṣayış.

مُهَجِّرْ [müheccir] Her namāzıñ evvel vaḳtinde cemāᶜata varan kimse ve ṭañlacaḳ cumᶜaya varan.

مُهَاجِرْ [mühācir] Bir yirden bir yire güc idici ve resūl Allah ile Mekkeden Medīneye bile göcüb varan.

مِهْذَارْ [mihẕār] Ġāyetile herzivāt söylegen ve yañılġan kimse.

مِهْذَرْ [mihẕer] م

مَهرْ [mehr] ᶜAvratıñ ve ḳızıñ ḳıyılan kābini ve kābin ḳıymaḳ ya kābin bağışlamaḳ ve ġāyet aher nesnede üstād olmaḳ ve ṣuda eyü yüzmek.

مُهُورٌ [mühūrün] ج

مَهَارْ [mehār] Üstādlıḳ ve erkek ḳolonlar.

11.

مُهرْ [mühr] Tāze ṭoġmış oġlanıñ yüzini ve burnını bürüyen zār gibice dericik ve ḥanẓal yimişi ve erkek ḳolon ya evvel ṭoġan dul ve gögsüñ üst kemügi.

مِهَرْ [miher] ج

مِهَارْ [mihār] Boġazda burnuna ayḳırı geçürilen aġac.

مُهَرْ [müher] Çatılu gögüs kemükleri ve maḥabbet boncuḳları ve dişi ḳolonlar ve eyegüniñ yumşaḳ olan ucları ki kemürdek gibidür.

مَهْوَرْ [mehver] ع

مَهْزُورْ [mehzūr] Her nesnede aldanan kimse ve ᶜaṣāyıla ḳatı mażrūb olan kimse ve ismü vādin bi-bādiyye benī ḳureyẓa.

مَهْشُورْ [mehşūr] Cimāᶜ olunmaḳdan baġrı muhtariḳ olmış deve.

مِهْشَارْ [mihşār] Bir kerre boġur aşırmaġıla gebe olaġan deve.

مِهْصَرْ [mihṣar] Arslan.

مِهْصَارْ [mihṣār] م

12.

مِهْصِرْ [mihṣīr] م

مُهْتَصِرْ [mühteṣir] م

مُهَاصِرْ [mühāṣir] İsm-i şāirin.

مَهْكَرْ [mehker] ᶜAceblayacaḳ nesne.

مِهْمآرْ [mihmār] Çoḳ herzevāt söylegen kimse.

مِهْمَرْ [mihmer] م

مَهْوَرْ [mehver] ع Bi’l-Ḥicāzi.

ي

مِيجَرْ [mīcer] Aġıza ᶜilāc ḳoyacaḳ ḳab.

مِيجآرْ [mīcār] Ṭop çelecek çevkān.

مَيآثِرٌ [meyāṯirün] Eyer yaṣdıḳları ve cemᶜu mīşeretin.

13.

مَيرْ [meyr] Bir āḫer vilāyetden varub ṭavarıla azıḳ getürüb celebkeşlik itmek ve yolmaḳ ve er dimek ve şāh ṭamar kesmek.

مَيّآرْ [meyyār] Celebkeş.

مُيّآرٌ [müyyārün] Cemᶜu māyirin

مِيزَرْ [mīzer] مئْزَرْ maᶜnisine.

مَيآزِرٌ [meyāzirün] ج

مَيْسُورْ [meysūr] Āsān ḳılınmış nesne ve āsān ḳılınmaḳlıḳ.

مَيْسِرْ [meysīr] Düzülmüşce ağaccıḳlarıla oynanan oyun ve ḳumār oynı ve saṭranc oynı ve muṭlāḳā ötmek içün oynanan oyun.

مَيآسِرٌ [meyāsirün] Ġanī kimseler.

مَيآسِرٌ (صح) [meyāsirün] م

مُيَسَّرْ [müyesser] Geñez olan nesne ve ḥāżırlanan nesne ve ḳumār oynamaġa cemᶜ olmış ṭāyife ve ḳatı ṣovuḳ ve māmuniyye dinilen loḳma.

مُيَسِّرْ [müyessir] Geñez ḳılıcı.

مَيْسَرْ [meyser] ع ve bir nevᶜ otdur.

مِيغَرْ [mīġar] Taᶜyīn olunan vaḳt ve vaᶜde yiri ve vaᶜde.

مِيشآرْ [mīşār] Destere ki aġac keserler.

مِيقآرْ [mīḳār] Aġır yükli kimse ve öñ yimişli aġac.

[161/a]

1.

فصل النوّنْ [Faslü’n-nūn]

نآءرْ [naᵓr (bi’l-ḳaṣr)] Nesene belürmek ve ḳopmaḳ.

نُؤُرْ [nüᵓūr] م

نآبِرْ [nābir] Yuḳarı ḳaldırıcı ve dürtüci.

نآتِرْ [nātir] Kirişin ḳıran perk yay.

نآثِرْ [nāṯir] Nesneyi ṭağıḳ ṣaçan ve burnı sümügi aḳan ḳoyun.

نآجِرْ [nācir] Receb ayı ya ṣafer ayı ve her yaz ayına dirler.

نآجِرْ [nāḥir] Müḳābelesine gelen.

نآخِرْ[nāḫir] Ḫurt ḫurt iden ḫınzīr rize rize olmış çürümüş nesne ve bir kimse maᶜnisinedür.

نآخُورْ [nāḫūr] م

نآدِرْ [nādir] Cumhurdan ṭaşıra olan nesne ve ġarīb kişi ve ṭağdan geçüb inen pāre ve uçub inen recul.

نآذِرْ [nāẕir] Kaᶜbetu’l-lah adıdur ve neẕr idici.

2.

نآسِرْ [nāsir] دٌ bi-cūrcān

نَاسُورْ [nāsūr] Bir ṭamardur hiç anuñ ḳanı diñmez ve dübürde olan bevāsir ve deri eti marażı ve gözde olan maraż.

نَاشِرْ [nāşir] Nesne yayıcı.

نَاصِرْ [nāṣir] Yardımcı ve ġalāṣ idici ve şu aḳacaḳ yir ki vüsʿatı bir mīl yir olur.

نَاضِرْ [nāżir] Ġāyet ḳoyu yeşil nesne ve her ḳatı ḳoyu renkde müsteʿmeldür ve ḳurbaġa yoṣuñı ve tāze yüzlü.

نِيْطِرْ [niʾṭir] Ulu belā.

نَاطِرْ [nāṭir] Ḥāfıẓ olan er.

نَاطُورْ [nāṭūr] Bāġbān ve bāġ bāġçe bekleyici.

نَاظِرْ [nāẓir] Göziyile baḳıcı ve gözleyici ve baḳan göz ya gözün ḳara noḳṭası ya burun yanında bir ṭamardur göze ṣu andan gelür ve alından geñize gelür bir yumşaḳ kemücekdür ve ġōrıstān'da bir ḳalʿadur.

نَاظُورْ [nāẓūr] Bāġ ve bāġçe bekleyici.

نَاعِرْ [nāʿir] Ḥayḳırıcı.

3.

نَاعُورْ [nāʿūr] Ḳanı diñmez bir ṭamardur ve degirmen çarḫı yiri ve ḳoġa.

نَاغِرْ [nāġir] Sevişmeyici.

نَافِرْ [nāfir] Nesne alub ḳaçıcı ve burnı sümükli ḳoyun ve ürküci.

نَاقِرْ [nāḳir] Nişāna ṭoḳunan oḳ ve delici.

نَاقُورْ [nāḳūr] İsrāfīliñ ṣūrı.

نَاكِرْ [nākir] Ürküci ve yigrenici.

نَاكُورْ [nākūr] Ebu Sümeyfeʿ.

نَامِرْ [nāmir] Ṭaġa aġıcı.

نَامُورْ [nāmūr] Ḳan.

نَؤُرْ [neʾūr] Çivit ve içi yaġı dütüni ve diş etine sürtüb egerlenen bir cins ṭaşdur ve töhmetde ḳaçan ʿavrat.

نَاوِرْ [nāvir] Yaramaz süñüci şātim.

4.

نَارْ [nār] Yanar od ve reʾy veẓir ve şuʿle ve aġu.

نَاهِرْ [nāhir] Aġ üzüm.

نَاهُورْ [nāhūr] Bulut.

نَايِئِرْ [nāʾīr] Odlı eksi.

ب

نَبرْ [nebr] Dürtmenk ve refaʿ itmek ve zecr itmek ve ḳomaḳ ve dillemek ve oġlan ḥareket itmek ve sürʿatile refaʿ itmek ve az ḥayālı kimse.

نَبَّارْ [nebbār] Faṣīḥ dillü ve ḥayḳırġan.

نُبَرْ [nüber] Büyük yollar ya yol ortaları ve büyük loḳma.

نُبَيرْ [nübeyr] Zīrek er.

نِبَّرْ [nibber] ة bi-Baġdād

نَبُورْ [nebūr] Dübür.

5.

نَبِيرْ [nebīr] Peynir ve ḳorḳu.

نِبرْ [nibr] Kene ve ṣaḳırḳa ve eciş meciş ve bir cānavardır ve deveyi ışıran siñek ve anbār ve ṣarpın ve ġırman ve ḳışa boylı yaramaz ḥarīf.

نِبَارْ [nibārün] ج

ت

نَتْرْ [netr] Zorulu nesne çekmek ve barmaġıla ve dişile libāsı çekib iki yarmaḳ ve yay çekmek ve ḳatı dürtmek ve perk ve yoġun söz söylemek ve ʿunf ve ḳapmaḳ ve ṭavar ḳarnı ögceyile urmaḳ ve depinmek ve ṭapancalamaḳ.

نَتَرْ [neter] Fesād ve ṣāyıʿlıḳ.

ث

نَثْرْ [neṯr] Nesne ṣaçmaḳ ve ṣofradan düşen nesne ve ṭavar barḳırmaḳ.

نَثَرْ [neṯer] Ṣaçılıb düşen nesne.

نِثَارْ [niṯār] Nesne ṣaçmaḳ.

6.

نَثُوْ [neṯūr] Çoḳ veledli kimse ve ḳurı gibi burnından sümük çıḳaran ḳoyun ve sidigi delügi ve memesi delügi giñiş olan.

نَثِرْ [neṯir] Çoḳ söylegen ḥarīf.

نَثِيرْ [neṯīr] Ṭaġıḳ ṣaçılmış nesne.

ج

نَجرْ [necr] Aṣl ve ḫulḳ ve bir reʾy üzerine ṯābit olmamaḳ ve orta barmaġıla fiske urmaḳ ve aġac yonmaḳ ve ḳaṣd ve issi ve şiddetile deve sürmek ve Mekkeniñ ve Medīneniñ ismidir ve mücāmeʿat itmek ve ʿıvaż virmek ve telvār yapmaḳ ve unula yaġıla ḫurmā ḳarmaḳ.

نِجَارْ [nicār] م ve ڠ

نُجَارْ [nücār] م

نَجَرْ [necer] Buġday yemeden ve ekşi yimekden ḥāṣıl olan ṣuṣuzluḳ.

نَجَّارْ [neccār] Dövleger.

نَجِيرْ [necīr] Yonulmış nesne.

7.

نُجَيرْ [nüceyr] Bir ḥişārdur.

ح

نَحرْ [naḥr] Gögüs üzeri ve boġmaḳ yiri ve oradan boġazlamaḳ ve oraya el irkirmek ve orayı dürtmek ve ay evveli ve gündüz evveli ve ḳarşı ḳarşı olmaḳ ve kişi ḳıbleye ḳarşu gögsini yöneldib dikilib ṭurmaḳ ya namāzda ṣaġ elini ṣolı üzerine ḳomaḳ ya namāzda ḳıbleye gögsini ṭomaldıb dikilib ṭurmaḳ.

نُحُورٌ [nüḥūrun] ج

نَحِيرْ [naḥīr] Naḥrından boġazlanmış deve.

نَحَايِرٌ [neḥāyirün] ج

نِحرْ [niḥr] Her nesnede ʿāḳilün *(akıllı)* ḥāẕiḳun *(hünerli)* māhirün *(mahir)* mucerrübün *(tecrübeli)* mutḳinun *(işini doğru yapan)* ve faṭinun *(zeki)* baṣīra *(öngörülü)* reculün.

نِحْرِيرْ [niḥrīr] م

خ

نَخرْ [naḫr] Burun ḫırlamaḳ ve ḫırlatmaḳ ve ṭavar burnuna el ṣoḳub umaḳ süd virsün diyü ve çüriyib rize rize olmaḳ.

8.

نَخِيرْ [naḫīr] م

نَخُورْ [naḫūr] Burnuna el ṣoḳub ovmayınca süd vermeyen ḥayvan.

نَخِرْ [naḫir] Çürümüş üşenmiş nesne.

نُخَيرْ [nüḥayr] İsm-i recul.

نَخّارْ [neḫḫar] م

نِخْوارْ [niḫvār] Şerīf mütekebbir recul ve ḳorḳaḳ recul ve żaᶜīf recul.

نُخُرٌ [nüḫurün] Cemᶜu nāḫir.

د

نَدرْ [nedr] Nesne içinden ya aralıġından bir nesne düşmek ve ẓāhir olmaḳ ve oṣurmaḳ ve tecribe itmek ve ölmek ve ot yapraġı bitüb çıḳmaḳ ve aġac yapraġı belürüb çıḳmaḳ ve yem yeşil olmaḳ ve az vāḳiᶜ olmaḳ.

نُدُورْ [nüdūr] م

9.

نُدَّرٌ [nüdderün] Cemᶜu nādirin.

ذ

نَذرْ [neẕr] Aṭaḳ ve aṭaḳ aṭamaḳ ve yonmaḳ ve baş diyeti ve üzerine nesne vācib ḳalmaḳ ve gözci ḳılmaḳ ve bilüb ḳorḳutmaḳ.

نُذُورٌ [nüẕūrün] ج

نُذرْ [nüẕr] Muḳl derisi ve iᶜlām ve taḫvif.

نَذيرْ [neẕīr] Ḳorḳuducı ve ḳorḳutmaḳlıḳ ve peyġamber ve Muḥammed Muṣṭafī a.m. ve sac ṣaḳal aḳlıġı ve at avāzesi.

نُذُرٌ [nüẕürün] ج ve taḫvīf ve ᶜilām.

نُذَيرْ [nüẕeyr] Ḫādimü Nebibiyyinā a.m.

ز

نَزرْ [nezr] Az nesne ve süalde ilḥāḥ itmek ve ḳındırılmaḳ ve ᶜacele itmek ve deve gögsi şimşek ve ḥaḳir görmek ve az görmek ve azalmaḳ ve emr ve bir ḳarın oġlan.

نَزيرْ [nezīr] م

10.

نُزُورْ [nüzūr] Azlıḳ.

نَزُورْ [nezūr] Az oġullı ᶜavrat ya az südli ᶜavrat ve az nesne ve gögsi olub āḫar köşek yaḳılan deve ve gücüle yügürdülen deve.

نِزارْ [nizār] Bir ḳabīle atasıdur.

س

نَسرْ [nesr] Burunula dürtüb ḳoparmaḳ ve ḥımyar ehli ṭapdıḳları put ve uçan ıldız ve ḳuş ṭırnagun iç yüziniñ eti ve at ṭırnaġı yumrusı ve deri yüzmek ve yara ṭaġılıb bozulmaḳ ve başurna nāḳaya yügürmek ve ḳuş et didmek ve ᶜ bi-ᶜaḳīḳi'l-Medineti ve iki ṭaġdur ve kerkes ḳuşı ki biñ yıl ᶜömr yaşar ve Maġrib'den Maşrıḳ'a bir günde uçar varır dört yüz fersaḫ yirden cīfeyi görür ve hem ḳoḳısını alur ve güzel ḳoḳu ṭoyduġı saᶜatde hemān olur ḳocadıḳca ḳararur yarasadan ḫavfından yuvasına çınār yapraġı döşer zirā yarasa rāyiḥasından ḳaçar.

نُسُورٌ [nüsūrün] ج

نُسَيرْ [nüseyr] Reculün tābiᶜ.

نَسْتَرْ [nester] Bir mecūsi zāhid idi ve gül nāṣir.

نُسْطُورْ [nüsṭūr] Bir ḥakīm idi.

11.

ش

نَشَرْ [neşer] Güzel esen yil ya muṭlāḳa esen yil ve ağız yili ve ḳoltuḳ yili ve mevtuyı diri ḳalmaḳ ve diri olmaḳ ve ḳuru ot gözin yağmurdan yine yeşeri virmek ve yapraḳ ṭağılmaḳ ve ağac yapraḳlanmaḳ ve yaymaḳ ve dağıtmaḳ ve yüzlük ve ağac yonmaḳ ve iki bicmek ve marażı efsūn itmek ve ṭağıḳ ṭāyife ve ot bitmege başlamaḳ ve ḫaberi şāyiᶜ itmek ve ismi muḥaddiṣin ve bulut ..... devamı yok.

نُشُورْ [nüşūr] م ve yirden bitüb çıḳmaḳ.

نَشَرْ [neşer] Dağıḳ cemāᶜat ve yayılmış nesne ve dağılan nesne.

نَشُورْ [neşūr] Bulut yayıcı yil.

نُشُرْ [nüşürün] ج ve dirildiciler ve mezīl çıḳmaḳ.

نُشْرْ [nüşr] م

نِشْوَارْ [nişvār] Ḥayvan gevişin ağzına getürüb gevmek.

نَشِيرْ [neşīr] Tummān ve fite ve yıġılmış ḫırman.

نِشْتَبَرْ [nişteber] دٌ

12.

ص

نَصرْ [naṣr] Yardım itmek ve yaġmur yir yüzini ṣulamaḳ ve ḫalāṣ itmek ve yardımcı ve muᶜīn.

نُصُورْ [nüṣūr] م ve ج

نَصاَّرْ [neṣṣār] Ziyāde yardım idici.

نُصاَّرْ [nüṣṣār] ج

نُصَرّْ/ نُصَّرْ (معاً) [nüṣarün/ nüṣṣarün] م

نَصَّرْ [neṣṣar] Bir put idi.

نُصَيرْ [nüṣayr] Azacıḳ yardımcıḳ ve tilmīẕu'l-kesāʾiyyi *(Kesāʾiyy'in öğrencisidir).*

ض

نَضرْ [naḍr] Ḥālıs altun cevheri ve ağac ve yılġun ağac ve sürkūn ağacı ve yüz güzel ve tāze olmaḳ ve güzel yeşil olmaḳ ve ġanī olmaḳ ve ibnü kenāne ebu Ḳureyş ve güzellik.

نُضُورْ [nüḍūr] م

13.

نَضَرْ [neḍar] م

نَضِيرْ [naḍīr] Güzel yüzli م ve.

نُضَيرْ [nüḍeyr] Naẓr ḳarındaşıdır.

نُضاَرْ [nüḍār] İsmi reculin ve ṣāfī altun cevheri.

نِضاَرْ [niḍār] İsmü muḥaddisin.

نِضِرْ [niḍir] Er avratı.

ط

نَطرْ [neṭr] Bāġ ve bāġçe beklemek.

نُطّاَرْ [nüṭṭār] Bāġ ve bāġçe bekleyiciler ve gök ekin arasına dikilen ḳafālar ve oyuḳlar.

ظ

نَظِرْ [neẓir] Güzele baḳmaḳ ve gözlemek ve yirler otını ṭaşıra göstermek ve yardım itmek ve ḫalḳ arasında hükm hükūmet itmek ve sözüne ḳulaḳ ṭutmaḳ ve mühlet virmek ve teʾennī itmek ve terekeye viresiye virmek.

نَظَرْ [neẓer] Kşiniñ fikri ve ölçüb yapması ve ḳıyāsı ve münteẓir olmaḳ ve muḥāvere iden ḫılaḳ ve ġāyib bilicilik itmek ve hükm itme ve yardım. [161/b]

1.

نَظُورْ [neẓūr] Ḥalḳ naẓar eyledigi ʿazīz kimse ve maḳṣūdından gözün ve fikrin irmeyen kimse.

نَظِيرْ [neẓīr] Bir nesneniñ miṯli beñdeşi ve āḫere şebīh olan nesne ve Ḫayber yahūdilerinden bir ḳabīledür ve sözile āḫerin sözini ḳarşulayıcı kimse.

نِظْرْ [niẓr] م ve kişiniñ ʿavratı.

نَظَّارْ [neẓẓār] Cüst ve ayaġını eyü yire başan naẓarlı at.

نُظَّارْ [nüẓẓār] Ṣaḥīḥ fikrli ve naẓarlı kimseler.

نَظَايِرُ [neẓāyirün] Biri birine beñdeş olan ulu kişiler ve miṯāller ve gözciler ve uzunluḳda ḳışalıḳda beraber olan süreler.

نَظَارِ [neẓāri] Bana müntaẓir ol ḳatlan dimekdür.

نِظَارْ [niẓār] Fikr ve firāset ve ḳarşulaşmaḳlıḳ.

ع

نَعرْ [naʿr] Geñizden avāze itmek ve ṭamardan ḳan boşanmaḳ ya avāzeyile bükleyüb aḳmaḳ ve memleketde siyāḥat itmek ve başın alub gitmek ve misvāk aġacı yimiş virmek ve eşek burnuna egrice girmek ve muḫālefet itmek ve ibā itmek ve hucūm itmek ve cemʿ olmaḳ ve kelime vesayʿi itmek ve ḳuş süzülüb inmek.

نَعِيرْ [naʿīr] Burunda çıḳan avāze ve feryādu fiġān.

2.

نُعَارْ [nüʿār] Burundan çıḳan avāze.

نُعَرْ [nüʿar] Yaban eşegi ḳarnında olan henüz ṣūret baġlayan ṣıpa ve buruna ḥareket viren yavuz burun yile barḳırma ve misvāk aġacınıñ ilk iren yimişi ve güvegen dinilen siñek ve eğrice.

نَعِرْ [naʿir] Burnuna egrice gitmiş eşek ve bir yirde s̱ābit olmayan er.

نَعَّارْ [naʿʿār] ʿĀṣi kişi ve fitne ḳoparmaġıçün ḫurūc iden kimse ve ḥayḳırıcı kimse ve bed aṣllı kimse ve'l-murādu mine'l ırḳı'n-naʿʿārı ġalebetehü iddemi lil insān-i fihi yemūtu baġteten

yaᶜni mine'lᶜırḳı'l- mümteli demān ve'l ḥayyu ve bihi ve ġayruhā *(Irḳı'l-naᶜᶜār'dan kast edilen kanı çok olan damardır ki aniden insanın ölümüne neden olabilir ve diri olan ve benzeri.).*

نَعُورْ [naᶜūr] م ve kişiyi ḳarşudan yüzüne çarpan ṣovuḳ yil ya issi yil.

نُعَيرْ [nüᶜayr] İsmü reculeyni Muḥaddiṣeyni.

غ

نَغَرْ [neġar] Ḳişiniñ ġażabdan içi ḳaynamaḳ ve çölmek ḳaynamaḳ ve deve ḳıçını bir yire żamm idüb gitmek ve ṣuyu çoḳ içmek.

نَغِرْ [neġir] Ġażabıla yüregi ḳaynayan kimse.

3.

نُغَرْ [nüġar] Bülbül ve serçe yavrıları ve burnı ḳızıl serçe ve ṣıġırcıḳ ḳuşı ve ḳarnında avāze itmege ḳādir olan ṣıpa ve köşek.

نُغَيرْ [nüġayr] Taṣġiridür ve ism-i ṣaḥābetin.

نَغّارْ [neġġār] Ḳanı ṭurmayıb aḳan yara.

ف

نَفَرْ [nefer] Ṭağılmaḳ ve ürkmek ve ġalebe ve ürken kimseler ve önegülük itmek ve süprüli ṭutub gidi virmek ve gitmek ve ürküb ḳaçan cemāᶜat ve hücūm itmek ve şişmek.

نُفُورْ [nüfūr] م

نَفارْ [nefār] م

نَفُورْ [nefūr] Ḳatı ürken kimse.

نَفِيرْ [nefīr] ÜrKilik ve ürküb ḳaçan cemāᶜat ve ṣavaş idiciler.

نَفَرْ [nefer] Cümle näse dirler ya on daneden eksik olan erler.

4.

نِفرْ [nifr] Ürkekek kimse.

نُفَيرْ [nüfeyr] İsmü ṣaḥābet.

نِفَّرْ [niffer] دٌ bi-Bābil

نَفارِيرْ [nefārīr] Serçeler.

نَفاطِيرْ [nefāṭīr] Bölük bölük biten oḳlar.

ق

نَقرْ [naḳr] Urmaḳ ve delmek ve ᶜayblamaḳ ve ṣūre üfürmek ve ṭaşa yazı yazmaḳ oymaġıla ve ḳuş dane degşirmek ve oymaḳ ve dil ucunı ṭamaġa yapışdırıb ötdürmek ve dil ditremek ve ṭavara yörüsin diyi ṭamaḳ ötdirmek ve barmaḳ çatmaḳ ve ġażab itmek ve ḳoyun çatal aġsaḳ olmaḳ ve öyürtleyüb daᶜvet ḥaz itmek.at ayaġıla iz itmek.

نَقِيرْ [naḳīr] Çekirdek arkasındaġı zarcaġaz ve her içi oyulmış nesne tekne gibi ve ġayri ve aġac dibinde oyulmış çanaḳ ve eriñ aṣlı ve ṣuyı ve ḳatı faḳīr recul ve ḳara siñek ve çekirdek ḳabı ya zārcaġaz ve ḳuyudur ve ḳıçı aġac oyulan başamaḳ.

نُقَرْ [nüḳar] Cemᶜu nüḳaretin.

نِقارْ [niḳār] م ve muḫālefet.

5.

نَقَرْ [naḳar] Kişiniñ mālı elinden gitmek.

نَقّارْ [naḳḳār] Naḳş ḳazıcı ve degirmen dişiyeci.

ك

نَكرْ [nekr] Zireklik ve ʿaḳllılıḳ ve düşvār olmaḳ ve bilememek ve görmegile cān örgi virmek ve ḥōşuna gelmemek.

نُكرْ [nükr] م ve münker nesne ve ṣarp iş.

نَكِرْ/ نَكُرْ (معاً) [nekir/ nekür] ʿAḳīl zeki recul.

نُكُرْ [nükür] Nā-maʿḳūl olan fiʿl.

نَكَرْ [neker] Bilmezlik.

نُكُورْ [nükūr] م

نَكِيرْ [nekīr] م ve inkār ve perk ḥişār ve ismü Melākin.

6.

م

نَمرْ [nemr] Aḳlı ḳaralı alaca alaca olmaḳ ve ġazab itmek ve ḫulḳı yaramaz olmaḳ ve ṭaġa aġmaḳ.

نُمرْ [nümr] ع fī bilādi Hüẕeyl.

نِمارْ [nimār] Süleym ṭaġı ve ḳaplanlar ve alaca gerekiler.

نَمِرْ [nemir] Ḳaplan ve alaca bulutlar ve ṣāfī ṣu.

نُمُورٌ [nümūrün] ج

نُمُرٌ/ نُمِرٌ (معاً) [nümürün/ nümirün] م

نُمَرٌ [nümerün] Aġıla ḳara ḳarışıḳ alacalar.

نَمِيرْ [nemīr] Ṣāfī ṣu ve eyü aṣl ve ḳandırıcı ṣu ve çoḳ ṣu.

نُمارْ [nümār] ع bi'l Yemāmeti.

نِمرْ [nimr] İsmü şāʿirin.

7.

نُمَيرْ [nümeyr] İbnü ʿāmir ve çiçeklenmek.

و

نَورْ [nevr] Çiçek ya aḳ olan çiçek ve nefret itmek ve tozlanmaḳ ve çiçeklenmek.

نُورْ [nūr] Bi-sükūn ilvāvı yanar odlar ve baġdan ḳaçan inekler.

نُوّارْ [nüvvār] Aḳ çiçek.

نَوُورْ [nevūr] Çivit ve iç yaġı dütüni ve töhmetden ḳaçan kimse.

نُورْ [nūr] Aydınlıḳ ve Muḥammed Muṣṭāfī a.m. ve her nesneyi beyān idici ve دٌ bi-Buḫāra.

نُوُرْ [nüvür] م

نَوارْ [nevār] Töhmetden ḳaçan ʿavrat ve boġadan ḳaçan inek.

نَوْجَرْ [nevcer] Ṣaban enegi.

8.

نَوآحِرْ [nevāḥir] Ayın evvelki günleri ya aḫir günleri ya aḫir giceleri.

نَوادِرْ [nevādir] Cumhūrdan ḫāric olan sözler ve ع

نَوآشِرْ [nevāşir] Bilekde olan siñirler.

نَوآصِرْ [nevāṣir] Dereye ṣu aḳacaḳ yirler ve yardımcı ʿavratlar.

نَوآطِيرْ [nevāṭ̈ir] Bāġ ve bāġçe bekleyiciler.

نَوآظِرْ [nevāẓir] Bāhile yirinde bir ḳac depelerdür.

نَوآعِيرْ [nevāᶜ̈ir] Ṭolablar.

نَوْفَرْ [nevfer] Ülfer çiçegi.

نَوآقِرْ [nevāḳir] Göñüle iren çirkin sözler ve maġlūb ḳılan delïller.

نُوشآدِرْ [nüşādir] ف

ه

9.

نَهرْ [nehr] Ṣu aḳacaḳ yir ve ṣu aḳıtmaḳ ve zecr itmek ve ḳazaraḳ ṣuya irmek ve furāt ṣuyı ki Baṣraya yaḳın aḳar.

نَهَرْ [neher] م ve vüsᶜat ve çay yiri.

نُهُورٌ [nühūrün] ج

نُهُرٌ [nühürün] م ve cemᶜu nehārin ve erkek tüyleri.

نَهِرْ [nehir] Giñiş ṣu aḳacaḳ yir ve gündüz ṣaḥibi olan recul ve aḳ üzüm.

نَهِيرْ [nehïr] Çoḳ olan nesne.

نَهآرْ [nehār] Ṭulūᶜ fecrden ġurūbi şemse varınca ya ṭulūᶜ şemsden ġuruba varınca ya göz nūrı ᶜāleme yayılmasudur.

نَهآبِرْ [nehābir] Helāk olacaḳ yirler ve cehennem ve obruḳ ve yalım yir.

نَهآبِيرْ [nehābïr] م

نِهْتآرْ [nihtār] Bir kişi üzerine yalan söylemek.

10.

نَهْسَرْ [nehser] Ḳurt ya ṣırtlandan ḥāṣıl olan ḳurt enügi ve şevik yükrük kimse ve et yiyegen ḥarïṣ kimse.

نِهْسآرْ [nihsār] At ṭoġurmaḳ ve ṭaᶜām yimek.

ي

نَيرْ [neyr] Ḳaftān zinceflemek.

نِيرْ [nïr] Ḳarġı ve ḳaftān zincefï ve bir yire cemᶜ olmış ipler ve saçaḳ ve arġac ve esbābıla olan boyumduruḳ ve yoluñ bir cānibi ve ṣadri ve yol üzerinde olan āşḳāra hendek ve ة bi-Baġdād ve bir ṭaġdur.

نَيِّرْ [neyyir] Ḳatı şuᶜleli nesne.

نِيآرْ [niyār] İsmü ṣaḥābiyyin ve odlar.

نُيُورْ [nüyūr] Zinceflenmek.

نَيْدَرْ [neyder] Medïne şehri ismidür.

نَيْفُورْ [neyfūr] Ḳatı ürkek kimse ve çalıḳ at.

11.

نَيْسآبُورْ [neysābūr] [17]

نَيْلُوفَرْ [neylūfer] Ülfer çiçegi.

نَيْنُوفَرْ [neynūfer] م

فصل الوآو [Faṣlü'l vāv]

[17] AE ve EE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB, H2 ve HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

وَأَرْ [veʾr (bi’l-ḳaṣr)] Ḳorḳutmaḳ ve uçundırmaḳ ve şerre uġratmak ve oda atmaḳ ve od yaḳı virmek.

وُءَرْ [vüʾer] Odlar ve od yaḳacaḳ yirler.

وِءَارْ [viʾār] Balçıḳ çuḳurları.

وَائِرْ [vāʾir] Ḳorḳu ve uçunucı.

وَابِرْ [vābir] Bir kimse.

وَازِرْ [vāzir] Arḳalu ve yükli.

12.

وَاعِرْ [vāʿir] Düşvār yol.

وَاغِرْ [vāġir] İçi ḳızġın kimse.

وَافِرْ [vāfir] Bol olan nesne ve ʿarūżun baḫrī rābiʿi.

وَاقِرْ [vāḳir] Ḳanadı ya incigi ṣınmış ḳuş.

وَاكِرْ [vākir] Yuvaya girmiş ḳuş.

وَاهِرْ [vāhir] Obruġa düşmiş.

وَايِرْ [vāyīr] Uçunucı er.

ب

وَبْرْ [vebr] Berid ʿacūzun bir günidür ve kedi gibice bir cānavarcıḳdur ve muḳim olmaḳ.

وُبُورْ [vübūr] ج

وِبَارْ [vibārün] م ve bir ekşi otdur.

13.

وَبَرْ [veber] Deve ve ṭavşan yüñi ve ḳuş tüyi ve’l-mūrād min ehli’l-veber ehli’l aḫbiyeti. (ehli’l-veber’den kast edilen çadırda oturanlardır.)

وَبِرْ [vebir] Tüli deve ve ṭavşan.

وَبَارْ [vebār] Yemen ile Yabrīn arasında bir vilāyetdürki ʿĀd ḳavmī anda olurlarıdı Ḥaḳ Taʿālā anları helāk idicek ol vilāyete cinnler sākin oldılar ādem oġlanlarından aña şimdi kimesne varmaġa ḳorlar Ḥaḳ Taʿālānıñ ḳur’anda emeddeküm bi-enʿāmin ve benīne ve cennātin ve ʿayūn *(Pınarların, cennetlerin, evlatların ve eti yenen hayvanların bulunduğu yerdir.)*. didigi ol vilāyetdür.

وُبَيْرْ [vübeyr] Yemāme’de bir deredür.

ت

وَتْرْ [vetr] Tek olan nesne ve ferdü vāḥid olan nesne ve ʿarefe güni ve Yemāme’de bir deredür ve ʿayb ve ẓülm ve naḳṣ ve noḳṣān ve tek itmek ve ḳorḳudub uçundurmaḳ ve ḍarb irkirmek ve mālını telef itmek.

وِتَارْ [vitār] Ṣıra ṣıra dizmek ve ġ beyne Mekkete ve’t-ṭāyife.

وَتَرْ [veter] Cemʿu el vetīrete ve’l vetereti ve yay kirişşi ve dilgöz boncuḳlarıki ṣıbyān boynına aṣarlar.

وِتْرْ [vitr] Tek olan nesne.

وَتِيرْ [vetīr] ġ ve muḥkem nesne ve mābeyne ʿarafe ilā idām.

وُتْرْ [vütr] ۀ bi-Ḥavrān.

[162/a]

1.

وَتَّارْ [vettār] Kirişci.

ث

وَثْرْ [veṯr] Yumşaḳ olmaḳ ve yumşatmaḳ ve yumşaḳ döşek ve

ḳayışdan örülmiş tumman ya pāçasız ṭon ve dişi deve raḥminde ḳalna erkek menīsi ve çoḳ yügürüb gebe olmamaḳ ve cimāʿ.

وَثِيْرْ [veṯīr] Yumşaḳ mehlic gibi döşek.

وَثِرْ [veṯir] م

وِثَارْ [viṯār] Yumşaḳlıḳ ve semiz döşekli ʿavrtalar.

وَثَارْ [veṯār] م

وَثَايِرٌ [veṯāyirün] Semiz mülaḥḥame ʿavratlar.

وِثِرْ [viṯr] Boġça ve eyer yaṣduġı ve yırtıcı cānavar derileri ve çatma ḳaṭīfeden işlenmiş eyerler.

وُثَيِرْ [vüṯeyr] İsm-i muḥaddiṯin.

ج

وَجِرْ [vecr] Aġıza devāyiçün ʿilāc aḳıdıb aġzı yummaḳ ve ḳorḳmaḳ ve ṭaġda olan cānavar yataġı maġārası gibi ve kişiye sevmedigi nesneyi işitdirmek ve ة bi-Hecer ve Cebelün.

2.

وُجُورْ [vücūr] م

وَجِرْ [vecir] Ḳorḳaḳ.

وَجُورْ [vecūr] Aġıza gücüle ḳoyulan devā ve şerbet.

وَجَارْ/ وِجَارْ (معاً) [vicār/ vecār] Sırtlan ve cānavar ini ve yarda sīl oyduġı yir.

وُجُرٌ [vücürün] ج

ح

وَحِرْ [vaḥr] Aġulu nesne yimekden aġu eşer itmek ve ṭaʿāma aġulu kele düşmek ve göñülde kīn ṭutmaḳ.

وَحِرْ [vaḥir] Göñülde kīn ṭutucı.

وَحَرْ [vaḥar] Kīn ve öyke yürek ḥarāreti ve ġıll ġış.

وُحُرٌ [vuḥurün] ج

3.

د

وَدِرْ [vedr] Helāke düşmek ve ırag olmaḳ ve ġāyet olmaḳ.

وُدُورْ [vüdūr] م

ذ

وَذِرْ [veẕr] Kemiksiz et pāreleri ve ʿavrat ṭılāḳları ve kesmek ve pārelamaḳ ve terk itmek.

وَذَرْ [veẕer] م

وَذَارْ [veẕār] دٌ Bi-Semerḳand.

ر

وَرٌّ [verr] Omaca kemük başı ve ucuzluḳ.

وَرْوَرْ [verver] Żaʿīf gözli.

وِرْوَارْ [virvār] Ḥiddetile naẓar itmek ve örseleyi söylemek ve er ḳuşı.

ز

4.

وَزِرْ [vezr] Günāhkār olmaḳ ve gedik berkitmek ve ġālib olmaḳ ve töhmet olmaḳ.

وَزَرْ [vezer] Ṣarp ṭaġ ve ṣıġıncaḳ yir ve ḳalʿa ve suçluluḳ.

وِزْ [vizr] Günāh ve s̱ıḳlet ve aġır yük ve silāḥ.

وِزَارْ [vizār] م

وَزِيرْ [vezīr] Pādişāh celīsi ve ḫāṣakisi ve yöñüne ve tedbirine muᶜyin olucı.

ش

وَشْرْ [veşr] Aġac şavḳ itmek ve diş eğeleyüb sivri ve keskin itmek.

وَشَرْ [veşer] م

وُشُرْ [vüşür] Oraḳ dişleri.

ص

وَصرْ [vaṣr] ᶜAhd itmek.

وَصّارْ [vaṣṣār] Güdüb gözleyici ve mücāvezet mülāzemet idici ve müᶜtād olucı.

وُصْرٌ [vüṣrün] Cemᶜ evṣarın.

5.

وِصرْ [viṣr] ᶜAhd ve sicillāt defteri.

ض

وَضرْ [vaḍr] Pāṣlanmaḳ ve ekşi ekşi ḳoḳmak ve bulaşıḳ olmaḳ.

وَضَرْ [vaḍar] Yaġ ve yoġurd çirki ve tuluḳ yüyündisi ve ḳap ḳacaḳ yüyündisi ve ḳaṭran baḳiyyesi ve ekşi ḳoḳu ve zaᶜfirān ve ġayrī nesne bulaşığı ve ḳab bulaşığı ve yaġ bulaşığı.

وَضِرْ [vaḍir] Pāṣlı ve bulaşıḳ nesne.

ط

وَطْرْ [veṭr] Ḥācet görmek.

وَطَرْ [veṭar] Ḥācet ve gerekli nesne ve cimāᶜ.

ظ

وَظْرْ [veẓr] Semiz olmaḳ ve ṭolmaḳ.

وَظِرْ [veẓir] Uyluḳları ve ḳarnı etli kimse.

ع

6.

وَعْرْ [vaᶜr] Ṣarp yir ve düşvār olmaḳ ve azalmaḳ ve ḥabs olmaḳ ve az eylikli er ve cebelün ve göñül ḥarāreti ve müşkül yol.

وَعِرْ [vaᶜir] م

وُعُورٌ [vüᶜūrün] ج

وَعِيرْ [vaᶜīr] Ṣarp yol.

وَعَرْ [veᶜar] Ṣarplıḳ ve güclük.

غ

وَغْرْ [vaġr] Ḳatı issi olmaḳ ve kīn ve buġż ve ᶜadāvet ve ġażabdan olan yürek ḥarāreti ve yanḳını ve ġażabdan yürek yanmaḳ ve leşker avāzesi ve ġavġāsı ġalebesi.

وَغَرْ [vaġar] م

وَغِيرْ [vaġīr] Ḳızġın ṭaş üzerinde biryan olmış et ve ḳızġın ṭaş bıraḳmaġıla bişirilen süd ve Naṣrānilerin diri ḫınzīrı yaturub ḳaynar ṣu dökmeğile ḳılını ḫaşlayub daḫı boġazladıḳlarıdur.

ف

7.

وَفْرْ [vefr] Ġanīlıḳ ve bol çoḳ nesne ve bol olmaḳ ve giñiş olmaḳ ve süñmemek ve baḫşīşini almaḳ ve tamām ḳırba.

وُفُورْ [vüfūr] م ve ج

وِفآرْ [vifār] Uzun saçlar.

ق

وَقرْ [vaḳr] Ḳulaḳda olan bir pāre ṣaġırlıḳ ya heb ṣaġırlıḳ ve ḳulaḳ ṣaġır olmaḳ ve aġır dölek olmaḳ ve oturmaḳ ve incik yarığı ve çuḳurcaḳ ve oyulmış yir ve oymaḳ.

وُقُورْ [vüḳūr] م

وَقَرْ [veḳar] م

وِقرْ [viḳr] Aġır ḥiml.

وَقآرْ [veḳār] Döleklik aġır başluluḳ ve dölek recul.

وَقُورْ [veḳūr] Aġır başlı dölek kimse.

8.

وَقُرْ [vaḳur] م

وَقِيرْ [vakīr] Ayaġı oyulmış ḥayvān ve ṭaşda olan büyük çuḳur ve ṭaş dibek ve ḳorna ve ḳoyun sürüsi ya biş yüz ḳoyun ya azacıḳ süri ya kelbile çōbānıla eşegi olan süri ve uşacıḳ ḳoyun.

وُقُرْ [vuḳur] ع

ك

وَكرْ [vekr] Yarda ve divārda olan ḳuş yuvası ve yumruġıla āḫeriñ burnına urmaḳ ve ḳuş yuvasına gelmek ya girmek ve oġlan ṣıçramaḳ ve çanaḳ ṭolmaḳ ve binā tamām oldıġında żiyāfet itmek ve yilmek ve sürʿat itmek ve ḳışacıḳ etlice olmaḳ.

وُكُورْ [vükūr] ج

وُكُرْ [vükürün] م

وَكَرْ [veker] Yilmeklik.

وَكآرْ [vekkār] Yilegen.

وِكآرْ [vikār] ع

وَكِيرْ (صح) [vekīr] Binā tamām olduġı vaḳtin olan ḳonuḳluḳ.

9.

ه

وَهرْ [vehr] Ḫalāṣ olmayacaḳ belāya atmaḳ.

وَهَرْ [veher] Yir üzerinde buḫār gibi görünen issi eṣeri.

فصل الهاء [Faṣlü'l-hāʾ]

هآبِرْ [hābir] Kesici ḳılıc ve ism-i reculin.

هآتِرْ [hātir] Ḳatı yaramaz recul.

هآجِرْ [hācir] Hicret idici ve bir ḳabīledir ve fāyıḳ fāżıl kimse.

هآجَرْ [hācer] İsmāʿīl peyġamberiñ anası.

هآدِرْ [hādir] Üzeri ḳoyu aşaġası ṭurı yoġurd ve aşaġası düşen nesne.

10.

هآذِرْ [hāẕir] Ḳatı issi gün.

هآرْ [hār] Yıḳılıcı yar ve żaʿīf kimse ve eski köhne nense.

هآئِرْ [hāʾir] م

هآشِرْ [hāşir] Yapraḳ silkici.

هآصِرْ [hāṣir] Arslan ve aşaġa çekib eğici

هآمِرْ [hāmir] Bol yaġmur döküci bulut ve yañşaḳ ḥarīf.

ب

هَبْ [hebr] Ayırıcı ve kesici ḳılıc ve gizli yir ve ḳum ve deve etlenmek ve āyet başına ṭurmamaḳ ve et ḳoparıb düşüren ḍarb.

هَبِيْ [hebīr] م ve obruḳ yir ve ferc.

هَبّآرْ [hebbār] م

11.

هُبْ [hübr] ج ve ketān ṭarandısı ve üzüm çekirdegi ve obruḳlar.

هُبُورٌ [hübürün] م

هِبِرّْ [hibirr] Münḳaṭiᶜ olan nesne.

هَبِرْ [hebir] Etlü deve.

هَبُورْ [hebūr] Örümcek.

هَبُّرْ [hebbür] Kücücük incü.

هَبْتَرْ [hebter] Ḳışa boylı

ت

هَتَرْ [hetr] ᶜIrż ṭaġıdıb yaḳmaḳ ve pāre pāre itmek ve bir nesneye üns bağlamaḳ ve yaramaz recul.

12.

هُتْرْ [hütr] Pirlikden ya marażdan ya ḥüznden ᶜaḳl gitmek.

هِتْرْ [hitr] Yalan ve ulu belā ve amir ᶜacīb ve sözde olan ḥaṭā ve yañılma ve giceniñ nıṣf-ı evveli.

ج

هَجْرْ [hecr]Terk itmek ve kesmek ve cimāᶜdan ṣavmda ᶜuzlet itmek ve vaṭan terk itmek ve bir yıl ve altı gün ya güneş ġāyib oldığından ṣoñra ve aġac hem uzayıb ve yoġunulub gitmek ve güzel eyi kerīm er ve burunduruḳ ve herze söz söylemek ve ṣayıḳlamaḳ ve öyle issisinde sefer itmek.

هِجْرْ [hicr] Fāyiḳ güzel ve ḫāṣ nesne ve ayruluḳ.

هُجْرْ [hücr] ǧ ve çirkin söz ve suḫriyye ve nıṣf-ı nehār.

هَجِرْ [hecir] Ġayrile ġālib ve fāyiḳ kimse ve żaᶜfile aġır aġır yörüyen.

هِجِرّْ [hicirr] Köylere hicret itmek.

هِجِيّرْ [hiccīr] ᶜĀdet ve ḫūy.

هَجِيرْ [hecīr] Nıṣf-ı nehāra dirler ya zevālden ᶜaṣra varınca ve şiddet-i ḥarrdur ve giñiş büyük ḥavż ve büyük çanaḳ ve ḳalıñ yaban eşegi ve ḳurı ekşi ot ve yügürmekden ḳalmış erkek deve ve ḳoyu süd.

13.

هُجُرٌ [hücürün] ج

هِجآرْ [hicār] Yay kirişi ve pādişāh yüzüñi ve ṭavḳ ve tāc ve ḳasıḳ bağı.

هُجُورْ [hücūr] Ḳasıḳ bağı bağlamaḳ.

هَجَرْ [hecer] دٌ bi'l-Yemeni ve baḥreyn vilāyeti ve هٌ ḳurbe'l-Medīneti ve ucuzluḳ yir ve ḳıl hecr Medīne bi'l Yemeni beynehā ve beyn el Baḥreyni ᶜuşrü merāḥile.

هُجَيرْ[hüceyr] ǧ

د

هَدرْ [hedr] Bir kişiniñ ḳanı ᶜabeṯ yire gidib kimseye dīyet lāzım olmamaḳ ve

bāṭıl itmek ve sāḳıṭ olan nesne ve deve kükremek ve gögercin ötmek ve sücī ḳaynamaḳ ve ḫurmā aġacınıñ ṭomurcuġı yarılıb çıḳmaḳ ve ot uzamaḳ ve çoġalmaḳ ve ulalmaḳ ve ḍarbdan öyken düşmek.

هُدُورْ [hüdūr] م

هَدَرْ [heder] م

هَدِيرْ [hedīr] م ve avāze ve ötme ve kükreme.

[162/b]

1.

هَدّارْ [heddār] Gür gür öten nesne ve ism-i şāʿirin.

هُدَيرْ [hüdayir] İsm-i ṣaḥābetin.

هِدرْ [hidr] Aġır olan er.

هُدَكِرْ [hüdekir] Yörürken aʿżāsını ḥareket itdiren ʿavrat ve ḳoyu yoġurd.

هُدَاكِر [hüdākir] Yumşaḳ bedenlü.

ذ

هَذَرْ [heẕr] Ḫaṭālı söz söylemek ve herzavāt söylemek ve ḳatı gün issi olmaḳ.

هَذَرْ [heẕer] Çoḳ yaramaz söylegen ya sözünde yañılġan ḥarīf.

هَذِرْ [heẕir] Mühmelāt söyleyici.

هَذُرْ [heẕūr] م

هَذّارْ [heẕẕār] م

ر

هَرّ [herr] Geriye sinmek ve kelb nesne ürmek ve iğrenmaḳ ve ṣovuḳdan siñlemek ve siñgildetmek ve yay ötmek ve diken ḳurumaḳ ve ṣaçmaḳ ve dökülen üzüm dānesin yimek ve çımḳırmaḳ ve ḫulḳı yaramaz olmaḳ ve ishāl itmek ve deve geñizlemek ve ḳoyun sürmek ya ḳoyunu ṣuya ḳıġırmaḳ ve ishāl olmaḳ ya geçe geçe ölmek.

2.

هَرِيرْ [herīr] م ve kelb singildisi.

هُرُورْ [hürūr] م

هِرّ [hirr] Kedi ve bir ʿavrat idi ve دٌ

هِرَرٌ [hirerün] Dişi kediler.

هُرَارْ [hürār] Devede çıḳan ur ve deve çımḳırmaḳlıḳ.

هَرّارْ [herrār] Singildegen kelb.

هُرّ [hürr] Çoḳ ṣu ve çoḳ süd ve Yemāme'de bir yaṣṣı depedür ve arslan.

هَرُورْ [herūr] Dökülen yaş dānesi ve ġٌ ve bir ḥiṣārdur.

هَرْهَرْ [herher] Aḳan çoḳ ṣu çaġıldısı.

3.

هَرْهَارْ [herhār] Çoḳ ṣu ve çoḳ süd ve ʿabeṣ yire gülegen kimse ve arslan ve arıḳ at.

هُرَاهِرْ [hürāhir] Arslan.

هِرْهِرْ [hirhir] Raḥminden ṣu aḳan ḳarı deve ve ḳarı ḳoyun.

هُرْهُورْ [hürhūr] Çoḳ ṣu ve çoḳ süd ve bir cins gemidür ve dökülen yaş üzüm dānesi ve ḳari ḳoyun ve çaġlayan ṣu.

هِرْهِيرْ [hirhīr] Bir cins balıḳdır ve bir cins ilandur ḳablubaġayile ḳara şivḳadan mürekkebdür altı ay yatır uyur ṣoḳduġı ebedi ḫalāṣ olmaz.

هِرْهارْ [hirhār] Ḳoyunı ṣuya ḳıġırmaḳ ve ḥareket itdirmek ve ṣuya uġratmaḳ ve teᶜaddī itmek.

ز

هَزْ [hezr] ᶜĀṣāyıla yanına ve arḳasına berk urmaḳ ve berk düzmek ve ṭard itmek ve nefī itmek ve yire urmaḳ ve çoḳ ᶜaṭāḳ ve żiḥn itmek ve isrāᶜ itmek ve bahalı ṣatmaḳ ve aldanmaḳ.

هَزِيرْ [hezīr] ᶜĀṣayıla örülmiş ḳonmış.

4.

هُزَرْ [hüzer] Baṣġun olunub ḳırılmış bir ḳabīledür Yemen'de ve Ṣemūd helāk oldıġı yir.

هِزْ [hizr] Aldanmış aḥmaḳ ḥarīf ve perk yavız nesne.

هَزَوَّرْ [hezevver] Żaᶜīfce kimse.

هَزارْ [hezār] Bülbül ve bir ḳaṣabadur Fārisde.

هِزَبرْ [hizebir] Arslan ve ġalīẓ yoġun ḳatı berk nesne.

هِزْبَرْ [hizber] م

هُزابِرْ [hüzābir] م

هَزابِرٌ [hezābirün] ج

هِزْبارْ [hizbār] Kesmek.

هَزَنْبَرْ [hezenber] Sivri başlı ᶜāḳil zekī er.

5.

هِزْمارْ [hizmār] ᶜUnf itmek ve ṣarṣmaḳ.

هِزْمِيرْ [hizmīr] دٌ bi'l-Maġribi.

ش

هَشْرْ [heşr] Yiynilik ve incelik ve heb memedeki südi saġmaḳ.

هَشُورْ [heşūr] Yapraġı tiz dökülen aġac.

ص

هَصرْ [haṣr] Çekmek ve bir ṭarafa eğmek ve ṣımaḳ ve defᶜ itmek ve yaḳın itmek ve yaş budaḳ bükmek.

هَصُورْ [haṣūr] Çekib yırtıcı arslan.

هَصّارْ [haṣṣār] م

هَصْوَرْ [haṣvar] م

هَصِرْ [haṣir] م

هُصَرْ [hüṣar] م

6.

ط

هَطْرْ [haṭr] Aġacıla kelbi urub öldürmek ya urmaḳ.

ف

هَفَوَّرْ [hefevver] Uzun boylı yoġun aḥmaḳ er.

ك

هَكْرْ [hekr] ᶜAceblamaḳ ya ḳatı ᶜaceblamaḳ ve uyḳu ᶜāriż olmaḳ ya ımızġanmaḳ gelmek.

هِكْرْ [hikr] م

هَكَرْ [heker] م

هَكِرْ [hekir] Imızġanıcı kimse ve دٌ bi’l-Yemeni.

هَكُرْ [hekür] م

م

هَمرْ [hemr] Ṣu dökmek ve dökülmek ve heb mememde olanı ṣaġmaḳ ve çoḳ söylemek ve yār yıḳmaḳ ve ayaġın yire ḳatı urmaḳ ve süt gerilib müżṭarib itmek ve māl virmek..

هَمّارْ [hemmār] Ḳatı aḳıcı bulut ve yanşaḳ yaramaz keleci er.

7.

هَمِرْ [hemir] Yoġun semiz kimse ve çoḳ ḳum.

هَمِيرْ [hemīr] Köhne ḳarıcıḳ.

هُمَيرْ [hümeyr] Bir ḳabīledür.

ن

هِنَّبرْ [hinnebr] Sırtlan.

هِنَبرْ [hinebr] م

هِنْبِرْ [hinbir] م ve eşek ḳoduġı.

هَنابِيرٌ [henābīrün] ج ve obruḳlar ve ḳoyun sürüsi.

و

هَورْ [hevr] Ẓann itmek ve töhmet itmek ve ḥamle itmek ve birini biri üzerine ḳomaḳ ve giri döndürmek ve bürümek ve yire urmaḳ ve yār yıḳmaḳ ve taḳdīr tamām ve ormanlı gölcük.

هُورْ [hūr] م

8.

هَوارْ [hevār] Helāḳ.

هَوْبَرْ [hevber] Pārs ya pārs enügi ve güve ya ḳızılca ḳurdcaġaz ve uzun ṭüli maymūn ve gevenli bir yirdir.

هَواجِرْ [hevācir] Ḳatı issiler ve cemʿu hāciretin.

ي

هَيرْ [heyr] Giceniñ evveli ki nıṣfı.

هَيارْ [heyār] Yıḳılıb düşen nesne.

هِيرْ [hīr] Giceniñ nıṣfı evveli ve عٌ bi’l-Bādiyeti.

هَيّارْ [heyyār] Żaʿīf recul.

هَيِّرْ [heyyir] Öñin ardın ṣanmayıb tehevvür idici kimse ve güceniñ nıṣfı evveli.

هَيْتَكُورْ [heytekūr] Gicede ve gündüzde uyḳudan uyanmayan.

9.

هَيْدَكُورْ [heydekūr] Etli recul ve aʿżāsını oynadıraḳ yörüyen nāzlı ʿavrat ve ḳoyu yoġurd ve s̱ābit direkli olan ev.

هَيْدَكِرْ [heydekir] م

هَيْذارْ [heyẕār] Herzevāt söylegen kimse.

هَيْزَرْ [heyzer] İsm-i reculin.

هَيْشَرْ [heyşer] Żaʿīfce yumşacıḳ nesne ve uşacıḳ ot.

هَيْشُورْ [heyşūr] Ḳatı yiyni nesne.

هَيْصَرْ [heyṣar] Çekib yırtan arslan.

هَيْصارْ [heyṣār] م

هِيْعارْ [hiyʿār] ʿAvrat bir yirde ṭurmamaḳ.

10.

فصل الياء [Faṣlü’l-yāʾ]

يآجُورْ [yācūr] Kiremit.

يآسِرْ [yāsir] İsmü ṣaḥābetin ve āsān nesne.

يآءْمُورْ [yāʾmūr] Bir nevʿ geyikdür depesinde bir boynuzı vardur çatal çatal olmış ve bir cins erkek devedür destere gibi iki boynuzı vardur ormānlarda olur ṣu içecek şīn olub oynar na-gāh boynuzı bir aġaca geçib avāze ider işiden kelb ṭutub avlayıb yirler.

يآمُورْ [yāmūr] م

ت

يَتْمِيرْ [yetmīr] Ġarīb kişi.

يَتْمَرْ [yetmer] ع

يَثْهُورْ [yethūr] Yıḳılan ḳum ve obruḳ yir ve ḳaḥṭlıḳ yir.

ح

يَحْبُورْ [yaḥbūr] Toy yavrısı ya bir nevʿ ḳuşdur ya erkek toy.

11.

يُحآبِرْ [yüḥābir] Bir ḳabīledür.

يَحْمُورْ [yaḥmūr] Yabān eşegi ve ḳızıl nesne ve bir ḳuşdur ve bir cānavardur boynuzıla aġacı iki biçer.

خ

يَخْضُورْ [yaḫḍūr] Yeşil tāze aġac.

يَخضِيرْ [yaḫḍīr] م

يَخْمُورْ [yaḫmūr] İçi boş ṣalıncaḳ nesne ve ilan başı boncuḳ.

د

يَدَّرْ [yedder] İsm-i muḥaddiṯin.

ر

يَرّْ [yerr] Perk olmaḳ ve perk nesne ve yanar od.

يَرَرْ [yarar] Perklik.

س

يَسرْ [yesr] Geñezlik ve līnet ve inḳiyād ve yumşamaḳ ve āsān olmaḳ ve aşaġa burmaḳ ya gögüse ṭoġrı burmaḳ ve ḳarşu ya dürtmek ve ṣol ṭarafdan gelmek ve ḳumār oynamaḳ.

12.

يَسَرْ [yeser] م ve ḥāżırlanmış nesne ve ḳumār oynamaġa cemʿ olmış ḳum ve ḳıraġu.

يُسرْ [yüsr] Āsānlıḳ ve ġanīlıḳ ve ṣol yanlar.

يُسُرْ [yüsür] م

يَسآرْ [yasār] م ve ṣol yan ve ġulāmünü’l-nebbi a.m.

يَسِيرْ [yesīr] Azacıḳ nesne ve geñiz nesne ve ḳumār oynayıcı.

يَسُورْ [yesūr] م

يُسَيرْ [yüseyr] İsm-i ṣaḥābetin.

يِسآرْ [yisār] Ṣol yan.

يَسآَرْ [yessār] م

13.

يَسْتَعُورْ [yesteʿūr] Devede ṣaġrısı üzerine örtülen kilīm ve misvāk aġacı ve ع ve bāṭıl nense.

ع

يَعْرْ [yaᶜr] Arslan ya ḳurt ṭutmaḳ içün bir çuḳur ḳazıb içine bağlanan oğlaḳ enük ṣadāsını işidicek üzerine kendüzin aḳar çuḳurda ḳalur ve bir nevᶜ ağacdur ve cebelün ve ḏ ve ḳatı avāze itmek.

يَعَرْ [yaᶜar] م ve bir cānavardur Ḫorāsānda olur.

يَعآرْ [yaᶜār] Ḳoyun ve keçi avāzı ya ḳatı melemesi.

يَعُورْ [yaᶜūr] Ṣağılırken süd üzerine işeyib ifsād iden ḳoyun ve ḳatı melegen ḳoyun.

يُعآرْ [yuᶜār] Ḳoyun ya keçi melemeklik.

يَعْفُورْ [yaᶜfūr] Bozca geyicek ve ḥabību'l lahuñ ṣalla'l-lāhu ᶜaleyhi ve's-sellem ḥimārıdur ve geyik buzağusı ve yaban ṣığırı buzağısı ve giceniñ bir bölügi.

يَعآفِيرْ [yaᶜāfīr] ج ve geyik tekeleri.

يَعْمُورْ [yaᶜmūr] Oğlaḳ ve maᶜmūr yir.

[163/a]

1.

يَعآمِيرٌ [yaᶜāmīrün] ج

يَعْمَرْ [yaᶜmer] İsm-i reculin rāviyyin.

م

يَمْحُورْ [yemḥūr] Uzun er ve uzun boyun.

يُمْخُورْ [yemḫūr] م

يَمْقُورْ [yemḳūr] Ḳatı acı nesne.

ن

يُنْقَرْ [yünḳar] ع

يَنّآرْ [yennār] Ceddü ḥamdān bin ᶜārimi'z-zendāni'l-buḫārīyyü'l muḥaddiṯ *(Hadis ilmiyle ugraşan buḫāralı, zendānlı ᶜārim oğlu ḥamdanın dedesi.).*

ه

يَهرْ [yehr] Vāsiᶜ yir ve önegülük ve nihāyetine ṭalmaḳ.

يَهَرْ [yeher] ع ve himyar pādişāhı.

يَهْيَرُّ [yehyerr] Avuc ḳayası ya perk ṭaş ya aya gibi olan ṭaşlar ve büyük çibān ve yumrı zamḳ ve serāb ve önegülük ve kizb ve yabān porsuġı ve ḥanẓel otı ve ağu ve mevz ağacı zamḳı.

2.

يَهْمُورْ [yehmūr] Herzegüy yanşaḳ ḥarīf.

بابالزّاء [babü'z-zāʾ]

فصل اللف [Faṣlü'l-elif]

ب

اَبزْ [ebz] Geyik ṣıçramaḳ ya atılı atılı virmek ve insān yilergen birez ṭurub diñlenüb yine gitmek ve ölüm ḫaberin virmek ve Kureyş'de başılıb ölmek.

أُبُوزْ [übūz] م

اَبُوزْ [ebūz] Ṣab idici deve.

3.

اَبِزْ [ebiz] Ṣıçrayıcı geyik.

اَبآزّ [ebbāz] م

اَبُّوزْ [ebbūz] م

اَبْؤُزْ [ebʾūz] Ṭoğanlar.

اَبْخآزْ [ebḫāz] Bir cins ṭayifedür.

اِبْرآزْ [ibrāz] Kitāb yaymaḳ ve iẓhār itmek ve iḫrāc itmek ve seferde ᶜazm itmek ve ḥāṣ altun almaḳ.

اِبْرِيزْ [ibrīz] Ḫāliṣ olan altun.

اَبْرَوِيزْ [ebrevīz] Fürs pādişāhı.

اَبْرَوآزْ [ebrevāz] م

اِبْتِزآزْ [ibtirāz] Ḫışmıla çeküb almaḳ ve ḳapmaḳ.

4.

اِبْتِلآزْ (صح) [ibtilāz] Nesne almaḳ.

اِبْلِيزْ [iblīz] Mıṣr balçuġı.

اَبْوآزٌ [ebvāzün] Ṭoġanlar.

ت

اِتْرآزْ [itrāz] Perk itmek ve yabis itmek.

اَتْوَزْ [etvez] Kerīmü'l aṣl olan kimse.

ج

اَجْرآزْ [ecrāz] Otsuz yirler ya yaġmur ṭoḳunmaz yirler ve ilan bedeni.

اِجْرآزْ [icrāz] Ḳaḥṭlıġa irmek ve deve arḳılamaḳ.

اِجْرِمّآزْ [icrimmāz] Bir yire cemᶜ olmaḳ ve büzülmek ve ḳaçmaḳ ve ḳıçınlamaḳ.

اَجِزْ [ecz] Eğilmek.

اِجِزْ [icz] عٌ

5.

اِجْتِزآرْ [ictizāz] Kesmek.

اِجْزآرْ [iczāz] Ḫurmā dirimi zamānı olmaḳ ve ḫurmā yābis olmaḳ.

اِجْوآزْ [icvāz] Cāyiz görmek ve ṣıvarmaḳ ve iẕn virmek ve yarayı ṣarmaḳ ve emri yörütmek ve bayīᶜ dürüst ṭutmaḳ ve ḫalīfe dikmek.

اَجْوُزٌ [ecvuzün] Cemᶜu cāyizetin.

اَجْوَزْ [ecvez] Ḳatı nāfiẕ nesne.

اِجْهآزْ [ichāz] Mecrūci depelemek ve isrāᶜ itmek ve işini tamām itmek.

اِجْهِزآزْ [ichizāz] Yaraḳlanmaḳ.

اِجْتِيآزْ [ictiyāz] Uġramaḳ ve geçib gitmek.

ح

اَحَزٌّ [aḥazz] Bir yiri kesilmiş ḳoç.

اِحْجآزْ [iḥcāz] Ḥicāze varmaḳ.

اِحْتِجآزْ [iḥticāz] م ve cemᶜ olmaḳ ve ḳoltuġuna nesne almaḳ ve ṭonunı bilide bağlamaḳ ve araya mānicᶜ girmek.

6.

اِحْرآزْ [iḥrāz] Muḥkem yire ṣaḳlamaḳ ve cemᶜ itmek ve ḳaplamaḳ ve ferc ṣaḳlamaḳ ve ṣıġındırmaḳ.

اِحْتِرآزْ [iḥtirāz] Ṣaḳınmaḳ ve ḳorunmaḳ.

اَحْرَزْ [aḥrez] Ṣarp ḳalᶜa.

اَحْرآزٌ [aḥrāzün] ج

اِحْزآزْ [iḥzāz] Şerefde ve keremde ziyāde olmaḳ.

اِحْتِزآزْ [iḥtizāz] Kesmek.

اِحْتِفآزْ [iḥtifāz] اِسْتِوْفآزْ maᶜnisine ve adabile yörümek ve adabile oturmaḳ ve secde itmek.

اِحْفآزْ [iḥfāz] Yirinden ırmaḳ.

اِحْتِلآزْ [iḥtilāz] Kişi ḥaḳḳını almaḳ.

7.

اَحْمَزْ [aḥmez] Ḳatı meşaḳḳatli ᶜamel ve müsteḳīm ᶜamel.

اَحْوَزْ [aḥvaz] Çapuḳ recul.

اِحْتِوآزْ [iḥtivāz] Ḳarışmaḳ.

اِحْتِيآزْ [iḥtiyāz] Cemᶜ olmaḳ.

خ

اِخْتِبآزْ [iḫtibāz] Nefsiçün etmek idinmek.

اِخْتِزآزْ [iḫtizāz] Dürtmek ve bir cemāᶜat ādam içinden birisini ve ḳaṭran içinden bir deveyi çekib almaḳ.

ر

اِرْتِبآزْ [irtibāz] Tamām olmaḳ ve kemāl bulmaḳ.

اِرْتِجآزْ [irticāz] Veznī ḳıṣa ḳaṣīde oḳumaḳ ve gök gürlemek ve şiᶜr dimek.

8.

اَرْجَزْ [ercez] Ṣaġrısı marażlı deve.

اَرآجِيزٌ [arācīzün] Veznī ḳıṣa ḳaṣīdeler ki veznī altı kerre müstefᶜilin gelür.

اِرْزآزْ [irzāz] Çekirge toḫmu ṣaçmaḳ içün ḳuyrıġını yire ṣacmaḳ.

اِرْزِيزْ [irzīz] Ditreme ve dürtme ve uzun avāzeli nesne ve gökden yaġan ḫırver ve dipi.

اِرْتِزآزْ [irtizāz] Ṭınmayıb ṭurmaḳ ve buḫul itmek ve oḳ ṣaplanıb ḳalmaḳ ve nesne ṣu üzerine ḳalḳub s̱ābit olub ṭurmaḳ.

اَرْزْ [erz] Dirilib bir yire cemᶜ olmaḳ ve s̱ābit olmaḳ ve ilan delügine ṣıġını gelmek ve rucūᶜ itmek ve ṣovuḳ olan gice ve s̱ābit olan aġac ve çām aġacı ya enduz aġacı.

اُرُوزْ [urūz] م

آرِزْ [āriz] Cemᶜ olub bir yire gelici ve s̱ābit nesne.

اَرُوزْ [arūz] م

9.

اَرِيزْ [erīz] Ḳıraġu ve muᶜtemed er ve ṣovuḳ gün.

اُرْزْ [ürz] Birinc.

اَرَزْ [erez] Erzen aġacı.

اَرُزٌّ [eruzz] Birinc.

اَرُزْ / اُرُزْ (معاً) [erüz/ ürüz] م

آرُزْ [āruz] م

آرآزْ [ārāz] م

اِرْكآزْ [irkāz] Māl bulmaḳ ve yire süñü dikmek.

اِرْتِكآزْ [irtikāz] Ṭamar ḳıpırdamaḳ ve yaba söykenmek ve s̱ābit olmaḳ.

اِرْتِمآزْ [irtimāz] Ḥareket itmek.

اِرْمِزآزْ [irmizāz] Yirinden ırılmaḳ ve ırılmamaḳ ve münḳabiż olmaḳ.

10.

اِرْمِهْزآزْ [irmihzāz] Nesne virmek.

اِرْتِهآزْ [irtihāz] Ḥareket itmek.

ز

اَزّْ [ezz] Çölmek ḳatı ḳaynamaḳ ve od yaḳmaḳ ve ıraḳdan gök gürlemek ve ḳatı ḥareket itdirmek ve ṭamar atması ve vecᶜ ve muḫālefet itmek ve cimāᶜ ve

perk perk süd ṣaġmaḳ ve ṣu dökmek ve ḳaynatmaḳ ve fesāda ḳındırmaḳ.

اَزِيِزْ [ezīz] م ve ṣovuḳ ve ṣovuḳ nesne ve şiddetile olan seyr ve gürüldi.

اَزَاَزْ [ezāz] م

اَزَزْ [ezaz] Meclis müzāḥamesi ve müżāyaḳası ve ṣıḳılcım yir ve ay ḥisābı ki aña gün şivşidi dirler ve çoḳ cemāᶜat.

س

اِسْتِبْرَاَزْ [istibrāz] İḫrāc itmek.

اِستِئْجَاَزْ [istiᵓcāz] Yaṣdıġa ṭayanmaġa eğilib yine yaṣdanmamaḳ.

11.

اِسْتِجْزَاَزْ [isticzāz] Ekiniñ biçici zamānı olmaḳ.

اِسْتِجْوَاَرْ [isticvāz] İẕn ṭaleb itmek.

اِسْتِحْمَاَرْ [istiḥmāz] Żabṭ itmek.

اِسْتِرْعَاَرْ [istirᶜāz] Żaᶜīf görmek.

اِسْتِرْغَاَزْ [istirġāz] م

اِسْتِعْجَاَزْ [istiᶜcāz] ᶜĀciz görmek.

اِسْتِعرَاَزْ [istiᶜrāz] Düşvār olmaḳ ve ṣarplanmaḳ ve berkimek.

اِسْتِغْرَاَزْ [istiġrāz] Maraż ḳatılamak ve ġālib olmaḳ ve öldürmek ve ḳum berkiyib yıḳılmaz olmaḳ

12.

اِسْتِغْنَاَزْ [istiᶜnāz] Yirinden ırılıb gitmek.

اِسْتِغْرَاَزْ [istiġrāz] Muṭīᶜ olmaḳ.

اِسْتِفْزَاَزْ [istifrāz] Yirinden ırmaḳ ve evinden çıḳarmaḳ ve saçıb almaḳ ve istiḫfāf itmek.

اِسْتِمْعَاَزْ [istimᶜāz] Şekk itmek.

اِسْتِمْوَاَزْ [istimvāz] Seçmek.

اِسْتِنْجَاَزْ [istincāz] Ḥācet devālığını dilemek ve ḥācet yirin bulmaḳ.

اِسْتُوفَاَزْ [istūfāz] Oturmaḳdan iki ayaġıñ barmaḳları üzerine gelüb çömelmek ya iki dizi yire ḳoyub dübüri muᶜallaḳ ḳılmaḳ ya iki ayaġ üzerine çömelmek.

اِسْتِوْهَاَزْ [istivhāz] Ṣıçramaḳ.

13.

اِسْتِهْوَاَزْ [istihvāz] Ölmek.

ش

اِشْئَاَزْ [işᵓāz] Ḳorḳutmaḳ ve uçundurmaḳ ve yüregin oynatmaḳ.

اِشْتِئَاَزْ [itiᵓāz] Nefret itmek.

اِشْرَاَزْ [işrāz] Ḫalāṣ olmayacaḳ belāya atmaḳ.

اُشْكُزْ [üşküzz] Ṭabḳır fūlāñı ve aḳ meşin.

اِشْمِئْزَاَزْ [işmiᵓzāz] Münḳabiż olmaḳ ve bedeni ditremek ve tüyi ürpermek ve ḳorḳub uçunmaḳ ve yüregi oynamaḳ ve nefret itmek.

اَشْوَزْ [eşvez] Tekebbürlik idici.

ض

اِضْرِهْزَاَزْ [iḍrihzāz] Gizlice yebce yebce bir yire varmaḳ.

[163/b]

1.

اَضَزْ [aḍḍaz] Yaramaz ḫulḳı ṭaracıḳ er ve ġażablu er ve ṭaracıḳ ezili sözini eğledimez kimse ve ḳatı ṭaracıḳ ferc.

اِضْزَازْ [iḍzāz] Ṭaracıḳlıḳ itmek ve at dişiyile uyan gemini ṣıḳmaḳ ve ışmaḳ.

اِضْطِفَازْ [iḍṭifāz] Gücüle aġzına ḳoymaḳ.

ط

اَطْرَازٌ [eṭrāzün] Cemʿu ṭarizin.

ع

اِعْجَازْ [iʿcāz] ʿĀciz ḳılmaḳ ve ʿāciz bulmaḳ ve nesne fevt itmek.

اَعْجَازٌ [aʿcāzün] Ṣaġrılar ve yirde ḳalan aġac kesindileri ve giri yanları.

اَعْجَزْ [aʿcez] Ḳatı çāresiz kimse ve yumrı ṣaġrılı kimse.

اِعْتِجَازْ [iʿticāz] ʿAvrat bögürlerin eskibüski ṣoḳunmaḳ ṣaġrısını yumrı göstermekiçün.

2.

اِعْرَازْ [iʿrāz] İfsād itmek.

اِعْرِنْفَازْ [iʿrinfāz] Ṣovuḳdan ölmeli olmaḳ.

اِعْزَازْ [iʿzāz] Ḫürmet itmek ve gücürek gelmek ve ġalebe itmek ve perk yire vāḳiʿ olmaḳ ve ḳavī ḳılmaḳ ve az itmek ve ḳiymetlü itmek ve kimse sevmek ve gebelik ẓāhir olmaḳ ve emcegi büyümek ve ṭoġurması ṣarplanmaḳ.

اِعْتِزَازْ [iʿtizāz] Ululanmaḳ ve kendüyi ʿazīz ʿadd itmek.

اَعَزٌّ [aʿazz] Ḳatı ḳıymetlü ve ḥürmetlü nesne.

اِعْتِكَازْ [iʿtikāz] ʿAṣāya ṭayanmaḳ.

اِعْلَازْ [iʿlāz] ʿĀciz ḳılmaḳ.

اَعْنُزٌ [aʿnuzün] Dişi keçiler.

اِعْنَازْ [iʿnāz] Bir yaña eğmek.

3.

اِعْتِنَازْ [iʿtināz] Bir yaña ırılmaḳ.

اِعْوَازْ [iʿvāz] Faḳīr olmaḳ ve düşvār olmaḳ ve muḥtāc ḳılmaḳ.

غ

اِغْرَازْ [iġrāz] Yaramaz ot bitmek.

اِغْتِرَازْ [iġtirāz] Seyr yaḳın olmaḳ.

اِغْزَازْ [iġzāz] Aġac dikenlenmek ve berkimek ve ṭoġururken ṣarplanmaḳ.

اِغْتِزَازْ [iġtizāz] İḫtiṣāṣ maʿnisine.

اِغْمَازْ [iġmāz] Kem ṭavar idinmek.

اِغْتِمَازْ [iġtimāz] Ṭaʿn itmek.

اَغْوَزْ [aġvaz] Ehline ʿayāline eylük idici.

4.

ف

اِفْرَازْ [ifrāz] Seçib çıḳarmaḳ ve ḳolaylamaḳ.

اِفْتِرَازْ [iftirāz] Kişi ehli beytī yanında kesib bicmek.

اِفرِيزْ [ifrīz] Divār içine yapılan ḫelā.

اِفْزَازْ [ifzāz] Yirinden ırmaḳ ve muẓṭarib ḳılmaḳ.

اِفْتِزَازْ [itizāz] Ġālib olmaḳ.

اَفْزَازٌ [efzāzün] Yabān ṣığırı buzaġuları ve şevik ādamlar.

اَفزْ [efz] Ṣıçramaḳ.

اِفآزْ [ifāz] ʿAcele.

اِفْوآزْ [ifvāz] Ẓafer ve furṣat virmek.

5.

ق

اِقْعِنْفآزْ [iḳʿinfāz] Çömelib oturmaḳ.

اَقْفَزْ [aḳfez] İki öñ ayaġı dirseklerine dek sekil olan at.

اِقْفآزْ [iḳfāz] Ṣıçratmaḳ.

اِقْلآزْ [iḳlāz] Çekirge ḳuyruġını yire ṣoḳmaḳ.

اِقْتِلآزْ [iḳtilāz] Ḳadeḥ ṭolusını yutmaḳ.

اِقْمآزْ [iḳmāz] Ḳapuda fāyideye yaramaz nesne ṭutmaḳ.

اِقْنِزآزْ [iḳnizāz] Ayazıdan icmek.

اِقْنِيزْ [iknīz] Küccük küp.

اَقْوآزٌ [aḳvāzün] Degirmi ḳumdan depeler ve yalım depeler.

6.

اَقآوِزٌ [aḳāvizün] م

اَقآوِيزٌ [aḳāvīzün] م

اِقْتِوآزْ [iḳtivāz] Ṭavarı ḳaplan yimek.

ك

اُكْرُوزْ [ükrūz] Aġız ṭaracıḳ şīşe.

اِكْزآزْ [ikzāz] Ḳatı üşütmek ve aʿżā ferini ṣovuġıla gidermek.

اِكْتِزآزْ [iktizāz] Bir yire büzülmek.

اِكْلِئزآزْ [ikliʾzāz] م ve münḳabiż olmaḳ ve ḫużūr idememek.

اِكْتِنآزْ [iktināz] Müctemiʿ olmaḳ ve ṭolmaḳ ve etlice dinḳazca olmaḳ.

7.

اَكْوآزٌ [ekvāzün] Bardaḳlar.

اِكْتِوآزْ [iktivāz] Bardaḳ ṭaldırmaḳ.

ل

اِلْزآزْ [ilzāz] Ulaşdırmaḳ ve eklemek.

اَلزْ [elz] Irılmamamḳ ve müżṭarib olmaḳ.

اِلْتِزآزْ [iltizāz] Ulaşmaḳ.

اِلْغآزْ [iġāz] Sözde murādın gizleyib bildirmemek.

اَلْغآزْ [alġāz] Murād gizlenen sözler.

اَلْغَزْ [alġaz] Cemmāʿ bir er idi ẕekerini ḳıvāma getürüb çalḳ ḳoyun yatırdı uyuz develer dikilmiş ḳazıḳ ṣanub gelib sürünürler idi.

اِلْوآزْ [ilvāz] Ṣıġındırmaḳ.

8.

اُلُوزْ [ülūz] Ṣıġınmaḳlıḳ.

م

اِمْرآزْ [imrāz] Bir pāre ḫamīr kesib virmek.

اِمْتِرآزْ [imtirāz] ʿIrżına irmek ve şerikinden ayrılmaḳ.

اَمَزٌّ [emezz] Güc nesne.

اَمْعَزْ [emʿaz] Perk yir.

اِمْعآزْ [imʿāz] Ḳatı perk olmaḳ ve reculüñ keçisi çoġalmaḳ.

اُمْعُوزْ [ümʿūz] Keçi ve bir bölük geyik ya ṭaġ keçisi.

اَمآعِزٌ [amāʿizün] ج

اَمآعِيزٌ [emāʿīz] م

9.

اِمْلاَزْ [imlāz] Varıb gitmek.

اِمْتِلاَزْ [imtilāz] Çekib ḳoparmaḳ.

اِمْتِيَازْ [imtiyāz] Ayırıb çıḳarmaḳ.

ن

اِنْجَازْ [incāz] Ḥācet bitürmek ve ʿahda vefā itmek ve maktūli ṣarıb ṣarmalamaḳ.

اِنْحَازْ [inḥāz] Develeri öyken iñi olmaḳ.

اَنْخَزْ [anḥaz] Bir marażdur.

اِنْزَازْ [inzāz] Ḳaṣḳatı olmaḳ ve ḳatı perk olmaḳ.

اَنْشَازٌ [enşāzün] Yüce yirler.

اِنْشَازْ [inşāz] Yüce yire ḳaldırmaḳ ve meyyit kemüklerini bir yire cemʿ idib yuḳarıya ḳomaḳ.

10.

اِنْفَازْ [infāz] Eğriligini ṭoġrılıġını bilmek içün ṣırnaḳda oḳ döndürmek.

اِنْقَازْ [inḳāz] Ṣāfī nesne icmege müdāvim olmaḳ ve kem ṭavar idinmek ve uşaḳ ṭavar ṭāʿūnlamaḳ.

اِنْتِقَازْ [intiḳāz] Ḳoyun ṭaʿūnlanmaḳ ve ḫōrca nesne virmek.

اِنْكَازْ [inkāz] Ḳuyu ṣuyunı düketmek.

اِنْتِهَازْ [intihāz] Defʿ itmek ve furṣatı ġanīmet görmek ve ifrāṭıla ḍiḥk itmek ve taḳbīḥ itmek.

اِنْبِرَازْ [inbirāz] Āşikāre olmaḳ.

اِنْجِرَازْ [incizāz] Ḳaḥṭlıḳ olmaḳ.

اِنْحِيَازْ [inḥiyāz] ʿUdūl itmek ve maḳāmın ḳoyub gitmek.

اِنْحِجَازْ [inḥicāz] Yıġlınmaḳ ve Ḥicāza gelmek.

11.

اِنْحِوَازْ [inḥivāz] Yirin ḳoyub gitmek.

اِنْخِبَازْ [inḫibāz] Alçaḳ olmaḳ.

اِنْفِرَازْ [infirāz] Kesilmek ve ayrılmaḳ.

اِنْفِيَازْ [infiyāz] Necāt bulmaḳ.

اِنْمِلاَزْ [inmilāz] Elden çıḳıb gitmek.

اِنْمِيَازْ [inmiyāz] Seçilib çıḳmaḳ.

و

اَوزْ [evz] Bir nevʿ ḥisābdur.

اِوَزٌّ [ivezz] Ḳaz ve ördek ve yoġun ḳıṣa nesne aṣl ördek olmaḳdur

اَوْشَازْ [evşāz] ʿAceleler.

12.

اَوَاشِزٌ [evāşizün] Aʿvān ve enṣār ve şedāyid ve mefāṣıl.

اِوْعَازْ [ivʿāz] Teḳaddüm idib emr itmek ve nesneyi evvelā bir kimseye emr itmek.

اَوْفَازْ [evfāz] ʿAceleler.

اِوْفَازْ [ivfāz] ʿAcele itdirmek.

اَوْهَزْ [evhez] Güzel yöriyişli.

ه

اِهْتِزَازْ [ihtizāz] Ditremek ve feriḥ olmaḳ ve şīnlenmek ve neşātdan ṭalebimaḳ ⇐ ve fi’l-ḥadīṯ ihtezze’l ʿarşu li mevti saʿid bin muʿāẕ ey feriḥa ve’s-tebşere cināzetühü faraḥān li ḥamli meyyitihi

(Saʿid bin muʿāẕ'ın cenazesinin kaldırıldığında arş sevincinden sallandı.)

اَهْوَازْ [ehvāz] Başra'yile fāris arasında yidi ḳaṣabadur.

ي

اِيتِزَازْ [İtizāz] ʿAcele itmek.

13.

اِيجَازْ [icāz] Müḫteṣar itmek.

فصل الباء [Faṣlü'l-bāʾ]

بَاءَزْ [baʾz (bi'l-ḳaṣr)] Ṭoġan.

بُؤُزْ [būʾz] ج

بَارِزْ [bāriz] Āşikāre ve دٌ

بَاغِزْ [bāġiz] Ḥareket virici.

بَازْ [bāz] Ṭoġan.

بَائِزْ [bāʾiz] Ṣaġ yörüyici.

ح

بَحزْ [bahz] Yumruḳ ile urmaḳ.

خ

بَخزْ [baḫz] Oyub gözün çıḳarmaḳ.

ر

[164/a]

1.

بَرزْ [berz] Ṣaḥrāya çıḳmaḳ ve ẓāhir olmaḳ ve reyʾinde ʿaḳlında muʿtemed kimse ve ṣaḥīḥ fikrli olmaḳ.

بُرُوزْ [bürūz] م

بَرَازْ [berāz] Ṣaḥrā ve açıḳ yir ve meydāna ṭutuşmaġa çıḳmaḳ ve tebevvül taġāyüṭ itmege gezini çıḳmaḳ ve ṣaçmaḳ.

بَرَزٌ [berezün] ج

بُرزْ [bürz] هٌ bi-Merve.

بِرَازْ [birāz] Ādam necisi.

بَرْغَزْ/ بُرْغُزْ (معاً) [berġaz/ bürġüz] Ṣıġır buzaġısı ve ḫulḳī yaramaz er.

بُرْغُوزْ [bürġūz] م

بِرْغَازْ [birġāz] م

ز

بَزّْ [bezz] Biz ve siyāb ve ev esbābı ve silāḥ ve ġalebe ve ḳoparmaḳ ve ḫışmıla ḳahrıla çekib almaḳ ve هٌ bi'l-ʿIrāḳı ve nesne āḫiri.

بَزّاَزْ [bezzāz] Bizci ve ḥamḥalātcı ve دٌ beyne'l-Meẕāri ve'l-Başrati.

2.

بَزَزْ [bezez] Silāḥ.

بَزْبَاَزْ [bezbāz] Seferde çabuḳ olan oġlan ve çoḳ ḥareket iden kimse ve körük lülesi ve ferc.

بَزْبُزْ [bezbüz] م ve ḳatı ḳuvvetli kimse.

بُزَابِزْ [büzābiz] م

بِزْبَاَزْ [bizbāz] Ḳapmaḳ ve soymaḳ ve yabana atmaḳ ve şarşmaḳ.

بُزّْ [büzz] Laḳabu ʿAbdullah el Neysābūri.

بِزَزٌ [bizezün] Heyʾetler ve ḳılıḳlar.

غ

بَغزْ [baġz] Ayaġıla urmaḳ ve ḥiddet ve ḥareket itdirmek.

بُغُوزْ [büġūz] م

ل

بَلْئَزْ [belʾez] Şeytān ve ḳışa boylı ve perkce ḳalınca oġlan.

3.

بِلْئِزْ [bilʾiz] م

بِلْئَازْ [bilʾāz] Ḳaçmaḳ ve yilmek ve ṭoyunca ṭaʿām yimek.

بِلِزّْ [bilizz] Ḳışa boylı ve yoġun ʿavrat ve hamarat ʿavrat.

بَلْهَزْ [belhez] ع

بِلّيِزْ [billīz] Laḳabu reculin.

و

بَوَازْ [bevāz] Ṭoġanlar.

ه

بَهَزْ [behz] ʿUnfüle defʿ itmek ve gögsüre urmaḳ ve elile ya ayaġıla urmaḳ ya iki elile urmaḳ ve bir ḳabīledür.

ي

بَيْزْ [beyz] Kesilmek ve ṭolunmaḳ ve ḫalāṣ olmamaḳ ve ölmek.

بُيُوزْ [büyūz] م

بَيْرَزْ [beyrez] ع

بِيزْ [bīz] ه

4.

فصل التاء [Faṣlü’l-tāʾ]

تَاءزْ [teʾz (bi’l-ḳaṣr)] Yara aġzı ḳavışmaḳ ve yaḳın oluşmaḳ.

تَيِئِزْ [teʾīz] Siñirli eşek.

تَارِزْ [tāriz] Ḳuru nesne ve meyyit.

تَايِئِزْ [tāʾīz] Ġalīẓ nesne.

تَاءَزُّزْ [teʾezzüz] Ḳatı ḳaynamaḳ.

ب

تَبَزُّزْ [tebezzüz] Ṣaḥrāya çıḳmaḳ ve tebbül teġāyiṭ içün çıḳmaḳ.

تَبَارُزْ [tebārüz] Meydānda ṭutuşmaḳ.

تَبْرِيزْ [tebrīz] Fażlda ve şecāʿatde ġayrile ve ġālib olmaḳ ve bir at ġayri etleri gicmek ve at rākibini ḫalāṣ itmek ve Aẕrebīcān şehri ve iẓhār itmek ve yabāna itmek

تَبَيُّزْ [tebeyyüz] Ḫelāṣ olmaḳ.

5.

ت

تَتَيُّزْ [teteyyüz] Apışıraḳ yörümek.

ج

تَجَارُزْ [tecārüz] Süñüşmek.

تَجَرْمُزْ [tecermüz] Aşaġa üzerine düşmek ve gice ẓülmeti gitmek.

تَجْلِيزْ [teclīz] Ḳoparmaḳ.

تَجْنِيزْ [tecnīz] Meyyiti teneşir taḫtası üzerine ḳomaḳ.

تَجْوِيزْ [tecvīz] Deveyi bir bir yidib geçürmek ve emr yörüdmek ve geçürmek ve deve ṣıvarmaḳ.

تَجَوُّزْ [tecevvüz] Belāya teḥammül itmek ve göz yumı virmek ve suçundan gecmek ve mecāz söylemek ve az söylemek ve muḫtaṣar ḳılmaḳ.

تَجَاوُزْ [tecāvüz] Suçundan gecmek.

تَجْهِيزْ [techīz] Gelin çeyīzini düzmek ve meyyitiñ levāzımını düzmek ve gelen

armaġanlı müsāfire tuḥfe ve ᶜivaż düzi virmek.

6.

تَجَهُّزْ [tecehhüz] Düzülüb ḳoşulmaḳ.

تِجْوَازْ [ticvāz] Alaca naḳşlı bürde.

تَجَاوِيزٌ [tecāvīz] ج

ح

تَحَاجُزْ [teḥācüz] Menᶜ idişmek.

تَحْرِيزْ [taḥrīz] Ġāyetile ḥıfẓ itmek ve ṣıġındırmaḳ.

تَحَرُّزْ [teḥarrüz] Ṣıġınmaḳ ve ḳorunmaḳ ve müᶜtekif olub oturmaḳ.

تَحَرْمُزْ [teḥarmüz] Zekkī olmaḳlıḳ.

تَحَزُّزْ [teḥazzüz] Pārelanmaḳ ve gedik gedik olmaḳ.

تَحْزِيزْ [taḥzīz] Gedikler ve gedik itmek.

7.

تَحَلُّزْ [teḥallüz] Nesne bāḳī ḳalmaḳ ve göñül elemlenmek ve ḥāżir baş olmaḳ.

تَحَالُزْ [teḥālüz] Bu aña ol buna söylemek.

تَحَاوُزْ [teḥāvüz] İki yolun biri birine ḳarışmaḳ.

تَحَوُّزْ [teḥavvüz] Münżżem olmaḳ ve burulmaḳ ve ruḫṣat dilemek ve cemᶜ olmaḳ.

تَحْوِيزْ [taḥvīz] Gice ile deveyi ṣuya göndermek.

تَحَيُّزْ [teḥayyüz] Mekānlanmaḳ ve burulmaḳ.

خ

تَخَزْبُزْ [taḫazbüz] Büyümek ve yüz burtarmaḳ.

د

تَدَلْمُزْ [tedelmüz] İşn üzerine cemᶜ olmaḳ.

ر

تَرْبِيزْ [terbīz] Ḳırba ṭoldurmaḳ.

8.

تَرْجِيزْ [tercīz] Ürcüze dürtmek.

تَرَجُّزْ [tereccüz] Gök gürlemek.

تَرَاجُزْ [terācüz] Şiᶜrde çekişmek.

تَرْزِيزْ [terzīz] Kāġıd mührelemek ve muᶜiddimer basṭ itmek.

تَرَمُّزْ [teremmüz] Perk oṣurmaḳ ve ḥareket itmek ve yaraḳlanmaḳ.

تُرَامِزْ [türāmiz] Perk ḳuvvetli kimse.

تَرْوِيزْ [tervīz] Niçe nesneye fikrile ḳaṣd itmek.

تَرَزْ [terz] Ot ḳurumaḳ ve ölmek ve aclıḳ ve ṭuta marażı ve ḳōyun çili ot yiyib baġrını baġarsığını oldurub öldürmek ve ṣu bozulub ṭonmaḳ.

تُرَازْ [türāz] Ḳuᶜāṣ marażı.

تُرُوزْ [türūz] Yoġunalmaḳ ve perkimek ḳurımaḳ.

تَرْعُوزْ [terᶜūz] ٌه bi-Ḥarrān.

9.

ش

تَشَاخُزْ [teşāḫüz] Dişiñ kisi içine ve kimisi ṭaşına ḳayıḳ olmaḳ ve iḫtilāf.

تَشْرِيزْ [teşrīz] ᶜAẕāb itmek ve sögmek.

تَشْيِزْ [teşīz] Ḳızıl yol yol alaca itmek.

ط

تَطْرِيزْ [taṭrīz] Ḳaftān zinciflemek.

تَطَرُّزْ [teṭarrüz] Zinceflenmek.

ع

تَعَجُّزْ [teᶜaccüz] Ḳarımaḳ ve ᶜāciz olamḳ ve ṣaġrısına binmek.

تَعْجِيزْ [taᶜcīz] Ḳarışmaḳ ve ᶜāciz itmek ve ᶜavrat ḳarımaḳ.

تَعْجُزْ [taᶜcuz] İsm-i üᶜmrat.

تَعَرُّزْ [teᶜarrüz] Düşvār olmaḳ.

10.

تَعْرِيزْ [taᶜrīz] Gizlemek ve taᶜrīż itmek ve perklenmek.

تَعارُزْ [teᶜārüz] Ṣarplanmaḳ ve muḫālefet itmek.

تَعَزُّزْ [teᶜazzüz] ᶜİzzetlenmek ve ᶜizzetde ġāliblıḳ.

تَعْزِيزْ [taᶜzīz] Ululamaḳ ve azaltmaḳ.

تَعُزّْ [teᶜuzz] Yemen şehri.

تَعَزْعُزْ [taᶜazᶜuz] Bir ṭarafa ırılmaḳ.

تَعَكُّزْ [taᶜakkuz] ᶜAṣāya ṭayanmaḳ.

تَعْكِيزْ [taᶜkīz] Süñü demirini ṣırıġa geçirmek.

غ

تَغْرِيزْ [taġrīz] Göçürüb dikilen fiṭānn

11.

تَغارِيزْ [taġārīz] ج

تَغازُزْ [teġāzüz] Nizāᶜ idişmek.

تَغامُزْ [teġāmüz] Gözile biri birine işāretleşmaḳ ve ṭaᶜn itmek.

ف

تَفَخُّزْ [tefeḫḫüz] Tekebbürlenmek.

تَفَزُّزْ [tefezzüz] Ġalebe itmek.

تَفازُزْ [tefāzüz] Meydānda ṭutuşmaḳ.

ق

تَقَحُّزْ [teḳaḥḥüz] Yoġun söz söylemek.

تَقْحِيزْ [taḳḥīz] م ve ᶜaṣāyıla urmaḳ ve tenzīh itmek.

تَقَحْلُزْ [teḳaḥlüz] Urulmaġıla yire düşmek.

12.

تَقَزُّزْ [teḳazzüz] Çirkden ve giriden ırağ olmaḳ ve suclı kimseniñ inḳibāżı ve baş aşaġa eğüb bi-ḥużūr olmaḳlıḳ ve bozulub siñmek.

تَقَعْفُزْ [teḳaᶜfüz] Yire çöğmek.

تَقَفُّزْ [teḳaffüz] Ḳınayıla eline ayaġına naḳş itmek

تَقافُزْ [teḳāfüz] Ṣıçraşmaḳ.

تَقَلُّزْ [teḳallüz] م ve neşāṭ ve ṭaġ keçisi yilmesi.

تَقْلِيزْ [taḳlīz] Çekirge ḳuyruġunı yire ṣoḳmaḳ ṭoḫm içün.

تَقَوُّزْ [taḳavvüz] Neşāt ve yilme ve yıḳılma ve aşaġa göçmek.

تَقْوِيزْ [taḳvīz] Ot çoġalmaḳ.

ك

تَكْرِيزْ [tekrīz] Ṭoġanuñ yüñi dökülmek.

تَكْزِيزْ [tekzīz] Żāyiᶜ itmek ve yaḳın yaḳın adımlamaḳ.

13.

تَكَلْيِزْ [teklīz] Cemᶜ itmek ve yüz dürmek.

تَكْوِيزْ [tekvīz] م

تَكَوُّزْ [tekevvüz] Cemᶜ olmaḳ.

ل

تَلَحُّزْ [teleḥḥüz] Baḫīllıḳ ve ṭaracıḳlıḳ ve ḳıçınlamaḳ ve aġır ṣulanmaḳ ve çemrenmek ve ḥāżırlanmaḳ.

تَلَاحُزْ [telāḥuz] Oġlancıḳlar nevbetile söyleşmek ve ḳāfiye çatışmaḳ.

تَلَزُّزْ [telezzüz] Et ṣıḳlıġı ve berkligi ve nesne bislenib perk olmaḳ ve ḳanmaḳ ve aşaġadan yuḳarı nesneyile ṣıḳılmaḳ.

تَلَزْلُزْ [telezlüz] Ḥüznlenmek ve ġamlenmek.

تَلْزِيزْ [telzīz] Perk ṭutmaḳ.

تَلَمُّزْ [telemmüz] Sürᶜat ve ḳatı ṭalmaḳ ve özenmek.

م

تُمَّرِزْ /تُمَرِزْ (معاً) [tümeriz/ tümmeriz] Ḳıṣa boylı recul.

[164/b]

1.

تَمَزُّزْ [temezzüz] Ḥareket itmek ve ṣuyı ağızıla ṣormaḳ.

تَمَازُزْ [temāzüz] Iraġ olmaḳ.

تَمَزْمُزْ [temezmüz] Örü ṭurmaġa yiginmek ve ṭayife ṭaġılmaḳ.

تَمَعُّزْ [temeᶜᶜüz] Yüz dürülmek ve derisi büzülmek ve deve ḳatı yilmek.

تَمَلُّزْ [temellüz] İleri gitmek ve ḳıçına gitmek ve ḫāliṣ olmaḳ.

تَمْلِيزْ [temlīz] Ḫāliṣ ḳılmaḳ.

تَمَيُّزْ [temeyyüz] Ġażabdan pāre pāre olmak.

تَمْيِزْ [temyiz] Eyüyi yatludan seçmek.

ن

تَنْبِيزْ [tenbīz] Laġab ṭaḳmaḳ.

تَنَابُزْ [tenābüz] Biri birine laġabıla çaġrışmaḳ ve laġab ṭaḳışmaḳ.

تَنَاجُزْ [tenācüz] Ḳitāl idişmek.

2.

تَنَجُّزْ [teneccüz] Ḥācet bitmek ya bitürmek.

تَنْجِيزْ [tencīz] Ḥācet bitüri virmek.

تَنْزِيزْ [tenzīz] Pāklemek.

تَنَشُّزْ [teneşşüz] Perkimek ve dikilib ṭurmaḳ.

تَنْفِيزْ [tenfīz] Ṣıçratmaḳ ve oḳ döndürmek.

تَنَافُزْ [tenāfüz] Ṣıçraşmaḳ.

تَنَاهُزْ [tenāhüz] Biri birinden ileri segirdişmek ve yaḳınlaşmaḳ.

تَنْوِيزْ [tenvīz] Azaltmaḳ.

و

تَوَجُّزْ [teveccüz] Ḥācet bitürmek ve ḳıṣa olmaḳ.

3.

تَوَشُّزْ [teveşşüz] Şerre ḥāżırlanmaḳ.

تَوْعِيزْ [tevᶜīz] İleri varıb emr itmek.

تَوَفُّزْ [teveffüz] Şerre yaraḳlanmaḳ ve çömelmek.

تَوَكُّزْ [tevekküz] م

تَوَمُّزْ [tevemmüz] Ḳıvama geli yörürken ẕeker başının ḥareket idib ṣalınması ve ṣıçramaḳ.

تَوَهُّزْ [tevehhüz] Ṣıçramaḳ.

تَوزْ [tevz] Ḳalıñırmaḳ ve yoġunalmaḳ.

تَوَّزْ [tevvez] دٌ bi-Fāris.

تُوزْ [tūz] Ṭabīʿat ve ḫulḳ aṣl bir cins aġacdur ve gücce luʿbī aġacdur.

ه

4.

تَهَرْوُزْ [tehervüz] Helāk olmaḳ.

تَهَزْهُزْ [tehezhüz] Yürek ṭalebīmaḳ.

تَهَزُّزْ [tehezzüz] Ḥareket itmek.

تَهْزِيزْ [tehzīz] Ḥareket itdirmek.

تَهْوِيزْ [tehvīz] Ölmek.

تَهَيُّزْ [teheyyü] م

ي

تَيزْ [teyz] Ölmek ve ġālib olmaḳ.

تَيَّازْ [teyyāz] Ḳışacıḳ yoġunca berkce nesne ve ekin ekici.

تِيَّزْ [tiyyez] Taḫtaları perk nensne.

5.

فصل الجيم [Faṣlü'l-cīm]

جاءزْ [ceʾz (bi'l-ḳaṣr)] Gögse ṭaʿām ṭurmaḳ ve ṣu ṭurmaḳ

جاءَزْ [ceʾez] م

جارِزْ [cāriz] Ḳatı öğsürükli kimse ve ḳısır ʿavrat.

جايِزْ [cāyiz] Ṣuṣuz geçib giden er ve bāġçe ve döğer.

ب

جَبزْ [cebz] Bir pāre kesib virmek ve yazılmaḳ ve ḳurımaḳ.

جَبِيزْ [cebīz] Yarılmış etmek ya ḳurı etmek.

جِبزْ [cibz] Ġalīz ḥarīf ve baḫyil er ve żaʿīf er ve yaramaz aṣllı.

ر

6.

جَرزْ [cerz] Sürʿatile yimek yimek ve ḳatl itmek ve ḳaṭʿ itmek ve dürtmek ve yiyegen olmaḳ ve otı bitmez ya otı bitmiş ya yaġmur irmemiş yir.

جَرُوزْ [cezūz] Çoḳ yiyegen kimse ya tiz yiyegen kimse.

جَرَزْ [cerez] Otı bitmez ya otı yinmiş ya yaġmur ṭoḳunmamış yir ve ḳaḥṭlıḳ yil ve ādam ṣadri ya şeṭi ve deve arḳası atı.

جُرزْ [cürz] م ve demür direk ve demür göz.

جُرُزْ [cürüz] م

جَرّازْ [cerrāz] Ḳatı keskin ḳılıc.

جُرُّوزْ [cürrūz] عٌ

جُرازْ [cürāz] Keskin ḳılıc.

جَرازْ [cerāz] Ḳabaḳ yapraġı gibi yapraḳlı güzel çicekli fāyideya yaramaz bir otdur.

جُرْءَزْ [cürʾez] عٌ bi'l-Baṣrati.

جرزْ [cirz] Ḳoyun yüñünden ve derisinden olan ʿavratlar libāsi.

7.

جُرُوزٌ [cürūzün] ج

جِرْبآزْ [cirbāz] Varıb gitmek ya münḳabiż olmaḳ ya aşaġa düşmek ve ḥīlebāzlıḳ itmek.

جُرْبُزْ [cürbüz] Gürbüzm ḥīlebāz.

جُرآفِزْ [cürāfiz] ʿAẓīm yoġun nesne.

جِرْمآزْ [cirmāz] Bir yire dirilmek ve büzülmek ve ḳıçınlamaḳ ve ḳaçmaḳ.

جُرْمُوزْ [cüzmūz] Yüce kenārlı ḥavż ya kücük ḥavż ve küccük ev ve erkek ḳurt enüği ve yiñi ḳuyu ve ḳātil Zübeyr bin ʿavām ve bir ḳabīledür.

جَرآمِيزْ [cezāmīz] ج ve cümle beden.

جَرآمِز [cerāmiz] Vaḥşī cānavarın dört ayaġı ve cümle bedeni ve ādam bedeni

ز

8.

جَزّْ [cezz] Urz ve ḳıl ve yüñ ḳoparmaḳ ve kesmek ve ḫurmā fiṭānı ḳoparacaḳ vaḳt olmaḳ ve ḫurmā ḳubḳurı olmaḳ ve ekin biçecek vaḳt olmaḳ ve ḫurmā direcek vaḳt olmaḳ ve ۀ bi-İṣfahān ve giceniñ bir bölügi ve pāresi.

جُزُوزْ [cüzūz] م ve ḫurmā yābis olmaḳ.

جَزِيزْ [cezīz] Ḳoparılmış ve kesilmiş nesne.

جَزَزْ [cezez] Ḳoparılan nesne ve yapaġı ve diftik.

جُزآزْ [cüzāz] م ve seḥtiyāndan olan ḳırpındı ve uşaḳ pāreler.

جِزآزْ [cizāz] ج

جَزآيِزٌ [cezāyiz] م

جَزُوزْ [cezūz] Ḳoparılacaḳ nesne.

جَزآزْ [cezāz] Biçim ve ḳırḳım ve ekin yapraġı.

9.

جُزْ [cüz] Gic git dimek.

جَزّآزْ [cezzāz] Ḳoparıcı ve ḳırḳıcı.

جَزآجِزْ [cezāciz] Ẕekerler.

ع

جَعْزْ [caʿz] Gögüse ṭaʿām ya şu ṭurmaḳ.

ف

جَفْزْ [cefz] Tiz yörümek.

ل

جَلْزْ [celz] Dürmek ve bükmek ve ṭolmaḳ ve şarmaḳ ve çekmek ve ḳoparmaḳ ve şarılan siñir ve bıcaḳ şapın berkitmek ve ḳaramaḳ ve büyük ḳamçı ve süñü ḥalḳası ve tīz gitmek ve ḳamçı ṭutamaġı.

جِلآزْ [cilāz] Ṭolanan siñir.

جَلِيزْ [celīz] Tiz gitmek.

جَلآزْ [celāz] Yaya şarılan siñir.

جَلآئِيزْ [celāʾīz] ج

10.

جِلْوآزْ [cilvāz] Elinde ḳamçı ṭutan ḳāḍı muḥḍiri ve bāzār başı ya bāzār ʿāmili ve şevik şevik varıb gelmek.

جِلَّوزْ [cillevz] Büyük Hindistān cevzi ve yoġun ilan ve köknār içi ve fındūḳ yimişi.

جِلْبِزْ [cilbiz] Ḳıṣa boylıca ᶜavrat.

جُلَبِزْ [cülebiz] Ḳatı perk nesne.

جَلْفَزِيزْ [celfezīz] Bunamış ditrer ḳarı ve ḳāri deve.

جَلْمَزِيزْ [celmezīz] م

جِلْهَازْ [cilhāz] Bilüriken göz yumub bilmezleni virmek.

م

جَمزْ [cemz] Deve ortaca yilmek ve seyyāḥlıḳ itmek.

11.

جَمّازْ [cemmāz] Ortaca yilegen deve ve āḍam ve ṣıçraġan eşek.

جُمَزٌ [cümezün] Yıġınlar ve boġunlar.

جُمّازْ [cümmāz] Ṣıçraġanlar.

جُمزْ [cümz] Ḫurmā aġacı gevdesinde ḳalan ṣap kesindisi.

جُمُوزْ [cümūz] ج

جَمِيزْ [cemīz] Zīrek göñülli.

جُمَّيزْ [cümmeyz] Erkek encīrdürki ᶜArabistān'da ṭatlu olur yinür.

ن

جَنزْ [cenz] Örtmek ve cemᶜ itmek ve balçıḳdan yapılmış küccük ev ve ḥücre.

12.

جَنَايِزٌ [cenāyizün] Meyyitler.

و

جَوزْ [cevz] İleri geçib gitmek ve ḳoyub gitmek ve nesne ve saṭī ve muᶜẓemi ve ḳoz ve hicāz vilāyeti.

جُووُزْ [cūvüz] م

جَوَازْ [cevāz] م ve ileri geçib gitmek içün müsāfirin iẕn nāmesi ve ṭavar ve tereke ṣıvaracaḳ ṣu ve sözi muḫteṣar söylemek ve ne az ne çoḳ vasaṭ söylemek ve berāt.

جُوَازْ [cüvāz] Ṣuṣuzluḳ.

جَوَايِزْ [cevāyiz] İlden ile gezen maṣallar ve ḳıṣalar ve ᶜaṭiyyeler ve tuḫfeler ve ṭam döğerleri.

ه

جَهزْ [cehz] Ṭurduġı yirde mecrūc eri ölürken ve isrāᶜ itmek ve tamām itmek.

جَهِيزْ [cehīz] Tīz irişen ölüm ve şevik at.

13.

جَهَازْ [cehāz] Yükli deve üzerine urulan nensne ve esbāb ve ᶜavrat ṭılāġı ve deve heviṭi cemīᶜi esbābile.

جِهَازْ [cihāz] Meyytiñ ve arūsun ve müsāfirin muḫtāc olacaġı esbābı ve çiyizi.

ي

جِيزْ [cīz] Nāḥiyeler ve dere ṭarafı ve maḳbere.

جِيَزٌ [ciyez] م

فصل الحاء [Faṣlü'l-ḥāᵓ]

حَاجِزْ [ḥāciz] Menᶜ idici ve perde olucı nesne.

حَافِزْ [ḥāfiz] Aġzı azısı yaᶜni bükülen yircegez ve yaḳın olucı.

حَاقِزْ [ḥāḳiz] Ṣıçrayıcı.

[165/a]

1.

حَازٌّ [ḥāzz] Dirseği yanını sürtüb ḳanatmış deve.

حَالِزْ [ḥāliz] Ṭaracıḳ göñül ya ṭar göñülli.

حَامِزْ [ḥāmiz] Demür yürekli ẓarīf er ve ġ

ج

حَجْزْ [ḥacez] Menᶜ itmek ve yıġmaḳ ve arasını ayırmaḳ ve deve çökerib ayaḳlarını baġlayub çalḳ ḳoyun itmek ᶜilāc itmek içün ve ṭaᶜām yiyememek.

حَجَزْ [ḥacez] Baġarsıḳ ḳışılmasından ṭaᶜām yiyememeklik.

حِجَازْ [ḥicāz] Bile baġlanan ve ayaġa baġlanan ip ve Mekke ve Medīne ve ṭāyif ve ḳaṣabaları Necid'le tihāme arasında oldıġıçün didiler.

حِجزْ [ḥicz] Aṣl ve ḫısım ḳavm ve nāḥiye ve baġarsıḳ marażından ya ḳışılmasından ṭaᶜām yiyemek.

حُجزْ [ḥücz] م

حُجَزٌ [ḥücezün] Ṭolu ḳarınlar ve ḳoltuḳ altları.

حَجَايِزْ [ḥacāyiz] ġ bi'l-Yemāmeti.

ر

حَرزْ [ḥarz] Ḥışın ḥaṣīn olmaḳ ve ṣaḳlı olmaḳ ve ḥıfẓ ve vereᶜī çoġalmaḳ.

2.

حِرزْ [ḥir] Defᶜi belāçün götürülen nüsḫa ve bāzūbend ve muḥkem ṣaḳlı yir.

حَرِيزْ [ḥarīz] Ġāyet ṣaḳlı yir.

حَرَزْ [ḥarez] Ḫaṭr ve lucb içün sürtülüb ṭāyıncaḳ ḳılınan ḳoz ve ṣaḳlanan nesne.

حَرَازْ [ḥarāz] Mekke'de bir ṭaġdur ḥırādan ġayri ve Yemen'de bir ḳaṣabadur.

حَرَايِزْ [ḥarāyiz] Ġāyet ḫāṣlıġından ṣatılmayıb ḥıfẓ olunan develer.

حَرَّازْ [ḥarrāz] İsm-i muḥaddiṯ.

حُرَيزْ [ḥurayz] ة bi'l-Yemeni.

حِرْمِزْ [ḥirmiz] Bir ḳabīledür.

حِرْمَازْ [ḥirmāz] Zekkī olmaḳ.

3.

حَزْ [ḥazz] Gedik ve kez ve vaḳt ve zamān ve kesmek ve gedmek ve şerefde ve keremde ziyādelıḳ ve gizli yir ve ġ bi's-Serāti ve ġalīẓ sözli kimse.

حُزُوزٌ (صح) [ḥuzūzün] ج

حَزَزْ [ḥazaz] Şiddet ve ḳuvvet.

حُزُزْ [ḥüzüz] Yumşaḳ depecikler.

حَزَازْ [ḥazāz] Baş ḳonaġı ve vecᶜ.

حَزِيزْ [ḥazīz] Yumşaḳ ḳalıñ yir ve ism-i sitteti mevżiᶜin ve iş süregen.

حُزَّازْ/ حَزَّازْ (معاً) [ḥazzāz/ ḥüzzāz] ج ve göñüle ṭoḳunub ṭuran nesne ve yavız süregen işledegen kimse ve maᶜīdede ekşimiş ṭaᶜām.

حِزَاْزْ [ḥizāz] Nihāyetine irmeklik ve yürek ve caᶜī ve ḥarāreti ve ġażabī.

حِزْحَاْزْ [ḥizḥāz] Göñül elemlenmek.

ف

4.

حَفْزْ [ḥafz] Ardından iti virmek ve ᶜacele itdirmek ve yirinden ırmaḳ ve süñüyile urmaḳ ve gice gündüz sürmek ve cimāᶜ itmek.

حَفَزْ [ḥafz] Muᶜayyen olan vaḳt ve ecel.

ل

حَلْجَزْ [ḥalcez][18]

حَلْزْ [ḥalz] Aġac ḳabığın ve deri yüzüni ṣoymaḳ ve yaraḳlanmaḳ.

حِلِّزْ [ḥilliz] Yaramaz ḫulḳlı er ve baḫīl er ve ḳıṣa boylı ve bayġuş.

م

حَمْزْ [ḥamz] Ṣafīlıḳ ve itilik ve şiddet ve ḳabż ve şarāb dili yaḳmaḳ ve bozub ḳavırmaḳ ve żamm itmek ve ḳabż itmek.

حَمِيزْ [ḥamīz] Demür yürekli ẓarīf er.

حِمَاْزْ [ḥimāz] İsm-i reculin.

حَمُوزْ [ḥamūz] Żabṭ idici.

5.

و

حَوْزْ [ḥavz] Cemᶜ itmek ve żamm itmek ve arḳun sürmek ve perk sürmek ve arḳun seyr itmek ve çevresin sedd yapılmış yir ve milk ve nikāh ve ṣıḳılıb bir yire gelib yay çikmek ve ۥ bi-vasati ۥ bi'l-Kūfeti ve deve ṣuya gitdiginiñ evvel gicesi ve toz aġacı dirler kehrubār anun pōsıdur deñiz ḳıyısında biter daḫı pōsı deñize düşüb çalḳanmaġıla kehrubār olur ve cemᶜ idib nesneyi hep virmek.

حَوَّاْزْ [ḥavvāz] Ġayrī nesneyi ḳoyub göñül dükendigi nesne.

حُوَّاْزْ [ḥüvvāz] İri ṭoñuzlān böceleri.

حِوْفَاْزْ [ḥivfāz] Oġlanı iki ayaġı üzerine yatırıb ḳaldırmaḳ.

حَوَاْزُّ [ḥavāzz] Göñüle ṭoḳunan nesneler ve ḫalecān idenler.

ي

حَيِزْ [ḥayz] Perk sürmek ve arḳun sürmek ve eşegi giri ḳaşdarmaġçün dirler.

حِيَاْزْ [ḥiyāz] م ve burulmaḳ.

حَيِّزْ [ḥayyīz] Mekān ve mevḳiᶜ.

6.

حَيَّاْزْ [ḥayyāz] Bir ḳabīledür Ṭayy'den.

فصل الخاء [Faṣlü'l-ḫāʾ]

خَاْزْبَاْزْ/خَاْزِبَاْزْ/خَاْزُبَاْزْ (مثلثا) [ḫāzbāz/ ḫāzıbāz/ ḫāzubāz] Bāġçe siñegi ya avāzesi ve boyunda olur bir marażdur ve çetik ve bir āġūlı otdur.

خَاْبِزْ [ḫābiz] Etmekli ādam.

[18] AE ve EE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB ve H2'de kelimeye hiç yer verilmemiştir. HB'de anlam şu şekilde verilmiştir: "yaraḳlanmaḳ"

خَآمِزْ [ḫāmiz] Yaġsız sirkeli aş.

ب

خُبزْ [ḫubz] Etmek.

خَبزْ [ḫabz] Deve öñ ayaġın ḳaldırıb yire ḍarb itmek ve perk sürmek ve ḍarb itmek ve etmek itmek ya yidirmek ve's-savḳ eş-şedīdü bi'ḍ-ḍarbı *(hızla gitmek için vurmak.)*.

خَبَزْ [ḫabez] Oġlanıla bile çıḳıb aḳan yaşlı ṣu ve alçaḳ gizli yir.

7.

خَبّآزْ [ḫabbāz] Etmekci.

خُبَّيزْ [ḫubbeyz] Ebem kömeci.

خَبِيزْ [ḫabīz] Bişmiş etmek ve tirīd.

ر

خَرزْ [ḫarz] İki yanından iki ibliigile edik dikmek ve muḥkem ḳılmaḳ ve dizmek.

خُرُوزْ [ḫürūz] Yivler ve dikişleri va aralıḳlar ve añlar.

خُرَزٌ [ḫurazün] م

خُرآزْ [ḫurāz] م

خَرَزْ [ḫaraz] Gökce boncuḳlar ve cevherler ve ḳıvırcıḳ ḳuş yüñleri.

8.

حَرّأْ [ḫarrāz] İc edikci ve ḳırba dikici ve başmaḳcı.

خُرزْ [ḫurz] Mengiş küpe ve Niken'de.

خِرْبِزْ [ḫirbiz] Ḳarpuz.

ز

خَزْبآزْ [ḫazbāz] خآزْبآزْ maᶜnisine.

خَزٌّ [ḫazz] Ebrişimden olan libās ve dīvār üzerine çaltı dikeni urmaḳ ve oḳ dizilmek ve dürtülmek.

خُزُوزٌ [ḫuzūzün] ج

خَزآزْ [ḫazāz] Ṣaᶜleben'den bir ḳabīledür ve Vāsıṭ'ıla Başra arasında bir ırmaḳdur ve bir ḳuyudur ve cebelün.

خُزَزْ [ḫuzez] Erkek ṭavşan.

9.

خَزِيزْ [ḫazīz] Ḳurumuş ṣarı diken.

خَزّآزْ [ḫazzāz] Ebrişīm ṣatıcı.

خُزْخُزْ [ḫuzḫuz] Yoġun baldırlar.

خُزَخِزْ [ḫuzaḫiz] Ḳatı perk ḳuvvetli nesne.

خُزآخِزْ [ḫuzāḫiz] م

ن

خَنزْ [ḫanz] At çirkin yiyiyib ḳoḳmaḳ.

خُنُوزْ [ḫunūz] م

خَنَزْ [ḫanez] م ve ḳoḳmış et.

خَنِزْ [ḫaniz] Yiyimiş ḳoḳmış et.

10.

خَنِيزْ [ḫanīz] İki yarılmış etmekden döşenmiş tirīd.

خَنآزْ[ḫanāz] Çirkin ḳoḳar nesne.

خَنُّوزْ [ḫannūz] Ṣırtlan ve cenkde çakk arda ṭuran ṣaf.

خُنّآزْ [ḫunnāz] Ṣarı keler ve gökden inen māᵓideden et alıb ṣaḳlayıb ḳoḳudan Yahūdī.

و

خَوزْ [ḫavz] Düşmānlıḳ itmek.

خُوزْ [ḫūz] Ḫōristān memleketi ve bir cins ḫalḳdur ki ana oġuzlar dirler.

فصل الدّال [Faṣlü’d-dāl]

خ

دَخزْ [daḫz] Cimāᶜ ve ḳatı perk nesne.

11.

ر

دَرزْ [derz] Dünyā niᶜmeti ve leẕẕāti ve dünyā leẕẕātine ṭalmaḳ ve ḳoyulmaḳ ve ḳaftān yivi.

دُرُوزْ [dürūz] ج

ع

دَعزْ [daᶜz] Cimāᶜ ve defᶜ.

ل

دِلمَزْ [dilmez] Ḳatı perk nesne.

دُلامِزْ [dülāmiz] Şeyṭān ve ḳavī ḥarīf.

دُلَمِزْ [dülemiz] م

دِلْماَزْ [dilmāz] Loḳmayı büyük büyük itmek.

دِلْهاَزْ [dilhāz] Arslan.

ه

12.

دَهْدَمُوزْ [dehdemūz] Perk yavuz nesne.

دِهْلِيزْ [dihlīz] Ḳapıla ev aralığı ve yir altında ṣu cemᶜ olacaḳ yir ve aña ṣarnıc dirler.

دَهالِيزْ [dehālīzün] ج

فصل الذّال [Faṣlü’ẕ-ẕāl.]

ذَرزْ [ẕerz] Dünyā niᶜmetlerine meşġūl olmaḳ.

فصل الراء [Faṣlü’r-rāʾ]

راَجِزْ [rāciz] Recez şiᶜrini oḳuyucı.

راَغِزْ [rāġiz] Cimāᶜ idici ve münḳabīż olucı.

13.

راَفِزْ [rāfiz] Oynayan ṭamar ve raḳṣ idici.

راَقِزْ [rāḳiz] م

راَكِزْ [rākiz] Yire süñü dike ḳoyucı.

راَمِزْ [rāmiz] Remz idici.

راَمُوزْ [rāmūz] Aṣl ve çaşnı ve deñiz.

راَزْ [rāz] Yapucılar reʾīsi olan muᶜallim.

ب

رَبزْ [rabz] Ẓarīf olmaḳ ve ᶜāḳıl olmaḳ ve ṣaġrı yumrı olmaḳ.

رَبِيزْ [rabīz] Ẓarīf ᶜāḳıl er ve yumrı ṣaġrılı ve ṣanᶜatına kāmil er.

ج

رَجزْ [recz] Recz şiᶜrini dimek ya oḳumaḳ.

رَجَزْ [recez] Bir cins şiᶜrdür vezni altı kerre müstefᶜilindür ve ḫurūfī azdur ve beyt nıṣfları ya s̱ülüs̱leridür.

[165/b]

1.

رجزْ [ricz] ᶜAẕāb ve aṣnāma ve ᶜibādet itmek ve şirkü bi’l-llah neᶜuẕu bi’l-llah ve yiğrenecek ve ürkecek nesne ve vesveseʾi şeyṭān.

رَجّاَزْ [reccāz] Ṣaġrısı marażlı deve.

رُجّاَزْ [rüccāz] م

رَجْبَزْ [recbez] İsmü reculün.

ز

رَزّْ [rezz] Çekirge ḳuyrığını yire ṣoḳmaḳ yumurdalamaḳ içün ve ṭaᶜn itmek ve dürtmek ve ḳapu ya ireze ṭaḳmaḳ ve şeyᵓī bir şeyᵓde s̱ābit ḳılmaḳ ve gök gürlemek ve mıḫ ḳaḳmaḳ.

رِزّْ [rizz] Iraḳdan işidilen avāze ve gök gürüldisi ve ṣuṣuzluḳ ḥarāreti ve deve kükremesi ve ḳarın ḳuldurdısı ve arḳun olan oṣuruḳ ve ḫalāya varmaḳ mużāyaḳası ve ḥareketi ve ḳarın aġrısı ve çaḳ avāzesi.

رُزّْ [rüzz] Pirinc.

رَزاَزْ [rezāz] Ḳalay.

رَزّاَزْ [rezzāz] İsmü cemāᶜitin min el-Muḥiddiṣin

رَزِيزْ [rezīz] Nesne boyarlar bir cins otdur.

رُزَيزْ [rüzeyz] Şeyü'd-Dimyāṭiyi.

2.

رِزْراَزْ [rizrāz] Ḥareket itdirmek ve ṭavar yüküni ol yana bu yana çeküb düzetmek.

ط

رَطْ [raṭz] Żaᶜīfce olmaḳ.

رَطَزْ [raṭaz] Żaᶜīfce nesne.

ع

رَعْ [raᶜz] Cimāᶜ itmek.

رُعُوزْ [rüᶜūz] ᶜİtāb olunmaḳ.

ف

رَفْ [refz] Ḍarb itmek ve ṭamar atmaḳ.

رُفُوزْ [rüfūz] م

ق

رَقْ [raḳz] م ve raḳṣ itmek.

ك

رَكْ [rekz] Süñüyi yire sencib dike ḳomaḳ ve ṭamar ḳıpırdaşmaḳ ve iḥdās̱ itmek.

رُكُوزْ [rükūz] Dikilib ṭurmaḳ.

3.

رِكْ [rikz] Gizli olan avāze ve ḥıss ve ṭavış ve ᶜālimü ᶜāḳilü saḫüyyi kerim olan kişi.

رِكاَزْ [rikāz] Ḥaḳ Taᶜālānıñ ᶜazze ve celle yir içinde yaratdığı māl.

رُكْ [rükz] Gizlilik.

رِكَزّْ [rikezün] Maᶜdenler.

رَكاَيِزّْ [rekāyizün] م

م

رَمْ [remz] İşaret ve işaret itmek ya iki ṭuṭağıla ya iki gözile ya iki ḳaşıla ya ağızıla ya elile ya dilile işaret itmek ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve ṣıçramaḳ ḳoyunı bir āḫere eyi çobāna gütmege virmek.

رُمُوزْ [rümūz] ج

رَمُوزْ [remūz] Remz idici.

رُمُزّْ [rümüzün] ج

رَمَزْ [remez] رَمزْ maᶜnisine ve cemᶜu Rāmizin.

رُمزْ [rümz] Semiz develer.

رَمِيزْ [remīz] Dikilib ṭurmaḳ.

4.

رُمَيزْ [rümeyz] ᶜAṣā.

رِمْهآزْ [rimhāz] Virmek.

ن

رُنزْ [rünz] Birinc.

و

رَوزْ [revz] Tecribe itmek ve çiftlik üzerine ṭurub ışlāḥ itmek ve dilemek.

رُوَيزْ [rüveyz] İsmü muḥaddiṯin.

ه

رَهزْ [rehz] Ḥareket itdirmek ve ṣarṣılmaḳ.

رُهُوزْ [rühūz] م

فصل الزّاء [Faṣlü'z-zāʾ]

زَرِيزْ [zerīz] Muḥkem fikirli ʿāḳil er ve pāk yörür kimse.

زَرّآزْ [zerrāz] م

5.

ز

زَزّْ [rezz] Yumruġıla eñsesine urmaḳ.

زِزّْ [zizz] İsmü reculin.

ل

زَلزْ [zelz] Iżṭırāb itmek.

زَلَزْ [zelez] Ev esbābı ve geldiğin yol.

زَلِزْ [zelez] م

و

زَوزْ [revz] Ḥorlamaḳ ve ḳovmaḳ.

ي

زَيزْ [zeyz] Ḳalınca yircegez.

فصل السّين [Faṣlü's-sīn]

سِلْغآزْ [silġāz] Ḳatı yileñlemek.

ن

سَنآنِيزْ [senānīz] ةٌ bi-Yezd.

6.

ه

سِهرِيزْ/ سَهْرِيزْ (معاً) [sihrīz/ sehrīz] Bir cins ḫurmādır.

ي

سِينِيزْ [sīnīz] ةٌ bi-Fārise.

فصل الشّين [Faṣlü'ş-şīn]

شَاءزْ [şaʾz (bi'l-ḳaṣr)] Yoġunalmaḳ ve ḳalıñırmaḳ ve yücelmek ve ḳabarmaḳ ve perk yimek ve ıżṭırāb itmek ve uçunmaḳ ve cimāʿ itmek ve semirmek ve ġalīẓ nesne.

شُؤُزْ [şüʾūz] م

شَئِزْ [şaʾiz] Ġalīẓ nesne ve düşvār maḫvūf mekān.

شَئِيزْ [şaʾīz] م

شِئَآزٌ [şiʾāzün] ج

شَآرِيزْ [şārīz] Süzülmiş yoġurtlar.

7.

شَآذْهُوَآزْ [şādhüvāz] Rūm vilāyetiniñ aşaġa nihāyet bulduġı yirde bulınur bir cānavardur ki bir boynuzı vardır yitmiş iki çatalı vardur hep icleri mücevvefdur yil esib boynuza ṭoḳunucaḳ bir laṭīf avāze çıḳar ki cümle ḥayvānāt anı dinlemeğe yanına cemʿ olurlar anuñ bir boynuzunu bir pādişāha hediyye ḳıldılar yil ṭoḳunucaḳ bir güzel ṣadā işidildigi dinleyenler bī hōş oldılar başını aşaġa ḳodılar idi bir avāze çıḳdı ki diñleyenleri aġlaşdırdı.

ت

شُتْرغآزْ [şütrġāz] Boġa dikeni ya ḳalaġān dikeni.

شِتآزْ [şitāz] ع

ح

شَحزْ [şaḥz] Cimāᶜ itmek ve ḳorḳmaḳ ve uçunmaḳ.

خ

شَخزْ [şaḫz] Iżṭırāb ve meşaḳḳat ve ᶜanā ve ṭaᶜn ve göz çıḳarmaḳ ve şerre ḳındırı virmek.

ر

شَرزْ [şerz] Kesmek ve yoġunluḳ ve şiddet ve ṣuᶜūbet ve perk yavuz nesne.

شَرّآزْ [şerrāz] İşkenceler idici.

شُرّآزْ [şürrāz] ج

شَرُوزْ [şerūz] Bir muḥkem ḥiṣārdur.

8.

شِرآزْ [şirāz] Çekişmeklik.

شِرَّزْ [şirrez] Cebelün bi-bilādi'd-daylemi.

شَرآرِيزْ [şerārīz] Süzülmiş yoġurdlar.

ز

شَزّْ [şezz] Ḳatı yābis nesne ve ḳatı ḳurumaḳ.

شَزِيزْ [şezīz] م

غ

شَغزْ [şaġz] Ādam cıllanmaḳ ve ḫalḳa ḳoma diyü virmek.

شَغْبَزْ [şaġbez] Çaḳal.

ف

شَفزْ [şefz] Ayaḳ gögsile depme urmaḳ.

ك

شَكزْ [şekz] Barmaġıla dürtmek ve acı dil virmek ve ṭaᶜn itmek ve cimāᶜ itmek ve ḫulḳı yaramaz recul.

9.

شَكِزْ [şekiz] Yaramaz ḫulḳlı kimse.

شَكّآزْ [şekkāz] Hemān ᶜavratıla avırd urmaġıla inzāl olan ve idḫāl itdiri yörürken inzāl olan ve sarḫōşlıġından nedīmini inciden kimse.

م

شَمزْ [şemz] Bir nesneden göñül ürkmek.

شُمَّخْز [şümmeḫz] Bir yire gözin dikib ṭuran ve yumrı er ve yumrı deve.

ن

شَنآهِزْ [şenāhiz] Ḥaḍra Mevt'de bir ḳalᶜadur.

و

شَوزْ [şevz] Kibr itmek ve ġāyet göñül virmek ve yürek oynamaḳ.

شَوْنِيزْ [şevnīz] Ḳaraca çörek otı.

شَوآرِيزْ [şevārīz] Süzülmiş yoġurdlar.

ه

شِهْرِيزْ [şihrīz] Bir meşhūr ḫurmādur.

شِهنِيزْ [şihnīz] Çörek otı.

10.

شَيزْ [şeyz] Ḳatı göñül virib sevmek.

شِيرَزْ [şīrez] ٌ bi-Sarḫas.

شِيرآزْ [şīrāz] Süzülmiş yoġurd ve Fāris şehri ki anı yapan kimseniñ ismi daḫı Şīrāz bin Ṭahmūraṯ idi.

شِينِيزْ [şīnīz] Çörek otı.

شِيزْ [şīz] Abanūs aġacı ya ḳoz aġacı ya bir cins ḳara aġacdır.

فصل الضّاد [Faṣlü’ḍ-ḍād]

ضاءَزْ [ḍaᵓz (bi’l-ḳaṣr)] Cevr itmek ve ḥaḳḳını eksmek.

ضاءَزْ [ḍaᵓez] م Ḍaᵓeze ẓulmeten.

11.

ضِئِبِزْ [ḍiᵓbiz] Yaldırayıḳ gözli

ضآمِزْ [ḍāmiz] Sākit olan kimse ve ḳınaġan kimse.

ضآيِزْ [ḍāyiz] Cevr idici.

ب

ضَبَزْ [ḍabz] Göz yaldırayıklıġı ve at perkligi.

ضَبِزْ [ḍabiz] Yanar gözli.

ضَبِيزْ [ḍabīz] Ḥīlebāz ḳurt.

ضُبآرِزْ [ḍubāriz] Dinḳazca ṣıḳca er.

خ

ضَخَزْ [ḍaḫz] Yaġıla bile gözi çikib çıḳarmaḳ.

ر

ضَرَزْ [ḍarz] Yir ḳumṣalıraḳ olmaḳ.

12.

ضِرِزْ [ḍirizz] Baḫīl er ve perk ṭaş ve yavuz arslan.

ز

ضَزْ [ḍazz] Aġız ṭarlıġından sözini añladımamaḳ ve söyleriken çenelerini açamamaḳ.

ضَزآزْ [ḍazāz] م

ضُزّآزْ [ḍüzzāz] Ṭar söyleyişliler.

ع

ضَعزْ [ḍaᶜz] Perk başmaḳ.

غ

ضِغزْ [ḍiġz] Arslan ve yaramaz ḫulḳlı cānavar.

ف

ضَفَزْ [ḍafz] Deveniñ aġzına loḳma ḳoyu virmek ya gücüle aġzın açıb ḳoyu virmek ve defᶜ itmek ve cimāᶜ itmek ve yilmek ve ṣıçramaḳ ve raḳṣ urmaḳ ve elile ya ayaġıla urmaḳ ve at aġzına uyan geçürmek.

ضَفَزْ [ḍafez] Ḥażırlanmış deve ᶜalafi.

ر

ضَرزْ [ḍarz] Ġalīẓ nesne.

13.

ضَفّآزْ [ḍaffāz] Nemmām kişi ve deve ᶜalefini ḥāżırlayıcı.

ك

ضَكزْ [ḍakz] Perk ṣıḳmaḳ.

م

ضَمزْ [ḍamz] Sākit olmaḳ ve deve ṭaġarcıġını aġzından ṭaşıra çıḳarmamaḳ ve ḥamd itmek ve buḫul itmek ve ırılmamaḳ ve loḳma yudmaḳ ve ḳalıñ

yir ve yaşḳamca depe ve ṣāfī ḳınlı ṭaşlı depe.

ضَمُوزْ [ḍamūz] م ve arslan.

ضُمَّخزْ [ḍümmaḫz] Yumrı bedenli kimse.

ضَمْرَزْ [ḍamrez] Arslan ve ḳatı perk yir.

ضِمْرِزْ [ḍimriz] Ḳarı deve ve südi ṣoġulmış yaşlı deve.

ضُمآرِزْ [ḍumāriz] م ve yoġun bedenli buġur.

ضِمْرآزْ [ḍimrāz] Ṭaracıḳ olmaḳ ve ṭar sıḳmaḳ.

و

[166/a]

1.

ضَوزْ [ḍavz] Aġızda ḫurma gevmek ve çeynemek ve ḥaḳḳını eksmek ve misvākdan ḳopan pāre.

ه

ضَهزْ [ḍahz] Perk başmaḳ ve cimāᶜ itmek ve ṭavar öñ dişile nesne ısırmaḳ.

ي

ضَيْمُوزْ [ḍaymūz] Arslan.

ضَيزْ [ḍayz] Ḥaḳḳın eksmek ve ẓulm itmek.

فصل الطّاء [Faṣlü’ṭ-ṭāʾ]

طَبزْ [ṭabz] Ṭaġ köşesi ve iki hörgücli buġur deve ve cimāᶜ itmek ve ṭolmaḳ.

ح

طَحزْ [ṭaḥz] Cimāᶜ.

خ

طِخزْ [ṭiḫz] Yalan.

ر

طَرزْ [ṭarz] Heyʾet ve ḳılıḳ ve bir üslūb ve ḫulḳı çirkin iken güzel olmaḳ ve fāḫire libāslar ve geymek ve perk iken yumşamaḳ.

طِرآزْ [ṭirāz] Ḳaftānnıñ dik aşaġa inen iki zincefī ve bahālı libāslar ṭokunan yir ve bir üslūb ve bir kerene maᶜnisinedür ve zerbāb ḳaftān ve maḥalletün bi-Merve ve bi-Iṣfahān ve ḏ ḳurbe İsbīcāb.

2.

طَرّآزْ [ṭarrāz] Sincefci.

طَرَزْ [ṭaraz] Uzunluḳ.

طُرُوزْ [ṭurūz] م

ع

طَعزْ [ṭaᶜz] Defᶜ ve cimāᶜ.

ف

طَفزْ [ṭafz] م

ن

طَنزْ [ṭanz] Suḫriyye ve masḫaralıġa almaḳ ve bir cins balıḳdur.

طَنّآزْ [ṭannāz] Masḫaralıġa alıcı.

طَنْبَزِيزْ [ṭanbezīz] ᶜAvrat ferci.

و

طَوّآزْ [ṭavvāz] Ele yumşaḳ ṭoḳunan nesne.

3.

فصل العين [Faṣlü’l-ᶜayn]

عآجِزْ[ᶜāciz] Güci yitmeyen żaᶜīf kişi.

عآرِزْ [ᶜāriz] Müfsid kişi.

عآكِزْ [ᶜākiz] Yire süñü dike ḳoyucı.

عآلِزْ [ᶜāliz] ع

ج

عُجز /عِجز /عَجز (مثلثا) [ᶜacz/ ᶜicz/ ᶜucz] Her nesneniñ giri yanı ve ṣaġrısı ve żaᶜīflıḳ ve ᶜāciz olmaḳ ve ᶜavrat ḳarımaḳ ve ḳılıc ṭutmaġa ve ṭavar ṣaġrısında olur bir marażdur.

عُجُوزْ [ᶜucūz] ᶜĀcizlıḳ.

عَجُوزْ [ᶜacūz] Dikiş iğnesi ve yir ve ṭavşan ve arslan ve biñ dāne nesne ve deñiz ve ḳuyu ve inek ve bāzirkān ve ḳalḳan ve göz ve tevbe ve terkeş ve büyük çanaḳ ve cehennem ve aclıḳ ve ac ḳarınlu ve ṣavaş ve ḥarbe ve sıtma ve sücī ve çadır ve güneş devri ve ulu belā ve ᶜavrat zirih ve dünyā ve erkek ḳurt ve dişi ḳurt ve sancāḳ ve ḳısıraḳ ve gemi ve dünyā göği ve yaġ ve ḳaḥṭlıḳ ve güneş ve ḳoca er ve ḳarı ᶜavrat ve żāyiᶜ olmaḳlıḳ ve bahādırlıḳ ve ḳoyu yoġurt ve maḥabbet ve līnet ve ditreme ve issi esen sām yili ṣaḥīfe ve terāzu ṭaşı ve ṣavmaᶜa ve sırtlan ve yol ve bir cins ᶜabūrdur ve bir ḳumlı yirdür ve bir nevᶜ aġacdur ve deñiz otlarından bişirilir bir dürli ṭaᶜāmdır ve ᶜāciz kişi ve ᶜāfiyet ve vaḥşi cānavar ḳaşıġı ve ᶜaḳreb ve feras ve fiḍḍe ve ḳıble ve ḳırba ve çölmek ve ḳavş ve ḳıyāmet ve büyük leşker ve kaᶜbe ve kelb ve muṭlaḳā ᶜavrat ve müsāfir ve müşk ve ḳılıc ḳabżasındaġı gümüşden mıḫ ve milk ve ṣacayaḳ ve yanar od ve dişi deve ve dişi bal arusı ve ḳılıc ucı ve vilāyet ve ṣaġ el ve'r-remletü.

4.

عَجَزْ [ᶜacez] ᶜAvratıñ ṣaġrısı büyümeklik.

عُجزْ [ᶜucz] م ve ᶜavrat ṣaġrısı.

عَجآيِزٌ [ᶜacāyizün] Cemᶜu ᶜacūzin.

عِجآزْ [ᶜicāz] Ḳılıc ḳabżasına ṣarılan siñir.

عَجيزْ [ᶜacīz] Cimāᶜa ḳādir olmayan er.

عُجُزٌ [ᶜucuzün] Cemᶜu ᶜacūzin.

عُجَزٌ /عِجَزٌ (معاً) [ᶜicazün/ ᶜucazün] Soñ oġullar.

عُجْرُوزْ [ᶜucrūz] Ḳum yıġınıda yil esmegile olan yiv ve çizi.

عَجآرِيزٌ [ᶜacārīz] ج

5.

عَجْلَزْ [ᶜaclez] Perk deve.

عِجْلِزْ [ᶜicliz] م

عَجآلِزٌ [ᶜacālizün] ج

ر

عَرزْ [ᶜarz] Ḫışmıla çekib ḳoparmaḳ ve ḳınamaḳ ve ᶜitāb itmek ve perkimek ve yoġunalmaḳ ve bir nesneyi avıcıla ḳavrayıb perk ṣıḳmaḳ āḫere içindekiniñ bir ḳıyısını gösterib hepsini göstermemek içün.

عَرَزْ [ᶜaraz] م ve bir cins aġacdur.

عُرّآزْ [ʿürrāz] Ḥalḳ ġıybeti idiciler.

عِرْطآزْ [ʿirṭāz] Bir yire ırılmaḳ.

عَرَنْفَزْ [ʿaranfez] Ṣovuḳdan buymış kimse.

ز

عَزّْ [ʿazz] Ḫürmetli olmaḳ ve ẕilletden ḳurtulub ḳavī olmaḳ ve ḳatı az olmaḳ ve ṣu aḳmaḳ ve yara ṣuyı aḳmaḳ ve yoḳuş gelmek ve ġālib olmaḳ ve perkimek ve gücürek gelmek ve ġalebe itmek.

6.

عِزّْ [ʿizz] م ve ʿizzet ve Burusḳaḳ ḳalʿasi ve yavuz yaġmur.

عَزِيزْ [ʿazīz] Ḫürmetli kişi ve degme belāyıla ele girmeyen ḳıymetlü az nesne ve ġālib olan ve pādişāh ve Mıṣrı ile İskenderiyye ya pādişāh olana ʿazīz laġabını dirler ve aġzı ulu reculün.

عِزآزْ [ʿizāzün] ج

عَزُوزْ [ʿazūz] Memesi delügi ṭaracıḳ deve.

عُزُزْ [ʿuzuzün] ج

عُزُوزْ [ʿuzūz] Ġālib olmaḳlıḳ.

عِزآزْ [ʿizāz] م

عَزآزْ [ʿazāz] Perk yir ve ڠ bi'l-Yemeni ve ڈ iẕā vüḍiʿa Türābühā ʿalā ʿAḳrebe māte *(Yemen'de bir yerdir onun toprağını akrebin üzerine attığında akreb ölür.).*

عُزَيزْ [ʿüzayz] Essicistāni.

7.

عَزْعَزْ [ʿazʿaz] Giri ḳaşdarıldığı vaḳtin öyle dinir.

عِزْعآزْ [ʿizʿāz] Ġālib olmaḳlıḳ ve giri ḳaşdarmaḳ.

عَزآيِزْ [ʿazāyiz] Ṭavşancıllar.

ش

عَشْزْ [ʿaşz] Ayaġı kesilmiş kişi gibi yörümek ve ʿaṣāya ṭayanmaḳ ve beden etlenmek.

عَشَنْزَزْ [ʿaşenzez] Perk nesne.

عَشْوَزْ [ʿaşvez] Perk yir ve iri ṭopraḳlı yol ve yir ve perk deve ve çoḳ laḥm.

عَشَوَّزْ [ʿaşevvez] م

عَشآوِزُ [ʿaşāvizün] ج

ض

عَضْزْ [ʿaḍz] Menʿ itmek ve çeynemek.

عَضَمَّزْ [ʿaḍammez] Arslan ve ḳatı perk yavız nesne ve baḫīl er.

8.

ف

عَفْزْ [ʿafz] Yinmiş cevz ve er ḫātunıla oynaşmaḳ ve deve çökermek.

عَفآزْ [ʿafāz] م

ق

عَقْزْ [ʿaḳz] Uşacıḳ ḳımıldı.

عَكْزْ [ʿakz] Dirilib büzülmek ve ʿaṣāya ṭayanmaḳ ve anunıla ṭoġrı yol bulmaḳ ve yire süñi dikmek.

عِكْزْ [ʿikz] Yaramaz ḫulḳlı şom baḫīl recul.

عَكَزْ [ʿakez] İmāma uymaḳlıḳ.

عُكّاَزْ [ᶜukkāz] ᶜAṣā.

عَكاَكِيزٌ [ᶜakākīzün] ج

عِكْوَزْ [ᶜikvez] Ucı demirli ᶜaṣā ve demirden ayaḳlıḳ.

9.

عُكَيزْ [ᶜukeyz] İsm-i reculin.

عَكْبُزْ [ᶜakbuz] Ādam ẕekeri başı.

عُكْمُزْ [ᶜukmuz] م

عُكْمُوزْ [ᶜukmūz] م

ل

عَلْزْ [ᶜalz] Ḥarīṣ olmaḳ ve ḥarekete gelmek ve ṭutsaḳ olmaḳ.

عَلِزْ [ᶜalez] Ḥarīṣ er ve ölmeli kimse ve ıżṭırāb ve ḫıffet ve hırṣ ve esīr.

عَلِزْ [ᶜaliz] Aġrısından yatamayıb uyuyamayan kimse.

عِلَّوزْ [ᶜillevz] Yürek aġrısı ve cünūn ve tiz irişen ölüm ve ḳalıñ ferc ḳıyısı.

عِلْكِزْ /عَلْكَزْ (معاً) [ᶜalkez/ ᶜilkiz] Yoġun perk büyük nesne.

عَلَنْكَزْ [ᶜalenkez] م

10.

عِلْهِزْ [ᶜilhiz] Büyük kene ve orta yaşını almış deve ve ḳana bulanmış deve yüñi ki ḳaḥṭlıḳda anı yirler ve bir otdur.

ن

عَنَزْ [ᶜanz] Dişi keçi ve ḳaraca depe ve dişi ṭavşancıl ve yayın balıḳ ve dişi tüy ve dişi kerkes ve ṣapmaḳ ve ırılmaḳ ve el süñüsiyle dürtmek ve deve fercine girir deveyi öldürür bir cānavarcıḳdur ve ṣuda olur bir nevᶜ ḳuşdur ve balta yüzi.

عُنُوزٌ [ᶜunūzün] ج

عِنَازٌ [ᶜināzün] م

عَنَزٌ [ᶜanazün] El süñicikleri.

عَنِيزْ [ᶜanīz] Belā yitişmiş kimse.

عَنْقَزْ [ᶜanḳaz] Eşek siki ve merzencūş.

و

عَوزْ [ᶜavz] Yaş üzüm dānesi ve nesne bulunmamaḳ ve faḳīr olmaḳ ve yavuz düşvār olmaḳ ve ḳalt ḳomaḳ.

عُوُوزْ [ᶜuvūz] م

11.

عَوَزْ [ᶜavaz] Ḥācet ve faḳr.

عَوِزْ [ᶜaviz] Muḥtāc.

عُوزْ [ᶜuvz] İsm-i reculin.

عَوآجِزْ [ᶜavāciz] Ḳudreti olmayanlar.

ي

عَيَزَ [ᶜayz] Ḳoyun genizlemek içün dirler.

عَيْضَمُوزْ [ᶜayḍamūz] Ḳarı ᶜavrat ve içine yaġ bağlayıb gebe olmaḳdan ḳalan deve ve uzun yoġun nesne ya etli dinḳaz nesne ya ṣıḳ nesne ve yumrı uzun ṭaş.

عَيْطَمُوزْ [ᶜayṭamūz] م

فصل الغين [ᶜFaṣlü'l-ġayn]

12.

غآرِزْ [ġāriz] Südi azalmış deve ve ḳuyrıġını yire ṣoḳan çekirge ve cāhil er.

غآزِزْ [ġāziz] İleri ivici.

ر

غَرْز [ġarz] İğneyile dürtmek ve iğnelemek ve ayaġını deriden üzengiye ṣoḳmaḳ ve deriden olan üzengi ve ʿāṣī iken sulṭāna muṭīʿ olmaḳ ve deve südi azalmaḳ ve yapışmaḳ ve dürtmek ve aġaca göz ṣoḳmaḳ ve sancāḳ dikmek.

غِرآز [ġirāz] م

غُرُوز [ġürūz] م ve aġac aşısına ṣoḳulan gözler.

غَرَز [ġarez] Bir çirkin otdur.

غَرآيِز [ġarāyiz] Ṭabīʿatlar.

غَرآز [ġarāz] ع

غُرَيْز [ġureyz] Ebū Bekir bin kilāb şehrleri.

13.

ز

غَزّ [ġazz] Yārān arasından birisine ḳatı iḫtişāṣ itmek ve göz değmesin diyü şerebe ve ḳoza aşmaḳ.

غَزَز [ġazez] م

غُزّ [ġuzz] Aġız azısı ve bir cins ṭayīfedür anlara oġuz dirler Türkden.

غُزْغُز [ġuzġuz] م

غُزَيْز [ġuzayz] Benī temīm binarı.

غُزّآز [ġuzzāz] Ḫısıma ḳāvuma ve oġula ḳıza ve ḳoñşılara eylükler idiciler.

م

غَمز [ġamz] Boġazı inmiş oġlanı yatırıb daḫı barmaġıla boġazını yırtmaḳ ve ṣıḳmaḳ ve dürtmek ve ṭırnaḳlamaḳ ve ḳaşıla ve gözüle ve kirpigile işāret itmek ve şerre saʿi itmek ve ḳovlamaḳ ve marażı ve gözi ẓāhir olmaḳ ve ṭavarıñ ayaġı bir yana burulmaḳ ve semiz ḳoç boġazlamaḳ ve gevde ovmaḳ.

غَمُوز [ġamūz] Dirsegile yanını sürtüb ḳızardan deve.

غَمَز [ġamaz] Żaʿīf kişi ve kemce ṭavar.

غَميِز [ġamīz] Sürtülmiş nesne.

[166/b]

1.

غَمّآز [ġammāz] Cimdileyici ve ḳatı ṣıḳcı ve töhmet isnād idici ve işāret idici.

و

غَوز [ġavz] Ḳaṣd itmek ve eylük itmek.

فصل الفاء [Faṣlü'l-elifʾ]

فآخِز [fāḫiz] Çekirdeksiz ḫurmā.

فآرِز [fāriz] ʿAyān olan keleci ve faṣl idici ve ḳaṭʿ idici ve ḳatı ḳara ḳarınca ya atlı ḳarınca ve ḳatı ḳara eşek.

فآرُوز [fārūz] Ḳatı ürkek recul.

فآلِيز [fālīz] Bostāncı.

فآيِئز [fāʾīz] Ḫalāṣ bulucı ve murāda irici.

ج

فُجز [fücz] Tekebbürlük itmek ve tekebbürlik.

خ

فَخز [faḫz] Ve yalan yire ögünmeklik ve faż̇l ve ifż̇āl.

2.

فَخُوزْ [feḫūz] Delügi ṭaracıḳ meme.

ر

فَرزْ [ferz] Bir nesneyi bir nesneden ayırmaḳ ve saçıb çıḳarmaḳ ve fikrile āḫerin fikrini ḳaṭᶜ itmek ve alçaḳ ṭuracaḳ yir.

فُرُوزٌ [fürūzün] Furṣatlar ve nevbetler.

فِرزْ [firz] Depecik yolı.

فُرُزٌ [fürüzz] ᶜAbdi ṣaḥīha ya ḥurri ṣaḥīḥa dirler.

فِرْوَازْ [firvāz] Ölmek.

ز

فَزٌّ [fezz] Ṣapmaḳ ve ırılmaḳ ve münferid olmaḳ ve ürkmek ve uçunmaḳ ve ġażablanmaḳ ve yalıñlanmaḳ ve yirinden ırmaḳ ve yara ṣulanmaḳ ve ṣuyı aḳmaḳ ve yiynicek er ve yabān ṣıġırı buzaġusı.

فُزُوزْ [fürūz] م

فِزَازْ [fizāz] م ve yirinden ırmaḳ.

فَرِيزْ[ferīz] Yara ṣuyı aḳmaḳ.

3.

فُزٌّ [füzz] Neysābūr'da bir maḥalledür.

فَزّازْ [fezzāz] Ürkek nesne.

فِزْفَازْ [fizfāz] Nesne yabāna ḳovmaḳ.

ط

فَطزْ [faṭz] Ölmek ya yaṣṣı burunlı olmaḳ.

ق

فَقزْ [faḳz] م

ل

فِلِزٌّ/ فُلُزٌّ/ فُلَزٌّ (مثلثا) [filizz/ fülüzz/ fülezz] Aġ olan baḳır ve demür boḳı ya paşı ya ṭaşlar ya cümle cevāhir arża dirler ya her körügile arıdılıb pāk olan nesne ve baḫīl er ve yoġun perk recul ve ḳılıc deñeyecek nesne.

فَلَّازْ [fellāz] Tecribe idici ve bostancı.

و

فَوزْ [fevz] Necān ve ḫalāṣ ve furṣat bulmaḳ ve ber-murād olmaḳ ve helāk olmaḳ ve ḳoz içi.

فَوَالِيزْ [fevālīz] Bostānlar.

4.

ي

فَيْخَزْ [feyḫaz] At ẕekeri ya yoġun ẕekerli at ve ādamıñ yoġun ẕekeri.

فَيْرُوزْ [feyrūz] İsm-i ṣaḥābetin.

فِيَزٌّ [fiyezz] Perk siñirlü recul.

فصل القاف [Faṣlü'l-ḳāf]

قَاجِزْ [ḳāḥiz] Yire düşüci.

قَازٌّ [ḳāzz] ᶜUyubdan ḳaçar ẓarīf er.

قَافِزْ [ḳāfiz] Ṣıçrayıcı.

قَاقُوزْ [ḳāḳūz] Şīşeden ḳadeḥ ve ṭās.

قَاقِزْ [ḳāḳiz] م

5.

قَامِزْ [ḳāmiz] İki barmaḳ ucıla çimdiyib nesne alıcı.

قَانِزْ [ḳāniz] Av avlayıcı.

ب

قِبزْ [ḳibz] Ḳıṣa boylıca baḫīl recul.

ح

قَحزْ [ḳaḥz] Ṣıçramaḳ ve ṭalebimaḳ ve ıżṭırāb itmek ve ᶜaṣāyıla urmaḳ ve yire urmaḳ ve oḳı atıb yine öñüne düşmek ve kelb diñ diñ işemek ve redd itmek.

قُحُوزْ [ḳuḥūz] م ve meyyit gibi yire düşmek.

قِحزْ [ḳiḥz] م

قُحاَزْ [ḳuḥāz] Deve öksürigi ve ḳoyun marażı.

قِحْفاَزْ [ḳiḥfāz] Ġalīẓ söz söylemek ve sürᶜatile yörümek ve torva saḫtiyānlamaḳ ve bürümek.

قَحْفَكِيزْ [ḳaḥfekīz] ᶜAvrat ferci.

6.

قِحْلاَزْ [ḳiḥlāz] Uşacıḳ uşacıḳ yörümek ve yoġun söylemek ve yire urmaḳ.

خ

قَخزْ [ḳaḫz] Ḳurı nesneyi ḳurı nesneye urmaḳ.

ر

قَرزْ [ḳarz] Barmaḳ ucıyla çimdib ṭopraḳ almaḳ ve çimdilemek ve depecik ve ḳalıñca yircegez.

قُرزْ [ḳurz] Ḥacāmat idiciniñ yaġ ḳoyacaġı.

قُرَزْ [ḳuraz] Ṭutamlar.

قُرْبُزْ [ḳurbuz] Ḥīlebāz er.

قِرْغِزْ [ḳirġiz] İsm-i reculin.

قِرْمِيزْ [ḳirmīz] Żaᶜīf nesne.

قِرْمِزْ [ḳirmiz] Bir boyadur Ermeni'de olur gölcükde olur bir cins ḳurḍ ṣıtfındısından olur.

7.

قِرْماَزْ [ḳirmāz] Ġāyet aġ etmek.

ز

قَزُّ [ḳazz] Ṣıçramaḳ ya cemᶜ olub bir yire büzülmek ṣıçramaḳ içün ve ebrīşīm ve ibā itmek ve yaramaz nesneden ḳaçan er.

قُزُّ [ḳuzz] Çirkden ıraḳlıḳ ve yaramaz nesneden ıraġ olucı.

قَزَزْ [ḳazaz] Ẓarīf kişi.

قَزاَزْ [ḳazāz] Büyük ejderhā ve ḳıṣacıḳ ilanlar.

قَزّاَزْ [ḳazzāz] Ebrişīm ṣatıcı.

قُزّاَزْ [ḳuzzāz] ج ve maᶜāyibden ve maᶜāṣiyeden ıraġ olucı.

قَزْقَزْ [ḳazḳaz] ع

قُزْقُزْ [ḳuzḳuz] İsm-i muḥaddiṣin.

8.

قَزاَقِزْ [ḳazāḳiz] Pāreler.

قُزُوزْ [ḳuzūz] Ṣıçramaḳlıḳ.

ع

قَعزْ [ḳaᶜz] Çanaḳ ṭoldurmaḳ ve çanaḳdaġını hep içmek.

قِعْفاَزْ [ḳiᶜfāz] Sözüle kendiden söz defᶜ itmek ve żaᶜīfce yörümek ve diz çöküb oturmaḳ.

قُعْفُوزْ [ḳuᶜfūz] Bir cins otdur.

ف

قَفزْ [ḳafz] Ṣıçramaḳ ve ölmek.

قُفُوزْ [ḳufūz] م

قَفاَزْ [ḳafāz] م

9.

قَفِيزْ [ḳafīz] Yüz ḳırḳ dört arşūn yir ve sekiz mekkük olan ölçek ve Resūlimizin ṣalla'l-lāhu ʿaleyhi ve's-sellem ġulāmıdır.

قُفّاَزْ [ḳuffāz] Ellik ve eldiven ve üzerine ṭoġan oturdacaḳ muşabaḳ demür ve aṭ ṭırnaġınıñ çevresinde olan sekil.

ل

قَلزْ [ḳalz] Bir dürli eçiş ve icmek ve urmaḳ ve atmaḳ ve neşāṭ ve ṣıçramaḳ ve aġṣaḳlıḳ ve żaʿīfce ḫafīfce kimse ve ʿaṣāyile yire ḍarb itmek ve çekirge ḳuyrığını yire ṣoḳmaḳ ve ḳadeḥler içmek.

قِلِزْ [ḳilizz] Perk recul ve demir kesmeyen baḳır.

قُلُزْ[ḳuluzz] م

قِلِّزْ [ḳilliz] Bir çayırdur.

قِلَّحزْ [ḳillaḥz] Avırdında öz semiz er.

قَلَمّزْ [ḳalammaz] Ḳışa boylı yaramaz aṣllı er.

م

قَمزْ [ḳamz] Cemʿ itmek ve barmaġıla çimdiyib almaḳ.

10.

قَمَزْ [ḳamaz] Fāyideye yaramaz kem kimseler.

قُمَزْقُمَزْ [ḳumaz ḳumaz] Bölücek bölücek olan çayır.

قُمَزِزْ [ḳumaziz] Kücücük ḳulaḳlu ve ḳışacıḳ kimse.

قُمَّزِزْ [ḳummaziz] م

ن

قَنزْ [ḳanz] Yiğrenmek.

قَنَزْ [ḳanaz] Desti pāresi ve av avlayacaḳ ālet.

قَنّاَزْ [ḳannāz] Avcı.

قِنزْ [ḳinz] Kücücük küb ve pāk er.

قُنْدُزْ [ḳunduz] ف

11.

قُنزْ [ḳunz] Çirkden ḳaçan recul.

و

قَوزْ [ḳavz] Degirmice ḳumdan depecik ve sivri depe ve binā dibinden yıḳılmaḳ.

قَوّاَزْ [ḳavvāz] Ele yumşaḳ ṭoḳunan nense.

قَواَفِزْ [ḳavāfiz] Ḳurbaġalar ve sekirdirken seğiri seğiri viren atlar.

ه

قِهزْ / قَهزْ (معاً) [ḳahz/ ḳihz] Ḳızıl ṣūf ve ṣıçramaḳ.

قُهُوزْ [ḳuhūz] Ṣıçramaḳ.

قَهِيزْ [ḳahīz] Ebrişim.

قَهْقَزْ [ḳahḳaz] Ḳara nesne.

قِهْماَزْ [ḳihmāz] Ṣıçramaḳ.

قُهُنْدُزْ [ḳuhündüz] Dört mevżiʿdür

12.

فصل الكاف [Faṣlü’l-kāf]

كَارِزْ [kāriz] ةٌ bi-Neysābūr ve ᶜacele idici.

كَالُوزْ [kālūz] Silāḥıla ṣu almaġa giden recul.

ر

كَرزْ [kürūz] Biri birine ḳoyulub gitmek ve gizlenmek ve ṣıġınmaḳ ve meyl itmek ve erkek deve sidik ḳoḳmaḳ ve dayīm keş yimek ve ileri seğirdib varıb gizlenmek ve ḳaçmaḳ ve ᶜāciz olmak ḳuşdan yüñ düşmek.

كُرُوزْ [kürūz] م

كُرَازْ [kürāz] Boynı ṭaracıḳ şīşe.

كُرّازْ [kürrāz] م

كَرّازْ [kerrāz] Çobān asbābını götüren ḳoç.

13.

كُرَّزْ [kürrez] Yaramaz aṣllu ve ḫabīṯ nesne ve üstād kimse ve azġun ve çaḳır ṭoġan ve sāyir ṭoġan ve bir yaşına girmiş ḳuş.

كَرَازْ [kerāz] Ferasu Ḥuṣayn bin ᶜAlḳama.

كُرزْ [kürz] Çobān hegbesi ve torvası ve ibn ᶜAlḳama ve ibn ve Bere ve ibn Cābir ve ibn Usāma.

كُرَيزْ [küreyz] Keş ve ismü reculin.

كِرْبِزْ [kirbiz] Büyük ḫıyār.

ز

كَزّْ [kezz] Buruşmaḳ ve ḳurumaḳ ve el ayaḳ çürüşmek ve ḳuruluḳ ve buruşuḳluḳ ve çürüşmek ve elli ayaḳlı er ve ḳurı nesne ve buruşuḳ nesne ve çirkin yüz ve baḫīl er ve ṣovuḳdan beden uyuşmaḳ ve żāyiᶜ itmek ve yaḳın yaḳn adımlamaḳ ve perk altun ve perk aġac gibi egilmeyen yay ve ṭaracıḳ baḳara.

كُزُوزْ [küzūz] م

كُزّْ [küzz] ج

كَزَزْ [kezez] Baḫīllıḳ.

[167/a]

1.

كُزَازْ [küzāz] Şiddet berdden olan maraż ve ṣovuḳdan ditreme.

ع

كَعزْ [kaᶜz] Barmaḳlarıla nesne cemᶜ itmek.

ل

كَلزْ [kelz] Cemᶜ itmek.

كَلّازْ [kellāz] Cemᶜ idici ve ismüm.

كِلَّزْ [killaz] Yoġun perk baldırlı dinḳaz er.

كِلِزّْ [kilizz] ةٌ beyne Ḥaleb ve Anṭākiyye.

كَلِيزْ [kelīz] عٌ Reyy’den bir günlük yolda.

كَلْنَزْ [kelnez] Dinkazca er ve yumrıca etlice yüz.

كَلَنْزَزْ [kelenzez] Ṣıḳılcım idici.

م

كَمزْ [kemz] Bir nesneyi dirib degşirib müdevver itmek.

كُمَزٌ [kümezün] Yıġınlar.

2.

ن

كَنزْ [kenz] Ṣoñradan gömülmiş māl ve ḫazīne ve altun ve gümüş ve māl defn itmekde yire süñü dikmek ve her gömülen nesne ve nesne gömmek ve ḫurmā başıb ṣaḳlamaḳ ve ṭolı olan ḳab ḳacaḳ aġzı.

كُنُوزْ [künūz] ج ve م

كَنِيزْ [kenīz] Ḳavṣaraya başılmış ḫurmā ve güfin.

كَنَآزْ [kenāz] Ḫurmā başıb ṣaḳlayacaḳ zamān.

كِنَآزْ [kināz] Ṣıḳ etli dirt bedenli ḳız ya ol aṣıl ḳızlar.

كُنُزٌ [künüzün] ج

كَنَّآزْ [kennāz] İsmü ṣaḥābetin.

كُنَيزْ [küneyz] İsmü muḥaddiṯin.

و

كَوزْ [kevz] Cemᶜ itmek ve bardaḳdan ṣu içmek.

كُوزْ [kōz] Ṣu içecek bardaḳ. sa

3.

كُوَيزْ [kūyez] İsmü reculin.

كَوَآلِيزْ [kevālīz] Silāḥıla ṣu almaġa giden ṭāyife.

فصل اللّام [Faṣlü’l-lām]

لَآهِزْ [lāhiz] Yol ṭaraldan tepe ve ḳulaḳ altı dāyiresi.

ب

لَبزْ [lebz] Yavuz perk ṭaᶜām yimek ve loḳmalamaḳ ve elile arḳasına urmaḳ ve perk urmaḳ ve deve ṭabanını yire ḳomaḳ ve ḍarb itmek ve defᶜ itmek ve laġab ṭaḳmaḳ.

لِبزْ [libz] Yaraya ᶜilāc ṣarmaḳ.

ت

لَتزْ [letz] Yumruġ urmaḳ ve defᶜ itmek.

ج

لَجِزْ [laciz] Sümük gibi ṭayıncaḳ nesne.

ح

لَحزْ [laḥz] İlḥāḥ itmek ve ṭaracıḳlıḳ itmek.

4.

لِحزْ [liḥz] Ṭaracıḳ baḫīl er.

لَحِزْ [laḥiz] م

خ

لَخزْ [laḫz] Ziyāde keskin ḳılınmış bıçaḳ.

ز

لَزٌّ [lezz] Perk baġlamaḳ ve yavşarmaḳ ve ulaşdırmaḳ ve dürtmek ve mülāzemet itmek ve itdirmek ve ġ ve ḳapu ḥalḳası.

لِزَآزْ [lizāz] م ve ḳapu berkidecek aġac.

لِزٌّ [lizz] Şerre bulaşıcı.

لَزُوزْ [lezūz] م ve yapışaḳ ḳarı.

لَزِيزْ [lezīz] م

لَزَزْ [lezez] Ḳapu berkidecek aġac.

ص

لُصُوزْ [luṣūz] Ḥarāmīler ḫırsızlar.

5.

ط

لَطزْ [laṭz] Cimāᶜ itmek ve köşeği yalamaḳ.

ع

لَعزْ [laᶜz] م ve nikāḥ.

غ

لَغزْ [laġz] Yüz çevirmek.

لُغزْ [lüġz] Murād gizleyecek nesne ki ana muᶜammā dirler ve keler ve ṣıçān ini.

لُغُزْ [luġuz] م

لَغَزْ [laġaz] م

لُغَزْ [lüġaz] م

لَغّازْ [laġġāz] Ḫalḳ ᶜırżına iregen ve dillegen recul.

ق

لَقزْ [laḳz] Gögsüne ya cemīᶜ bedenine yumrıġıla urmaḳ.

ك

لَكزْ [lekz] Gögsüne ya çeñesine ya boynuna yumrıġıla urmaḳ ve دٌ ḫalfe derbend.

6.

لَكِزْ [lekiz] Baḫīl.

لِكازْ [likāz] Baḳara delügüni ṭaraltmaḳ içün ṣoḳulan yamalıḳ pāresi.

لُكَيزْ [lükeyz] İsm-i reculāni.

م

لَمزْ [lemz] ᶜAyb ve ᶜayblamaḳ ve gözile ya ġayrile işāret itmek ve ḍarb ve defᶜ itmek bahīllıḳ ẓāhir olmaḳ.

لَمازْ [lemāz] Ḫalḳı ᶜayblaġan kimse ya yüzüne ᶜaybın söylegen kimse.

لَمّازْ [lemmāz] م

لُمَزٌ [lümāzün] ج

و

لَوزْ [levz] Bādem ve āḫere ṣıġınmaḳ ve ḫalāṣ bulmaḳ ve nesneyi ekl itmek.

لَوّازْ [levvāz] Bādem ṣatıcı.

لَوِزْ [leviz] Muḥtāc kimse.

ه

لَهزْ [lehz] Gögsüne ya boynuna yumrıġıla urmaḳ ve köşek anası gögsini emerken başıla urmaḳ ve muḫālaṭa itmek ya iki ayaġıla urmaḳ.

7.

لِهازْ [lihāz] Giñişimiş baḳara delügüni ṭaraltmaḳ içün soḳulan pāre.

ي

لَيزْ [leyz] Ṣıġınmaḳ.

فصل الميم [Faṣlü'l-mīm]

مَاْرِزْ [maʾriz] Ṣıġınacaḳ yir.

مَئَاوِزْ [meʾāviz] Ḳazı çoḳ yirler.

مَاحُوزْ [māḥūz] Bozuraḳ bir cins güzel ḳoḳulı otdur.

مَارِزْ [māriz] ᶜİlāc idici.

مَاعِزْ [māᶜiz] Muṭlaḳā keçi ve boynı perk siñirli ve keçi derīsi ve ḳatı işṭāhlı ḥarīṣ

kimse ve ۀ bi sevādi'l-ʿIrāḳ ve recm olmış ibn-i Mālikdür.

مآزْ [māz] Boynın uzadıcı ve uzad boynuñ dimekdür.

مآيِزْ [māʾīz] Seçib çıḳarıcı.

8.

ب

مَبْرُوزْ [mebrūz] Yayılmış ve açılmış nesne ve meşhūr nesne.

مُبْرَزْ [mübrez] م

مُبآرِزْ [mübāriz] Meydānda ṭutuşıcı.

مُبْتَرَزْ [mübterez] Ḫalā.

مُبآلِزْ [mübāliz] Nesne çekib alıcı.

مِبْهَزْ [mibhez] Defʿ idegen er.

ت

مَتْزْ [metz] Hevādan çımḳırmaḳ.

مُتآيِزْ [mütāyiz] Ġalebe idici.

مُتَرَفِّزْ [mütereffiz] Atan ṭamar.

مُتَوَفِّزْ [müteveffiz] م

9.

مُتَقَزِّزْ [müteḳazziz] Çirkin nesnelerden ırag olucı ve yigrenici.

مُتَقَنِّزْ [müteḳanniz] م ve avcı.

مُتَلآحِزْ [mütalāḥiz] Ṣıḳ girişmiş ağac.

مُتَوَهِّزْ [mütevehhiz] Perk başaġan kimse.

ج

مِجْرآزْ [micrāz] Ḳaḥṭlıḳ çıblaḳ ṣaḥrā.

مُجْرَمِّزْ [mücremmiz] Evvelinde āḫirinden yaġmur yaġmayub vasaṭında çoḳ yaġmur olan nesne.

مَجْزُوزْ [meczūz] Kesilmiş nesne.

مُجَزِّزْ [mücezziz] Kisici ve ismü recul.

مَجْلُوزْ [meclūz] Muḥkem fikirli ve perk etli er.

مِجْلَزْ [miclez] Dürücek ālet.

10.

مُجَمِّزْ [mücemmiz] Ṣıçraġan ṭavara binici.

مَجآزْ [mecāz] Bir mevżiʿden ileri gecmeklik ve yol ve ḥaḳiḳat olmayan nesne ve ع Ḳurbe Yenbuʿ

مُجْتآزْ [müctāz] Yola sālik olan ve yol uyub düzüci ve ḫalāṣ seven.

مُجِيزْ [mucīz] İẕn virici ve geçirici.

مُجآزْ [mücāz] Maʾẕūn olan.

مُجَوِّزْ [mücevviz] Cāyiz görüci.

مُجَوَّزْ [mücevvez] Cāyiz görülmiş.

مُجَهِّزْ [mücehhiz] Çiyiz düzici.

مُجْهِزْ [müchiz] Tīz irişen ölüm.

ح

مَحْجُوزْ [maḥcūz] Memnūʿ olan ve ḳuşaḳ bağıla bağlanmış ve biline irilmiş.

11.

مُحْتَجَزْ [muḥtecez] Ḳuşaḳ yiri.

مُحَيْرِيزْ [muḥayrīz] İsmü tābīʿ

مَحزْ [maḥz] Cimāʿ itmek ve yumruḳlamaḳ ve defʿ itmek.

مِحآزْ [miḥāz] م

مَحَزٌّ [maḥazz] Gedik yiri ve kez yiri ve nesneniñ maḥalli ve maḳāmı.

مِحَزٌّ [miḥazz] Yoġun sözli kimse.

مُحْرَزْ [muḥraz] Perk ṣaḳlanmış māl.

مَحْمُوزْ [maḥmūz] Perk barmaḳlı recul ve mażbūṭ nesne.

خ

مَخْبَزْ [maḫbez] Furūn evi.

مَخابِزٌ [meḫābizün] ج

12.

مَخْبُوزْ [maḫbūz] Etmek idilmiş ḫamīr.

مِخْرَزْ [miḫraz] Edik dikecek iğne.

مُخَرَّزْ [muḫarrez] Ḳanadında naḳş olan ḳuş.

ر

مُرْتَجِزْ [mürteciz] Recez dürüdüci ve ismü Farasi'l-Nebī ṣalla'l-lāhu ʿaleyhi ʿali ve's-sellem.

مَرْماحُوزْ [marmāḥūz] Yabānı güzel ḳoḳulu bir otdur.

مُرَزَّزْ [mürezzez] Birinc ḳatılmış ṭaʿām.

مَرْعَزْ [merʿaz] Keçiden yolunan diftik.

مِرْعِزٌّ [mirʿizz] م

مُراعِزْ [mürāʿiz] ʿİtāb idici.

مَرْكَزْ [merkez] Dāyire vasaṭı ve mevżiʿ ve maḥall ve ṭurub oḳ sepecek yir ve ṭuracaḳ yir.

13.

مَراكِزْ [merākiz] ج

مَرْكُوزْ [merkūz] Yire dikilmiş süñü ve ṣancılmış nesne ve ع

مُرْمَهِّزْ [mürmehhiz] Yiyni nesne.

مُرْمَهَزٌّ (صح) [mürmehhez] Ṭamaʿ idecek yir.

مَرزْ [merz] Barmaḳ ucıla acıtmayub yabcacıḳ cimdimek ve ʿayb ve ʿar ve ٌه bi'l- Baḥreyn ve pāre kesmek ve elile urmaḳ.

مَراز [merāz] Meme ve ṣallama.

ز

مَزٌّ [mezz] Aġızıla ṣurmaḳ ve ṭaṭı güzel sücī ve fāżıl olmaḳ.

مُزٌّ [müzz] م ve ekşirek sücī ve māyaḫōş anar ve māyaḫōş sücī.

مِزٌّ [mizz] ٌه bi-dımışk ve ḳadr ve faż̌l.

مَزَزْ [mezez] Çoḳluḳ ve fāżillıḳ ve ḫayrda muḳaddemlıḳ.

مَزِيزْ [mezīz] Fāżıl kişi ve az nesne ve güc nesne ve ḳıymetlü nesne.

مِزْماز [mizmāz] Ḥareket itdirmek.

[167/b]

1.

ش

مَشْؤُزْ [meşʾūz] Yüregi oynamış ve uçunmış kimse.

مَشُوزْ [meşūz] م

مُشَرَّزْ [müşerrez] Birisi birine berkidilmiş nesne ve şirāzīlanmış cild.

مُشْمَئِزٌّ [müşmeʾizz] Nefret idici ve yiğrenici ve uçunucı.

مَشْلُوزْ [meşlūz] ع ve çekirdegi ki içi ṭatlı ḳayısı zerdālü.

مُشَيَّزْ [müşeyyez] Ḳızıl ḫaṭlı olan bürde ve abanūs aġacıla ḳılınmış nesne.

ض

مُضْرَبِئِزٌّ [müḍrebiʾizz] Baḫīl er.

مُضَمْرَزْ [müḍamrez] Yoġun nesne.

مَضُوزْ [maḍūz] Ḳarı deve.

ط

2.

مَطْزْ [maṭz] Nikāḥ ve cimāᶜ.

مُطَرَّزْ [müṭarrez] Pāk yörüyen kimse ve zincef dikici.

ع

مُعْجِزْ [muᶜciz] Yumrı ṣaġrılı ve ᶜāciz ḳılıcı.

مَعْجُوزْ [maᶜcūz] Ḳatı iḳdām olunmış kimse.

مِعْجاَزْ [miᶜcāz] Iraḳ yol.

مُعاَجِزْ [müᶜāciz] ᶜİnād idici ve māniᶜ olucı ve ḳitāl idici.

مِعْزاَزْ [miᶜzāz] Yavız marażlı recul.

مُعَزِّزْ [muᶜazziz] Ḥurmet idici.

مُعَزَّزْ [muᶜazzez] Ḥurmetlü ve ḳıymetlü kimse.

مَعْزُوزْ [maᶜzūz] م

3.

مُعِزُّ [muᶜizz] Ḥalḳ içinde ᶜazīz ḳılıcı.

مَعزْ [maᶜz] Muṭlaḳā keçi ve keçi çoġalmaḳ.

مَعَزْ [maᶜaz] م ve perklik.

مَعِيزْ [maᶜīz] م

مِعاَزْ [miᶜāz] م

مَعّاَزْ [maᶜᶜāz] Keçici.

مُعْزٌ [muᶜzün] Perk yirler.

مُعُوزْ [muᶜūz] Perklik.

مُعَيَزْ [muᶜayz] İsmu tābiᶜᶜ.

مَعْنُوزْ [maᶜnūz] Başına belā gelmiş er.

4.

مُعَنَّزْ [muᶜannez] Kücücük başlu er ve kücücük arıḳ yüzli er ve teke ṣaḳallı er.

مِعْوَزْ [miᶜvez] Oġlana ṣarılan biz ve bişik bizi ve bağırdaḳ ve eski ḳaftān.

مَعاَوِزٌ [maᶜāvizün] ج

غ

مُغِزُّ [muġizz] Ṭoġurması ṣarplanmış inek.

مَغْرِزْ [maġriz] Boġazda dürtecek yir ve kilid periniñ aralığı.

مَغاَرِزٌ [maġārizün] ج

مَغْمُوزْ [maġmūz] Töhmetli er.

مَغْمَزْ [maġmaz] Ṭaᶜn idecek yir ve dürtecek yir ve ṭamᶜa yiri.

ف

مَفاَزْ [mefāz] Ḫalāṣ olmaḳlıḳ ve ber-murād olmaḳlıḳ ve necāt mevżīᶜ.

مَفاَوِزٌ [mefāvizün] Cemᶜu mefāzetin.

مَفْرِزْ [mefriz] Mümtāz ḳılmaḳlıḳ.

5.

مَفْرُوزْ [mefrūz] Çevre kenārı boyalı ḳaftān.

مُفْرِزْ [müfriz] Seçib çıḳarıcı.

مُفْرَزْ [müfrez] Üyürtlenib çıḳmış nesne.

ق

مَقْفُوزْ [maḳfūz] Ölçülmiş tereke.

مُقَفَّزْ [müḳaffez] İki öñ ayaġıdır sekine dek sekil olan at.

ك

مُكْلَئِزٌ [mükleʾizz] Münḳabiż olucı.

مُكْلَهِزٌ [müklehizz] م

مَكْرُوزٌ [mekrūz] Keş idilmiş yoġurt.

مِكْرَزٌ [mikrez] İsm-i reculin.

6.

مُكَرِّزَ [mükerriz] Yaramaz aṣllı.

مِكْوَزٌ [mikvez] İsm-i reculin.

مُكَوَّزٌ [mükevvez] Söbi başlı.

ل

مَلْزٌ [melz] Gitmek ve ḳıçınlamaḳ ve ḫalāṣ bulmaḳ.

مَلِزٌ [meliz] Ḳatı çirkin er.

مَلاَزٌ [melāz] Ḫalāṣ olacaḳ yir.

مُلَوَّزٌ [mülavvez] Bādemli ḥalvā ve içine bādem ḳoyulmış ḫurmā ve güzel yüz.

مَلاَّزٌ [mellāz] Ḳurt.

مَلاَحِزٌ [melāḥiz] Mużāyaḳa yirler.

7.

مُلِزٌّ [mülliz] Ḳatı ḫuṣūmet idici.

مُلَزَّزٌ [mülazzez] Bedeni dirneklice ḳuntca berk yapışır ḥarīf.

مَلْهُوزٌ [melhūz] Ḳırḳıl er ve ṭoluñı nişānlu ṭavar ve ḳunt bedenli.

مِلْهَزٌ [milhez] Yumrıġıla genişine ve boynuna vuraġan er.

م

مُمْتَازٌ [mümtāz] Seçilib çıḳarılmış eyü nesne.

مُمَيِّزٌ [mümayyiz] Seçici.

مُمَيَّزٌ [mümeyyez] Seçilmiş.

مُمَرْعَزٌ [mümerʿaz] Diftikden işlenmiş libās.

مُمَعَّزٌ [mümeʿʿaz] Derisi perk kimse.

8.

ن

مَنْبُوزٌ [menbūz] Laġablı kimse.

مُناَجِزٌ [münāciz] Ḥācet bitirici ve mufātele idici.

مِنْحاَزٌ [minḥāz] Hevān.

مَنْحُوزٌ [menḥūz] Öykeni marażlı öğsürür deve.

مِنَزٌّ [minezz] Çoḳ ḥareket iden nesne ve oġlan bişiği.

مُنْهَزٌ [münhez] Aġzınadaḳ ṣoyulan ṭolmış ḳuyu.

و

مَوزٌ [mevz] ʿArabistān'da olur bir cins yimişdür.

مَوّاَزٌ [mevvāz] Mevz ṣatıcı.

مُوجَزٌ [mūcez] Muḫteṣar ḳılınmış.

مَواَجِزٌ [mevāciz] Derisi perk kimse.

9.

مُوَزْوِزٌ [müvezviz] Dürli dürli āhenk idegen er.

مَواَعِزٌ [mevāʿiz] Cemʿu maʿz.

مُوَهَّزٌ [müvehhez] Perk başıcı kimse.

ه

مَهْمُوزٌ [mehmūz] Hemzeli olan kelime ve mehmizli cizme.

مِهْماَزٌ [mihmāz] Mehmiz.

مِهْمَزٌ [mihmez] م

مَهآمِزٌ [mehāmizün] ج

مَهآمِيزٌ [mehāmīzün] م ج

مُهَنْدِزْ [mühendiz] Ölçüb yapan er.

10.

مَهزْ [mehz] Defᶜ itmek.

ي

مِيجآزْ [mīcāz] Muḫteṣar söylegen kimse..

مَيزْ [meyz] Ayırmaḳ ve secmek.

مَيَزٌّ [meyezz] Baldırı siñirli recul.

فصل النّون [Faṣlü'n-nūn]

نآبِزْ [nābiz] Laġab ṭaḳıcı.

نآجِزْ [nāciz] Ḥāżır olan.

نآحِزْ [nāḥiz] Öykeni marażlı öğsürükli deve ve öyken marażı.

نآرِزْ [nāriz] Ḳaçıb gizlenen.

نآشِزْ [nāşiz] Marażdan ṭaşıra ṭomalıb atan ṭamar ve ḫavfdan yirinden ḳopan yürek.

11.

نآقِزْ [nāḳiz] Ḫōrca ve kemce virilen baḫşīş.

نآكِزْ [nākiz] Ṣuyı ṣoġulmış ḳuyu.

نآهِزْ [nāhiz] Yaḳın olucı ve defᶜ idici ve ḍarb idici.

ب

نَبزْ [nebz] Laġab ṭaḳmaḳ ve ᶜaybın yüzüne söylemek.

نَبَزْ [nebez] Laġab.

نَبِزْ [nebiz] Yaramaz aṣllı.

نِبزْ [nibz] Ḫurmā aġacınıñ üst ḳabığı.

ج

نَجزْ [necz] Dükenmek ve gelib gecmek ve vaᶜda ḥāżır olmaḳ ve kelām münḳaṭiᶜ olmaḳ ve ḥācet bitmek.

نُجزْ [nücz] م

نَجِيزْ [necīz] Ḥāżır olan.

ح

نَجزْ [necz] Defᶜ itmek ve dürtmek ve hevāndan döğmek.

12.

نُجآزْ [nücāz] Bir marażdur deve öykeninde olur ḳatı ögsürdür.

نَجِزْ [neciz] Öykeni marażlı ögsürükli deve.

نِجآزْ [nicāz] Aṣl ve dib.

نَخآيِزٌ [neḫāyizün] Ṭabīᶜatlar ve cemᶜu naḥinetin.

خ

نَخزْ [naḫz] Demürile yarıb ṭavar inemek ve acı dil virmek.

نَخَزْ [naḫaz] م

ر

نَرزْ [nerz] Ḳorḳub gizlenmek.

نَرِيزْ [nerīz] ۀ bi-Aẕrbeycān.

ز

نَزٌّ [nezz] Yirden ṣızıb çıḳan ṣu ṣızındısı ve çoḳ nesne ve zekī göñülli ve ẓarīf ḫafīf kimse ve cevmerd er ve cuşlı ādam ve çoḳ ḥareket iden nesne ve ṣızıb ṣu çıḳmaḳ ve avāzeyile yilmek ve

münferid olmaḳ ve yay kirişi ditremek ve bir yirde ḳarar itmeyen deve ḳuşı.

13.

نِزُّ [nizz] م

نَزَزْ [nezez] م

نَزِيزْ [nezīz] م ve şehvetli kimse ve ẓarīf kimse ve yay kirişi ḥareketi.

نَزْنَزْ [neznez] Şerre bulaşıcı.

نِزْنَازْ [niznāz] م ve baş ḥareket itdirmek.

نُزَانِيزْ [nüzānīz] Ḳıvamlı perk ḳaḳaġan erkek.

ش

نَشْزْ [neşz] Yüce yir yüce yire ḳaçıb çıḳmaḳ ve muḳārını ḳaldırıb yire urmaḳ ve cuşe gelmek ve ʿavrat erine ʿāṣī olmaḳ ve erini öykelendirmek ve er daḫı anı suçundan ötiri dögmek ve cefā itmek ve ḳavī yaşlı kimse.

نَشَزْ [neşaz] م

نُشُوزْ [nüşūz] ج ve ʿavrat erine muṭīʿ olmamaḳlıḳ.

[168/a]

1.

نِشَازْ [nişāz] م ج

ط

نَطْنَزْ [naṭnez] دٌ beyne ḳumm ve ışbahān.

غ

نَغزْ [naġz] Şerre ḳındırmaḳ ve ḳoparmaḳ ve elde oġlan ḳalḳıdmaḳ.

نُغَّازْ [nuġġāz] Ḳoparıcılar.

ف

نَفزْ [nefz] Geyik ṣıçramaḳ ve ardına düşüb gitmek ve eğrisini bilmek içün ṣırnaḳ üzerinde oḳ çevirmek.

نُفَّازْ [nüffāz] Ṣıçramaḳ oynı.

ق

نَقزْ [naḳz] Ṣıçramaḳ.

نِقزْ [niḳz] Kemce nesne.

نَقِزْ [naḳiz] Ṣāfī ṭatlu nesne ve laġab.

نَقَزْ [naḳz] م ve ḫurdaca kemce ṭavar.

نُقزْ [nüḳz] Güzel ṣulı ḳuyı.

2.

نَقَازْ [naḳāz] Tīz mevt irişmek.

نُقَازْ [nüḳāz] Ṭaʿūna beñzer bir marażdur ṭavar andan ṣıçrayı ṣıçrayı olur.

نَقَّازْ [naḳḳāz] Bir nevʿ ḳuşdur.

نُقَّازْ [nüḳḳāz] Uşacıḳ serçeler.

ك

نَكزْ [nekz] Ḳuyunuñ ṣuyı ṣoġulmaḳ ya döñmek ya yire batmaḳ ve ilan burnıla ṣoḳmaḳ ve ḍarb itmek ve defʿ itmek ve ḳıçınlamaḳ ve ucı sivri nesne ile dürtmek.

نُكُورْ [nükūz] م

نَكُورْ [nekūz] Ṣuyı dükenmiş ḳuyu.

نُكُزٌ [nüküzün] ج

نِكزْ [nikz] Ḫōrca nesne ve kemükde ḳalan ilik baḳiyyesi.

نَكَّازْ [nekkāz] Aġzı yoḳ bir nevʿ ilandur ādamı burnıla ṣoḳar ḳatı yavız ilandur aña dessāsde dirler tefṣīl-i dessāsde dur.

نَكاكيزٌ [nekākīzün] ج

3.

و

نَوزْ [nevz] Azalmaḳ.

نُورْوُزْ (صح) [nūrvuz] Nevrūz güniniñ ᶜArabīsidir.

نُوزْ [nūz] ةٌ

نَوافِزْ [nevāfiz] Ṭavarıñ dört ayaġı.

نَواقِزْ [nevāḳiz] م

نَواكِزْ [nevākiz] Ṣuyı ṣoġulmış ḳuyular.

ه

نَهزْ [nehz] Dirsek ile urmaḳ ve ḍarb itmek ve defᶜ itmek ve nesneye yaḳın olmaḳ ve başın ḥareket itdirmek ve ḳoġayı ṭolsun diyü ṣuya ḍarb itmek ve ṭavar yörümege sümülcimek ve miḳdār.

نَهزْ [nehz] Arslan.

نَهّازْ [nehhāz] Yörügen eşek.

ي

نَيْرُوزْ [neyrūz] Yiliñ evvel güni ki ana nevrūz sulṭānı dirler.

نَيْرِزْ [neyriz] م

4.

نَيْرِيزْ [neyrīz] ةٌ bi-Fārise.

نَيْفُوزْ [neyfūz] Ṣıçraġan geyik.

فصل الواو [Faṣlü'l vāv]

واجِزْ [vāciz] Muḫtaṣar nesne.

واكِزْ [vākiz] Yumruḳlayıcı.

ت

وَتزْ [vetz] Aġac.

ج

وَجزْ [vecz] Sürᶜatile ḥareket itmek ve muḫtaṣar olmaḳ ve ḫafīfce olmaḳ ve sürᶜatile ḥareket iden nesne ve tīz ᶜaṭā viren er ve ḫafīfce söz ve muḫtaṣarca nesne.

وُجُوزْ [vücūz] م

وَجِيزْ [vecīz] Muḫtaṣar ḳılınmış nesne.

5.

وَجاَزْ [vecāz] İḫtiṣār.

خ

وَخزْ [vaḫz] Azacıḳ süñüyile dürtmek ve vesvese itmek ve az nesne ve aġaran ḳıl ve dört dört gelmek ve ballı tirīd döşemek.

وَخِيزْ [vaḫīz] Ballı döşenen tirīd.

ر

وَرزْ [varz] ةٌ

ز

وَزٌّ [vazz] Ḳaz.

وَزْوَزْ [vazvaz] Ölüm ve sürgi aġacı ve sele ve teẕkire ve bir yaṣṣı aġacdur yüksek yir ṭoprāġını anunile aşaġa sürüb indirirler.

وَزْواَزْ [vazvāz] Bir cins ḳuşdur ve coşlı şevik er ve götün bulayı bulayı yörüyen kimse ve ḳışa boylı.

وِزْواَزْ [vizvāz] Ṣaġrısını bulayı bulayı gitmek ve yiyniceklik itmek ve tīz ṣıçramaḳ.

ش

6.

وَشْزْ [vaşz] Yüce yir ve dirlik şiddeti ve seyre ḳavī olan deve ve ᶜacele ve söygenecek nesne ve ṣıġınacaḳ nesne.

وَشَزْ [vaşaz] م

وَشآيِزٌ [vaşāyizün] Ḳatı içi ṭolmış yaṣdıḳlar.

ع

وَعزْ [vaᶜz] Emr itmek ve taḳaddüm itmek.

ف

وَفزْ [vefz] ᶜAcele ve ᶜacele itmek ve yüce yir.

وَفَزْ [vefez] م

ق

وَقآزْ / وِقآزْ (معاً) [veḳāz/ viḳāz] م

ك

وَكزْ [vekz] Yumrıġıla gögsüre urmaḳ veya barmaḳ ucıla (صح) dürtmek ve yilmek ve süñüyle urub dike ḳomaḳ ve defᶜ itmek ve ṭaᶜn itmek ve ṭoldurmaḳ ve ġ

م

7.

وَمزْ [vemz] Burnına ḥareket itdirmek ve ḳıvırmaḳ.

ه

وَهزْ [vehz] Ḳışa boylı er ve perk ᶜażālı ya dördülleyi dinḳaz yoġun er ve başmaḳ ve defᶜ itmek ve ḳındırmaḳ ve bit öldürmek iki ṭırnaḳ arasında ve cimāᶜ itmek.

فصل الهاء [Faṣlü'l-hāᵓ]

هَآجِزْ [hāciz] Ḳulaġa çivildeyici.

هَآرْمُوزْ [hārmūz] Bir ulu ᶜAcem pādişāhıdur.

هَآمِزْ [hāmiz] Ġammāz recul.

هَآمَرزْ [hāmerz] ᶜAcem pādişāhı.

ب

هَبزْ [hebz] Ölmek ya añsızdan ölmek.

8.

هُبُوزْ [hübūz] م

هِبْرِزْ [hibriz] Ḫāṣ altun ve yiñi edük.

ج

هَجزْ [hacz] Ḫāṭıra nesne ḫuṭūr itmek.

ر

هِرْبِزْ [hirbiz] Mecūsīler ḳāḍısı.

هَرزْ [herz] Perk ṣıḳmaḳ ve urmaḳ.

هُرْزُوزْ [hürzūz] Erkek deve ḳuşı.

هِرْوآزْ[hirvāz] Helāk olmaḳ.

هِرْمآزْ [hirmāz] Loḳma çeynemek ve od söyünmek.

هُرْمُزْ [hürmüz] دٌ bi-ḥūzistān.

9.

ز

هَزَنْبَزْ [hezenbez] Ṣıçrayıcı ve demür nesne ve yavuz nesne.

هَزّْ [hezz] Ṣarṣmaḳ ve silkmek ve ıldız düşmek.

هَزِيزْ [hezīz] Avāze ve yil avāzesi ve gök gürüldisi.

هِزَزٌ [hizazün] Cemʿu hizzetin.

هُزَهِزْ [hüzehiz] Aḳar çoḳ şu ve şevik yükrük er.

هُزَاهِزْ [hüzāhiz] م

هُزْهُزْ [hüzhüz] م ve dibi deriñ ḳuyu.

هَزْهَازْ [hezhāz] م ve ṭurı yüzli yalb yalb yanar ḳılıc ve ism-i kelbin.

هَزْهَزْ [hezhez] Ḫalḳ arasında belālar ve cenkler depretmek.

10.

هَزَاهِزْ [hezāhiz] م

هِزْهَازْ [hizhāz] Ẕelīl ḳılmaḳ ve ḥareket itdirmek.

ق

هِقِزْ [hiḳz] Ḳızıl ṣūf.

م

هَمْزْ [hemz] Dürtmek ve perk ṣıḳmaḳ ve ʿırż yıḳmaḳ ve ḍarb itmek ve işāret itmek ve cünūn ve yire urmaḳ ve ṣımaḳ ve bizlemek ve ṭırmalamaḳ ve ışırmaḳ ve defʿ itmek.

هَمِيزْ [hemīz] Uyanıḳ göñülli.

هُمَيزْ [hümeyz] İsmu reculin.

هَمَّازْ [hemmāz] Ṭaʿn idegen er ve ḥamāz.

هُمَزْ [hümez] Ḳınaġan kimse.

ن

هِنْدَازْ [hindāz] Endāze ve ḥadd ve miḳdār.

و

11.

هُوزْ [hūz] Maḫlūḳāt ve ādam oġlanları.

هَوَّزْ [hevvez] Cümel ḥisāb içün vāżʿ olunmuş ḥūrufdur.

باب السّين [Babü’l-sīn]

فصل اللالف [Faṣlü’l-elif]

اَبسْ [ebs] Tevbīḫ itmek ve ḳorḳutmaḳ ve ẕelīl ḳılmaḳ ve dürtmek ve ḥabs itmek ve yaramaz nesne ile ḳarşulamaḳ ve çekişmek ve taṣġīr itmek ve taḥḳīb itmek ve ḳaḥṭlıḳ ve iri ṭopraḳlı yir ve erkek ḳablubaġa.

اِبْتِئَاسْ [ibtiʾās] Maḥzūn olmaḳ ve bī ḥūżūr olmaḳ.

12.

اِبسْ [ibs] Yaramaz aṣl ve çeneyir.

اُبَاسْ [ubās] Ḫulḳı yaramaz ḳimse.

اَبْؤُسْ [ebʾūs] Ulu belā.

اَبْخَسْ [ebḫas] Ḳatı eksikci.

اَبَاخِسْ [ebāḫis] Barmaḳlar ve dibleri ve siñir.

اِبْسَاسْ [ibsās] Giri genizlemek ve oḫşayıb uḳramaḳ ve deveye bis bis dimek ve keçiyi ṣuya ḳıġırmaḳ içün diyü.

اِبْتِسَاسْ [ibtisās] Ṭaġılmaḳ.

اَبَسٌّ [ebess] Ḳatı pārelenen.

اِبْلَاسْ [iblās] Ümıẕ kesmek ve sākit olmaḳ ve şehvet ġalebesinden dişi deve otlamayıb ṭurmaḳ.

اَبْلَاسٌ [eblāsün] Ḫayrsız kimseler.

اِبْلِيْسْ [iblīs] Aṣl ādamı cennetden çıḳmasına sebeb olan aḳ şeyṭān yaʿni nevmīẕ olmış ya ʿArabī degil ola ya sākit olucı ya küfrile ve ışrarili ve sucundan imtinā ʿile Ḥaḳ Taʿālānıñ raḥmetinden ümiẕin kesmiş demekdür.

13.

اِبْنَآسْ [ibnās] Şerrden ḳaçmaḳ.

اَبْنَآسْ [ebnās] ۀ bi-Mıṣr.

اَبَنُوْسْ [abanūs] ف

ت

اَتْرَآسٌ [etrāsün] Ḳalḳanlar.

اَتْيَآسٌ [etyāsün] Tekeler.

ج

اَجْبَسْ [ecbes] Żaʿīf nesne.

اَجْبَآسٌ [ecbāsün] ج

اِجْرَآسْ [icrās] Ḳuş ḳanadı ötmek ve söz ḫūn söz oḳumaḳ ve ḳumāş ḳıvış ḳıvış ötmek ve yırtıcı banar ādam sesini ṭuymaḳ.

اِجْتِرَآسْ [ictirās] Ḳazanc ḳazanmaḳ.

اَجْرَآسُ [ecrāsün] Deve çañları ve çalġular.

اَجْرُسٌ [ecrūsün] م

[168/b]

1.

اِجْتِسَآسْ [ictisās] Kişi eliyle yoḳlamaḳ ve deve ot otlamaḳ.

اِجْلَآسْ [iclās] Bir mevżiʿa āḫerī oturdmaḳ.

اَجْنَآسْ [ecnās] Cemʿu cinsin.

اِجْتِيَآسْ [ictiyās] Tecessüs itmeklik.

ح

اَحْبَآسُ [aḥbāsün] Yol öñüciler.

اِحْبَآسْ [iḥbās] Ġazā içün at baġlayub bislemek.

اِحْتِبَآسْ [iḥtibās] Ḥabs olub ḳalmaḳ ve ḥabs itmek.

اِحْتِدَآسْ [iḥtidās] Taḫmīn itmeklik.

اَحْدَآسٌ [aḥdāsün] ع

اَحْرَآسٌ [aḥrāsün] Pāsubānlar.

2.

اَحْرُسٌ [aḥrusün] Uzun zamānlar.

اِحْتِرَآسْ [iḥtirās] Ṣaḳlanmaḳ ve uġrılıḳ itmek.

اِحْسَآسْ [iḥsās] Siziñlemek ve rıfḳ itmek ve bulmaḳ ve ẓann itmek ve görmek ve bilmek ve ṭavış ve ses ṭuymaḳ.

اِحَآسْ [iḥās] م

اَحْلَآسٌ [aḥlāsün] Cemʿu ḥilsin.

اِحْلَآسْ [iḥlās] Yaġmur diñmeyib yaġmaḳ ve deve arḳasına palās urmaḳ veya uşaḳ yaġmur dāʿīm yaġmaḳ ve müflis olmaḳ ve ot yir yüzüni bürümek ve bayʿda aldanmaḳ.

اَحْلَسْ [aḥlas] Ḳızıl toḳarışıḳ ḳara ḳuyu.

اِحْتِلَآسْ [iḥtilās] Aldanmaḳ.

اِحْلِسَآسْ [iḥlisās] Arḳası ḳızıl ile ḳara ḳırış olmaḳ.

اَحْسَآسٌ [aḥsāsün] Cemʿu ḥissin.

اَحْمَسْ [aḥmes] Baḥādır er ve dīndar mutaṣallib er ve ḳaḥṭ yil ve Ḳabīletün

min Ḍubeyʿata.

اَحآمِسٌ [aḥāmisün] ج ve ulu belālar.

3.

اِحْمآسْ [iḥmās] Ġażaba getürmek.

اِحْتِمآسْ [iḥtimās] Ḫōraz ṭalaşmaḳ.

اِحْمِوْمآسْ [iḥmivmās] Ġażab itmek.

اَحْدَسْ [aḥdes] Ḳatı taḫmīnci er.

اَحْوَسْ [aḥves] Cerī kimse ve ḳurt.

خ

اِخْتِبآسْ [iḫtibās] Ġalebe ile nesne almaḳ ve māl elden gitmek.

اَخْرَسْ [aḫres] Dili ṭutulmış er ve avāzesi olmaz issi süd ve nişānsız nense.

اُخَيْرِسْ [üḫayris] Seyfü'l-Ḥariṣ.

اِخْرِنْمآسْ [iḫrinmās] Sākit olmaḳ.

اِخْرِمّآسْ [iḫrimmās] م ve ḫużūʿ itmek ve ẕelīl olmaḳ.

4.

اِخْسآسْ [iḫsās] Alçaḳ iş işlemek ve fulānı arāẕilden bulmaḳ.

اَخَسّ [aḫas] Ḳatı deni ḫōr alçaḳ kimse ve alçaḳ derece.

اِخْفآسْ [iḫfās] Çirkin söz söylemek ve şarāba çoḳ şu ḳatmaḳ.

اِخْتِلآسْ [iḫtilās] Nesne ḳapmaḳ ve ḳırışıḳlıḳ.

اَخْمآسٌ [aḫmāsün] Cemʿu ḫumsin.

اَخْمُسٌ [aḫmusün] م

اِخْمآسْ [iḫmās] Bişde birin almaḳ ya bişincisi olmaḳ ya bişi tamām itmek.

اِخْنآسْ [iḫnās] Giriye ḳomaḳ.

اَخْنَسْ [aḫnes] Kütük burunlu ve arslan ve kene ve ibn Şurayḳ.

اَخْيَسْ [aḫyes] Çoḳ ṣaġış.

5.

اَخْيآسٌ [aḫyasün] Arslan yataḳları ve ṣazlıḳlar ve ormanlar.

د

اَدْبَسْ [edbes] Eğit ḳuşı ve ḳızıl ile ḳara ya māyilıraḳ renkli olan.

اِدْبآسْ (صح) [idbās] Yir otunı iẓhār itmek.

اِدْبِسآسْ [idbisās] At rengi ḳararmaḳ.

اِدْحآسْ [idḥās] Ḳılçuḳ içi dāneyile ṭolmaḳ.

اِدْرآسْ [idrās] Oḳumaḳ ve oḳutmaḳ ve eskitmek.

اَدْرآسْ [edrās] Deve ḳuyruḳları ve ferc.

اَدآرِسٌ [adārisün] Eski ḳaftānlar ve köhneler ve deve ḳuyruḳları.

اِدْرِيسْ [idrīs] İsm-i aṣıl Ḫanūḫ ya Uḫnūḫ idi bir peyġamberdur.

6.

اِدْكآسْ [idkās] Yir otunı āşikāre ḳılmaḳ.

اِدْلِسآسْ (صح) (صح) [idlisās] Ṭavar yirden birez ot otlamaḳ.

اَدْلآسٌ [adlāsün] Ḳarañuluḳlar ve āḫiri ṣayfde yapraḳlanan otlar ya ot baḳiyyeleri ya ẓulmet ḳarışmaları.

اِدْلآسْ [idlās] Ẓulmete vāḳiʿ olmaḳ ve göz utuna rāst gelmek ve gözün yir çemenile yem yeşil olmaḳ.

اُدْمُوسْ [üdmūs] Ḳarañu gice.

اِدْهآسْ [idhās] Yumşaḳ yire gitmek.

اِدْهِسآسْ [idhisās] Yir yeşilıraḳ olmaḳ

اَدْنآسٌ [ednās] Kirler ve kirliler ve ʿırż murdārlar.

اَدْوَسْ [edves] Ḳatı ṭabanlaġan.

ذ

اَذْرِيطُوسْ [eẕrīṭūs] Bir maʿcūndur.

ر

اَرْءَسْ [erʾes] Başı büyük kimse.

7.

اَرْءُسٌ [erʾusün] Reʾys olanlar ve başlar ve ulular.

اِرْتِئآسْ [irtiʾās] Reʾyis olmaḳlıḳ.

اِرْتِبآسْ [irtibās] İḫtilāṭ ve ḳat ḳat ṣım ṣıḳ olmaḳ.

اِرْبِسآسْ [irbisās] Yire gitmek ve żaʿīf olub dağılmaḳ ve taṣarruf ve giñişimek ve giriye ḳalmaḳ.

اِرْجآسْ [ircās] Ḳuyu ṣuyunı mircāsile ṭañdır itmek.

اِرْتِجآسْ [irticās] Ditreme ve gürleme.

اِرْخآسْ [irḫās] Narḫı ucuz itmek.

اِرْتِسآسْ [irtisās] Ḫaber ḫalḳ arasına yayılmaḳ.

اِرْطآسْ [irtās] Ṭaşı ṭaş üzerine muvāfıḳ yapmaḳ.

اِرْعآسْ [irʿās] Ditremek.

8.

اِرْتِعآسْ [irtiʿās] Ditremek.

اِرْغآسْ [irġās] Çoḳ māl virib mübārek kılmaḳ.

اَرْغآسْ [arġās] Niʿmetler.

اِرْتِكآسْ [irtikās] Bir yirde çevrilib ṭurmaḳ ve meme aġrışaḳlanmaḳ ve başı aşaġa olmaḳ.

اِرْكآسْ [irkās] Başın aşaġa itmek ve küfrine redd itmek ve ḳızıñ memesi ṭoġub belürmek.

اَرْمآسٌ [ermāsün] Maḳbereler.

اِرْتِمآسْ [irtimās] Ṣuya ṭalmaḳ.

اِرْتِهآسْ [irtihās] Dere ṭolmaḳ ve ṣıḳılcım olmaḳ ve iki ayaḳ biri birine ṭoḳunmaḳ ve çekirge biñgeşmek.

اَرْسْ [ers] Aṣl cins olmaḳ ve ikinci olmaḳ.

9.

اِرْسْ [irs] Eyü güzel aṣl.

اَرِيسْ [erīs] Medīne'de bir ḳuyudur ve ḫiẕmetkār.

اِرِّيسْ [irrīs] Ekin eken çiftci.

اَرَارِسٌ [arārisün] ج

اَرَارِيسٌ [arārīsün] م

س

اَسْ/ اِسْ / اُسْ (مثاثا) [ess/ iss/ üss] Binā temeli ve her nesneniñ aṣıl ve zamān ve ḳıdamı ve vechi ve ifsād ve ġażaba getürmek ve arı boḳı ve ev bināsı ve ḳoyun ḳaşdarmaḳ ve temel ḳomaḳ.

اَسَآسْ [esās] م

اَسَسْ [eses] م

اِسآسٌ [isāsün] ج

اُسُسٌ [üsüsün] م

10.

اُسّ [üss] Zamānı ḳıdamı ve vechī ve ocaḳda ḳalan kül baḳiyyesi ve insān göñlü ve her nesneniñ eṣeri ve yol nişānı ki iz gibi ve deve ḳıḫı gibi ve yılana üss üss dirler hemān ḫużūᶜ ider.

اَسْوَسْ [esves] Ṣaġrısı marażlı ṭavar ve ḳatı bitli ḳoyun.

اَسِيسْ [esīs] ᶜIvaż ve her nesneniñ aṣlı.

اُسَيسْ [üseys] ğ bı-Dımışḳ.

اِسْدآسْ [isdās] Bişinci deve ardınca deve ṣuya varmaḳ ve dördünden ṣoñra dişini deve bıraḳmaḳ.

اَسْدآسٌ (صح) [esdāsün] Cemᶜu südüsin.

اِسْفِسْ [isfis] ۀ bi-Merve.

اِسْلآسْ [islās] Müddeti yitmedin deve ṭoġurmaḳ ve aġac gevdesiniñ budaġı yiri gitmek.

اِسْوآسْ [isvās] Ḳoyun bitlenmek.

اِسْتِحْوآسْ [istiḥvās] Eğlenmek ve ḫalṭ itmek.

اِسْتِحْلآسْ [istiḥlās] Hörgüc yaġı ḳat ḳat bitmek ve ot çoġalıb yir yüzini bürimek ve ḫavfdan ḫāli olmamaḳ ve ṣuyı ṣatub ṣıvarmaḳ.

11.

اِسْتِخْسآسْ [istiḫsās] Alçaḳ deni kimesne diyü ᶜadd itmek.

اِسْتِرْغآسْ [istirġās] Yumşatmaḳ dilemek.

اِسْتِئْيآسْ [istiᵓyās] Ümīẕ kesmek.

اِسْتِنْحآسْ [istinḥās] Ḫaber cūstalamaḳ.

اِسْتِينآسْ [istīnās] Üns ṭutmaḳ.

اُسْطُرآطِيقُوسْ [üsṭurāṭīḳūs] Eyü ḳulaġı dinilen ot.

آسْ [ās] Mersīn aġacı ve bal ya bakiyyesi ve ḳovan ve maḳbere ve muṣāḥib ve ocaḳda ḳalan kül ve bakiyyesi ve ev bināsı eṣeri ve ᶜalāmeti ve her gizli olan eṣer.

اُسْطُخُدُوسْ [üsṭuḫudūs] Ḳaraġan otı

12.

ش

اِشْخآسْ [işḫās] Çirkin ṣurtetli söylemek.

اَشْرَسْ [eşres] Çirkin ḫulḳlı öneğü er ve bahādır ṣavaşcı er ve arslan ve zamān şiddeti.

اِشْرآسْ [işrās] Çiriş ve yilim.

اَشْنآسْ [eşnās] ğ bi-Sāḥil-i baḫri'l-Fārisi.

اَشْوَسْ [eşves] Yumuḳ gözli.

اِشْمآسْ [işmās] Güneş ṣaḥibi olmaḳ.

اِشْتِمآسْ [iştimās] Ḳuvvetlılıḳ.

ض

اَضْرآسٌ [aḍrāsün] Cemᶜu Ḍirsin.

اِضْرآسٌ [iḍrāsün] Yüregini oynadmaḳ ve ıżṭırāb virmek ve sözüle sesini kesmek ve dişlemek.

13.

اَضْرَسْ [aḍres] Aḫres maᶜnisine.

ط

اَطْراسٌ [aṭrāsün] Kāġıdlar ya yazusı maḥv olub yine yazılan kaġıdlar.

اَطْرابُلُسْ [aṭrābülüs] دٌ bi’ş-Şāmi.

اَطْراطيقُوسْ [aṭrāṭīḳūs] Ayu ḳulaġı dinilen ot.

اِطْرِمّاسْ [iṭrimmās] Gice ḳarañuluḳ olmaḳ.

اَطْلَسْ [aṭlas] Ḳara ṣaġı boz ḳurt ve her ḳara ṣaġı olan levn ve eski ḳaftān ve çirkin nesne ile müttehem olan kimse ve ḳara ᶜArab ve Ḥabeşi ᶜArab ve çirk pāṣ ve uġrı.

اِطْماسْ [iṭmās] Emvāl helāk itmek.

اِطْلِنْساسْ [iṭlinsās] Derbend üzerine aḳmaḳ.

اَطْواسٌ [aṭvās] Ṭāvūs ḳuşları ve ṭaslar.

[169/a]

1.

اِعْباسْ [aᶜbās] Deve ḳuyruġuna ve ters ve bevl yapışmaḳ.

اَعْجَسْ [aᶜces] Ortası perk nesne.

اَعْجاسٌ [aᶜcāsün] Ṣaġrılar.

اَعْرَسْ [aᶜres] Ḥayrān kişi.

اَعْراسٌ [aᶜrāsün] Gelinler ve güyegüler ve dişi arslanlar ve çadır direkleri ve küccük köşekler ve ipler ve fercde muḳim olmalar ve düğün ṭaᶜamları ve düğünler.

اِعْراسْ [iᶜrās] Irılmayıb ṭurmaḳ ve düğün idinmek ve gerdege girmek ve istirāḥat içün giçe āḫirinde ḳafile birez ḳonmaḳ.

اِعْتِراسْ [iᶜtirās] Ṭaġılmaḳ.

اِعْرِنْكاسْ [iᶜrinkās] Biri biri üzerine biñgeşib ḳalıñırmaḳ ve ḳıl ḳatı siyah olmaḳ.

اِعْتِساسْ [iᶜtisās] Gice irteye dek gezib pāsūbanlıḳ itmek ve keseb itmek ve südü gelsün içün meme ṣıġamaḳ.

اِعْماسْ [iᶜmās] Nesne gizlenmek.

2.

اِعْناسْ [iᶜnās] Ḳız evde ḳarıyıb ḳalmaḳ ve ᶜaybın başına ḳaḳmaḳ ve ḳara ṣaḳala aḳ ḳıllar ḳarışmaḳ.

اَعْنَسْ [aᶜnes] İsmü sāᶜirin.

اِعْنِساسْ [iᶜnīnās] Deve ḳuyruġı ḳatı ḳıllı ve saçaḳlı olmaḳ.

اَعْوَسْ [aᶜvas] Ṣayḳal ve ṣaf idici ve gülerken avırdları içine ṭıḳılı ṭıḳılı viren kimse.

اَعْيَسْ [aᶜyes] Ḳızıl saġı aḳ deve.

اِعْياسْ [iᶜyās] Bir ġurrdane taḥl hep aġarmaḳ.

غ

اَغْبَسْ [aġbes] Boz renkli ḳurt ve ḳurt ṭolı at.

اِغْبِساسْ [iġbisās] Ḳatı ḳarañuluḳ olmaḳ.

اِغْباسْ [iġbās] Ḳarañu olmaḳ.

اَغْراسٌ [aġrāsün] Dikilmiş fiṭānlar ve oġlanıla ṭoġan sümük gibi nesneler ya yüzlükleri.

اِغْراسْ [iġrās] Aġac dikmek.

3.

اِغْرِيسْ [iġrīs] Ḳozun yaş ḳabığı.

اِغْسآسْ [iġsās] Ṭaʿāmlandırmaḳ.

اِغْلآسْ [iġlās] Ḳarañulıġa girmek.

اِغْمآسْ [iġmās] Cümleten ṭaldırmaḳ.

اِغْتِمآسْ [iġtimās] Cümleten ṭalmaḳ ve eline bitevi ḳına yaḳınmaḳ.

اَغْلَسْ [aġlas] Aḳcılıraḳ nesne.

ف

اَفْؤُسٌ [efʾūsün] Baltalar.

اِفْجآسْ [ifcās] Bāṭıl ile faḫrlanmaḳ.

اِفْدآسْ [ifdās] Çanaḳ içine örümcek düşmek.

اَفْرآسٌ [efrāsün] Atlar.

اَفْرَسْ [efres] Artuḳ fikrli.

اِفْرآسْ [ifrās] Māldan bir pāre alub bir pāre ḳomaḳ ve süriden ḳurt bir ḳoyun almaḳ ve kendisi ḳurtulmaġçün eşegini arslana virmek pārelasın diyü.

4.

اِفْتِرآسْ [iftirās] Arslan hayvān pārelamaḳ.ve nesne şikār idib almaḳ.

اَفْطَسْ [efṭas] Yeplez burunlu.

اَفْلُسٌ [eflüsün] Pullar.

اِفْلآسْ [iflās] Bir ḥabbeye mālik olmamaḳlıḳ ve müflis itmek.

ق

اِقْتِبآسْ [iḳtibās] Bir pāre od ve ʿilm almaḳ ve fāyidelanmaḳ.

اَقْبَسْ [aḳbes] Sünnet olmadan ẕekeri pılıdı ṭaşıra görünüb ṭuran.

اِقْبآسْ [iḳbās] ʿİlām itmek ve od pāresi virmek ve bir pāre od isteyü virmek.

اَقْدَسْ [aḳdes] Ġāyet ile pāk nesne.

اِقْتِدآسْ [iḳtidās] Pāklenmek.

اِقْتِرآسْ [iḳtirās] Ṣovuḳ üşütmek.

5.

اَقْعَسْ [aḳʿas] Gögsi ṭaşıra ṭomalıc er ve uzun gice ve ġālib kimesne ve ṣaġrısı ṭomalıc ṣırtı bükri at ve başı boynı ve ṣırtı giri deve ve s̱ābit olan ʿiẕẕet ve cebelün bi-diyārı Ribʿa ve Arżun bi'l-Yemāmeti.

اِقعآسْ [iḳʿās] Ġanīlıḳ ve çoḳ itmek.

اِقْعْنِسآسْ [iḳʿinsās] Ḳıçınlamaḳ ve ardına gitmek.

اَقْفَسْ [aḳfes] Uzun egrigez nesne ve ḳızıl beñizli er ve anası ʿArabī olan at.

اُقْلِيدِسْ [uḳlīdis] İsmü recul.

اِقْلِيسْ [iḳlīs] Baḫīl er.

اِقْمآسْ [iḳmās] Ṭalmaḳ ve ṭaldırmaḳ.

اِقْنآسْ [iḳnās] Ḫasīs iken eyü aṣlluluḳ daʿvāsın itmek.

اَقْوآسٌ [aḳvāsün] Yaylar.

اَقْوَسْ [aḳvas] Ḳatı bükri nesne ve ulu belā ve ıraḳ şehr ve uzun olan gündüz ve ṣarp zamān.

6.

اِقْتِيآسْ [iḳtiyās] Aña göre taşmılamaḳ.

اَقْيَسْ [aḳyes] Avfaḳ ve enseb maʿnisine.

اِقْتِوآسْ [iḳtivās] Yay gibi olmaḳ ve yay idinmek.

ك

اَكْؤُسٌ [ekʾūsün] Şarāb içecek ḳablar ya ṭolı ḳadeḥler ya şarāblar.

اَكْبَسْ [ekbes] Yumrı olan ferc ve alnı içeri başı öñüne olan.

اِكْرآسْ [ikrās] Oġlaġı kaşaġa ḳoymaḳ ve ṭavar çaḳıldanlanmaḳ.

اَكْرآسٌ [ekrāsün] Bir yirde ṣıḳ olan evler ve oġlaḳ ḳaşaḳları ve boġmaḳları ve ṭavar çaḳıldaḳları.

اَكارِسٌ [ekārisün] م

اَكارِيسٌ [ekārīsün] م

اَكْفَسْ [ekfes] Eğri ayaḳlı ya bingeşik çörel barmaḳlı.

7.

اَكلَسْ [ekles] Boz tüli ḳurt.

اَكْمَسْ [ekmes] Gücüle gözi gören kimse.

اِكْتِنآسْ [iktinās] Kelīse sapınmaḳ ve maġāraya gizlenmek.

اِكْوآسْ [ikvās] Yire urmaḳ ve üc ayaḳ üzerine yörüdmek.

اِكْتِيآسْ [iktiyās] Ḥācetden alı ḳomaḳ

اَكْدآسٌ [ekdāsün] Ḫırmanlar.

اَكَسٌ [ekess] Ḳışacıḳ ovacıḳ dişlü.

اَكْيَسْ [ekyes] Ḳatı ʿāḳil er.

اَكْيآسْ [ekyās] ج ve kīseler.

اِكْيآسْ [ikyās] ʿĀḳil oġullar ḥāṣıl olmaḳ.

ل

اِلْبآسْ [ilbās] Ḫilʿat geyürmek ve bürümek.

8.

اِلْتِبآسْ [iltibās] Şübheli olmaḳ ve bürünmek ve ḳarış muruş olmaḳ.

اِلْحآسْ [ilḥās] Yir tāze ot bitirmek ya ṭavar otı yalayıb yimek ve bir pāre oturmaḳ.

اِلْتِحآسْ [iltiḥās] Ḥaḳḳın almaḳ.

اَلْدآسٌ [eldāsün] Semizler.

اِلْدآسْ [ildās] Yirden ot ṭoġub bitmek ve semirtmek.

اِلْسآسْ [ilsās] م

اَلْعَسْ [elʿas] Ṭuṭaġında ḳaraca olan kimse.

اَلسْ [elms] Kişiniñ ʿaḳlı ḳarış muruş olmaḳ ve ḫiyānet ve ġıll ġış ve kiẕb ve töhmet ve reʾyde ḫaṭā itmek ve ḫılḳat-ı müteġayyır olmaḳ ve cünūn yaramaz aṣl ve ḫüdʿa itmek.

اُلآسْ [ülās] Cünūn.

اَلِيسْ [elyis] Mecnūn ve bir cins büyük balıḳdur hīc avlayımazlar.

اَلْيَسْ [elyes] Bahādır kimse ve ġāyet yükci deve ve arslan ve yirinden ırılmayan kimse ve deyyūṯ er ve ḫulḳı güzel er.

9.

اَلْيآسْ / اِلْيآسْ (معاً) [ilyās/ elyās] Ḫulḳı güzel bahādır er.

اُلَّيسْ [ülleys] ةٌ bi’l-Enbārı.

اِلْتِماسْ [iltimās] Ṭaleb itmek.

م

اَمْحَسْ [emḥas] Üstād Debbāġ.

اَمْرآسٌ [emrāsün] İpler.

اِمْرآسْ [imrās] Kertiginden çıḳan baḳara içini yine yirine ḳoymaḳ ya çıḳarmaḳ.

اِمْتِرآسْ [imtirās] Bir nesneye sürünmek.

اِمْسآسْ [imsās] Yapışmaḳ.

اَمَّسْ [emmes] Ḳatı muḥtāc.

اِمْتِعآسْ [imtiʿās] Dübürini yire ireni ireni birleşdirmek.

10.

الاخِر (harfin sonrası el ahiri.)

اُمسْ / اِمسْ / اَمسْ (مثلثا) [ems/ ims/ üms] Dünki gün.

اُمُوسٌ [ümūsün] ج

آمآسٌ [āmāsün] م

آمُسٌ [āmüsün] م

اَمِيْرْبآرِيسْ [emīrbārīs] Ḳāṭn ṭuzluġı.

اِمْ لآسْ [imlās] Ẓulmet ḳarışmaḳ ve ṭazlaḳ olmaḳ.

اِمِّلآسْ [immilās] Tü dökülüb ṭazlaḳ olmaḳ.

اِمْلِسآسْ [imlisās] م

اِمْتِلآسْ [imtilās] Gözi ḳapılmaḳ.

اِمْلِيلآسْ [imlīlās] Elden çıkıb gitmek ve ṭazlaḳ olmaḳ.

اَمْلَسْ [emles] Arḳası ṣaġ ṭavar ve ziyāde zaḥmet viren ṣuṣuzluḳ ve yaṣṣı düz nesne.

11.

اِمْلِيسْ [imlīs] Otsuz çılbaḳ ova ve yumşuḳ çekirdekli anar.

اَمآلِسٌ [amālisün] ج

اَمآلِيسٌ [emālisün] م

اِمْوآسْ [imvās] Baş ḳazımaḳ.

ن

اَنْبَسْ [enbes] Dürük turc yüzli.

اَنْجَسْ [ences] Ḳatı murdār nesne.

اَنْجآسْ [encās] Necisler ve murdārlar.

اِنْجآسْ [incās] Murdārlamaḳ.

اِنْعآسْ [inʿās] Kehel evlād ḥāṣıl itmek.

اَنْفآسٌ [enfāsün] Ṣuluḳlar ve vüsʿatlar.

12.

اِنْفآسْ [infās] Ṣolutmaḳ.

اِنْتِفآسْ [intifās] Ṣolumaḳ.

اَفْفَسْ [enfes] Ḳatı marġub nesne ⇐ ve eşraf ve efżal.

اَنْفُسٌ [enḳusün] Mürekkebler.

اَنْفآسٌ [enḳāsün] م

اِنْتِكآسْ [intikās] Başı aşaġa olmaḳ ve depesi üzerine düşmek.

اِنْكِيسْ [inkīs] ≡ bu şekle dirler.

اَنْكآسْ [enkās] Cemʿu nikesin.

اَنْمَسْ [enmes] Bulanıḳ renkli.

اِنْمِسآسْ [inmisās] Mecnūn olmaḳ.

13.

اِنْمآسْ [inmās] Kişkiri virmek.

اِنِّمآسْ [innimās] Gizlenmek.

اِنسْ [ins] Ādam oġlanı ki cümleye şāmildür.

آنآسٌ [ānāsün] Ādam oġlanları.

اُنآسْ [ünās] م

اَنَسْ [enes] İsmu ṣaḥābetin ḫadime enbiya ṣalla'lāhu ʿaleyhi ve's-sellem

min ṣiġari ve çoḳ cemāᶜat ve muḳīm olan ḳabīle.

اُنَيسْ [üneys] Enes lafẓınıñ taṣġiridür ve ismu reculin.

اُنس [üns] Kişiniñ müṣāḥibi ve göñli eğlencesi ve işirgenme.

اَنيِسْ [enīs] م ve ḫōraz ve her üns ṭutan nesne ve bir kimse ve güzel renklü deve gibi avāze ider bir ḳuşdur ormanlı gölcüklerde olur.

اَنُوسْ [enūs] Ṭalamayan yavaş kelb.

اُنُسٌ [ünüsün] ج

اَنسْ [ens] İşirgenmek ve yalıñızṣamamaḳ.

آنِسْ [ānis] Üns ṭutucı ve gözüle görüci ve bilici ve ṭavış ṭoyucı ve avāze işidici.

اَنْبَرُبارِيسْ [enberubārīs] Ḳāṭın ṭuzluġı [169/b]

1.

اِنْواسْ [invās] Ḥareket itdirmek.

اَنْوَسْ [enves] Ḳatı mużṭarib olan.

اِنْبِجاسْ [inbicās]Yirden binar çıḳub aḳmaḳ ya az az çıḳub aḳmaḳ.

اِنْبِساسْ [inbisās] Yir üzerine ṣu aḳmaḳ.

اِنْحِساسْ [inḥisās] Münḳaliᶜ olmaḳ ve ḳındırışmaḳ.

اِنْخِفاسْ [inḫifās] Ṣu müteġayyir olmaḳ.

اِنْخِناسْ [inḫinās] Ḳıçın ḳıçın gitmek ve ġāyib olub gizlenmek ve teḫallüf itmek ve burun ḳayḳı kücük olmaḳ.

اِنْدِراسْ [indirās] Eṣeri maḥv olmaḳ ve köhnemek.

اِنْدِساسْ [indisās] Yir içine gizlenmek.

اُنْدُلُسْ [ündülüs] دٌ ve bir vilāyetdür.

اِنْدِماسْ [indimās] Ḥammāma ya ılıcaya girmek ve nesneye girmek.

2.

اِنْطِماسْ [inṭimās] Maḥv olmaḳ.

اِنْطِلاسْ [inṭilās] Gizli olmaḳ ve gizlenmek.

اِنْعِفاسْ [inᶜifās] Ṭoprağa bulanmaḳ ve mużṭarib olmaḳ.

اِنْعِكاسْ [inᶜikās] Nesneniñ ṣureti āḫere munḳalib olmaḳ.

اِنْفِعاسْ [infiᶜās] Yarılıb ṭurmaḳ.

اِنْفِقاسْ [infiḳās] Üzerine devrilmek.

اِنْقِياسْ [inḳiyās] Ḳıyās olunmaḳ.

اِنْكِراسْ [inkirās] Üzerine gövleyib döşenmek ve duḫūl itmek.

اِنْكِفاسْ [inkifās] Burulmaḳ ve sincef olmaḳ.

3.

اَنْقَلِيسْ [enḳalis] Bir cins balıḳdur ki ḳuyrığı yanında ḳurbaġa ayaġı gibi iki ayaġı vardur ve ilan balıḳ

اَنْكَلِيسْ [enklīs] م

اِنْمِلاسْ [inmilās] Elden çıḳıb gitmek.

اِنْهِجاسْ [inhicās] Giri dönmek.

اِنْغِماسْ [inġimās] Ṣuya ṭalmaḳ.

اِنْقِماسْ [iḳimās] Ildız ṭolanmaḳ.

و

اَوْجُسْ / اَوْجَسْ (معاً) [evces/ evcüs] Ebedī maᶜnisine ve cümle zamān ve az ṭaᶜām ve az şarāb.

اِوْجآسْ [ivcās] Mużmer ḳılmaḳ ve ḥiss itmek.

4.

اِوْرآسْ [ivrās] Zimş otı az olmaḳ ve aġac yapraḳlanmaḳ ve yaprak ṣararmaḳ.

اَوْطآسْ [evṭās] Tannūrlar ve bir deredür hevāzin'de.

اَوْعَسْ [evᶜas] Yörimesi düşvār olan ḳumlı yol ve ayaḳ başmamış yir ve yumşaḳ ḳum ve yol.

اَوآعِسْ [evāᶜis] ج

اِوْعآسْ [ivᶜās] Müşkil ḳumlı yola gitmek.

اُوقْلِيسْ [ūḳlīs] [19]

اَوْقآسْ [evḳās] Cemāᶜat ya az cemāᶜat ya köleler ve araẕiler.

اِوْكآسْ [ivkās] Māl telef olmaḳ.

اَوْكَسْ [evkes] Ḫabīs er.

اِوْلآسْ [ivlās] Söze ḫufyetece taᶜrīż itmek.

اَوسْ [evs] Virmek ve ᶜivż virmek ve ḳurt ve bir ḳabīle atasıdur ve furṣat.

5.

اُويَسْ [üyes] Ḳurt ve ibn ᶜāmiri'l-Ḳaranī raḍıya'l-lāhu ᶜanhe min sādāti't-tābiᶜīn.

اَوآنِسْ [evānis] Üns ṭutucı yoldaşlar.

ه

اِهْلآسْ [ihlās] Süstlıġıla olan ḍiḥn ve söz gizlemek ve çivildemek.

اَهْنآسْ [ehnās] İki şehrdür Ṣaᶜid'de.

اَهْوَسْ [ehves] Ḫalḳı yiyen zamān.

اَهْيَسْ [ehyes] Baḥādır ve cerī yavız er.

ي

ايِجآسْ [īcās] Gizli itmek.

ايِلآسْ [īlās] م

اَيسْ [eys] Ümīẕ kesmek ve ḳahr ve ḳahr itmek ve līnet itmek.

6.

اِيآسْ [iyās] م ve on yedi ṣaḥābe adıdur.

اِينآسْ [īnās] Üns ṭutmaḳ ve gözüle görmek ve bilmek ve ḥiss itmek ve avāze işitmek.

اَيآسْ [eyās] دٌ

اِيْئآسْ [iyʾās] Ümīẕ kesmek.

اَيْبَسْ [eybes] Ḳuru incik ve ḳatı ḳurı nesne.

اِيْبآسْ [iybās] Yaşı ḳurutmaḳ.

اَيْبِسْ [eybis] Emrdür üsküt maᶜnisine.

فصل الباء [Faṣlü'l-bābʾ]

بآءسْ [baʾs (bi'l-ḳaṣr)] ᶜAẕab ve bahādırlıḳ ve günāh ve şiddet ve bahādır olmaḳ ve ḳatı muḥtāc faḳīr olmaḳ ve ṣavaş ḳitāl nesne ve şiddet belā çekmek.

[19] AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. EE, YB, H2 ve HB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

بُؤْسْ [būʾs] م ve faḳīrlıḳ ve ḳarımaḳlıḳ.

7.

بُؤُسْ [būʾvüs] م

بَئِيسْ [beʾīs] م ve bahādır.

بَئِسْ [beʾis] Ḳatı yavuz ʿaẕāb.

بِئْسْ [biʾs] م

بِئْسَ [biʾse] Ne çirkin olur.

بآبُوسْ [bābūs] Oġul ya deve köşegi ve emerce oġlan.

بآخِسْ [bāḫis] Naḳṣ ve ẓulm idici ve ismu ümrāʾt.

بآذْغِيسْ [bāẕġīs] دٌ bi-Herāt.

بآلِسْ [bālis] دٌ bi-şeṭṭi'l-furāti

بآلُوسْ [bālūs] Bir peyġamberdür.

بآئِيسْ [bāʾīs] İri sözli ve incidici kimse ve ḳatı faḳīr er ve mütekebbir recul ve başına belā inmiş kimse.

8.

ج

بَجِسْ [becs] Yarayı ve ṣuyı ikişaḳḳ itmek ve şetm itmek ve çıḳıb aḳan pıñar.

بُجُوسْ [bücūs] م

بَجِيسْ [becīs] Ṣuyı bol bıñar.

ح

بِحْلآسْ [biḥlās] Eli boş gelmek.

خ

بَخْسْ [baḫs] Eğsek ve ẓulm itmek ve ẓulm eğsik nesne ve göz çıḳarmaḳ ve ṣıvarmakdan otı biten yir ve ḫalṭ itmek ve aldamaḳ.

ر

بَرْسْ [bers] Borclıya ṣıḳılcım itmek.

بُرُوسْ [bürūs] م ve ḥaẕāḳat.

بَرُوسْ [berūs] عٌ

بِرْسْ / بُرْسْ (معاً) [birs/ bürs] Pamıḳ ve tüzeğ ve ṣaz tüzeği ve ḳulaġız üstādlıġı ve ةُ beyne'l-Küfeti ve'l-ḥalleti.

9.

بِرْبآسْ [birbās] Ṭaleb itmek ve dibi deriñ ḳuyu.

بَرْبآرِيسْ [berbārīs] Ḳaṭın ṭuzluġı.

بَرْجِيسْ [bercīs] Müşteri ıldızıdır ya bir ıldızdır ve bol südli deve.

بُرْجآسْ [bürcās] Uzun ṣırıḳ ṭorusuna dikilen ḳabaḳ ya nişān ki aña oḳ atarlar ve bir cins ṭaşdur anı ḳuyuya bıraġırlar ṣuyı güzel olub ve gözleri açılsun içün ve dikili olan ṭaş.

بَرْدَسْ [berdes] İsmu reculin.

بِرْدِسْ [birdis] Ḫabīṯ recul ve inanmayacaġı nesneyi ṣoran er ve çirkin ḥarīf.

بِرْدِيسْ [birdīs] م

بِرْطآسْ [birṭās] Deve ve eşek ki aya virmek.

بُرْطآسْ [bürṭās] Bir ṭāyifedür Rūm'dan çoḳ ve ةُ bi'l-Ḳuds.

10.

بِرْعِسْ [birʿis] Bol südli aʿżāsı yirinde aṣl güzel deve.

بِرْعِيسْ [birʿīs] م ve belāya ṣarb idici.

بِرْغِيسْ [birġīs] Her nesneye ṣarb idib ḳayırmayıcı kimse.

بَرآغِيسْ [berāġīs] ج ve aṣl develer.

بُرُلُّسْ [bürüllüs] ة bi-sevāḥil-i Mıṣr.

بُرْنُسْ [bürnüs] Uzun müceveze ve libāsa müttaṣıl olan başlıḳ ⇐ ve ṭavılġa döpesinde olan uzunca ʿalem gibi nesne.

بَرآنِسْ [berānis] ج

س

بَسّْ [bess] Pāre pāre idib ufatmaḳ ve ṭaġ ufanıb düm düz yir olmaḳ ve arḳuncaḳ sürmek ve besīse ṭaʿāmını ḳarmaḳ ve deve kekizlemek ve ṭavar ṣalı virmek ve yayıp ṭaġıṭmaḳ ve ṭaleb ve cehd itmek ve evde olan çetik ve cehd ve ṭaḳat ve ḥimyardan bir ḳabīledür ve birez mālı gitmek ve ḥayvān sürimek ve ṭavar süreniñ avāzesi ve siyāḥat itmek ve ṭard itmek ve ṭaġlar ufanıb toprāḳ olmaḳ ya biri birine ḫalṭ olmaḳ ya ṣavḳ olunmaḳ ve aḳmaḳ ya sıvaḳ ve ḳaviti ışlayıb yimek ve renc bulutı yaġmur yaġdırmaḳ içün birikdirib sākin ḳılmaḳ ve üzerine ṣu dökülen od ḳorı fısıl fısıl avāze itmek vaṣīle es-savḳ eş-şedīdü ev sürʿate’z̲-z̲ahābi (Dediler ki hızlı gitmek ve hızlı sürmek.).

بَسُّ [bessü] Ḥasbu maʿnisine yaʿni yiter ve ancaḳ.

11.

بَسُوسْ [besūs] Oḫşamaġıla uḳramaġıla ṣaġılan deve ve eriniñ üc maḳbūl duʿāsını żāyiʿ iden ʿavratdur ki erine bir duʿāyı bańa it didi ḫōş didi ġāyet güzel olayın didi duʿā itdi oldı hemān ben sańa lāyıḳ degilen pādişāha varırın didi pādişāh ṭuyuncaḳ ādam ṣalıcaḳ bir duʿā daḫı itdi bir olur ḳancıḳ kelb oldı oġlanları aġlaşub anamızı neyledi biz arlanırız diyicek yine duʿā idüb çaḳ evvel ki ḥāline vardı sırrını ʿavratına söyleyeniñ ḥāli böyle olur üc duʿāyile üc devlet bulacaġına ʿavratına ṭoyġurmaġıla bir pula gecemedi.

بُسّْ [büss] Bir ṭam idi Ġaṭfān ḳabīlesine ẓālim adlı beği yapdı kaʿbe ve ḍih gibi ve bir ṭaş ṣafādan ve bir ṭaş Merve’den alub iki yire yapa ḳodı üs̲de kaʿbe ve üşde ṣafāyile Merve diyib ol vilāyet anı kaʿbe idindiler Züheyr bin Cenāb leşker ile varıb yıḳdı ve ḫalḳnı ḳırdı.

بُسُسْ [büsüs] Üns ṭutucı nāḳarlar ve çōbānlar ve ḳarılmnış ḳavitler.

بَسْبَسْ [besbes] Ḫāli ışız yir ve ḳayın aġacı ve bāṭıl nesne.

بِسْبِسْ [bisbis] Giri ṭur dimekdür.

بُسْبُسْ [büsbüs] Çōbānlar ve ḳavitler ve z̲elīl develer.

بَسآبِسْ [besābis] Bāṭıl nesneler.

بِسْبَآسْ [bisbās] Sürᶜat itmek ve bis bis diyi ḳıġırmaḳ ve dāyim olmaḳ ve ṣu aḳmaḳ.

بَسِيسْ [besīs] Az ṭaᶜām ve maṣlaḥat yileñlemek ve üzerine ṣu dökilen od ḳorunıñ avāzesi.

ط

بِطْيَآسْ [biṭyās] ۀ bi-bābı ḥalat.

بَطَآيُوسْ [baṭāyvus] دٌ bi'l-Ündülüs.

12.

بَطْلَيْمُوسْ [baṭleymūs] Yunān'ı bir ḥekīmdur.

ع

بَعُوسْ [baᶜūs] Südi ṣoġulmış arıḳlamış loḫūsa deve.

بَعَآيِسٌ [baᶜāyisün] ج

بِعَآسٌ [biᶜāsün] م

بَعْنَسْ [baᶜnes] Güzel ḳız.

بِعْنَآسْ [biᶜnās] Ẕelīl olmaḳ.

غ

بَغسْ [baġs] Ḳaralıḳ.

بَغْرَآسْ [baġrās] ۼ bi-cebelü'l-lukāmı.

ق

13.

بَقسْ [baḳs] Mersīye müsābih bir cins aġacdur.

بِقْنِيسْ [biḳnīs] م

ك

بَكسْ [beks] Ḫaṣma ḳahr itmek.

بَكَّآسْ [bekkās] Bir berk ḥisārdur Anṭākiyye yanında.

ل

بَلسْ [bels] Emīẕ kesib ṭınmamaḳ.

بَلَسْ [beles] Ḫayrsız ve fāyidesiz kimesne ve şerr ve incīr ve incīre beñẕer bir yimişdür.

بُلُسْ [bülüs] Yinmiş mercimek ve müḥārib ilinde bir ḳızıl ṭaġdur ve palaslar ve kilimler.

بَلِسْ [beis] Omızı kesilmiş.

بَلَآسْ [belās] Palās ve kilīm.

بَلَّآسْ [bellās] Palāsve kilīm ṣatıcı.

بَلَبُوسْ [belbūs] Ṣoġanıñ iri toḫūmı ki aña gögerdirler.

بَلُوسْ [belūs] Bir nesne.

[170/a]

1.

بُلْبَيسْ [bülbeys] دٌ bi-Mıṣr.

بَلْعَسْ [belᶜas] Ṣarḳıḳ etli dişi yumrı deve.

بُلَعْبِيسْ [büleᶜbīs] ᶜAcel ᶜacāyibler.

بِلْعَوسْ [bilᶜavs] Ḫamḳā ᶜavrat.

بِلْقِيسْ [bilḳīs] Sebaᵓ şehri pādişāhı olub Süleymān nebī a.m. aldığı ᶜavrat.

بِلْنِبَآسْ [bilnibās] دٌ bi-sāḥili ḥımṣ.

بِلْهَآسْ [bilhās] Tīz yörümek.

ن

بَنسْ [bens] Şerr'den ḳacmaḳ.

بَنَسْ [benes] م

بُنْقُوسْ [bünḳūs] Gögende degirmice düşen ḳarpuz.

بَنَآقِيسٌ [benāḳīs] ج ve bir otdur.

2.

و

بَوسْ [bevs] Öpmek ve ḫalṭ itmek ve ḫaşīn olmaḳ.

بَوْلَسْ [bevles] Bir peyġamberdir.

بُولَسْ [büleys] Cehennemde bir zindāndur.

ه

بِهْرآسْ [bihrā] Ṣalınıraḳ yörümek.

بَهسْ [behs] Cürʿet.

بُهَيسْ [büheys] İsmu reculin Tabiʿyy.

بِهْلآسْ [bihlās] Eli boş bir yirden gelmek.

بَهْنَسْ [behnes] Yoġun s̱aḳīl nesne ve arslan ve yüke ögrenmiş deve.

بُهَيْنِسْ [büheynis] Arslan.

بُهآنِسْ [bühānis] Ḫiẕmetde bişmiş deve.

3.

ي

بَيسْ [beys] Nāḥiyetün bisere ḳusṭa ve ululanmaḳ ve ḫalaḳ incidmek ve ḫirin kelsin seniñ dimekdir.

بَيآسْ [beyās] ةٌ

بُيُوسْ [büyūs] Tekebbürlenmek.

بَيْنَسْ [beyʾes] Arslan ve yavuz nesne.

بَيْهَسْ [beyhes] Arslan behādır kimse ve güzel yörüyüşli ʿavrat.

بِيْهآسْ [biyhās] Ḫırāmānı ṣalınmaḳ.

فصل التاء [Faṣlü’t-taʾ]

تَاَءبُّسْ [teʾebbüs] Müteġayyir olmaḳ.

تَاْءبِيسْ [teʾbīs] Taḥḳīr itmek.

تَاْءرِيسْ [teʾrīs] İstiʿmāl itmek ve ḫiẕmetlanmaḳ ve ḫidmetkār.

4.

تَاْءسِيسْ [teʾsīs] Dārın ḥudū dinī beyān itmek ve bināsını yuḳarı refʿ itmek ve temel yapmaḳ ve döşemek.

تَاَءلُّسْ [teʾellüs] Vecʿlanmaḳ.

تَاْءنِيسْ [teʿnīs] Üns ṭutmaḳ ve gözüle görmek.

تَاَءيُّسْ [teʾeyyüs] Nevmīẕ olmaḳ ve yumşamaḳ.

تَاْءيِيسْ [teʾyīs] Ümīẕin kesmek ve yumşatmaḳ ve teʾs̱īr itmek ve müsteḳill olmaḳ

تَارِسْ [tāris] Ḳalḳanlu er.

تَاعِسْ [tāʿis] Helāk olucı.

ب

تَبَاءُسْ [tebāʾus] Faḳīrlanmaḳ ve meskenet ve ḫuşūʾ iẓhār itmek ġanī iken faḳīrlanmaḳ.

تَبَجُّسْ [tebeccüs] Ṣu çıḳıb aḳmaḳ.

تَبْجِيسْ [tecbīs] Ṣu aḳıtmaḳ.

5.

تَبَحْلُسْ [tebeḥlüs] Eli boşla gelmek.

تَبَخُّسْ [tebeḫḫus] Kemüklerde ki ilik eksilüb gitmek hemān el kemüklerinde ve gözde ḳalmaḳ.

تَبَاخُسْ [tebāḫus] Aldaşma.

تَبْخِيسْ [tebḫīs] Eğsemek.

تَبْرِيسْ [tebrīs] Yir yumşatmaḳ ve āsān itmek.

تَبَرْبُسْ [teberbüs] Kelb gibi yörümek ya şevik yörümek ya tiz gecmek.

تَبْنِيسْ [tebnīs] Giri çekilmek.

تَبَهْرُسْ [tebehrüs] Ṣalınıraḳ yörümek.

تَبَهْلُسْ [tebehlüs] Eli boş gelmek.

تَبَهْنُسْ [tebehnüs] Ṣalınıraḳ yörümek.

6.

تَبَيْهُسْ [tebeyhüs] Eli boş gelmek.

ت

تَتَرُّسْ [teterrüs] Ḳalḳan yapınmaḳ ve altına gizlenmek.

تَتْرِيسْ [tetrīs] م

ج

تَجَبُّسْ [tecebbüs] Ṣalınıraḳ yörümek.

تَجَرُّسْ [tecerrüs] Tekellüm itmek.

تَجْرِيسْ [tecrīs] Söz işitdirmek ve tecribe itmek ve muḥkem ḳılmaḳ.

تَجَسُّسْ [tecessüs] Ḫaber cūstalamaḳ ve gizli olanı debertmek ve şerre ḥaber eyertmek ve kimseniñ ʿaybına müṭṭaliʿ olayın dimek.

تَجَعُّسْ [teceʿʿus] Yaramaz dilli olmaḳ ve düşvār olmaḳ.

تَجالُسْ [tecālüs] Biri birile oturuşmaḳ.

تَجْنِيزْ [tecnīs] Birini birine müşābih ḳılmaḳ.

ح

7.

تَحْبِيسْ [taḥbīs] Bürümek ve māl vaḳf itmek.

تَحَدُّسْ [taḥaddüs] Ḫaber cūstalamaḳ ve siziñlemek.

تَحَسُّسْ [taḥassüs] م ve söz dinlemek ṭaleb itmek ve ḫayr ḫaber cūstalamaḳ ve diñicilik itmek.

تَحَفُّسْ [teḥaffüs] Döşekde ıżṭırāb itmek.

تَحْفِيسْ [taḥfīs] م

تَحَسْحُسْ [taḥasḥus] Ḥareket itmek ve deve yüñi dökülmek.

تَحَلُّسْ [taḥallüs] Muḳīm olmaḳ ve çevre ṭolanmaḳ.

تَحْمِيسْ [taḥmīs] Öykelendirmek ve birez oda ışıtmaḳ.

تَحَمْقُسْ [taḥamḳus] Baş yumşaḳlıġın itmek.

8.

تَحَوُّسْ [taḥavvüs] Bahādırlanmaḳ bi-ḥużūrlanmaḳ ve sefer dilerken muḳīm olmaḳ.

خ

تُخَسْ [tüḫas] Bir balıḳdur ġarḳ olan ādamları ṣırtıyla altına gire gire ḫalāṣ ider añа ṭokuz balıġı dirler meşhūrdur.

تَخَرُّسْ [teḫarrüs] Kendüçün loḥūsa ṭaʿāmını bişirmek.

تَخْرِيسْ [taḫrīs] Loḫūsaya ṭaʿām bişüri virmek.

تَخاسْ [taḫāss] Arada devr itdirmek.

تَخْفِيسْ [taḫfīs] Az icmek ve çoḳ icmek.

تَخَفُّسْ [taḫaffus] Lapadaḳ yire düşmek ve mużṭacıʿ olmaḳ.

تَخَاْلُسْ [teḫālüs] Ḳapışmaḳ.

تَخْمِسْ [taḫmīs] Biş köşeli itmek ve bişde birini almaḳ.

9.

تَخَنُّسْ [taḫannüs] Ġāyet olmaḳ ve yataġa gizlenmek.

تَخْوِيسْ [taḫvīs] Deveyi ṣuya bir bir iletmek muzāḥame itdirmemek.

تَخْيِيسْ [taḫyīs] Ẕelīl ḳlmaḳ.

د

تَدْبِيسْ [tedbīs] Örtmek ve örtünmek.

تَدَرْبُسْ [tederbüs] Teḳaddüm itmek.

تَدْرِيسْ [tedrīs] Şākirt oḳutmaḳ.

تَدْعِيسْ [tedʿīs] Süñüyile dürtmek.

تَدَعْكُسْ [tedeʿküs] Ele ele alub raḳṣ itmek.

تَدْلِيسْ [tedlīs] Bir kişi bir ḥadīṯi şeyḫ-i ekber aġzından naḳl idib lakin ol ḥadīṯi alçaḳ kimseden işitmiş ola ya ulu şeyḫden işidenden işitmiş ola añа dirler.

تَدَلُّسْ [tedellüs] Gizlenmek ve az az ṭaʿāmdan almaḳ ve ṭavar otı ezin ezin yalayıb gitmek.

تَدْمِسْ [tedmis] Yire gömmek.

تَدَمُّسْ [tedemmüs] Nesneye bulaşmaḳ ve gizlenmek.

10.

تَدْنِيسْ [tednīs] Gizlendirmek ve ʿırżına şeyn virmek.

ر

تَرَءُّسْ [tereʾüs] Başbuġ olmaḳ.

تَرْبِيسْ [terʾīs] Baş dikmek.

تَرَوُّسْ [terevvüs] Ṣalınıraḳ yörümek.

تَرَاْسْ [terāss] Çivildeşmek.

تُرْمُسْ [türmüs] Yaṣṣı baḳla ve bir alaca yimişcikdir ve sirdāb.

تَرَامِسْ [terāmisün] Gümüşden boncuḳ ya aḳ incü.

تِرْمَاْسْ [tirmās] Ġāyib olub gizlenmek.

تَرَهُّسْ [terehhüs] Çalḳanmaḳ ve ıżṭırāb itmek.

تُرْسْ [türs] Ḳalḳan ve ḳalıñ perk yir ve ḳuṭuz otı.

11.

تُرُوسٌ [türūsün] ج

تِرَاْسٌ [tirāsün] م

تَرَّاْسْ [terrās] Ḳalḳan düzüci ve ḳalḳanlu kimse.

س

تُسُسْ [tüsüs] Kem yir.

تَسْجِيسْ [tescīs] دٌ

تَسْدِيسْ [tesdīs] Altı köşeli itmek.

تَسْلِيسْ [teslīs] Boncuḳ dizmek ve aḳıtmaḳ.

تِسْتِسْ [tistis] Tekeyi giri döndürmekçün dirler.

تَسَوُّسْ [tesevvüs] Pādişāh olmaḳ ve güzel gözlemek ve güvelenmek.

ش

12.

تَشَاخُسْ [teşāḫüs] Dişiñ kimisi eğilib kimisi dökülmek ve aralıḳ fāsid olmaḳ ve baş iki pāre olmaḳ ve emr bölük bölük olmaḳ.

تَشَارُسْ [teşārüs] ʿAdāvet idişmek.

تَشَاكُسْ [teşāküs] Muḫālefet idişmek.

تَشْمِيسْ [teşmīs] Güneşe nesne sermek ve güneşe ṭapmaḳ.

تَشَاوُسْ [teşāvüs] Ġażabdan göz ḳuyrığıla ya göz yumlaşdırıb baḳmaḳ.

ض

تَضْرِيسْ [taḍrīs] Tecribe itmek ve muḥkem itmek ve dīvārı düz yapamamaḳ.

ط

تَطْبِيسْ [teṭbīs] Balçıġıla ṣıvamaḳ.

تَطْرِيسْ [taṭrīs] Yazı üzerine yine ḳalem yürütmek ve müsevvede eylemek.

13.

تَطْسِيسْ [taṭsīs] Bir yire gitmek.

تَطَمُّسْ [teṭammüs] Maḥv olmaḳ.

تَطَوُّسْ [teṭavvüs] Düzünüb ḳoşunmaḳ.

ع

تَعَبُّسْ [taʿabbüs] Yüz dürmeklik.

تَعَجُّسْ [taʿaccüs] Ardınca ṣoylamaḳ ve giriye ḳomaḳ.

تَعَرُّسْ [taʿarrüs] Kendüyi ʿavratına sevdirmek.

تَعْرِيسْ [taʿrīs] Gice āḫirinde ıstırāḥat içün ḳonmaḳ ve taʿrisün gicesi sulṭānımızın evlendiği gicedür ve yatıb üyümek.

تَعَسْعُسْ [taʿasʿus] Pāsubānlıḳ itmek ve ṣayd ṭaleb itmek.

تَعْطِيسْ [taʿṭīs] Aġsırtmaḳ.

تَعَاطُسْ [taʿāṭus] Aġsırmaḳ ṭaleb itmek.

[170/b]

1.

تَعَافُسْ [taʿāfüs] Güreşciler biri birini başmaġa ʿilāc idişmek.

تَعَكْبُسْ [taʿakbüs] Biri birine bingeşmek.

تَعَامُسْ [taʿāmüs] Görmezleni virmek ve ġaflet idi virmek ve emri şübhede ḳomaḳ.

تَعْنِيسْ [taʿnīs] Ḳız yitişdikden ṣoñra oturub evde ḳarımaḳ.

تَعَيُّسْ [taʿayyüs] Ḳara ṣaġı aġ olmaḳ.

تَعسْ [taʿs] Helāk ve sürcmek ve aşaġa düşmek ve şerr ve ıraḳlıḳ ve dereceden düşmeklik.

تَعِسْ [taʿis] Helāk olucı.

غ

تَغسْ [taġs] Azacıḳ bulut gireği.

تَغَطْرُسْ [teġatrüs] Öykelenmek ve ṣalınıraḳ yörümek ve yoldan ṣapıb ıraġa gitmek ve buḫl itmek.

2.

تَغَاطُسْ [teġāṭüs] Ġaflet idi virmek ve iki kişi ṣuya ṭaleb ḳatlanışmaḳ.

تَغْلِيسْ [taġlīs] Gice āḫerinde olan ḳarañuluḳ ve ol vaḳde seyr itmek ve namāz ḳılmaḳ.

تُغُلِّسْ [tuġullis] Ulu belā.

تَغْمِيسْ [taġmīs] Azacıḳ icmek.

ف

تَفَجُّسْ [tefeccüs] Ululanmaḳ.

تَفَيْحُسْ [tefeyḥus] Ṣalınıraḳ yörümek.

تَفَرُّسْ [teferrüs] Naẓar ve reʾy ḳullanmaḳ ve ḳarar ṭutmaḳ ve ḫalḳa atlı görünmek ve tedbīr itmek.

تَفَاقُسْ [tefāḳus] Biri biriniñ ṣaçını ya ṣaḳalını yapışıb aşaġa çekişmek.

تَفَلْحُسْ [tefālḥus] Ḫalḳa oyundırılıḳ ve ṭamʿkārlıḳ itmek.

3.

تَفْلِيسْ [teflīs] Gürcüstān ḳaṣabası.

تَفَلْطُسْ [tefelṭus] Burun giñişimek.

ق

تَقَدُّسْ [teḳaddüs] Pāk olmaḳlıḳ ve şeyn viren nesnelerden beri olmaḳlıḳ.

تَقْدِيسْ [taḳdīs] Pāk itmeklik ve Subbūḥun Ḳuddusün oḳumaḳ

تَقْرِيسْ [taḳrīs] Ḳatı ṣovuḳ itmek.

تَقَرْطُسْ [teḳarṭus] Helāk olmaḳlıḳ.

تَقَسُّسْ [teḳassüs] Ṭaleb itmek.

تَقْسِيسْ [taḳsīs] Deveyi eyü güdmek.

تَقَسْقُسْ [teḳasḳus] Avāze diñlemeklik.

4.

تَقَاعُسْ [teḳāʿus] Ḳıçınlamaḳ ve giri çekilmek ve ṭavar yidilmemek.

تَقَعْوُسْ (صح) Ṭam yıḳılmaḳ ve ḳoca ḳatı köhnemek.

تَقَفُّسْ [teḳaffüs] Ṣıçramaḳ.

تَقَلْنُسْ [teḳalnüs] Başına müceveze geymek.

تَقْلِيسْ [taḳlīs] El gögüse ḳoyub ṭayınmaḳ ve deff çalmaḳ ve ırlamaḳ ve eṣnāfı çalġılar ile pādişāhlar ḳarşulayı varmaḳ.

تَقَوُّسْ [teḳavvüs] Bükülüb yay gibi olmaḳ.

تَقْوِيسْ [taḳvīs] م ve yay gibi itmek.

تَقَهْوُسْ [teḳahvūs] Sürʿat itmek ve iki bükülüb ṭırġalayıb gitmek.

ك

تَكَدُّسْ [tekeddüs] Yörümekde sürʿat itmek ve gögsini gerib çikini başlarını oynadıraḳ gitmek.

تَكَرْدُسْ [tekerdüs] Bir yire cemʿ olmaḳ ve buruşmaḳ ve büzülmek.

5.

تَكْرِيسْ [tekrīs] Binā temelini muḥkem itmek.

تَكَرْفُسْ [tekerfüs] Bir yire ṣıḳılıb büzülmek.

تَكَسْكُسْ [tekesküs] Tekellüf.

تَكْلِيسْ [teklīs] Ḫamle itmek ve cidd itmek ve başdaşından ḳorḳmaḳ ve ḳacmaḳ ve ṣuya ḳanmaḳ.

تَكَنُّسْ [tekennüs] Geyik yatağına ḳaçıb girmek ve çadıra girmek ve hevdece girmek.

تَكْوِيسْ [tekvīs] Bir āḫer yanını döndermek.

تَكَاوُسْ [tekāvüs] Et ve ot ḳat ḳat olub çoġalmaḳ.

تَكَوُّسْ [tekevvüs] Başı aşaġa olmaḳ.

تَكَيُّسْ [tekeyyüs] Ẓerāfetlılıḳ ve naẓarlılıḳ.

ل

6.

تَلْبِيسْ [telbīs] Ḳarışdırmaḳ ve işitmegile görmedigi kimesneden ḫaber naḳl itmek ben anı gördüm aġzından diñledüm diyü ben.

تَلَبُّسْ [telebbüs] Ḳarışmaḳ ve bulaşmaḳ.

تَلَايُسْ [telāyüs] Ḫulḳı güzel olmaḳ ve iġmāż idi virmek.

تَلْدِيسْ [teldīs] Deve ṭabanında yıpraḳ olan yiri yamalamaḳ ve ıṣlāḥ itmek.

تَلَاطُسْ (صح) [telās] Mevc biri birine ṭoḳuşmaḳ.

تَلَاقُسْ [telāḳus] Biri birine laġab ṭaḳışmaḳ ve süñüşmek.

م

تَمَجُّسْ [temeccüs] Mecusī olmaḳ.

تَمْجِيسْ [temcīs] Mecusī dīnine döndürmek.

تَمَخُّسْ [temeḫḫus] Çoḳ ḥareket itmek.

تَمَرُّسْ [temerrüs] Sürtünmek ve ḳaşınmaḳ.

تَمْرِيسْ [temrīs] Didmek.

تَمَارُسْ [temārüs] Uruşmaḳ.

7.

تَمَاسُّ [temāss] Biriniñ bedeni birine geğmeklik ve ṣafda muẓaḥame itmek.

تَمَقْحُسْ [temaḳḥus] Ḫabīṯ olmaḳlıḳ.

تَمَقُّسْ [temaḳḳus] م

تَمْقِيسْ [temḳīs] Çoḳ ṣu dökmek.

تَمَاكُسْ [temāküs] Elide ṣatıda iki ṭarafdan berklenmeklik.

تَمَلُّسْ [temellüs] Elden çıḳub gitmek.

تَمْلِيسْ [temlīs] Yumşatmaḳ.

تَمَيُّسْ [temeyyüs] Ṣalınıraḳ yörümek.

تَمْيِيسْ [temyīs] Ẕelīl ḳılmaḳ.

ن

تَنْجِيسْ [tencīs] Necis bulaşdırmaḳ ve murād itmek.

8.

تَنَجُّسْ [teneccüs] Murād olmaḳ.

تَنَحُّسْ [teneḥḥus] Ḫaber custalamaḳ ve ṣormaḳ ve kişiniñ ḳarnı acıḳmaḳ ve hekīm şerbeti icmekçün ṭaᶜām yimeyüb ac olmaḳ ve Naṣrāni'ler et yimekden vāzgelmek.

تَنَاخُسْ [tenāḫus] Gölcük ṣuları biri birine ḳoyulmaḳ.

تَنَدُّسْ [teneddüs] Yire başılmaḳ ve ḫaber eyertmek ve ḳuyu aġzından ṣu ṭaşıb dökülmek.

تَنَادُسْ [tenādüs] Biri birine laġab ṭaḳışmaḳ

تَنْسَاسْ [tensās] Ṣu icmeğe varmaḳ.

تَنْسِيسْ [tensīs] Oġlana işesün ṣıçsun diyü is is dimek ve ṭavar yörüdmek.

تَنَسُّسْ [tenessüs] Eyü ḫaber ḳoḳusını ṭuymaḳ.

تَنَطُّسْ [tenaṭṭus] Yigrenmeklik ve her ḫuṣūṣda ḳatı pāk deprenmeklik.

9.

تِنِّيسْ [tinnīs] Dimyāṭ ḳurbında bir aṭadur

تَنَاعُسْ [tenāʿus] Uyurlanmaḳ.

تَنْفِيسْ [tenfīs] Ġuṣṣa gidermek ve vüsʿat virmek ve mühlet virmek.

تَنَفُّسْ [teneffüs] Ṣoluḳ virmek ve ṣolumaḳ ve irte yiri açılub rūşen olmaḳ ve yay iki pāre olmaḳ ve talāz ḳıyıya ṣu sepmek ve arasını kesmeden bir ġurdāne ṣu icmek ve üc kerre nefs virmegile ṣu icmek sünnet üzerine.

تَنَافُسْ [tenāfüs] Raġbet idişmek ⇐ ḥased idişmek ve çekişmek ve başı ṣu içine çekib nefs ṭutuşmaḳ.

تَنْقِيسْ [tenḳīs] Divide mürekkeb ḳoymaḳ.

تَنْكِيسْ [tenkīs] Başını aşaġa ḳılmaḳ ve ḳoca ḳılmaḳ.

تَنْمِيسْ [tenmīs] Telbīs ḫüdʿa itmek.

تَنْوِيسْ [tenvīs] Muḳīm olmaḳ.

و

تُوسْ [tūs] Ṭabīʿat ve aṣl ve yiler oñmazlıḳ.

10.

تَوَجُّسْ [teveccüs] Gizli avāze ya ḳulaḳ ṭutub diñlemek ve azacıḳ azacıḳ nesne ṭaṭmaḳ.

تُونُسْ [tūnüs] Ifriḳiyye memleketiniñ ulu şehridir.

تَوَدُّسْ [teveddüs] Tāzece biten otı otlamaḳ ve gizlenmek ve birez ot bitmek.

تَوْرِيسْ [tevrīs] Vers otuyıla nesne boyamaḳ.

تَوَاطُسْ [tevāṭüs] Ṭoḳuşmaḳ ve ḳırışmaḳ ve muzāḥame itmek.

تَوْقِيسْ [tevḳīs] Deveyi uyuz itmek.

تَوْكِيسْ [tevkīs] Tevbīḫ itmek ve eğsek.

تَوَالُسْ [tevālüs] Ḥīle ḫudʿada yardımlaşmaḳ.

تَوَهُّسْ [tevehhüs] Sürʿatile yörümek ve yükli yöriyiş.

تَوَاهُسْ [tevāhüs] م

ه

تَهَبْرُسْ [tehebrüs] Ṣalınıraḳ yörümek.

11.

تَهَشْهُسْ [teheshüs] Yabcacıḳ ṭavış itmek ve arḳun olan ṭavış.

تَهَطْرُسْ [tehetrüs] İki yana ṣalını ṣalını yörümek.

تَهَطْلُسْ [tehetlüs] Ḥīle itmek ve marażdan ifāḳat bulmaḳ

تَهلِيسْ [tehlīs] Arıḳlamaḳ.

تَهآمُسْ [tehāmüs] Çivildeşmek.

تَهَنْبُسْ [tehenbüs] Ḫaber cūstalamaḳ.

ي

تَيسْ [teys] Keçiden ve ṭaġ keçisinden ve geyikden dürüyen teke ya bir yaşında olan teke.

تُيُوسٌ [tübūsün] ج

تَيّآسْ [teyyās] Teke ṭutucı.

تَيَسْ [teyes] Teke boynızlılıḳ.

12.

تِيآسْ [tiyās] عٌ ve cebelün ve mümāreset maᶜnisine ve süsüşmek.

تَيْبِيسْ [teybīs] Ḳurutmaḳ.

فصل الجيم [Faṣlü'l-cīm]

جآبِسْ [cābis] Ṭonḳun er.

جآحِسْ [cāḥis] Müzāḥame idici.

جآدِسْ [cādis] Perk nesne ve ḫarābe yir ve köhnemiş eşer.

جآرُوسْ [cārūs] Çoḳ yiyeğen er.

جآوَرسْ [cāvers] Ṣurat ṭarısı.

جآسُوسْ [cāsūs] Ḫaber custalayıcı.

13.

جآلِسْ [cālis] Yire oturucı.

جآمِسْ [cāmis] Tāzelıġı geçi virmiş ot.

جآمُوسْ [cāmūs] Ṣu ṣıġırı.

جآمِيسْ [cāmīs] Bir cins mantārdur.

ب

جَبسْ [cebs] Yaramaz olmaḳ.

جِبسْ [cibs] Ṭonḳun mizāclı şeḳīl ruḥlı ḥarīf ve fāsiḳ er ve kem yaramaz nesne ve minnet gösterici er ve yaramaz aṣllı ve ayu enüği ve kirec.

جَبِيسْ [cebīs] Yaramaz aṣllı er ve ayu enüği.

جُبُوسْ [cübūs] Cemᶜu cibsin.

جَبُوسْ [cebūs] Alçaḳ ḥālli kimse.

ح

[171/a]

1.

جَحسْ [caḥs] İçeri girmek ve ṭırmalamaḳ ve ḳarṣlamaḳ ve ḳatl itmek ve mekr ve çīle.

جِحآسْ [ciḥās] Müzāḥame itmeklik ve müdāfaᶜa maᶜnisine.

د

جَدسْ [ceds] Yir ḫām olmaḳ.

جَدَسْ [cedes] Bir ḳabīledür.

جَدِيسْ [cedīs] Bir āḫer ḳabīledür.

ر

جِرْجِيسْ [circīs] Bir peyġamberdür.

جِرْجِسْ [circis] Uşaḳ sivri siñek ve mühr başılan bal mūmı ve balçıḳ ve ṣaḥīfe.

جَرسْ [cers] Avāze ya gizlice avāze ve ġalat söylemek ve bir bölük nesne ve söz söylemek.

جِرسْ [cirs] م ve aṣl.

جَرَسْ [ceres] Deve ya aṣılan çāñ ve çalġu çaġana.

2.

جَرُوسْ [cerūs] د beyne herāt ve Ġazne.

جُرَيسْ [cüreys] ᶜAbdu'r-raḥman bin ᶜavf atasıdur.

جَرْفاسْ [cerfās] Yoġun perk nesne ve büyük deve ve çekib ṭartıcı arslan.

جِرْفاسْ [cirfās] م ve yire urmaḳ ve zīyāde yavız ᶜṭaᶜām yimek ve çoḳ almaḳ ve ṣoymaḳ.

جَرَنْفَسْ [cerenfes] Yoġun perk recul.

جِرْهاسْ [cirhās] Yoġun yavız olan arslan ve gevdeli kimse.

س

جَسّْ [cess] Elile yapışıb yoḳlamaḳ ve ḫaber custalamaḳ ve ḳatı dike baḳmaḳ.

جِسّْ [ciss] Deveyi ginizlemek içün derler.

جَسّاسْ [cessās] Penceleri yirin pāreladığı cānavarda belli belli iden arslan.

جَسِيسْ [cesīs] Şerr ḫaber peyiñi.

3.

ش

جِشْنِسْ [cişnis] İsmu muḥaddiṣin.

ع

جَعسْ [caᶜs] Ḳaṣḳatı olan necis ve ḳaṣḳatı sıçmaḳ ve it ṣıcmaḳ ve dübür içi ya aġzı.

جُعْسُوسْ / جَعْسُوسْ (معاً) [caᶜsūs/ cuᶜsūs] Eciş meciş.

جُعْبُسْ [cüᶜbüs] Ḳatı azġūn olan aḥmaḳ.

جُعْبُوسْ [cuᶜbūs] م

جُعْمُوسْ [cuᶜmūs] Ḳaṣḳatı olan necis.

جِعْماسْ [ciᶜmās] Bir iğinmegile ḳaṣḳatı necis ṣıçıb ḳurtulmaḳ.

جُعامِسْ [cüᶜāmis] Ḳaṣḳatı necis ṣıçıcı.

جَعامِيسْ [ceᶜāmīs] Bal aruları.

4.

جَعانِسْ [ceᶜānis] Ḳara böceler.

ف

جَفسْ [cefs] Keklik azmaḳ ve maᶜīde ekşimek.

جَفِيسْ [cefīs] Yaramaz aṣllı.

جِفسْ [cifs] Żaᶜīfce nesne.

ل

جَلسْ [cels] Oturmaḳ ve bile oturan kimse ve ḳalıñ yir ve ḳoyu bal ve gevdeli muḥkem recul ve perk deve ve yoġun özdekli aġac ve çanaḳda ḳalan bal baḳiyyesi ve evinde oturan ᶜavrat ya ḳaṭın ᶜavrat ve necd vilāyeti ve meclis ehli ve gölcük ve vaḳt ve uzun oḳ ve sücī ve yüce ṭaġ.

جُلُوسْ [culūs] م ve oturdan kimseler.

جَلِيسْ [celīs] Bile oturan kimse ve ᶜināyeti ve faẓlı ve naẓarı seniñile olan kimse.

جُلّاسْ [cüllās] ج

جِلسْ [cils] Dili aġır aḥmaḳ er.

5.

جُلاسْ [cülās] İsmu ṣaḥābetin.

جُلسْ [cüls] Ṣarp yir.

م

جَمسْ [cems] İlik ve yaġ ve ṣu ṭoñmaḳ.

جُمُوسْ [cümūs] م

جُمَسٌ [cümesün] Deve bölükleri ve ḳuruḳaz ḫurmālar.

ن

جَنسْ [cens] Müncemed olmaḳ ve ḳoruḳ cümle irişib ḫurmā olmaḳ.

جِنسْ [cins] Dürli.

جُنُوسٌ [cünūsün] ج

جَنَسْ [cenes] Şu ve ġayrī nesne ṭoñmaḳlıḳ.

جَنِيسْ [cenīs] Eyü aṣllı olan.

6.

جِنِّيسْ [cinnīs] Bir ḳara ṣaʿī ṣarı balıḳdur.

و

جَوسْ [cevs] Niḥāyeti mertebede bir nesneyi ṭaleb itmek ve gezib custalamaḳ ve maġāra içinde olan evler ve kiremitler.

جَوّآسْ [cevvās] Arslan.

جُونْ [cūs] Yiler oñmazlıḳ.

جَوآوِسْ [cevāvis] Cāsūslar.

جَوآسٌّ [cevāss] Ḥavāss maʿnisine.

جَوآدِسْ [cevādis] Maʿmūr olmayan ve hīc zirāʿat olunmayan yirler.

جَوآسِيسْ [cevāsīs] Cemʿu cāsūs.

جَوآمِيسْ [cevāmīs] Şu ṣıġırları.

ه

7.

جَهِيسْ [cehīs] İsmu ṣaḥābetin.

فصل الحاء [Faṣlü'l-ḥāʾ]

حآبِسْ [ḥābis] Menʿ idici.

حآرِسْ [ḥāris] Pāsubān ve güdüb gözedici ve ḫabīṯ ʿayblayan ḫabīṯ.

حآسٌّ [ḥāss] Ḥīlekār.

حآسُوسْ [ḥāsūs] Ḫayr ḫaber custalayan ve ḳaḥṭlıḳ yil ve şōm recul.

حآلِسْ [ḥālis] Bir ṣıra nesne.

حآمِسْ [ḥāmis] Ġażablı er.

ب

حَبسْ [ḥabs] Menʿ itmek ve menʿ ve şecāʿat ve ġ ve cebelün ve örtmek ve ulu ṭaġ ve vaḳt itmek.

حُبسْ [ḥubs] Maḥbūs olan nesne.

8.

حِبسْ [ḥibs] م ve şu ṣıḳmaḳ içün ayḳırı yapılan sedd ṣarnıc ve yapılan evġan ve hevdec ḳuşaġı ve mehreme ve çārşaf ve birkindi ṣu ve gümüşden burunduruḳ.

حُبُسْ [ḥübüs] Ardca ḳalan yayaḳlar ve vaḳf olunan milkler.

حُبَّسْ [ḥubbes] م

حُبَسْ [ḥubes] Dil ṭutuḳluġı.

حَبِيسْ [ḥabīs] Fī sebīli'l-lāh vaḳf olunmış at ve ġazā içün bislenen at.

حَبآيِسْ [ḥabāyis] Evde yitmār olunan ḫāṣ develer.

حَبُوسْ [ḥabūs] İsmu muḥaddiṯin.

حُبآسْ [ḥubās] ġ

حِبآسْ [ḥibās] Degirmen unlıġı.

حَبَرْقَسْ [ḥaberḳas] Ḳız ḳızlıġı ve arıḳ ḳuzı.

9.

حَبَلْبَسْ [ḥabelbes] Yirinden ırılmayan er.

د

حَدسْ [ḥads] Zann ve taḫmīn ve urunlamaġıla söz söylemek ve tevehhüm ve ḳaṣd ve ẓann itmek ve taḫmīn itmek ve tevehhüm itmek ve başmaḳ ve ġalebe itmek ve seyrde sürʿat itmek ve müstemmir bir yoldan geçib gitmek ve ḳoyunı boġazlamaġa yaturmaḳ ve deve çökermek ve arıḳ ḳoyun boġazlamaḳ

حِدسْ [ḥids] İsmu reculin.

حَدَسْ [ḥades] Bir ṭāyifedür ve bir ḳabīledur.

حُدُسْ [ḥudus] İsmu tāʿbiʿ.

حِدآسْ [ḥidās] Nihāyet bulacaḳ yir.

ر

حَرسْ [ḥars] Pāsubānlıḳ itmek ve ḥıfẓu ḥimāyet idib ḳorumaḳ ve cümle zamān ve uġurluḳ itmek ve çoḳ zamān ʿömr sürmek.

حَرَسٌ [ḥaresün] Pāsubānlar.

حُرّآسٌ [ḥurrāsün] م

10.

حَرآيِسْ [ḥarāyis] Uġurlanan nesneler ve ṭaşdan aġıllar.

حَرُوسْ [ḥarūs] ʿŲ

حُرَيسْ [ḥureys] Şeyḫün li-süfyāni’s̲-s̲evrī raḥimānhume Allahu.

حُرْقُوسْ [ḥurḳūs] Ṣaḳırḳa.

حِرْمآسْ [ḥirmās] Düz çılbaḳ yir ve perk yir.

حِرْمِيسْ [ḥirmīs] Ḳaḥṭlıḳ yil.

حَرآمِيسْ [ḥarāmīs] ج

س

حَسٌّ [ḥass] Ḥīle ve ḳatl ve dibile ḳoparmaḳ ve ṭavar tozunı kefeyile ḳaşāġıla silkmek ve ṣovuḳ yaḳmaḳ ve dilediġin nesne.

حِسٌّ [ḥiss] Ḥareket ve ṭavış ve ṣaḥibi görünmeyen ṭavış ve avāze ve loḥūsa ʿavrat aġrısı ve keyis ṣovuġı ve bir nesne.

11.

حَسِيسْ [ḥaṣīs] م ve od avāzı.

حَسُوسْ [ḥasūs] Ḳaḥṭlıḳ yıl.

حِسْحآسْ [ḥisḥās] Eti ḳor üzerine ḳomaḳ ve vecʿlenmek ve ḥareket itdirmek.

حِسآسْ [ḥisās] Göñüllenmek.

حَسْحآسْ [ḥasḥās] Helāk idici ḳılıc ve cevmerd er ve bir ṭāyifedür.

حُسآسْ [ḥusās] Ḳurudulmış uşaḳ balıḳ ve uşaḳ ṭaş pāresi ve uvaḳ nesne.

حَسحَسْ [ḥaṣḥas] Hīc māl ḳalmamaḳlıḳ.

حَسآسْ [ḥasās] Bir nesne ṭaleb olunub bulunmasa ḥasās dirler.

حُسْنُسْ [ḥusnüs] Laḳabu Aḥmed el muḥaddiṣ.

12.

ف

حَفسْ [ḥafs] Nesne yimek.

حَفَدْلَسْ [ḥafedles] Ḳara ʿavrat.

حِفْنِسْ [ḥifnis] Yaramaz dilli az ḥayālu ʿavrat ve eciş meciş er.

ل

حَلسْ [ḥals] Deve arḳasına palas örtmek ve ulayı yaġmur yaġmaḳ ve ʿahd ve mişāḳ ve farīża bedeli naḳd almaḳ ve ırılmamaḳ ve ulaşmaḳ

حَلِسْ [ḥalis] Bahādır ve ḥarīṣ.

حِلَّسْ [ḥilles] م

حَلَسْ [ḥalas] Arḳada palas yiriniñ levni deveniñ sāyir bedeni levnine muḫālif olmaḳlıḳ.

حُلاَسْ [ḥulās] İsmu reculin.

حِلسْ [ḥils] Deve arḳasına urulan palas ve ḫāli altuna döşenen çūl ve kilīm ve yirinden ırılmayan recul ve bir ḳabīledur.

13.

حُلَيسْ [ḥüleys] Alın ve ısmu reculin.

حَلْبَسْ [ḥalbes] Bahādır ve mülāzemet idici ve ısmu şāʿir ve arslan.

حُلَبِسْ [ḥulebis] م

حُلاَبِسْ [ḥulābis] م

حِلْبِيسْ [ḥilbīs] Arslan.

حِلْبآسْ [ḥilbās] Varıb gitmek.

حُلْبُوسْ [ḥulbūs] Çoḳluḳ deve.

حِلَفسْ [ḥilafs] Lāf urucı semiz ḥarīf ya cemmāʿ ḥarīf.

حَلْقُوسْ [ḥalḳūs] Yanmış baḳır.

م

حَمسْ [ḥams] Müştedd olmaḳ ve perk olmaḳ ve dīnde mutaṣallib olmaḳ ve ḳitālda berk ṭurmaḳ ve bahādır ve et ḳavırmaḳ ve ġaẓaba getürmek ve avāze ve semer ḳıcıldısı.

[171/b]

1.

حَمِسْ [ḥamis] Dīn üzerine perk olan ve ṣavaşcı behādır.

حُمسْ [ḥüms] ج ve perk yirler ve Ḳureyşin laḳabıdur ve ḳaḥṭlıḳ seneler.

حَمِيسْ [ḥamīs] Bahādır ve tennūr ve yavız nesne.

حِماَسْ [ḥimās] Elleşi ulize fi zamani en nebbi ʿa.m.

حُمُوسْ [ḥumūs] Bahādırlıḳ.

حَمَسْ [ḥames] Deñizde olan ḳablubaġalar.

حُماَرِسْ [ḥumāris] Perk nesne ve muḳdim ceri kimse ve arslan.

حَماَقِيسْ [ḥamāḳīs] Ulu belālar ve şedāyid.

حِمسْ [ḥims] ع

ن

حِنْدِسْ [ḥindis] Ḳarañuluḳ ve ḳarañu gice.

حَنادِيسْ [ḥanādīs] ج

2.

حَناَدِسْ [ḥanādisün] م ve ay aḫşāmladıġından ṣoñraġı üc gice.

حَنْدَلِسْ [ḥandelis] Yügrük cins aṣl deve ve aġır yörüyüşli deve etli ṣarḳıḳ bedenli ʿavrat.

حَنسْ [ḥans] Taḳvā üzerine olmaḳ.

حَنَسْ [ḥanes] Bahādırlığından ṣavaş meydānı ortasından ırılmamaḳ.

حُنُسْ [ḥunüs] Veraᶜ ehli mütteḳi kişiler.

حَنّوُسْ [ḥannūs] İbnü ṭarıḳı'l-maġribi.

حِنْفِسْ [ḥinfis] Az ḥayālı yaramaz dilli ᶜavrat.

حَنآفِسٌ [ḥanāfisün] ج

و

حَوْمَسِيسْ [ḥavmesīs] Arıḳ nesne lāġar.

3.

حَوَنَّسْ [ḥavennes] Ṭurduġı yirden anı kimse iremeyen ḳavī ḥarīf.

حَوآلِسْ [ḥavālis] Bir luᶜbdur.

حَوسْ [ḥavs] Cūstalamaḳ ve sizinlelemek ve etek çekmek ve deriyi yüzerken ḳaldırı ḳaldırı virmek ve ortaya girmek ve ṭaleb itmek.

حَوّآسْ [ḥavvās] Gice ile nesne aralığı.

حَوآسٌ[ḥavāss] Semᶜu başar ẕavḳ şemmles ve ṣovuḳ ve yaġan ṭolu ve rīḥ ve çekirge ve uşaḳ ṭavar ḳoyun keçi gibi ve ḥiss idib ṭuyanlar.

حوُسْ [ḥūs] Öriden gic ḳımıldayan develer.

حُوَّسْ [ḥuvves] Ḫalḳı bürüyen aralarına ṣoḳulan emrler.

ي

حَيْفَسْ [ḥayfes] Öykelenmiş er.

حِيَفسْ [ḥiyefs] Fāyideya yaramaz iri yoġun nesne ve ḳarınlı yiyegen er ve hīc nesne yoġıken ġażab idib yine rāżı olan kimse.

4.

حَيسْ [ḥays] Ḫalṭ itmek ve yaġıla keşile maᶜcūn gibi yoġrulmış çekirdeksiz ḫurmā ve gāh olur buña birez ḳavit daḫı ḳatarlar ve burnı ḳarışdırmaḳ ve muḥkem olmayan kem emr ve fāsid nesne ve fāsid olmaḳ ve helāk yaḳın olmaḳ ve ip burmaḳ ve bükmek.

حَيّوُسْ [ḥayyūs] İsmu şāᶜir.

فصل الخاء [Faṣlü'l-ḫāᵓ]

خآبِسْ [ḫābis] Arslan.

خآمِسْ [ḫāmis] Bişincisi.

ب

خَبسْ [ḫabs] El ayasıla nesne almaḳ ve ẓulm itmek.

خَبوُسْ [ḫayūs] Ẓulm idici.

خِبسْ [ḫibs] Deve ṣuya varması aralığı olub varamaması.

خُبآسْ [ḫubās] Farasü nuḳaym.

5.

خَبوُسْ [ḫabus] Arslan.

خَبّآسْ [ḫabbās] م

ر

خَرسْ [ḫars] Küp ve loḫūsa ṭaᶜamını icmek ve dili ṭutulmaḳ.

خُرُوسٌ [ḫurūsün] ج

خَرّآسْ [ḫarrās] Küp ṣatıcı.

خُرسْ [ḫurs] Oġlan toġduġı vaḳtin bişirilen ṭaᶜam ve dili söylemezler.

خَرُوسْ [ḫarūs] Evvel gebe olan ḳız ve nufāsa ṭaʿāmı bişiri virilen ʿavrat ve südi az ʿavrat.

خَرَسْ [ḫaras] Dil ṭutulması.

خُرَسٌ [ḫurasün] Loḥūsaya bişirilen aşlar.

6.

خَرِسْ [ḫaris] Gice uyumayan recul.

خِرسْ [ḫirs] Küp.

خَرْبَسِيسْ [ḫarbesīs] Perk yir ve nesne.

خِرمِسْ [ḫirmis] Ḳarañu gice.

س

خَسٌّ [ḫass] Marul ve ḫōr ḥaḳīr ḳılmaḳ ve az ḳılmaḳ ve ḫōr olmaḳ.

خُسٌّ [ḫuss] Hind atasıdur.

خَسِيسْ [ḫasīs] Ḫōr ḥaḳīr nesne ve nekes.

خِسآسْ [ḫisās] Ortada sürünen nesneler.

ف

خَفسْ [ḫafs] İstihzāʾ ve azacıḳ yimek yimek ve binā yıḳmaḳ ve çirkin söz söylemek ve güreş ṭutmada ġālib olmaḳ ve azaltmaḳ ve çoġalmaḳ.

7.

خَفِيسْ [ḫafīs] Çoḳ şu ḳatılmış şarāb.

ل

حَلسْ [ḥals] Dibinden tāze ot bitib ḳarışan ḳuru ot ve ḳapmaḳ ve şoymaḳ.

خَلِيسْ [ḫalīs] م ve ḳırı sepmiş kimse ve şol ḳızıldırki ḳarasına aḳ ḳarışmış ve ḳıvama gelmiş ot.

خُلُسٌ [ḫulusün] ج

خِلآسْ [ḫilās] م

خَلّآسْ [ḫallās] İsmu ṣaḥābetin.

خُلَيسْ [ḫuleys] Muḥaddiṯün tābīʿ.

خُلآبِسْ [ḫulābis] Yalan ve inceyigi ter nesne ve deve ṣuya ḳanıb gitmek ve niẓāmı olmayan nesne ve ṭoġrı yörümeyen ve aḳmayan nesne ve yaramaz aṣllılar ve nekesler.

خَلْنَبُوسْ [ḫalnebūs] Çaḳmaḳ ṭaşı.

8.

خِلْبآسْ [ḫilbās] Bir yanını döndürmek ve fitnelemek ve gidermek.

خُلْمُوسْ [ḫulmūs] Deveyi dört gice otarıb bişinci ṣabaḥ ṣu ya iletmek.

خَلآمِيسٌ [ḫalāmisün] ج

خَلْدَرِيسْ [ḫalderīs] ع

م

خَمسْ [ḫams] Biş nesne ve bişde birisini almaḳ.

خَمِيسْ [ḫamīs] Uzunu biş arşun ve bir gün dirki cumʿa güninden evvel ve leşker ve cemʿāt.

خُمسْ [ḫums] ج

خُمُسْ [ḫumus] Bişde birisi.

خِمسْ [ḫims] Deve üc gün otlayub dördünci gün ṣuya varmaḳ ve Yemen pādişāhı ve cins bürde ve dördünci gün ṣuya varılacaḳ ova.

9.

خُمآسْ [ḫumās] Biş biş.

ن

خُنآبِسْ [ḫunābis] Arslan ve baḳımı çirkin nesne ve perk s̱ābit olan ḳadīm nesne ve ḳatı ḳarañu gice ve çirkin yoġun er.

خَنآبِسٌ [ḫanābisün] ج

خَنْبَسْ [ḫanbes] Çirkin yoġun er.

خِنْبِسْ [ḫinbis] İsmu reculin.

خِنْبآسْ [ḫinbās] Ġanīmet mālın taḳsīm itmek.

خَنسْ [ḫans] Ḳıçın ḳıçın gitmek ve giriye ḳomaḳ ve baş barmaġı ḳabż itmek ve ġāyib olmaḳ.

خُنوُسْ [ḫunūs] م

خَنّآسْ [ḫannās] Şeyṭān ve ġāyib olucı ve girisine ḳaçıcı.

10.

خُنَّسْ [ḫunnes] Cümle ıldızlar ya seyyāre olan ıldızlar ya biş ıldızki zuḥaldür müşteridür merriḫdur züheredür ʿuṭāriddür.

خِنّوُسْ [ḫinnūs] Arslan.

خَنَسْ [ḫanes] Burun kütük olub ucı ḳıvrıḳ olması.

خُنآسْ [ḫunās] Bir şāʿire ʿavratdur ve ع bi'l-Yemeni.

خُنَيسْ [ḫuneys] İsm-ı ṣaḥābiyyine.

خُنُسْ [ḫunus] Geyikler ve geyik yatağı ve ṣıġır.

خَنْعَسْ [ḫanʿas] Sırtlan.

خِنْفآسْ [ḫinfās] Ḫalḳdan yigrenmek ve ʿudūl itmek.

خُنآفِسْ [ḫunāfis] Arslan.

11.

خَنآفِسْ [ḫanāfis] ع Ḳurbe'l-Enbārı ve necis yuvarlayan ḳara böceler ya.

خُنْفَسْ / خِنْفِسْ (معاً) [ḫunfeys/ ḫinfes] Necis yuvarlayan ḳara oṣurġan böce.

خَنْدَرِيسْ [ḫanderīs] Sücī ve eski buġday.

خَنْدَلِسْ [ḫandelis] Ṣarḳıḳ etli deve.

و

خَوسْ [ḫavs] Ġadr itmek ve ḫiyānet itmek ve kesād olmaḳ ve ʿahde vefā itmek ve necis çirkin ḳoḳmaḳ.

خَوآبِسْ [ḫavābis] Ḫışır vu's-siṭā ibhām bınṣır sebbābe. *(Elin beş parmağının ismi.)*

خَوآمِسْ [ḫavāmis] Üc gün otlayub dördünci gün ṣuya varan develer.

ي

خَيسْ [ḫays] Ḍalāl ve ḫaṭā ve ġam ve giz̲b ve ʿahde ve vefā itmemek ve giri dönmek ve yirinden ırılmamaḳ ve necis yiyimek ve burnını yire sürtmek ve z̲elīl ḳılmaḳ.

12.

خِيسْ [ḫīs] Ṣıḳ olan aġac ya ṣorḳun ḳamış ormanı ve arslan yatağı ve süd ve yoġurd ve ع bi'l-Yemāmeti.

خِيَسٌ [ḫiyesün] ج

فصل الدّال [Faṣlü'd-dāl]

دآبِسْ [dābis] Ḳara nesne.

دآحِسْ [dāḥis] Barmaḳda çıḳan et yaran çıbanı ve ayaġı ṭanınan recul ve bir şōm recul idi.

دآحوُسْ [dāḥūs] م

دآرِسْ [dāris] Ḫayiże ʿavrat.

دآكِسْ [dākis] Iraḳ ṭutulan nesne.

13.

دآلِسْ [dālis] Ẓālim ve ḫāyin ve ḳarañulı yir.

دآمِسْ [dāmis] Karañı gice.

دآموُسْ [dāmūs] Avcı kümesi ki içine gizlenür.

دآئِسْ [dāʾis] Ḫırman.

ب

دَبسْ [debs] Ḳara olan nesne ve çoḳ cemāʿat.

دِبسْ / دِبِسْ (معاً) [dibs/ dibis] Bekmez ve ḫurmā bekmezi ve cümle ṣıḳılmış ṭatlı yimiş ṣuyundan olan bekmez ve ādam oġlanlarından çoḳ cemāʿat.

دُبسْ [dübs] ʿAsalı renkli olan ḳuşlar.

دَبوُسْ [debūs] Ṭaġarcıḳda erimiş ḫāṣ ḫurmā.

دَبّوُسْ [debbūs] Demur bozdaġan ve çomaḳ.

دَبآبِيسٌ [debābīsün] ج

[172/a]

1.

دُبآسْ [dübās] Ḳaralıḳ.

دُبَسْ [dübes] Yaġmur yaġmaġa ḥażırlanan bulutlı gök yüzi.

دُبَّحسْ [dübbaḥs] Yoġun boyunlu ve yoġun nesne ve arslan.

دُبَّخسْ [dübbaḫs] م

ح

دَحسْ [daḥs] Ḫalḳ arasını ifsād itmek ve ḳoyunuñ derisiyle ṣürinin arasına ayaḳ ṣoḳmaḳ ve yüzmek içün ve nesne ṭoldurmaḳ ve buġday başı dāneyile ṭolmaḳ ve ayaġı ṭayınmaḳ ve sözi ġāyib itmek ve şerri örtüb başdırmaḳ ve başı dāneyile ṭolmış ekin.

دُحوُسْ [düḥūs] م

دِحآسْ [diḥās] İçi ehl ile evlādıla ṭobṭolu olan ev.

دَحّآسْ [deḥḥās] Oġlancıḳlar faḳa beñ ḳorlar serçe ṭutmaḳ içün bir ṣarıca böcecikdir ve ṭopraḳ içine gömülüb giden böce.

دُحّآسْ [düḥḥās] م

2.

دَحآحِيسٌ [deḥāḥīsün] ج

خ

دُخْمُسْ / دِخمَسْ / دَخْمَسْ (مثلثاً) [daḫmes/ diḫmis/ duḫmus] Ḳara nesne ve ḳarañu gice ve buġday eñlü semir yoġun er ve sirke tuluġı.

دُخْمِسْ [duḫmis] م

دَخآمِسْ [deḫāmis] ج

دُخآمِسْ [düḫāmis]Bahādır kişi.

دَخْنَبوُسْ [daḫnebūs] Kisri pādişāhın ḳızı.

دَخْدَنوُسْ [daḫdenūs] م

دَخسْ [daḫs] Ṣıḳ etli ādam ve genc dişi ḳurt ve topraġa ṣoḳılıb gizlenmek.

3.

دَخُوْسْ [daḫūs] Ṣıḳ bedenli ḳız.

دَخِيْسْ [daḫīs] Ḳat ḳat olmış ṣıḳca leḥim yıġını et ve at ayaġı bezeneği ve at ṭırnaġı içinde bir kemücekdür ve el ayasınıñ eti ve çoḳ ṣaġış ve çoḳ eñlic eñlic olan ḳum yıġınları ve çoḳ ḫurt murt ve esbāb ve ṣarmaşmış ṣıḳ ot.

دُخَسْ [duḫas] Şu ḫınzır yir ki aña ṭoñuz balıġı dirler.

دُخَّسْ [düḫḫas] م

دِخاَسْ [diḫās] Çoḳ ṣaġış ve ḥalḳası sıḳ zirih.

دَخَسْ [daḫas] Ṭırnaḳ marażı.

دُخُوْسْ [duḫūs] Ṭırnaḳ marażlanmaḳ.

دَخْنَسْ [daḫnas] Perk deve ve perk ādam ya ṣıḳ etli semiz kimse.

ر

4.

دِرْباَسْ [dirbās] Ḳurt arslan ve ṭalaġan kelb.

دُراَبِسْ [durābis] Yoġun perk deve.

دَرْدَبِيْسْ [derdebīs] Ulu belā ve ḳatı ḳoca ve ḳarı ve maḥabbet boncuġı.

دُرْداَقِسْ [dürdāḳis] Boyunla baş arasında bir kemücekdür.

دَرْسْ [ders] Resm maḥv olmaḳ ve maḥv itmek ve zāyil itmek ve ʿavrat ḥayż görmek ve kitāb oḳumaḳ ve cimāʿ itmek ve ḫırman döğmek ve deve ḳatı uyuz olub ḳaṭrānlanmaḳ ve ḳaftān eskimek ve eskitmek ve mecnūn olmaḳ ve gizli yol ve deve ḳuyrıġı ve sebaḳ almaḳ ve oḳunan nesne.

دُرُوْسْ [dürūs] م

دِراَسْ [dirās] م

دِرْسْ [dirs] Deve ḳuyruġı ve eski ḳaftān.

دَرِيْسْ [derīs] م

5.

دِرْواَسْ [dirvās] Bir kelb adıdur ve başı büyük kelb ve boynı yoġun ḫiẓmet devesi ve bahādır arslan.

دِرْواَسْ [dirvās] Arslan ve bir yavız otdur.

دِرْعَوسْ [dirʿavs] Boynı güzel deve.

دِرْفَسْ [dirfes] Büyük deve ve yoġun er ve büyük sancāḳ.

دِرْفاَسْ [dirfās] م ve büyük arslan.

دَرْكَسْ [derkes] عٌ

دَرَوْمَسْ [derevmes] İlan.

دِرْماَسْ [dirmās] Ṭınmamaḳ ve setr itmek.

دُراَنِسْ [dürānis] Yoġun perk er ve deve.

6.

دِرْناَسْ [dirnās] Arslan.

دِرْهَوسْ [dirhevs] Perk nesne.

دُراَهِسْ [dürāhis] Etli perk kimse.

دَراَهِسْ [derāhis] ج ve şedāyid.

س

دَسٌّ [dess] Gizlemek ve nesne gömmek ve buḫl itmek ve mālını ve menzilini ḳonuḳdan gizlemek ve kendüzini ṣāliḥler içinde gizlemek ṣaliḥlerden

degil iken ve ḫāyib olmaḳ ve bir ṭarafa gitmek ve deve ḳoltuġında bir pāre uyuz olmaḳ ve uyuza sürülen ḳaṭrān ve terik ṣadaḳa ve terik ṭāᶜat.

دَسآيِسْ (صح) [desāyis] Zellāt ve ḫabāset ve hevā eşerleri.

دَسِيسْ [desīs] Çirkin ḳoltuḳ ḳoḳusı ve cāsūs ve biryan tenelü aşılmış et.

دُسُسْ [düsüs] ج ve ḳurraya ḳarışan murāyiler.

دَسّآسْ [dessās] Bir çirkin ilandur ⇐ başı ḳuyrıġı bilinmez ṭopraġa gizlenür güneş çıḳmaz ṣarı altun bilezik rengindedür aḫbeş-i ḥayyatdır ve baᶜżılar ḳızıl ḳan rengindedir ḍarb teᵓsīr itmez ġaliẓü'l-cild oldıġınçün dirler aña nekkāz daḫı daḫı dirler.

ع

دَعسْ [daᶜs] Perk başmaḳ ve boġazlanmış ḳoyunı yüzmek içün derisile ṣüri arasına ayaḳ ṣoḳmaḳ ve süñüyile dürtmek ve ṭaᶜn itmek ve eşer ve iz ve işlek yol ve yaṣduk içi ve nesne içine ṭoldurulan nesne.

7.

دِعسْ [diᶜs] Pamıḳ ve degirmice ḳumdan depe.

دَعوُسْ [daᶜūs] Muḳdim kimse.

دُعْبُوسْ [duᶜbūs] Aḥmaḳ ḥarīf.

دِعْفِسْ [diᶜfis] Ġayri develer içince ḳatlanıb ṣoñra anlaruñ varıb artıġın içen deve.

دِعْكآسْ [diᶜkās] El ele alub raḳs urmaḳ.

غ

دِغْمآنْ [diġmās] Mestur olmaḳ.

دِغْنآسْ [diġnās] Alaca serçe.

ف

دَفسْ [defs] Yüz ḳaramaḳ.

دِفْطآسْ [difṭās] Māl telef itmek.

8.

دِفْنِسْ [difnis] Ḥamḳā ᶜavrat ve aḥmaḳ yaramaz er ve aġır yörüyişli ᶜavrat.

دِفْنآسْ [difnās] Yatlu er ve deve güderken uyuyub ḳalan kehel çobān.

ق

دِقْطآسْ [diḳṭās] Māl żāyiᶜ itmek.

دَقآرِسْ [deḳāris] Dilkiler.

دَقسْ [daḳs] Memleket memleket ṭalub gitmek ve ḳazıḳ yire gömülüb gitmek ve düşmān ardınca ḥamle itmek ve ḳuyu ṭoldurmaḳ.

دُقُوسْ [düḳūs] م

دُقَسْ [düḳas] Ṣūret ṭaruları.

دَقْيُوسْ [daḳyūs] Aṣḥāb-ı Kehfin üzerine mescid yapdıran pādişāhdur.

دَقْيآنُوسْ [daḳyānūs] Aṣḥāb-ı Kehf dīnlerinde ṣaḳlamaġıçun ḳaçdıḳları kāfir pādişāhıñ adıdur.

9.

دِقْنآسْ [diḳnās] Alaca geçikenden kücücük bir ḳuşcaġazdur.

دُقَيسْ [duḳays] م

دِقَمسْ [diḳmas] Ebrişim.

ك

دَكسْ [deks] Az virmek ve ṭopraḳ ṣaçmaḳ.

دَكَسْ [dekes] Biri biri üzerine biñgeşmek ve ṣıḳışmaḳ.

دُكآسْ [dükās] Imızġanma ya uyḳu.

دَكآيِسُنْ [dekāyisün] Cemāᶜatlar.

ل

دَلسْ [dels] Aldamaḳlıḳ ve ḫüdᶜa ve ẓulm itmek ve ᶜayb gizlemek.

دَلَسْ [deles] Ẓulm ve ḳarañuluḳ ḳarışmaḳ ve güzün yapraḳlanan ot ya ot baḳiyyeleri ve yir üzeri yeşilistan olmaḳlıḳ.

10.

دَلعَسْ [delᶜas] Yoġun selki dişi deve.

دِلَعسْ [dilaᶜs] م

دِلْعَوسْ [dilᶜavs] م ve ünegürek çalt ḫamarat ᶜavrat ve gice sefere doyar deve.

دِلْعِيسْ [dilᶜīs] م

دِلْعآسْ [dilᶜās] م ve ḫidmet ögrenmiş deve.

دُلاعِسْ [dülāᶜis] م

دَلاعِسْ [delāᶜis] ج

دَلْمَسْ [delmes] İsm-i reculin.

دُلَمِسْ [dülemis] Ulu belā ve ḳatı ẓulmet.

11.

دِلْمِسْ [dilmis] م

دُلآمِسْ [dülāmis] م

دَلَهْمَسْ [delehmes] Arslan ve geckin ceri kimse ve gizli müşkil emr ve ḳatı ḳarañu gice ve bahādır yumrı er.

م

دَمسْ [dems] Ḳatı ḳarañu olmaḳ ve yire nesne gömmek ve maḥv olmaḳ ve ıṣlāḥ itmek ve ḫaber gizlemek ve cimāᶜ itmek ve deri sepileyib başddırı ḳomaḳ ve şaḥṣ.

دُمُوسْ [dümūs] م

دَمُوسْ [demūs] Defn idici.

دُمُسُنْ [dümüsün] ج

دَمآمِيسُنْ [demāmīsün] Cemᶜu dimāsin.

دَمَسْ [demes] Bürünen ve gömülen nesne.

دَمِيسْ [demīs] م

12.

دِمآسْ [dimās] Herseni bürüyen nesne.

دُمسْ [düms] Ulu emrler.

دُمآحِسْ [dümāḥis] Arslan.

دِمَقسْ [dimaḳs] Ebrişim ya göñül ipegi ve aṭlaş ve kettān.

دِمْقآسْ [dimḳās] Kettān.

دُمآلِسْ [dümālis] دٌ bi-Mışra ve هٌ bi-Teflīs.

ن

دَنْحَسْ [danḥas] Cüşşeli etli er.

دَنْس [dens] Ḳaftān çirk olmaḳ ve ʿırża ḫalal irmek ve ḫulḳ yaramaz olmaḳ.

دَنَسْ [denes] م ve libāsa bulaşan çirk ve ʿırża ve ḫulḳa vaḳıʿ olan żarar.

دَنِسْ [denis] Çirkli nesne.

دُنْسٌ [dünsün] Çirk libāslılar.

13.

دِنْفَآسْ [dinfās] Yatlu kimse ve uyuġan kehl çōbān.

دُنَآفِسْ [dünāfis] Yaramaz ḫulḳlı.

دِنْفِسْ [dinfis] Ḥamḳā ʿavrat.

دِنْكَآسْ [dinkās] Evinde siñib oturub bir ḥācete varmaḳlıḳ.

دَنِيلِسْ [denīlis] Bir cins ḳablu böcedür.

دِنْقَآسْ [dinḳās] İfsād itmek ve baş aşaġa itmek ve göz ḳuyrıġıla baḳmaḳ.

و

دَوَآئِسْ [devāʾis] Biri biri ardınca dirkeşmiş atlar ve ḫırmanlar ve çatma ḳovan öküzler.

دَوَآخِسْ [devāḫis] Ṣacayaḳ ṭaşları.

دَوسْ [devs] Ayaġıla ṭabanlamaḳ ve ḳatı cimāʿ itmek ve ẕelīl ḳılmaḳ ve nesne ṣayḳallamaḳ ve ḫırman yiri ve uzun ṭabanlayacaḳ şarābḫāne ve çatma ḳovmaḳ ve ḳabīletün bi'l-Yemeni.

[172/b]

1.

دَوّآسْ [devvās] Arslan ve bahādır kimse ve üstād kimse ve üzüm ṭabanlayıcı.

دَوْكَسْ [devkes] Arslan ve çoḳluḳ ḳoyun ve uzun ṣıḳ olan bölücek ot.

دُودَمسْ [dūdems] Boġazı şişik nefesi döküneni ıḫraḳ ider bir cins yaramaz ilandur.

دَوآمِيسٌ [devāmīsün] ج

دُومِيسْ [dūmīs] Nāḥiyetün bi-Errān.

دَوآلِسْ [devālis] Ḳarañu giceler.

ه

دَهسْ [dehs] Daḫı ḳatı yeşil olmamış ot ve ne toprāḳ ne ḳum olan yir.

دَهآسْ [dehās] م ve yumrı ṣaġırlı ʿavrat.

دَهُوسْ [dehūs] Arslan.

دَهْرَسْ [dehres] Ulu belā ve ḫiffet ve neşāṭ.

دَهآرِيسْ [dehārīs] ج

2.

دَهآرِسٌ [dehārisün] م

دِهْمَآنْ [dihmās] Çivildeşme ve ṭanışma ve perk yapışmaḳ.

ي

دَيْحَسْ [deyḥas] Çoḳ nesne.

دَيْخَسْ [deyḫas] م ve biri birine utaşmış ot.

دَيْكَسْ / دِيْكَسْ (معاً) [deykes/ diykes] Çoḳluḳ ḳoyun keçi.

دَيْمَآسْ / ديمآسْ (معاً) [dīmās/ deymās] Ḥammām ve ḥaccācun zindānı ve yir altındaġı ev ve çuḳur ve maġaza ve gizli ḳarañuluḳ ev.

دَيَآمِيسْ [deyāmīsün] ج

دَيسْ [deys] Emcek ve ayaġıla ṭabanlamaḳ ve mübālaġayıla cimāᶜ itmek ve ẕillet ve ṣayḳallamaḳ.

دِيآسْ [diyās] م

دَيّآسْ [deyyās] Ṭabanlayıcı ve arslan ve bahādır kimse ve üstād kimse.

دِيْسٌ [diysün] Ṣıḳ mĪşeler.

دِيَسٌ [diyesün] م

3.

دُيسْ [düys] Ṣayḳallayıcı.

فصل الذال [Faṣlü'ẕ-ẕāl]

ذِفْطآسْ [ẕifṭās] Māl żāyiᶜ itmek.

فصل الرّاء [Faṣlü'r-rāᵓ]

رآءسْ [raᵓs (bi'l-ḳaṣr)] Baş ve her nesneniñ yüce yiri ve ḳavmiñ seyyidi ve ᶜazĪzi ve çoḳ aḳıncı ġāzĪler ve sermāya ve reᵓy fikr ve ḫalḳa reyᵓis olmaḳ.

رُءوُسٌ [ruᵓūsün] ج

رَئِيسْ [reᵓĪs] Ḳavmin seyyidi ve başbuġı ve gemi reyizi ve isim-i muḥaddiṯ ve başına ṭoḳışmaḳdan ḍarb irmiş ḳoyun.

رَءّآسْ [raᵓᵓās] Baş ṣatıcı.

4.

رِئِّيسْ [riᵓᵓĪs] Her zamānda başbuġ olub yörüyen kimse.

رَءوُسْ [raᵓūs] Hemān yaġlı yiri başında ḳalmış arıḳ deve.

رآئِيسْ [rāᵓĪs] Emre vāli olan kimse ve bir ṭaġdır ve bir ḳuyudur.

رِءآسْ [riᶜās] Ḳılıc ḳabżası ya ucundaġı gümüşden ya demürden olan başlıḳ ve emr evveli.

رُءآسْ [rüᶜās] Bir ḳabiledir.

رآبِسْ [rābis] Ḍarb idici.

رآبوُسْ [rābūs] Kārubān.

رآجِسْ [rācis] Gürüldüsi olan bulut ve kükrer deve ve ḳuyuya ṭaş atan kimse ṣuyınıñ ᶜumḳunı ya vardığını yuġıdığını bilmek içün.

رآكِسْ [rākis] Bir deredür ve ḥırmānda çatma ḳovan öküzlerin ortasına gelür öküz. . . .

5.

رآمِسْ [rāmis] Defn idici.

رآموُسْ [rāmūs] Maḳbere.

ب

رَبسْ [rebs] Elile urmaḳ ve ḳırba ṭoldurmaḳ.

رَبِيسْ [rabĪs] Bahādır kimse ve üzüm ṣalḳımı ve ṭobṭolı olan kese ve ḍarb olunmış kimse ve muṣĪbet irmiş kimse ve ulu belā ve çoḳ māl ve çoḳ nesne ve deyyuṯ kidi maᶜnisine.

ربسْ [ribs] Ulu belā.

رَبْسَسْ [rebses] İsm-i ṣaḥābet.

رَبْتَسْ [rebtes] İbnu ᶜāmirü'l-Ṭāyiᶜ.

رُبْيَسْ [rübeys] Ejderhā.

رَبِّيسْ / رِبِيسْ (معاً) [rabbĪs/ rebbĪs] YahūdĪ'ler bölüğiniñ reᵓĪsi.

ج

6.

رَجسْ [racs] Ḳatı gök gürlemek ve ḥareket itmek ve deve kükremek ve ṭaşıla ṣuyı taḳsīm itmek ve çirkin ʿamel işlemek ve emrden kişiyi ʿavḳ itmek.

رَجّاسْ [raccās] Kükreyen deve ve gürüldeyen bulut ve deryā.

رَجوُسْ [racūs] م

رِجسْ [rics] Murdār nesne ve yigrenecek nesne ve necis ve günāh ḳazanacaḳ yir ve ʿaẕāba mūǰeddī olan yaramaz ʿamel ve şekk ve ʿiḳāb ve ġażab.

رَجَسْ [races] م

رَجِسْ [racis] م

ح

رُحامِسْ [rüḥāmis] Cerī bahādır kimse.

خ

رَخسْ [raḫs] İsm-i muḥaddiṯin ve ucuz olmaḳ.

د

7.

رَدسْ [reds] Ḫalḳa ṭaşıla atmaḳ ve yaṣṣı toḳucıla yiri döğmek ve ṭaşı ṭaşıla paralamaḳ ve nesne gidermek ve gitmek.

رِدّيسْ [riddīs] Defʿ idici ve ṣavıcı.

رَدوُسْ [redūs] م

س

رَسّْ [ress] Nesne evveli ve sıtma ṭutmasınıñ evveli ve ṭaşlarıla örilmiş ḳuyu ve Ṯemūd ḳavmi baḳiyyesiçun bir ḳuyu idi Peyġamberlerini tekẕīb idib bir ḳuyuya bıraġıb aġzını berkitdiler Ḫaḳ cella ve ʿallā daḫı anları helāk itdi ve ıṣlāḥ itmek ve ifsād itmek ve ḳuyu ḳazmaḳ ve nesne gizlemek ve defn itmek taǰsīs elifinden ṣoñraġı ʿaynı ḥaraket ya ḳablehu olan fetḥa ve ḳavmin ömürün ve ḫaberin bilmek ve ṯābit ḳılmaḳ.

رَسيسْ [rasīs] م ve ṯābit nesne ve zirek ʿāḳil er ve ṣaḥīḥ olmayan ḫaber.

رُسَسْ [rüses] Mücevvezeler.

رسَسْ [rises] Muḥkem direkler.

رِسْراسْ [risrās] Örü ṭurmaġa ḳollanmaḳ.

رُساريسْ [rüsāris] İsm-i reculin.

8.

ط

رَطسْ [raṭs] Aya içiyle urmaḳ.

ع

رَعسْ [raʿs] Ditremek ve silkinmek ve arḳuncaḳ yörümek.

رَعوُسْ [raʿūs] Uyḳudan başın ḥareket itdiren kimse ve şātır başın oynadan deve ve eli tiz tiz dönen kimse ve ditrer süñü.

رَعّاسْ [raʿʿās] م

رَعِيسْ [raʿīs] Uyluġı bağlı deve ve selki yörüyen deve.

غ

رَغسْ [raġs] Niʿmet ve ḫayz ve bereket ve ulalmaḳ ve mübārek ḳılmaḳ.

رَغَسْ [raġas] م

ف

رَفسْ [refs] Ayaġın yire urmaḳ ve ayaġın ṭuşamaḳ ve ayaġıla dürtmek.

رِفآسْ [rifās] Ṭuşaḳ ipi.

9.

رَفَسْ [refes] Gögüse urulan depmeler.

ك

رَكسْ [reks] Bir nesneyi tersine döndürmek ve altını üstine çevirmek ve evvelini āḫirine āḫirini evveline getürmek ve deve burnına ip ṭaḳıb ucını deveniñ bilegine bağlamaḳ.

رُكآسْ [rükās] Deve burnına ṭaḳılan ip.

رِكسْ [riks] Ricis maᶜānisinedür ve çoḳ adamlar.

م

رُمآجِسْ [rümācis] عٌ

رُمآجِسْ [rümāḥis] Arslan ve ceri baḥādır kimse ve ism-i reculin.

رَمسْ [rems] Ḫaber gizlemek ve defn itmek ve maḳbere ṭoprağa atacaḳ yir.

رُمؤسْ [rumūs] ج

رَمَسْ [rames] Maḳbere.

و

10.

رَوسْ [revs] Ṣalınaraḳ faḫrıla yörümek ve sīl silindi ve köpük götürmek ve çoḳ ṭaᶜām yimek ve eyü eylemek ve yaramaz recul.

رُوسْ [rūs] Urūs dinilen ṭāyife.

رُوَيسْ [ruveys] Laḳabu Muḥammed bin el mütevekki'l-Ḳārī.

رُوَّسْ [rüvves] Ṭoḳūşmaġa ṭayanan perk başlar.

رَوآئِسْ [revāʾis] Öñce giden bulutlar ve derelerin yüce yirleri ve yuḳarı başları.

رُوْدِسْ [rūdis] Rudūs ḳalᶜası ki muᶜāvi ya ibtidā feṭḥ itmişdi.

رُوْذِسْ [rūẕis] م

رَوّآسْ [revvās] Başcı.

رَوآمِسْ [revāmis] Ḳumula ḳuyular ṭoldurub gömen yiller ve giceyile uçan ḳuşlar ve gice çıḳan böce.

رُومآنِسْ [rūmānis] Ümme'l-münẕir.

11.

ه

رَهسْ [rehs] Perk başmaḳ ve cimāᶜ itmek.

رَهْوَسْ [reḥves] Yiyegen ḥarīf.

رِهْمآسْ [riḥmās] Çivildeşmeklik ve fitne ḳoparmaḳ dilemek.

ي

رَيْبَسْ [reybes] İsmu reculin.

رِيبآسْ [rībās] Bir nevᶜ otdur ve pazū ve ayrıḳ ve oşḫūn otı.

رَيسْ [reys] Faḫrıla yörümek ve żabṭ itmek ve ġālib olmaḳ.

رِيآسْ [riyās] م

رَيِّسْ [reyyis] Ḫalḳn seyyidi.

فصل السّينْ [Faṣlü's-sin]

12.

سآبُسْ [sābus] ةٌ bi vāsiṭ.

سآدِسْ [sādis] Altıncı gün ve altıncı olan kimse.

سآسْ [sās] Diş ḳurdı ve yinmiş diş.

سآيِسْ [sāyis] م ve reᶜāyā żabṭ idici.

ت

سُتْرُسْ [sütrüs] Ṣaban demüri.

ج

سَجسْ [secs] Ṣuyun ṭaṭı ve rengi müteġayyir olmaḳ.

سَجِسْ [secis] Ṭaṭı ve levni bozulmış ṣu.

سَجيِسْ [secīs] م ve ebedi maᶜnisine.

سِجآسْ [sicās] دٌ beyne hemādan ve ebher.

13.

سِجِلّآطُسْ [sicillāṭus] Yire yazılacaḳ yayġı ve yayım.

د

سَدسْ [seds] Altıda birini almaḳ ve altıncı olmaḳ.

سَدُوسْ [sedūs] Yeşil başa bürünecek dülbend ve ṭaylasān ve nīlenc maᶜnisinedir ve çivit ve ḫālid bin Sedū'sü'n-nebḥanı.

سُدسْ [süds] Altı bölükde bir bölük ve sekiz yaşar develer.

سُدُسْ [südüs] م

سَدِيسْ [sedīs] م ve sekiz yaşar deve ve sekiz yaş ve bir nevᶜ mūtdur ve altı yaşar ḳoyun ve altı arşun biz.

سِدسْ [sids] Deve bişinci gün ṣuya varmaḳ ve altı ḍāne nesne.

سَدَسْ [sedes] Sekiz yaşar deve ve sekiz yaş.

سُدُوسْ [südüs] Çivit yapraġu ve yeşil ḳapama ḳaftān ve ṭaylasān ve reculün ṭalebi ve başdan aşaġa bürünen yeşil libās.

[173/a]

1.

ر

سَرْجِسْ [sercis] İsmu reculin.

سَرَخسْ [seraḫs] Bir ᶜaẓīm şerhdür Ḫorāsān'da bi sükūnu'r-rāʾ maᶜ el ḫāʾ. *(rāʾ harfini sakin okumak.)* .

سَرْخَسْ [serḫas] Ḳuzġun otı dirler ve eyrelti dirler bir otdur.

سَرسْ [sers] Ẕeker süst olmaḳ ve żaᶜīf olmaḳ ve toḫūm ṭutmamaḳ ve ḫulḳı çirkin olmaḳ ve ᶜāḳil olmaḳ ve żābit olmaḳ.

سَرُوسْ [serūs] ةٌ ḳurbe Ifrıḳiyye ve ehlühā ibāḍiyye.

سَرِسْ [seris] Süst endām olan er ya hic cimāᶜa ḳādir olmayan er ya evlād ḥāṣıl olmayan er ve gebe idemeyen toḫm ṭutmaz erkek deve ve żaᶜīf kimse ve elinde olan nesneyi ḥāfıẓ olan zekī kimse.

سَرِيسْ [serīs] م

سِرآسْ [sirās] ج

ل

سَلْسْ [sels] Aḳ boncuḳ dizilen ve küpe ve mecnūn olmaḳ ve aġac baranı olmaḳ ve āsān olmaḳ ve aġac çüriyib uġud olmaḳ.

سَلَسْ [sels] Āsānlıḳ ve yumşaḳlıḳ ve muᶜṭīlıḳ ve sidik ṭutamamaḳ.

2.

سَلِسْ [selis] Yumşaḳ āsān olan muṭīᶜ nesne ve sidiğin ṭutamayan er ve suhulet ile geçen ve yörüyen kimse.

سُلاَسْ [sülās] ᶜAḳl gitmek ve cünūn.

سَلَعُوسْ [selᶜūs] دٌ ve rāᵓe Ṭarsūs.

سَلْماَسْ [selmās] دٌ bi-Aẕrebīcān.

ن

سِنْبِسْ [sinbis] İsmu şāᶜir ve serīᶜ nesne.

سِنْباَسْ [sinbās] Sürᶜat itmek.

سَنَبُوسْ [senebūs] عٌ bi'r-Rūmi.

سُنْيَسْ [sünyes] İsmu muḥaddiṯin.

سُنْدُسْ [sündüs] İnce olan aṭlas ya bir cins bahālu ebrişim libāsdur.

3.

و

سَوسْ [sevs] Ṭaᶜam ḳurtlanmaḳ ve ᶜabāya cuḥaya güve düşmek ve buyruḳ buyurmaḳ ve nesneden yıġmaḳ ve teᵓdīb itmek ve ḳoyuna bit düşmek.

سَوَسْ [seves] Ṣaġrısı marażlanmaḳ.

سَواَسْ [sevās] Cebelün ve şecerün.

سُواَسْ [süvās] Deve boynunda olur bir marażdur.

سُوسْ [sūs] Ṭabīᶜat ve aṣl ve buyan aġacı ve ᶜabāya cuḥaya düşen güve ve ḳurtcaġaz ve bir ḳaṣabadur ehvāzda Dāniyāl peyġamberin ḳabri andadur ve ibn sām bin Nūḥ ve دٌ bi'l-Maġribi ve دٌ bi'r-Rūmi ve عٌ

ي

سَيسْ [seys] Ḳoyun bitlenmek.

سِيسْ [sīs] Eşek arḳası ve dizilen oñurġa kemügi ve at omzı başı دٌ beyne Anṭākiyye ve Ṭarsūs ve recul tābiᶜᶜ.

سِيرَانِسْ [sīrānis] Bir canāvardur burnunıñ öñ iki delügi vardur her birinden envāᶜi sadālar çıḳar ḥayvānāt cemᶜ olub müstemiᶜ olurlar ol ṣadādan niçesi bi-hōş olub düşer anı yiyüb ġıdalanur ve ḳaçan bunları ṭaġıtmaḳ dilese bir çirkin ṣadā ider ḳorḳudan ürküb ḳaçarlar.

4.

سِواَسْ [sivās] دٌ bi'r-Rūmi Sivāz şehri.

فصل الشّين [Faṣlü'ş-şın]

شَاءسْ [şāᵓs (bi'l-ḳaṣr)] Perk olmaḳ ve perk nesne.

شَئِسْ [şeᵓis] Perk nesne.

شَئِيسْ [şeᵓīs] ج

شَاسْ [şās] Ṭarīḳūn beyne ḫaybe ve'l-Medīne'tin.

شَاخِسْ [şāḫis] Eşek esnedigi vaḳtin aġzın acmaḳ.

شَاكِسْ [şākis] Önegülik idici.

شَآمِسْ [şāmis] Arḳasına kimse bindirmeyen çamış at ve Cezāyir'de üc yüz atadur ve ṣarp ṭaġ.

5.

شَآمِشْ [şāmiş] Göz ḳuyrıġıla nāẓir olan.

ح

شَحسْ [şaḥs] Bir cins aġacdur.

خ

شَخسْ [şaḫs] Iżṭırāb ve iḫtilāf ve eşek esnedigi vaḳtin aġzın acmaḳ.

شَخِسْ [şaḫīs] Ṭaġıḳ emr ve alçaḳlı yüksekli söz.

ر

شَرسْ [şers] Ḫulḳ çirkin olmaḳ ve ḳoyunı diken yimege yaymaḳ ve cürᵓet itmek ve deveyi yularından yapışıb çikmek ve yoġun söz atmaḳ ve perk ovmaḳ ve ṭavar otı yavuz yimek ve ṭavar güre olmaḳ.

شُرُوس [şürūs] م

شَرَآسْ [şerās] Perk yir.

شِرَآسْ [şirās] م ve muᶜāmele ve ṣarplıġı ve başmaḳcı ḳullandıġı çiriş.

شَرَسْ [şeres] Ḫulḳ yaramazlıġı ve ḳatı önegülük ve küccük diken aġacı.

6.

شَرِسْ [şeris] Çirkin ḫūylu kimse ve yavuz yiyegen ṭavar.

شَرِيسْ [şerīs] م ve arslan.

شِرسْ [şirs] Kücücük diken aġacı.

شُرسْ [şürs] Deve ṭuṭaġında olan uyuzluḳ.

س

شَسّْ [şess] Yaş nesen ḳurımaḳ ve perk olmaḳ ve perk yir ve żaᶜīf arıḳ nesne ve bir otdur.

شُسُوسْ [şüsūs] م ve perk yirler.

شُسّْ [şüss] ة

شِسّْ [şiss] Ṭaş gibi olan perk yir.

شِسَآسٌ [şisāsün] ج

7.

شَسِيسْ [şesīs] م

ط

شَطسْ [şeṭs] Zekāvet ve fiṭnet ve fikr ṣaḥıḥlıġı ve yire batmaḳ ve gitmek ve bir yire ẕāhib olmaḳ.

شُطُوسْ [şüṭūs] م

شُطسْ [şüṭs] Muḫālefet.

شَطُوسْ [şeṭūs] Önegü recul ve bir ṭarafa giiden er.

ك

شَكسْ [şeks] Ayıñ āḫirinde vāḳīᶜ olan iki gün ya bir gün ve yaramaz ḫulu olmaḳ.

شَكِسْ / شَكُسْ (معاً) [şekis/ şeküs] Yaramaz ḫulu kimse ve baḫīl er ve önegü er.

شُكْسٌ [şüksün] ج

م

8.

شَمسْ [şems] Güneş ve müşabaḳ ṭaraḳ ve boyuna ṭaḳılan ay gibi boġmaḳ ve bir ṣanemdür ve bir bıñardur ve ṣu gözi ve

bir ḳabīledür ʿabd-ı şems dirler ve gündüz açıḳlıḳ olub güneşli olmaḳ ve at çamış olmaḳ ve ʿadāvet iẓhār itmek.

شُمُوسٌ [şümūsün] ج

شَمّاسٌ [şemmās] Depesini ḳazıdıb kelī seven ırılmayan Naṣrāni'ler keşīşi.

شِماسٌ [şimās] At çamışlanıb arḳasına kimse bindirmemek.

شَمُوسٌ [şemūs] Çamış olan at ki kimse binemez ḳuyrığını çökeldir yörür ve yavuz sücī.

شُمْسٌ [şümsün] ج

شُمُسٌ [şümüsün] م

و

شَوسٌ [şevs] Göz ḳuyrığıla baḳmaḳ ya göz yumlaşdıraraḳ baḳmaḳ ve ağıza misvāk ṭutmaḳ.

شَوَسٌ [şeves] Göz ḳuyruġıla ya yumlaşdırmaġıla ḳılınan naẓar.

9.

شُوسٌ [şüvsün] Kibrden göz ḳuyrığıla ya yumlaşdırmaġıla baḳanlar.

شُوَيسٌ [şūyes] عٌ

فصل الصّاد [Faṣlü'ṣ-ṣād]

صَفاقُسٌ [ṣafāḳüs] دٌ bi'l-Ifrıḳiyye.

فصل الضّاد [Faṣlü'ḍ-ḍād]

ضارِسٌ [ḍāris] Dişiyle ışırıcı.

ضاهِسٌ [ḍāhis] Ṭuṭaḳ ucıyla çimdiyecek azacıḳ ot.

10.

ضائِسٌ [ḍāʾis] Ḳurumaġa yonalmış ot.

ب

ضَبسٌ [ḍabs] Kişiniñ nefsi ṭaralmaḳ ve titiz olmaḳ.

ضَبِسٌ [ḍabis] Yaramaz ḫulu er ve necīs ṭaracıḳ ḳurṣaḳsız er ve zekī kimse ve ḥīlekār ve şerr ṣaḥibi.

ضَبِيسٌ [ḍabīs] م ve aġır bedenlü şeḳīl ḥarīf ve aḥmaḳ żaʿīf bedenlü ve ilḥāḥ itmek ve ṣıḳılcım itmek.

ر

ضَرسٌ [ḍars] Dişleriyle perk ışırmaḳ ve zamān düşvār olmaḳ ve bir gün aḫşāma daḳ ṭınmamaḳ ve deve burnını delüb kiriş ṭaḳmaḳ yidülsün diyü ve otı bölük ṣalıḳ biten yir ve diş ḳamaşmaḳ ve ṭaşıla ḳuyu urmaḳ.

ضِرسٌ [ḍirs] Diş ve iri çaḳıllı depecik ve azacıḳ yaġmur ve namāzda çoḳ örü ṭurmaḳ ve burḳaʿ delügüni yapmaḳ ve ṭorusu yinmiş yavşan ve ḳuyu aġzınıñ ṭaş ve ḳılıc ve ḳuyu örecek ṭaş ve tecribe itmek ve muḥkem itmek.

ضُرُوسٌ [ḍurūsün] ج

ضِراسٌ [ḍirās] ةٌ bi-cibāl-i Yemen.

11.

ضَرِسٌ [ḍaris] Aclıḳdan ġażaba gelen kimse ve yaramaz ḫulū ve ism-i ferasin iştirāh nebinā ṣalla'l-lāhu ʿali ve's-sellem faġir isme bi's-sakib.

ضَرُوسٌ [ḍarūs] Südüni ṣaġanı ışırġan yaramaz ḫulū deve.

ضَرِيسْ [ḍarīs] Ṭaşıla örülmiş ḳuyu ve oñurġa kemügi ve ḳatı ḳarnı acıkmış kimse ve ḫurmā ve ḳoruḳ ve beksemed.

ضُرَيسْ [ḍureys] İsmu reculin.

غ

ضُغْبُوسْ [ḍuġbūs] Kücücük ḫıyar ve persāma budaġı ve diken çatalı ve kücücük kişi ve żaʿīf er ve ne yaşlı ne semiz erkek deve ve żaʿīfce ʿavrat oġlanı.

ضَغابِيسْ [ḍaġābīs] ج

ضَغْرَسْ [daġres] Yiyegen ḥarīs ḥarīf.

ف

12.

ضَفسْ [ḍafs] Otı ṭutamlayıb deve aġzına ṭutı virmek.

م

ضَمسْ [ḍams] Gizlice gizlice nesne çeynemek.

ن

ضِنْبِسْ [ḍinbis] Yavaş yapışışlı tizcek münkesir olan kimse ve yaramaz aşllı meleme ḥarīf.

ضِنْفِسْ [ḍinfis] م

و

ضَوسْ [ḍavs] Ṭaʿām yimek.

ه

ضَهسْ [ḍahs] Ṭuṭaḳ ucıla ışrmaḳ.

ي

ضَيسْ [ḍays] Ot yire sinmek ve ḳurumaġa başlamaḳ.

ضَيِّسْ [ḍayyis] Ḳurumaġa yönelmiş ot.

13.

فصل الطّاء [Faṣlü’ṭ-ṭāʾ]

طَآسْ [ṭās] Şu içecek tas.

طَآمِسْ [ṭāmis] Iraḳ yir ve göñli olmış meyyitü’l-ḳalb er.

طَآوُسْ [ṭāvus] Güzel er ve gümüş ve envāʿ nebātātile müzeyyen olan yeşilistān yir ve ibnü keysāne’l-Yemān-i tābiʿʿ *(Peygamberlerden, sahabelerden sonra gelenler)* ve künyet-i ebi ʿabd’n-nāʿīmü kāne muḫa’n-naṣan *(ne erkek ne kadın olan kişi.)* ve hüve evvelü men ġannā fī el islām *(islamda ilk türkü söyleyen kişi.)* ve tavūs ḳuşı ki iki vāvile oḳınur Dāvud gibi kendüzün görücidür üc yaşından şoñra yumurdlar yılda bir kerre on iki yumurda ṭoġırur aġac yapraġıla yüñi bile biter ve güzin bile dökilür.

ب

طَبسْ [ṭabs] Aḳ nesne

طِبسْ [ṭib] Ḳurt.

طَبَسْ [ṭabes] Ḫōrasān’da bir ḳaṣabadur.

طَبِيسْ [ṭabīs] Çoḳ şulı deryā.

طِبْرِسْ / طَبْرَسْ (معاً) [ṭabres/ ṭibris] Yalancı keẕẕāb ḥarīf.

[173/b]

1.

ح

طَحسْ [ṭaḥs] Cimāʿ itmek.

خ

طِخسْ [ṭiḫs] Aṣl ve şerriñ nihāyeti üzerine olan yaramaz.

ر

طَرسْ [ṭars] Maḥv itmek ve perk bağlamaḳ ve muḥkem itmek.

طِرسْ [ṭirs] Ḳağıd ya yazusı maḥv olunmış yine yazılmış ḳağıd.

طُرُوسٌ [ṭurūsün] ج

طَرَسوُسْ [ṭarasūs] Bir İrmeni şehridi islāma ᶜavdet itdi.

طَرَابُلُسْ [ṭarābülüs] دٌ bi’ş-Şāmi ve دٌ bi’l-Maġribi maᶜnāsı üc şehr dimekdür.

طَرْطَابِيسْ [ṭarṭābīs] Çoḳ şu ve selki ḳarı ve ṣaġulurgen südi gür gür öten deve.

طَرَعْلُوُسْ [ṭaraᶜlūdüs] Çīl dinilen ḳuş.

طِرْفَاسْ [ṭirfās] Ḳum yıġını bölüği ve ağac dibine yıġılan ṭoprak ya ḳum ve ḫiddetile naẓar itmek ve göz yumlaşdırıb baḳmaḳ ve çoḳ libās geymek ve gice ḳarañuluḳ olmaḳ ve ve şu ṣıvadı bulanmaḳ ve ṣıvada çoḳ ṭavar ve ḫalḳ varmaḳ.

2.

طِرْمَاسْ [ṭirmās] Bir yire büzülmek ve ḳacmaḳ ve ḳıçınlamaḳ ve yazuyı maḥv itmek ve yüz burtarmaḳ

طُرْمُوسْ [ṭurmūs] Gülli ḳora gömülüb bişen gömme etmek.

طِرْفِسْ [ṭirfis] Yumşaḳ nesne.

س

طَسٌّ [ṭass] Baḳırdan düzülen tas ve ḫuṣūmet itmek ve nesne ḳıyısını gedmek ve ṣuya ṭaldırmaḳ ve bir ṭarafa gitmek.

طُسُوسٌ [ṭusūsün] ج

طِسَاسٌ [ṭisāsün] م

طَسِّيسْ [ṭasīs] م

طَسَّاسْ [ṭassās] Tas düzüci.

ع

طَعسْ [ṭaᶜs] Cimāᶜ itmek.

طُعْمُوسْ [ṭuᶜmūs] Ḳatı azġun şeyṭān ve yaramaz sāḥire cinn.

ف

طِفْرِسْ [ṭifris] Yumşak nesne.

3.

طَفسْ [ṭafs] Cimāᶜ itmek ve cānı çıḳub ölmek.

طُفُوسْ [ṭufūs] م

طَفِسْ [ṭafis] Murdār yiğrenici necis nesne.

ل

طَلسْ [ṭals] Yavuz maḥv itmek ve yüzüne ḳara sürmek ve gözi ardınca gitmek ya nūrı gitmek ve oṣurmaḳ ve zindāna bıraḳmaḳ.

طِلسْ [ṭils] Kağıd ya yazusı maḥv olunmış kağıd ve kirlenmiş ḳaftān ve tüyi dökülmiş deve uyluġı ve derisi ve tüyi dökülmiş ḳurt ve ḳara ḳaftān.

طِلِّيسْ [ṭillīs] Aġma olan er.

طِلْمَاسْ [ṭilmās] Yüz burtarmaḳ.

طَلَهْبَسْ [ṭalehbes] Çoḳ leşker ve gice ḳarañusı.

طِلْهِيسْ [ṭilhīs] م

4.

طِلْهِسْ [ṭilhis] م

م

طَمسْ [ṭams] Maḥv itmek ve zāyil itmek ve zāyil olmaḳ ve eşereni ḳomayıb dibile dibcigile gidermek ve āşārdan bir eşeri ḳalmayub maḥv olmaḳ ve helāk olmaḳ ve ıraḳ yire baḳmaḳ ve ırag olmaḳ ve aʿmā olmaḳ ve bir ṭarafa gitmek.

طُمُوسْ [ṭumūs] Maḥv olmaḳ ve zāyil olmaḳ.

طَمِيسْ [ṭamīs] Maḥv olunmış nesne ve دٌ bi-Ṭaberistān ve aʿmā olmış er.

طِمْرِسْ [ṭimris] Kezzāb recül ve alçaḳ bed aṣl kimse.

طُمْرُوسْ [ṭumrūs] Küle gömme etmek ve ḳuzı.

طِمْرَاسْ [ṭimrās] Ḳıçınlamaḳ ve büzülmek.

طَمَلَّسْ [ṭamelles] Güzel ince ve yufḳa girde.

طِمْلَاسْ [ṭimlās] Telaffuz itmek.

ن

طَنسْ [ṭans] Ziyāde ḳarañuluḳ olmaḳ.

طَنَسْ [ṭanes] Ḳatı ḳarañuluḳ.

5.

طِنْفَاسْ [ṭinfās] Eyüyiken ḥulḳı yaramaz olmaḳ ve çoḳ libās geymek.

طِنْفَسْ [ṭinfes] Ḫālıçe.

طَنَافِسْ [ṭanāfisün] ج

طِنْفِسْ [ṭinfis] Çirkin ṣūretli yaramaz nesne.

و

طَوسْ [ṭavs] Ay ve yüz güzelligi ve tāzelığı ve güzel olmaḳ ve başmaḳ ve cimāʿ itmek.

طُوسْ [ṭūs] دٌ meşhūrün belā bi-sükūni.

طُوسْ [ṭūs] Bi-sükūni'l-vāv (*vav harfini cezimle oku)* Nesneniñ devamı ve ḫıfṭ içün içerler bir ʿilacdur.

طَوَاسْ [ṭavās] عٌ

طَوَاوِيسْ [ṭavāvisün] Ṭāvūs ḳuşları ve ةٌ bi-Buḫārā.

6.

طُوَيسْ [ṭuveys] Ṭāvūs ḳuşcağazı ve bir şōm muḫanneş eridi diridi ki ānam benum Enṣāriler ḫātūnları arasında ḳovcılıḳ iderdi ve beni ānam ḥabību'l-lah āḫirete gitdiki gice ṭoġurdı ve Ebūbekr r.a. āḫirete gitdigi gün beni memeden yardı ve ḥażreti ʿÖmer r.a. āḫirete gitdigi gün baliġ oldum ve ḥażreti ʿOşmān r.a. şehīd olduġı gün evlendüm ve ḥażreti ʿAlī vefāt itdigi gün oġlum ṭoġdı dir idi anunçün fulāhün eşeʾmü min ṭüveys dirler.

طَوَّاسْ [ṭavvās] Yabana gidici.

طَوآهِسْ [ṭavāhis] Iraġ olmışlar ve kökli olmuşlar.

ه

طَهسْ [ṭahs] Yire girmek ve batmaḳ ve yabana gitmek.

طُهوُسْ [ṭuhūs] م

طُهُرْمُسْ [ṭuhurmus] ۀ bi-Mışra.

طِهْلِسْ [ṭihlis] Çoḳ leşker.

ي

طَيسْ [ṭays] Çoḳ ṣaġış ve çoġalmaḳ ve çoḳluḳ ve yir üzerinde olan nesne eger süprindi eger ṭopraḳ ve nesneli çoḳ olan nesne ve ḥaşerātdan ve deñiz.

طَيْلَسْ [ṭayles] Pamıḳlı ḳapama ḳaftān ve ʿacem cinsi.

طَيآلِسٌ [ṭayālisün] ج

7.

فصل العين [Faṣlü'l-ʿayn]

عآبِسْ [ʿābis] Arslan ve dürük yüzli.

عآسٌّ [ʿāss] Pāsubānlıḳ idici.

عآطِسْ [ʿāṭis] Aġsırıcı ve irte aḳlığı ve ḳarşuna çıḳa gelen geyik.

عآطُوسْ [ʿāṭūs] Genize gidib aġsırdan nesne ve bir şōm cānavardur anuñıla şōmlanurlar.

عآمِسْ [ʿāmis] Gizlice ʿadāvet ṭutucı.

عآنِسْ [ʿānis] Evlenmeyib ḳartlan yigit ve ḳarın ḳız ve tamām semiz deve.

ب

عَبسْ [ʿayb] Yüzin dürmek ve burtarmaḳ ve çirk elde ḳuruyub ḳalmaḳ ve cebelün ve maḥaletün bi'l-küffeti.

عُبوُسْ [ʿubūs] م

8.

عَيوُسْ [ʿabūs] Arslan ve dürük yüzli ve çirkin turuc gün ki anda yüzler burtarur.

عَبّآسْ [ʿabbās] م ve ibnü Muṭṭalib.

عَبّوُسْ [ʿabbūs] ع

عَبْوَسْ [ʿabves] Çoḳ cemāʿat.

عَبَسْ [ʿabes] Deve ḳuyrıġına yapuşub ḳurıyıb ḳalan bevl ve ḳıḫ ve ismu reculin ve bernūf dinilen otdur.

عُبَيسْ [ʿubeys] İsmu muḥaddiṣ.

عَبْدوُسْ / عُبْدوُسْ (معاً) [ʿabdūs/ ʿubdūs] İsmu reculin.

عَبْقَسْ [ʿabḳas] Bir cānavarcıḳdur.

عُبْقوُسْ [ʿubḳūs] م

9.

عَبَنْقَسْ [ʿabenḳas] Yaramaz ḫulḳılı er ve yumşaḳ bedenlü uzun er ve dedesi ʿAcemden olan kimse.

عَبآقِيسْ [ʿabāḳīs] Ḳalan nesne ṣoñları.

ت

عَتّآسْ [ʿattās] Ceddü İsmāʿīl muḥaddiṣ.

عَتْرَسْ [ʿatres] Degirmice toḳca bedenlü mefāṣili perk ādam ve yamızları yoġun ṭavar ve arslan ve ḫōraz.

عَتَرَّسْ [ʿaterrüs] م

عِتْرِيسْ [ᶜitrīs] Ġażablı cabbār kimse ve ulu belā ve erkek sāḥir cinn.

عِتْرآسْ [ᶜitrās] Perk yapışmaḳ.

ج

عَجسْ [ᶜacs] Yay ṭutamaġı ve deve şinlenib yoldan bir ṭarafa ṣapıb gidi virmek ve gice vesaṭından ya āḫirinden bir bölük vaḳt ve ḥabs itmek ve ḳabż itmek ve ẓahr vasaṭi.

عُجسْ / عَجسْ / عِجسْ (مثلثاً) [ᶜucs/ ᶜacs/ ᶜics] م

10.

عَجُسْ [ᶜacus] Ṣaġrı.

عَجَوَّسْ [ᶜacevves] Buzaġu ve köşegi fevt olmış deve.

عَجيِسْ [ᶜacīs] Yimişi olmaz ḫurmā aġacı.

عُجَسٌ [ᶜucesün] Gice sāᶜatleri.

عَجوُسْ [ᶜacūs] Aġır bulut ve ṣapıradaḳ dökülen yaġmur ve aġır yörüyüş.

عَجَنَّسْ [ᶜacennes] Yumrı perk deve.

عَجآنِسْ [ᶜacānis] Buzaġular.

د

عَدَبَّسْ [ᶜadebbes] Muḥkem bedenlü perk deve ve ġayri ve yaramaz ḫulu ve yoġun nesne.

عَدآبِسْ [ᶜadābis] ج

11.

عَدسْ [ᶜads] Ḫıdmet itmek ve bir ṭarafa gitmek ve żabṭ itmek ve güdüb gözlemek ve ṭaṣmılamaḳ ve perk baṣmaḳ ve kesb itmek ve dürüşmek ve ḳaramuḳ çıḳarmaḳ.

عُدوُسْ [ᶜudūs] م

عِدآسْ [ᶜidās] م

عَدَسْ [ᶜades] Mercimek ve ḳatır ve ḳatırı kekizlemek içün dinur sözdir.

عُدَسْ [ᶜudas] İsmu reculin.

عُدُسْ [ᶜudus] م

عَدوُسْ [ᶜadūs] Cerī ᶜavrat ve ḳavī er.

عَدّآسْ [ᶜaddās] İsmu reculin.

عُدآمِسْ [ᶜudāmis] Yirde ḳuruyub ḳalan çoḳ otluḳ ve ürüñ.

ر

12.

عِرْبَسْ / عَرْبَسْ (معاً) [ᶜarbes/ ᶜirbes] Yumşaḳ düz yir ṣırtı.

عِرْبَسيسْ / عَرْبَسيسْ (معاً) [ᶜarbeys/ ᶜirbeys] م

عَرَنْدَسْ [ᶜarendes] Perk deve ve çoḳ sīl ve arslan.

عَرآدِسْ [ᶜarādis] İki kemük başı çatıldığı yir.

عِرْدآسْ [ᶜirdās] Yire urmaḳ.

عَرُوسْ [ᶜarūs] Gerdegi giren gelin ve güyegü ve ḥışnün bi'l-Yemeni ve āsumā binit ᶜAbdu'l-lah.

عَرآيِسٌ [ᶜarāyisün] Gelinler.

عُرُسٌ [ᶜurusün] Güyegüler.

عِرسْ [ᶜirs] Er ᶜavratı ve ᶜavrat eri ve dişi arslan ve Ārs dinilen cānavar ve tāzece enüklemiş dişi ḳurt.

13.

عَرسْ [ᶜars] Deveniñ boynını ḳollarına bağlamaḳ ve bir yaña ṣapmaḳ ve ve çādır diregi ve sürürda muḳīm olmaḳ ve ip ve kücücük köşek ve ev divārında ic yüzüne ṣovuḳdan çekilen divār ya muṣandara divārı ve ḫayrān olmaḳ ve kendin görmek ve mülāzemet itmek ve ḳādir oldığını virmeyüb imtināᶜ itmek.

عِرآسْ [ᶜirās] Deve boynını ḳolına bağlayacaḳ ip.

عُرُسْ / عُرسْ (معاً) [ᶜurs/ ᶜurus] Kücücük köşek ve düğün ṭaᶜāmı ve düğün ve nikāh.

عَرَسْ [ᶜares] Ḫayrānlıḳ.

عَرسْ [ᶜaris] Ḫayrān kişi ve arslan.

عَرّآسْ [ᶜarrās] Köşek ṣatıcı.

عِرّيسْ [ᶜirrīs] Arslan yatağı.

عِرْطآسْ [ᶜirṭās] Ḫalḳdan ayrı çıḳmaḳ ve ġavġalarına ḳarışmamaḳ.

عِرْفآسْ [ᶜirfās] Arslan ve sefere doyan dişi deve.

عَرْفَسِيسْ [ᶜarfesīs] Yoġun perk deve ᶜavrat.

[174/a]

1.

عِرْكآسْ [ᶜirkās] Birini biri üzerine yıġmaḳ ve cemᶜ itmek.

عِرْمِسْ [ᶜirmis] Büyük ṭaş ve perk deve.

عَرَمَّسْ [ᶜaremmes] Maṣlaḥat eri ẓarīf er.

عِرْمآسْ [ᶜirmās] Selki beden dirt olub berkimek.

عِرْنآسْ [ᶜirnās] Kelpik ḳuşı ve ṭaġ burnı ve atılmış pamığı bedrik sürtecek yir ve bedrik keletercigi.

س

عَسّْ [ᶜass] Gice ile şehri ṭolanıb pāsubānlıḳ itmek ve ḫaber gelmeyib eglenmek ve az nesne ṭaᶜāmlandırmaḳ ve deve yaluñuz otlamaḳ ve diledigin nesne.

عَسَسْ [ᶜases] م ve pāsubān ve pāsubānlar.

عَسِيسْ [ᶜasīs] م ve ḳurt.

عَسُوسْ [ᶜasūs] Yaluñuz otlayan deve ve az südli deve ya ḫalḳdan ırağ olmayınca süd virmeyen deve ve ṣağulırken çamışlanan deve ya ṣağulurken südüni depib döken deve ve ṭaleb idici kelb ve leş kemüklerinde et arayan kelb ve avcı kelb ve ḫayrı az er ve edebsiz ᶜavrat.

عَسّآسْ [ᶜassās] Ḳurt.

2.

عُسّْ [ᶜuss] Büyük aġacdan çanaḳ ve tirik ve ẕeker.

عِسآسْ [ᶜisās] ج

عُسُسْ [ᶜusus] Büyük çanaḳlar ve ḫarīs olan tācirler.

عَسآسْ [ᶜasās] Pāsubānlıḳ.

عَسْعَسْ [ᶜasᶜas] ع bi’l-Bādiyye ve ḳurt.

عَسْعآسْ [ʿasʿās] Serāb ve ḳurt.

عَسآعِسْ [ʿasāʿis] Kirpiler ve bir ḳabīledür.

عِسْعآسْ [ʿisʿās] Gice ḳarañuluġı iḳbāl itmek ya idbār itmek ve ḳurt giceyile gezib ṭolanmaḳ ve bulut yire yaḳın olmaḳ ve ḳarış muruş itmek ve gizlemek ve ḥareket itdirmek.

عَسَطُوسْ / عَسَّطُوسْ (معاً) [ʿasaṭūs/ assaṭūs] Naṣrāniler keşīşi ve aṭalarda olur bir cins aġacdur.

3.

ض

عِضْرِسْ / عَضْرَسْ (معاً) [ʿaḍras/ ʿiḍris] Yaban eşegi ve ṣovuḳ ṣu ve ḳar ve ṭolu ve çili yaprak ve ṭaşda bitib ṣu içine ṣarḳan yapraḳ.

عُضآرِسْ [ʿuḍāris] م

عَضآرِسْ [ʿaḍāris] ج

عِضْرِسْ [ʿiḍris] Ḫıṭmi aġacı.

ط

عُطْرُوسْ [ʿuṭrūs] Bir nesne.

عَطسْ [ʿaṭs] Aġsırmaḳlıḳ ve irte yiri yarılıb aġarmaḳ ve ölmek ve beñzemek.

عِطآسْ [ʿiṭās] م

عُطآسْ [ʿuṭās] İrte yiri aḳlıġı ve ḳarşudan çıḳa gelen geyik ve aġsırıḳ ve aġsırmaḳ.

4.

عَطُوسْ [ʿaṭūs] Ölüm ve muḳdim kimse ve Hind ḳamışı.

عَطَلَّسْ [ʿaṭalles] Uzun nesne.

عُطْمُوسْ [ʿuṭmūs] Güzel uzun boylı ḳısır ʿavrat ve ḳarı deve.

عَطآمِيسٌ [ʿaṭāmisün] ج

ف

عِفْرِسْ [ʿifris] Yavuz arslan.

عِفْرِيسْ [ʿifrīs] م

عِفْرآسْ [ʿifrās] م ve yire urmaḳ ve ġālib olmaḳ.

عُفْرُوسْ [ʿufrūs] م

عَفَرْنَسْ [ʿafernes] م ve yoġun boyunlı deve.

5.

عَفسْ [ʿafs] Ḥabs itmek ve mübteẕel olmaḳ ve deveyi ḳatı sürmek ve seḫtiyān ovmaḳ ve ayaġıla āḫerin ṣaġrısına debme urmaḳ ve çekib yire indirmek ya öykeyile aşaġa çekmek.

عَفَسْ [ʿafes] م

عِفآسْ [ʿifās] Fesād.

عِفْقآسْ [ʿifḳās] Eyü kimseniñ ḫulḳını yaramaz itmek.

عَفَنْقَسْ [ʿafenḳas] Ṭaracıḳ ḥarīf ve yaramaz aṣllı kimse.

ق

عَقَنْبَسْ [ʿaḳanbes] Yaramaz ḫulḳlı.

عَقَآبِيسْ [ʿaḳābīs] Ulu belālar.

عِقْرِسْ / عَقْرَسْ (معاً) [ʿaḳres/ ʿiḳris] Yemen'de bir ḳabīledur.

عَقَنْفَسْ [ᶜaḳanfes] Ṭaracıḳ ḳurṣaḳlı yatlı er.

عِقْفَآسْ [ᶜiḳfās] Yatlu itmek.

ك

6.

عُكْبُسْ [ᶜukbus] Çoḳ deve ya bine yaḳın deve.

عُكَبِسْ [ᶜukebis] م

عُكَآبِسْ [ᶜukābis] م

عَكسْ [ᶜaks] Bir nesneyi ḳalb itmek ve nesneniñ āḫirini evveline getürmek ve başın aşaġa itmek ve ḫılāf maᶜnisine ve nesne görünen şekli āyīnde eger ġayride ve deve burnınıñ ipini öñ ayaġına bağlamaḳ muṭīᶜ olsunçün.

عِكَآسْ [ᶜikās] Deve burnuna daḳılan ip ve biri biriniñ alnı ṣaçına yapışmaḳlıḳ.

عَكِيسْ [ᶜakīs] Ṭaᶜāma ḳoyulan süd ve bāġ yaturması ve üzerine çerviz ḳoyulmış süd.

عُكَمِسْ [ᶜukemis] Çoḳ deve ve ḳarañu gice.

عُكَآمِسْ [ᶜukāmis] م

عِكْمَآسْ [ᶜikmās] Gice ḳarañuluḳ olmaḳ.

عُكْمُوسْ [ᶜukmūs] Eşek ey el ḥimāru.

7.

عَكَنْدَسْ [ᶜakendes] Ḳatı perk nesne ve arslan.

ل

عَلسْ [ᶜals] Yimek ve icmek ve nesne ṭatmaḳ ve yinecek içecek nesne.

عَلَآسْ [ᶜalās] Tecribe.

عَلُوسْ [ᶜalūs] Bir nesne.

عَلَسْ [ᶜales] Büyük kene ve çāvdar ve mercimek ve bir cins ḳarıncadur ve ismu şāᶜir.

عُلَآسْ [ᶜulās] Ṭaᶜām.

عَلُّوسْ [ᶜallūs] Kürd ḳalᶜasıdur.

عُلَيسْ [ᶜuleys] İsmu reculin.

عَلْطَبِيسْ [ᶜalṭabīs] Düz berrāḳ nesne.

عِلْطَوسْ [ᶜilṭavs] Ġāyet yorġa dişi deve ve uzun boylı er.

8.

عِلْطَآسْ [ᶜilṭās] ᶜAbeş yire yilmeklik.

عَلْطَمِيسْ [ᶜalṭamīs] Yüce deve ve ṭazlaḳ büyük baş ve güzel resīde olmış ḳız ve tiz tiz yudaġan yiyegen er ve perk gün ve perk seyr ve çirkin ġulū ḳavi kimse ve yügrük arslan.

عَلْكَسْ [ᶜalkes] Yemen'de bir reculdir.

عِلْهَآسْ [ᶜilhās] Perk ovmaḳ.

م

عَمَرَّسْ [ᶜamerres] Ḳavi perk ve yavuz.

عُمْرُوسْ [ᶜumrūs] Oḳunmış ḳavi erkek ḳuzı ve semizce oġlan.

عَمَآرِيسٌ [ᶜamārīsün] ج

عَمَآسْ [ᶜamās] Yavuz ṣavaş ve ḳarşu ṭurulmayacaḳ ve yüni yuşı belürsuz emr ve ziyāde ḳarañu gice ve yavuz arslan.

عَمسْ [ᶜams] م ve gün yavuz olmaḳ ve ḳarañuluḳ olmaḳ ve maḥv olmaḳ ve

köhnemek ve maḥv itmek ve gizlemek ve nesneyi bilüriken bilmez geçinmek.

عَمُوْسْ [ʿamūs] م ve olur olmaz yire emek ve fikr ḫarc idici.

9.

عَمِيْسْ [ʿamīs] م

عُمْسٌ [ʿums] ج

عُمُسٌ [ʿumusün] م

عُمُوْسْ [ʿumūs] Ziyāde gün ḳarañuluḳ olmaḳ ve ṭūfān olmaḳ.

عَمَسْ [ʿames] م

عُمَيسْ [ʿumeys] İsmu reculin.

عَمآيِسْ [ʿamāyis] Nāḥaḳ yire içilen andlar.

عَمْوآسْ[ʿamvās] Ḳudis mübārek yöresinde bir köydür.

عُمْكُسْ [ʿümküs] م

عَمَلَّسْ [ʿamelles] Sefere doyar yürgen deve ve ṭavar ve çirkin ḳurt ve ṣayd kelbi ve ānasına muṭīʿ bir kimse yidi ānasını her yıl omuzuna götürüb ḥacca iledir yine getürür idi.

10.

عِمْلآسْ [ʿimlās] Sürʿat itmek.

عُمْيآنُسْ [ʿümyānüs] Ṣanemün liḫūlān.

ن

عَنْبَسْ [ʿanbes] Arslan ve ibn ṣaʿlebeti.

عُنآبِسْ [ʿünābis] م

عَنآبِسْ [ʿanābis] ج ve sissetün reculin.

عَنسْ [ʿans] Perk deve ve ṭavşancıl ve budaḳ egmek ve devirmek ve bir ḳabīle atasıdur ve ḳız evde ḳarımaḳ.

عُنُوْسْ [ʿunūs] م

عِنآسْ [ʿināās] م ve āyīne.

عُنسْ [ʿuns] Evde ḳarımış ḳızlar.

عُنَّسْ [ʿünnes] م

11.

عَنُوْسْ [ʿanūs] م

عَنَسْ [ʿanas] Her sāʿatde āyīnaya baḳmaḳ

عُنَّيسْ [ʿünneyis] İsmu reculin.

عَنْتَرِيسْ [ʿanterīs] Perk deve ve ulu belā ve zekī kişi.

عِنْفِسْ [ʿinfis] Ḳışacıḳ boylı.

عَنْقَسْ [ʿanḳas] Ḫabīṣ kimse.

عَنْكَسْ [ʿankes] Bir ırmaḳdur.

و

عَوسْ [ʿavs] Gice ṭolanmaḳ ve gezmek ve ʿayāline maʿāşda mużāyaḳa virmek ve kesb idib dürüşmek ve azıḳlandırmaḳ ve güzel żabṭ itmek ve ḳurt yilib yimek nesne aramaḳ.

عوُسْ [ʿuvs] Bir cins ḳoyundur.

عَوَسْ [ʿavas] Gülerken avırdlar içine ṭıḳılı ṭıḳılı virmek.

12.

عَوْبَسْ [ʿavbes] Çoḳ nesne ve bol südli biri deve yidi.

عَوآنِسْ [ʿavānis] Evde oturmış ḳalmış ḳarı ḳızlar.

ي

عَيسْ [ʿays] Erkek menīsi ve deve dişine aşmaḳ.

عِيس [ʿīs] Bozuraḳ aḳ develer.

عَيْطَمُوسْ [ʿayṭamūs] Güzel ʿavrat ya uzun boylı ḳısır ʿavrat ve aʿżāsı tamām ḳız ve deve ḳarı deve.

عِيفَسْ [ʿīfās] Ḳışa nesne.

فصل الغين [Faṣlü'l-ġayn]

غآرِس [ġāris] Fitān dikici.

13.

غآمِسْ [ġāmis] Ṣu dibine ṭalıcı.

ب

غَبسْ [ġabs] Ḳarañuluḳ ve bozuraḳ olan aḳlıḳ ve ḳarañuluḳ olmaḳ.

غَبَسْ [ġabes] م

غُبسْ [ġubs] Boz tüli ḳurtlar.

غُبَيسْ [ġubeys] Ebedi maʿnisine.

ذ

غُذآمِسْ [ġuẕāmis] دٌ bi'l-maġrib.

ر

غَرسْ [ġars] Yire fiṭān dikmek ve dikilen fiṭān ve Medīne'de bir ḳuyudur ḥabibu'l-lāhın enük ṣuyıla yudılar.

غِرآسْ [ġirās] ج ve fiṭān dikecek vaḳt.

غِرسْ [ġirs] Tāze oġlandan sümük gibi aḳan cāri ya yüzlügi ki bir deridür tāze ṭoġan oġlanın ve köşegin yüzini bürimişdür eger anı gidermeseler hemān olur ḳara ḳarġa.

غَرآسْ [ġarās] Müshil şerbet içen kimseniñ içinden çıḳan mühmelāt. [174/b]

1.

غَرِيسْ [ġarīs] Ġarīs ġarīs diyü ṣaġılan dişi ḳoyun ve dikilmiş fiṭān.

غَرآيِسْ [ġarāyis] Henüz dikilmiş fiṭānlar ve tāze bitmiş ḫurmā fiṭānları.

س

غَسّْ [ġass] Şehrlere girib gezmek ve gitmek ve ḫuṭbeyi ʿayblamaḳ ve ṣuya batırmaḳ ve bürümek ve kediyi pis diyü girisine ḳaşdarmaḳ.

غِسْغآسْ [ġisġās] م

غَسُوسْ [ġasūs] Cānu gönülden ḳılınan ṭaʿām.

غُسآسْ [ġusās] Devede bir marażdur.

غُسّْ [ġuss] Żaʿīf kimse ve aṣl yaramaz kimse.

غَسِيسْ [ġasīs] Ṭaṭsız fāsid ḫurmā.

ض

غَضَسْ [ġaḍas] Kişnic otı.

2.

ط

غِطْرِسْ [ġiṭris] Ẓālim mütekebbir kimse.

غِطْرِيسْ [ġiṭrīs] م

غَطآرِسّْ [ġaṭārisün] ج

غَطآرِيسّْ [ġaṭārīsün] م

غِطْرآسْ [ġiṭrās] Kendüzin ulu görmek ve ululanma ve ġażab itmek.

غَطْسْ [ġaṭs] Ṣuya ṭalmaḳ ve ṭaldırmaḳ ve eğilib ṭolu çanaḳdan aġzıla oba oba ṣu icmek ve ölüm ḥālet-i hevāsını gidermek.

غُطَآسْ [ġuṭās] Ṣavaşlara ve çūpluḳlara girib iḳdām idegen er.

غَطَلَّسْ [ġaṭallüs] Ḳurt.

ف

غُفُوسْ [ġufūs] At ölmek.

3.

ل

غَلْسْ [ġals] Ṭañ ḳarañuluġı olmaḳ.

غَلَسْ [ġalas] Gice āḫirinde olan ḳarañuluḳ.

غَلِيسْ [ġalīs] Sücī ve kenger otı.

م

غَمْسْ [ġams] Ṣuya ṭalmaḳ ve ṭaldırmaḳ ve ıldız ġāyib olmaḳ.

غُمُوسْ [ġumūs] م

غَمُوسْ [ġamūs] Yemīn ġamūs öldüreni içeni dünyāda günāha āḫirtde cehennem oduna ṭaldırır ya āḫerin nāḥaḳ yire mālını buldurub aldırırır yalan idigini bulurken ḳaṣdla yalan yire and icmek ile ve katı düşvār eş ve ḥamīl ẓāhir olmamış dişi deve ya ḥamlinde şübhe olunan deve ya iligi ḳara ṣu mıdur ya eyü ilikmidir ki bilinmeyen deve ve içeri işleyen dürtme yiri.

غَمِيسْ [ġamīs] Ḳarañu gice ve ẓulmet ve ẓāhir olmayub bilinmeyen nesne ve maʿnāsı fehm olunan ḳaṣīde ve orman ve gizlenecek yir ve ṣıḳ yiri bürüyen ot ve kücücük ot arasında ṣu aḳacaḳ yircegez.

غُمَيسْ [ġumeys] Bir bürkedir.

غَمَلَّسْ [ġamalles] Ḫabīṣ ve ceri kimse ve ḳurt.

4.

غَمَّآسْ [ġammās] Ṣu ṭalġıcı dinilen ḳuşlar.

غِمْلَآسْ [ġimlās] Deve aġzından çıḳan büyük ṭaġarcıḳ ve yumrı nesne.

و

غَوَآسْ [ġavās] Ṣınġınlıḳ olan gün.

ي

غَيسْ [ġays] Yumşaḳ sac.

غَيْدَآسْ [ġaydās] Ẕeker.

فصل الفاء [Faṣlü’l-fāʾ]

فَأءسْ [fāʾs (bi’l-ḳaṣr)] Balta ve uyan ṭamaġı ve başıñ egse üzerine ṭomalan yiri ve iki yarmaḳ ve baltayıla urmaḳ ve eñse üzerine irişmek ve ṭaʿām yimek ve ġaẕīmin bi’l-Maġrib.

فُؤُسٌ [fūʾüsün] ج

5.

فَآسْ [fās] Maġrib’de bir ulu şehrdür.

فَآرِسْ [fāris] Ata binüb gelen atlu ve muṭlaḳā ṭavara binici kimesne ve arslan

ve bir memleketdür Acemistān dinür ve Acem.

فَاطُوْسْ [Fāṭūs] Bir ᶜaẕīm balıḳdur gemileri pāreler ḳaçan gemi ḳıyısına ḥayż bizini aṣa ḳoṣalar hemān andan ḫalāṣ olurlar andan ġayrīden hic çare bulamazlar.

فَاعُوْسْ [fāᶜūs] Büyük ilan ve ulu belā ve ẕeker başları ve ṭaġ geyigi ve aġır yaşlı ṭavar ve ṣu içecek kerez.

فَاقُوْسْ [fāḳūs] ہ bi-Mıṣra.

فَانُوْسْ [Fānūs] Ḳovcı nemmām maᶜnisine ve şamiᶜdān ve ḳandīl ve ḳalb.

ج

فَجسْ [facs] Ululanmaḳ ve kendüyi ulu görmek ve ḳahr itmek ve şerr dürtmek.

ح

فَحسْ [faḥs] Dileme ve aġızıla nesne almaḳ ve dāneyi ovub ḳabın çıḳarmaḳ.

د

فُدسْ [füds] Örümcek.

6.

فُدَاسْ [füdās] ج

فَدَوْكَسْ [fedavkes] Arslan ve perk er ve ismu reculin.

ر

فِرْدَوْسْ [firdevs] Dürli dürli güzel otlar biten dereler ve cemīᶜ yimişi envāᶜī ile cāmiᶜ olan bāġçe ve giñiş bāġçe.

فَرَادِيسْ [ferādisün] ج ve ع ḳurbe dımşḳ.

فُرْدُوسْ [fürdūs] Ḳonuḳ öñüne ṣafā geldin diyü ḳonulan ḥażarca ṭaᶜām.

فُرَادِسْ [fürādis] Yumrı kemükli er.

فِرْدَاسْ [firdās] Giñiş olmaḳ.

فَرَسْ [feres] At ve ع ve bir ᶜacem şehridür.

فُرُوسٌ [fürūsün] ج

7.

فَرُوسْ [ferūs] Arslan.

فَرَّاسْ [ferrās] م

فِرَاسْ [firās] Benᵓu firās ḳabīletün min ibn ġanem bin mālik bi'n-naż ve ebū firās künyetü'l-ferazdaḳ ve'l-esadi ve rabiᶜatu bin kaᶜb bin mālik ve ibn yaḥya el hamādanni. (Ferazdakın rakabları.)

فَرسْ [fers] Pāreleyib öldürmek ve boynın ṭaşıla döğmek ve boynın ṣımaḳ ve uvatmaḳ ve bil bükülmek ve dāyim ḳara ḫurmā yimek ve at güdmek ve atcılıḳ itmek ve fikr ḳullanmaḳ.

فَرِيسْ [farīs] Öldürülen kimse ve aġacdan ḥalḳa çenber.

فِرسْ [firs] Bir cins acı otdur.

فَرَاسْ [ferās] Ḳara ḫurmā.

فِرْنَاسْ [firnās] Beğler beği ve alay beği ve arslan ve ḳatı bahādır kimse ve recul.

فُرَانِسْ [fürānis] Arslan.

فُرسْ [fūrs] Acemler.

فِرْسِيسْ [firsīs] İki köydür Mısr'da.

8.

فِرْنِسْ [firnīs] Ḥalḳa çenber.

فِرْطِسْ [firṭis] Ḫınzır yir.

فِرْطَآسْ [firṭāṣ] Ḫınzīr burnını söveltmek ya ẕekerini uzatmaḳ ve yaṣṣı inli nesne.

فَرَآطِسْ [ferāṭīs] Yumrı ẕeker başları ve ḫızīr ḳalanları.

فَرْطَسْ [ferṭas] ة bi-Baġdād.

س

فَسّ [fess] Żaᶜīf olmaḳ.

فَسّآسْ [fessās] Yañṣılayıcı.

فَسِيسْ [fesīs] Żaᶜīf ᶜaḳllı ya żaᶜīf bedenlü er.

فُسُسْ [füsüs] ج

9.

فَسْفَآسْ [fesfāṣ] Ġāyetile aḥmaḳ ḥarīf ve ḳatı çönge ḳılıc ve çirkin ḳoḳulu bir otdur.

فُسَآفِسْ [füsāfis] Kene ḳadar bir böcedür ve ḳatı çirkin ḳoḳar.

ط

فُطْرُسْ [fuṭrüs] İsmu reculin ve bir ırmaḳdur nābulsdan aḳar.

فُطْسٌ [füṭsün] Cemᶜu'l-efṭasi.

فَطسْ [faṭs] Mersīn yimişi ve burun yeplez olmaḳ ve ölmek ve sözi yüzüne söylemek ve demür yaṣṣılamaḳ.

فَطَسْ [faṭas] Burun yeplezlıġı.

فُطُوسْ [füṭūs] Ölmek.

فِطِّيسْ [fiṭṭīs] Ġāyet ile büyük çekic.

ع

فَعسْ [faᶜs] İki yarmaḳ.

ق

فَقسْ [faḳs] Ölmek ve yumurda ṣımaḳ ve içini çıḳarmaḳ ve yiydin itmek ve öldürmek ve ve kılına yapışıb aşaġa çekmek ve menᶜ itmek ve redd itmek ve döndürmek.

10.

فُقُوسْ [füḳūs] م

فَقُّوسْ [feḳḳūs] Ḳayışı ḳarpuz.

فُقَآسْ [füḳās] Mefāṣılda olan maraż ve aġrı.

فُقَيسْ [füḳays] İsmu reculin.

فَقْعَسْ [faḳᶜas] Bir ḳabīle atasıdur.

ل

فَلسْ [fels] Bir manḳur ve pul ve balıḳ pulı ve boġaz öñüği ucı.

فُلُوسٌ [fülūsün] ج ve ḫıyar şenbe içi.

فَلَّآسْ [fellās] Manḳūr ṣatıcı.

فِلسْ [fils] Ṭayy ḳabīlesi ṣanemidur.

فَلَسْ [feles] Ber-murād olımamaḳ ve yoḫsūlluḳ.

11.

فَلْحَسْ [felḥas] Ḥarīs kimse ve kelb ve ḳoca ayu ve ḥalḳın ṭaᶜāmı yidigi vaḳti gözleyib ṭarb çıḳa gelen kimse ve bir kimseydi ġaza mālından kendüye ḥiṣṣesini virdikleri vaḳtin bi rḥiṣṣe ᶜavratına ve bir ḥiṣṣe devesine ister idi ḍarb-ı meṣelde fulānun esᵓelü min felḥas dirler.

فِلْحَآسْ [filḥās] Çirkin yüzli kimse.

فِلْطاسْ [filṭās] Degirmice ẕeker başı.

فِلْطَوسْ [filṭavs] م

فَلْطِسْ / فِلْطِسْ (معاً) [filṭīs/ felṭīs] م

فَلَنْقَسْ [felenḳas] Azādlı ḳul oġlı ya atası anası ᶜArabi ebeleri cāriye olan kimse ve yaramaz baḫīl er.

فَلْقَسْ [felḳas] Yaramaz baḫīl kimse.

ن

فَنْجَلِسْ [fenceliīs] Büyük ẕeker başı.

فِنْدَاسْ [findās] Ḳatı yilmek.

12.

فَنَائِسٌ [fenāʾīsün] Cemᶜu fānūs.

فَنَسْ [fens] Ḳatı faḳīrlıḳ.

فِنْطِسْ [finṭīs] Ẕeker ve anasından ṭoġaldan yaramaz olan er ve yaṣṣı burunlu er ve ucı yeplze delükleri giñiş burun.

فَنَاطِسٌ [fenāṭīsün] ج

فِنْطَاسْ [finṭās] Gemide ṣızındıları irkilen yir ki aña soluḳ dirler ve varil ve çömçe.

فَنْطَلِسْ [fenṭalīs] Yumrı ẕeker başı.

و

فَوَارِسْ [fevāris] Ata binib gelenler ve Dehnā'da ḳumdan ṭaġlardur.

ه

فِهْرِسْ [fihris] Kitāb ḳānūnı ve aṣl ve bir yire yazılan bāblar ve kitābları ve faṣılları.

فَهَارِسْ [fehārisün] ج

فِهْرَاسْ [fihrās] Ḳānūnı ve bāblarını bir yire yazmaḳ.

فَهَيَّسْ [feheyyes] İsmu reculin.

13.

ي

فَيْحَسْ [feyḥas] Ṣalınıraḳ yörüyen kimse.

فَيْدَسْ [faydes] Gemiciler ṣu ḳoyub götürdügi ve ril ve büyük desti.

فصل القاف [Faṣlü'l-ḳāf]

قَابِسْ [ḳābis] دٌ bi'l-Maġrib ve od şuᶜlesi alub giden kimse.

قَابُوسْ [ḳābūs] Güzel beñizli yüzi güzel er ve cümle ᶜAraba pādişāh olan Kāvūs dinilen er ve yabān gögercini ve gövlek.

قَادِسْ [ḳādis] Ġāyet büyük gemi ve Cezīratün bi'l-Ündülüsi ve ḳaṣabbetün bi-Herāt.

قَارِسْ [ḳāris] Ġāyet ile olan ṣovuḳ ve ḳatı ṣovuḳ nesne ve ḳadīm nesne.

قَاطُوسْ [ḳāṭūs] Bir şōm cānavardur.

قَاقِيسْ [ḳāḳīs] İbnu ṣaᶜṣaᶜat muḥaddiṣün. [175/a]

1.

قَالِسْ [ḳālis] Ḳuşmaġ içün öğüyüci ve ᶜ

قَامِسْ [ḳāmis] Ṣuya ṭalmaġıla faḫr idici.

قَامُوسْ [ḳāmūs] ᶜAẓīm deryā ya deñizin deriñ yiri ya orta yiri.

ب

قَبسْ [ḳabs] Muᶜẓem yanar aşdan bir pāre od almaḳ ve deve ḳalḳub tizcek yüğürmek.

قِبسْ [ḳibs] Aṣl.

قَبَسْ [ḳabes] Vāfir yanan ateşden alınan şuᶜleli od pāresi meṯelā yanar çıra gibi.

قَبِسْ [ḳabis] Tiz ḳalḳub yüğüren deve.

قَبيِسْ [ḳabīs] م

قُبَيسْ [ḳubeys] Ebū ḳūbeys'dur istiᶜmāli bir ṭaġdur kaᶜbe'de.

قُبْرُسْ [ḳubrus] Bāḳırıñ ġāyet ḫāṣı ve altunuñ eyüsi ve ḳıbrız aṭası.

د

قَدسْ [ḳads] عٌ

2.

قُداحِسْ [ḳudāḥis] Bahādır ve ḫulḳı yaramaz kimse ve arslan.

قُدسْ [ḳuds] Pāḳlık ve pāk olmaḳlıḳ ve Necd'de bir ulu ṭaġdur ve Ḳudis mübārek şehri ve Cebrāʾīl r.a.

قُدُسْ [ḳudus] م

قُداسْ [ḳudās] Aḳ gümüşden düzülen ṭob ki ᶜavratlar ṭaḳınurlar ve ismu muḥaddiṯin ve ḥavżda oluḳdan üzerine ṣu inib ṭoḳunan ṭaş ya ṣu bölünecek ṭaş ve ulu şeref.

قُدَسْ [ḳudes] Küccük çanaḳ.

قَديِسْ [ḳadīs] Süd.

قَدَسْ [ḳades] Ḥammām ṭası ve içecek ṭas ve دٌ ḳurbe ḥımṣ.

قَدّاسْ [ḳaddās] Oluḳ ṣuyı üzerine inen ṭaş.

قَدّوُسْ [ḳaddus] Pāk nesne ve pāk kimse ve mübārek kimse.

قُدّوُسْ [ḳuddūs] م

3.

قَدوُسْ [ḳadūs] Ḳılıcıla muḳdim olan er.

قُدْموُسْ [ḳudmūs] Ḳadīm nesne ve ulu yumrı pādişāh ve büyük deve.

قَدامِيسُ [ḳadāmīsün] ج

ر

قَرَبوُسْ / قَرْبوُسْ (معاً) [ḳarabūs/ ḳarbūs] Eyerin öñ ḳaşı ya ard ḳaşı.

قَرابِيسُ [ḳarābīsün] ج

قُرْدوُسْ [ḳurdūs] Azd'dan ya Ḳay'dan ḳabīle atasıdur.

قَرادِيسُ [ḳarādīsün] Bir derbenddür.

قِرْداسْ [ḳirdās] Perk baġlamaḳ ve emcege çıġırmaḳ ve perklik.

قَرسْ [ḳars] Ziyāde ṣovuḳluḳ ve ṣovuḳ nesne ve ḳırcı ve yavuz ḳıraġu ve ṣovuñub buz olmaḳ ve ṣovuḳ ziyāde olmaḳ.

4.

قَرِيسْ [ḳarīs] م ve ḳadīm nesne ve balıḳ çintisi ki ṣoġanıla sirkeyile bişirib ṭoñdururlar ve muṭlaḳā çinti.

قَرَسْ [ḳaras] Buz ve cāmid nesne.

قِرسْ [ḳırs] Uşaḳ uyaz.

قَراسْ [ḳarās] Ṣovuḳ ṭaġlar.

قِراسْ [ḳirās] İsmu şāᶜir.

قَرْطَسْ [ḳarṭas] Kāġıd ve ٌه bi-Mıṣr.

قِرْطَسْ [ḳirṭas] م ve buġday eñli deve ve uzun boylı ḳız ve yaṣṣı yüzli nesne ve genc dişi deve ve nişāna dikilen deri ve Mıṣr'dan gelür bir cins bürdedür.

قُرْطآسْ / قَرْطآسْ / قِرْطآسْ (مثلثا) [ḳirṭās/ ḳarṭās/ ḳurṭās] م ve atıb kāġıda ṭoḳunmaḳ.

قَرآطِيسٌ [ḳarāṭīsün] ج

قِرْعَوسْ [ḳirʿavs] Çatal hörgücli deve.

5.

قُرْعُوسْ [ḳurʿūs] م

قِرْقِسْ [ḳirḳis] Uşaḳ uyaz.

قَرَقُوسْ [ḳaraḳūs] Ṭazlaḳ perk ḳalıñ yir ve üzerinde acı ṣu irkilen gerek yir.

قِرْقآسْ [ḳirḳās] Kelbe çaġırıb ḳıġırmaḳ.

قُرْقُوسْ [ḳurḳūs] Kelbe ve oġlaġa çaġırıldıġı vaḳtin dinen söz.

قَرْمَسْ [ḳarmes] دٌ bi'l-Ündülüs.

قُرْنآسْ [ḳurnās] Ṭaġ burnı ve kemükleri ṭaşıra çıḳıb çanḳal deve ve bedrik ya keleterciği.

قِرْنآسْ [ḳirnās] م ve ṭoġan gözüni inneyile iplik ile dikmek ve ḫōraz tüyin ürperib gidi virmek.

قِرْنِسْ [ḳirnis] م

6.

قَرآنِيسٌ [ḳaranīsün] Siylik evveli ve silindisi köpügi.

س

قَسْ / قِسْ / قُسْ (مثلثا) [ḳass/ ḳiss/ ḳuss] Tetebbuʿ ve tecessüs idüb görmek ve ṭaleb itmek ve nemīme ve deve den ayrıdlaşmayan kimse ve Naṣrāni'ler keşīşi ve ḳıraġu ve eyice deve gütmek ve ٌغ ve Hind deryāsı kenārı ve dımışḳ'da bir kelīmedur ve çirkin sözile iẕām itmek ve kemük etini kemirmek ve iliğini çıḳarmaḳ ve deve yaluñuz otlamaḳ.

قُسُوسْ [ḳutūs] ج

قِسِيسْ [ḳisīs] Keşīş.

قِسْقآسْ [ḳiskās] Kelbi ḳıġırmaḳ ve kemük iliğin çıḳarmaḳ ve sürʿāt itmek ve ḥareket itdirmek.

قَسُوسْ [ḳasūs] Yaluñuz otlayıb yörüyen deve ve ṭaralan ve ḫulḳ yaramaz olan ʿavrat ve südi çekilen deve.

قُسٌّ [ḳuss] İbnu sāʿīd.

قَسآسْ [ḳasās] İsmu şāʿirin.

7.

قُسآسْ [ḳusās] Ermeniyye'de bir demür maʿdenidür ve benī nemr ṭaġıdur.

قَسْقَسْ [ḳasḳas] Arslan.

قَسْقآسْ [ḳaskās] م ve seriʿ nesne ve ṭoġrı ḳulaġızlıḳ iden ḳulaġız ve ṣovuḳ şiddeti ve aclıḳ şiddeti ve ḫāṣ ḳoġa ipi ve çöngelmiş ḳılıc ve ziyāde ḳarañu gice ve gitmesi müşkil gice ve kereviz gibi bir otdur.

قَسآقِسٌ [ḳasāḳisün] Arslan ve ḥareketler.

قُسْقُسْ [ḳusḳus] ᶜĀḳil kimseler.

قِسّيسْ [ḳissīs] Naṣārā keşīşi.

قُسْطآسْ / قِسْطآسْ (معاً) [ḳisṭās/ ḳusṭās] Terāzu ya rast olan terāzu.

قَسْطَنآسْ / قُسْطَنآسْ (معاً) [ḳusṭanās/ ḳasṭanās] ᶜAbūr sürtecek ṭaş ve bir cins aġacdur.

8.

قُسْطَنَسْ [ḳusṭanas] م

ص

قِسْطآسْ / قُسْطآسْ (معاً) [ḳusṭās/ ḳisṭās] Terāzu ya rāst olan terāzu.

ط

قَطْرَبوُسْ [ḳatrabūs] Yavuz ḍarb uran ᶜaḳreb ve yürgen deve ya perk deve.

ع

قَعسْ [ḳaᶜs] Çirkin ḳoḳar ṭopraḳ ve gögüs ṭaşıra ṭomalmaḳ.

قَعَسْ [ḳaᶜas] Arḳa bükriligi ile gögüs ṭaşıra ṭomalıclıġı.

قَعْوَسْ [ḳaᶜves] Ḳatı ḳoca kimse.

قِعآسْ [ḳiᶜās] Bir ṭaġdur.

قُعآسْ [ḳuᶜās] Çoḳ yimekden ḳoyunda olur bir marażdır öldürür.

9.

قَعوُسْ [ḳaᶜūd] Meẕmūme bir ᶜavrat laġabıdur.

قُعَيْسِيسْ [ḳuᶜaysīs] İsmu reculin.

ف

قَفسْ [ḳafs] Ölmek ve geyügün dört ayaġın bağlamaḳ ve ṣaçına yapışmaḳ ve ġażabıla ḳobarmaġa yapışmaḳ ve burun ucı ḳaba olmaḳ.

قُفوُسْ [ḳufūs] م

قَفآسْ [ḳafās] Yaramaz bed aṣl ᶜavrat.

قُفسْ [ḳufs] Germān'da bir ṭayīfedir.

ل

قِلْحآسْ [ḳilḥās] Çirkin yüzli er.

قَلسْ [ḳals] Ḳuṣacaġı gelib öğümek ya birez ḳuṣmaḳ ve bölkimek ve ḳalansiva geymek.

قُلوُسْ [ḳulūs] Yoġun belemer urġanları ve civalar.

10.

قَلَسْ [ḳalas] Yoġun belemer urġanı ve ağız ṭolusı ḳuṣmaḳ ya daḫı az olan ḳuṣaḳ ve ġınāyıla raḳṣ itmek ve eyü ırılmaḳ ve çoḳ ḫurmā sücisi icmek ve öğümek ve bölkimek.

قَلّآسْ [ḳallās] Ṭaşıra bölkiyib talāẕ atan deñiz.

قَلوُسْ [ḳalūs] ةٌ ḳurbe errayyi.

قَلآسْ [ḳalās] Ḳalansivalar.

قَلآنِسْ [ḳalānis] م

قَلآنيسُ [ḳalānisün] م

قُلْقآسْ [ḳulḳās] Yinür bir ot kökidür Mıṣr'da.

قَلَمَّسْ [ḳalammes] Çoḳ şulu deñiz ve ḳuyu ve çoḳ ḫayrlı cevmerd er ve seyyid ᶜaẓīm er ve deriñ fikrli ve nesᵓ-i iḥdāṯ iden recul.

قَلَهْبَسْ [ḳalahbes] Yaşlı yabān eşegi ve ẕeker başı.

قُلَّيسْ [ḳulleys] Ebreheniñ ṣanᶜade ḳaᶜbe olsun ḫalḳı ḳaᶜbeyi ḳoyub bunı kaᶜbe idinsün diyü yapdırdıġı kelīsedür bināsı yüce oldıġçün Ḳuyyes diyü ad virildi Ebrehemeyn pādişāhı idi ve Ḥabeş pādişāhı aṣḥama iẕnile ᶜAraba nisbet idib ḳullesi Yemen ḫalḳna yapdırdı ol belḳīsın köşkünde olan ḳıymetli ṭaşlar ve mermerleri ve müşabbaḳ ṭaşları anda cemᶜ itmekle ve içinde altun ve gümüşden pūtlar dikti ve fīl kemüginden mifberler ve kürsiler oturddı binā tamām olucaḳ bir ᶜArab kişisi giceyile ḫufyete gelüb bunuñ içine ṣıçdı ṣabāḥın Ebrehe bunı göricek kaᶜbeyi ḥāşā ḫarāb itmege and icdi bi’l-Āḫer aşkerile varıcaḳ Ḥaḳ cella ve ᶜalā ḳuşlar ile cehennemde bişmiş ṭaş olmış balçıḳdan ṭaşlar gönderib anları ḳırdı tafṣīli sūreᵓ fīlde görüle ṣoñra Ḥabeş ṭayifesi ṭaġıldı kelīsenin çevresi ḥuyyatu ve ᶜaḳārib ve yırtıcı cānavarlar yatağı oldı bir kimse anuñ bir ṭaşını varıb alamadı ṭa Ebū el ᶜAbbāsi Seffāḥ zamānına dek andan Ebu el ᶜAbbās pādişāh behādırlar gönderib yıḳdırıb çoḳ māl eline girdi *(kezāfi ḥayāt el ḥayvān.).*

11.

قَلَهْمَسْ [ḳalahmes] Dırnaklıca kücücük nesne.

م

قَمسْ [ḳams] Ṣuya ṭalmaḳ ya dibine ṭalmaḳ ve ṭaldırmaḳ ve ṭalḳıclıḳda ġālib olmaḳ ve ḳarında oġlan deprenmek ya depinmek.

قُمُوسْ [ḳumūs] م

قَمُوسْ [ḳamūs] Ṣuyı derin ḳuyu.

قِماسْ [ḳimās] Ṣu dibine ṭalmaḳlıḳ.

قُمَّسْ [ḳummas] Şerīf kişi.

قِمّيسْ [ḳimmīs] Deñiz.

قَماميسٌ [ḳamāmisün] ج

ن

قَنْبَسْ [ḳanbes] ᶜAvrat ismidür.

12.

قِنْداسْ [ḳindās] Maᶜṣiyetden tevbe itmek ve musāfirete gitmek.

قُنْدُسْ [ḳundus] Ḳunduz.

قَنسْ [ḳans] Aṣl ve az ḳuşmaḳ.

قُنُوسٌ [ḳunūsün] ج ve baş depeleri.

قِنسْ [ḳins] Baş depesi.

قَنَسْ [ḳanas] Endūz aġacı ve azacıḳ ḳusma.

قَنْطَرِيسْ [ḳanṭarīs] Büyük ṣıçan ve büyük perk deve.

قِنْعاسْ [ḳinᶜās] Büyük deve ve büyük perk er ve boyun ḳıṣa yoġun olmaḳlıḳ.

قَناعِيسٌ [ḳanāᶜīsün] ج

قُناعِسْ [ḳunāᶜis] Yoġun boyunlı.

13.

قَنآعِسٌ [ḳanāᶜīsün] ج

قَنْقَرِيسْ [ḳanḳarīs] Yapraḳ ṣarması.

و

قُوُرِسْ [ḳūris] Ḥaleb yöresinde ḫarāb olmış bir ḳaṣabadur.

قَوْعَسْ [ḳavᶜas] Arḳası perk boynı yoġun kimse.

قَوْمَسْ [ḳavmes] Pādişāh ve deñizin deriñ yiri.

قَوآمِسْ [ḳavāmis] Ulu belālar.

قُومَسْ [ḳūmes] Bir iḳlīmdur.

قَوْنَسْ [ḳavnes] Baş depesi ve tavulġa ṭorusı ve at eñsesi kemügi ve ulu yol.

قَوآنِسْ [ḳavānis] ج

قَوْنوُسْ [ḳavnūs] قَوْنَسْ maᶜnisine.

[175/b]

1.

قَوسْ [ḳavs] Yay ve arşūn ve ḫurmā yıġını dibinde ḳalan ḫurmā ve gökde bir burcdur ve ileri gecmek ve bil bükri olmaḳ ve at ḳoşmaḳ.

قُوَيسْ [ḳuveys] Yaycaġaz ve muḫālefet itmişken yine saña eğilen kimse.

قُوسْ [ḳūs] Keşīşḫāne ve avcı kümesi ve kelbe çıḫ dimek ve bir deredür.

قَوَسْ [ḳaves] Bil bükriligi ve eğriliği ve ۀ ḳurbe vāsiṭ.

قَوِسْ [ḳavis] Düşvār olan zamān.

قَوّآسْ [ḳavvās] Yaycı.

قُوقِيسْ [ḳūḳīs] Hindistānda olur bir ḳuşdur yuvasına odunlar cemᶜ ider daḫı biñ yaşına giricek erkek dişisiniñ burnuna burnını süre süre bir od ẓāhir olur ikisi daḫı yanar kül olur Ḥaḳ celle ve ᶜalā külinden bir ḳurdcaġaz yaradır giderek ḳanadlanıb ḳuş olur ol daḫı yuḳarı ki uslūb üzerine devri sürer.

ه

قَهْبَلَسْ [ḳahbeles] Ẕeker ya yoġun ẕeker ve bit yavşaġı ve yumrı ᶜavrat ve bozuraḳ aḳ nesne.

قَهْوَسْ [ḳahves] Uzun nesne ve ḳum beriyyesinde ḫāṣl olan geyik ve yoġun boynuzlı geyik ve uzun recül ve ismu reculin ve bir erkek deve adıdur.

قِهْوآسْ [ḳihvās] Sürᶜat itmek ve bükülüb yörümek.

ي

2.

قَيْدآسْ [ḳaydās] Pāk kimse ve ismu reculin.

قَيْنَسْ [ḳaynes] Ḫas öküz.

قَيْسْ [ḳays] At ḳoşmaḳ ve āḫare göre oranlamaḳ ve taşmılamaḳ ve babası gitdigi yola gitmek ve taḳdir itmek ve ibn ᶜaylān Ebū ḳabīlesi ve faḫrla ṣalını yörümek ve şiddet ve ẕeker ve aclıḳ ve bir ḳaṣabadur Mıṣr'da ve bir atadur ᶜammān deryāsında.

قِيآسْ [ḳiyās] Yaylar ve taşımlamaḳ ve taşım ve endāze.

قَيّآسْ [ḳayyās] Ḳoşı atını ṣalan kimse.

قِيسْ [ḳīs] Süñü miḳdārı nesne ve miḳdār ve heykel.

فصل الكاف [Faṣlü’l-kāf]

كَاءسْ [kaᵓs (bi’l-ḳaṣr)] Şarāb içecek ḳab ve ḳadeḥ ya ṭolu olan ḳadeḥ ve şarāb.

كُؤُسْ [küᵓūs] ج

3.

كَابِسْ [kābis] ᶜĀdette muḫālif gelen kimse ve dürük yüzli ve ism-i tābiyiᶜᶜ yuşebbetün bir resulullah ṣallahi aleyhi vessellam.

كَابُوسْ [kābūs] Uyḳuda adımı başan aġır ki aña aġır başmış dirler anuñile kişi ḳımıldamaġa ḳādir olımaz ve bir cins cimāᶜdur.

كَادِسْ [kādis] Fāl ṭutulan nesne ve ardından gelen geyik.

كَاسْ [kās] كَاءسْ maᶜnisine.

كَايِسْ [kāyis] Ẕerāfetde ġalebe idici.

ب

كَبسْ [kebs] Ṭopraġıla ḳuyuyı ve arġı ṭoldurub yummaḳ ve başını ḳaftānı içine ṣoḳmaḳ ve ḳoymaḳ ve ava hucūm itmek ve iḥtiyāṭ itmek ve bir kerre cimāᶜ itmek.

كِبسْ [kibs] Ḳuyuya ṭoldırılan ṭopraḳ ve büyük baş ve şōl balçıḳdan yapılan ev ve aṣl ve ṭaġ dibinde olan maġāra.

كُبَاسْ [kübās] Yoġun ẕeker ve büyük baş iki nesne ve başını ḳaftānına ṣoḳub uyuyan kimse.

كَبِيسْ [kebīs] Bir cins ḫumādır ve içi ṭıbıla ṭolu olan bezek.

كُبَيسْ [kübeys] ġ

كُبَّسْ [kübbes] Perk ṭaşdan olan ṭaġlar.

4.

د

كَدسْ [keds] Arkası yükli kişi seğirtmek ve ḥayvān aġsırmaḳ ve yire urmaḳ ve ḫırmān yıġmaḳ ve ḳar yıġmaḳ.

كُدَاسْ [küdās] م ve yıġılmış ḳar.

كُدسْ [küds] Yıġılmış ḫırman.

كُدَّاسْ [küddās] م

ر

كِرْبَاسْ [kirbās] Aḳ pamıḳ bizi.

كَرَابِيسْ [kerābīs] ج

كِرْدَاسْ [kirdās] Atları bir yire toparlayıb cemᶜ itmek ve perk bağlamaḳ ve uşaḳ adımlayı yörümek ve elini ayaġını bir yire getürüb bağlamaḳ ve yavız sürmek.

كُرْدُوسْ (صح) [kürdūs] Kemük başı ve dirsek ve diz kemügi başı ve ᶜużv.

كَرَادِيسُ [kerādisün] ج

كَرْدَسْ [kerdes] ġ

5.

كَرسْ [kers] Başı aşaġa içeri ṣarḳmaḳ.

كِرسْ [kirs] Bir yire yaḳıncaḳ yapılmış ṣıḳ evler ve kirec ve alçu ve lögün ve ṭop olmış deve boḳı ve sidigi ve boġmaḳ ayaġı ve kīr pas oġlaḳ ḳaşaġı.

كَرَوَّسْ [keravves] Büyük başlı ādam ve arslan ve büyük ṭabānlu deve.

كُرآسْ [kürās] İncü dizileri.

كَرآرِيسْ [kerārīs] Bir cüz kāġıd.

كِرْنآسْ [kirnās] Yuḳarı ki ṭamdan dik aşaġa yapılmış ḫalā.

كِرْيآسْ [kiryās] م

كَرَفُسْ [kerefüs] Kerevüz otı.

كُرْفُسْ [kürfüs] Pamıḳ.

كِرْفآسْ [kirfās] Ayaḳ bağıla yörümek ve ayaḳ bağını ṭaraltmaḳ.

6.

كِرْكآسْ [kirkās] Giri döndürmek.

س

كَسّْ [kess] Ġāyet perk döğmek ve uşatmaḳ.

كِسْكآسْ [kiskās] م

كِسّْ [kiss] دٌ ḳurbe Semerḳand ve دٌ bi kermʾān.

كُسّْ [küss] ʿAvrat ferci.

كُسُوسْ [küsūs] Pārelanmış etmek.

كَسِيسْ [kesīs] Ḫurmā sücīsi ve yumşaḳ dökülmiş ḳuru et ve pārelanmış etmek.

كَسْكآسْ [keskās] Ḳışacıḳ yoġunca nesne.

كُسْكُسْ [küsküs] Maġrib'de bişer bir cins ṭaʿāmdur.

كَسَسْ [keses] Diş ḳışalığı ya uşaḳlığı ya etine berāber silik olması.

7.

ع

كَعسْ [kaʿs] El ayaḳ süñüğiniñ iriceleri ve paça kemücekleri.

كِعآسٌ [kiʿāsün] ج

ف

كَفَسْ [kefes] Bögrilik.

كِفآسْ [kifās] Usta ḳaftān ve bağırdaḳ.

كَاسْ [kas] Aḳcılıraḳ olmaḳ.

كِلسْ [kils] Kirec ve alçı ve lögün.

كَلّآسْ [kellās] Keskin nesne ve lögünci.

كِلْمآسْ [kilmās] Bir yire gitmek.

كِلْهآسْ [kilhās] Ḳorḳmaḳ ve iş üzerine düşüb dinmek ve ṣavaşda yüz be yüz olmaḳ ve ḥamle itmek ve bükülüb yörümek.

م

8.

كَمسْ [kems] Yüzin burtarmaḳ.

كُمُوسْ [kümūs] Dürük yüzli.

ن

كُنْدُسْ [kündüs] Ṣaḳṣıġān ve içi ṣarı ṭaşı ḳara gökdür.

كَنسْ [kens] Geyik inine girmek ve gizlenmek ve içine süpürmek.

كُنآسْ [künās] Orman içinde olan geyik yataġı ve gizlenecek yiri ve غٌ

كُنسٌ [künsün] ج

كُنُسٌ [künüsün] م

كُنَّسٌ [künnesün] حُنَّسٌ maʿnisindür ve gizlenen geyikler ve melekler ve yabān ṣıġırları.

كَنَسْ [kenes] Süpürülmeklik.

كَنّآسْ [kennās] Ev içini süpürgen kimse.

كَنآيِسْ [kenāyis] Yahūdī'ler Naṣrānī'ler ya ḳara kāfirler kelīseleri.

و

9.

كَوسْ [kavs] Bir ayaġı siñirlenmiş ṭavar üc ayaḳ ile yörümeklik ve ilan ḳıvrılmaḳ ve yire urmaḳ ve cimāʿda dürtmek ve reʾis māl żāyiʿ olmaḳ ya noḳṣān itmek ve noḳṣān itdirmek ve gic yörümek ve yil avāzesi.

كُوسْ [kūs] Ṭavıl ve dülger nişānkeşi ve uzun otlı pāreler ve ḳatı yıġılmış ḳumlar.

كَوآبِسْ [kevābis] Öñe eğri olan burunlar.

كَوآدِسْ [kevādis] Fāl ṭutulan nesneler.

ه

كَهْمَسْ [kehmes] Arslan ve çirkin yüzli kimse ve büyük hörgücli deve ve ism-i ṣaḥābet'il- hilālli.

كِهْماَسْ [kihmās] Apışın arası ṭar olmaḳ.

ي

كَيسْ [keys] Zekīlik ve zīreklik ve cimāʿ itmek ve ṭıbb ve cūd ve ʿaḳl ve zekīlikde ġālib olmaḳ ve ʿaḳl ḳullanmaḳ.

كِيسْ [kīs] Aḳce kesesi ve oġlan yataġı ki ḳarın içindedür.

كَيّسْ [keyyīs] Aḳın ve zīrek er ve ẓarīf er ve ism-i muḥaddiṣin.

كَيْموُسْ [keymūs] Ḳarışdırmaḳ.

كِيَآسُنْ [kiʾyāsün] Cemʿu kaʾsin

10.

فصل اللام [Faṣlü'l-lām]

لآبِسْ [lābis] Geyecek geyici ve ḳarışıcı ve bāṭının bilici.

لآحِسْ [lāḥis] Dilile yalayıcı kimse ve ḳaḥṭlıḳ yil.

لآحوُسْ [lāḥūs] Şōm nesne.

لآقِسْ [lāḳis] Uyuz marāżı ve şeyṭān.

لآمِسْ [lāmis] Yapışıcı ve zinā içün yapışıcı.

لآئِسْ [lāʾis] Yimege ṭatlu arayıcı.

لئوُسْ [leʾūs] Dadacaḳ nesne.

لآووُسْ [lāvūs] Bir marażdur ve ādamıñ necisini aġzından getürür baġarsıḳları münḥarif olmaġıla.

ب

11.

لَبسْ [lebs] Ḳarış muruş olmaḳ ve ḳarışdırmaḳ ve şübhelenmek ve ḳarışıḳlıḳ ve ḥaḳḳı örtmek.

لُبسْ [lübs] Ḳaftān geymek ve bir ʿavratıla niçe zamān geçinmek ve bir ṭāyīfeyile niçe zamān ʿömr sürmek ve yigitlik çaġını anuñile geçirmek ve şübhe.

لِباَسْ [libās] Geyecek nesne ve zevc ve zevce ve iḫtilāṭ ve içtimāʿ ve īmān ve ḥayā ve setr-i ʿavrat ve aclıḳ iḫāṭa ḳılması.

لَبوُسْ [lebūs] م ve demürden zirih.

لِبسْ [libs] م ve bir cins libās ve baş kemügini bürüyen zārcaġaz.

لَبِيسْ [lebīs] Çoḳ geyilmiş yıpraḳ ḳaftān ve miṣl ve neẓīr ve yapraḳ ṣarması.

لَبّآسْ [lebbās] Çoḳ libāslı kimse.

ح

لَحسْ [laḥs] Dilile yalamaḳ ve güve yüñ yimek çekirge ot yimek ve ṭavar otı yalayub yimek.

لَحوُسْ [leḥūs] Ṭatlu bulaşıġını yalayan nesne sinek gibi.

لَحْوَسْ [laḥvas] Ḥarīṣ recül.

12.

د

لَدسْ [leds] Nesne atmaḳ ve dilile yalamaḳ ve elile urmaḳ ve süst ṭoġan köşek.

لَدِيسْ [ladīs] Semiz kimse.

س

لَسّْ [less] Dilile yalamaḳ ve ṭaᶜām yimek ve ṭavar öñ dişile ot ḳoparmaḳ.

لُسآسْ [lüsās] Gücüle ṭavar aġzına gelen uşaḳ ot ve lisānü’ṣ-ṣevr otı.

لَسِيسْ [lesīs] Yemen’de bir ḥisārdur.

لُسُسْ [lüsüs] Üstād ḥammāllar.

لِسْلآسْ [lislās] Kesilmiş hörgüc.

لِسْلِسْ [lislis] م

ط

لَطسْ [laṭs] Bir nesneyi bir yaṣṣı nesne üzerine urmaḳ ve ṭaşıla atmaḳ ve ṭabanca urmaḳ ve ṭaşı ṭaşa urmaḳ ve ṭoḳuşmaḳ.

13.

ع

لُعسْ [luᶜs] Isırmaḳ ve ṭuṭaḳda güzel ḳaralıḳ olmaḳ.

لَعَسْ [laᶜas] Bir müstaḥsen ḳaralıḳdur ṭuṭaḳda.

لُعْسٌ [luᶜsün] Ṭuṭaġında ḳaralıḳ olanlar.

لَعوُسْ [laᶜūs] bir nesne.

لَعْوَسْ [laᶜves] Ḳurt ve ḥarīs tiz tiz yiyegen kimse.

غ

لَغوُسْ [laġūs] م ve ḥīlebāz çirkin uġrı ve ince ter libās ve eyü ot.

لَغْوَسْ [laġvas] م

ق

لَقسْ [laḳs] ᶜAyblamaḳ ve ḳınamaḳ ve nefs bir nesneye çekib seninile nizāᶜ itmek ve ḫabīṯ olmaḳ ve uyuzluḳ ve ādamıñ mizācı bozulub göñli dönüb ḳuşacaġı gelmek.

لَقِسْ [laḳis] Ḫalḳa laġab ṭaḳan er ve ḫalḳa güleğen er ve bir ḥāl üzerine ṭurmayan kimse ve nesne ya iṭṭilāᶜ olan kimse.

[176/a]

1.

لِقآسْ [liḳās] Biri birine laġab ṭaḳmaḳlıḳ.

ك

لَكسْ [leks] Muṭīᶜ olmamaḳ.

لَكِسْ [lekis] Yidilmeyen ṭavar ve önegü.

م

لَمسْ [lems] Elile yapışmaḳ ve cimaᶜ itmek ve ġayb söz diñlemege müᶜālaca itmek.

لَموُسْ [lemūs] Semizliginde şübhe olunan deve ve ṣoyunda ṣopunda şübhe olan kimse ya ḥasebinde ḳaḍılar kimse.

لُمْسٌ [lümsün] ج

لَمِيسْ [lemīs] Bedeni ele yumşaḳ ṭoḳunan ᶜavrat ve ᶜavrat adıdur.

لُمَيسْ [lümeys] İsmü reculin.

لَمآسْ [lemās] Maraż üzerine ṭaġlamaḳ.

لَمّآسْ [lemmās] Ṭaleb idici.

و

لَوسْ [levs] Ekşi eger ṭatlı yiyecek nesne aramaḳ ve eyertmek ve ṭatmaḳ ve aġızda dilile nesne yuvalamaḳ.

لَوّآسْ [levvās] Yiyecek nesne arayıcı.

2.

لَووُسْ [levūs] م ve ṭatacaḳ nesne.

لوُسْ [lūs] Ṭaᶜām.

لَوآسْ [levās] Aġıza bıraġacaḳ ṭaᶜām.

لَوآهِسْ [levāhis] Şevik yiyni kimseler.

ه

لَهسْ [lehs] Yalamaḳ ve oġlan memeyi ṭamaġına alub ṭurub ṣormamaḳ ve ḥırṣadın ṭaᶜām üzerine müzāḥame itmek.

لُهآسْ [lühās] Azacıḳ ṭaᶜām.

لُهَسٌ [lühasün] Nesneler.

ي

لِيفَسْ [līfes] Bahādır.

لَيسْ [leys] Bahādır olmaḳ.

لِيْسٌ [liysün] Bahadırlar.

لَيْسَ [leys] Kelimetü nefī fiᶜlin maḍin ve yāciᵓu bi maᶜnā illā *(Olumsuzluk kelimesi, geçmiş zamanın fili ve haric anlamına gelir)* .

3.

لَيَسْ [leyes] Bahādırlıḳ ve ġaflet.

لِيآسْ [liyās] Deyyūṣ.

فصل الميم [Faṣlü'l-mīm]

مآءسْ [maᵓs (bi'l-ḳaṣr)] Ġażab itmek ve mābeynī ifsād itmek ve meme südile ṭolub gerilmek ve yara aġzı geñişimek ve seẖtiyān ovmaḳ.

مُؤُسْ [mūᵓus] م

مآئِسْ [māᵓīs] Nemmām ḳovcı.

مَئُوسْ [meᵓūs] م

مُألُوسْ [maᵓlūs] Mecnūn ve yaġı çıḳmayan acıraḳ süd.

مُأنُوسْ [maᵓnūs] İşirgenmiş kimse ve ism-i şāᶜirin.

مِئْناسْ [miᵓnās] İşirgenici kimse ve öğürsek ṭavar

مُؤَنِّسْ [mūᵓennis] İsmü ṣaḥābetin.

4.

مآسٌّ [māss] Yapışıcı.

مآطِسْ [māṭis] Ṭapanca urucı.

مآعِسْ [māᶜis] Cimāᶜ idici.

مآقِسْ [māḳis] Kendüden aᶜlem kimseyile mübāḥaşa idici.

مآكِسْ [mākis] Ẓulm ve naḳṣ idici ve ʿameldār ve bac alıcı.

مآلِسْ [mālis] Ḳatı sürüci.

مآمُوسْ [māmūs] Delü ʿavrat ve yanar od ve od yaḳacaḳ yir.

مآسْ [mās] Elmās dinilen ḳıymeti ṭaş ki cevz ḳadar olur ḥaṣṣı oldur ki incüyi ve cemiʿi perk ṭaşları anuñile keserler ve delerler aña ne demür kār ider ne od belki ḳurşun ile ya ḳalayıla delinür ve kesilür ve söz kār itmeyen er ya şevik yiyni er.

مَأْيُوسْ [maʾyūs] Maḥrūm kişi.

ب

مُبَرْطِسْ [müberṭis] Ḫalḳa deve ve ḳatır kirāya viren kirācı.

مُبْلِسْ [müblis] Żamīrını aşikāre ḳılmayıb ṭuran kimse ve ümīdi kesilmiş kimse.

5.

مِبْلاَسْ [miblās] Ġāyet ile kösnimiş deve.

ت

مَتسْ [mets] Ḳaṣḳatı ṣıcmaḳ ve çıḳarmaġıcun ıralamaḳ ve ṣarṣmaḳ.

مَتْرَسْ [metres] Ḳapu ardına urulan dirāḳaz aġacı.

مَتْيُوسْ [metyūs] Süsülmiş teke.

مُتَدَآكِسْ [mütedākis] Çok nesne ve bed ḫulū kimse.

مُتَطَرِّسْ [müteṭarris] Ṭañsıḳ güzel kimse.

مُتَعَجِّسْ [müteʿaccis] Mütekebbir kimse.

مُتَقَوِّسْ [müteḳavvis] Elinde yayı olan er ve yay gibi olan ḳaş ve yay gibi olan nesne.

مُتَبَئِّسْ [mütebeʾʾis] Maḥsūn ve bī ḥużūr er.

6.

مُتَبَهْنِسْ [mütebehnis] Yumrı aġır arslan.

مُتَشَاكِسْ [müteşākir] Önegülük idici ve baḫīllıḳ idici.

مُتَشَمِّسْ [müteşemmis] Ġāyet ile ḳavī er ve ġāyet baḫīl er ve güneşe ḳarşu dikilib ṭuran kimse.

مُتْكِسْ [mütkis] Naḳṣ idici.

مِتْكِسْ [mitkis] م

مُتَكَلِّسْ [mütekellis] Ḳatı yileğen kimse ve kirec gibi olan nesne.

مُتَكَاوِسْ [mütākāvis] ʿArużda dört ḥarekāt ṣıralanmaḳ.

مُتَلاَطِسْ [mütalāṭis] Biri birine ṭoḳuşan mevc.

مُتَلَعِّسْ [mütelaʿʿis] Çoḳ yiyegen kimse.

7.

مُتَلَمِّسْ [mütellemis] Laḳabu cerīrin ve yara üzerine ṭoḳutucı.

مُتَمَرِّسْ [mütemerris] İsmü şāʿirin ve aġaca sürünici.

مُتَاءَنِّسْ [mütāʾennis] Iraḳdan leşi ḥiss iden arslan.

مُتَهَجِّسْ [müteheccis] Taş taş yarılan itmek eyü yoġrılmadığından.

مُتَنَافِسْ [mütenāfis] Raġbet idici.

ج

مَجْبُوْسْ [mecbūs] İḫtiyārıla ʿavratını ecnebiye sikdiren kidi.

مَجآسْ [mecās] Tecessüs idib ṭolanmaḳlıḳ.

مَجْلَسْ (صح) [mecles] Oturmaḳlıḳ.

مَجْلِسْ [meclis] Oturacaḳ yir.

مَجآلِسْ [mecālis] ج

مَجوُسْ [mecūs] Kücücük ḳulaḳlu kimse ve küccük ḳulaḳlu bir ḥarīfidi bir dīn iḥdāṯ idüb yanan oda ḥāşā teñri diyü ḫalḳı ṭapdırdı.

8.

مُجآلِسْ [mücālis] Senünile bile oturan.

مُجآنِسْ [mücānis] Müşābih ve müşākil olan kimse.

ح

مَحْبَسْ [maḥbes] Zindan ve ṭuta ḳoyacaḳ yir ve cins itmeklik ve döşek çarşafı ve kilīm üzerine iki ḳat döşenen ḳıymetli ḫālīçe ve nihāli.

مَحآبِسْ [meḥābisün] ج

مُحَبَّسْ [müḥabbes] Ġazā içün baġlanmış at.

مَحْبُوْسْ [maḥbūs] م ve baġlu kişi.

مُحْتَبِسْ [muḥtebis] Ṭutuḳ ḳoyu hevā.

مَحْدِسْ [maḥdis] Ṭaleb olunacaḳ yir.

مُحْتَرِسْ [muḥteris] Ṣaḳlanıcı.

مَحْلُوْسْ [maḥlūs] Eti az olan ferc.

9.

مُحْلَسْ [muḥles] Süstlıḳ virmeyen seyr ve nesne üzerinden ırılmayan kimse.

مَحْرُوْسْ [maḥrūs] Maḥfūẓ nesne.

مَحسْ [maḥs] Deri ovmaḳ ve dibāġat itmek.

مِحَسُّ [miḥass] Ḳaşaġu.

مَحْسُوْسْ [maḥsūs] Ṭoyulan nesne.

مَحْيُوْسْ [maḥyūs] Ḥalāyıḳ oġlı.

خ

مُخْتَبِسْ [muḫtebis] Arslan.

مُخْفِسْ [muḫfis] Tiz mest iden şarāb.

مُخآلِسْ [muḫālis] Benī hilāl ya benī temīm ya benī ʿuḳayl ayġurları.

مَخْمُوْسْ (صح) [maḫmūş] Biş ḳat sicimden bükülen urġan ve biş arşūn uzunı olan süñü.

10.

مَخْمَسْ [maḫmes] Biş biş.

مِخْوَسْ [miḫvas] Resulümüz laʿnet didigi dört pādişāhın birisidür.

مُخَيَّسْ [müḫayyes] Zindān ve ḥażreti ʿAlīniñ yapdıġı zindān ve ismü reculin.

مُخَيِّسْ [müḫayyis] م

مَخسْ [maḫs] Çoḳ ḥareket itmek.

د

مَدسْ [meds] Nesne ovmaḳ.

مِدَقْسْ [midḳas] Ebrişim.

مَدْحُوْسْ [medḥūs] Ehlile evlādıla ṭobṭolu olan ev.

مُدَخْمَسْ [müdaḫmes] Mestūr olan emr.

11.

مَدْرُوْسْ [medrūs] Mecnūn er.

مِدْرَسْ [midres] Kitāb.

مِدْرآسْ [midrās] Ḳurʾān oḳuyacaḳ yir ve Yahūdi'ler oḳuyacaḳ yir.

مُدَرِّسْ [müderris] ف ve çoḳ oḳuyucı.

مُدَرَّسْ [müderres] Mücerreb nesne.

مُدآرَسْ [müdāres] Günāhlara bulaşmış kimse ve çölmekler.

مِدْعآسْ [midʿās] İki bükülmeyen süñü ve ayaḳdan yumşamış yol.

مِدْعَسْ [midʿas] م ve ṭaʿn idegen kimse ve āḫeri dürteğen kimse.

مَدْعَسْ [medʿas] Cimaʿ itmek ve ṭamaʿ idecek yir.

12.

مِدَّعَسْ / مُدَّعَسْ (معاً) [müddaʿas/ middeʿas] Ṣaḥrāda etmek bişirecek oyma furūn ve ḳorlı kül yayılan yircegez.

مُدَغْمَسْ [müdaġmes] Mestūr olan ḳaḍiyye.

مُدَغْمَسْ [müdaġmes] م

مُدَهْمَسْ [müdahmes] م

مُدَفْنِسْ [müdafnis] Yirinden ḳımıldamaz aġır nesne ve kehel.

مِدْقَسْ [midḳas] Ġayrīleri iren perk deve

مَدآقِسْ [medāḳīs] ج

مُدَمْقَسْ [müdemḳas] Ebrişimle ṭoḳunan biz.

مُدَمَّسْ [müdemmes] Mestūr ḳadiye.

مُدَنَّسْ [müdannes] Kirli ḳaftān.

13.

مَدآنِيسْ [medānīsün] ʿIrżı ayaḳlanmış ṭāyife.

مِدْوَسْ [midves] Ḳılıc ṣayḳallayacaḳ ālet ve ḫırmān olduracaḳ dişli döğen ve ṣıva mālası ve dörpi.

مِدْوآسْ [midvās] م

مَدآسْ [medās] Ayaġa geyecek ayaḳḳabı.

ر

مِرْءَسْ [mirʾes] Ṭoḳuşḳan perk baş.

مَرآئِسْ [meraāʾis] ج

مِرْءآسْ [mirʾāt] Sayir atlarıñ başını ışıran at ev ileri gidib baş olan at ve başdan ġayrī yirinde yaġı ḳalmayan deve.

مُرَءَّسْ [müraʾʾe] م

مَرْؤُسْ [merʾūs] Raʿīyyet ve şehveti ancaḳ başında olan kimse.

مُرَءِّسْ [müraʾʾis] Arslan.

مُرآئِسْ [mürāʾis] Leşkerde ḳitāldan taḫallüf idici.

مِرْجآسْ [mircās] Bir ṭaşdır ki añа ip ṭaḳub ḳuyuya ṣarḳıdırlar daḫı anuñile ḳuyu çamurını ayran idib ṣuyunı çikerler ayırdlarlar ve ḳuyu ṣuyunıñ deriñligi veya ṣuyı varıdığını yoġudığını bilmek içün içine atılan ṭaş. [176/b]

1.

مِرْجَسْ [mirces] Kükreyen deve.

مِرْدَسْ [mirdes] Yaṣṣı toḳuc ve nesne döğecek yaṣṣı ṭaş.

مِرْداٰسْ [mirdās] Baş raʾs maʿnisine ve taş pārelayan ṭaş ve ṣuyı vardığını bilmek içün ḳuyu içine atılan ṭaş.

مِرْعَسْ [mirʿas] Mezbelelerden etmek pāreleri ve yiyecek nesneler değşirib yörüyen ḫasīs er.

مُرْغِسْ / مُرْغَسْ (معاً) [mürġis/ mürġas] Nefsini ḫōş niʿmetlerle bisleyen er ve giñiş dirlik.

مَرْغُوس [merġūs] Mübārek er ve eli bereketli ve ucı ḳutlı er ve çoḳ ḫayrlı kimse.

مَرْقَسْ [merḳas] Laḳabu şāʿirin ṭāyyī ve ism-i ʿAbdurraḥman.

مَرْمَسْ [mermes] Maḳbere.

مُرَهْمَسْ [mürehmes] Mestūr olan emr.

مَرسْ [mers] Urġan baḳara kertiginden çıḳıb aralığına düşüb ḳışılmak ve oğlancıḳ barmaġını aġzına ṣoḳmaḳ ve emmek ve elini destemāl silmek ve ṣuya ḫurmā ışlamaḳ ve elile ovmaḳ ve nesneyi yumşatmaḳ.

2.

مَرَسْ [meres] Urġan ve ip.

مَراٰسْ [merās] ج

مَروُسْ [merūs] Aralığına urġanı ḳısılmış baḳara.

مَرّاٰسْ [merrās] Şiddetli erkek deve.

مِراٰسْ [mirās] Şiddet ve ḳuvvet.

مَرِيسْ [merīs] Tirīd ve ışlama ḫurmā ya südile ışlanmış ḫurmā.

مِرِيسْ [mirīs] Gergedan.

مَرْمَرِيسْ [mermerīs] Ulu belā ve düz uzun ṣoblaḳ boyun ve perk nesne ve otı bitmez yir.

س

مَسّْ [mess] Yapışmaḳ ve cünūn ve mecnūñ olmaḳ ve cehennem odınıñ evveli ya yapışmasınıñ evveli ve sıtma evveli ve yaḳın olmaḳ ve ḥācet mühim olmaḳ ve cimāʿ itmek.

مَسِيسْ [mesīs] م ve ism-i muḥaddiṯ ve cimāʿ.

3.

مَسُسْ [mesüs] Ṭatluraḳ ve ṭozluraḳ olan ṣu ve çoḳ el ṭoḳunmış ṣu ve her yürek ḥarāretini süsüynüden nesne ve ṣāfī ṭatlu ṣu.

مَساٰسْ [mesās] Yapışılamaḳlıḳ.

مِساٰسْ [misās] Yapışmaḳlıḳ ve yapışlaḳlıḳ.

مَساٰسِ [mesāsi] Ṭut ve yapış dimekdür.

مَسْماٰسْ [mesmās] Ḫafīf kimse.

مِسْماٰسْ [mismās] Emr muḫtaliṭ ve mültebīs olmaḳ.

مُسَدَّسْ [müseddes] Altı köşeli.

مَسْدَسْ [mesdes] Altı bucaḳlı olmaḳlıḳ.

مُسْتَخِسّْ [müsteḫiss] Çirkin ʿadd idici ve çirkin yüzli kimse ve kem nesne.

مُسْتَخَسّْ [müsteḫass] م ve çirkin ʿadd olunmış.

4.

مُسْتَقْوِسْ [müsteḳvis] Yay gibi olan ḳaş.

مَسْلُوسْ [meslūs] Mecnūn.

مِسْلَاسْ [mislās] Ṣırlan olmış ḫurmā özdeği.

مُسْلِسْ [müslis] Vaḳtinden evvel ṭoġurucı deve.

ش

مُشَاوِسْ [müşāvis] Deriñ ḳuyu dibinde gücüle görüne az ṣu.

ط

مَطسْ [maṭs] Bir ṭabanca urmaḳ ve necīsi bir kerre ile atı virmek.

مَطْمُوسْ [maṭmūṣ] Aʿmā olan kimse ki hic gözi yiri belürmeyen.

مُطَوَّسْ [müṭavves] Güzel nesne.

ع

5.

مَعسْ [maʿs] Ḳatı perk ovmaḳ ve cimāʿ itmek ve ihānet itmek ve süñüyile dürtmek ve deve südi.

مَعّاسْ [meʿʿās] Ḳatı muḳdīm kimse.

مَعْجِسْ [maʿcis] Yay ṭutaġı.

مُعَرِّسْ [muʿarriz] Köşek ṣatıcı.

مُعَرِّسْ [muʿarres] Ṣovuḳdan içine bir divārlı muṣandere çekilmiş ev ve ṭañlacaḳ ḳonacaḳ yir istirāḥat içün.

مِعْرَسْ [miʿras] Ḥużūrıla leşker süren kimse.

مَعَسْ [maʿass] Ṭaleb olunacaḳ nesne.

مَعْطَسْ / مَعْطِسْ (معاً) [maʿṭis/ maʿṭas] Burun.

مُعَطَّسْ [muʿaṭṭas] Burnı ovulmış ẕelīl ḳılınmış er.

مَعْفِسْ [maʿfis] Mafṣil yaʿnī eñ.

6.

مُعَلَّسْ [müʿalles] Mücerreb olan nesne.

مُعْلَنْكِسْ [müʿlenkis] Ḳuru otluḳ yıġını ve çoḳ yıġılmış ḳum ve ṣıḳ ḳatı ḳara ṣac ve mütereddid er.

مُعَلْكِسْ [muʿalkis] م

مَعْكُوسْ [maʿkūs] Maḳlūb olmış nesne.

غ

مَغسْ [maġs] Ṭaʿn itmek ve dürtmek ve yoḳlamaḳ.

مَغَسْ [maġas] م ve ḳarın marażı.

مَغْسُوسْ [maġsūs] Marażlı deve ve fāsid olmış yaş tāze ḫurmā.

مُغَسِّسْ [muġassis] م

مَغْنَطِيسْ [maġneṭīs] Demüri kendüye çeken mıḳnāṭıs ṭaşı.

7.

مَغْنِيطِسْ [maġnīṭis] م

مَغْنَاطِيسْ [maġnāṭīs] م

مُغَلِّسْ [muġallis] İsm-i muḥaddiṯin ve ṭañ ḳarañulıġında seyr iden.

مُغَمَّسْ [muġammes] ġ bi-Ṭarīḳi’ṭ-Ṭāyīfi Ebrehe ḳulaġızı ebī riġāl ḳabri andadur recm iderler.

ف

مُفْلِسْ [müflis] Nesneye ḳadīr olmayan.

مُفَلَّسْ [müfelles] Gevdesi pūl pūl gibi olan kimse.

مَفآلِيسْ [mefālīs] ڈ bi’l-Yemeni.

ق

مُقْعَنْسِسْ [muḳᶜansis] Perk nesne ve ḳıçın ḳıçın gidici.

مُقَيْعِيسْ [muḳayᶜīs] Taṣġīridür.

8.

مُقَيْعِسْ [muḳayᶜis] م

مَقآعِسْ [meḳāᶜis] ج

مَقآعِيسْ [meḳāᶜīs] م

مُقآعِسْ [muḳāᶜis] İbn Żamrete ve ḳıçınlayıcı ve bir ḳabīle atasıdur.

مِقْبَسْ [miḳbes] Od alacaḳ çıra.

مِقْبآسْ [miḳbās] Od şuᶜlesi pāresi.

مَقآبِسْ [meḳābis] Od alacaḳ yirler.

مُقْتَبِسْ [mūḳtebir] Od alıcı ve ᶜilm şuᶜlesini alıcı.

مِقْدَسْ [miḳdas] İsmu reculin.

9.

مَقْدِسْ [maḳdis] Ḳudis mübārek.

مُقَدَّسْ [muḳaddes] م ve pāklanmış.

مُقَدِّسْ [muḳaddis] م ve pāklayıcı ve sübbüḥün ḳuddusün diyici.

مَقسْ [maḳṣ] Üzerini ṣuyıla bürümek ve ṭaldırmaḳ ve ḳırba ṭoldurmaḳ ve ṣımaḳ ve ṣu aḳmaḳ ve şiᶜr söylemek ve nefs ḫabīṯ olmaḳ ve ع alā nīl-i Mıṣrin ve ṭalmaḳ.

مُقوُسْ [müḳūs] م

مَقّآسْ [maḳḳās] Cebelün.

مِقْوَسْ [miḳvas] Yay ḳılıfı ve meydān ve ḳoşı yiri.

مُقآوِسْ [muḳāvis] At ḳoşucı.

مُقَوِّسْ [muḳavvis] Yaycı.

مُقَوَّسْ [muḳavves] Yay gibi ḳılınmış.

10.

مُقَوْقِسْ [muḳavḳis] Cüreyḥ bin mīnā meliki’l-Mıṣrı ve’l-iskenderiyye el ḳıbṭıyyi min ḳibel-i hiraḳıl fāinnehu azelehu lemma raᵓe meylehu ilal islami li inne ehdā resu’l-lullāh ṣalla’l-lāhu ᶜaleyhi ve’s-sellem feras ve baġlatehü’d-düldül ve ḥimāren ve ġulāmen ḫaṣiyan vakile mariyeten صح. *(Mısırın kıralı Cüreyḥ bin mīnā yı Hiraḳıl’ı görevden aldı çünkü onun islama meyilli oldığunu gördü.)* ve Mıṣrla İskendiriyye ya mālik olan pādişāhın laġabıdur ve Hindiñ ulu pādişāhı ve boynı boġmaḳlı bir cins ḳuşdur.

مِقْيَسْ [miḳyes] İsmu reculin.

مِقْيآسْ [miḳyās] Miḳdār ve taḳdīr olunacaḳ yir.

ك

مُكَبِّسْ [mükebbis] Baş aşaġa eğen kimse.

مُكَرْبَسْ [mükerbes] Dirneklice olan baş.

مُكَرْدَسْ [mükerdes] Ṣıḳ bedenlice kimse ve iki eli ve iki ayaġı baġlanmış kimse.

مُكَرْكَسْ [mükerkes] Cāriye oġlı.

مُكَرَّسْ [mükerres] Ḳıṣa boylı etlice nāzucek kimse.

مَكسْ [meks] Ṣatılan nesneden bac değşirmek ve naḳṣ itmek ve ẓulm itmek ve māl cemᶜ itmek ve ᶜāmil aldığı akce.

مُكُوسْ [müḳūs] م

11.

مِكاَسْ [mikās]Biri biriniñ alnı ṣaçına yapışmaḳlıḳ.

مُكَوَّسْ [mükevves] Sücī ṣatıcı.

ل

مَلسْ [mels] Ḳatı sürmek ve ẓulmet muḫtaliṭ olmaḳ ve ḳoc ṭaşaḳlarını bağıla çekib ḳoparmaḳ olmaḳ ve yumşatmaḳ ve düm düz olmaḳ.

مُلوُسْ [mülūs] Düzlük ve yumşaḳlıḳ.

مَلَسْ [meles] م

مَلوُسْ [melūs] Dāyimā öñce yilib giden deve.

مُلَيسْ [müleys] İsmu reculin.

مَلْبَسْ [melbes] Geyecek nesne ve kibr ve töhmet yiri.

مِلْبَسْ [milbes] م

مَلاَبِسْ [melābis] ج

12.

مُلْبِسْ [mülbis] Şübheli nesne.

مُلْتَبِسْ [mültebis] م

مَلْحَسْ [melḥas] Yalamaḳlıḳ ve yalayacaḳ yir.

مِلْحاَسْ [milḥas] Ḥarīṣ kimse ve bahādır kimse ve ḳādir olı bildigini alan kimse.

مَلْحوُسْ [melḥūs] Yapışaḳ olan arıḳ ferc.

مِلْدَسْ [mildes] Çekirdek ufadacaḳ büyük ṭaş ve perk başan kimse.

مُلَسْلَسْ [mülasles] Seyrek ṭaraz ṭoḳunmış biz ve muḫaṭṭaṭ olan alaca ḳumāş.

مِلْطَسْ [milṭas] Ṭaş pārelayacaḳ büyük gülünk ve veyre ve çekirdek ve ṣıyacaḳ ṭaş ve perk at ve deve ayağı ṭırnağı.

مِلْطاَسْ [milṭās] م

مَلاَطِيسٌ [melāṭīs] ج

13.

مُلَغْوَسْ [mülaġves] Bişmemiş çiğ nesne.

مُلاَقِسْ [mülāḳis] Biri birine laġab ṭaḳıcı ve söğüci şātim maᶜnisine.

مَلْموُسْ [melmūs] Yonulmış semer aġacı.

مَلْبوُسْ [melbūs] Geyilmiş geyecek.

مَلْمَسْ [melmas] Yapışmaḳlıḳ ve yapışacaḳ yir.

مُلاَيِسْ [mülāyīs] Kehel kimse.

م

مِمْاَسْ [mimʾas] Serīᶜ kimse ve ḳovcı kimse.

مَمْرُوسْ [memrūs] Ṣuya ya süde ışlanmış ḫurmā.

مُماَرِسْ [mümāris] Bir ḳabīledür.

مَمْسوُسْ [memsūs] Mecnūn ve maṣrūᶜ kimse.

[177/a]

1.

ن

مِنْجاَسْ [mincās] Dāyimā murdār yörüyen kimse.

مُنَجِّسْ [müneccis] Murdārlayıcı ve maṣruᶜacından ḫalāṣ içün nüsḫa yazı virici.

مُنْبَجِسْ [münbecis] Ṭaş yarığından çıḳıb aḳan ṣu.

مَنآجِسْ [menāḥis] Şetm idecek nesneler.

مَنْخُوسْ [manḫūs] Ḳoltuġı ve ḳuyrıġı yani uyuz deve.

مِنْدآسْ [mindās] Yiynicek ᶜavrat.

مَنَسْ [menes] Neşāṭ ve sürūr.

مَنْفُوسْ [menfūs] Marġūb nesne ve tāze ṭoġmış oġlan.

مَنْفَسْ [menfes] م

مُنْفِسْ [münfis] Çoḳ māl.

مُنْفَسْ [münfes] م

مُنَكِّسْ [münekkis] Başın aşaġa ṭutan at ve başın aşaġa idici.

2.

مَنْكُوسْ [menkūs] Baş aşaġa ḳılınmış kimse ve ḳurᵓān āḫirinden başlayub fātiḥa sūresīyle ḫatm olunan ḳırāᵓat ya sūre āḫirinden evveline ṭoġrı maḳlūb oḳunan ḳırᵓāta ve şekli budur ve ayaġı fercden evvel çıḳan oġlan.

مُنَوَّسْ [münevves] Ucı ḳaramış ḫurmā.

مَنْهُوسْ [menhūs] Az etli olan recul ve ṭaġıḳ olan ayaḳ ve ve ṭaġıḳ ayaḳlı kimse.

مَنْهَسْ [menhes] Nesne yinecek mekān.

مِنْهَسْ [minhes] Arslan.

مُنْهَمِسْ [münhemis] Mestūr olan emr.

مُنَهْمَسْ [münehmes] م

و

مَوسْ [mevs] Ḳıl ḳazımaḳ ve deve raḥmini el ṣoḳub ayırtlayıb yumaḳ ve uṣṭura düzmek.

مَوّآسْ [mevvās] Baş ḳazıyıcı ve ism-i reculin.

مُوَيَسْ [müyes] İbnü ᶜimrān.

مَوْتُوسْ [mevtūs][20]

3.

مُوَرِّسْ [müverris] Yem yeşil olucı.

مُوَرَّسْ [müverres] Vers yapraġıla boyanmış libās.

مَوآعِسْ [mevāᶜīs] ع

مَوْقُوسْ [mevḳūs] Bir pāre uyuzı gitmiş deve.

مُونِسْ [mūnis] İşn ve yoldaş ve eğlence.

مُوآنِسْ [müvānis] İşirğenci ve üns ṭutucı.

ه

مَهْجُوسْ [mehcūs] Ḳarışıḳlıḳ.

مِهْرآسْ [mihrās] Hevān ve üzerinden abdest alacaḳ ṭaşdan yonulmış āḫir ve ṭaşdan oyma dibek ve ḳatı yiyeğen deve ve ḳatı aġır yörüyüşli deve ve gicede gündüzde ḳorḳmayan ḥarīf ve heresi

[20] AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. EE, HB, YB, ve H2'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

döğeci ve māʾun bi uḥudin ve māʾün bi'l-Yemāmeti.

مَهْلُوْسْ [mehlūs] Arıḳ fercli ʿavrat.

4.

مُهْتَلِسْ [mühteles] ʿAḳlı ḳapılmış kimse.

مُهَنْدِسْ [mühendis] Yirleri ölçüci yapıcı.

مُهَوَّسْ [muhevves] Deli seme mecnūn zirek kimse.

ي

مَيِسْ [meys] Faḫrıla ṣalınıraḳ yörümek ve marażın çoġaltmaḳ ve ʿarsız olmaḳ ve ḳaramıḳ aġacı ve ḳara aġac.

مَيُوْسْ [meyūs] Faḫrıla ṣalınıcı kimse.

مَيّآسْ [meyyās] م ve ṣalını yörüyen arslan ve cevzā ıldızı ve her ıldırayan berrāḳ ıldız ve bir ḳaṣabadur beyne'l-başrati ve vāsiṭ ve ay bedr oldığı gice.

مِيعآسْ [miʿās] Ayaḳ başmamış yir ve yumşaḳ ḳum ve yol ve aşaġa düşen dökük yir.

فصل النوّن [Faṣlü'l-nūn]

5.

نآبِسْ [nābis] İverek söyleyici.

نآبُلُسْ [nābulus] دٌ

نآجِسْ [nācis] Ḳurtulunmayacaḳ maraż.

نآحِسْ [nāḥis] Ḳaḥṭlıḳ yıl.

نآخِسْ [nāḫis] Deve ḳoltığında uyuzlıḳdan taṣ taṣ yarıḳ ve ḳuyrığı yanındaġı uyuz ve genc ṭaġ kecisi ve atıñ şol ḳavıḳ yataġı dinilen yir ve baḳara ve bizleyici.

نآدِسْ [nādis] Ṭaʿn idici.

نآسْ [nās] Ādam oġlanları ve unıdıcılar ve cinniler ve ṭamdan aşaġa ṣarḳan nesne.

نآطِسْ [nāṭis] Cāsūs.

نآعِسْ [nāʿis] Imızġanıcı.

نآفِسْ [nāfis] Raġbet idici ve meysir oḳınıñ bişincisi.

نآقِسْ [nāḳis] Ḳatı eğşi nesne.

نآقُوْسْ [nāḳūs] Bir uzun büyük mücevvef aġacdur ve bīl dirler andan kücürek bir aġacıla anı çalarlar naṣārā ṭāyifesi namāzları vaḳtinde ezān yirine.

6.

نآكِسْ [nākis] Başını aşaġa eğici.

نآمِسْ [nāmis] Gümeye giren avcı.

نآمُوْسْ [nāmūs] Sivri siñek aḳca taṭar ve kişiniñ sırrına ve emriniñ bātınına muṭṭaliʿ olan sırdaşı ve Cebrāʾīl a.m. ve cismi lafẓīn olan kimse ve duzaḳ ve nemmām kimse ve arslan yataġı ve ḫayra ṣırra vāḳıf olan kimse ve üstād kimse ve avcı kümesi ve her gizlenen ḥīle ve ḫudʿa.

نآوُوْسْ [nāvūs] Mecūsi maḳberesi.

ب

نَبْسْ [nebs] İverek söylemek ve ḥareket itmek ve yüz burtarmaḳ.

نُبُسْ [nübüs] İverek söyleyiciler.

نِبْرآسْ [nibrās] Yanar çırāġ ve ıldırar süñü.

نَبآرِيسْ [nabārīs] ج ve canāvar düşsün içün yaḳın yaḳn ḳazılan ḳuyular.

ج

نَجسْ [necs] Murdār ve murdār olmaḳ.

نَجَسْ [necas] م

7.

نَجِسْ [necis] م

نَجُسْ [necus] م

نَجِيسْ [necīs] Ḳurtulunmayacaḳ maraż

ح

نَحسْ [naḥs] Kişiye ẓulmet viren nesne ve cefā itmek ve meşaḳḳat virmek ve ḳorḳutmaḳ ve şōm nesne.

نَحِيسْ [naḥīs] Ḳaḥṭlıḳ yıl.

نُحآسْ / نَحآسْ / نِحآسْ (مثلثا) [nuḥās/ neḥās/ niḥās] Baḳır ve yanar od ve ḳuġ ve ḍarb olunurken demürden ve tucdan ṣıçrayan od gibi ḳaynaḳ ve ṭabīᶜat ve nesne aṣlınıñ mablaġı.

نُحوُسْ [nuḥūs] Şomluḳ.

نُحَسْ [nuḥas] Duraᶜ giceleriniñ ardınca gelen üc gice.

خ

نَخسْ [naḫs] Ṭavarı bizlengicile bizlemek ve ṭard itmek ve baḳara delügine aġac ṣoḳmaḳ ve arıḳlamaḳ.

نَخّآسْ [neḫḫās] Ḳul ḳaravaş ve ṭavar uruz ṣatıcı dellāl.

8.

نَخوُسْ [naḫūs] Gencecik ṭaġ keçisi.

نَخِيسْ [naḫīs] Ḳarında ḳulañ yanında olan bizlengic yiri ve delügi giñişmiş baḳara.

نِخآسْ [niḫās] Giñişimiş baḳara delüğiniñ içine ṣoḳulan aġac ve yapışdırıma ki güne yapışdırırlar.

د

نَدسْ [neds] Dürtmek ve depmek ve gizli avāzeyi tiz fehm iden kimse ve gizli avāzeyi tiz fehm itmek ve yire urmaḳ ve başmaḳ ve alını aġzına ṭutmaḳ ve yoldan öteye ırmaḳ bāṭıl ẓann itmek.

نَدُسْ [nedus] م

نَدِسْ [neds] م

نَدوُسْ [nedūs] Az otlaġıla ḳanāᶜat iden deve.

ر

نَرسْ [ners] دٌ bi’l-Irāḳ.

نَرْجَسْ [nerces] Ṣaru nerğes.

9.

س

نَسّْ [ness] Deve sürmek ve zecr itmek ve ḳuyruḳ olmaḳ ve sürᶜat ile olmaḳ ve sürᶜatile gitmek ve ṣu ya uġramaḳ ve ṣu az olmaḳ ve sac yaġadılanmaḳ.

نُسوُسْ [nüsūs] م

نَسِيسْ [nesīṣ] Cūᵓu şedīd ve maḫluḳāt ve rūḥ baḳiyyesi ve laḥmda iki ṭamardır kemükde ilik andan ulalur ve ḳatı dürüşme.

نُسُسْ [nüsüs] Yaramaz aṣllar.

نَسوُسْ [nesūs] Başı büyük bir ḳuşdur.

نَسْنَسْ [nesnes] Bir cins ḫalḳdur bir ayaḳ ile ṣıçrar yörür ve bir ṭāyifedir ki peyġamberlerine ᶜāṣi olucaḳ Ḥaḳ Taᶜālā celle ve ᶜalā anları yarım bedenli bir elli bir ayaḳlı ḳıldı ᶜād ḳavmi̇̄nden idi ḳuş gibi aġızlarıyla yirden dāneyi alurlar ve ḥayvān gibi otlarlar ammā anları Ḥaḳ Teᶜālā ṣoñra helāk ḳıldı illā ol ṣūret üzerine bir ḫalḳ ḳıldı anlar daḫı uc ṣınıf oldı nāsdur nasnāsdur nasānısdur ya bunlar yeᵓcūc meᵓcūc dur yabani adamdan bir ḳavmdur ya yabān ādamısıdur ve bir cānavardır ṣuda olur bir gözi vardur gāh gāh ṣudan çıḳub ādam gibi söyler furṣat bulucaḳ ādamı helāk ider.

نَسْنآسْ [nesnās] م ve yügrük deve ve sürᶜatile ḳılınan seyr ve eṣer.

نَسآنِسْ [nesānis] م

نِسْنآسْ [nisnās] Żaᶜi̇̄f olmaḳ ve ḳuş sürᶜatile uçmaḳ ve yil ṣovuḳ ṣovuḳ esmek.

10.

نِسْطآسْ [nistās] ᶜĀlim kimse ve ismu muḥaddiṣ.

ط

نَطسْ [naṭs] ᶜĀlim ve ᶜālim olmaḳ.

نَطِسْ [naṭis] م ve yiğrenğen kimse.

نَطُسْ [naṭus] م

نِطّيِسْ [niṭṭi̇̄s] Ṭabi̇̄blenici.

نُطُسْ [nuṭus] Üstād ṭabi̇̄bler.

نُطَسْ [nuṭas] Ḳatı temi̇̄z yörüyiciler.

ع

نَعسْ [naᶜṣ] Imızġanmaḳlıḳ ve fikr ḳolaylıġı ve beden yumşaḳlıġı ve żaᶜi̇̄flıġı ve bāzar kesādligi.

نُعآسْ [nuᶜās] Imızġanma ya uyḳu süstluġı.

نَعوُسْ [naᶜūs] Südin viregen deve.

11.

ف

نَفسْ [nefs] Cān ve ḳan ve cesed ve z̲āt ve göz ᶜayn maᶜnisine ve ᶜindamu maᶜnisine ve ḥaḳi̇̄ḳat ve eyü nesne baḳub göz degirmek ve nesnenin ᶜaynı ve dibāġat olunacaḳ miḳdār ve töhmet itmek ve ᶜażamet ve ᶜizzet ve himmet ve irādet ᶜuḳūbet ve ᶜayb ve ᶜār ve tekebbürlük ḥaset itmek ve ᶜavrat oġlan ṭoġurmaḳ ve ḥayż görmek ve mühlet virmeklik ve lāyıḳ görmemek.

نُفوُسٌ [nufūsün] ج

نَفَسْ [nefes] Ṣoluḳ ve vüsᶜat ve ṣu içmek ve ḳanmaḳ ve uzun söz tenfi̇̄s maᶜnisine gelür yaᶜni ġamm ve ġuṣṣa gidermek ve yaġmur ṣaçmaḳ ve ḳaḥṭlıḳ gidermek ve vüsᶜat viren ve ḳandıran şarāb ve ḳiyāmet yaḳınlıġı ve şefāᶜat.

نِفآسْ [nifās] Loḫūsa ᶜavratlar ve ᶜavrat oġlan ṭoġurmaḳlıḳ ve cemᶜu nufesāᵓü.

نُفْسٌ [nüfsün] م

نُفُسٌ [nüfüsün] م

نَفِيسْ [nefīs] Ḳıymetlü nense.

نَفآيِسْ [nefāyis] ج

نُفَسٌ [nüfesün] Mühletler.

ق

نِقْرِسْ [niḳris] Bir marażdur ṭopuḳ mefāṣılında ve ayaḳ barmaḳlarında olur ve helāk ve ulu belā ve üstād ḳulaġız ve üstād ṭabīb ve baş ignesi.

12.

نِقْرِيسْ [niḳrīs] م

نَقسْ [naḳs] Nāḳūs çalmaḳ ve ᶜayb ve süḫriyye ve ᶜayblamaḳ ve uyuzluḳ.

نِقسْ [niḳs] Mürekkeb.

نُقْوُسْ [nüḳūs] Ekşilik.

ك

نَكسْ [neks] Başını aşaġa çevirmek ve ḫasalına üzülmek ve ḥastayı muḫālif ṭaᶜām yine üzmek.

نُكُوسْ [nükūṣ] م

نُكسْ [nüks] Ḫasta eyüce olmuş iken yine üzülmek ve başı aşaġa olmaḳlıḳ ve düşkün ḳoca.

نُكآسْ [nukās] م

نِكسْ [niks] Şol gezi ufanıb aşaġasını yuḳarı çevirib gez idilen oḳ ve yayı budaġa çalḳ ḳoyun aṣa ḳomaḳ.

نُكُسْ [nüküs] Ḳatı düşğün ḳocalar.

13.

م

نَمسْ [nems] Ḳovḳovlamaḳ ve ḥīle gizlemek ve yaġ yaramaz olmaḳ.

نَمَسْ [nemes] Yaġ acımsıyıb azmaḳlıḳ.

نُمسْ [nums] Bıġırtlāḳ ḳuşı.

نِمسْ [nims] Mıṣr vilāyetinde olur bir cānavardır ejderhāyı öldürür yaṣṣıca ḳurı ata beñzer ve didiler ki porsuḳdur ve baᶜżın ar ṣudur didiler.

نَمّآسْ [nemmās] Ḳovḳovlayıcı.

نُمَيسْ [nümeys] Baġırtlāḳ ḳuşı.

و

نَوْرَسْ [nevres] Ṣuda olan aḳ ḳuş.

نَوسْ [nevs] Ḫareket itmek ve şerebe öte beri ṣalınmaḳ ve deve sürmek.

نُوآسْ [nüvās] Zurᶜatu bin Ḫassān.

نَوّآسْ [nevvās] Muḳīm olucı ve aşaġa ṣalınan şerebe ve ḳoza ve ismu ṣaḥabe ve ibn semᶜān.

نَوآوِيسْ [nevāvīs] Mecūsīler maḳbereleri.

[177/b]

1.

نَوآفِسْ [nevāfis] Loḥūsa ᶜavratlar.

نَوآكِسْ [nevākis] Başın aşağa eğenler.

ه

نَهسْ [nehs] Öñ dişlerile eti ṭartıb ṭaġıtmaḳ ve didmek ve dişile alub yimek.

نَهآسْ [nehās] م

نَهّآسْ [nehhās] Arslan.

نَهوُسْ [nehūs] م

نُهَسْ [nuhes] Atmaca ḳuşı ki serçeler avlar.

نُهَيسْ [nuheys] Ceddu naʿīm bin rāşid.

نَهْبَسْ [nehbes] Ḳurt ya tavşan göceni ya sırtlan enüği.

فصل الوآو [Faṣlü'l-vāv]

2.

وآجِسْ [vācis] Ḫāṭıra ḫuṭūr iden nesne.

وآدِسْ [vādis] Tāze belüren ot.

وآرِسْ [vāris] م

وآقِسْ [vāḳis] ع bi-Necdin.

وآكِسْ [vākis] Nāḳıṣ nesne.

وآلِسْ [vālis] Taʿrıżla söyleyici.

ج

وَجسْ [vecs] Göñüle düşen ḳorḳu ya ḳulaġa düşen ḳorḳu ve gizlü avāze ve bir cāriyesi ṭavışını işidirken bir cāriyesine cimāʿ itmek.

وَجَسْ [veces] م

د

وَدسْ [veds] Gizlenmek ve gizlemek ve gitmek ve ot bitüb ẓāhir olmaḳ ve bir pāre söz çatlatmaḳ.

وَدِيسْ [vedīs] Ḳurı ot.

3.

وِدآسْ [vidās] Ṣıḳ çayır.

ر

وَرْتَنِيسْ [vertenīs] İfrīḳiyye'de bir nāḥiyedür.

وَرسْ [vers] Yemen'de biter susama beñzer bir otdur bir kerre ekicek yigirmi yıladaḳ ṭurur yapraġını istiʿmāl iderler libās boyarlar boyasınıñ levni ḳızılsaġı olur ve ṭaş şu içinde yoşuñlanıb yem yeşil olmaḳ ve ṭayıncaḳ olmaḳ.

س

وَسْ [vess] Deriñ yire ṭalmaḳ.

وَسْوآسْ [vesvās] Şeyṭān ve avcı fısıldısı ve kelb sinğildisi ve ḳumāş ḳıvış ḳıvış ötmesi ve bir ṭaġdur ve nefiʿ ve ḫayrı olmayan ḫāṭır.

وِسْوآسْ [visvās] Yaramaz söz ile fısıldameklik ve şerre ḳışġırmaḳlıḳ.

وَسْوَسْ [vesves] Bir deredür.

ط

وَطْآسْ [veṭṭās] Çōbān.

4.

وَطسْ [vaṭs] Perk urmaḳ ve şımaḳ.

وَطِيسْ [vaṭīs] Tennūr ve ṣavaş.

ع

وَعسْ [vaʿs] Ṭanbura ve ḳopuz düzerler bir cins aġacdur ve eşer ve başmaḳ ve cimāʿ itmek ve yörümesi düşvār olan ḳumluḳ.

وُعسْ [vuʿs] Yörümesi müşkil olan ḳum yirleri.

ق

وَقسْ [vaḳs] Ṭaġıtmaḳ ve bedene uyuz sepelenmek ve fāḥişe ve zināyı añmaḳ ve bedende ḳalan uyuzluḳ pāresi.

ك

وَكسْ [veks] Eğsmek ve eğsiklik ve ay yaramaz vaḳte girmek ya ṭutulmaḳ ve başde nesne kan ya kemük çögmek ve māl telef olmaḳ ve yara bāḳiyyesi.

ل

وَلسْ [vels] Yilmek ve ḫüdᶜa itmek ve sözde taᶜriż itmek.

وَلَسْ [veles] Ḫıyānet ve ḫüdᶜa.

وَلّاسْ [vellās] Ḳurt ve ḥīlekār kimse.

5.

وَلُوسْ [velūs] Yalığan deve.

ه

وَهسْ [vehs] Ḳatı seyr itmek ve sürᶜat itmek ve şerr ve ḫısımına ḳavimine faḫrlanmak ve ve ṣalınmaḳ ve nemīme ve perk başmaḳ ve cimāᶜ itmek ve ve ṣımaḳ ve hevānda döğmek.

وَهّاسْ [vehhās] Arslan.

ي

وَيسْ [veys] Faḳr ve kişiniñ dilediği ve nesne ve vesyanlege dirler yaᶜni raḥmet saña dimekdür.

فصل الهآء [Faṣlü'l-hāᵓ]

هآجِسْ [hācis] Göñüle ḫāṭıra olan nesne.

هآلِسْ [hālis] Çivildeyici.

هآسّْ [hāss] Ufadıcı.

6.

هآيِسْ [hāyis] Ṭabanlayıcı.

ب

هَبسْ [hebs] Mentī çiçegi ve yabān ḫaṭmısı.

هِبْرآسْ [hibrās] Ṣalınıraḳ yörümek.

هِبْلِسْ [hiblis] Bir kimse.

هِبْلِيسْ [hiblīs] م

ج

هِجْرِسْ [hicris] Maymūn ve dilki ya enüği ve yaramaz aṣllı kimse ve ayu ve her gice siñ siñ gezen cānavarcıḳ.

هَجآرِسْ [hecāris] ج ve şedāyid-i rüzgār ve yaġan ḫırver ya uşaḳ ṭolı.

هَجسْ [hecs] Göñüle nesne ḫuṭūr itmek ve nefs kişiye gizlice ᶜabṣ söz fısıldamak ve işidilib añlanmayan söz ve ḫāṭıra ve redd itmek ve yıġmaḳ.

هُجُوسْ [hucūs] م

7.

هَجّآسْ [heccās] Ses dinleyen arslan.

هِجْنَسْ [hicnes] Ṣeḳīl nesne.

هَجآيِسْ [hecāyis] Ekşimiş südler.

د

هَدَبَّسْ [hedebbes] Erkek bebr ya erkek enüği.

هَدآرِيسْ [hedārīs] Ulu belālar.

هَدَسْ [hedes] Mersīn aġacı.

ر

هِرْجآسْ [hircās] Gevdelü kimse.

هَرسْ [hers] Ziyāde perk döğmek ve yavuz tiz ṭaᶜām yimek.

هَرِيسْ [herīs] Herīse ṭaᶜāmı ve ḳatı toḳmaḳlanmış nesne.

8.

هَرّآسْ [herrāṣ] Herīseci.

هُرآسْ / هِرآسْ (معاً) [hürās/ hirās] Yavız yiyegen ve pāralayaġan arslan.

هَرِسْ [heris] م

هَرآسْ [herās] Bir cins dikenlü aġacdur.

هَرآيِسْ [herāyis] Herīseler.

هَرَنْكَسْ [herenkes] Yavuz belā.

هِرْمآسْ [hirmās] Ādama ziyāde ḳaṣd iden arslan ve ḳaplan enüği ve yüz dürümek ve ġavġa ġalebe itmek.

هِرْمِيسْ [hirmīs] م ve gergedan dinilen cānavar.

هُرآمِسْ [hürāmis] م

س

هَسّْ [hass] Ṭaşıla döğmek ve uvatmaḳ ve nefsi kendiye ḫaber virmek.

9.

هُسّْ [hüss] Ḳoyunu giri ḳaşdarmaġıçün dinür bir sözdür.

هَسِيسْ [hesīs] Pāre pāre ḳılınmış nesne ve gizlice olan söz.

هَسْهآسْ [heshās] Gice ṣabāḥa daḳ ḳoyun güden çōbān ve gice ırtaya dek uyumayıb iş işleyen kimse ve ḳaṣṣāb ve sürʿatile gice ṣuya giden.

هَسآهِسْ [hesāhis] Cinn avāzeleri ve gümürdiler ve gice yörümek.

ط

هِطْرآسْ [hiṭrās] Ṣalınıraḳ yörümek.

هَطْلَسْ [haṭles] Keskin uġrı ve ḳurt.

هَطَلَّسْ [heṭalles] م

ق

هَقَلَسْ [heḳālles] Yaramaz ḫulḳlı kimse ve ḳurt ve dilkü.

هَقآلِسْ [heḳālis] ج

10.

هِقْلِسْ [hiḳlis] Genc deve ḳuşı.

ك

هَكآرِسْ [hekāris] Ḳurbaġalar.

هَكَلَّسْ [hekelles] Perk nesne.

ل

هَلْبَسْ [helbes] Üns ṭutacaḳ kimse.

هَلْبَسِيسْ [helbesīs] م ve bir ḳaftān ve azacıḳ nesne.

هَلسْ [hels] Çoḳ ḫayr ve incelik ve sincāflıḳ ve öyken iki ve öyken marażlanmaḳ ve maraż kişiyi inceltmek.

هَلَسْ [heles] م

هُلآسْ [hülās] م

هِلْطَوسْ [hilṭūs] Gizli yörüyen ḳurt.

11.

هُلُسْ [hülüs] Ḫastalıḳdan ḳalḳmış ırġınlar ve żaʿīflar.

هِلْقَسْ [hilḳas] Yavuz nesne ve ziyāde açlıḳ ve semiz etli recul.

هِلَّقسْ [hilḳas] م

هِلَّكسْ [hilleks] م ve yaramaz ḫūylı kimse ve alçaḳ kimse.

هِلْكِسْ [hilkis] م

م

هَمسْ [hems] Gizlice olan avāẕe ve gizlice olan ayaḳ ve ṭuṭaḳ ṭavışı ve her

gizli olan nesne ve ṣıḳmaḳ ve ṣımaḳ ve ağız yumaḳlığıla ṭaʿām çeynemek ve şevḳile gice seyr itmek ve ve gice gündüz şevḳile seyr itmek ve ağızda olan fısıldı.

هَمُوْسْ [hemūs] Pārelayıcı arslan ve giceyile seyr idegen kimse.

هَمّآسْ [hemmās] م

هَمِيْسْ [hemīs] Deve ayağı ṭavışı.

هَمَلَّسْ [hemelles] Perk incikli ziyāde yörüyen kimse.

12.

هِنْبآسْ [hinbās] Ḫaber çustalamaḳ.

هِنْدِسْ [hindis] Cerī arslan ve ehl-i tecribe olan naẓarlı kimse.

هُنْدُوْسْ [hündūs] Endāzeye ve ölçüye ve yapuya ʿālim olan naẓarlı kimse.

هِنْدآسْ [hindās] Endāze ve taşımlamaḳ.

و

هَوسْ [hevs] Ṭaşıla döğmek ve ṣımaḳ ve gice irteye dek ṭolunmaḳ ve ḳatı tiz yimek ve arḳun sürmek ve yire ṭayanıb yörümek ve ifsād itmek ve ḳurt ḳoyun sürisiniñ çevresi ṭolanmaḳ ve şehvet ġalabe itmek.

هَوَسْ [heves] Bir miḳdār divānelik.

هَوّآسْ [hevvās] Pārelayıcı arslan ve bahādır kimse.

هَوِيْسْ [hevīs] Fikr ve endīşe.

هَوِسْ [hevis] Şehveti ġalebe itmiş reñk.

13.

هِوآسْ [hivās] Şehvet ġalebe itmeklik.

هَوآجِسْ [hevācis] Nefsden ḳalbe gelib dökülen ḫāṭıralar.

هَوآلِسْ [hevālis] Yiyni bedenlüler.

ي

هَيسْ [heys] Vefretile nesne almaḳ ve yasla yaraġıla ḳurı çift ve seyr ve yoḳ yoḳ dimekdür ve kişkiri virmek ve ṭabanlamaḳ.

هَيْجَبُوْسْ [heycebūs] Cefā idici aḥmāḳ er.

فصل اليآء [Faṣlü'l-yāʾ]

يَأءسْ [yaʾ] Ümīẕ kesmek ve maḥrūmlıḳ ve nesne bilmek ve vāḳıf olmaḳ ve ḳışa boylı.

يَئُوْسْ [yeʾūs] Ümīẕin kesici.

يَئِسْ [yaʾis] م

يَأءَسْ [yaʾes] Öyken marażı.

يَآبِسْ [yābis] Ḳurı nesne ve ḳurumış ot.

ب

يَبسْ [yebs] Yaş nesne ve ḳub ḳurı olmaḳ ve ḳurı nesne.

يَبَسْ [yabes] Ṣu çekilmekle ḳub ḳurı olan yir ve ḫayrsız ʿavrat ve südsüz ḳoyun.

[178/a]

1.

يُبسْ [yübs] Ḳuruluḳ.

يَبِسْ [yebīs] Ḳurı nesne.

يَبيِسْ [yebīs] Yaş nesne ḳurusı ve bedenden çıḳan der ve ḳatı ḳurımış nesne.

يَبآسْ [yabās] Sik ṭaşaḳ ya dübür delüğü ve yumrıca nesne.

يَبُوسْ [yebūs] ع

س

يَسّْ [yess] Seyr itmek.

يَنْجَلُوسْ [yencelūs] Aşḥāb-ı keyf girdigi maġāra oldığı ṭaġ ismidür.

يَنْدُوسِيسْ [yendūsīs] Bir müᵓmin pādişāh dı.

باب الشّين [Babü’l-şīn]

فصل الالف [Faṣlü’l-elif]

اَبشْ [ebş (bi’l-ḳaṣr)] Cemᶜ itmek ve cemᶜ olmaḳ.

2.

اُبُوشْ [ubūş] م

آبِشْ [ābiş (bi’l-medd)] Ṭaᶜāmıla şarābıla ḳapusı öñi ya evi yöresini müzeyyen ḳılan er.

اَبَشّْ [ebeşş] م ve gülec yüzli.

اَبْرَشْ [ebreş] Çil olan at ve bir pādişāhdı Ebraṣidi ᶜArablar ḫavfından aña ebreş didiler ve dürli dürli renkli otlar biten yir.

اِبْرِغْشآشْ [ibriġşāş] Ḫasta marażdan beri olub ḳalḳıb yörümek.

اِبْشآشْ [ibşāş] Ot çoġalub biri birine ulaşmaḳ ya ibtidā ot bitmek ve yüz gülecligile olmaḳ

اِبْطآشْ [ibṭāş] Ḫışmıla yapışıb ṭutmaḳ.

اَبْوآشْ [ebvāş] Ḳarışıḳ cemāᶜatlar.

ت

اَتَشْ [ateş] Muḥaddiṣün ṣanᶜānniyün.

اَتْرَشْ [etreş] Yaramaz ḫulḳlı er ve yiynicek deñsiz er.

ج

3.

اِجْحآشْ [icḥāş] Başḳa başına olmaḳlıḳ.

اِجْحِنْشآشْ [icḥinşāş] Oġlanıñ ḳarnı büyümek.

اَجْدآشْ [ecdāş] Ḳalınca yirler.

اِجْرآشْ [icrāş] Deve semirib ṭolmaḳ.

اِجْرِوّآشْ [icrivvāş] م

اِجْرِءْشآشْ [icrᵓişāş] م

اِجْتِرآشْ [ictirāş] Kesb itmek ve nesne ḳapmaḳ.

اِجْشآشْ [icşāş] Bulġur yarmaḳ ve ve döğmek ve ot biri birine utaşmaḳ.

اَجَشْ [eceşş] Yoġun avāzeli ādam ve at ve raᶜd ve avāzelerden birisidür ve burundan yoġun avāze gelen yir.

4.

اَجْوآشْ [ecvāş] Cemᶜu cevşin.

اِجْهآشْ [ichāş] Oġlan ḳorḳub anasına siñib aġlarlanmaḳ ve ᶜacele itdirmek ve aġlamaġa ḥāżırlanmaḳ.

ح

اَحْبُشّْ [aḥbüşün] Ḫabeş ᶜArabı.

اَحآبِشّْ [aḥābişün] ج

اَحآبِيشْ [ahābīş] م ve Ḳureyş’den bir niçe kimsedür Mekke altında ḥobşı ṭaġından.

اَحْبَشْ [aḥbeş] İbnü el ḥareṣ.

اِحْتِتآشْ [iḥtitāş] Ḳıvama getürilmegile ḳıva gelmek.

اِحْتِرآشْ [iḥtiraş] Keler avlamak avlaması oldur ki keleriñ ini aġzına eli ḳımıldadırlar inine ilan geldi ṣanıb ḳuyruġını ini aġzına soḳmaḳ içün hemān perk yapışıb ṭutarlar ve kesb itmek.

اَحْرَشْ [aḥreş] Ele iri ṭoḳunan ḫāṣ altun ve keler.

5.

اِحْرآشْ [iḥrāş] Ḳaṭrān deveniñ bedenini öpür öpür sivilce itmek.

اِحْرِنْفآشْ [iḥrinfāş] Ġażablanmaḳ ve şişmek.

اِحْشآشْ [iḥşāş] El ḳulaḳ olmaḳ ve āḫer iḥsān itmek ve ṭavara ot döki virmek ve ᶜacele itdirmek ve varıb ot getürmek ve ot bicmege mümkin olmaḳ ve ᶜavrat ḳarnında oġlan ḳuruyub ḳalmaḳ ve yaġlanmaḳdan deveniñ incikleri incelmek ve yir otlanmaḳ.

اِحْتِشآشْ [iḥtişāş] م ve ot arayıb cemᶜ itmek.

اَحْفآشْ [aḥfāş] Cemᶜu ḥıfşin.

اِحْفآشْ [iḥfāş] ᶜAcele itmek.

اِحْمآشْ [iḥmāş] Ġażaba getürmek ve ḫōraz ṭalaşmaḳ.

اَحْمَشْ [aḥmeş] İncecik incikli kimse.

اَحْنآشْ [aḥnāş] Cemᶜu ḥaneşin.

6.

اِحْنآشْ [iḥnāş] ᶜAcele itdirmek ve bir ṭarafa burmaḳ ve bükmek.

اِحآشْ [iḥāş] Aġa varsun içün ḳuşa çevre yanından geli virmek ve görüni virmek.

اِحْوآشْ [iḥvāş] م

اِحْتِوآشْ [ihtivāş] Bir kişiniñ çevresinden avlaşıb orta yire almaḳ ve ṣaydı birisi birine ḳaçırı virmek.

خ

اَخْبآشْ [aḫbāş] Ḳarışıḳ cemāᶜatler.

اِخْتِرآشْ [iḫtirāş] Kesb itmek ve rızḳ ṭaleb itmek.

اِخْشآشْ [iḫşāş] Yir otı biri birine ulaşmaḳ ve buᶜż itmek ve melāmet itmek ve ḳınamaḳ.

اِخآشْ [iḫāş] م

اَخْفَشْ [aḫfeş] Kücücük gözli ve hörgüci öñi ṣıḳılmış alçaḳ hörgücli deve ve naḥvici üc kimsedür.

7.

اَخآفِشْ [aḫāfiş] ج

اَخْيآشْ [aḫyāş] Cemᶜu ḫayşin.

د

اَدْبآشْ [edbāş] Cemᶜu debeşin.

اِدْرِعْشآشْ [idriᶜşāş] Marażdan ḫalāṣ olmaḳ.

اِدْغآشْ [idġāş] Ḳarañuluġa girmek.

اَدْقَشْ [edḳaş] Alaca böce.

اَدْوَشْ [edvaş] Gözi kücücük ṭaracıḳ nūrı fersiz gözli er.

اِدْهآشْ [idhāş] Ḫayrān ḳılmaḳ.

ر

اِرْبآشْ [irbāş] Aġac yapraḳlanmaḳ ve yarılıb çıḳmaḳ.

اَرْبَشْ [erbaş] Rengi muḫtelif kimse.

8.

اَرْمَشْ [ermaş] م ve yaşı aḳar ḳızıl gözli kimse.

اِرْتِخآشْ [irtiḫāş] Mużṭarib olmaḳlıḳ.

اِرْشآشْ [irşāş] Yaġmur sepelemek ve yara aġzı giñişib ḳanı sepilmek ve ṭavarı aşıb derletmek ve köşek ḳuyrığını ṣalıb dükenmek emmek dileyib.

اَرْشْ [erş (bi'l-ḳaṣr)] Diyet ve ṭırmalamaḳ ve dïyet ṭaleb itmek ve rişvet ve ödeñ ve iḫtilāf ve ḫuṣūmet ve kişkiri virmek ve nesne virmek ve maḫlūḳ ve ʿaybı çıḳan ṭavar ve behāsından aşaġa ḳonan ḳıymet.

آرِشْ [āriş (bi'l-medd)] Bir ṭaġdur.

اِرْعآشْ [irʿāş] Ditretmek.

اِرْتِعآشْ [irtiʿāş] Ditremek.

اِرْفآشْ [irfāş] Eğleşür ya cimāʿa düşmek ve ilḥāḥ itmek.

اَرْفَشْ [erfeş] Büyük yaşşı ḳulaḳlu er.

اَرْقَشْ [erḳaş] Noḳta noḳta alaca olan nesne.

9.

اُرَيْقِيشْ [üreyḳïş] Taşġïrdür.

اِرْمآشْ [irmāş] Aġac yapraḳlanmaḳ ve yarıb çıḳmaḳ ve gözden az yaşı aḳıtmaḳ ve yabca yabca urmaḳ.

اِرْتِهآشْ [irtiḥāş] Ṭavar ṭopuġın çalıb ḳızartmaḳ ve ditremek ve ayḳırı dürtmek ve ḫalḳ arasına ṣavaş vāḳiʿ olmaḳ ve dibile dibcigile ḳoparmaḳ.

اَرْءَشْ [erʾeş] Ḳulaġı ve yüzi tüli kimse.

اَرْيَشْ [eryeş] م

اَرْيآشْ [aryāş] Ḳuş yünleri.

ز

اَزْوَشْ [ezveş] Mütekebbir kimse.

س

اِسْتِحْرآشْ [istiḥrāş] İri iri olmaḳ.

اِسْتِرْشآشْ [istirşāş] Köşek emmek içün boynın söveltmek anası uyluġı arasına.

10.

اِسْتِحْشآشْ [istiḥşāş] El ḳulaḳ olmaḳ ve ṣuṣamaḳ ve budaḳ uzamaḳ ve bilek yoġunalmaḳdan aya küccük görünmek.

اِسْتِحْمآشْ [istiḥmāş] Öykelenmek.

اِسْتِيحآشْ [istïḥāş] Yaluñuzsamaḳ ve ṭavar görekmek.

اِسْتِعمآشْ [istiʿmāş] Aḥmaḳlıḳ itmek.

اِسْتِغْشآشْ [istiġşāş] Naṣïḥat ṭaleb itmek ve ehl-i ġışş ẓann itmek.

اِسْتِكْرآشْ [istikrāş] Oġlaḳ ot yimekle māyası gidib güden baġarsıġı olmaḳ.

اِسْتِهْشآشْ [istihşāş] İstiḫfāf itmek.

ش

اَشْ [aşş] Ḳuru etmek ve örü ṭurmaḳ ve şerr içün ḥareket itmek.

11.

اَشَشْ [eşeş] م

اَشاَشْ [aşāş] Ḫıffet ve neşāṭ ve sürūr.

اِشْ [işş] Bir nesne.

اَشْخاَشْ [aşḫāş] Aḳ yalabıḳ ṭaş pāreleri.

اَشْوَشْ [eşveş] Muḫtelif nesne.

اِشْواَشْ [işvāş] Ḫurmā buruşuḳ olub oñmamaḳ.

ط

اُطْرُوشْ [uṭrūş] Ṣaġır ḳulaḳlu.

اَطْرَشْ [aṭraş] م

اِطْرغْشاَشْ [iṭriġşāş] Ḫastalıġından ḳalḳub yeb yeb yörümege başlamaḳ ve yaġmur bol yaġmaḳ ve ucuzluḳ olmaḳ ve yuvada yavrı ḳanādın oynaşmaḳ.

اِطْشاَشْ [iṭşāş] Yaġmur çisemek ve ṭumaġı olmaḳ.

12.

اِطْواَشْ [iṭvāş] Muhlet virmek ve bir yaña yılḳıdırmaḳ.

اَطْيَشْ [aṭyaş] Bir ḳuşdur.

ع

اِعْباَشْ [iʿbāş] Iṣlāḥ itmek ve oġlan sünnet itmek.

اَعْراَشْ [aʿrāşün] Cemʿu ʿarşin ve ʿurşin.

اِعْراَشْ [iʿrāş] Aşmaya çār divār itmek.

اِعْتِراَشْ [iʿtirāş] Aşma çār divār üzerine ardılmaḳ ve ṭavara binmek çār divār idinmek.

اِعْرِوّاَشْ [iʿrivvās] Ṭavara binmek.

اَعْشاَشْ [aʿşāş] Ḳuş yuvaları ve ع ḳurbe Ṭamiyye ve ʿilletler ve ehline kişiniñ itdigi töhmetler ve nā-ḥaḳ yire isnād olan suclar.

اِعْشاَشْ [iʿşāş] Kem yire vāḳiʿ olmaḳ ve āḫeri ḥācetinden menʿ itmek ve geyigi yataġından ḳaldırmaḳ ve ḳāfile olub yine evreden ḳalḳıb bir āḫer yire ḳonmaḳ ve ẓaʿīf naḥīf ḳılmaḳ.

13.

اِعْتِشاَشْ [iʿtişāş] Aġacda ḳuş yuva idinmek ve az azıḳ getürmek.

اِعْطاَشْ [iʿṭāş] Ṣuṣatmaḳ ve develer ṣuṣamaḳ ve ṣuya yaḳılacaġı vaḳtden arṭuġa ḳatlandırmaḳ.

اَعْفَشْ [aʿfeş] Ekseri evḳāt de yaşı aḳaġan görmesi az olan gözli kimse.

اَعْمَشْ [aʿmaş] م ve ismu muḥaddiṣin.

اِعْماَشْ [iʿmāş] İġmāż idi virmek.

اَعْنَشْ [aʿnaş] Şaş engüş yaʿni altı barmaḳlı olan kimse.

اِعْتِناَشْ [iʿtināş] Ḳocuşmaḳ.

اِعْواَشْ [iʿvāş] Dirlik virmek.

غ

اَغْبَشْ [aġbeş] Ḳarañuluḳ olan gice.

اَغْباَشْ [aġbāş] Cemʿu ġabaşin.

[178/b]

1.

اِغْباَشْ [iġbāş] Ṭañ ḳarañulıġı olmaḳ.

اِغْشاَشْ [iġşāş] Acele itdirmek.

اِغْتِشاشْ [iġtişāş] Naṣīḥat ḳabul itmek.

اِغْطاشْ [iġṭāş] Giceyi ḳarañu itmek ve ḳarañuluḳ olmaḳ.

اِغْماشْ [iġmāş] Gözün ḳarartmaḳ.

اَغْطَشْ [aġṭaş] Aclıḳdan marażdan gözi ḳararan er.

اَغْمَشْ [aġmaş] م

ف

اَفْحَشْ [afḥaş] Ḳatı yaramaz nesne.

اِفْحاشْ [ifḥāş] Yaramaz söz söylemek.

اَفْرَشْ [afraş] Yaşḳam nesne.

اِفْراشْ [ifrāş] Āḫer ḥaḳḳında çirkin söz söylemek ve ġıybet itmek ve ḳılıc bilemek ve yüzin inceltmek ve ādam altına döşek döşeyi virmek ve kelebek çoġalmaḳ ve ayrılmaḳ ve boġazlamaġa yarar ṭavar virmek.

2.

اَفْراشْ [efrāşün] Cemʿu ferşin.

اِفْتِراشْ [iftirāş] Başmaḳ ve döşenmek ve cimāʿ itmek ve secdede iki ḳollarını yire döşemek kelb gibi ve ġālib olmaḳ ve yire urmaḳ ve ḫalḳa ʿırżını beẕl itmek ve münbesiṭ olub yayılmaḳ ve iz şoylamaḳ ve dil neyi bulursa söylemek ve ġaṣbıla māl almaḳ.

اَفِشْ [afiş] Emrdür yaʿni ḫaberi ḥalḳa yay dimekdür.

ق

اِقْتِحاشْ [iḳtiḥāş] Teftīş idib görmek.

اِقْراشْ [iḳrāş] Kişkiri virmek.

اِقْتِراشْ [iḳtirāş] Biri biriniñ üzerine düşmek ve kesb itmek.

اَقْرِيطِشْ [aḳrīṭiş] Bir ʿaẓīm atadur.

اُقَيْشْ [uḳayş] Bir ḳabīle atasıdur.

اَقْلَشْ [aḳleş] Kücücük bozmaca nesne.

اُقْلُوشْ [uḳlūş] دٌ bi-Ġarnāṭa.

3.

اُقْلِيشْ [uḳlīş] دٌ bi'l-Ündülüsi.

اِقْشاشْ [iḳşāş] Başdan bertden ḫalāṣ olmaḳ ve ḳuraḳlıḳ olmaḳ.

ك

اَكْبُشٌ [ekbüşün] Ḳoçlar.

اَكْباشٌ [ekbāşün] م

اِكْداشْ [ikdāş] Ḫaberiñ bir ṭarafını şalı virmek ve ʿaṭāya irişmek.

اِكْتِداشْ [iktidāş] Kesb itmek.

اِكْراشْ [ikrāş] Dere ḳısıġına düşüb gitmek.

اَكْراشٌ [ekrāş] Cemʿu keriş.

اَكْمَشْ [ekmeş] Gözi nesneyi görmeyen ḥarīf ve ḳışacıḳ ayaḳlu er.

اِكْماشْ [ikmāş] Deveniñ emceklerini bir yire getürüb bağlamaḳ.

4.

اِكْناشْ [iknāş] ʿAcele itdirmek.

اَكْياشْ [ekyāş] İki ḳat bükülmiş ipek ve yüñ ya kem iplik.

م

اَمْتَشْ [emteş] Gözün açıb baḳmaḳ güc gelen kimse.

اِمْتِحاشْ [imtiḥāş] Muḥtarıḳ olmaḳ.

اَمْدَشْ [emdeş] Gözi ḳaraġan muḥafet er ve eli ayaġ ḳuruḳaz yügrük kimse.

اِمْدآشْ [imdāş] Nesne virmek.

اِمْتِدآشْ [imtidāş] Nesne almaḳ ya elinden ḳapmaḳ.

اَمْرَشْ [amreş] Şirrir kimse.

اِمْرآشْ [imrāş] Çimdirmek.

اِمْتِرآشْ [imtirāş] Nesne ḳapmaḳ ve kesb itmek ve ḳopmaḳ.

اَمَشٌ [emeşş] Gözine aḳ düşmiş deve ve bileğinde süñik olmış ṭavar.

5.

اِمْتِشآشْ [imtişāş] Kemük iliklenmek ve aġac ucı teveklenmek ve ḥacr ile ya meder ile istincā itmek ve memede olan südi hep ṣaġmaḳ ve ʿavrat boġmaġını gögsi üzerinden çekib ḳırmaḳ.

اِمْتِهآشْ [imtihāş] ʿAvrat yüzüni uṣdurayile ḳazıtmaḳ ve muḥtarıḳ olmaḳ.

ن

اِنْنآشْ [inʾāş] Acele itdirmek ve ḳoyunıla bile geçüb gitmek.

اُنْبُوشْ [ünbūş] Ḳoparılmış otuñ dibi ve dibile budaġıla ḳopmış aġac ve ot.

اَنَابِيشٌ [anābīşün] ج

اِنْتآشْ [intāş] Ot başını yir yaruġından ṭaşıra çıḳarmaḳ ve ot ışlanıb başı yire yatmaḳ ve ot uzamaḳ.

اِنْتِشآشْ [intişāş] م

اِنْخِشآشْ [inḫişāş] Nesneye dāḫil olmaḳ.

اِنْتِعآشْ [intiʿās] Sürçen kişi ṭarp ṭuru ḳalkmaḳ

6.

اِنْعآشْ [inʿāş] Yuḳarı ḳaldırmaḳ.

اِنْعِشآشْ [inʿişāş] Gönlek yama yama olmaḳ.

اِنْتِغآشْ [intiġāş] Ṭurdıġı yirde ḥareket itmek.

اِنْفآشْ [infāş] Çōbān deveyi gice ile eṭrāfa yaymaḳ.

اِنْتِفآشْ [intifāş] Silkinmek.

اِنْفِرآشْ [infirāş] Döşenmek.

اِنْفِطآشْ [infiṭāş] Baş budaḳ tel tel ayrılmaḳ.

اِنْقآشْ [inḳās] Naḳir-i ḳıṭmir ḥisāb almaḳ ve dāyim cimāʿ itmek ve tāze ḫurmā yimek.

اِنْتِقآشْ [intiḳāş] Ayaġından diken çıḳarmaḳ ve naḳḳāş yüzin ḳaşını naḳş idi vir diyü emr itmek ve naḳş olmaḳ.

7.

اِنْقِشآشْ [inḳişāş] Bir yirden kesilüb gitmek.

اِنْقِفآشْ [inḳifāş] Örümcek inine girmek ve ayaḳların bir yire büzmek.

اِنْتِكآشْ [intikāş] Ḳuyu içini ayırtlamaḳ.

اِنْكِمآشْ [inkimāş] Sürʿat itmek.

اِنْمآشْ [inmāş] Ḳumsāvi itmek.

اِنْمِشآشْ [inmişāş] Nesne ḥāsıl olmaḳ.

اِنْتاَشْ [intāş][21]

اِنْتِياَشْ [intiyāş] Nesne almaḳ ve nesne çıḳarmaḳ.

اِنْهِداَشْ [inhidāş] Kişkiri virmegile kelb gürleyib ḥamle itmek.

اِنْقِعاَشْ [inḳiᶜāş] Dīvār yıḳılmaḳ ve bir yirden kesilüb gitmek.

8.

و

اَوْباَشْ [evbāş] Ḳarış muruş olan nesneler ve alçaḳ kem nesneler.

اِوْباَشْ [ivbāş] Sürᶜat itmek ve yir ot bitürmek ya ot biri birine ḳarışmak.

اَوْحاَشْ [evḥāş] Ac ḳarınlular.

اِوْحاَشْ [ivḥāş] Yiri ışız bulmaḳ ve ışız olmaḳ ve yaluñuz ışızlıḳda ḳalmaḳ ve ac olmaḳ ve azıḳ dükenmek ve ṭaralmaḳ.

اِوْخاَشْ [ivḫāşᶜ] ᶜAṭayı azaltmaḳ ve ᶜırżına noḳṣan virmek ve ḫalṭ itmek ve ḳurᶜayı bir daḫı atmaḳ.

اَوْخاَشْ [evḫāş] Cemᶜu vaḫşin.

اَوْقاَشْ [evḳāş] أَوْباَشْ maᶜnisinedür.

اُوشْ [uvş] دٌ bi-Ferġān.

ه

اِهْتِباَشْ [ihtibāş] Cemᶜ olmaḳ ve baḫşīşine irmek.

9.

اِهْتِتاَشْ [ihtitāş] Kişkiri virmegile kelb āḫer ḥamle itmek.

اِهْتِراَشْ [ihtirāş] م

اِهْتِماَشْ [ihtimāş] Muḫtaliṭ olmaḳ ve iḳbāl itmek ve idbār itmek ve arḳun arḳun ḳımıldamaḳ.

ي

اَيشْ [eyş] Eyyü’ş-şeyʾin maᶜnisinedür.

اِيلْحاَشْ [ilḥāş] İvḥāş maᶜnisine.

اِيْتِراَشْ [īʾtirāş] Diyet almaḳ.

فصل الباء [Faṣlü’l-bāʾ]

باَءشْ [baʾş (bi’l-ḳaṣr)] Āḫeri añsızdan yire urmaḳ ve defᶜ itmek ve ḳorunmaḳ.

10.

باَحِشْ [bāḥiş] Cemᶜ idici.

باَذِشْ [bāẕiş] Ebu Abdu’l-lah naḥviyye’l maġrib.

باَطِشْ [bāṭış] Perk ṭutucı.

باَطِيشْ [bāṭīş] Faḳihün şāfiᶜyyün.

باَغِشْبَ [bāġış] Uşaḳ yaġan yaġmur.

باَيِشْ [bāyiş] Çoḳ cemāᶜat.

ح

بَحشْ [baḥş] Cemᶜ olmaḳ.

ر

بِرْخاَشْ [birḫāş] Ġavġa ġalebe.

بَرشْ [berş] Atçil olmaḳ.

بَرَشْ [bereş] At da olan çillik ve ṭırnaḳda olan aḳ noḳta.

[21] H2’de anlam şu şekildedir: “ḳuyu ṣuyunı çeküb dökmek ot yirden başnı ışlanub bir eglemek” HB’de anlam şu şekildedir: “nesne almaḳ ve çıḳarmaḳ” AE ve EE’de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB’de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

بُرَشْ [büreş] Çiʾlikler.

11.

بَرِيشْ [berīş] Çil olan at.

بِرْطَاشْ [birṭāş] Miyāncılıḳ itmek veya dellāllıḳ itmek.

بَرْغَشْ [berġaş] Sivri siñek cinsidür ve aḳce tatar dirler.

بَرَاقِشْ [barāḳiş] Bir kelbiñ adıdur avāzesi işidüb ḥarāmīler ol ḳabīleyi ḳırdılar ve cebelün.

بِرْقِشْ [birḳiş] Bir cins ḳuşdur ve bir şāʿirdir.

بِرْقَاشْ [birḳāş] Ḫalt-ı kelām itmek ve iḳbāl itmek ve ṭaġılmaḳ ve levn levn görünmek.

ش

بَشْ [beşş] Yüz gülecliği ve yüz gülec olmaḳ ve luṭfıla nesne istemek ve gülerek ḳarşu varmaḳ ve şīnlenmek ve riżā ve kerem.

بَشَشْ [beşeş] م

بَشِيشْ [beşīş] م ve güler yüz.

بَشَّاشْ [beşşāş] Gülec yüzli.

12.

ط

بَطْشْ [baṭş] Ḫışmıla yapışmaḳ ve perk ṭutmaḳ ve ḥamle itmek ve ḥamle ve ʿaẕāb ve sıtmadan ifāḳat bulmaḳ ve güreş ṭutmaḳ.

بُطُوشْ [buṭūş] Perk yapışılmaḳ.

بَطِيشْ [baṭīş] Perk yapışıcı kimse.

بِطَاشْ [biṭāş] Ṭutuşmaḳlıḳ ve ismu reculin.

غ

بَغْشْ [baġş] Uşaḳ yaġmur yaġmaḳ ve ḳorḳub saña siñmek ve toz tozmaḳ.

بَغَشْ [baġaş] Uşaḳ yaġmurlar.

ق

بَقْشْ [baḳş] Şimşīr aġacı.

ك

بَكْشْ [bekş] Ayaġı bağını şişmek.

ل

بَلَاطُشْ [belāṭuş] Bir ḳaṣabadur Şām'da.

ن

13.

بَنْشْ [benş] Giñin arḳın ḳolayınca maṣlaḥat şuruʿ itmek.

و

بَوْشْ [bevş] Ḳarışıḳ cemāʿat ya her ṭāyifeden dirilen cemāʿat ya çoḳ ḫalḳ ve bir yire cemʿ olan bir ata oġlanları ve Mışır'da olur bir ṭaʿamdur buġda ile mercimegi yuyub bir destiye balıla ḳoyub aġzını balçıġıla ṣıvayub tennurda bişirirler ve ses seleñ ve çoġaldaşmaḳ ve ismu muḥaddiṯ ve nesne ṣonı virmek.

بُوشْ [bōş] م ve ۀ bi-mışra.

ه

بَهْشْ [behş] Yaş ebu cehl ḳuzı ve gülec yüzli kimse ve ḥicāz memleketi ve baḥṯ itmek ve eyertmek ve şīn olmaḳ ve

nesne alurlanıb almamaḳ ve yaluñuz aġlamaġa ya gülmege ḥażırlanmaḳ ve el uzatmaḳ ve cemᶜ olmaḳ ve şevik olmaḳ.

بُهُوْشْ [bühūş] م ve ج

بَهِشْ [bahiş] Gülec yüzli.

بُهَيِشْ [buhayş] Ceddüdi er-rümmeti

بَهْوَشْ [behveş] İsmu reculin.

ي

بَيِشْ [beyş] عٌ

بِيشْ [bīşr] Bir arslanlı yirdür ve zencebīl gibi bir otdur.

[179/a]

1.

فصل التاء [Faṣlü'l-tāʾ]

تَاءْبِيشْ [taʾbīş] Cemᶜ itmek ve şundan bundan söz getürüb bir yire birikdirmek.

تَاءْرِيشْ [taʾrīş] Ḫuṣūmete ḳındırı virmek ve ve kişkiri virmek ve yansun içün od ḳarışdırmaḳ.

تَاءِشْ [taʾş (bi'l-ḳaṣr)] Ardıradan urmaḳ ve yüce olmaḳ.

تَارِشْ [tāriş] Yiynicek ḥarīf ve yaramaz ḫulḳlı er.

تَالِشْ [tāliş] Gīlānda bir ḳaṣabadur.

ب

تَبَرْقُشْ [teberḳuş] Elvān-ı muḫtelife ile müzeyyen olmaḳ.

تَبَشْبُشْ [tebeşbüs] Üns ṭutmaḳ ve muvāṣıla itmek ve Ḥaḳ Taᶜālā ḳulından rāżı olmaḳ ve kerem itmek.

تَبَطُّشْ [tebeṭṭuş] Aġır yükli deve ḳalḳamayub ditremek.

2.

تَبْيِنْشْ [tebyinş] Bir işde murādınca giñin arḳunca olmaḳ.

تَبَاوُشْ [tebāvuş] Biri birine ṣunuşmaḳ ve ḳavraşmaḳ.

تَبْوِيشْ [tebvīş] Muḫtaliṭ olmaḳ.

تَبَوُّشْ [tebevvüş] م

تَبَهُّشْ [tebehhuş] Ḫalḳ cemᶜ olmaḳ.

تَبَاهُشْ [tebāhüş] Biri birine tekellüf idib nesne ṣunuşmaḳ.

ج

تَجَاحُشْ [tecāḥuş] Defᶜ idişmek.

تَجَوُّشْ [tecevvüş] Giceniñ bir bölügi gecmek ve yir yarılmaḳ.

تَجَيُّشْ [teceyyüş] Yürek devrilmek ve ḳuṣarlanmaḳ.

تَجْمِيشْ [tecmīş] Oynaşmaḳ ve laġlaşmaḳ.

ح

3.

تَحْبِيشْ [taḥbīş] Nesne cemᶜ idi virmek.

تَحَتْرُشْ [teḥatruş] Cemᶜ olub bir kişiyi ṭutamamaḳ ve ardından irememek.

تَحْتِيشْ [taḥtīş] Kişkiri virmek.

تَحْرَاشْ [taḥrāş] Keler avlamaḳ.

تَحْرِيْشْ [taḥrīş] Fesāda ḳındırı virmek ve kelbi kelbe kışkırı virmek.

تَحَشْحُشْ [teḥaşḥuş] Ṭağılmaḳ ve ḥareket itmek.

تَحَفُّشْ [taḥaffuş] Kücücük ev içine girib ırılmamaḳ ve ᶜacele itmek.

تَحْفِيْشْ [taḥfīş] م

تَحْمِيْشْ [taḥmīş] Cemᶜ itmek ve öykelendirmek.

4.

تَحَمُّشْ [taḥammuş] Öykelenmek.

تَحَوُّشْ [taḥavvuş] ᶜAvrat ṭul oturub niçe zamān ere varmamaḳ ve ṭayanmaḳ ve çivildeşmek ve cemᶜ olmaḳ.

تَحَاوُشْ [taḥāvuş] Bir kimseyi orta yire almaḳ.

تَحْوِيْشْ [taḥvīş] Cemᶜ itmek.

تَحَيُّشْ [taḥayyüş] Ürkmek ve ḳorḳmaḳ.

تَحَرُّشْ [taḥarrüş] Ḳıvamlandırılmaḳ.

خ

تَخَبُّشْ [taḫabbuş] Şundan bundan nesne cemᶜ idib almaḳ.

تَخْرِيْشْ [taḫrīş] Buġday başı ucı çıḳmaḳ.

تَخَارُشْ [teḫāruş] Kelbler biri birile ḫırıldaşıb leş çekişmek.

تَخَشْخُشْ [taḫaşḫuş] Avāze itmek ve aġac içine girib ġāyib olmaḳ.

5.

تَخْفِيْشْ [taḫfīş] Binā yıḳmaḳ ve yire urmaḳ ve ṭabanlamaḳ ve cimāᶜ itmek ve yire ṣıḳmaḳ ve beden żaᶜīf olmaḳ.

تَخْوِيْشْ [taḫvīş] Naḳṣ itmek.

تَخَوُّشْ [taḫavvūş] Eksilmek ve herze söylemek.

د

تَدَاغُشْ [tedāġuş] Ṣavaşa ya ġavġaya ḳarışmaḳ.

تَدْهِيْشْ [tedhīş] Ḥayrān ḳılmaḳ.

ر

تَرَخُّشْ [tereḫḫuş] Ḥareket itmek.

تَرَشْرُشْ [tereşruş] Etmek ḳurı gevrek yumşaḳ olmaḳ.

تَرَشُّشْ [tereşşüş] Ṣuya ḳan sepeleNmek.

تَرْشِيْشْ [terşīş] Ṣuya ḳan sepmek.

6.

تَرْشْ [terş] Yiyniceklik ve töhmetlilik ve yaramaz ḫulḳlılıḳ.

تَرَشْ [tereş] م

تَرِشْ [teriş] Yiynicek er ve töhmetli kimse ve bed ḫulu kimse.

تَرْفِيْشْ [terfīş] Ṣaḳalı ḳoyu virib ḥalvā göregi olmaḳ.

تَرْقِيْشْ [terḳīş] Sözi düzüb ḳoşmaḳ ve noḳṭa alacalamaḳ.

تَرَقُّشْ [teraḳḳuş] Ṣavaşa ḳarışmaḳ ve müzeyyen olmaḳ ve alaca alaca noḳṭa olmaḳ.

تَرْيِيْشْ [terīş] Oḳ yileklemek.

ش

تَشَوُّشْ [teşevvüş] Ḳarış muruş olmaḳ.

تَشَاوُشْ [teşāvüş] م

تَشْوِيْشْ [teşvīş] Ḳarış muruş itmek.

7.

ط

تَطَرُّشْ [Teṭarrüş] Ḫasta ayuñub yörümege başlamaḳ ve ḳuzıya varıb gelmek.

تَطَارُشْ [teṭārüş] Ṣaġırlanı virmek.

تَطَفُّشْ [teṭaffüş] Yiğrenmek.

تَطْوِيشْ [teṭvīş] Mühlet viremek.

ع

تَعَرُّشْ [teᶜarrüş] Şehrde s̱ābit ve muḳīm olmaḳ ve teᶜalluḳ itmek

تَعَرْوُشْ [teᶜarvüş] م ve ṭavara binmek.

تَعْرِيشْ [taᶜrīş] Aşmaya çar divār idib virmek ve çapını viricek eşek başını yuḳarı ḳaldırı düşmek ve ṭam örmek ve birez eğlemek.

تَعَشْشُشْ [taᶜaşşüş] Ḫurmā aġacınıñ özdeği incelib yapraġı azalmaḳ ve yuva idinmek.

تَعْشِيشْ [taᶜşīş] Ḳuş aġacda yuva yapmaḳ ve ot ve yir ḳubḳurı olmaḳ ve etmek ve ḳuruyub küflenmek ve ḫiyānet itmek.

8.

تَعَشْعُشْ [taᶜaşᶜuş] Aġacda yuva ḳat ḳat olmaḳ.

تَعَطُّشْ [taᶜᶜaṭuş] Ṣuṣuz olmaḳ ve arzulamaḳdan kināyetdur.

تَعْطِيشْ [taᶜṭīş] Ġāyet ile ṣuṣatmaḳ.

تَعَكْبُشْ [teᶜakbuş] Budaḳ dikenine ṣablanmaḳ.

تَعَكُّشْ [teᶜakküş] Giçe gibi olmaḳ ve biri biriniñ içine girişmek ve düşvār olmaḳ ve örümcek ayaġın büzüb aġ germek ve bir yire büzülmek

تَعْكِيشْ [taᶜkīş] Etmek küflenmek.

تَعَمُّشْ [taᶜᶜamüş] Ġaflet idi virmek ve göz ᶜamaşını gidermek.

تَعَامُشْ [teᶜāmüş] م

تَعْمِيشْ [taᶜmīş] Ḫastanıñ bedenini yine yirine getürmek.

تَعَنْقُشْ [teᶜanḳuş] Bir yaña bürülüb ḫışm itmek.

9.

تَعَنْكُشْ [teᶜankuş] تَعَكُّشْ maᶜnisine.

تَعْبِيشْ [taᶜyīş] Dirlik itmek ve diri ḳılmaḳ.

تَعَيُّشْ [teᶜayyüş] Dirlik sürmek ve maᶜāşlanmaḳ.

غ

تَغَبُّشْ [teġabbüş] Ẓülm itmek ve bāṭıl daᶜvī itmek.

تَغْشِيشْ [taġşīş] Ḳalbinde mużmur olan nesneniñ ḫilāfın söylemek.

تَغَطْرُشْ [teġaṭruş] Görmezleni virmek.

تَغَاطُشْ [teġāṭuş] م ve ġaflet idi virmek.

تَغَطُّشْ [teġaṭṭuş] Gözi ḳarañuluḳ olı virmek.

ف

تَفْتِيشْ [teftīş] Deberdmek ve eyerdmek.

10.

تَفَحُّشْ [tefeḥḥuş] ʿAvrat erine serdligile cevāb virmek ve ḳaṣdıla herze söz söylemek.

تَفَاحُشْ [tefāḥuş] Fiʿl ḳabıcı işlemek ve āşikāre ḳılmaḳ.

تَفَرُّشْ [teferrüş] Nesne üzerine ḳuş ḳanadın yaymaḳ.

تَفْرِيشْ [tefrīş] م ve nesne döşemek.

تَفَشْفُشْ [tefeşfuş] İfrāṭıla yalanı söylemek ve reʾy żaʿīf olmaḳ.

تَفْيِشْ [tefyiş] Giñin arḳun murādınca iş üzerine olmaḳ.

تَفَيُّشْ [tefeyyüş] Bāṭıl daʿvī itmek ve münḳalis olmaḳ.

ق

تَقَرُّشْ [teḳarruş] Kesb ve ḳazanc idmek ve ve ḳaftāna ṣarlanmaḳ ve bir yire cemʿ olmaḳ ve şeyn viren nesnelerden tenezzün itmek ve evvel olanı evvel almaḳ.

تَقْرِيشْ [taḳrīş] Fesāda ḳındırı virmek ve kişkiri virmek ve ḳazanc itmek.

11.

تَقَارُشْ [teḳārüş] Sünü aġacları biri birine çitilmek ve ḳuyulmaḳ.

تَقْشِيشْ [taḳşīş] Şundan bundan alub yimek.

تَقَشْقُشْ [teḳaşḳuş] Başdan bertden beri ve ḳızamıḳdan beri olmaḳ.

تَقَعْوُشْ [taḳaʿvuş] Yıḳılmaḳ ve ḳoca ḳatı ḳocamaḳ.

تَقَمُّشْ [taḳammuş] Eyü eger kem ne bulursa yimeklik.

تَقَنُّشْ [teḳannuş] Eğsilmek.

تَقْلِيشْ [taḳlīş] Menʿ itmek.

ك

تَكْدِيشْ [tekdīş] Baḫşīşe irmek.

تَكَرْبُشْ [tekerbuş] Endām seğirmek.

تَكَرُّشْ [tekerrüş] Bir yire cemʿ olmaḳ ve yüz burtarmaḳ ve oġlaḳ utuḳmaḳ

12.

تَكْرِيشْ [tekrīş] Bumbār ṭoldurmaḳ.

تَكَشْكُشْ [tekeşküş] Ḳaçmaḳ.

تَكَعْنُشْ [tekeʿnüş] Ġarḳ olmaḳ ve ḳuş aġa ṭutulmaḳ.

تَكَمُّشْ [tekemmüş] Sürʿat itmek cemʿ olmaḳ ve deri bir yire büzülmek.

تَكْمِيشْ [tekmīş] ʿAcele itdirmek.

تَكَنْبُشْ [tekenbuş] Biri birine ḳarışmaḳ.

ل

تَلَشْلُشْ [teleşlüş] Mużṭarib olmaḳ.

م

تَمْتِيشْ [temtīş] Ṭaġıtmaḳ.

تَمَحُّشْ [temaḥḥuş] Muḥtarıḳ olmaḳ.

تَمَخُّشْ [temaḫḫuş] Çoḳ ḥareket itmek.

13.

تَمْدِيشْ [temdīş] Nesne virmek.

تَمْرِيشْ [temrīş] Az yaġmur.

تَمْشْ [temş] Cemʿ itmek.

تَمْشِيْشْ [temşīş] Ṣurmuḳ kemükleri uclarını gevib ṣurmaḳ ve kemük iliğin çıḳarmaḳ.

تَمَشُّشْ [temeşşüş] Ṣurmuḳ ṣurulmaḳ.

تَمَشْمُشْ [temeşmüş] Sürʿat itmek.

ن

تَنَاءُشْ [tenāʾüş] Nesne almaḳ ve perk ṭutmaḳ.

تَنَاوُشْ [tenāvüş] م

تَنْبِيْشْ [tenbīş] Gizli nesneyi açmaḳ.

تِنْتَاشْ [tintāş] Bir kişiye gizlice ʿitāb itmeklik.

[179/b]

1.

تَنَاجُشْ [tenācüş] Artırışmaḳ ve bir ḳumāşa kimse gelib almasun diyi ḥācetiñ degil iken artırışmaḳ ayaġa vurmaḳ içün.

تَنَحُّشْ [tenaḫḫaş] Ḥareket itmek.

تَنَشْنُشْ [teneşnüş] Tizkārlıḳ.

تَنْعِيْشْ [tenʿīş] Yuḳarı ḳaldırmaḳ ve seni ḥaḳ yüce ḳılsun diyü duʿā itmek.

تَنَغُّشْ [teneġġaş] Ṭurdugı yirde ḥareket itmek.

تَنَفُّشْ [teneffüş] Kedi köpegi görüb tiskirib tüyin ürpertmek ve ṭaġılmaḳ ve yayılmaḳ ve ḳuş silkenimek.

تَنْفِيْشْ [tenfīş] Yaymaḳ ve ṭaġıtmaḳ.

تَنْقِيْشْ [tenḳīş] Dürli dürli naḳş itmek ve diken çıḳarmaḳ.

تَنَقُّشْ [teneḳḳuş] Naḳş naḳş olmaḳ.

تَنْمِيْشْ [tenmīş] Gizli ḳılmaḳ ve çivildemek.

تَنَوُّشْ [tenevvüş] Eli bulaşığını destemāle silmek.

2.

و

تَوْبِيْشْ [tevbīş] Süciye yil ṭoḳınub ḥareketini belürtmek.

تَوَحُّشْ [teveḥḥuş] Yaluñuzsamaḳ ve aclıḳdan ḳarnı boşalmaḳ ve tevaḥḥaş dirler yaʿni ḳarnı ki ṭaʿāmdan ḫāli ḳıl maʿnisine emr olur ve ṭavar görükmek.

تَوْحِيْشْ [tevḥīş] Yaluñuzsatmaḳ ve ḳaçan kimse baña yitenler diyü ḳaftānıñ çıḳaruıb atmaḳ.

تَوْخِيْشْ [tevḫīş] ʿAṭayı azaltmaḳ ve elden bıraḳmaḳ ve muṭīʿ olmaḳ.

تَوْرِيْشْ [tevrīş] Kişkiri virmek.

تَوَشْوُشْ [teveşvüş] Ḥareket itmek ve çivildeşmek.

تَوْطِيْشْ [tevṭīş] Söz yönedini ve iş ḳolayını ve fikr eyüsini gösteri virmek ve sābit itmek ve az virmek ve nesne feth idi virmek ve kendüyi oraza ṭınmamaḳ.

تَوَقُّشْ [teveḳḳuş] Ḥareket itmek.

تَوَمُّشْ [tevemmüş] Yalın ayaḳ olmaḳ ya yalın ayaḳ aşınmaḳ ve aġır aġır yörümek.

ه

3.

تَهَبُّشْ [tehebbüş] Çoḳ nesne cemᶜ itmek.

تَهْبِيشْ [tehbīş] م

تَهَرُّشْ [teherrüş] Bulut ṣıyrılmaḳ.

تَهارُشْ [tehārüş] Kelb biri birile ṭalaşmaḳ ve biri birine atılmaḳ ve leş ḳışḳanmaḳ

تَهْرِيشْ [tehrīş] Kelbi kelbe kişkiri virmek ve mābeybi ifsād itmek.

تَهَمْرُشْ [tehemruş] Ḥareket itmek.

تَهَمُّشْ [tehemmüş] Ḳuyu gözi ṣızıb çıḳmaḳ.

تَهامُشْ [tehāmüş] Biri birine girib ḥareket itmek.

تَهْواشْ [tehvāş] Çoḳ nesne.

تَهاوُشْ [tehāvüş] ج ve muḫtaliṭ olmaḳ.

4.

تَهاوِيشْ [tehāvīş] م

تَهْوِيشْ [tehvīş] Ḫalṭ itmek ve yil dürli dürli ṭoprāḳ ṣıvarmaḳ.

تَهَوُّشْ [tehevvüş] Muḫtaliṭ olmaḳ ve cemᶜ olmaḳ.

فصل الثّاء [Faṣlü’s-seᵓ]

ثُباشْ [sübāş] Bir addur.

ش

شَشْ [seşş] Tuluḳ yilin çıḳarmaḳ.

فصل الجيم [Faṣlü’l-cīm]

جاعِشْ [caᵓş (bi’l-ḳaṣr)] Ḫavf ḥalinde yüreğin ṭalabıyan yiri ve insān nefesi ṣoluġı ve ġ ve iḳbāl itmek ve ṣolumaḳ ve gögüs geçirmek.

5.

جاشْ [cāş] م

جُؤُشْ [cuᵓūş] ج

جُوءُشُوشْ [cūᵓşūş] Gögüs ya yürek üzerine gelen eyegüler.

جاحِشْ [cāḥiş] Defᶜ idici.

جارِشْ [cāriş] Yay işleyici.

جامِشْ [cāmiş] Berber.

جانِشْ [cāniş] Yaḳın olan mekān.

جاهِشْ [cāhiş] Gezende olan er.

ب

جَبْشْ [cebş] Ḳıl ḳazımaḳ.

6.

جَبِيشْ [cebīş] Ḳazınmış ḳasıḳ.

جَبّاشْ [cebbāş] İsmu reculin muḥaddiṯīn.

ح

جَحْشْ [caḥş] Eşek ḳoduġı ve ḳısıraḳ ḳolunı ve geyik ve deri ṣoyulması ve ḳavlaması ya ṭırmıḳ ṭırmıḳ yarılması ve cefā ve yoġunluḳ ve ġazā ve ebū Zeyneb ümmü’l-müᵓmīn zevcetü’n-nebī ṣalla’lāhu ᶜaleyh ve’s-sellem ṣaḥabetün cühenni ve ۀ bi’l-ḥābūr.

جِحاشْ [ciḥāşün] ج ve ve ibn ṣaᶜlebe.

جَحْوَشْ [caḥveş] Daḫi süñüği ḳatmamış oġlancıḳ.

جَحِيشْ [caḥīş] Bir ṭaraf ve nāḥiye ve yarım ve yaluñuz ḳonan müsāfir.

جُحَيشْ [cuḥayş] Kendü reᵓysile olub kimseye ṭanışmayan ve ḳarışmayan recul.

جَحْرَشْ [caḥreş] Dirneklice ḳalınca at.

جَحْمَرَشْ [caḥmereş] Büyük ve ḳarı ʿavrat ve çirkin ʿavrat ve anasını emen büyük er ve yoġun dişi ilan.

7.

جَحْمَشْ [caḥmeş] Büyük ḳarı ʿavrat.

جُحْمُوشْ [cuḥmūş] م

جَحْنَشْ [caḥneş] Yoġun nesne.

جِحْنَاشْ [ciḥnāş] Oġlanıñ ḳarnı büyümek.

د

جَدشْ [cedş] Yapışub almaġıçün bir nesneyi çevirmek.

جَدَشْ [cedeş] Ḳalıñ yir.

ر

جَرْدَشْ [cerdeş] Bir ḳabīle atasıdur.

جَرشْ [cerş] Ṭarağıla başı ṭaramaḳ ḳoñaġını gidermekiçün ve yeb yeb yilmek ve ilan ḳavından çıḳmaḳsınıñ avāzesi ve gice evvelile s̱ülüs̱iniñ mābeyni ve gice āḫeri ve ġ

جُرشْ [cürş] م

8.

جَرَشْ [cereş] م ve دٌ bi’l-ardüni.

جُرَشْ [cureş] م ve Yemen’de bir ḳaṣabadır ve develer ve bir cemāʿat muḥadis̱s̱lerdür.

جَرِيشْ [cerīş] Yavız keskin er ve ġāyet acı ṭuz ve ismi ṣanemin fi’l cāhiliyye ve ismu şāʿirin.

جُرّاشْ [cürrāş] Yaycılar.

جُرَائِشْ [cürāʾiş] Yoġun nesne.

جَرَنْفَشْ [cerenfeş] Yoġun er ya iki yanları yoġun er ve ḳaba ṣaḳallı er.

جُرَافِشْ [cürāfiş] م

جُرَانِشْ [cürāniş] م

ش

جَشْ [ceşş] Uvatmaḳ ve ṣımaḳ ve bulġur yarmaḳ ve ʿaṣāyıla urmaḳ ve yir süpürmek ve ḳuyu ayırtlamaḳ ve gözden yaş çıḳarmaḳ ve aḳıtmaḳ.

9.

جِشْجَاشْ [cişcāş] م

جَشّاشْ [ceşşāş] Bulġur yarıcı ve ismü muḥaddis̱.

جَشِيشْ [caşīş] Ḳavit ve etli ya ḫurmāyıla bişmiş bulġur aşı ve bulġur.

جُشَيشْ [cüşeyş] İsmü reculin.

جُشْ [cüşş] Ṭaġ ve yumrıca depe ve giceden bir saʿat vaḳt ve دٌ

جِشَاشْ [cişāş] ج

ع

جُعْشُوشْ [cuʿşūş] Uzun nesne ve ḳıṣa nesne ve maz̲mūm nesne ve arıḳ ince nesne.

ف

جَفشْ [cefş] Azacıḳ ṣıḳmaḳ ve barmaḳ ucıla ṣaġmaḳ.

10.

جَفْشِيشْ [cefīş] Laḳabu ebī el Ḫayr maʿdān bin esved eṣ-ṣaḥābī.

م

جَمْشْ [camş] Baş ḳazımaḳ ve gizli olan avāze ve memeyi barmaḳ uclarıyla ṣağmaḳ ve iplik egirişmek ve oynaşmaḳ ve laġlaşmaḳ ve ḳuyuyı çağılıla ṭoldurmaḳ.

جَمِيْشْ [cemīş] Ḳazınmış ḳasıḳ çılbaḳ ṣaḥra ve Mekke nāḥiyesinde bir ṣaḥradur.

جَمُوْشْ [cemūş] Ḳatı ḳıl giderir ḫırzma ve her ṭarafından ṣuyı çıḳan ḳuyu.

جَمّآشْ [cemmāş] ʿAvratlarıla laġlaşan er ve ḳılsız ferc dileyen er.

جِمآشْ [cimāş] Ṭaşıla ṭoldurulan ḳuyu içinde ḥaṣıl olan nesne.

ن

جنشْ [canş] Ḳuyudan ṣu çekmek ve ḳavm ḳavme iḳbāl itmek ve yoġunluḳ ve döleklik ve ṣubḥ evveli ya seḥer āḫiri ve ḳaḥṭlıḳ olmaḳ ve cān hucūm idib çıḳmaḳ dilemek ve uçunma ve yaḳın mekān.

و

جَوْشْ [cevş] Gögüs ve giceniñ ʿaẓīm bölüği ya āḥir bölüği ve insān vasaṭı ve gice ortası ve cümle giceyi seyr itmek ve cebelün bi balḳayn ve ġ ve ۀ bi Ṭūs

11.

جُوَشْ [cuveş] ۀ bi-İsfarāyin.

جَوآرِشْ [cevāriş] Maʿcūn.

ه

جَهشْ [cehş] Aġlamṣıḳlanıb ḳorḳuyıla āḫare varıb siñmek ve ḳorḳmaḳ ve ḳacmaḳ.

جُهُوْشْ [cuhūş] م

جَهُوْشْ [cahūş] Ḫavfından bir yirden bir yire ḳaçıb yörüyen kimse.

ي

جَيْشْ [ceyş] Leşker ya ṣavaşa giden leşker ve deñiz ve çölmek ve yürek ḳaynayıb cuş itmek ve göz yaşı ṭaşıb aḳmaḳ ve dere kirkir ötmek ve göñül devrilmek ya ḳuşmaḳ dilemek ve gögüs geçirmek.

جُيُوْشٌ [cuyūşün] ج ve م

جَيّآشْ [ceyyāş] Mahmūzlar cuşa gelen at.

12.

جِيْشْ [cīş] Bir nevʿ uzun içi toḫūmlı otdur.

فصل الحاء [Faṣlü'-ḥāʾ]

حآشَ [ḥāş] Tenzīh içündür.

حآيِشْ [ḥāyīş] Bal arısı cemāʿati.

ب

حَبْشْ [ḥabş] Nesne cemʿ itmek.

حَبَشْ [ḥabeş] Bir nevʿ gerce olan ʿarablardandur ve ismu reculin.

حَبِيْشْ [ḥabīş] İsm-i reculin.

حُبَيْشْ [ḥubeyş] İsm-i recul ve bir cins ḳuşdur.

13.

حُبُشْ [ḥubuş] م

حَبّوُشْ [ḥabbūş] İsmü muḥaddiṯin.

حُباآشْ [ḥubāş] İsmu reculin.

حُبشْ [ḥubş] م

حِبْرِشْ [ḥibriş] Gönlünde kīn ṭutub yörüyen kimse.

حَبَرْقَشْ [ḥaberḳaş] Kücücük deve.

ت

حُتْرُشْ [ḥutruş] Kücücük bedenlü ve ḳışa nesne ve yiynicek şatırca oġlan ya perk oġlan ya arığıraḳ oġlan.

حُتْرُوشْ [ḥutrūş] م

حِتْرآشْ [ḥitrāş] Cemᶜ itmek ve çekirge aġzı ḥareket itmek.

[180/a]

1.

حِتْرِشْ [ḥitriş] Ḳışa boylıca kimse ve küccük bedenlü kimse ve bir ḳabīledür.

حَتآرِشْ [ḥatāriş] Oġlancıḳ yöriyişciği ve ḥareketciği.

حَتَشْ [ḥatş] Bir yire göz dikib ṭurmaḳ ve ḳıvam viri virmek ve bir emriçün ḫalḳ cemᶜ olmaḳ.

حُتوُشْ [ḥutūş] م

حَتِشْ [ḥatiş] ġ bi-Semerḳand.

د

حَدْرَشْ [ḥadreş] İsmü reculin.

ر

حِرْبِشْ [ḥirbiş] Ejderha ya dişi ilan ve ḳara güfün ilan ve yoġun gevdeli ḳarı.

حِرِبّشْ [ḥiribbiş] م

حِرْبيِشْ [ḥirbīş] İri ve yoġun nesne.

حَرشْ [ḥarş] Keler avlamaḳ ve ṭırmalamaḳ ve çalḳ ḳoyun yatırıb cimāᶜ itmek ve eṣer ve cemāᶜat ve bahār ve bahār otı.

2.

حِراآشْ [ḥirāş] ج ve ismü reculin tābīᶜyyine ve ḳara şıvġa dinilen ilan.

حَرَشْ [ḥareş] Ḫuşunet.

حُرَشْ [ḥuraş] İrilikler.

حَرّآشْ [ḥarrāş] Keler avcısı.

حُرَيشْ [ḥureyş] Alaca noḳṭa noḳṭa bir cins ilandur ve gergedan dirler bir canāvardur arslan gibi penceleri vardır depesinde bir boynuzı vardur inşāᵓllah Teᶜālā maḥallinde tafṣīli yazıla.

حَرِيشْ [ḥarīş] Ḳırḳ ayaḳ dinilen böce ve ḳulaġa giregen bir cins böcedür ve ismü ricālin ve yiyegen deve ve diken yimekden ṭuṭaḳları şarḳmış deve ve gergedan ve deñizde olur bir canāvardur.

حَرِشْ [ḥariş] Uyḳu uyumayan.

حَرَنْفَشْ [ḥarenfeş] Ḳatı yoġun büyük nesne.

حِرْفِشْ [ḥirfiş] Ejderhā.

حُرآفِشْ [ḥürāfiş] م

3.

ش

حَشْ [ḥaşş] Od yaḳmaḳ ve oġlan ḳarında ḳuruyub ḳalmaḳ ve el ḳulaḳ olmaḳ ve küccük ḫurmā fiṭānı ḳurumaḳ ve at

ziyāde yörümek ve ot bicmek ve kesmek ve ḥālini işlāḥ itmek ve māl çoġaltmaḳ ve bir erkek deve bağışlamaḳ eli yanını ḳolaylayıb av sürmek ve ata ot döki virmek ve yaramazlıḳ idene iḥsān itmek ve küsegüyile od ḳarışdırmaḳ ve ayaḳ örüsi ve seyrāngāh ve timār olmayıb sıvarılmamış ḳışılmış ḳalmış ḳışa ḫurmā aġacı ve ᶜacele itmek ve ota bile gitmek.

حُشُوشٌ [ḥuşūş] ج ve م helālar.

حِشٌّ [ḥişş] Ayaġ örüsi ve seyr yiri ve bir nesne.

حُشٌّ [ḥuşş] م ve bir ıldızdur ve anası ḳarnında helāk olmış veled ve ḫurmā bāġcesi ve yeşilistān.

حَشِيشٌ [ḥaşīş] Ḳuru ot ve maşlıḳ.

حُشَيشٌ [ḥuşeyş] İsm-i reculin.

حَشّاشٌ [ḥaşşāş] Otluḳ getürici ve ṣatıcısı.

حُشّاشٌ [ḥuşāş] Cān baḳiyyesi.

حِشّاشٌ [ḥişāş] İçinde otluġı olan çuvāl ve nesne yanı.

4.

حُشُشٌ [ḥuşüşün] Yüce ḳullar ve yalımlar.

حِشْحاشٌ [ḥişḥāş] Ḥareket itmek.

ف

حَفْشٌ [hafş] Ḳab ṣoymaḳ ve nesne çıḳarmaḳ ve dürüşmek ve cemᶜ itmek ve sīl bir yire aḳmaḳ ve at gitdikce yörümini artırmaḳ ve ṭard itmek ve cemᶜ olmaḳ ve deve hörgücü bağırdan yinin hemān ardı söveli ḳalmaḳ ve ᶜavrat erine kendüyü sevdirmege ceht idip dürüşmek ve sāᶜatcıḳ yaġmur ṣuradaḳ öykeyile dökülmek.

حِفْشٌ [ḥifş] İğ ḳoyacaḳ seped ve ḫurt murt ḳoyacaḳ ḳutı ve küccük ev ve eski büyük çuvāl ve küccük ṣanduḳ.

حَفِشٌ [ḥafiş] Hörgüci öñi yinmiş deve.

ك

حَكْشٌ [ḥakş] Bir yire cemᶜ olub büzülmek ve cemᶜ itmek.

حَكِشٌ [ḥakiş] Cemᶜ idici.

م

حَمْشٌ [ḥamş] Cemᶜ itmek ve ġażaba getürmek ve bir yire ḫalḳı sürmek ġażabıla ve ġażablanmaḳ ve şerr müştedd olmaḳ ve incikleri ince ince olmaḳ ve incecik incikli kimse ve ince kiriş.

5.

حَمَشٌ [ḥameş] م

حِماشٌ [ḥimāş] م ve incecik incikler ve ismi şāᶜirin.

حَمِشٌ [ḥamiş] İncecik kiriş.

حَمِيشٌ [ḥamīş] İnce çöz yaġı.

ن

حِنْباشٌ [ḥinbāş] Raḳṣ itmek ve ṣıcramaḳ ve el ḳarṣmaḳ ve yörümek ve oynamaḳ

ve söz ḥikāyet idib gülmek ve ḳızlar oynamaḳ ve ḥikāye ile işirgenmek.

حَنْبَشْ [ḥanbeş] İsm-i reculin.

حَنْكَشْ [ḥankeş] İsm-i recülin.

حَنشْ [ḥanş] Ṭard itmek ve gücüle sürmek ve bir yaña eğmek ve böce şoḳmaḳ ve av avlamaḳ ve ᶜacele itmek.

حَنَشْ [ḥaneş] Siñek ilan ve her avlanan ḳuş ve ḳuş ḳurt ve böce.

6.

حِنْفَشْ [ḥinfiş] Ejderhā ve başı büyük alaca ilan ve fis fis iden ilan.

حِنْفِيشْ [ḥinfīş] م

و

حَوشْ [ḥavş] Aġa girsün içün ḳuşa çevre yanından vari virmek ve deve cemᶜ itmek ve sürmek ve aġıl ve ٖه İsfarāyin ve ṭaᶜamın cevresinden yimek.

حُوشْ [ḥūş] Cinn şehrleri ve demür yürekli kimse.

حَوَاشْ [ḥavāşş] Ḥāşşeler.

حَوْكَشْ [ḥavkeş] İsm-i reculin min mehre.

ي

حَيشْ [ḥayş] Ḳorḳmaḳ ve ḳorḳutmaḳ ve sürᶜat itmek ve dere uzamaḳ.

حَيَّاشْ [ḥayyāş] Sürᶜat idici.

حَيُّوشْ [ḥayyuş] Şeyḫü'ṭ-ṭaberāni.

7.

فصل الخاء [Faṣlü'l-ḫāᵓ]

خَارِشْ [ḫāriş] Kesb idici.

خَاشْ [ḫaşş] Arḳalı olmayan ṭavar.

حَاشْ مَاشْ [ḫāş māş] Ev esbābı ve ḫurtı murtı.

حَامُوشْ [ḥāmūş] Murāḳabeye varmaḳlıḳ Fārīs'de de müsteᶜmeldür.

خَاوِشْ [ḫāviş] Yataḳdan yanın ıraġ idici.

ب

خَبشْ [ḫabş] Şundan bundan nesne cemᶜ itmek ve almaḳ.

خَبَشْ [ḫabeş] Bir ḳabīledür.

8.

خَبَاشْ [ḫabāş] Bir ḫurmālıḳdur Yemāme'de.

خُبَاشْ [ḫubāş] Dirilen nesneler.

خَبَيشْ [ḫubeyş] İsmü muḥaddiṣ.

ت

خُتَّشْ [ḫuttaş] Ceddü'r-rüstem el eşru vesni *(Ceddü'r-rüstem el eşru vesni ve dedesi)*

خَتَّاشْ [ḫaṭṭāş] İsm-i muḥaddiṣin.

خِتْرَاشْ [ḫitrāş] Çekirge yişinin avāzesi.

خَتَارِشْ [ḫatāriş] Oġlancıḳ ḥarekātı ve cünbüşi.

د

خَدشْ [ḫadş] Yüzün ṭırmalamaḳ ve ṭırnaḳlamaḳ ve ṭarmıḳ ṭarmıḳ yırtmaḳ ve ṭaġıtmaḳ ve cizmek ve çizik yiri ve ṭırmıḳ eṣeri.

خُدُشْ [ḫuduşün] ج

9.

خَدُوشْ [ḫadūş] Siñek ve arṣ dinilen cānavar.

خِدَاشْ [ḫidāş] Ṭırmalaşmaḳ ve ismü ṣaḥābe.

ر

خِرْبَاشْ [ḫirbāş] Kitābı yazuyı yazmaḳ ve ġavġa ġalebe ve büyük gölcük.

خُرُنْبَاشْ [ḫurunbāş] Mermāḫūr otı.

خَرَشْ [ḫareş] Ḫurt murt.

خُرُوشْ [ḫurūş] ج

خِرَاشْ [ḫirāş] Devede ḳılınan uzun nişān ve ke̲z̲z̲āb kimse ve kelb ḫırıldısı.

خَرْشْ [ḫarş] Ṭırmalaḳ ve kesb itmek ve rıfḳ ṭaleb itmek ve çöken ile deveyi beri çekmek ve uyumayan kimse ve göñül ṭırmalanması.

10.

خَرِشْ [ḫariş] Uyumayan kimse.

خِرْفَاشْ [ḫirfāş] Ḫalṭ itmek.

خِرْمَاشْ [ḫirmāş] Kitāb bozmaḳ.

ش

خِشَاشْ / خُشَاشْ / خَشَاشْ (مثلثا) [ḫaşāş/ ḫuşāş/ ḫişāş] Deve burnı kemügine ayḳırı geçirilen ağac ve çuvāl ve ġażab ve cānib ve geckin er ve ṭağ ilanı ve beynisi olmayan cānavarcıḳlar ve yücecikler ve beynisi olmayan ḳuşlar ve Medīne yanında iki ṭağdur ve serçeler ve uşaḳ ḳuşlar ve kem nesne ve boġursamış deve.

خَشْ [ḫaşş] Az yağmur yağmaḳ ve yir yarmaḳ.

خُشْ [ḫuşş] İri nesne ve ḳara nesne ve arḳalı olmayan ṭavarlar ve yarıḳ ve az yağmur ve depecik.

خُشْ [ḫuşş] Ḫoş dimekdür ve güzel dimekdür.

خَشِيشْ [ḫaşīş] Burnuna ağac gecirilmiş deve.

خُشَيْشْ [ḫuşayş] Kücücük ṣığın geyigi ve ism-i muḥaddi̲s̲in.

11.

خَشَشْ [ḫaşaş] م

خَشْخَاشْ [ḫaşḫāş] Yaslı yaraḳlı ve geyimli cemāᶜat ve ism-i ṣaḥābiyyin ve ḫaşḫāş otı.

خُشَاخِشْ [ḫuşāḫiş] Dehnā'da ġāyet yüce ṭağdur.

خِشْخَاشْ [ḫişḫāş] Çiğir çiğir ötmek.

ف

خَفُوشْ [ḫafūş] Ṭarı çöregi.

خَفَشْ [ḫafeş] Göz kücücüklüği ve göz nūrı żaᶜīfliği ve gözde olan fesād ve göz gicede bulutlu günde görüb gündizin görmesi ve deve hörgüci öñi kücücük olmaḳlıḳ uzamaḳlıḳ.

خُفَّاشْ [ḫuffāş] Yarasadur gündüzde ve ay aydığında gözi görmez sivri siñek aḫşāmın rızḳ ṭaleb ide çıḳar yarasaya daḫı ke̲z̲z̲iñ hemān anı yarasa ġıdalanur eli ḳulağı var dişleri var ṭaşağı var dişiniñ memesi de fercide var ḥayż görür yine ṭāhir olur ādam gibi güler ve

işer ve uçarken yavrısını ḳoltuġuna alub emziri emziri uçar bu ʿacebdür ḳanadsız uçar Ḥaḳ Teʿala emriyle ʿİsā peyġamber a.m. ḫalḳ itdi anıñçün sāyir ḳuşlara muḫālifdur ve cemīʿi ḳuşlar aña buġż iderler ve ʿömri kerkesden artuḳ sürer ve ucarken cimāʿ ider ḳaçan çınār yapraġı ṭoḳunsa ucmaḳdan ḳalur.

خَفآفِشْ [ḫafāfīş] ج

12.

خَفْشْ [ḫafş] Yabāna atmaḳ ve żaʿīf olmaḳ.

خُفُوْشْ [ḫufūş] م

م

خَمْشْ [ḫamş] Yüzün ṭırmalamaḳ ve ṭabancalamaḳ ve urmaḳ ve bir ʿużvını kesmek.

خُمُوْشْ [ḫumūş] م ve ṭırmalanmaḳ.

خَمُوْشْ [ḫamūş] Sivri siñek.

ن

خِنْبِشْ / خَنْبَشْ (معاً) [ḫanbeş ḫinbiş] Çoḳ ḥareket iden nesen ve ismü ricālin.

خُنَآشْ [ḫünāş] İsmü reculin.

خَنْشُوْشْ [ḫanşūş] Māl baḳiyyesi ve bir bölük deve.

و

13.

خَوْشْ [ḫavş] Ādam böğri ve dürtmek ve cimāʿ itmek ve almaḳ ve ḳulp ve yanın yataḳda ıraġ itmek.

خُوْشْ [ḫūş] Güzel dimekdür ve ۀ bi-İsferāyin.

خَوَآمِشْ [ḫavāmiş] Kücücük arḳlar ve sergile otları.

ي

خَيْشْ [ḫayş] Ṣıḳ yoġun ketān bizi ve yatlu kem er ve tizkār işlegen kimse ve ince olmaḳ.

خُيُوْشٌ [ḫuyūşün] ج

خَيَّآشْ [ḫayyāş] İsmü muḥaddiṯin.

فصل الدّال [Faṣlü'd-dāl]

دَآئِشْ [dāʾiş] Naṣrāni adıdur.

دَآرِشْ [dāriş] Ḳara seḫtiyān.

[180/b]

1.

دَآهِشْ [dāhiş] Müteḥayyir olucı.

ب

دَبْشْ [debş] Aġac ḳabını ṣoymaḳ ve yir yüzüni ṣoymaḳ ve nesne eklitmek ve ṭırmalamaḳ.

ح

دَحْرَشْ [daḥreş] Cinden bir ḳabīle atasıdur.

خ

دَخْبَشْ [daḫbeş] Ḳarnı büyük recül.

دُخَآبِشْ [düḫābiş] م

دَخْرَشْ [daḫreş] İsmü recülin.

دَخْشْ [daḫş] Etlenüb ṭolmaḳ.

ر

دُرْشْ [dürş] Öneğülük.

دَرْعَشْ [derʿaş] دٌ ve marażdan beri olan.

ش

دَشْ [deşş] Seyr itmek ve bulġur şōrvası itmek ve el değirmenile bulġur ve baḳla yarmaḳ.

2.

دَشْآيِشْ [deşāyiş] Bulġur şōrbāları.

غ

دَغْشْ [daġş] Üzerine hücūm itmek ve ḳarañuluġa girmek.

دَغَشْ [daġaş] Ẓulmet.

دِغْواَشْ [diġvāş] Ṣavaşda ya ġavġada biri birine ḳarışmaḳlıḳ.

دَغْفَشْ [daġfeş] İsmü reculin.

دِغْماَشْ [diġmāş] Sürʿat itmek.

ق

دَقْشْ [daḳş] Alacalamaḳ ve noḳṭalamaḳ.

دُقَيْشْ [duḳayş] İsmü reculin.

دُقَشْ [duḳaş] Alaca böceler.

م

دَمْشْ [demş] Hücūm itmek ve içerisi ādamuñ ḥarāretden ya şerbet içmekden devrilmek ve ḳuṣarlanmaḳ.

3.

دَمَشْ [demeş] Hücūm itmeklik ve ṭaşmaḳlıḳ göñül döñmeklik.

ن

دِنْفَاَشْ [dinfāş] Göz yumlaşdıraraḳ naẓar itmek.

دِنْقَاَشْ [dinḳāş] م ve mābeyni ifsād itmek.

دَنْقَشْ [denḳaş] İsmü reculin.

و

دَوْشْ [devş] Göz marażdan fāsiid olmaḳ.

دَوَشْ [deveş] Göz ḳarañuluḳ olub görmemesi ve göz ṭarlıġı.

ه

دَهْرَشْ [dehreş] Cinden bir ḳabīle atasıdur.

دَهْشْ [dehş] Müteḥayyir olmaḳ ya ʿaḳlı gitmek.

دَهَشْ [deheş] Dehşetler.

4.

دَهِشْ [dehiş] Ḥayrān kişi.

دَهْمَشْ [dehmeş] İsmü recülin.

دِهْفَاَشْ [dihfāş] Ḫōrata kengel itmek ve ḫüdʿa itmek.

ي

دَيْشْ [deyş] İbnü ḫuzeyme.

دِيْشْ [dīş] Ḫoraza.

فصل الذّال [Faṣlü’ẕ-ẕel]

ذَشْ [ẕeşş] Seyr itmek.

فصل الرّآء [Faṣlü’l-ra]

رَآشْ [rāşş] Ṣu sepici.

5.

رَآشْ [rāş] Ḳulaḳları tüli deve ve bili żaʿīf deve va aġacı żaʿīf süñü ve uşaḳ tü.

رُؤْشُوشْ [rūʾşūş] Ḳulaḳları ḳıllı er.

رَاوِشْ [rāviş] Żaʿīf ḳılıcı.

رَآيِشْ [rāyiş] Rāşiyile murḳaşısı arasında miyāncılıḳ iden ve yilekli oḳ.

رآهِشْ [rāhiş] [22]

ب

رَبشْ [rabş] Ṭırnaḳda aḳce noḳṭa belürmek ve yir otlanmaḳ.

رَبَشْ [rebeş] Ṭırnaḳ üzerinde çıḳan aḳce noḳṭa.

خ

رَخشْ [raẖş] İsmü muḥaddiṯ ve mużṭarib olmaḳ.

رُخوُشْ [rüẖūş] م

ش

رَشّْ [reşş] Ṣu sepmek ve ṣu ḳan ve göz yaşı sepilmek ve yaġmur uşaḳ yaġmaḳ.

6.

رُشوُشْ [rüşūş] م

رَشْرآشْ [reşrāş] Yumşaḳ ilikli ṣurmuḳ kemüği ve semiz biryan ve yumşaḳ ḳurı etmek.

رَشْرَشْ [reşreş] Yumşaḳ ḳurı etmek.

رَشآشْ [reşāş] Sepindi.

رِشْرآشْ [rişrāş] Yumşaḳ olmaḳ ve ẖavf itdigi kimseniñ çevresine ṭolanmaḳ.

ع

رَعشْ [raᶜş] Ditremek ṭutmaḳ.

رَعَشْ [reᶜaş] م

رَعوُشْ [reᶜūş] Yaşlılıġından başı ditrer deve.

رَعِشْ [raᶜiş] Ḳorḳaḳ ẖarīf ve ḳitāle sürᶜat iden er ve iḥsāna sürᶜat iden er.

رِعْشِيشْ [riᶜşīş] م

7.

غ

رَغشْ [raġş] Şerr ḳoparmaḳ.

ف

رُفشْ / رَفشْ (معاً) [refş/rüfş] Vüsᶜat bulmaḳ ve ḳulaġı büyümek ve yimek yimek ve ṭaşıla döğmek ve herise döğmek ve güzel güzel nesne yimek ve içmek ve süpürge.

رُفوُشْ [rüfūş] م

رَفَشْ [refeş] م

ف

رَقشْ [raḳş] İlan ve noḳta noḳta alaca olmaḳ.

رَقآشْ [raḳāş] م ve ᶜavrat adıdur.

رَقّآشْ [raḳḳāş] Alacalayıcı.

رُقَيشْ [rüḳayş] Alaca böce.

م

رَمشْ [remş] Ṭaşıla atmaḳ ve ḳoyun otı bir bir otlamaḳ ve elile yapışmaḳ ve barmaḳ ucıyla almaḳ ve çiçek yapraġı ḳatı ve ḳatmiri.

8.

رَمَشْ [rameş] Ṭırnaḳ üzerinde belüren aḳce noḳṭa ve sac fetil fetil olmaḳ ve göz ḳabaḳları ḳızıl ḳızıl olub ṣuları aḳmaḳ

و

[22] AE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. EE, YB, H2'de kelimeye hiç yer verilmemiştir. HB'de anlam şu şekildedir: "م "

رَوشْ [ravş] Çoḳ ṭaᶜām yimek ve az yimek yimek ve żaᶜīf ḳılmaḳ.

رَوَشْ [reveş] Żaᶜīflıḳ.

رَووُشْ [revūş] Ḳulaġı tüli deve.

رَوآهِشْ [revāhiş] Öñ ḳoluñ ic yüzine gelen ṭamarlar ya aya içiniñ ṭamarları.

ه

رَهشْ [rehş] Cevmerdlik itmek ve ṭopuḳ çalmaḳ.

رَهيِشْ [rahīş] Ṭavar ṭopuġın çalmaḳ ve bol südli deve ve bili arıḳ deve ve żaᶜīf kimse ve ince demren ve oġud olmış aḳar ṭopraḳ ve arıḳ kimse ve ince oḳ.

رُهْشُوشْ [rühşūş] م

رَهْشُوشْ [rahşūş] Cevmerd er.

9.

رَهآيِشْ [rahāyiş] Bol südli develer.

ي

رَيشْ [rayş] Oḳa yilek yapışdırmaḳ ve māl ve esbāb cemᶜ itmek ve ḫilᶜat geyürmek ve ḥālini iṣlāḥ itmek ve fāyide irkirmek ve yapraḳlı ot.

رَيآشْ [rayāş] Ḳulaġı tüli deve.

رَيَشْ [rayeş] Ḳulaḳ ve yüz ḳıllılıġı ve tüliliği.

ريِشْ [rīş] Ḳuş yüñi ve uşaḳ tüyi ve fāḫire bahālı libās ve deve palānı cümle esbābıla ve oḳ yileği ve yilekli oḳ.

ريآشْ [riyāş] ج ve م

رَيّشْ [rayyiş] Yapraḳlı ot.

فصل الزّآء [Faṣlü'z-zāᵓ]

زَوشْ / زُوشْ (معاً) [zevş/ züvş] Yaramaz aṣllı köle.

فصل الشين [Faṣlü'ş-şin]

10.

شآشْ [şāş] دٌ bi-Māverāᵓen'nehri.

خ

شَخشْ [şaḫş] Aḳ ṭaş pāreleri.

ر

شَرْبَشْ [şerbeş] Maḥreme ṣaçağı ve libās diftigi.

ع

شَعشْ [şaᶜş] İsmü recülin.

غ

شَغوُشْ [şaġūş] Delüceli buġday.

و

شَوشْ [şevş] İḫtilāf itmek.

شَوَشْ [şeveş] م

شُوشْ [şūş] دٌ ḳurbe Cezirетin ibn ᶜÖmer ve maḥalletün bi-Cürcān ve unaşan bahādırlar.

شَوآشْ [şevāş] İḫtilāf ve nizāᶜ.

11.

ي

شَيَشْ [şeyeş] Ḫurmā çekirdegi ḳatmaḳ.

شيِشْ [şīş] Çekirdegi ḳatmayub ṣurete gelmeyen ḫurmā.

فصل الطّاء [Faṣlü'ṭ-ṭāᵓ]

طَبشْ [ṭabş] Ādam oġlanları.

خ

طَخشْ [ṭaḫş] Göz ḳarañuluḳ olı virmek.

طَخَشْ [ṭaḫaş] م

ر

طَرشْ [ṭarş] Bir pāre ḳulaḳ ṣaġırlıġı ve birez ḳulaḳ ṣaġır olmaḳ.

طَرَشْ [ṭaraş] م

طُرشْ [ṭurş] Ṣaġırıraḳ ḳulaḳlılar.

12.

طِرْغآشْ [ṭirġāş] Marażdan eyeğüb ḳalḳub ṣalınıraḳ yörümek.

طِرْفآشْ [ṭirfāş] م ve göz ḳarañuluḳ olı virmek ve żaᶜīf olı virmek ve göz çöngelmek.

طُرآفِشْ [ṭurāfiş] Yaramaz ḫulḳlı.

طَرْطَوآنِشْ [ṭarṭavāniş] دٌ

طِرْمآشْ [ṭirmāş] Gice ḳarañu olmaḳ.

ش

طَشْ [ṭaşş] Żaᶜīfce yaġan yaġmur ki çileñ dirler ve uşaḳ yaġmur yaġmaḳ ve ṣañraġı olmaḳ.

طَشِيشْ [ṭaşīş] م

طَشآشْ [ṭaşāş] Uşaḳ yaġmur sepğini.

طُشآشْ [ṭuşāş] Ṣañraġı.

13.

طِشَشْ [ṭişaş] Kücücük oġlanlar.

غ

طِغْمآشْ [ṭiġmāş] Göz nūrı żaᶜīf olmaḳ.

ف

طِفْرآشْ [ṭifrāş] م

طَفشْ [ṭafş] Nigāḥ itmek ve cimāᶜ itmek ve yiğrenmek.

طَفْنِشْ [ṭafniş] Ayaġı gögsi yaṣṣı kimse.

ل

طَلَشْ [ṭalş] Biçaḳ.

م

طَمشْ [ṭamş] Ādam oġlanları.

ن

طَنْفَشْ [ṭanfeş] Żaᶜīf recül.

طِنْفآشْ [ṭinfāş] Göz yumlaşdırıb baḳmaḳ.

و

طَوشْ [tavş] ᶜAḳl yiyniliği ve azlıġı.

[181/a]

1.

ه

طَهشْ [ṭahş] İş yaramaz itmek ve işe ḳarışmaḳ ve elile işi ifsād itmek.

طَهْوَشْ [ṭahveş] İsmü recülin.

ي

طَيشْ [ṭayş] Yiyniceklik ve yiyniceklik itmek ve ᶜaḳl gitmek ve oḳ nişāndan ileri gecmek ve cuşa gelib ṭolmaḳ ve ṣıçramaḳ ve el uzadıb ṭaᶜāmıla çanaġın ġayrī kişi öñüne gelen yirinden ve çevresinden alub yimek ve yiyni gelmek.

طُيُوشْ [ṭuyūş] م

طَيّآشْ [ṭayyāş] Cuşa gelici ve ḫıffet idici.

فصل الظاء [Faṣlü’ẓ-ẓāʾ]

ظَشّْ [ẓaşş] Bütür bütür olan yir.

فصل العين [Faṣlü’l-ᶜayın]

عآطِشْ [ᶜāṭiş] Yazınki gün ṣuṣuz olucı.

2.

عآشْ [ᶜāş] Diri olucı.

عآئِشْ [ᶜāᵓiş] Güzel dirlikli kimse ve bir ḳabīledür ve ismü ricālin.

عآنِشْ [ᶜāniş] Müᶜānaḳa idici.

ب

عَبشْ [ᶜabş] Ṣalāḥ ve ṣalāḥa getürmek ve ġaflet.

عَبَشْ [ᶜabeş] م

ت

عَتَشْ [ᶜateş] İki bükmek ve eğmek.

ر

عَرشْ [ᶜarş] Ḥaḳ Taᶜālānıñ cella ve ᶜallā ᶜaẓamet içün ḫalḳa itdigi taḫt anuñ keyfiyini ancaḳ ḥaḳ bilür ya bir ḳızıl yāḳūtdur ki Ḥaḳ Taᶜālānıñ nūrı şuᶜlesinden dāᶜīm ıldırar ṭurur ve milk ve ᶜizzet serīri ve emr-i ḳāyīm olacaḳ nesne ve nesne rükni ve tam ṣaḳfi ve çādır ve ṣeyābān ve ḥalḳ reᵓīsi ki umūrların tedbīr ider ve ᶜālī köşk ve ᶜavvā altında uşacıḳ dört ıldızdur ve mülk ve ḳuyu ağzına çatılan ağaclar ve ayaḳ ṣırtında ṭomalan yir ve gölgelik ve ḳargıdan çıtma telvār ve üzerine ḳuyudan ṣu çeken kimse ṭurduġı ağac ve ağacda olan ḳuş yuvası ve kaᶜbetullah ve Mekke'de muḳīm olan muᶜāviye ve odun yaḳmaḳ ve dāᶜim yaḳmaḳ ve çārdivār yapmaḳ ve ev yapmaḳ ve çārdivār üzerine aşma ḳollarını aġdırmaḳ ve ḳuyuyu bir er boyı yire dek ṭaşıla urub yuḳarısını ağacıla çatub yapmaḳ ve eğsere urmaḳ ve muḳīm olmaḳ ve meyyit ṣalacası ve ṣal ağacı ve tābūt ve aruya yüce yirden ḳovanlıḳ yapı virmek ve ᶜarīş yapmaḳ ve borclusına kişi perk yapışmaḳ ve bir yaña ṣapmaḳ ve ırılmaḳ ve imtināᶜ itmek.

عُرُوشٌ [ᶜurūşün] ج

عُرُشٌ [ᶜuruşün] م

عُرشْ [ᶜurş] Boġazıñ iki yaḳasında iki dāne olan yumrıca etcegezler ve ḥacāmat idecek yir ve dili ḳaldıran iki kemücekdür ve at yelesiniñ çaḳ girisinde biten ḳıll ve ḳulaḳ dibiniñ ḳılı ve yumrı dişi deve ve Mekketullah ya eskiden olan evleri ve ayaḳ barmaḳlarınıñ üzerine ṭoġrı olan aralıḳları ve çārdivārları.

عَرِيشْ [ᶜarīş] Sāyabān ve Kaᶜbetullahdur ve hevdec gibi bir nesnedür ve kömele ve aşma çārdivār ve yaranısı ve دٌ ḳurbe Mışr ve yirden dört çatal ya biş çatal bitüb çıḳan ḫurmā ağacı ve bāġçe içinde yapılan bāġ çārdāġı.

عَرآيِشْ (صح) [ᶜarāyiş] ج

3.

عَرُوشْ [ᶜarūş] Mekke şehri evleri.

عِرْنِشْ [ᶜirniş] Saᶜid bin ḫavlān.

ش

عَشْ [ᶜaşş] Ḫurmā ağacınıñ yapraġı azalub özdeği incelmek ve eli ayaġı

kemükleri incecik olan er ve bedeni arıḳ ince olan er ve beden incelmek ve arıḳlanmaḳ ve ṭaleb itmek ve cimāᶜ itmek ve cimāᶜ itmek ve kesb itmek ve ḍarb ve gönlün yamamaḳ ve baḫşīşde az ḳılmaḳ ve ḳuş yuvada yatmaḳ ve ırılmamaḳ ve yüğüren erkek deve.

عُشُوشْ [ᶜuşūş] م

عَشَشْ [ᶜaşaş] م

عُشّْ [ᶜuşş] Aġacda olan ḳuş yuvası ve ḥaḳ maᶜnisinedür ve ismü şāᶜir.

عَشْعَشْ [ᶜaşᶜaş] Biri biri üzerine yapılan yuva.

عُشْعُشْ [ᶜuşᶜuş] م

ط

عَطْشْ [ᶜaṭş] Ṣuṣamaḳ ve müştāḳ olmaḳ ve ṣuṣatmaḳ.

4.

عَطَشْ [ᶜaṭaş] Ṣuṣuzluḳ ve ṣuṣuz kimse.

عَطِشْ [ᶜaṭiş] Ṣuṣamış kimse.

عِطاشْ [ᶜiṭāş] ج

عُطاشْ [ᶜuṭāş] Ḫalāṣ olmayacaḳ maraż.

عُطُوشْ [ᶜuṭūş] Muştāḳlıḳ.

ف

عَفَنْجَشْ [ᶜafenceş] Cefā idici nesne.

عَفشْ [ᶜafş] Cemᶜ itmek.

عَفَنَّشْ [ᶜafenneş] Ḳatı ḳoca kimse ve ḳaba ṣaḳallı kimse ve gözleri ḳabaġı yumrı kimse ya yoġun ḳaşlı kimse.

عُفانِشْ [ᶜufāniş] م

عِفْناشْ [ᶜifnāş] Ṣaḳal büyümek ve ḳaba olmaḳ.

5.

ق

عَقْشْ [ᶜaḳş] Aġac eğmek ve māl cemᶜ itmek ve misvāk aġacı yimişi ve bāġ teveği.

عَقَشْ [ᶜaḳaş] Bir cins otdur.

ك

عِكْباشْ [ᶜikbāş] Henüz boynuzı ṭoġmış geyik ve muḥkem olmaḳ.

عِكْرِشْ [ᶜikriş] Ditriş ḳarı ve bir cins otdur.

عَكَشْ [ᶜakeş] Sac giçe gibi olmaḳ ve biri birine bitişib ṭolaşıb fetīl olmaḳ ve ot çoġalmaḳ ve ḳıvırcıḳ sac ḫayrı ṭaşıra çıḳmaz er ve budaḳ budaḳ olmaḳ ve meyl ve şefḳat itmek ve ḥamle itmek ve örümcek aġ germek ve nesne cemᶜ itmek ve kelbler öküzün çevresine çoḳmaḳ ve iḥāṭa itmek ve el baġını ṭaraltmaḳ ve ṣıḳmaḳ.

عُكُوشْ [ᶜukūş] م

عَكَشْ [ᶜakeş] م

عَكِشْ [ᶜakiş] Cemᶜ idici ve dürük yüzli.

عَكّاشْ [ᶜakkāş] İsmü recülin.

عُكّاشْ [ᶜukkāş] Örümcek ya erkekdür ya ayıdur ve ṣarmaşık aġacı ve cebelün.

6.

ل

عَلْشْ [ʿalş] Carīş olmaḳ ve aşaġa yuḳarı yilmek ve büyük kene.

عِلَّوشْ [ʿillavş] Çaḳal ve ḳurt ve bir cānavarcıḳdır ve bir nevʿ yırtıcı cānavardır ve şevik ḥarīş kimse.

م

عَمشْ [ʿamş] Ṣalāḥ ve ṣalāḥa getürmek ve ġaflet ve gözün dāyimā yaşı aḳmaġıla nūrı żaʿīf olmaḳ ve ḳaṣdsız ḍarb itmek ve muvāfıḳ olan nesne ve āḫere söz ḳoymaḳ ve ḫasta bedeni yeb yeb yirine gelmek.

عُموُشْ [ʿumūş] م

عَمَشْ [ʿame] Yaş çoḳ aḳmaḳdan gözüñ nūrı żaʿīflıġ.

عُمْشُوشْ [ʿumşūş] Baʿiż dānesi yinmiş salḳım.

ن

عُنْجُشْ [ʿuncuş] Piri fānī ve buruşuḳ derili.

عَنشْ [ʿanş] Beri eğmek ve yerinden ırmaḳ ve ṭard itmek ve sürimek ve şefḳat itmek.

عُنوُشْ [ʿunūş] م

عِناَشْ [ʿināş] Ḫaşmıla muḳātala iden.

7.

عُنْشُوشْ [ʿünşūş] Bir nesne ve māl baḳiyyesi.

عَنَشْنَشْ [ʿaneşfeş] Uzun boylı nesne ve yügrük şevik kimse ve yügrük at ve uzun boyun.

عَنْفَشْ [ʿanfeş] Uzun ḳabaṣaḳallı kimse.

عَنْفاَشْ [ʿanfāş] م

عِنْفاَشْ [ʿinfāş] Ṣaḳal büyümek ve ḳaba olmaḳ.

عَنْفَشِيشْ [ʿanfeşīş] م

عَنْقَشْ [ʿanḳaş] İsmü recülin.

عِنْقاَشْ [ʿinḳāş] Yaramaz aṣllı aḥmaḳ kimse ve köyler gezüb nesne ṣatan kimse ve nesneye perk yapışmaḳ ve arıḳlamaḳ.

عَنْكَشْ [ʿankeş] Ele berde bürüyüb düzünmeyib ḳuşanmayıb yaġlanmayan kimse.

عِنْكاَشْ [ʿinkāş] Ot yuḳarı ḳalḳmaḳ.

8.

عِنْواَشْ [ʿinvāş] Uzun boylı yüksek dişi deve.

و

عَوشْ [ʿavş] Dirlik sürmek.

ي

عَيشْ [ʿayş] Dirlik ve dirilmek ve ṭaʿām yimek ve dirlik sürmek ve maʿāş.

عَيّاَشْ [ʿayyāş] İsmü ricālin.

عِيشْ [ʿīş] İsmü ricālin ve dirlik ve ḥayāt ve ṭaʿām ve etmek ve dirlik sebeb olan nesne.

فصل الغين [Faṣlü’l-ġayn]

غاَبِشْ [ġābiş] Ḫüdʿā idici ve naṣīḥati ḫāliş ḳılmayıcı.

غاَشّْ [ġāşş] م

غاَمِشْ [ġāmiş] م

ب

9.

غَبْشْ [ġabş] Ṭañ ḳarañuluġı olmaḳ.

غَبَشْ [ġabeş] Gice āḫiri ya ṭañ ḳarañuluġı.

ر

غَرْشْ [ġarş] Bir nevᶜ yimişdür.

ش

غَشّْ [ġaşş] Naṣīḥat ṣāfi ḳılmamaḳ ya ḳalbindeġiniñ ḫilāfını iẓhār itmek ve ḳatı ḥarīṣ kimse.

غِشّْ [ġişş] Göñül çürüklüği ve ḫüdᶜa ve kīn ve kimseye olan yaramaz ḳaṣd.

غُشّْ [ġuşş] Ḫüdᶜa idici.

غَشَآشْ [ġaşāş] ᶜAcele ve gün ṭolanacaġı vaḳt.

غِشَآشْ [ġişāş] م ve gice evveli ve āḫiri ẓülmeti ve az icmek yaᶜaceleyile icmek ya kandıracaḳ ḳadar içememek.

غَشَشْ [ġaşaş] Ḳarış muruş bulanıḳ nesne.

10.

ط

غِطْرَآشْ [ġiṭrāş] Ḳarañuluḳ gözi bürümek ve göz ḳarañuluḳ olub bürünmek.

غَطشْ [ġaṭş] Gice ḳarañuluḳ olmaḳ ve marażdan ya ḳocalıḳdan yebceciḳ yörümek ve söz ḳolaylamak.

غَطَشْ [ġaṭaş] Göz nūrı żaᶜiflığı.

غَطَمَّشْ [ġaṭammaş] Gözi nūrı çöngelmiş kimse ve cefā idici ẓālim kimse ve arslan.

غِطْمَآشْ [ġiṭmāş] Ḳahırlı nesne almaḳ.

ف

غَفشْ [ġafş] Göz çapaġı belürmek.

غَفَشْ [ġafeş] Göz çapaġı.

م

غَمشْ [ġamş] Aclıḳdan ya ṣuṣuzlıḳdan göz nūrı ḳarañuluḳ olmaḳ.

غَمَشْ [ġameş] Göz nūrı żaᶜīflığı.

11.

ن

غَنْشُوشْ [ġanşūş] Bir nesne ve bir deve.

غُنَيشْ [ġuneyş] İsmü şāᶜir.

و

غَوشْ [ġavş] İsmü recülin.

غَوَآشْ [ġavāş] Oġunmaḳlıḳ ve uṣ gitmeklik ve cemᶜu ġāşiyetin.

ي

غَيْكَشْ [ġaykeş] Bir ismdür.

فصل الفاء [Faṣlü'l-fāᵓ]

فَآحِشْ [fāḥiş] Ġāyet baḫīl er ve ḳatı yaramazlığı āşikāre nesne ve ᶜabeş söz söyleyici.

فَآشْ [fāş] Ẓāhir olucı.

12.

فَآيِشْ [fāyiş] Faḫrlanıcı ve ululanıcı.

ت

فَتَشْ [fetş] Nesne debertmek ve eyertmek.

ح

فَحشْ [faḥş] Baş yarmaḳ ve nesneyi giñişitmek ve zinā itmek ve ḳatı çirkin günāh itmek ve ḳatı buḫul itmek.

فُحشْ [fuḥş] م ve zinā ve herze söz ve ʿavrat erine perk söylemek ve ġażabıla söylemek.

فَحّاشْ [faḥḥāş] Herze sözli ve ḳarşu söyleyici.

خ

فَخشْ [faḫş] Nesne żāyiʿ itmek.

د

فَدشْ [fadş] Başını urub yarmaḳ ve aḥmaḳ er.

ر

فَرشْ [farş] Nesne düşmek ve yaymaḳ ve giñişitmek ve döşenmiş döşek ve yire yayılmış ekin ve giñiş ṣaḥrā ve otı çoḳ yir ve uşacıḳ olan develer ki iken çoḳ yük götüremez ve uşacıḳ odunlar ve çirpiler ve ṣaçmaḳ ve ṣıġır ve ḳoyun ve boġazlamaḳdan ġayri ya yaramayan ṭavarlar ve deve ayaġı birez yaṣṣıca olmaḳ ve yalan ve yalan söylemek ve bir deredür.

13.

فِرآشْ [firāş] م ve döşenen döşek ve yatacaḳ içli döşek ve er ʿavratı ve ḳuş yuvası ve dil yatdıġı yir ve aġızda ve ana ve yaṣṣı döşenen temelde inlilik.

فُرُشٌ [fürüşün] ج

فَرآشْ [ferāş] Kebekler ve kilid pirleri ve ṣu çekilib gitdikden soñra ḳuruyub ḳalan balçıḳ ve sücī ḳabarcıġı ve dil altında iki yeşil ṭamardur ve uyan keminin iki yanına gelen iki demür.

فَرِيشْ [farīş] Ṭoġuraldan yidi gice gecmiş ḳısıraḳ ve kendüden söz vażʿ iden ʿavrat ve döşek cāriyesi.

فَرآيِشْ [ferāyiş] ج ve kilid pirleri.

فَرّآشْ [ferrāş] هٌ ḳurbe'ṭ-ṭāyife ve nesne döşeyici.

فِرّيشْ [firrīş] دٌ ḳurbe ḳurṭube.

فِرشْ [firş] عٌ

فِرَشٌ [fereşün] Ḳılıḳlar.

[181/b]

1.

فَشْ [feşş] Ṣıḳıb tuluḳdan yil çıḳarmaḳ ve geğirmek ve sürʿatile süd ṣaġmaḳ ve yenbūt aġacı yimişi ve nemīme ve ḫırsızlıḳ çustalamaḳ ve aḥmaḳ ḥarīf ve geçi boynuzı yimişi ve ṣu irkilecek yirler ve evġanlar ve ipligi ince ṣıḳ doḳunmış libās.

فَشُوشْ [feşūş] Geçi boynuzı yimişi ve ipligi ince ṣıḳ doḳuma libās ve ṣaġılırken südi sepelengen ve ṭaġılḳan ḥayvān ya insān ve ṭaşıra ṣızar süzer tuluḳ ve süd ṣaġaġan ʿavrat ve cimāʿ olunurken ferci öteğen ʿavrat ya fercinden yil çıḳan ʿavrat ve bāṭıl nesne ile faḫr iden er.

فَشْفاشْ [feşfāş] م

فِشْفاشْ [fişfāş] Fikr ve reʾyi żaʿīf olmaḳ ve ifraṭıla yalan söylemek ve sidik sepmek.

فَشّاشْ [feşāş] Ferci ötegen ʿavrat.

فُشّاشْ [füşāş] Dübür ya ferç yili.

فُشْ [füşş] İsm-i recül muḥaddiṯ Buḫariyy

فَشّاشْ [feşşāş] Nesne ṭaşıra çıḳarıcı.

ط

فَطْشْ [faṭş] Yaş budaḳ yarmaḳ.

ق

فَقْشْ [faḳş] Yumurda ṣıdırmaḳ.

ن

2.

فَنْجَشْ [fenceş] Giñiş nesne.

فِنْداشْ [findāş] Ġalib olmaḳ

فَنْدَشْ [fendeş] Żabṭ idici oġlan ve ibn Ḥayyān.

فَنْشْ [fenş] Aḥvāle ḳoyulmaḳ ve imtilāʿ.

و

فَوْشْ [fevş] Erkek eşek dişi eşek üzerine arṭılmaḳ ve faḫr itmek ve kendüde olmayan nesneyi kendüde var bilüb ululanmaḳ ve rüsvāy olmaḳlıḳ.

فَواحِشْ [fevāḥiş] [23]

ي

فَيْشْ [feyş] فَوْشْ maʿnisine ve ẕeker başı.

فَيّاشْ [feyyāş] م ve faḫrlanmaḳ.

فَيّاشْ [feyyāş] Faḫrlanıcı ve kibr idici ve ve ḳurı yire kendin görüci ve ġāyet şerīf ulu kimse.

3.

فصل القاف [Faṣlü'l-ḳāf]

قاءِشْ [ḳāʾş (bi'l-ḳaṣr)] Aġız ṭolusı çıḳan ḳusaḳ ve ḳuşmaḳ güççüklik.

قارِشْ [ḳārış] Dirib dikşirici ve kāsib kimse.

قاعِشْ [ḳāʿış] Cemʿ idici ve ḳaṭʿ idici.

قاشْ ماشْ [ḳāşmāş] Ḳumaş.

ب

قَبْلَشْ [ḳableş] Ẕeker başı.

ح

قَحْشْ [ḳaḥş] Ṣorub eyertmek.

ر

4.

قَرْبَشُوشْ [ḳarbeşūş] Ev esbābı ve ḫurtı ṣortı.

قَرْشْ [ḳarş] Kesmek ve şundan bundan nesne cemʿ itmek ve żamm itmek ve kesb itmek ve süñüleri biri birine ṭoḳuşdırıb ḳoyluşdırmaḳ ve deñizde bir cānavardur sāyir cānavarlar andan ḳorḳarlar ve vaṣfı ġāyet büyükdür gemüyi giderken ayḳırı girib eli ḳor gāh olur gemüyi ḳaldırıb devirir ḫalḳını helāk ider müdevver yumrı cānavardır aña çare olmaz illā meşʿaleler yaḳub

[23] H2'de anlamı şu şekildedir: "cimaʿ". AE, HB ve EE'de kelimenin anlamına yer verilmemiştir. YB'de kelimeye hiç yer verilmemiştir.

yüzüne atmaḳ ile defᶜ olur yanar oddan ġayrīden ḫavfi yoḳdur ve cemīᶜ deñiz cāvarlarını ol ṭutar yir ġayrīleri anı yiyemezler seyyidi devābbi bi-ḥārdur.

قُرَيْشْ [ḳureyş] Ḳarşın taşġīrdür ve Mekke'de evvel sākin olan ḫalḳ ve sādāti ḫalḳa dirler.

قِرْواَشْ [ḳirvāş] Kimseye uyan uyundı kimse büyük başlı nesne.

قُرُوشْ [ḳurūş] Tedāḫul-i eşyāᵓ.

قُرْعُوشْ [ḳurᶜūş] Arslan enüği ve iki hörgüçli deve ve büyük kene.

قِرْعَوشْ [ḳirᶜavş] م

قَرَنْفَشْ [ḳaranfeş] Yumrı nesne.

قِرْماَشْ [ḳirmāş] Cemᶜ itmek ve ifsād itmek.

5.

قَرْمِشْ [ḳarmiş] Bir kimesne ve ḳarış muruş kimesneler.

قِرْمِشْ [ḳirmiş] م

قِرْمِيشْ [ḳirmīş] م

قَرَمَّشْ [ḳarammeş] Her nesneyi yiyen recül ve ḫayrsız kimesneler.

قِرشْ [ḳirş] قَرشْ maᶜnisinedür.

قِرْقِشْ [ḳirḳiş] Sivri sinek.

ش

قَشْ [ḳaşş] Şundan bundan alub yimek ve arıḳlamış iken yine eyü olmaḳ ve dürmek ve dirib dikşirmek ve cemᶜ itmek ve deveyi tīz tīz ṣaġmaḳ ve ḳaşımaḳ ve silkmek ve zebūn zebūn yörimek ve mezbeleye atılan ve nesneyi dirib yimek ve digşirilen ṣadaḳa paresini ya etmek paresini alub yimek ve yaş ḳubḳurı olmaḳ ve ḫalḳ çekilüb gitmek ve ḳuruḳaz kem ḫurmā ve büyük ḳoġa.

قُشُوشْ [ḳuşūş] م

قَشِيشْ [ḳaşīş] İlan derisi avāzesi ve yabāna düşenden degşirilen nesne.

6.

قُشَاشْ [ḳuşāş] م

قَشَاشْ [ḳaşāş] Ṣalāḫa gelmeklik.

قِشْمِشْ [ḳişmiş] Çekirdeksiz uşacıḳ ḳızılca üzüm.

قِشْقَاشْ [ḳişḳāş] Şirkden ve nifāḳdan ya marażdan beri ḳınmaḳlık ve deve gögermek.

ع

قَعشْ [ḳaᶜş] Cemᶜ itmek ve aġac başı çekib eğmek ve binā yıḳmaḳ ve maḥafe.

قُعُوشْ [ḳuᶜūş] م ve ج

قَعْوَشْ [ḳaᶜvaş] Ḫafīfce nesne ve yoġun deve.

قِعْواَشْ [ḳiᶜvāş] Yire urmaḳ ve yıḳmaḳ.

ف

قَفَشْ [ḳafaş] Yaramaz uġrılar.

7.

قَفشْ [ḳafş] Ḳısacıḳ edik ve başmaḳ ve bir dürli yemek yiyiş ve çoḳ evlenmek ya çoḳ cimāᶜ itmek ve südi tīz tīz

ṣaġmaḳ ve tīz boşaltmaḳ ve nesne almaḳ ve cemᶜ itmek ve ᶜaṣāyıla ve ḳılıcla urmaḳ ve neşāṭ ve sevinc.

قَفّاشْ [ḳaffāş] Cemmāᶜ ve başmaḳcı.

ل

قَلاشْ [ḳalāş] Kücücük büzmece nesne ve ism-i ᶜAcemidür.

م

قُماشْ [ḳumāş] Ev esbābı ki ḫurt murt dirler ve kemce nesne ve uvaḳ devşek nesne.

قَمَشْ [ḳamaş] م

قَمشْ [ḳamş] Ḫurt murt ve çör çöb cemᶜ itmek.

قَمّاشْ [ḳammāş] Ḫurt murt cemᶜ idici ve külḫancı.

ن

قَنشْ [ḳanş] Eğsemek.

قِنْفِرِشْ [ḳinfiriş] Büyük yumrı ẕeker başı ve ditrer yumrı yaşlı ḳarı.

8.

قُنافِشْ [ḳunāfiş] Burnı üzeri ḳavlamış yiyni ṣaḳallı ḳimse ve libāsı çirkin geyişli ve çirkin ḳılıḳlı kimse.

قِنْفاشْ [ḳinfāş] Surᶜatile cemᶜ itmeklik.

و

قَوشْ [ḳavş] Ṣakal küccük olmak.

قُوشْ [ḳūş] Kücücük ṣakallı er.

قُوشْ قُوشْ [ḳūş ḳūş] Kelbi zecr içün çıḫ çıḫ gibi dirler.

قُورَشْ [ḳūreş] Elekim ṣaġma

قَوارِشْ [ḳavāriş] Biri birine girişmiş sünüler.

ه

قَهشْ [ḳahş] ğ

قَهْباشْ [ḳahbāş] Ẕeker.

9.

فصل الكاف [Faṣlü'l-kāf]

كاءشْ [kāᵓş (bi'l-ḳaṣr)] Ṭaᶜam yimek.

ب

كَبشْ [kebş] Ḳoç ve ḫalkın seyyidi ve öñce yidicisi ve ğ ve iki yaşını ṭoldurub üçüne girmiş erkek ḳuzı.

كِباشْ [kibāşün] ج

كُباشْ [kübāş] İsm-i Muḥaddiṯin.

كُبَيشْ [kübeyş] ğ

كَبّاشْ [kebbāş] İsm-i Muḥaddiṯin.

د

كَدشْ [kedş] Tırmalamak ve ḳılıcılamaḳ ya süñüyile urmaḳ ve dürtmek.

10.

كَدّاشْ [keddāş] Zaḫmet çeküb dürüşici ve rāyiḥasız olan müşk.

كُداشْ [küdāş] İsm-i recülin.

ر

كَرشْ [kerş] Deri büzülmek ve bıġrıt bıġrıt olmaḳ ve yalıñız iken leşkerlenmek ve دٌ

كَرِشْ [keriş] Şirdan ve göden baġarsıḳ ve eriñ ᶜayālı ve evlādı ṣıġārı ve cemāᶜat ve yitecek ḳadar maᶜāş ve dere ve bir

nevᶜ ṭavara fāyideli otdur ve niçe ṭaġlardır.

كِرشْ [kirş] م

كُرُوشْ [kürūş] ج

كِرَاشْ [kirāş] İsm-i Cebelin.

كُرَّاشْ [kürrāş] Bir nevᶜce böcedür.

ش

كَشْ [keşş] Deve kükremeklik ve ṣıġır bağırmaḳlıḳ ve ۀ bi-cürcān

كَشِيشْ [keşīş] İlan bedeni avāzesi ve deveniñ kükremesiniñ evveli ve çölmek ḳaynaması avāzesi ve çaḳmaḳ avāzesi.

11.

كُشْ [küşş] Ḫurmā aġacı aşlayacaḳ ālet.

كَشْكَاشْ [keşkāş] Ḳaçaġan ḳimse.

كِشْكَاشْ [kişkāş] Ḳaçmaḳlık ve ilan ṭavış itmek ve çekmek ile dükenmek.

كِشْمِشْ [kişmiş] Uşacıḳ çekirdeksiz bir cins üzümdür.

ع

كِعْبَاشْ [kiᶜbāş] Perk bağlamaḳ.

كِعْنَاشْ [kiᶜnāş] Aġa ṭutulmaḳ.

ف

كَفشْ [kefş] ڭ

كَفَّاشْ [keffāş] م

م

كَمشْ [kemş] Yügrük recül ve yügrük olmaḳ ve küccük ẕekerli at ve küccük memeli ḳısıraḳ ve deve melemesi ve ḳılıcıla eṭrafını kesmek ve azıḳ dükenmek.

12.

كَمِيشْ [kemīş] م ve çemrek libāslı kimse.

كَمُوشْ [kemūş] Ḳıṣa emcekli ḳoyun.

ن

كِنْبَاشْ [kinbāş] Ḳarışmaḳlık.

كُنْدُشْ [kündüş] Ṣaḳṣıġan.

كَنشْ [kenş] Ṣaçaḳ bükmek ve yumşatmaḳ.

و

كَوشْ [kevş] Uçunmaḳ ve cimāᶜ itmek.

كُوشْ [kūş] Büyük ẕeker başı.

ي

كَيشْ [keyş] İki ḳat itmek.

فصل اللاّم [Faṣlü'l-lām]

13.

لَاشْ [lāşş] Ṭard idici.

لَامِشْ [lāmiş] ۀ bi-Ferġana

لَاشَ [lāşe] Lāşeᵓ maᶜnisinedür yaᶜni olmayacaḳ yir ve ev içi bom boş olmaḳlık.

ش

لَشْ [leşş] Ṭard itmek ve sumāḳ ve mürdümük.

لَشْلَاشْ [leşlāş] Ḫavfdan aᶜżāsı ditreyen ḳorḳaḳ er.

لِشْلَاشْ [lişlāş] Böğür oynamaḳ ve tereddüd itmek.

ق

لَقشْ [laḳş] Çürümek ve ḳurumaḳ

لَقِشْ [laḳiş] Çürümüş ḳuru nesne.

م

لَمشْ [lemş] ʿAbes maʿnisine.

فصل الميم [Faṣlü’l-mīm]

[182/a]

1.

ماَءشْ [maʾş (bi’l-ḳaṣr)] Defʿ itmek ve ṣavmaḳ ve yaġmur yir yüzini ṣoymaḳ.

ماَشْ [māş] Mürdümük ve ev asbābı ve ḳab ḳacaḳ ve ḫurt murt.

ماَحِشْ [maḥiş] Ḳarnı örülüb ṭolunca çoḳ yiyeğen er ve iḥrāḳ idici.

مُاَرُوشْ [maʾrūş] Maḫluḳ maʿnisine.

ماَيِشْ [māyiş] Ḫalṭ idici.

ب

مُبَرْطِشْ [müberṭiş] Dellāl ya miyāncı

مُباَطِشْ [mübāṭiş] Meydan da ṭutuşucı ve ʿilac idici.

مَبْشُوشْ [mebşūş] Gülec yüzli.

مَبْطُوشْ [mebṭūş] Perk yapışılmış kimse.

مُبَهَّشْ [mübeşşeş] Surʿatile olan şeyr.

2.

مُبَرْقَشْ [müberḳaş] Noḳṭa noḳṭa aḳlı ḳaralı alaca olan ilan.

ت

مَتشْ [metş] Barmaḳlarıla taġıtmaḳ ve ve memeyi yabca yabca ṣaġmaḳ ve ṭırnaḳdaġı ak noḳṭa ve göz nūrı żaʿīfliġi.

مُتُوشْ [metūş] م

مُتَجَوِّشْ [mütecevviş] Lāġar arıḳ nesne.

مُتَعَيِّشْ [mütaʿayyiş] Yitecek ḳadar maʿāşı olan kimse.

ج

مِجَشْ [miceş] El değirmeni.

مَجْحُوشْ [mecḥūş] Yarım tanlu kimse.

مُجْرَحِشْ [mücraḥişş] Arslan.

مُجْرَئِشْ [mücreʾişş] Yanı ġalīẓ olan kimse.

مُجْرَوَّشْ [mücrevveş] Yan ortası.

3.

مُجَرْءَشْ [mücerʾeş] Semiz deve.

ح

مَحشْ [maḥş] Ḳatı ḳıvāmile cimāʿ itmek ve ḳıvāmile ṭaʿām yimek ve deri ṣoymaḳ ve sīl oġırdığını yırtıb ḳoparmaḳ.

مُحاَشْ [muḥāş] Muḥteriḳ olan nesne.

مَحاَشْ [maḥāş] Metāʿ ve esbāb.

مِحاَشْ [miḥāş] Ḳabāyile şettāden gelüb nār yanında andlaşan cemāʿat.

مُحْرَنْفِشْ [müḥranfiş] Şişmiş ve öykelenmiş ve şerre ḫāẓırlanmış recül.

مَحَشْ [maḥaşş] Meşe ve demürden küseğü ve bahādır kimse ve ḳuru ot ḳoyacaḳ ḳab ḳacaḳ ve dişsiz oraḳ ve ḳuru oruñlı yir ve necis cemʿ olacaḳ yir ve torva.

مِحَشْ [miḥaşş] م ve ṣavaş ḳızdırıcı ve oğlanı ḳuru ḳalan ʿavrat.

مِحْنَشْ [miḥnaş] İrençber ḳazanç ider er.

مَخْنُوْشْ [maḫnūş] Aġulu böce ṣoḳmış kimse.

4.

مِخْمَشْ [miḫmeş] Uçaḳ

خ

مَخْشْ [maḫş] Çoḳ ḥareket itmek.

مِخْدَشْ [miḫdaş] Deve çiğni başı.

مُخَدِّشْ [muḫaddiş] م ve kedi.

مُخادِشْ [muḫādiş] Kedi.

مَخْدُوْشْ [meḫdūş] Bedeni yaralı ve ṭırmalanmış kimse.

مِخْراَشْ [miḫrāş] Eğri çöğen ve edik ḳālıbı

مِخْرَشْ [miḫraş] م

مَخْرُوْشْ [maḫrūş] Uzun ṭamġalı deve.

مُخارِشْ [muḫāriş] Ṭırmalayıcı.

مُخْتَرِشْ [mūḫtariş] Rızḳ ṭaleb idici.

5.

مُخَرْفَشْ [muḫarfeş] Ḳarış muruş olmış nesne.

مِخَشْ [miḫaşş] Ẕeker ve gice işine cari olan er ve muḳdim kimse.

مَخْشُوْشْ [maḫşūş] Burnına ayḳırı ağac geçirilmiş deve.

د

مَدَشْ [medeş] Aclıḳdan ya issiden göz ḳararmaḳ ve el siñiri yumşamaḳ ve el arıḳlamaḳ ve incelmek ve el yüğrük olmaḳ ve güzel seyr itmek ve öñ ayaḳ biri birine ṭoḳunmaḳ ve yüz yarılıb dörpi gibi ḳızıl ḳızıl olmaḳ.

مَدشْ [medş] م ve vaz yimek ve az virmek.

مَدوُشْ [medūş] م

مُدَمَّشْ [müdemmeş] Muḥkem nesne.

مَدْهوُشْ [medhūş] Ḥayrān olmış ya ʿaḳlı gitmiş.

ر

6.

مَرْدَقوُشْ [merdaḳūş] Merzenğüş ve zaʿfirān ve çiğdem ve yumşaḳ ḳulaḳlu kimse ve ʿavratlar ṭarağına sürerler bir cins ḳoḳulı güzel nesnedir.

مَرْزَنْجوُشْ [merzencūş] م

مَرْزَجوُشْ [merzecūş] م

مَرشْ [merş] Ṭırmalamaḳ ve ḳaşımaḳ ve yaġmur ṭırmalamış gök terekeli yir ve yaġmurdan tizcek sili aḳan yir ve acı dil virmek.

مُروُشْ [mürūş] م

مِراَشْ [mirāş] ج

مَريِشْ [merīş] Yileñlenmiş oḳ.

مُرَيَّشْ [müreyyeş] م ve yüzi tüli deve ve eti az ṭavar ve naḳşlu bürde ve żaʿīf billi kimse ve ḳayışıla ıṣlāḥ olunmış hevdec.

مَرْشوُشْ [merşūş] Sepilmiş ṣu.

7.

مَرْعَشْ [merʿaş] دٌ ve havada yüğsek uçan gögercin ve titreyecek yir.

مُرْعِشْ [mürʿiş] م

مُرَغِّشْ [müraġġiş] Nefsini niʿmetile ṭoylayan kimse.

مِرْماَشْ [mirmāş] Ḳıpıḳ gözli.

مُرَمَّشْ [müremmeş] Gözü ḳabaḳları kemli fāsid gözli kimse.

س

مُسْتَحْمَشْ [müstaḥmaş] İnce eti olmayan kiriş.

ش

مَشّْ [meşş] Eriyince ḳarışdırmaḳ ve bulaşıḳ eli bize silmek temīzlemek içün ve yaġını gidermek içün ve ḫuṣumet ve kemik ucları ṣormuġunı kevib ṣormak ve az az āḫeriñ mālını ṣaġub almaḳ ve deveniñ südüniñ birazını ṣaġmaḳ ve ayaḳda süñük olmaḳ ve ṭayyib nesne.

مَشُوشْ [meşūş] Bulaşıḳ el silecek destemāl.

مَشَشْ [meşeş] Öñ ayaḳda belüren süñük ve deve gözine düşen aḳ.

8.

مُشْاَشْ [müşāş] Uçı ṣormaḳlı kemikler ve kemük başları ve yumşaḳ yir ve nefs ve ṭabiʿat ve aṣl ẓarīf şevik ḫadim.

مِشْاَشْ [mişāş] İsm-i recül.

مَشْمَشْ / مِشْمِشْ (معاً) [mişmiş/ meşmeş] Zerdālu ve erüğe dirler.

مِشْماَشْ [mişmāş] Ḫıffet ve sürʿat itmek ve ʿilac fāyide itmek.

مُشَوِّشْ [müşevviş] Teşvīş virici.

مُشْاَوِشْ [müşāviş] Iraḳlığından ya azlığından görünmeyen ṣu.

مُشَوَّشْ [müşevveş] Ḳarış maruş nesne.

ط

مَطْرُوشْ [maṭrūş] Ṣaġırıraḳ olmış kimse.

مُطَغْمِشْ [muṭaġmiş] Gözi kemliginden gizleyice baḳan kimse.

9.

مُطَرْفِشْ [muṭavfiş] م

ع

مَعشْ [maʿş] Rıfḳıla ovmaḳ.

مَعْرُوشْ [maʿrūş] İki yanı yoġun deve ve gölgelenici kimse.

مَعَشّْ [maʿaşş] Ṭaleb olunacaḳ yir.

مُعَشَّشْ [muʿaşşeş] Aġacdaġı ḳuş yuvası.

مَعْشُوشْ [maʿşūş] Menʿ olunmış.

مِعْطاَشْ [miʿṭāş] Ṣuṣuz develeri olan kimse.

مَعْطَشْ [maʿṭaş] Deveniñ ṣuṣuz gecdigi vaḳt ve ṣuṣuz yir.

مَعاَطِشّْ [maʿāṭişün] ج

مَعْطُوشْ [maʿṭūş] Ṣuṣadılmış kimse.

10.

مُعَطِّشْ [muʿaṭṭiş] Ṣuṣadıcı.

مُعَطَّشْ [muʿaṭṭaş] Ṣuṣadılmış ve ḥasb olunmış kimse.

مَعْكُوشْ [maʿkūş] Cemʿ olunmış nesne.

مَعاَشْ [maʿāş] Ṣaġlıḳ ay ḥayāt ve diri geçiñmeḳlik.

مَعاَيِشْ [maʿāyiş] Maʿīşetler.

مَعْيِشْ [maʿyiş] Ḥayāt.

غ

مَغْشُوشْ [maġşūş] Ṣafi ḳılınmamış ḳarışıḳ nesne.

مُغآشْ [muġāşş] Ṭaʿñlacaḳ ʿacele idib gelici kimse.

مَغْطُوشْ [maġṭūş] Gözi ḳararmış kimse.

ف

مَفْرُوشْ [mefrūş] Yire döşenmiş nesne ve kerime ʿavrat.

مَفآرِشْ [mefāriş] ج

11.

مِفْرَشْ [mifreş] Yoġun kilīm ve döşek ḳoyub yüKledecek mefreş.

مُفَرِّشْ [müferriş] Yire yayılmış şu ḳarıḳ ve ferş döşeyici.

مُفَرَّشْ [müferreş] Hörgücsiz deve.

ق

مُقآرِشْ [muḳāriş] Biri birine tedāḫul idici.

ك

مَكْدُوشْ [mekdūş] Ḫışmıla sürülmiş yaralı maḳhur kimse.

ل

مَلْشْ [melş] Elile aşıb nesne debertmek.

م

مُمْحِشْ [mümḥiş] Muḥrıḳ olan nesne.

مِمْتَشْ [mimteş] Divar yaran oġrı.

مَمْشُوشْ [memşūş] Silinmiş nesne.

ن

مَنْبُوشْ [menbūş] Ṭopraġı giderilib açılmış meyyit ve ḳazılmış ot dibi.

مِنْتَشْ [minteş] Ḳıl yolacaḳ çınbız ve diken çıḳaracaḳ ālet.

12.

مِنْتَآشْ [mintāş] م

مُنآجِشْ [münāciş] Oturaḳda oturana avI sürüb getürici sürekci.

مَنْجَشْ [menceş] ʿḲurbe el-Baṣra.

مِنْجَشْ [minceş] Ḫalḳıñ ʿuyūbini açıcı ġammaz ḥarīf ve tirşe.

مَنْخُوشْ [menḫūş] Arıḳlamış kimse ve aşaġası eskimiş nesne.

مَنْشُوشْ [menşūş] Ḳoḳulı otlarıla terbiye olunmış yaġ.

مُنْتَفِشْ [müntafiş] Her içi ḳabarıb çürüyüb ṭaġılan nesne.

مُنْتَفَشْ [müntefeş] م

مَنْفُوشْ [menfūş] Ḫalac yayı ile atılmış yüñ.

مَنْتُوشْ [mentūş] Naḳşlı nesne.

13.

مِنْقَآشْ [minḳāş] Çınbız ve diken çıḳaracaḳ nesne.

مِنْقَشْ [minḳaş] م

مُنْتَقِشْ [müntaḳiş] Zihne girib yirleşici nesne ve bir ayaġını ḳaldırıb lapadaḳ yire uran deve.

مِنْكَشْ [minkeş] Umūr fehm idib derk idegen kimse.

مُنْكَمِشْ [münkemiş] Sürʿat idici ve bürüşüci.

مَنْكُوشْ [menkūş] Ṭaşıra çıḳarılmış nesne.

مُنَوِّشْ [münevviş] El bulaşıġını destemāle silen kimse.

مَنْهُوْشْ [menhūş] Ṭāḳati dükenmiş recül ve yılana ṣoḳulmış kimse ve yörümekden ḳalmış ırġın ayaḳ ve ökcesi eti az olan kimse.

و

مَوشْ [mevş] Yaġda ḳalan üzümcikleri başaḳlamaḳ ve ṭaleb itmek.

مُوحِشْ [mūḥiş] Vaḥşet virici ve yalıñız sedici.

[182/b]

1.

مَوْشُوْشْ [mevşūş] Ḫafīf nesne.

ه

مَهشْ [mehş] İḥrāḳ itmek ve ṭırmalamaḳ ve ḳazımaḳ

مَهْشُوْشْ [mehşūş] Aġaçdan silkilmiş yaprak.

مُهآرِشْ [mühāriş] Başı yumşaḳ at.

مَهآوِشْ [mehāviş] Ġaṣb olunan nesne ve uġurlanan nesne.

ي

مَيشْ [meyş] Ḳılı yüñe ḫalṭ itmek ve ḳoyun südüni keçi südine ḳatmaḳ ve ḫaberiñ baʿżını gizlemek ve meme südiniñ birezini ṣaġmaḳ ve ḫalṭ itmek ve uġramaḳ.

مَيَشْ [meyeş] م

فصل النون [Faṣlü’l-nūn]

نَاءِشْ [naʾş (bi’l-ḳaṣr)] Almaḳ ve yapışmaḳ ve perk ṭutmaḳ ve taʿḫīr itmek ve ṭarb ṭurı ḳalḳmaḳ ve ʿacele itmek.

2.

نَوُشْ [nevʾüş] Ġalib ḳavi kimse.

نَئِيشْ [neʾyiş] Ṣoñra işlenen iş ve gündüz āhiri.

نَاجِشْ [nāciş] Av ürküdici.

نَاعِشْ [nāʿiş] Refʿ idici.

نَامِشْ [nāmiş] ٌه bi-beyhaḳ.

ب

نَبشْ [nebş] Gizli nesneyi ṭaşıra çıḳarmaḳ ve keşf itmek ve kefen ṣoymaḳ ve ḥadīṯ maʿnisini çıḳarmaḳ ve ḳazanc itmek ve uḳala eni atıb uramamaḳ.

نَبَّاشْ [nebbāş] Maḳbere açıb kefen ṣoyucu.

نِبشْ [nibş] Endüz aġacı.

نَبَشْ [nebeş] Yirde ayaġı nişānı belüren deve.

نَبَابِشْ [nebābiş] İsmü recül.

ت

نَتَشْ [netş] Bedene batmış dikeni çıḳarmaḳ ve eti çimdiyüb çekmek ve ḳıl yolmaḳ ve kesb itmek ve ḍarb itmek ve ayaġıla defʿ idib ṣavmaḳ ve gizlice serzeniş itmek ve ḳuyunuñ ṣuyı çekilmemek ve ḳullanılamamak.

3.

نُتَّاشْ [nüttāş] Alçaḳ ḥallüler ve oyundılar.

نَتَشْ [neteş] Aşaġadan ve yuḳarıdan biten tāzece ot ve oġuldırıġı.

ج

نَجشْ [necş] Bāyiᶜ yanına düşüb bile medḥ idi virmek ve āḫer kisme metāᶜa müşteri olsun içün bāyiᶜa gelüb şu metāᶜ iki yüz aḳceye var mı diyü virmek meᶜahezā yüz aḳce ancaḳ iderken ya andan nefret idüb āḫere varsun içün anı dimeklik ve varıb av cānavarını ḳaldırıb ürkidi virmek ve debertmek ve baḫş itmek ve cemᶜ itmek ve çıḳarmaḳ ve nüfuẕ itdirmek ve sürᶜat itmek.

نِجاَشْ [nicāş] Dikiş arasına dikilen tirşe ve ṣayyād.

نَجيِشْ [necīş] Ṣayyād avcı.

ح

نَحشْ [nahş] Etmegi ḳab ḳara yaḳmaḳ.

خ

نَخشْ [naḫş] Ḳındırmaḳ ve ḳatı sürmek ve ṣarṣmaḳ ve ḳabın soymaḳ ve incidmek ve nesneniñ üyürdlenmişini almaḳ ve aşaġa çürümek ve eskimek ve ṭırmalamaḳ ve arıḳlamaḳ ve bir bölük māl.

نَخْوَرشْ [naḫveriş] Ḥareket iden enük ve ḫabīṯ kātil nesne.

نُخوُشْ [nuḫūş] Köhnemeklik.

د

نَدشْ [nedş] Debertmek ve eyertmek ve pamıḳ atmaḳ.

نَدَشْ [nedeş] م

4.

ر

نَرشْ [nerş] Yapışıb almaḳ.

ش

نَشْ [neşş] Arḳuncaḳ sürmek ve ḫalṭ itmek ve yigirmi dirhem nesne ve ṣu soġulmaya başlamaḳ ve nıṣfı şeyyi.

نَشيِشْ [neşīş] م ve ṣu avāzesi ve ḳaynar cölmek avāzesi.

نِشاَشْ [nişāş] Bir deredür.

نَشّاَشْ [neşşāş] Ḫalṭ idici.

نَشْناَشْ [neşnāş] İsm-i şaᶜir ve yügrük elli tizkār kimse.

نِشْناَشْ [nişnāş] Ḳuş burnıla bezninden bir yük ḳoparıb arḳuncaḳ uçırı virmek ve ᶜaceleyile et yimek ve zirin ötmek ve sürᶜat itmek.

ط

نَطشْ [naṭş] Muḥkem ḳılmaḳ.

نَطيِشْ [naṭyiş] Ḥareket.

نِطاَشْ [niṭāş] ج

5.

ع

نَعشْ [naᶜş] Yuḳarı ḳaldırmaḳ ve faḳīri ġani ḳılmaḳ ve meyyiti eylügile ẕikri ḥasan itmek ve yuḳarı baḳmaḳ ve baḳīlik ve ḫasta olan padişahı ḳoyub götürecek sele ve meyyit götürecek

ṣāle ve ucuna biz pāresi bağlanmış bir ağacdur anuñile deve ḳuşı yavrısı avlarlar ve seni Allah ḳaldırsın dimekdür.

نِعآشْ [niʿāş] م

غ

نَغشْ [naġş] Çalḳanma ve ḥareket idib ṭurma ve meyl itme ve ḥareket idib ṭuran nesne.

نُغآشْ [nuġāş] Ḳatı ḳışa ercegez.

ف

نَفشْ [nefş] Barmağıla didib ṭağıtmaḳ ve çobansız giceyile ḳoyun ve deve örüye yayılmaḳ ve ḳoyun yaymaḳ ve ucuzluḳ olmaḳ.

نَفَشْ [nefeş] Yayılan ḳoyun ve deve ve avāze ve ucuzluḳ.

نُفآشْ [nüfāş] م

نُفوُشْ [nüfūş] Ucuzluḳ ve iḳbāl.

نَفيِشْ [nefīş] Ṭağılmış esbāb.

ق

6.

نَقشْ [naḳş] Neğiş ve neğiş itmek ve cimāʿ itmek ve ḫurmā ḳoruğunı dikenile dürtüb olmış itmek ve diken çıḳarmaḳ ve nihāyeti mertebede acmaḳ dilemek ve uşaḳ ḫıyār çiynemek ve ḳoyun yatağını ayırtlayıb temizlemek.

نَقيِشْ [naḳış] Ṭağılmış esbāb ve miṯl ve naẓīr.

نَقّآشْ [naḳḳāş] Naḳş idici.

ك

نَكشْ [nekş] Ḳuyu içini ayrılmaḳ ve ḳorḳmaḳ ve dükenmek ve ṣoğulmaḳ ve düketmek.

نُكوُشْ [nükūş] م

م

نَمشْ [nemş] Ḳaralı aḳlı noḳṭa noḳṭa alacalamaḳ ve nemīme ve çivildeşme ve yalan ve çekirge heb otı yimek ve nesne değşirir gibi eğilib elile şunda bunda ḳavramaḳ.

نَمَشْ [nemeş] Aḳlı ḳaralı olan alaca ve naḳş ḫaṭları.

نَمِشْ [nemiş] İzinde eser olan deve.

نَميِشْ [nemīş] Yüzi yol yol olan kılıc

و

نَوشْ [nevş] Almaḳ ve ṭaleb itmek ve yörümek ve tīzcek ṭurı ḳalḳmaḳ.

نَووُشْ [nevūş] Ḳavi kimse.

7.

نَوآفِشْ [nevāfiş] Giceyile örüye çıḳıb yayılan develer ve ḳuyular.

ه

نَهشْ [nehş] Isırmaḳ ve ağulu nesne ṣoḳmaḳ ve dişile ṭartıb almaḳ ve faḳīr itmek ve incelmek ve ayaḳ aşınmaḳ ve ayaḳ ṭavışı.

نَهِشْ [neheş] İzinde nişanı olan deve.

نِهْرِشْ [nihriş] Ceddüzeydin.

نَهآوُشْ [nehāvüş] Maẓlemeler.

فصل الوآو [Faṣlü'l-vāv]

وآبِشْ [vābiş] Hemedān'da bir ḳabīledür.

وآرِشْ [vāriş] Şātırca şevicek kimse.

ب

8.

وَبشْ [vebş] Akca noḳṭa ve uyuz beneği ve benek benek olmaḳ.

وَبَشْ [vebeş] م ve ḳarışıḳ olan nesne ve alçaḳ ḥāllu kimseler.

وَبِشْ [vebiş] Alaca noḳṭalı nesne.

ت

وَتشْ [vetş] Az nesne ve ḫōr kimse.

وَتَشْ [veteş] Żaʿīfler.

ح

وَحشْ [vaḥş] Yaban ḥayvānı ve ıṣızlıḳ olan yir ve ac ḳarınlu kimse ve ardından ıralar diyü ḳaftānın çıḳarıb atmaḳ ve yaluñuz sayacaḳ yir.

وُحُوشْ [vuḥūş] ج

وَحِيشْ [vaḥīş] Yaban hayvānı

وَحِشْ [vaḥiş] Iṣızlıḳ olan şehr.

خ

9.

وَخشْ [vaḫş] Kem ve köti ve alçaḳ nesne ve yaramaz nesne ve yaramaz olmaḳ ve yaramazlar.

وُحوُشْ [vuḫūş] م ve ج

وُحآشْ [vuḫāş] ج

د

وَدشْ [vedş] Fesād.

ر

وَرشْ [vereş] Ṭaʿām ṣunub almaḳ ve ḥırṣıla ḳatı ḳatı yimek ve ṭamaʿ itmek ve ince ḳaḍiyyeleri tetebbüʿ itmek ve kişkiri virmek ve ṭaʿām yiyi ṭuran cemāʿatiñ üzerlerine girmek kendüye gel dimeden ve laḳabu ʿUsāma bin saʿīdi'l-ḳārī ve südden ḳılınan ṭaʿām ve şevik ve şātir olmaḳ.

وُرُوشْ [vurūş] م

وَرَشْ [vereş] Cevf ve caʿi.

وَرِشْ [veriş] Şātir ve şevik kimse.

وَرّآشْ [verrāş] Ḥırṣıla ṭaʿām yiyici.

10.

ش

وَشْوآشْ [veşvāş] Yiynicek kimse ve şevik deve ḳuşı.

وِشْوآشْ [vişvāş] Yiyniceklik itmek ve az nesne virmek ve tizkārlik ve ıżṭırāb itmek.

وَشْ [veşş] عٌ

ط

وَطشْ [vaṭş] Ḫaberin bir ucını beyān itmek ve defʿ itmek ve żarb itmek ve sözi ʿayān itmek ve nesne virmemek.

وَطِيشْ [veṭīş] م

ق

وَقشْ [vaḳş] Ḥareket ve ṭaviş ve yoḳlama ve uşaḳ odun ve ḳarın yili ve ḳuldurdusı ve resm maḥv olmaḳ.

وَقَشْ [vaḳaş] م

م

وَمشْ [vemş] Yalın ayak olmaḳ ve ak noḳṭa.

وُمُشْ [vümüş] م

11.

فصل الهاء [Faṣlü’l-hāʾ]

هآشْ [hāşş] Yiynicek kimse.

هآمِشْ [hāmiş] Yañşaḳ

هآيِشْ [hāyiş] Çoḳ nesne ve hucūm idici.

ب

هَبشْ [hebş] Cemᶜ itmek ve kesb itmek ve alem virür ḍarb itmek ve irişmek ve vecaᶜlı olan ḍarb.

هُبُوشْ [hübūş] م

هَبّآشْ [hebbāş] Ḳatı cemᶜ ve kesb iden er.

ت

هَتشْ [hetş] Kişkiri virmek.

ج

هَجشْ [hecş] م ve arḳuncaḳ sürmek ve döleklik ve işāret.

12.

د

هَدشْ [hedş] Kişkiri virmek.

ر

هَرشْ [herş] Zamān düşvār olmaḳ ve ḫulḳı yaramaz olmaḳ ve kişkiri virmek.

هَرِشْ [heriş] Aḥmaḳ ve azġun kimse.

ش

هَشْ [heşş] ᶜAṣāyıla aġac yapraġını düşsün diyü ḳatı ḍarb itmek ve şīn ve feraḥ olmaḳ ve yiyni olmaḳ ve şīnlik ve yüz gülecilki ve yumşaḳ nesne ve ḳatı derlegen at ve etmek ḳatı yumşaḳ olmaḳ ve yumşaḳ etmek ve saḫi vucūd olan kimse.

هَشآشْ [heşāş] Şādümānlıḳ ve feraḥ ve sürūr ve ḫıffet ve yumşaḳ itmek.

هَشِيشْ [heşīş] Suʾāl olundıġı vaḳtin feraḥ olan cevmerd er ve yumşaḳ kişi.

هُشُوشْ [hüşūş] Yımşaḳlıḳ.

هَشّآشْ [heşşāş] Ḳoyuna aġacdan döküb yapraḳ indiri viren çobān.

هَشُوشْ [heşūş] Südin viregen ḳoyun.

13.

هَشآهِشْ [heşāhiş] Ḫulḳı güzel saḫi kimse.

هِشْهآشْ [hişhāş] Żaᶜīf ḳılmaḳ ve feraḥ ḳılmaḳ ve ḳıvaç virmek ve ḥareket itdirmek.

ل

هَلْبَشْ [helbeş] Arslan.

هُلآبِشْ [hülābiş] م

م

هَمشْ [hemş] Cemᶜ itmek ve memeyi bir ġurdāne ṣaġmaḳ ve ısırmaḳ ve çoḳ söylemek.

هَمَّرِشْ [hemmeriş] Büyük dişi deve ve bol südli deve.

ن

هَنَشْنَشْ [heneşneş] Ḫafīfce nesne.

و

هَوشْ [hevş] Çoḳ ṣaġış ve çoḳluḳ ve mużṭarib olmaḳ ve ḳarın küçülmek ve cemᶜ olmaḳ.

ي

هَيشْ [heyş] İfsād itmek ḥareket itmek ve hucūm itmek ve arḳuncaḳ gitmek ve cemᶜ itmek ve çoḳ söylemek.

[183/a]

1.

فصل الياء [Faṣlü'l-yāᵓ]

يَشّْ [yaşş] Feraḥ olmaḳ.

يَعيِشْ [yaᶜyiş] İsm-i recül.

باب الصّاد [Babü'ṣ-ṣād]

فصل ال الف [Faṣlü'l-elif]

اَبصْ [ebṣ] Mesrūr olmaḳ ve şīnligile ᶜamele meşġul olmaḳ.

اُبوُصْ [übuṣ] م

اَبوُصْ [eyuṣ] Ġayrilerden ileri geçeğen at.

2.

اَبْخَصْ [ebḫaṣ] Gözi altında ya üstünde yumrıca ḳabara olan kimse.

اَبْرآصْ [ebrāṣ] Elā bedenlü ve ṭavar bedeninde ışırılmadan aġarmış sekil gövdelü ve ḳamar ve ḳoca keler.

ج

marazına uġratmak ve ebras oġlan toġurmaḳ

اِبْصآصْ [ibṣāṣ] Ṣu terleyüb ṭaşıra çıḳmaḳ ve ibtidā tāze ot bitmek.

اَبْوآصْ [ebvāṣ] ع

اِبْهآصْ [ibhāṣ] Menᶜ itmek.

ت

اِتْرآصْ [itrāṣ] Muḥkem itmek ve dümdüz itmek ve berāber itmek.

ج

اِجّآصْ [iccāṣ] Erük ve Şāmi'ler dilinde zerdālu ve armūddur.

3.

اِجْتِصآصْ [ictiṣaṣ] Ḫalḳ biri birine ṣıḳ yaḳın ḳonmaḳ.

اِجْنِيصْ [icnīṣ] Kehellikden yirinden ırılmayan ve ḫıra şere yaramayan er ve ḳorḳaḳ er ve aḥmaḳ er.

ح

اِحْتِرآصْ [iḥtirāṣ] Cehd idib divinmek.

اَحْرَصْ [aḥraṣ] Ḳatı ḥarīṣ uzanıcı er.

اَحَصّْ [aḥaṣṣ] Başı ḳılı az olan er ve ḳanadı yüñi az ḳuş ve açıḳlıḳ rüşen olan gün ve ṣāfī cilālı ḳılıc ve şōm er ve ع bi-Tihāme.

اِحْصآصْ [iḥṣāṣ] Hıṣṣasın virmek ve ᶜazl itmek.

اِتِصآصْ [itiṣāṣ] Ḥıṣṣasın almaḳ.

اَحْفآصٌ [aḥfāṣün] Ḳuyu ayırtlayacaḳ tulalar ve tulumlar.

4.

اَحْمَصْ [aḥmaṣ] Ḳoyun uġrısı.

اَحْوَصْ [aḥvaṣ] Gözi ḳuyruġı ṭaracıḳ kimse ya bir gözi ṭaracıḳ kimse.

اَحآوِصْ [aḥāviṣ] ج ve ᶜavf ve ᶜamru ve şureyc evlādu aḥvaṣ bin Caᶜfer.

اِحْتِيآصْ [iḥtiyāṣ] Ṣaḳlanmaḳ ve ferç ḳışılmaḳ ki kimse aña cimāᶜ idememek ve perhīz itmek.

اِحْرِيصْ [iḥrīṣ] ع

اِحْتِوآصْ [iḥtivāṣ] Ferc ḳışılmaḳ.

خ

اِخْتِبآصْ [iḫtibāṣ] Ḫurmā ḥelvāsı bişürmek.

اَخْرَصْ [eḫraṣ] Ḳatı şovuḳ şu.

اَخْرآصْ [aḫrāṣ] Ḳovandan bal çıḳaracaḳ aġaclar.

5.

اِخْتِرآصْ [iḫtirāṣ] Yalan dürütmek ve ṭaġarcıġı dilediğini ḳoymak.

اِخْرِمّآصْ [iḫrimmāṣ] Sākit olmaḳ.

اِخْصآصْ [iḫṣāṣ] ᶜAyblamaḳ

اِخْتِصآصْ [iḫtiṣāṣ] Maḫṣūṣ olmaḳ ve maḫṣūṣ ḳılmaḳ.

اِخْلّآصْ [iḫlāṣ] Ṣāfī ḳılmaḳ ve arıdıb temīz itmek ve ᶜibādeti riyādan sümᶜaden beri itmek.

اَخْمَصْ [aḫmaṣ] Ayaġın altında yire ṭoḳunmayan yiri ki ayaḳ bili ve köprisi dirler.

اَخآمِصٌ [aḫāmiṣün] ج

اِخْنِيصْ [iḫnīṣ] Başın aşaġa eğici.

6.

اَخْلَصْ [aḫlaṣ] Ḳatı ṣāfī nesne.

اَخْوَصْ [aḫvaṣ] Çuḳur gözli.

اَخْيَصْ [aḫyaṣ] Bir boynuzu ṣınıḳ ḳoc ve bir gözi güccük kimse.

د

اَدْرُصْ [edruṣ] Kirpi enükleri ve kedi ve ṭavşan ve ṣıçan enükleri.

اَدْرآصٌ [edrāṣün] م

اَدآرِصٌ [edārişün] م

اَدْعآصْ [edᶜāṣ] Degirmice ḳumdan depeler.

اِدْعآصْ [idᶜāṣ] Ḳatl itmek ve issi ayaġın ḳızdırmaḳ.

اِدْغآصْ [idġāṣ] Ġażab ḥāraretile yüreğin ṭoldurmaḳ.

7.

اَدْلَصْ [edlaṣ] Yiñi tüyi bitmiş çılbaḳ eşek ve yalabıḳ bedenli adam.

اَدْمَصْ [edmaṣ] Başı ḳılı az er.

ر

اَرْخَصْ [erḫaṣ] Yumşaḳ nazik bedenli.

اِرْخآصْ [irḫāṣ] Ucuz ḳılmaḳ ve ucuz bulmaḳ ve ucuz almaḳ.

اِرْتِخآصْ [irtiḫāṣ] Ucuz görmek.

اَرَصٌّ [eraṣṣ] Ṣıḳ dişlü.

اِرْعآصْ [irᶜāṣ] Ṣarṣmaḳ ve silkmek.

اِرْتِعآصْ [irtiᶜāṣ] Silkmek ve burulmaḳ ve narḳ bahālı olmaḳ ve barḳ ᶜāriż olmaḳ ve oġlaḳ neşāṭıla ṣıçramaḳ ve süñü ḳatı ditremek.

اِرْتِفآصْ [irtifāṣ] Narḳ bahālı olmaḳ.

اِرْقآصْ [irḳāṣ] Deve yildirmek.

8.

اَرْمَصْ [ermaṣ] Çapaḳlu göz.

اِرْهآصْ [irhāṣ] Dīvāre ḫatil itmek ve ḫayr maᶜdeni ḳılmıḳ ve ayaġına maraż virmek ve köymek ve muṣrrı olmaḳ

س

اِسْتِخْلآصْ [istiḫlāṣ] Ḫalāṣ dilemek ve kendüye maḫṣuṣ itmek ve cümleden birisine alub iḫtiyār itmek.

اِسْتِقْصآصْ [istiḳṣāṣ] Ḥiḳayet idi vir dimeklik.

اِسْتِنْدآصْ [istindāṣ] İstiḫrāc itmek.

اِسْتِنْوآصْ [istinvāṣ] Taḥrik itmek ve ḳıvandırı virmek.

ش

اِشْحآصْ [işḥāṣ] Zaḫmet virmek ve vaṭanından sürüb gidermek.

اَشْحآصْ [eşḥāṣ] Ḳışır semiz olan ḳoyunlar ya ḳoc aşmış ḳoyunlar ya südi biʾl külliyye ṣoġulmış ḳoyunlar.

9.

اَشْخُصٌ [eşḫuṣün] Ḳarantılar.

اَشْخآصْ [eşḫāṣ] م

اِشْخآصْ [işḫāṣ] Ġıybet söylemek ve yirinden ırmaḳ ve seyri ve ẕahābi vaḳti olmaḳ ve oḳ nişandan ileri gitmek.

اِشْرآصْ [işrāṣ] Acı dil virdirmek.

اِشْصآصْ [işṣāṣ] Menᶜ itmek ve ırağ itmek ve süd azalmaḳ.

اَشْفآصٌ [eşfāṣ] Ortaḳlar ve naṣībler.

اَشْوَصْ [eşvaṣ] Şaşı gözli.

ص

اِصٌّ / اُصٌّ / اَصٌّ (مثلثا) [aṣṣ/ uṣṣ/ iṣṣ] Ṣımaḳ ve dümdüz itmek ve ıldıramaḳ ve deveniñ eti berkimek ve kemükleri muḥkem olmaḳ ve südi bolalmaḳ ve biri birine muzāḥama itmek ve aṣl ve muḥkem itmek.

اَصوُصْ [aṣūṣ] Ḳatı semiz deve ve uġrı ve ḫırsız.

10.

اَصَصٌ [aṣaṣün] ج

آصآصٌ [āsāṣ] Aṣllar.

اَصِيصْ [aṣīṣ] Ditreme ve ḳorḳub uçunma ve ṣınan ḳab ḳacaḳ ve feslikān egecek desti ṣaḳsısı ve leğen ve içine işeyecek nesne ve muḥkem binā ve balçıḳ ṭaşıyacaḳ iki ḳulblı nesne.

اَصآيِصٌ [aṣāyiṣün] Yaḳın olan evler.

ع

اَعْرآصٌ [aᶜrāṣün] Ev ḥayaṭları.

اِعْرآصْ [iᶜrāṣ] Mużṭarib olmaḳ.

اِعْتِرآصْ [iᶜtirāṣ] Oynamaḳ ve deri seğirmek.

اِعْفآصْ [iᶜfāṣ] Şīşeyi ḳılıfına ḳoymaḳ.

اِعْتِفآصْ [iᶜtifāṣ] Ḥaḳḳın almaḳ.

11.

اَعْقَصْ [aᶜḳaṣ] Boynuzları eñsesine ṭoġrı eğri olan teke ve bingeşik barmaḳlu ve içine eğri dişlü.

اِعْتِلآصْ [iᶜtilāṣ] Birez nesne almaḳ.

اِعْنآصْ [iᶜnāṣ] Başda birez dağıḳ ḳıl ḳalmaḳ.

اَعْوَصْ [aʿvaṣ] Maʿnisini çıḳarması güc olan şiʿr ve ġ ḳurbe'l-Medineti.

اِعْوآصْ [iʿvāṣ] Ḳaḍiyyeyi ḫaṣm üzerine yıḳmaḳ ve ḫalās olamayacaḳ yire ilnmek.

اِعْتِيآصْ [iʿtiyāṣ] Düşvār olmaḳ.

اَعْيآصْ [aʿyāṣ] Sıḳ budaḳlı aġaclar ve ormanlar.

غ

اِغْصآصْ [iġṣāṣ] Ṭarlıḳ virmek.

12.

اِغْقِمآصْ [iġḳimāṣ] Ḫorlamaḳ.

اَغْمَصْ [aġmaṣ] Gözi çirşeğli kimse.

ف

اِفْتِحآصْ [iftiḥāṣ] Eyerdmek.

اِفْرآصْ [ifrāṣ] Furṣat ve nevbet virmek.

اِفْتِرآصْ [iftirāṣ] nevbet almaḳ.

اِفْصآصْ [ifṣāṣ] Birez ḫaḳḳın çıḳarı virmek

اِفْتِصآصْ [iftiṣāṣ] Ayrılmaḳ ve ayırmaḳ.

اِفْلآصْ [iflāṣ] Ḫalāṣ olmaḳ.

اِفْتِلآصْ [iftilāṣ] Elinden almaḳ.

13.

اِفْوآصْ [ifvāṣ] Beyān itmek ve bevlile çöğdürmek ve elde baş bert olmaḳ.

اُفْحُصْ [üfḥuṣ] Ṭopraḳ içinde olan baġırtlaḳ ḳuşı yuvası.

اُفْحوُصْ [üfhūṣ] م

اَفاَحِيصٌ [efāḥīṣ] ج

ق

اَقْبَصْ [aḳbaṣ] Ayaġı gögsile yire tozıdı tozıdı yörüyen.

اِقْحآصْ [iḳḥāṣ] Iraġ itmek.

اَقْرآصٌ [aḳrāṣün] Çörekler ve güneş degerlegleri.

اِقْصآصْ [iḳṣāṣ] At ya ḳoyun ḥāmile yaʿni gebe olmaḳ ve deve arıḳlığından yirinden ḳalḳmaz olmaḳ ve kişiye mevt yaḳın olmaḳ ve ḳātil yirine meḳtūli ḳatl itmek ve ölümi yaḳın itmek ve ḳıṣṣa idi virmek.

اِقْتِصآصْ [iḳtiṣāṣ] Pādişāh bir kimseyide bir kimseden öcin alı virmek ve yarası gibi yaralayı virmek ya yirine ḳatl itmek ve ballıḳ otı bitmek ve ḥikāyet idi virmek ve ardına düşüb ṣoylamaḳ ve ḥıkāyet idi vir dimek ve kimseden kişi ucıḥ almaḳ ve aʿżāsından bir ʿużvını telef idenin bu daḫı ol cins ʿużvını telef idüb intiḳamın almaḳ ve maḳtūl yirine ḳātili öldürmeklik.

[183/b]

1.

اِقْعآصْ [iḳʿāṣ] Ṭurduġı yirden ḳımıldatmayub öldürmek.

اِقْفآصْ [iḳfāṣ] Ḳaġaṣa girmek.

اَقْفآصٌ [aḳfāṣün] Ḳaġaşlar.

اِقْلآصْ [iḳlāṣ] Yazın deve semirmek ve südi çekilib gitmek ve bir pāre hörgüci zāhir olmaḳ.

اِقْمآصْ [iḳmāṣ] Ṣıçratmaḳ.

اِقْتِنآصْ [iḳtināṣ] Şiḳār avlamaḳ.

اَقْيآصٌ [aḳyāṣün] Kükrer develer ve ḳarın ḳuldurdıları.

ك

اِكْتِرآصْ [iktirāṣ] Cemᶜ itmek.

اِكْصآصْ [ikṣāṣ] Ḳaçmaḳ ve leşker sınmaḳ.

اِكْتِصآصْ [iktiṣāṣ] Bir yire ṣıḳışmaḳ ve cemᶜ olmaḳ.

2.

ل

اِلْتِحآصْ [iltiḥāṣ] Muẓṭarib olmaḳ ve ḥabs olmaḳ ve ṣablanıb ḳalmaḳ ve muẓṭarr ḳılmaḳ ve iğne yurdusu dıḳanmaḳ ve ḳurt ḳoyundan bir pāre ḳoparıb yudmaḳ ve ḫuṣūmet itmek ve giri ḳomaḳ ve yumurda içini hep sömürmek.

اِلْخآصْ [ilḫāṣ] Deveniñ gözüni devirib baḳıb yaġı varıdığı ẓāhir olmaḳ.

اَلْخَصْ [elḫaṣ] Gözü çevresi şişmiş kimse.

اَلْصآصٌ [alṣāṣün] Uġrılar.

اَلَصُّ [alaṣṣ] Ṣıḳ dişlü ve iki omzı biri birine yaḳın kimse.

اِلْتِصآصْ [iltiṣāṣ] Yapışmaḳ ve aynaşmaḳ.

اِلْقآصْ [ilḳāṣ] Almaḳ

اِلْمآصْ [ilmāṣ] Aġacdan çimdiyib almaḳ ve mümkin olmaḳ.

اِلْوآصْ [ilvāṣ] Devr itdirmek ve nesne dilemek ve ditremek.

اِلآصْ [ilāṣ] م ve yirinden ırmaḳ ve ṣarṣmaḳ.

م

3.

اَمْحَصْ [emḥaṣ] Ṣādıḳıñ ve ḳāẕiniñ ᶜözrini ḳabūl iden er.

اِمْحآصْ [imḥāṣ] Beri olmaḳ ve güneş küsūfdan ẓāhir olmaḳ ve rūşen olmaḳ.

اَمْرَصْ [emraṣ] Yükrük nesne.

اِمْتِصآصْ [imtiṣāṣ] Az az ṣora ṣora icmek.

اَمْغآصٌ [emġāṣün] Bire anası ṭılaġını ṣorub emen diyü sünmek.

اَمْلَصْ [emlaṣ] Ḳarın aġrıları.

اِمْلِيصْ [imlīṣ] Aḳ ḳabaḳ gibi olan baş.

اِمْلآصْ [imlāṣ] Sürᶜatile olan seyr.

آمِصْ [amiṣ] ᶜAvrat olmış oġlan düşürmek ve ṭayıncaḳ itmek.

آمِصْ [amiṣ] Sirkelü yaġsız aş ve buzaġı etile derisile bişen aş.

4.

آميِصْ [amīṣ] م

اِمْهِصآصْ [imhiṣāṣ] Yir üzeri pāk olmaḳ.

ن

اِنْجآصْ [incāṣ] Yaş erük.

اِنْحِصآصْ [inḥiṣāṣ] Ḳıl dökülüb gitmek ve ḳuyruḳ kesilmek ve helāka yaḳın olmaḳ.

اِنْحِيآصْ [inḥiyāṣ] Bir yana ṣapı virmek.

اِنْحِماَصْ [inḥimāṣ] Büzülmek ve arıḳlamaḳ ve verem sākin olmaḳ ve incelmek ve çekirge ḳızarmaḳ.

اِنْخاَصْ [inḫāṣ] Arıḳlatmaḳ.

اِنْتِخاَصْ [intiḫāṣ] Arıḳlamaḳ

اِنْخِماَصْ [inḫimāṣ] Verem sākin olmaḳ ve çekilib incelmek.

5.

اِنْداَصْ [indāṣ] Āherden ḥaḳḳını çıḳarmaḳ.

اِنْدِلاَصْ [indilāṣ] Elden inib düşmek.

اِنْدِياَصْ [indiyāṣ] م ve nāgāh şerr irmek.

اِنْعِفاَصْ [inᶜifāṣ] Māziyile mevrīlanmak.

اِنْفِصاَصْ [infiṣāṣ] Ayrulmaḳ.

اِنْفِلاَصْ [infilāṣ] Ḫalāṣ bulmaḳ.

اِنْقِباَصْ [inḳibāṣ] At ẕekeri büzülüb yuḳarı çekilmek.

اِنْقِعاَصْ [inkiᶜāṣ] Ölmek ve iki bükülmek.

اِنْقِياَصْ [inḳiyāṣ] Ḳuyu içine yıḳılmaḳ ve su çoḳ olmaḳ ve diş düşmek ve yarıḳlımaḳ.

اِنْمِحاَصْ [inmiḥaṣ] Elden çıkub gitmek ve verem sākin olmaḳ.

6.

اِنْمِلاَصْ [inmilāṣ] م

اِنْتِشاَصْ [intişāṣ] Aġacı kökile ḳoparmaḳ.

اِنْتِصاَصْ [intiṣāṣ] Münḳabiż olmaḳ ve dikilib ṭurmaḳ ve mürtefiᶜ olmaḳ.

اِنْتِعاَصْ [intiᶜāṣ] Ġażab itmek ve sürçen kimse ḳalḳub silkinmek.

اِنْغاَصْ [inġāṣ] Dirligen ṭar itmek.

اِنْفاَصْ [infāṣ] Çoḳ gülmek ve kese kese işemek ve ṭuṭaġıla işāret itmek.

اِنْتِفاَصْ [intifāṣ] Avıcıla ẕekerine ṣu ṣaçmaḳ.

اِنْقاَصْ [inḳāṣ] Eksemek.

اِنْتِقاَصْ [intiḳāṣ] Eksilmek ve ẕekerine ṣu ṣaçmaḳ.

7.

اِنْماَصْ [inmaṣ] Ot yirden ṭoġmaḳ.

اِنْتِكاَصْ [intikāṣ] Ḳıçın ḳıçın gitmek.

اِنْهِباَصْ [inhibāṣ] Mübaġalayıla gülmek.

اِنْفِعاَصْ [infiᶜāṣ] Yarılmaḳ ve ayrılmaḳ.

و

اِوْباَصْ [ivbāṣ] Ot çoġalmaḳ.

اِوْحاَصْ [ivḥāṣ] Az ᶜatā virmek ve kāh indirib kāh çıḳarmaḳ.

اِوْراَصْ [ivrāṣ] Bir kerre iğnimekile tavuḳ yumurdalamaḳ.

اَوْقَصْ [evḳaṣ] Ḳıṣa boyunlu ve bir ḳabīledir ve yolun yaḳını.

اَوْقاَصْ [evḳāṣ] İki nişāb araları ve parākende olan ḫalḳ.

اِوْقاَصْ [ivḳāṣ] Boynın ḳıṣa itmek.

8.

اَواَقِصٌ [evāḳişün] Ḳıṣa boyunlılar.

ه

اِهْتِباَصْ [ihtibāṣ] Mubālayıla gülmek.

اِهْتِماَصْ [ihtimāṣ] Ḳatl itmek.

ي

اِئْتِصآصْ [iʾytiṣāṣ] Bir yire cemᶜ olmaḳlıḳ.

فصل الباء [Faṣlü’l-bāʾ]

بآخِصْ [bāḫiṣ] Gözi eti ṭomalıc kimse.

بآرِصْ [bāriṣ] Elā anlu

بآعِصْ [bāᶜiṣ] Sincaf nesne.

بآلِصْ [bāliṣ] ᶜUryān.

9.

بآهِصْ [bāhiṣ] Ṣuṣuz er.

بآيِصْ [bāyis] Ḳarış muruş nesne.

خ

بَخصْ [baḫṣ] Göz eti ṭomalmaḳ ve oyub gözün çıḳarmaḳ ve deve gözinin̈ ḳabağında maraż olmaḳ

بَخَصْ [baḫaṣ] Ayaḳ eti ve deve ṭabanı eti ve baḳanağı ve barmaḳ dibleri eti ve ağılcım olan fāsid et ve göz üzerinin eti ya aşağasınıñ eti.

بَخّآصْ [baḫḫāṣ] Ṭamarlı ve etli gögüs ve südi gücüle çıḳan gögüs.

بِخْلآصْ [biḫlāṣ] Göz oyucı.

ر

بَرصْ [barṣ] Çoġalmaḳ ve yoġunalmaḳ.

بُرُوصْ [burūṣ] Beden üzeri marażdan ala ala olmaḳ ve ḳuyuda olur bir böcecikdir.

بَرَصْ [beraṣ] Bir marażdur mizāc fesādından ḥāṣıl olur beden üzeri aḳ benek benek ala ala olur ve yaġırdan ya ışırılmadan olan aḳ benek.

10.

بَرِيصْ [berīṣ] Ṭopalaġa benzer bir otdur ve ۀ bi-dımışḳ ve ışılaḳlıḳ.

بِرآصْ [birāṣ] Cinler menzilleri ve otı bitmeyen ḳumluḳlar.

بُرَيصْ [büreyṣ] Bir cānavarcıḳdur.

بِرْبآصْ [birbāṣ] Ṭarla ṣıvarmaḳ.

بَرْبَعِيصْ [berbaᶜīṣ] ڠ bi-ḥımṣ.

بِرْعآصْ [birᶜāṣ] Ḥareket itmek.

ص

بَصّْ [baṣṣ] Ildıramaḳ ve az nesne virmek ve ṣu ṣızmaḳ.

بَصِيصْ [baṣīṣ] م ve ıldırama ve ditreme ve od şuᶜlesi ve ḥareketi ve ṣağış.

بَصْبآصْ [baṣbāṣ] Cidd idici saḳa ve sincaf deve ve süd ve az ṣu ve aġac ṭurısında ḳalan biraz otluḳ ve etmek.

بُصآبِصْ [buṣābiṣ] Demür ḳır at.

11.

بِصْبآصْ [biṣbāṣ] Yirden ot bitüb çıḳmaḳ ve sürᶜat itmek ve kelb ḳuyruġın ṣalıb yalınmaḳ ve enük gözün acmaḳ.

بَصّآصْ [baṣṣāṣ] Berrāk nesne.

ع

بَعصْ [baᶜṣ] Beden arıḳlıġı ve inceligi ve ıżṭırāb.

بُعْصُوصْ [buᶜsūṣ] İnce arıḳ nesne ve ıldız böcesi ve uyluḳ yoġunlıġı.

بَعَصُوصْ [baᶜaṣūṣ] م

بِعْرآصْ [baᶜrāṣ] Iżṭırab itmek.

ل

بَلْخَصْ [belḫaṣ] Yoğun nesne.

بَلّآصْ [bellāṣ] ۀ bi-ṣaᶜyidi Mıṣr.

بَلَصوُصْ [belaṣūṣ] Ṣaḳṣıġana benzer bir ḳuşdur ve ẕeker.

12.

بَلِصْ [baliṣ] Bir ḳuşdur ala gecigene benzer.

بِلْئآصْ [bilᵓāṣ] Ḳaçmaḳ.

بِلّصْ [billiṣ] Bir ḳuşdur.

بَلْعَصْ [belᶜaṣ] Ferc ya ḳıyısı.

بُلْعُصْ [bülᶜuṣ] م

بِلْهآصْ [bilhāṣ] Ḳorkuyıla yilmek.

و

بَوصْ [bavṣ] İleri gecmek ve ᶜacele itmek ve gizlenmek ve ḳacmaḳ ve iḳvām itmek ve beniz mütaġayyir olmaḳ ve levn ve ṣaġrı ve ḳatı seyr ve zaḥmet ve yaġ yumşaḳlıġı ve bir nevᶜ ṭavar.

بُوصْ [buvṣ] Levn ve beñiz ve ṣaġrı ve bir ot toḫmıdır ve ic yaġı yumşaḳlıġı ve bir nevᶜ ṭavar.

ه

بَهصْ [behṣ] Ṣuṣamaḳ.

بُهُوصْ [bühūṣ] م ve bir nesne.

بَهَصْ [behaṣ] Ṣuṣuzluḳ.

13.

ي

بَيصْ [beyṣ] Ḫalāṣ olmayacaḳ nesne.

بِيصْ [bīṣ] م

فصل التاء [Faṣlü’l-tāᵓ]

تَآءَصُّصْ [tāᵓaṣṣuṣ] Bir yire cemᶜ olmaḳ.

تَآءْصِيصْ [tāᵓṣīṣ] Perk baġlamaḳ ve berkitmek ve birini birine yapışdırmaḳ ve ṣıḳışdırmaḳ.

تآرِصْ [tāriṣ] Muḥkem nesne.

ب

تَبَخُّصْ [tebaḫḫuṣ] Değeyi değeyi baḳmaḳ ve göz belerib ḳalmaḳ ve göz ṭaşıra devrilmek.

تَبَخْلُصْ [tebaḫluṣ] Eti çoġalmaḳ ve yoġunalmaḳ.

تَبَرُّصْ [teberruṣ] Yirin otunı hep otlamaḳ.

SONUÇ

Bir dilin kelime hazinesini en güzel şekilde yansıtan sözlükler, geçmişten günümüze kadar çeşitli alanlarda ortaya konulmuş ürünlerdir. Sözlükler, Osmanlı dönemi içerisinde bir ihtiyaç doğrultusunda veya dönemin önemli devlet adamlarına sunulmak için hazırlanmıştır. Ahmed Efendi, öğrencilerin ve ilim adamlarının yararlanması için hazırlamış olduğu eserini Kanuni Sultan Süleyman'a ithaf etmiştir. Eserin, 22a-27a, 73a-92b, 144a-146b, 153a-183b varakları transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarılmış olup ortalama 16.500 kelime tespit edilmiştir. Çalışmamız sırasında eserin muhtelif bölümlerinde Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil bilgisi özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Eski Anadolu Türkçesinin ses ve şekil bilgisi özellikleri eserin belirli bölümlerinde genel olarak aynı şekilde olmakla birlikte eser içerisinde farklılık gösteren kısımlara da rastlanılmıştır. Bu farklılıklara kısaca değinecek olursak şu şekildedir:

1. Eski Türkçede kullanılan kelime başındaki *t*'nin Eski Anadolu Türkçesinde *d*'ye dönüşmesi dönemin belirgin bir özelliği olmakla birlikte çeşitli yerlerinde *t*'li (*depe/tepe*) şekilleriyle birlikte kullanılması dikkat çeken bir özelliğidir.

2. Eski Türkçe dönemi içerisinde kullanılan söz başı *b-* sesi Eski Anadolu Türkçesi eserlerinde de *b*'li şekilde kullanılmaya devam ederken eserin çeşitli yerlerinde *p*'li (*barmak/ parmak*) şekillere rastlanmıştır.

3. Yön gösterme ekinin yuvarlak şekillerinin yanında dar şekilli (*ileri*) örnekleri de tespit edilmiştir.

4. Eski Anadolu Türkçesinin belirgin bir özelliği olan yuvarlaklaşmanın özellikle ilgi hal ekinde yuvarlak şekillerinin yanında dar şekillerine (*aġacınıñ, bāḳırıñ)* daha çok rastlanması dikkat çekici bir özelliktir.

Son olarak eser içerisinde kullanılan kelimelerin günümüz halk ağızlarında hala kullanılıyor olması eserin Türkoloji çalışmaları, ağız araştırmaları ve Arapçadan Türkçeye bir sözlük olması yönüyle Arap Dili ve Edebiyatı bölümleri için önem taşıdığı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Akar, A. (2016). *Türk Dil Tarihi,* Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Bingöl, Z. (2007). "Sözlük ve Sözlükçülük Üzerine Bir Araştırma", *Akademik Bakış Dergisi*, sayı 9. s. 197-206.

Devellioğlu, F. (2008). *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lügat,* Aydın Kitabevi, Ankara.

Dilçin, C. (2013). *Yeni Tarama Sözlüğü,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Durmuş, M. (2010). *Üniversiteler İçin Türk Dili El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara.

Durnuş, İ. (2009). "Sözlük", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,* Cilt: 37, İstanbul.s. 398-401.

Ercilasun, A. Bican (2017). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Ergin, M. (2008). *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım Yayınları, İstanbul.

Gülsevin, G. (2017). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Gülsevin, G. ve Boz, E. (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Heyet, C. (2008). *Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihi Seyri* (Çev.), Mursel Öztürk, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Korkmaz, Z. (2017). *Türkiye Türkçesi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Özkan, M. (2004). *Tarih İçinde Türk Dili*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Öztürk, E. (2017). *Eski Anadolu Türkçesi El Kitabı,* Akçağ Yayınları, Ankara.

Sami, Ş. (2010). *Kâmûs-I Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul.

Şahin, H. (2003). *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

Tanrıverdi, E. (2006). “Merkezzade Ahmet Efendi’nin El-Bâbûs Adlı Arapça-Türkçe Sözlüğü”, *Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları Dergisi*, sayı 10. s. 319-366.

Timurtaş, F. Kadri (2012), *Eski Türkiye Türkçesi (XV. Yüzyıl Gramer - Metin - Sözlük),* Kapı Yayınları, İstanbul.

Topaloğlu, A., Kaçalin, M. (2009). Sözlük, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 37, İstanbul s. 402-414.

Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü (2009), 1-6 Cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

ÖZ GEÇMİŞ

Nezire HAPEL, 1993 yılında Samsun / Bafra ilçesinde dünyaya geldi. İlk Öğretimini ve Lise eğitimini burada tamamladı. 2012'da Kilis 7 Aralık Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde lisans eğitimine başladı. 2016 yılında bu bölümden mezun oldu. 2016'da Gaziantep Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Dili alanında Yüksek Lisans'a başladı.

VITAE

Nezire HAPEL was born in 1993 in Samsun / Bafra. She completed her primary education and high school education in there. In 2012, she started her undergraduate education at Kilis 7 Aralık University, Department of Turkish Language and Literature. She graduated from this department in 2016. In 2016, She started a Master's Degree in the field of New Turkish Language at Gaziantep University, Department of Turkish Language and Literature.

4. TIPKIBASIM

أوّاب أوراب أوزاب أوساب أوسّاب أوشّاب

أوصاب أوصّاب أوطاب أوطّاب أوعب

أوعاب أوغاب أوقب أوقاب أوقّاب أوكاب

أولب أوليب أوهاب هـ اهتباب اهباب اهبّاب

هب هاب هاب اهب اهبّ اهبّ

اهدب اهدّاب اهدار اهدّار اهدأب اهدّأب

اهضاب اهضّاب اهقب اهكب اهلب

اهلوب اهليب اهلاب اهنب اهوب

اهيب اهيّاب اهيّاب ح الحاب ايراب ايطاب

ايعاب ايهب ايّاب ايّاب ايّاب

فصل الباء

باب الابواب باب بوب بان ج

بب بب بوّاب بوب بوب بيب بيّاب

فصل التاء تأب تأبب تأبّب تأدب تأرّب تأوّب

تأوّس تأوّل تأوّل تأوّب تأوّه تأيّب ب تب تباب

تبب تبّ تبّاب تبوب ت تبّب تتبّب ث تتأوّب تتربّ

تثوّب تثاوب تثوّب ج تجاب تجبّب تجوب تجيّب

تحاب تحبّ تحبّ تحبّاب تحبّب تحوّب تحيّب ح تحبّب

تخرّب تخسّب تخصّب تخنّب تخوّم تخوّب تخيّب

خ تخرّب تخاريب تخصّب تخرّب تخشّب د تدأب

تدرّب تدوّب تدبّب تدبّب تدرّب تدعّب

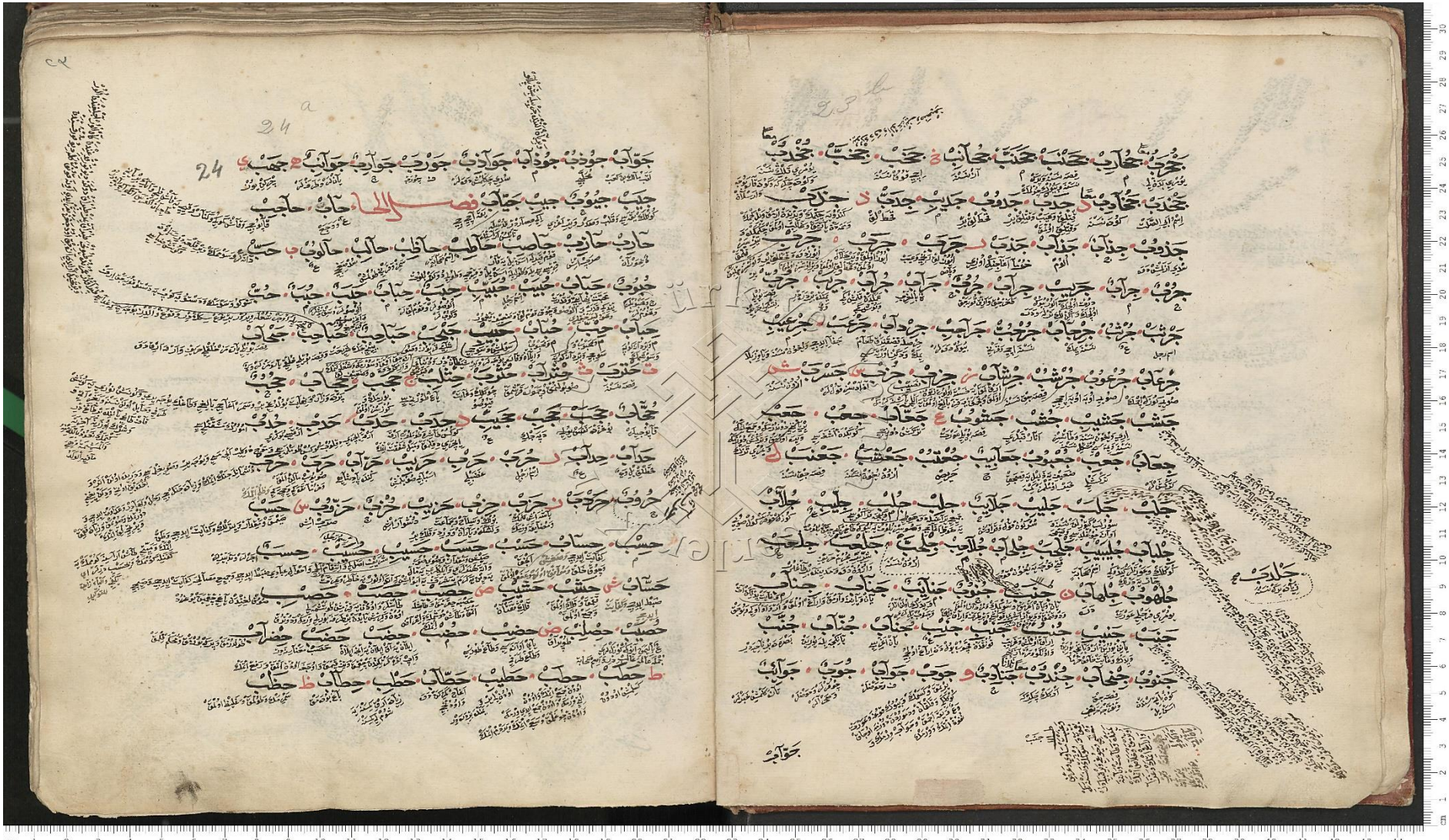
تذوّب تذبّب ر تربّ ترنّب تربّب تربّب تروّب تريّب

تزيّن تزاوج تزوّد تزيّن تزيّن تزيّن

تسبّب تسرّب تسرّب تسبّب تسكّب تسلّب س تشيّب

تركيب تروّب ترصّب ش تزيّب تزعّب تزقّب تزحلّب

تثاءب تثبّ تثرّب تثعّب تثعّب تثعّب

24b

حظوب · حظب · حضب · حظراب ق حقب · حقوب · حقب

حقوق · حقب · حقاب · حقاب ل حلب · حلب

حلاب · حلوب · حلاب · حلب · حلوب · حلاب · حلب

حلب · حلوب · حلباى · حلتب ن حنب · حنبوجب

حنجب · حنظب · حنظب · حنزوب · حنزاب و حوجب · حوجب

حوب · حواب · حواجب · حوشب · حويطب · حوالب ي حيزاب · حيطوب

حب فصل الخاء خاب · خارب · خاطب · خالب · خايب

باخب · حبب · حبوب · خباب · حبب · حبيب · حبب · خبايب

خباب · خبيب · خبحاب · خنخاب ت خنزب · خزاب د خدرب

خدرب · خرب · خدرب · خدرب · خرجاب ذ خذعرب · خوذلب ر

خرب · خرب · خرايب · خراب · خرب · خروب · خرجب

خرجب · خراب · خرجب · خروب · خروب ش خردوب · خرشب

خرشاب · خرعوب · خرعوب · خرجب ش خرشب · خشب · خشب

25a

خشب · خشيب · خشاب · خشب · خشاب · خشاب · خشاب ص 25

خصب · خصاب · خصب · خصاب · خصيب ض خضب · خضاب م

خضوب · خضيب · خضوب · خضاب · خضارب · خضعاب ط خطب · خطوب

خطب ظ خطيب · خطاب · خطيب · خطاب · خطوب · خطارب

خطراب ك خلب · خراب · خلاب · خلبوب · خلوب · خلب · خلب

خلب · خلب ه خبب · خب · خب · خباى · خباب · خشب ء

خدرب · خنزوب · خنزاب · خنزب · خنعاب · خنعب و خوب · خواب

خوب ي خيدرى · خيب · خباب · خيدب · خيطوب فصل الدال

داوب · دقدوب · دايب · داعب · دالب ج دكب · دبيب · دبوب

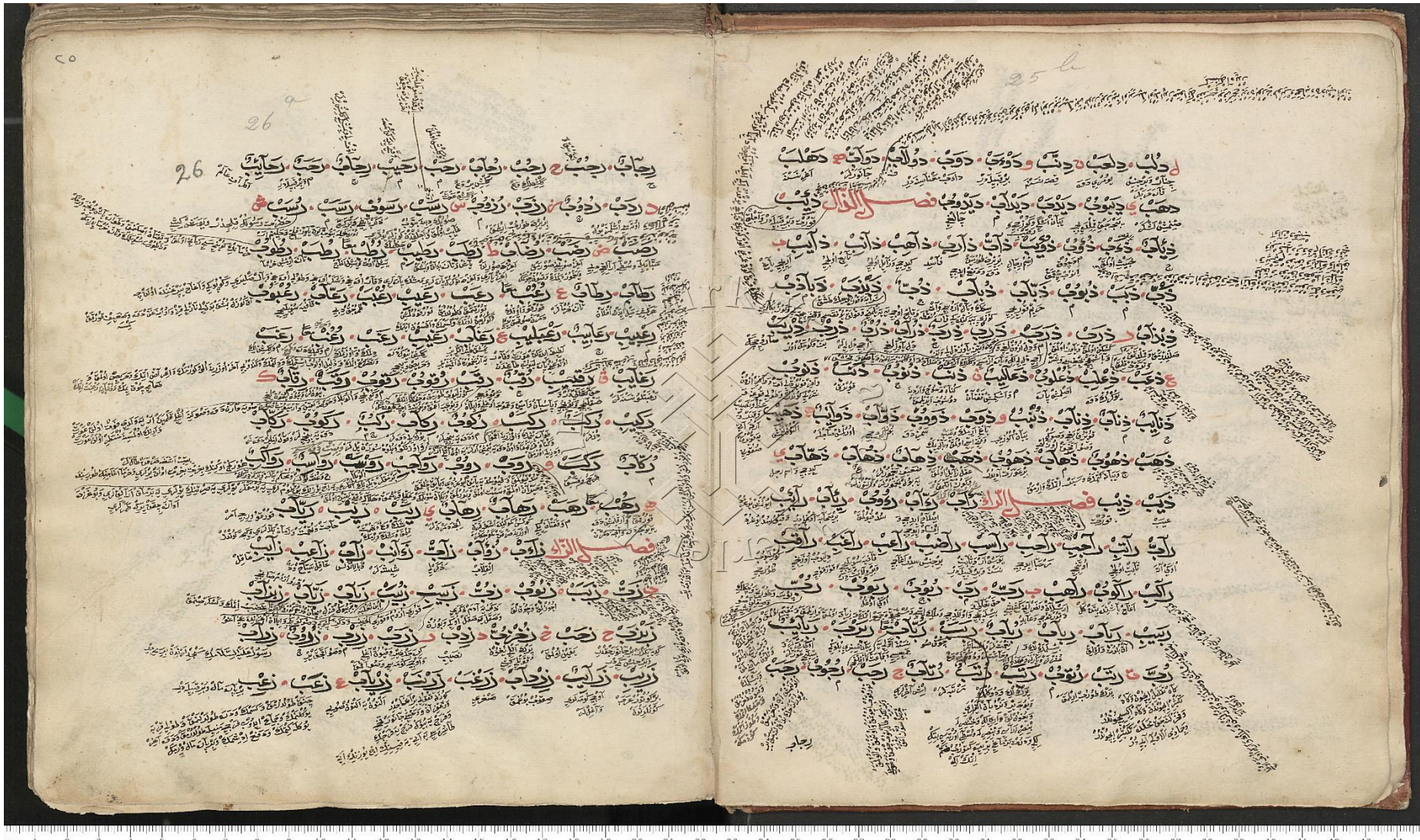
دبكر · دباب · دبب · دباب · دبدب · دبراب · دباب

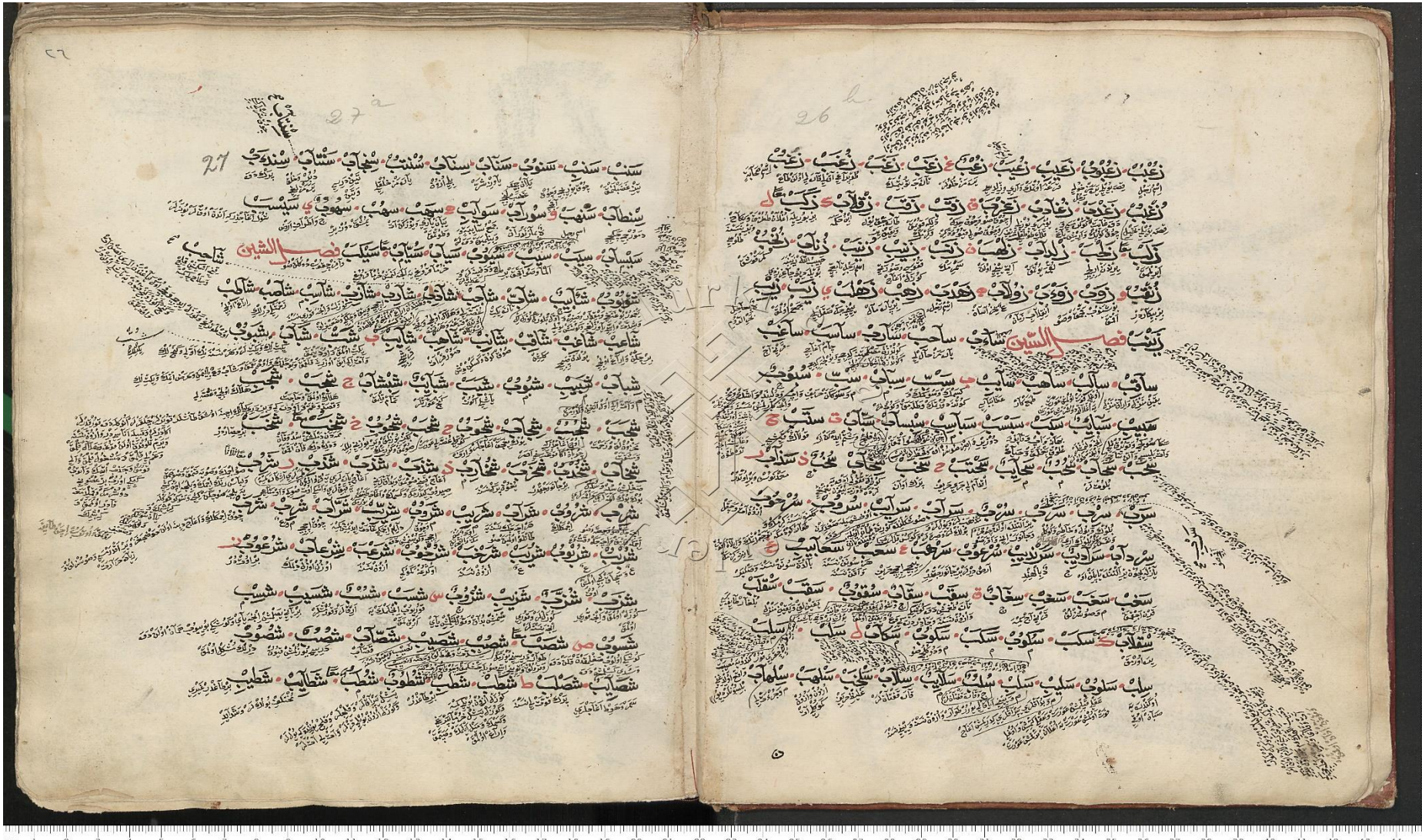
دباوب ج دحب · دحجاب · دحقاب · دحوب خ دخداب ر درقب

دراب · دربب · دروب · دردابى · دردابى · دراب · دربب · دروب

دروب · دزحلب ع دعب · دعب · دعبوب · دعبب · دعشب

حشب

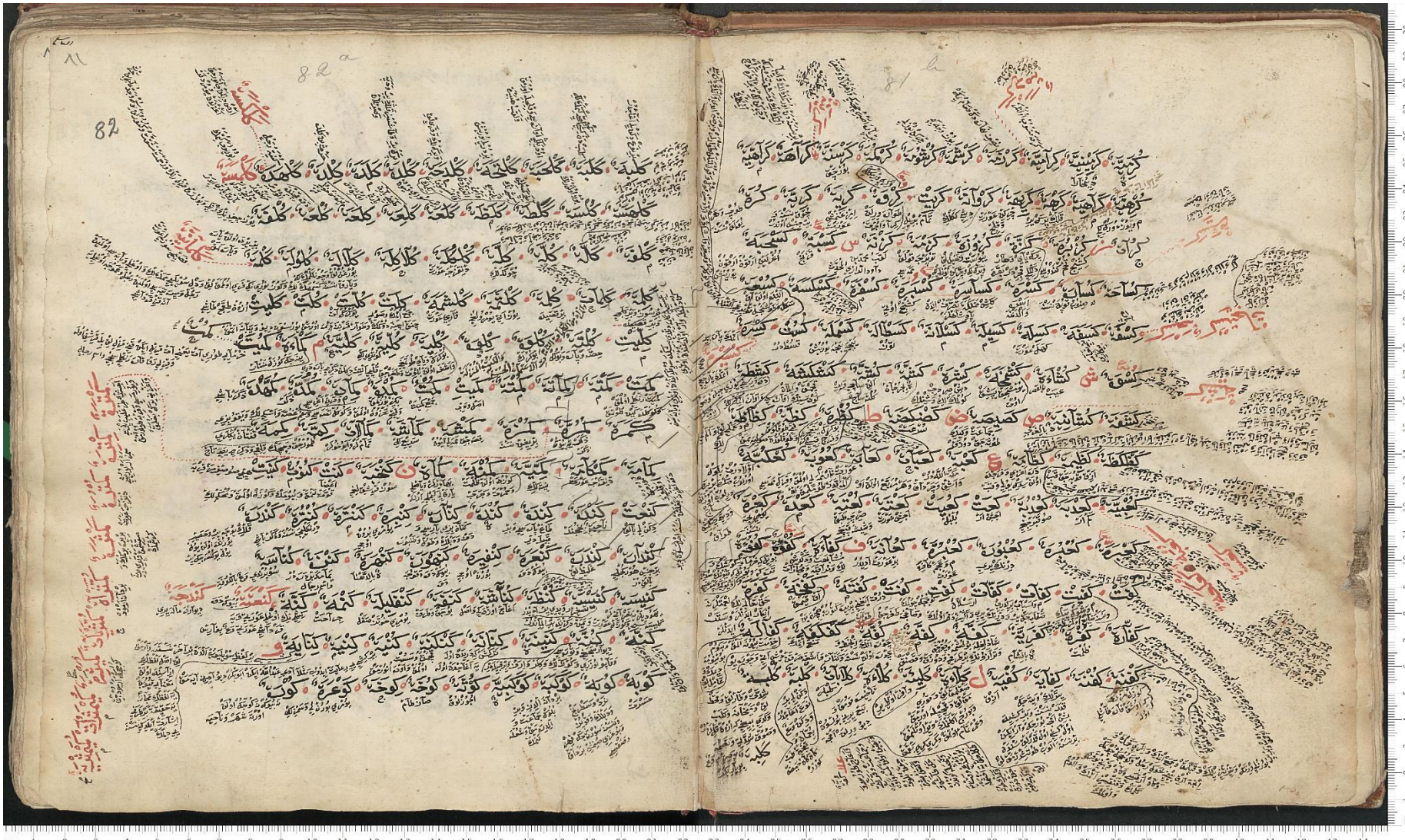

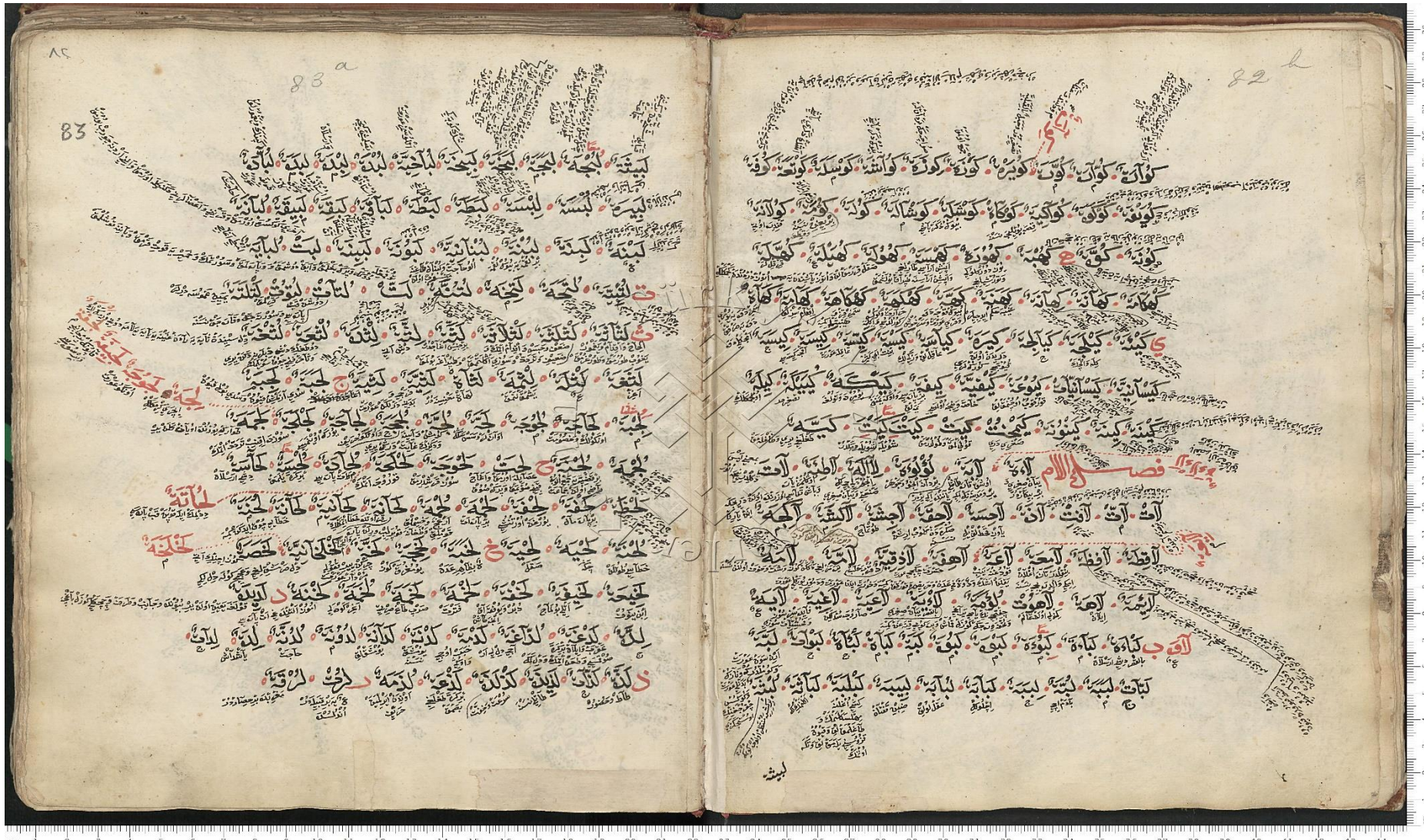

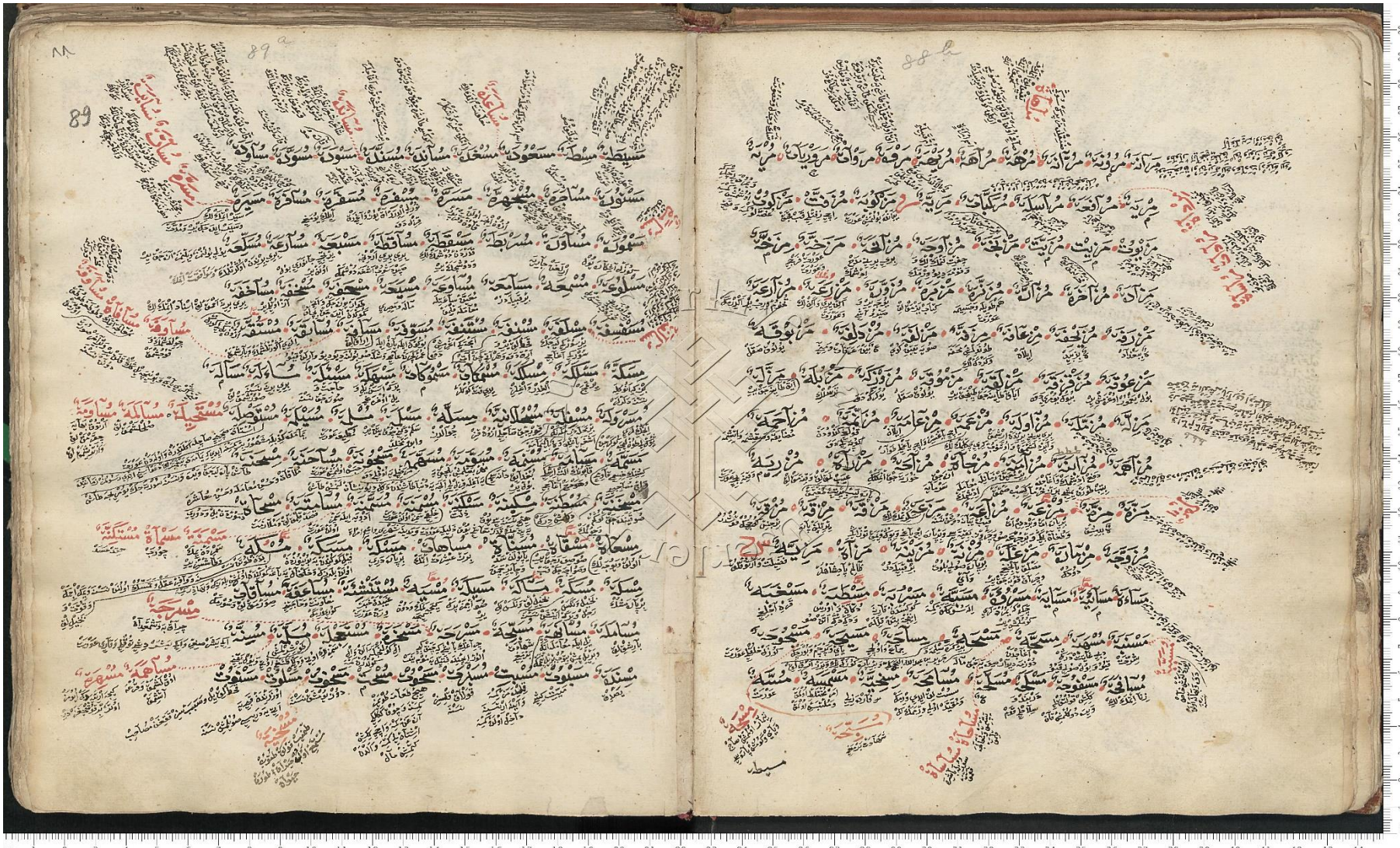

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

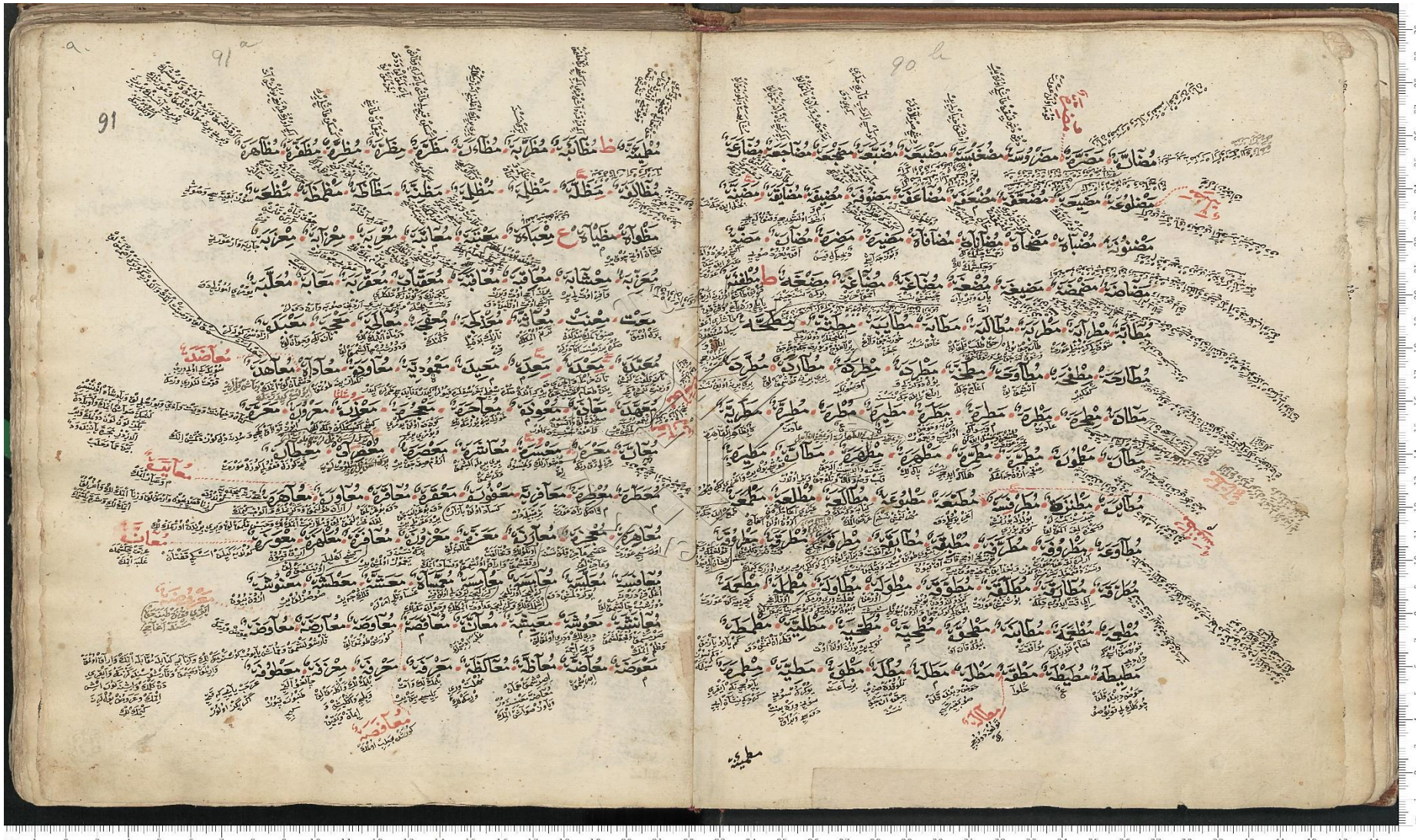

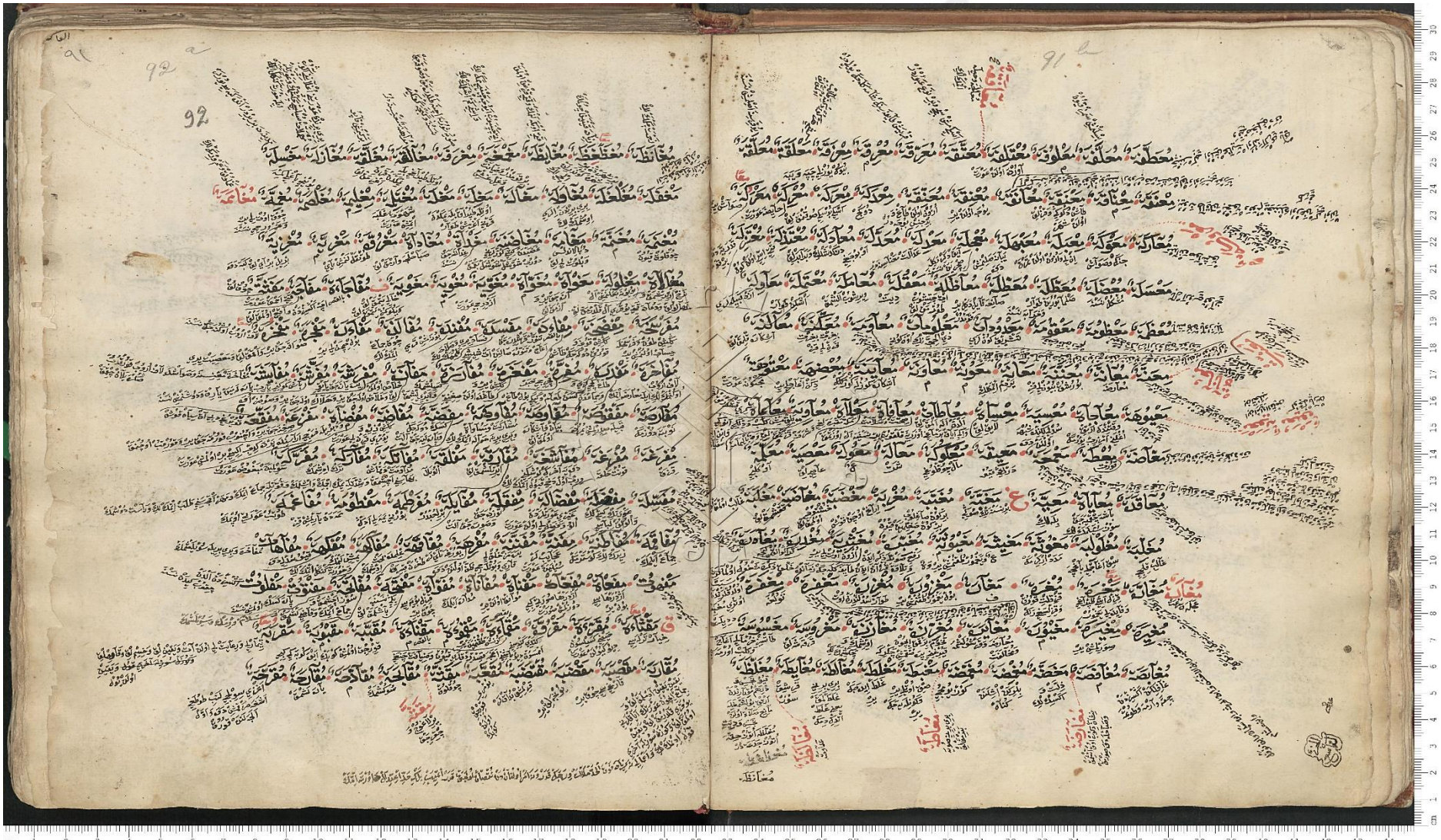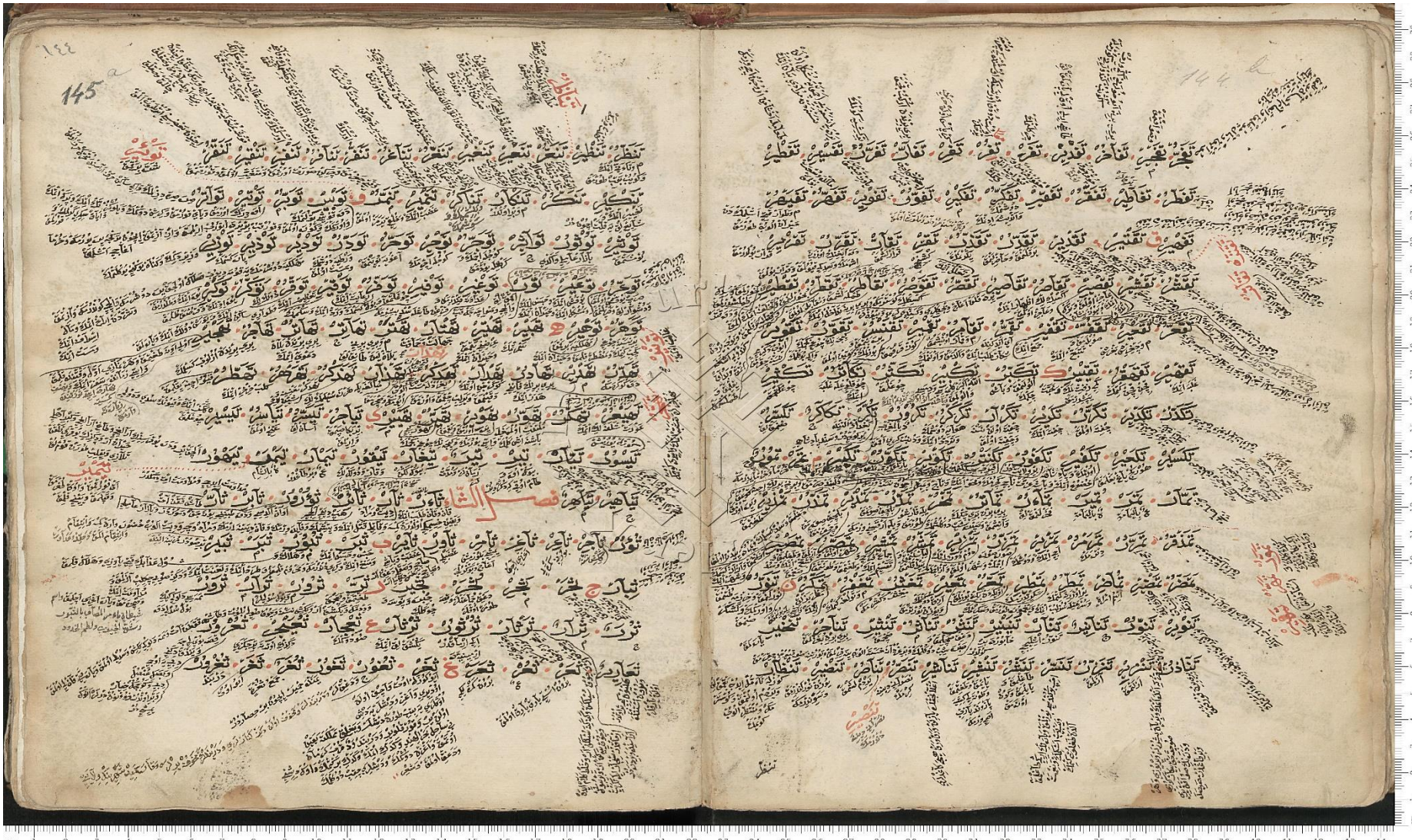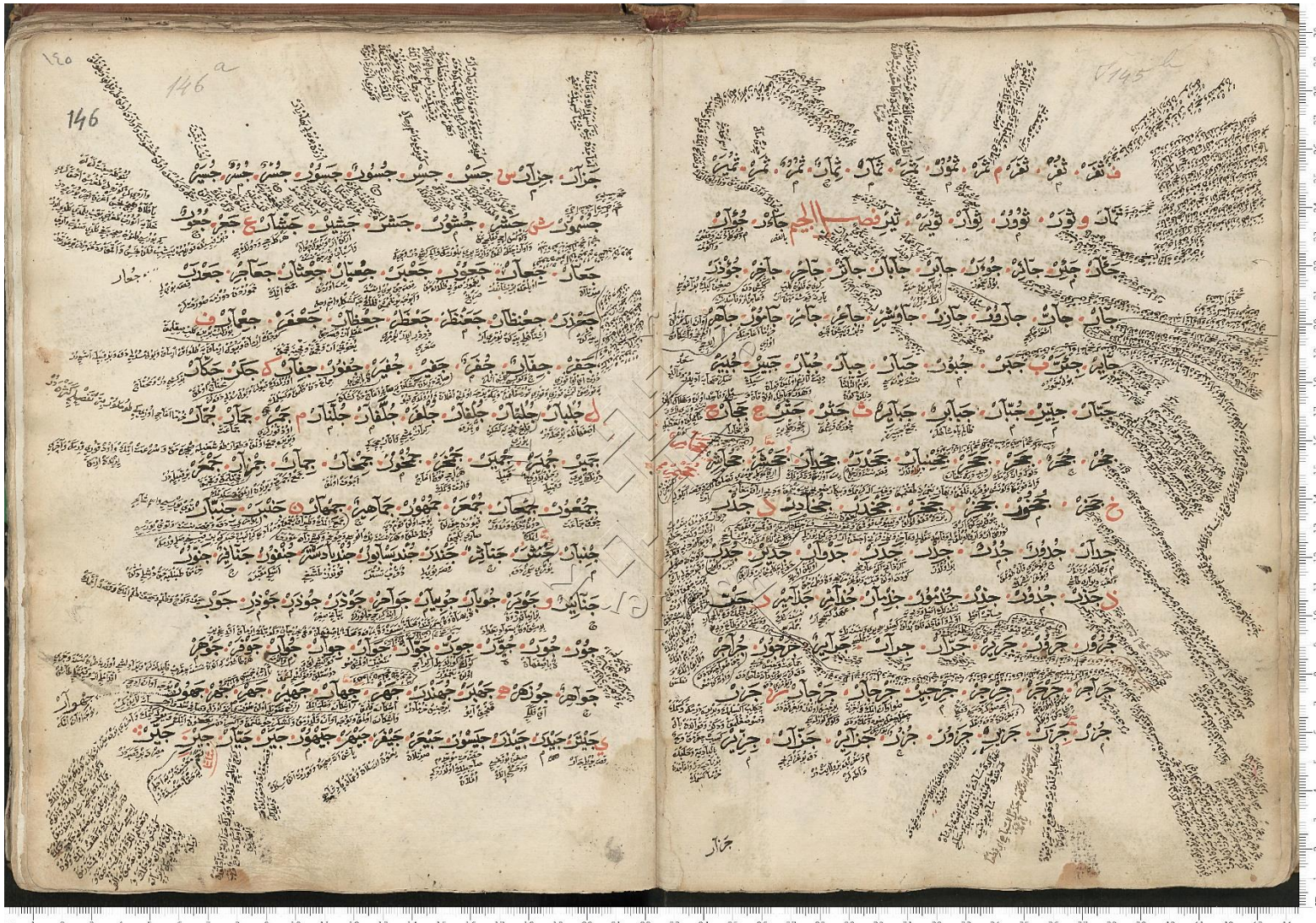

فصل الحاء

حابر حابور حاجر حاجور حادر حادور حاذر حاذ

حازر حاسر حاشر حاضر حافر حافور حامر حامور

ب حبر حبر حبور حبر حبار حبر حبلر

حبر حبر حبرة حبار حبور حبور حبور

حبابر حبرير حبنير حبورحبر حبتر حبتر حبار حبابر

جبر جبق جبور حبكر ت حتر حتار

حتر ث حثر حثر حثر حثر حجر

حجر حجور حجر حجار حجر حجر حجور حجور

حجار حجير د حدب حدرور حدب حدب حدور

حدبار حدبير حدابير ذ حدب حدب حدب حدب حدار

حذار حذار حذار حذار حذير حذور حذفار حذافير حذرة

حذامير ر حرح حرور حرار حرار حرار حرور

حربر حرح حرابير حرح حرير حرحار ز حرز حزير حزرز

حرفار حرمز حرمور حرابير س حسر حسور حسير حسار

ش حشر حشار حشر حشر حشر حشور ص حصر

حصر حصر حصير حصور حصر حصار

حصار حصار ض حضر حضور حضر حضر حضر

حضر حضير حضار حضور حضار حضار

حضر حضر حضار حضور حضار ط حطر حطار

ظ حظر حظار حظار حظر حظاير ف حفر حفر

حفار حفار حفر حفاير حفتر ق حقر حقير ك حلز

حلز حكار م حمر حمير حمير حمار

حمير حمور حمار حمر حمر حمير حمير حمار

ن حنز حنبر حنبار حنبة حنتار حنزر حنجار حنجر

حنادر حنادر حندر حندور حنزقر حنصار و حور

حوض حور حور حور حوار حوير حوار حوار حوارير

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

فصل الطاء

فصل الضاد

فصل الظاء

ظاء · ظهار · ظوار · ظير · ظوب · ظات · ظاهر · ظر

ظرر · ظروف · ظريف · ظفر · ظفار · ظفر · ظفر · ظفر · ظفر · ظفير

ظفر · ظواهر · ظهر · ظهور · ظهار · ظهار · ظهار

ظهر · ظهر · ظهير · ظهين

فصل العين

عائر · عابور · عابر · عاجر · عادر · عادر · عادور · عار

عارة · عاشور · عاشر · عاشور · عافور · عافر

عارة · عارة · عارة · عاشر · عاشور · عافور · عافر

عاقور · عامر · عامر · عامر · عابر · عبر · عبور

عبر · عبر · عتار · عبر · عبر · عبر · عبير

عبور · عبار · عبر · عبير · عبار · عجر · عبور · عبس · عبير

عبار · عقر · عهر · عاهر · ت عتر · عتور · عتر · عتار

عتور · عتر · عتر · عتير · عتور · ث عتر · عتور

عشار · عشار · عشير · عشر · عشر · عشير · عشير

عثيار · عثمر · عجر · عجير · عجار · عجور · عجور · عجاجير

عجر

عدر · عجور · د عدر · عدر · عتار · عدار · ذ عدار · عذير

عذار · عذر · عدر · عذور · عذر · عذار · عذور

عدر · ر عر · عر · عرور · عرار · عرار

عر · عر · عر عار · عر · عرع · عرع · عرار · د عزار

عزير · عزاير · عزار · عزور · س عزر · عسر · عسار

عسر · عسر · عسر · عسر · عسر

عسبر · عسار · عسبور · عسجر · عشعار · عشار · عسكر · عسطار

عشر · عشر · عشور · عشار · عشار · عشار

عشير · عشير · عشر · عشور · عشار · ص عشر · عصر · عصور · عصر

عصير · عصير · عصار · عصار · عصر · عصفور · عصفور
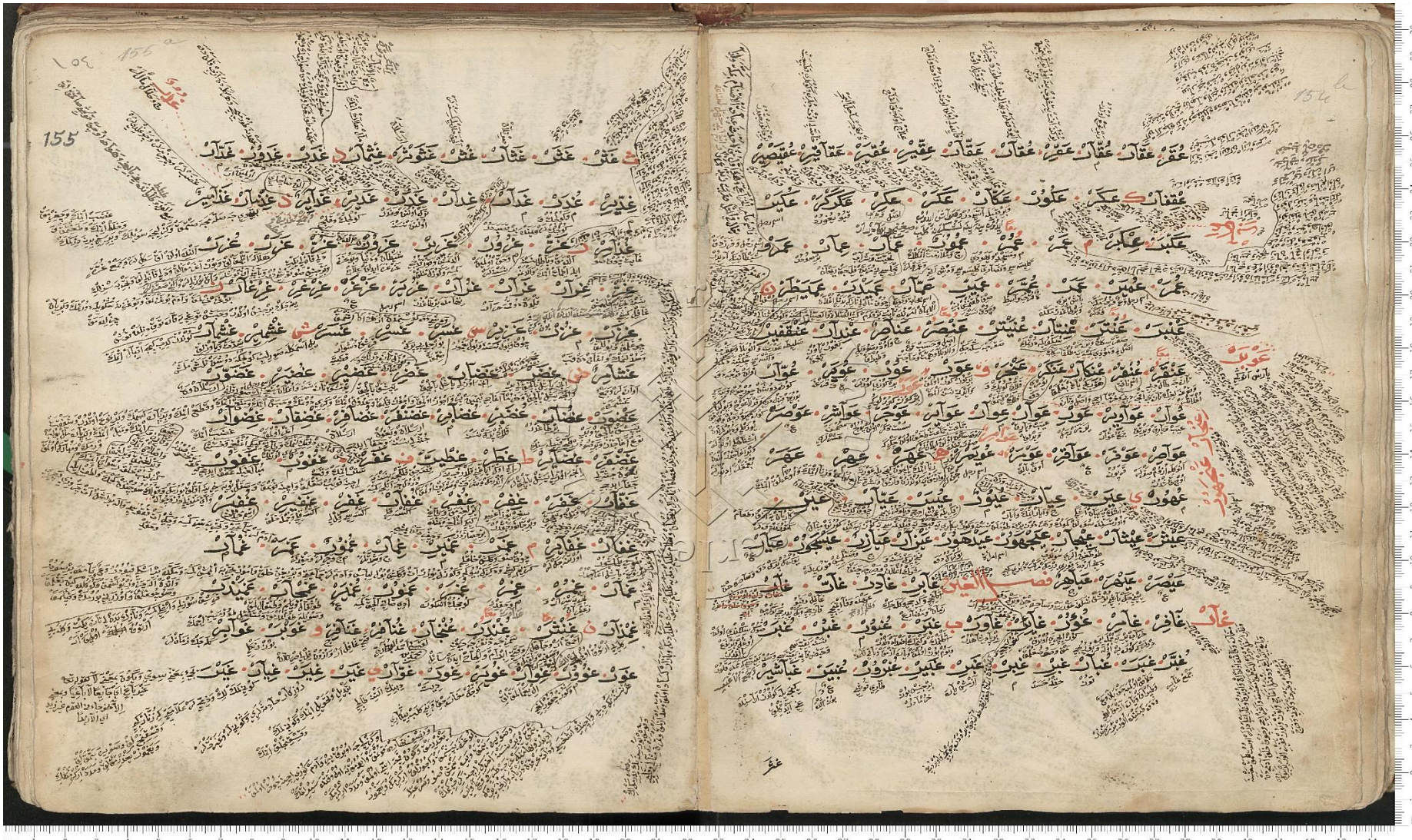
عصافير · عصفور · ض عصر · عضم · عضور · ط عطار

عطر · عطر · عطور · عطر · عطار · عطر · عطر · ظ عظر · عظر

ف عفر · عفر · عفر · عفار · عفير · عفر · عفر · عفار

عفير · عفار · عفار · عفرد · ق عقر · عقر · عقر · عقور · عقر

عجر

فصل الفاء

غيور غيوث غيث غيلان غيدان غيزان غيافير غيفر

فاءان فوور فتن فاتور فاجر فاجور فاخر فاخور

فادر فات فاث فارسكور فازر فاشر فاشور فاطر فاقر فاتور

فور فايز ت فتر فتوث فتاث فتب فتر فتن

فتكر ج فخر خور فحاث خوز فجر خاب فخر

فحار خ فخر فخر فحاز فخاث فخور فخاز فخير

فحار د فدر فدوز فدر فدور فدر فدر

فدر ر فرز فراز فروز فراز فرور فرفر

فرافر فرهر فرهر فرفار فرجاب ز فرز فرهر

فرز س فسر ش فشار ط فطر فطر فطر

فطور فطير فطر فطاب ك فعر فعاريه ك فعر فغور فغار

فحار فعر فعاب فحفوث ف فقر فقور فقر فقير فقاير

فقر فقار فقر فقر فقر ك فكر فكر فخر

فخر

فخر فناخر فخار فندير فنزر فنقور نور فوور فوار فوار

فور فوادر فوافع ع فهر فهر فهر فهور فهر فهدر

فخر فياخر فيصور فيقر فيكر فيهر فيلهار فيتور فصل القاف

فاتر فادر فاذور فار فاش فاشور فاص فاطر فاقور فار

فاهر فاير ب فتر فتور فتور فتر فتار فتر فتم

فتر قباشر فتر قباشر فتشون فتعرور ت فتن فتور

فتير فتر فتار فتن فتن فتن فتور

فتر ث فتر فتحر ج فحر فحور فحتار فحطار ح فخر د

فدر فدر فدر فدور فدار فدار قدير

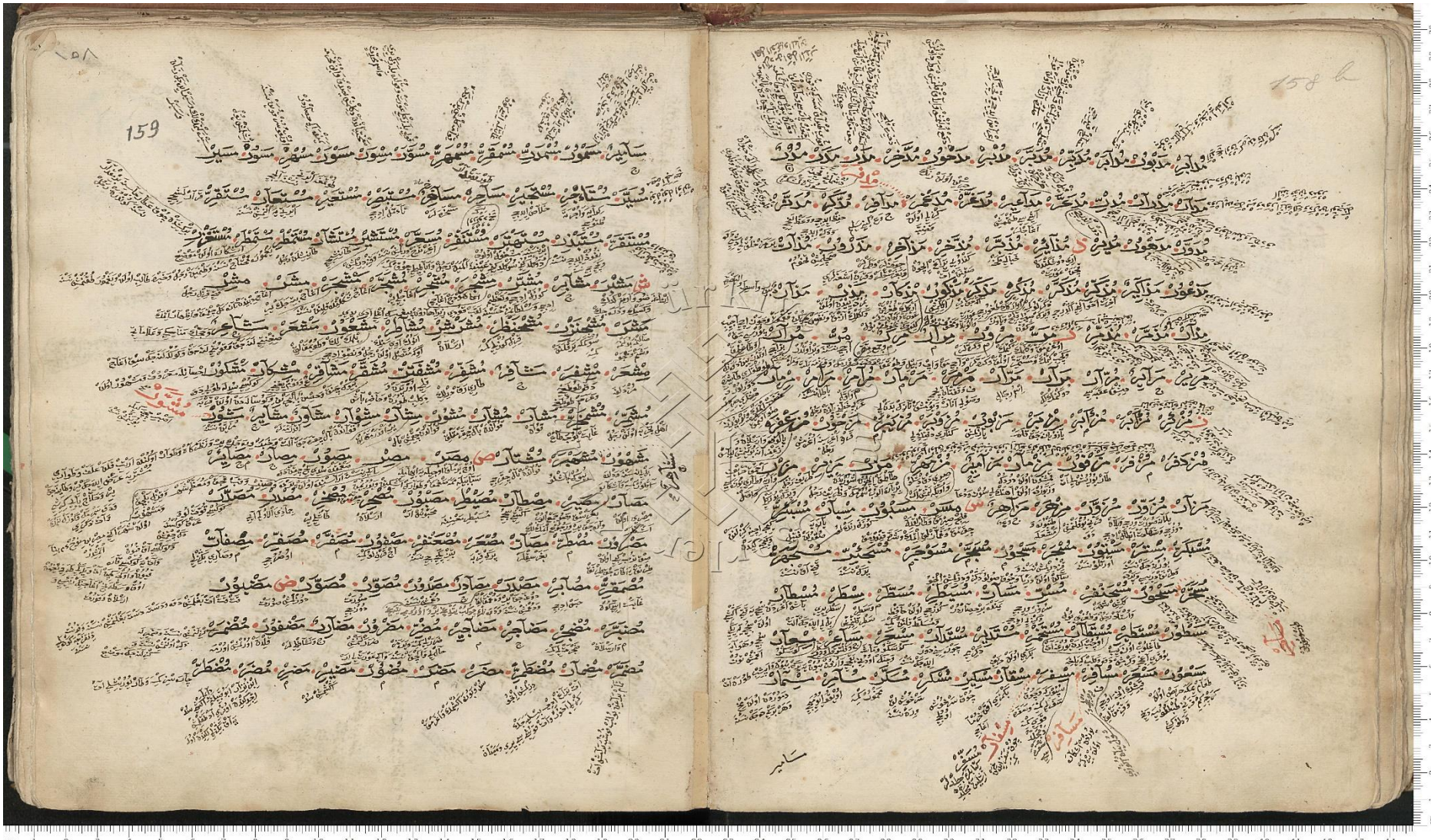
قدار قتر د قتح قدر قدر قدر قدور ر قمر
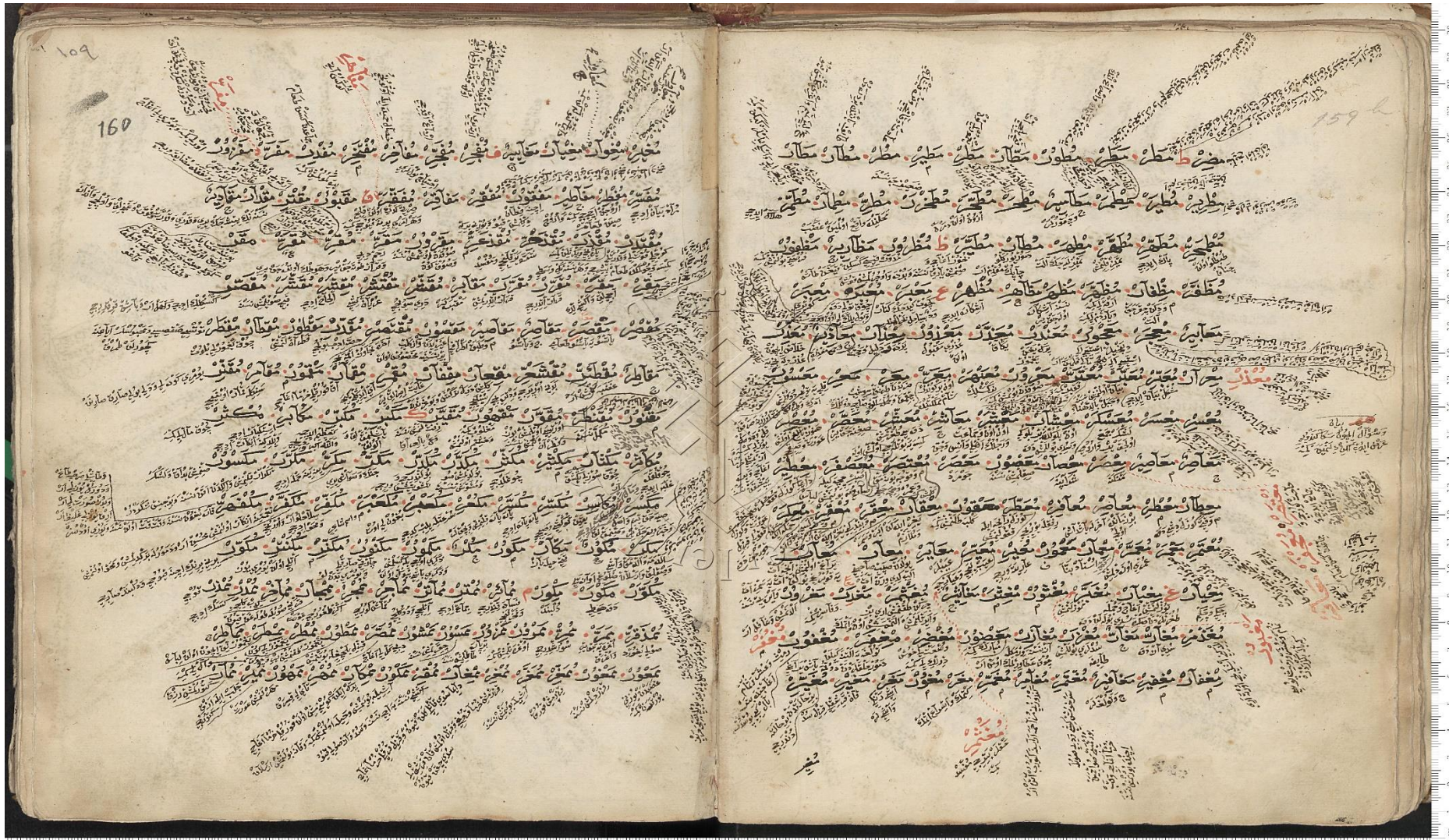
قرور قرار قرير قرور قرر قرور قرير قرر

قرفر قرفار قرافر قرفور قرفر ز قرزبار قرزبر

قرز س قسر قشبر قشبار قسط قسطار قسطار قسور قسوار

فصل النون

هَرَآن هَرَبَ هَرَدَ هَرَكَرَ هَرَآكَرَ هَرَدَ هَرَدَ هَرَدَ هَرَدَ هَرَآنَ هَرَ

هَيْرَ هَرُودَ هَرَ هَرَدَ هَرَ آ هَرَآنَ هَرَ هَرُودَ هَرَ هَرَ

هَرُهَانَ هَرُ آهَرَ هَرُهَرَ هَرُهُودَ هَرُهَيرَ هَرُهَارَ هَرَ هَرَ هَرَ

هَرَدَ هَرَدَ هَرَ وَدَ هَرَآنَ هَرَ بَرَ هَرَ بَرَ هَرَآبَرَ هَرَ بَادَ هَرَ بَرَ

هَرُمَانَ هَرَ بَرَ هَ هَشَ هَشُودَ هَصَرَ هَصَرَ دَهَصَارَ هَصُودَ هَصَرَ هَصَرَ

طَهَصَرَ فَ هَفُورَ كَ هَكَرَ هَكَرَ هَكَرَ هَكَرَ م هَرَ هَرَآبَرَ

هَرَ هَرَدَ هَرَ هَ هَنَبَرَ هَنَبَرَ هَنَبَرَ هَنَبَرَ وَ هَوَدَ هَوَدَ

هَوَارَ هَوَبَرَ هَوَآجَرِي هَيَرَ هَيَآنَ هَيَرَ هَيَارَ هَيَرَ هَيَكَوَرَ

هَيَدَكَوَرَ هَيَدَكَرَ هَيَدَآنَ هَيَدَرَ هَيَتَرَ هَيَشُولَ هَيَصَرَ هَيَمَارَ هَيَعَارَ

فَصْلُ الْيَاءِ يَاجُورَ يَاسَرَ يَاهُورَ يَامُورَ يَامُوثَ يَسْتُورَ ع يَحْبُورَ

يَحْبُورَ ع يَحْضُورَ يَحْضِيرَ يَخْبُورَ د يَكْرَ لَ يَرَ ر يَرَ س يَسَرَ

يَسَرَ يَسُرَ يَسَارَ يَسِيرَ يَسُورَ يَسِيرَ يَسَارَ يَسَارَ يَسَآنَ

يَسْتَعُورَ ع يَعَرَ يَعَرَ يَعَآنَ يَعُورَ يَعَارَ يَعْفُورَ يَعْبُورَ

يَعَامِيرَ

يَعَامِيرَ يَعْمَرَ م يَخُورَ يَخُورَ يَعْفُورَ د يَنْقَرَ يَنَآنَ ه يَهَرَ يَهَرَ يَهَيرَ

يَهُودَ بَابُ هَمْزَةِ الْآنِ وَفَصْلُ الْأَلِفِ وَالْوَاوِ اِبَنَ اِبُونَ اِبُونَ اِبُونَ

اِبَنَ آبَانَ اِبُونَ اِبُونَ اِبُونَ اِبَارَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ

اِبَارَ اِبَارَ ت اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ

اِبَارَ اِبَارَ ت اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ اِبَرَ

اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَانَ اِحْتِيَان

اَضَنَّ · اَضْرَانِ · اَضْطَفَانِ ط اَطْرَانِ ك اِعْجَانِ · اَعْجَانِ · اَعْجَرَ · اِعْتِجَانِ

اَعْرَانِ · اَعْرَفَانِ · اَعْزَانِ · اَعْتَزَانِ · اَعْجَرَ · اِعْتِيَكَانِ · اَعْلَانِ · اَعْنَنَ · اَعْنَانِ

اَعْتَمَانِ · اَعْوَانِ ع اَغْرَانِ · اَعْتَرَانِ · اَغْزَانِ · اَعْتَزَانِ · اَعْمَانِ · اَعْوَنَ

اَقْرَانِ · اَقْتَرَانِ · اَقْرَبَ · اَقْنَانِ · اَقْتَرَانِ · اَقْرَبَ · اَقَانِ · اَقْوَانِ

اَقْعَنْفَانِ · اَقْفَعَ · اَقْفَانِ · اَقْلَانِ · اَقْتَلَانِ · اَقَانِ · اَقْنَزَانِ · اَقْنَيْنَ · اَقْوَانِ

اَكْوَانِ · اَكْتَوَانِ ل اَلْزَانِ · اَلْيَنَ · اَلْسَزَانِ · اَلْعَانِ · اَلْغَانِ · اَلْعَنَ · اَلْوَانِ

اُلْوَنَ م اِمْرَانِ · اِمْتَرَانِ · اَمْنَ · اَمْعَنَ · اَمْعَانِ · اَمْعُوَنَ · اَمَاعِرَ · اَمَاعِيَنَ

اِمْلَانِ · اِمْلَانِ · اِمْتِيَانِ ن اِلْخَانِ · اِلْخَانِ · اِلْفَخَ · اِنْزَانِ · اِنْشَادِ · اِنْشَانِ

اِنْقَانِ · اِنْقَانِ · اِنْقَانِ · اِنْكَانِ · اِنْمَانِ · اِنْزَانِ · اِلْخِيَانِ · اِلْخِيَانِ · اِلْخِيَانِ

اِلْخِوَانِ · اِنْرَانِ · اِنْمِيَانِ · اِمْلَانِ · اِمْيَانِ و اَوْنَ · اَوْنَ · اَوْشَانِ

اَوَاشِرَ · اَوْعَانِ · اَوْقَاتِ · اَوْقَانِ · اَوْهَرَ ع اَهْوِيَرَانِ · اَهْوَانِ ي اِسْتَرَانِ

اِلْجَانِ فصل الباء بَاتَ · بَوْنَ · بَارَانِ · بَاغِرَ · بَانِ · بَائِنَ ع بَحْرَانِ ك

بَرَرَ · بَرُونَ · بَرَانِ · بَرَنَ · بَرَنَ · بَرَانِ · بَرَرَ · بَرْعَرَ · بَرْعُورَ · بَرْغَانِ ل بَزَنَ · بَزَانِ

بَزَرَ · بَزَانِ · بَزَرَ · بَزَانِ · بَزَانِ · بَزَنَ · بَزَانِ ع بَغَرَ · بَغُورَ ك بَلْشَنَ

بَلْشَنَ · بَلْقَانِ · بَلْزَنَ · بَلْهَنَ · بَلِينَ و بَوَانِ ع بَهَرَ · بَيْنَ · بَيُونَ · بَيْزَنَ · بَيْرَبَ

فصل التاء تَاوَنَ · تَبَرَ · تَارَ · تَائِرَ · تَاوَرَنَ ب تَبَرَنَ · تَبَارَنَ · تَبَرَبَ · تَبَنَ

تَتَنَ ع تَجَارَنَ · تَحَرَ · تَحَلَ · تَحَنَ · تَجَرَ · تَجُونَ · تَحَاوَنَ · تَحَمَ

تَخَمَ · تَخُوَانِ · تَخَاوَرَ ج تَخَرَ · تَخَرَ · تَخَرَ · تَخَرَ · تَخَرَ

تَخَلَرَ · تَخَارَ · تَخَاوَنَ · تَخُونَ · تَخُونَ ع تَخَرَ · تَخَرَ ك تَدَكَرَ · تَدَبَرَ

تَرَعُونَ

تَرَجَرَ · تَرَاجَرَ · تَرَرَ · تَرَمَرَ · تَرَابَرَ · تَرَوِيَ · تَرَزَنَ · تَرَانِ · تَرُونَ

تَشَاجَرَ · تَشَرَ · تَشَبَرَ ط تَطَرَ · تَطَرَنَ ع تَعَجَرَ · تَعَجَرَ · تَعَجَرَ

تَعَرَ · تَعَارَنَ · تَعَرَ · تَعَرَ · تَعَرَ · تَعَرَ · تَعَلَرَ · تَعَلَرَ ع تَعَرَ

تَعَارَنَ · تَغَامَرَ ف تَفَجَرَ · تَفَرَ · تَفَارَنَ ق تَفَجَرَ · تَفَحَلَ

تَفَعَرَ · تَفَعَفَ · تَفَلَرَ · تَفَلَرَ · تَفُونَ · تَفُوَيَ ك تَكَرَ · تَكَرَ

تَكَلَرَ · تَلَوَنَ ل تَلَاحَنَ · تَلَاحَنَ · تَلَزَنَ · تَلَزَنَ · تَلَزَ · تَلَمَ · تَمَرَ

تَقَاوَرَ

تمرتن تمازن تمرمر تمغر تملن تملين تمين تمين تنابز تناجر

تنجس تنجيز تنزير تنفش تنفير تناقر تناهر تنوير تنوخ

توشتر توعين توقر توكر توتر توتر توتر توتر توتر

تهرون تهرزن تهزير تهوين تهين تيان تيتن

فصل الجيم جاون جاورن جاير جبين جبين جبين

جرد جرد جرد جرد جرد جران جران جرون جرن

جرون جربان جربز جرمان جرون جرامين جرامين

جرز جرور جرين جران جران جرون جرانيم

جزآن جزاجز جعفر جلان جلان جلان جلان

جلوان جلون جلبن جلفزير جلنزير جلهان جمر

جمان جمر جرز جورد جبين جمين جنن

جنادع جوز جوورد جوان جوان جهر جهر

جهان جهان جين جين فصل الحا حابر حافر حافر

حاد

حان حاير حاير حجر حجر حجان حجر حجر حجاير حرب

حرد حرير حرن حران حرير حران حرين حرير حريان

حزن حزن حزن حزان حزان حزان حزان حزان حزان

حفر حفر حلب حلز حمر حمين حمين حمان حمون

حوون حوان حوان حوفان حوان حيين حيان حيين

حيان فصل الخا خاز خاير خامز خبن خبن خبن

خبان خبن خبين خرن خرون خرن خران خران

خران خرز خرين خرباز خرن خرود خزان خزان

خرز خران خرخر خرخر خرخر خشن خشن خشن

خشن خنار خون خنان خور خور فصل الدال دخر

ردن درود دعر دعر دلين دلاير دلمز دلمان دلهان

دهرون دهلين دهاير فصل الذال ذرك فصل الراء راجز راعز

راقر راقر راكز رامز رامون راند راكب راكز رجز رجز

رجز

فصل الطاء

فصل العين

فصل الشين

فصل الصاد

فصل الضاد

فصل الغين

فصل الفاء

فصل القاف

فصل الكاف

فصل اللام الالف

فصل الميم

cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44

مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ مَشْئُونٌ

مَطَرٌ مَطَرٌ مَجْرٌ مَجْرٌ مَجْرٌ مَجْرٌ مَجْرٌ مَجْرٌ

مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ

مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ مَعْرٌ

مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ

مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ مَلْزٌ

مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ مَوْزُونٌ

مَهْزٌ مَهْزٌ مَهْزٌ مَهْزٌ مَهْزٌ مَهْزٌ مَهْزٌ مَهْزٌ

نَاجِزٌ نَاجِزٌ نَاجِزٌ نَاجِزٌ نَاجِزٌ نَاجِزٌ نَاجِزٌ نَاجِزٌ

نَاهِزٌ نَاهِزٌ نَاهِزٌ نَاهِزٌ نَاهِزٌ نَاهِزٌ نَاهِزٌ نَاهِزٌ

نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ

نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ نَبْزٌ

نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ

نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ نَتْزٌ

نَشَانٌ نَطْنٌ نَغْزٌ نَغَانٌ نَغْزٌ نَقَانٌ نَقْزٌ نَقْزٌ نَقْزٌ نَقْزٌ

نَقَانٌ نَقَانٌ نَقَانٌ نَكْلٌ نَكْلٌ نَكْلٌ نَكْلٌ نَكْلٌ

نَوْنٌ نَوْنٌ نَوْنٌ نَوْنٌ نَوْنٌ نَهْمٌ نَهْمٌ نَهْمٌ

نَيْرٌ نَيْقُونٌ وَاجِرٌ وَاجِرٌ وَاجِرٌ وَتْرٌ وَجْرٌ وَجْرٌ

وَحَانٌ وَخْزٌ وَخِيزٌ وَرْدٌ وَرْدٌ وَرْدٌ وَزْوَانٌ وَزْوَانٌ

وَشْنٌ وَشْنٌ وَشَازٌ وَغْزٌ وَفْزٌ وَفْزٌ وَقَانٌ وَكْنٌ

وَهْزٌ وَهْزٌ هَاجِرٌ هَاجِرٌ هَامِرٌ هَامِرٌ هَبْنٌ

هَبُونٌ هَبْنٌ هَجْزٌ هَجْزٌ هَرْزٌ هَرْزٌ هَرْزٌ هَرْزٌ

هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ هَرْهَرٌ

هُونٌ هُونٌ هَيْنٌ هَيْنٌ هَيْنٌ هَيْنٌ هَيْنٌ هَيْنٌ

يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ

يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ

يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ يَاسٌ

أَفْلَاسٌ أَنُوسٌ أَنْجَاسٌ أَيْبَاسٌ أَحْسَاسٌ أَخْفَاسٌ أَخْنَاسٌ أَزْرَاسٌ أَزْيَاسٌ

أَبْطَاسٌ أَبْلَاسٌ أَبْغَاسٌ أَنْكَاسٌ أَنْفَاسٌ أَنْقَاسٌ أَنْيَاسٌ أَنْكَرَاسٌ أَنْكَفَاسٌ

أَنْقَلِيسٌ أَكْلِيسٌ أَجْلَاسٌ أَفْجَاسٌ أَبْغَاسٌ أَنْقَاسٌ أَنِيسٌ وَ أَوْجَسَ أَوْجَاسٌ

أَوْدَاسٌ أَوْطَاسٌ أَوْعَسَ أَوْعَاسٌ أَوْعَاسٌ أَوْقَاسٌ أَوْكَاسٌ أَوْكَسَ أَوْلَايَ أَوِيَ

أَوْسَ أَوْآسٌ ج أَهْلَاسٌ أَهْنَاسٌ أَهْوَسَ أَهْيَسَ ي أَيْمَاسٌ أَيْلَاسٌ أَيْسَ

أَيَاسٌ أَيْنَاسٌ أَيَاسٌ أَيَاسٌ أَيْبَسَ أَيْبَاسٌ أَيْبَسَ فصل الباء بَاوُسٌ بُوسٌ

بُوسٌ بُئِسَ بُئِسَ بُكَسَ بَاوُسٌ بَاوُسٌ بَاوُسٌ بَاوُسٌ ج بَئِسَ

جَسَ جُوسٌ جُجَيْسٌ جَلَاسٌ ج بَرَسَ بَرُوسٌ بَرُوسٌ بُرُسٌ

بُرْيَاسٌ بَرَادِيسٌ بَرْجَسٌ بَرْجَاسٌ بَرْدَسٌ بَرْدِيسٌ بَرْطَاسٌ بَرْطَاسٌ

بَرْعَسٌ بَرْعِيسٌ بَرْغَسٌ بَرْغَاسٌ بُرْلُسٌ بُرْنُسٌ بَرَاسٌ ي بَسَ بَسَ

بَسُوسٌ بَسْبَسٌ بَسْبَسٌ بَسْبَسٌ بَسْبَاسٌ بَسْبَسٌ ط بَطْيَاسٌ بَطْلِيسٌ

بَطْلِيمُوسٌ ع بَعُوضٌ بَحْبَاسٌ بَعَاسٌ بَعَسَ بَعْبَاسٌ ع بَعَسَ بَحْرَاسٌ ق

بَقَسَ بُقْنِيسٌ ك بَكَاسٌ ل بَلَسَ بَلَسَ بُلُسٌ بَهْلَسٌ بَلَاسٌ بَلُوسٌ

بُلَيْسٌ بَلْعَسٌ بُلْعَيْسٌ بُلْعُوسٌ بُلْقِيسٌ بِلْنَاسٌ بُلْهَاسٌ ن بَنَسَ بَنَسَ بَنْقُوسٌ بَنَاقِيسٌ

قَبُوسٌ بُوسٌ بُوسٌ ع بُهَاسٌ بَهَسَ بَهْلَاسٌ بَهَسَ بُهَيْسٌ بُهَاسٌ

ج بَيَاسٌ بُيُوسٌ بَيَّسَ بَيْهَسَ بَيْهَاسٌ فصل التاء تَاوُسٌ تَاوُسٌ تَاوُسٌ تَاوُسٌ

تَاوُسٌ تَاوُسٌ تَاوُسٌ تَاوِيسٌ تَارِسٌ تَاعِسٌ ج تَاوُسٌ تَحَيْسٌ

تَجَلَّسَ تَجَسَّسَ تَجَاجِيسٌ تَجَيْسٌ تَبَرْبُسٌ تَبَرْبُسٌ تَبَرْبُسٌ تَبَهْلُسٌ تَبَهْلُسٌ

تَبَهْسَسَ ت تَتَرْسٌ تَتَرْسٌ ج تَجَسَّسَ تَجَرْسٌ تَجَسَّسَ تَجَسَّسَ تَجَيْسٌ ع

تَحَلَّسَ تَحَرْسٌ تَحَسَّسَ تَحَفَّسَ تَحَفَّسَ تَحَسَّسَ تَحَلَّسَ تَحَيَّسَ تَحَفَّسَ

تَحَرَّسَ ح تَحَسَّسَ تَحَرَّسَ تَحَاسٌ تَحَفَّسَ تَحَاسٌ تَحَلَّسَ

تَحَوَّسَ تَحَيَّسَ د تَدَلَّسَ تَدَرْدُسَ تَدَرْدُسَ تَدَعْكَسَ تَدَلَّسَ

تَرَبَّسَ د تَرَوَّسَ تَرَيَّسَ تَرَوَّسَ تَرَاسٌ تَرَيَّسَ تَرَاسٌ تَرَهَّسَ تَرَنَّسَ

تَرَوَّسَ تَرَاسٌ س تَسَنَّسَ تَنَجَّسَ تَسَوَّسَ تَسَلَّسَ تَسَنَّسَ تَسَوَّسَ ش

تَشَاجَسَ تَشَارَسَ تَشَاكَسَ تَشَمَّسَ تَشَاوَسَ ض تَصَرَّسَ ط تَطَلَّسَ تَطَرَّسَ

تَطَيَّسَ تَطَهَّسَ تَطَوَّسَ ع تَعَبَّسَ تَعَجَّسَ تَعَرَّسَ تَعَرَّسَ تَعَسْعَسَ تَعَلَّسَ

تعاقس تعكبس تعاسس تعيبس تعيبس تعسس تعيس ع تغيس تعطرس

تعاطس تغليس تغلاس تغيبس ف تفحس تفحيس تفرسس تقاقس تفلحس

تقليس تلطيس ك تقديس تعديس تقريس تفرطس تقسيس تعسيس تفسقس

تقاعس تقفس تقلبس تقليس تقويس تقويس تقهويس ك تلدس تلدس

تركيس تلدس تكعكس تكليس تلويس تكاويس تكويس ك تليس

تليس تلبس تلديس تلاقس م تجس تجليس تمريس تماريس

تماس تمحيس تمقس عيس تماكس تليس تيس تيس ن تحجيس

تجس تجيس تناحس تذويس تناديس تنسايس تنسيس تنطس

تيس تناعس تنفيس تنفس تناقس تنفيس تنليس تنيس تويس ف تويس

توجيس تودس تويس تولطس توليس تويس تواليس توهيس تواهس هـ تهدين

تهسهس تقطرس تهطليس تقليس تهاكس تهبس ي تيس تيوس تياس تيس

تياس تيبيس فصل الجيم جاسس جاحس جادس جاويس جاسويس

جاكس جامس جاموس جابس ب جبس جبس جنيس جنوس ج

جحس

جحس جحاس د جدس جدس جديس د جرجيس جرحس جرس جرس جرس

جرويس جريس جرفاس جرفاس جرفس جرحاس س جسس جسس جساس جسيس

ش جشمس ع جعس جعسوس جعيس جعبوس جعوس جعاس جعاس جعاميس

جعانيس ف جفس جفيس جفس ل جلس جلوس جليس جلاس جلس

جلاس جلس م جمس جموس جمس ن جنس جنس جنوس جنس جنس

جنيس و جويس جواس جويس جواويس جواس جوادس جوادين جواسيس جواميس ه

جهيس فصل الحاء حابس حارس حاسس حاسوس حالس حاسس ب حبس حبس

حبس حبس حبس حسس حبيس حباس حبوس حباس حباس حباس جرس

حبيس د حدس حدس حديس حدس حدس د حدس حرس حرس حرس

حرايس حروس حريس حرقوس حرمان حرميس حرامس ع حسس حسس

حسيس حسوس حساس حساس حساس حساس حساس حساس ف حسنس

حفس حفدس حفنس ل حلس حلس حلس حلس حلس حلاس حلس

حلس حلس حلاس حليس حلباس حلوس حلفس حلفوس م حمس

حَمِسَ حَمُسَ حَمِيَسَ حَمِآسَ حَمُوسَ حَمَسَ حُمَارِسَ حَمَآقِيسَ حِمْسٌ ن حِنْدِسٌ حَنَادِيسُ

حَنَادِسُ حَنْدَلِسُ حَنِسَ حَنَسَ حَنُوسٌ حَنْوَسٌ حَنْفَسٌ حَنَآقِيسُ و حَوْمَسِيسٌ

حَوْنَسٌ حَوَآلِسُ حَوَسٌ حَوَّآسٌ حَوَآسٌ حَوُوسٌ حَوَّسٌ ي حَيْفَسٌ حَيْقَسٌ

حَيْسٌ حَيْوَسٌ فصل الخاء خَابِسٌ خَامِسٌ ج حَيَسٌ خَيْوَسٌ خَبِسَ خُبَآسٌ

خَوُوسٌ خُبَآسٌ ل خَرِسَ خَرُوسٌ خَرَآسٌ خَرُوسٌ خَرَسٌ خَرَّسٌ

خَرَسٌ خَرْبَسِيسٌ خَرِسَ خَيَسٌ خَيْسٌ خَسِيسٌ حَسَآسٌ ف خَفَسَ

خَفِيسٌ ل خَلَسٌ خَلِيسٌ خَلُسٌ خَلَآسٌ خَلَاسٌ خَلَآسٌ خَلَنْبُوسٌ

خُلْبَآسٌ خُلُوسٌ خَلَآئِسُ خَلَادِيسُ م خَمِيسٌ خَمِسَ خَمُسَ خَمَسَ

خُمَآسٌ ن خَنَابِسُ خَنَآسٌ خَنَسَ خَنِيسٌ خَنَبَآسٌ خَنُوسٌ خَنَآسٌ

خَنَسٌ خَنُوسٌ خَنِيسٌ خَنَآسٌ خَنِيسٌ خَنَسٌ خَنْعَسٌ خَنْفَآسٌ خَنَآسٌ

خَنَآقِسُ خَنْفَسٌ خَنْدَلِسٌ خَنْدَرِيسٌ و خَوْسٌ خَوَآسٌ خَوَآسٌ ي خَيْسٌ

خَيْسٌ فصل الدال دَآسٌ دَآسٌ دَاحِسٌ دَاحُوسٌ دَارِسٌ دَآكِسٌ

دَآلِيسٌ دَآمِسٌ دَآمُوسٌ دَآسٌ ج دَبِسَ دَبَسَ دَبُوسٌ دَبُّوسٌ دَبَابِيسُ

دُبَآسٌ دُبُسٌ دُحَسٌ دُخَسٌ ح دَحَسٌ دَحُوسٌ دِحَآسٌ دَحَآسٌ دُحَآسٌ

دَحَآيِسُ ج دُخُسٌ دُخُسٌ دَخَآسٌ دُخَآسٌ دَخَنُوسٌ دَخَادِيسُ دَخَسَ

دَخُوسٌ دَخِيسٌ دُخَسٌ دُخُسٌ دُخَّسٌ دِخَآسٌ دَحَسَ دَحُوسٌ دُخْنُسٌ ب

دُرْيَآسٌ دُرَآيِسُ دَرَدَبِيسٌ دُرْدَآقِسُ دَرِسَ دُرُوسٌ دِرَآسٌ دُرَسٌ دَرِيسٌ

دُرُوآسٌ دُرَآسٌ دُرْعُوسٌ دُرْدُسٌ دُرْفَاسٌ دُرْكَسٌ دَرْدَسٌ دُرْمَآسٌ دُرْآسٌ

دُرْنَاسٌ دُرْهُوسٌ دُرَآهِسُ دُرَآهِسُ س دَنِيٌّ دَسِيلِيٌّ دُسُسٌ دُسَّاسٌ ع دَعَسَ

دَعُسَ دَعُوسٌ دُعُولُوسٌ دُعْفُسٌ دُعْكَآسٌ ع دُعْمَاسٌ دُعْنَاسٌ ف دُفُسٌ دُفْطَاسٌ

دُقْنِسٌ دُقْنَآسٌ ج دُقْطَاسٌ دُقَارِيسُ دُقُسٌ دُقُوسٌ دُقِيقُوسٌ دُقْيَانُوسٌ

دُقْنَاسٌ دُقَيْسٌ دِقْسٌ ك دَكَسَ دَكَسَ دُكَاسٌ دُكَآسٌ ل دُلُسٌ دَلَسَ

دُلْعَسٌ دُلَعَسٌ دُلْعُوسٌ دُلْعِيسٌ دُلْعَاسٌ دُلَآعِسُ دَلَآعِسُ دَلَمَسٌ دُلَمَسٌ

دُلَيْسٌ دُلَآسٌ دَلَهْسَسٌ م دَمَسَ دُمُوسٌ دَمُوسٌ دُمُسٌ دَمَآيِسُ دَمِيسٌ دَمِيسٌ

دَمَآسٌ دُمُسٌ دُمَاحِسٌ دِمَقِسٌ دُمُقَاسٌ دُمَاكِسٌ ن دُخْسٌ دُنُسٌ دَنَسٌ دَنَسٌ

دُنْقَآسٌ دُنَآقِسُ دُنْفُسٌ دُنْكَآسٌ دَنِيلِسٌ دُنْقَاسٌ و دُقَآسٌ دَوَآحِسٌ دُوسٌ

172 b

دهاريس

دواس دوكلس دودس دوآميس دوميس دواس ح دهس دهاس دهوس دهرس

دهاريس دهماس ي ديحس ديحس ديكس ع ديس دياس دياس ديس ديس

دس فصل الدال دفطاس فصل الراء راءوس رودس ريئيس رداس

ريس رودس راءس رواس رواس رآبوس راجس راكس

راس راءوس ب ريس ريس ريس ريسس ريس ريس كريس ج

رحس رحاس رجوس رحس رجس رجس ح رحاس ح رحس د

رس رديس ردوس س رس رسيس رسيس رسس رشراس رساس

طرعس ع رعس رعوس رعاس رعس ع رعس رعس ف رس رفاس

رس ك ركس ركاس ركس م رياجس رياجس رياجس رسس رسوس رسس ه

روس روس روس روس رواءس رودس رودس رواس رواس رواس

ه رهس رهوس رهاس ي ريبس رياس رياس ريس فصل السين

ساس سادس سابس سايس ت سدس ج سحس سحس سحيس سحاس

سحاطس د سدس سدوس سدس سدس سدس سدس سدوس

د سرحس سرحس سرس سروس سرس سرس سراس ل سلس سكس

سلس سراس سلعوس سماس ه سنبس سنباس سنبوس سنيس سندس

د سوس سوس سواس سواس سوس سوس ي سيس سيس سياس

سواس فصل الشين شاوس شمس شمس شاس شاحس شاكس شاس

شاس ح شحس غ شحس شحيس ب شرس شروس شراس شراس شرس

شرس شريس شرس شرس س شس شسوس شس شس شاس

شسيس ط شطس شطوس شطوس ك شكس شكس م

شوس شماس شماس شموس شمس ه شمس و شوس شوس

شوس شويس فصل الصاد صفاقس فصل الضاد ضارس ضاهس

ضاس ب ضبس ضبس ضيس ض ضرس ضرس ضراس ضراس

ضرس ضروس ضريس ضريس خ ضغبوس ضغابيس ضغرس ف

ضمس م ضمس ق ضبس صلفس و ضوس ح ضمس ي ضيس ضيس

فصل الطاء طاس طاس طاوس ف طبس طبس طبس طبس ع

عرکاس عرسس عرسس عرماس عرناس س عسس عسسی عسیس عسوس عساس

عسس عساس عسوس عساس عسسی عساعس عساعس عساعس عسطوس

ض عضرس عضارس عضارس عضرس ط عطروس عطس عطاس عطاس

عطوس عطلس عطوس عطابس ف عفرس عفرس عمرآن عمرس

عفس عفس عفاس عفنفس ظ عقنبس عقبابس عقرس عقنقاس ك

عبس عبس عباس عبس عباس عبس عباس عباس عبوس

علدس ل علس علاس علوس علس علاس علوس علیس علطیس علطوس

علطاس علطیس علیس علطابس م عرس عروس عاریس عماس عمس عموس

عمیس عمس عمس عمس عمس عمیس عمیس عمس عمس عکلس

علاس عجاس ن عنبس عناس عناس عنس عنوس عناس عنس عنس

عنوس عنس علیس عنتریس عنفیس عنتس عنکبس و عوس عوس عوس

عوبس عواس ي عیس عیس عیطوس عیفس فصل الغین غارس

غاس ب غبس غبس غبس غلاس د غرس غراس غرس غراس

ح طحس خ طحس د طرس طرس طروس طرسوس طرابلس طرطبیس طرغلوس طرخاس

طرآس طرفس س طس طوس طساس طسیس طساس ع طحس طحوس ف طرس

طفس طفوس طفس ل طلس طلس طلیس طلابس طلمیس طلهیس

طهس م طمس طموس طمس طرس طرس طرآس طماس طماس ه طنس طنس

طنفاس طنفس طنافس طلفس و طوس طوس طوس طواس طوارس

طویس طواس طواهس ح طهس طهوس طهرس طهس ي طیس طیس طیاس

فصل العین عاس عاس عاطس عاطوس عاطس عانس ب عبس عبوس

عبوس عباس عبوس عبوس عبس عبیس عبدوس عبدوس عبقوس

عبقس عباقیس ت عتاس عذرس عذرس عترس عتراس ج عجس عجس

عجس عجوس عجیس عجس عجوس عجس عجس د عدس عداس

عدس عدوس عداس عدس عدس عدوس عدس عداس عدامس ر

عربس ت عربسس عرندس عرادس عرآنس عروس عرآنس عرس عرس

عرس عرس ث عرس عرس عرس عراس عرطاس عرفاس عرفسیس

عرکاس

غرسيس . غرابيس س غسّ . غشغاس . غسوس . غساس . غشّ . غنيس ض غضّ

ط غطرش . غطرسي . غطارس . غطاريس . غطراس . غطسي . غطاس . غطلس ف غفوش

ل غلس . غلسّ . غلبس م غمّ . غوش . غموس . غيس . غميس . غلس

نحاس . نحلاس . و غواس ي غسّ . غيداس . فاس . فصل الفاء . دوش

فاس . فارس . فاطوس . فاعوس . فاقوس . فاذوس ح فحس . خسّ د فوس

فداس . فدوكس ر فردوس . فرديس . فدوس . فراديس . فرح آس . فرس . فريس

فرنس . فرّاس . فرس . فرس . فرس . فرناس . فراس . فرش . فرسيس

فرنيس . فرطاس . فراطيس . فرطس ب فسّ . فسّاس . فسيس . فسيس

فسقاس . فسّاس ط فطرس . فطس . فطوس . فطيس . فعس ع فقس

فقوس . فقوّس . فقاس . فقيس . فقعس ل فلس . فلوس . فلاس . فلس

فلحس . فلحاس . فلطاس . فلطوس . فلطيس . فلقيس . ظلس ن فنجليس . فنداس

فنس . فنايس . فنادس . فنطاس . فنطاس و فوارس ع فهرس . فهراس . فحاس

ي فحس . فدرس فصل القاف . قاس . قابوس . قادس . قارس . قاطوس . قاقس

فناقيس

فهارس

قارس

قاسي . قاموس ح قبس . قبس . قبس . قبيس . قبيس . قدس د قدس

قدحس . قدس . قدس . قدلس . قدس . قديس . قدس . قداس . قدّاس . قدّوس

قدوس . قدوتوس . قداميس ر قرقوس . قرابيس . قرقوس . قرادس . قرواس . قرس

قرنيس . قرس . قرس . قراس . قراس . قرطس . قرطس . قرطاس . قرطاس . قرغوس

قرقوس . قرقس . قرقوس . قرقاس . قرقوس . قرنس . قرناس . قرناس . قرنس

قرانيس س قسّ . قسوس . قسيس . قسقاس . قسوس . قسّ . قساس

قساس . قيقس . قسّاس . قساس . قسقس . قسيس . قسطاس . قسطاس

قسطس ص قصاص ط قطرس . ع قعس . قعس . قعس . قعاس . قعاس

قعوس . قعيسيس ف قفس . قفوس . قماس . قعس ل قلماس . قلس . قلوس

قلس . قلاس . قلوس . قلاس . قلانس . قلانيس . قلقاس . قلس . قلهبس . قلميس

قلهس م قسّ . قوس . قوس . قماس . قسّ . قيس . قماميس ه قنس

قنداس . قنس . قنس . قنوس . قنس . قنس . قنطريس . قنعاس . قناعس . قناعس

قناعس . قنقريس و قورس . قوعس . قومس . قوامس . قومس . قوس . قواس . قونوس

قوس · قويس · قوس · قوس · قوس · قوآس · قوس · قوقيس ح قهلبس · قهوس · قهوآس ى

قيداس · قيس · قيس · قياس · قياس · قياس · قيس · كاوس

فصل الكاف

كاوس · كاوس · كادس · كاس · كاس · كاس ب كيس · كيس · كياس · كيس · كيس · كيس

ك كدس · كلاس · كدس · كداس · كداس د كوياس · كرياس · كرياس · كرداس · كرداس · كردس

كرس · كرس · كرقس · كراس · كراس · كرداس · كرياس · كرياس · كرقس · كرقس · كرياس

ر كاس س كتس · كسكاس · كتس · كتس · كسوس · كسيس · كسكاس · كسكس · كسس

ع كعاس · كعاس ف كفس · كفاس · كلاس · كلس · كلاس · كلعاس · كلعاس م

كنس · كوس ق كنوس · كنس · كنس · كنس · كنس · كناس · كناس و

كوس · كوس · كرادس ه كهس · كهاس ي كيس · كيس · كيس · كيس · كيموس · كيعاس

فصل اللام

لاس · لاس · لاحس · لاحوس · لاقس · لاسس · لوس · لاوس ن

لبس · لبس · لباس · لبوس · لبس · لبس · لحس ح لحس · لحوس · لحوس

ل لدس · لدس و لس · لساس · لسس · لسس · لسلاس · لسلس ط لطس

ع لعس · لعس · لعس · لحوس · لعوس ك لغوس · لغوس ق لقس · لقس

لقاس

لياس ك لكس · لكس م لمس · لموس · لمس · لميس · لميس · لماس · لماس و لوس · لوس

لوس · لوس · لوآس · لواس ه لهس · لهاس · لهس ى ليقس · ليس · ليس · ليس

ليس · لياس فصل الميم ماوس · مؤس · مؤس · مآس · متوس · متاوس · متاوس · متاس · متوس

ماس · ماطس · ماعس · ماعس · ماكس · ماكس · ماكس · ماكوس · ماس · ماتوس ج مبرطس · مبلس

مبلاس ح متس · متس · متيوس · متاكس · متطرس · متجس · متقوس · متبس

متهمنس · متشاكس · متشمس · متلس · متكلس · متكس · متكاوس · متلاطس · متلاعس

متهرس · متماس · متعجس · متناقس ه مجلوس · مجاس · مجلس · مجاس · مجوس

مجاكس · مجاكس ح محس · محاس · محس · محوس · محس · محدس · محترس · محلوس

محلس · محروس · محس · محسوس · محلوس ه محنس · محفس · محاس

محس · محوس · محيس · محبس · محس د مدس · مدحوس · مدحوس · مدحمس

مدروس · مدرس · مدراس · مدرس · مدارس · مدعاس · مدعس · مدعس

مدعس · مدعس · مدعس · مدقس · مدقس · مداقس · مدقس · مدعس · مدس

مدابس · مدوس · مدوس · مداس د مرس · مرطس · مرقس · مروس · مرعس · مرجاس

مرآس

مُرْجِسٌ مُرْدَاسٌ مُرْعِسٌ مُرْعِشٌ مُرْغُوسٌ مُرْفِسٌ مُرْمِسٌ مُرْهِسٌ مُرِسٌ

مَرِيسٌ مَرْآنٌ مَرْدِينٌ مَرْآنٌ مَرْآنٌ مَرِيسٌ مَرِيسٌ مَرْمَرِيسٌ س مَسْتٌ مَسِيسٌ

مَسُوسٌ مَسَاسٌ مَسَاسٌ مَسَاسٌ مَسَّاسٌ مَسْمَاسٌ مَسْمَاسٌ مُسَدَّسٌ مُسَدَّسٌ مُسَحَّسٌ مُسَحَّسٌ

مُسْتَفُوسٌ مَسْلُوسٌ مَسْلَانٌ مَسْلَسٌ ش مُشَاوِسٌ ط مَطَسٌ مَعْلُومٌ مَطُوسٌ ع

مَعَسٌ مَعَّاسٌ مَجْحَشٌ مَعَرَّسٌ مَعَرَّسٌ مَحَسٌ مَعْطَسٌ مَعْطَسٌ مَعْطَسٌ مَحْفَسٌ

مُعَلَّنَسٌ مُعَلَّنَسٌ مُعَلَّسٌ مَحْلُوسٌ ق مَحَسٌ مَحَسٌ مَعْسُولٌ مَحَسَّسٌ مَعْنَطِيسٌ

مَغْنَطِيسٌ مَغْنَاطِيسٌ مَغْلَسٌ مَحَسٌ ف مُفْلِسٌ مَفْلَسٌ مَفَالِسٌ ع مُفَعْنَسٌ مُقَيْعِسٌ

مُقَيْعِسٌ مَقَاعِسٌ مَقَاعِيسٌ مُقَيَّسٌ مُقَيَّسٌ مَقَاعِسٌ مُقَيَّسٌ مُقَادِسٌ

مُقَدِّسٌ مُقَدَّسٌ مُقَدَّسٌ مُقَوَّسٌ مُقَوَّسٌ مَقَاسٌ مُقَوَّسٌ مُقَادِسٌ مُقَوَّسٌ مُقَوَّسٌ

مُقَوَّسٌ مُقَيَّسٌ مُقَيَّاسٌ ك مُكَيَّسٌ مُكَرَّسٌ مُكَرَّسٌ مُكَرَّسٌ مُكَيَّسٌ مُكَوَّسٌ

مُكَاسٌ ل مُلَيَّسٌ مُلَوَّسٌ مُلَسٌ مُلَوَّسٌ مُلَيَّسٌ مُلَيَّسٌ مُلَيَّسٌ مُلَابِسٌ

مُلَيَّسٌ مُلَيَّسٌ مُلَسَّسٌ مُلَحَّسٌ مُلَسَّسٌ مُلَحَّسٌ مُلَطَّسٌ مُلَاطَاسٌ مُلَاطَاسٌ

مُلَخَّسٌ مُلَاقِسٌ مُلَوَّسٌ مُلَوَّسٌ مُلَاسٌ م مُمَاسٌ مُمَرَّسٌ مُمَاسٌ مُمَسَّسٌ

مُنَهَّسٌ مُنَجَّسٌ مُنَجَّسٌ مُنَاحَسٌ مُنَحَّسٌ مُنَاسٌ مُنَفَّسٌ مُنَفَّسٌ مُنَفَّسٌ مُنَكَّسٌ

مُنَكَّسٌ مُنَوَّسٌ مُنَهَّسٌ مُنَهَّسٌ مُنَهَّسٌ مُنَهَّسٌ مُنَهَّسٌ ص مُوسٌ مُوَاسٌ مُوسٌ

مُوَرَّسٌ مُوَرَّسٌ مُوَاعِسٌ مُوَقَّسٌ مُوَسٌ مُوَاسٌ ج مَحْمُومٌ مِيرَاسٌ مَهْلُوسٌ

مُهَلَّسٌ مُهَنَّدِسٌ مُهَوَّسٌ ي مِيسٌ مِيسٌ مِيَاسٌ مِيعَادٌ

فصل النون

نَاسٌ نَابِلِسٌ نَاجِسٌ نَاحِسٌ نَاحِسٌ نَادِسٌ نَاسٌ نَاطِسٌ نَاعِسٌ نَافِسٌ نَاقُوسٌ

نَاكِسٌ نَامُوسٌ نَامُوسٌ نَاوُوسٌ ب نَبِسٌ نَبِسٌ نَبْرَاسٌ نَارِسٌ ج نَجِسٌ نَجِسٌ

نَجِسٌ نَجِسٌ نَجِسٌ ح نَحِسٌ نَحِسٌ نَحَّاسٌ نَحُوسٌ نَحِسٌ خ نَخِسٌ نَخَّاسٌ

نَخُوسٌ نَخِسٌ نَخَّاسٌ د نَدِسٌ نَدِسٌ نَدِسٌ نَدِسٌ ذ نَذِسٌ نَرْجَسٌ

س نَسِيٌّ نَسُوسٌ نَسِيسٌ نَسِيسٌ نَسُوسٌ نَسَّاسٌ نَسَّاسٌ نَسَّاسٌ نَسْنَاسٌ

نَسْكَاسٌ ط نَطَسٌ نَطَسٌ نَطَسٌ نَطِيسٌ نَطَسٌ نَطَسٌ ع نَعِسٌ نَعَّاسٌ نَعُوسٌ

ف نَفِسٌ نَفُوسٌ نَفِيسٌ نَفَّاسٌ نَفِيسٌ نَفِيسٌ نَفَّاسٌ نَفُوسٌ ق نَقْرَسٌ

نَقِيسٌ نَقِسٌ نَقِسٌ نَقُوسٌ ك نَكِسٌ نَكُوسٌ نَكِسٌ نَكَّاسٌ نَكِسٌ

م نَمِسٌ نَمِسٌ نَمِسٌ نَمَّاسٌ نَمِيسٌ د نَوْرَسٌ نَوَسٌ نَوَّاسٌ نَوَّاسٌ نَوَامِيسُ

فصل الواو

نَوَآسِنْ ـ نَوَاكِسْ ـ ح نَهَسْ ـ نَهَاسْ ـ نَهَّاسْ ـ نَهُوسْ ـ نَهُسْ ـ نَهِيسْ ـ نَهَبَسْ

وَجِسْ ـ وَجِرْسْ ـ وَجِرْسْ ـ وَجِسْ ـ وَلِسْ ـ ج وَجِسْ ـ وَجِسْ ـ د وَدِسْ ـ وَدِيسْ

وَدَّاسْ ـ د وَرْتَنِيسْ ـ وَرِسْ ـ ه وَسْ ـ وَسْوَاسْ ـ وَسْوَاسْ ـ وَسْوَسْ ـ ط وَطَّاسْ

وَطِسْ ـ وَطِيسْ ـ ج وَعِسْ ـ وَعِسْ ـ ج وَقِسْ ـ ك وَكِسْ ـ ل وَلِسْ ـ وَلِسْ ـ وَلَّاسْ ـ م

وَلُوسْ ـ ج وَهِسْ ـ وَهَّاسْ ـ ي وَيِسْ ـ فصل الهاء ـ هَاجِسْ ـ هَاكِسْ ـ هَاسْ

هَايِسْ ـ د هَبَسْ ـ هَبْرَاسْ ـ هَبْلِسْ ـ هَبْلِيسْ ـ ج هَجْرِسْ ـ هَجَارِسْ ـ هَجِسْ ـ هَجُوسْ

هَدَّاسْ ـ هَدِلِسْ ـ هَدَايِسْ ـ د هَدَسْ ـ هَدَارِسْ ـ هَدِسْ ـ د هَرْجَاسْ ـ هَرِسْ ـ هَرِيسْ

هَرَّاسْ ـ هَرْآسْ ـ هَرَّاسْ ـ هَرْآسْ ـ هَرَايِسْ ـ هَرْكَسْ ـ هَرْمَاسْ ـ هَرْمِسْ ـ هَرْمَسْ ـ ش هَسْ

هَسْ ـ هَسِيسْ ـ هَسَّاسْ ـ هَسَاهِسْ ـ ه هَطَّاسْ ـ هَطَسْ ـ هَطْلَسْ ـ ف هَقْلَسْ ـ هَقَلَسْ

هَقْلَسْ ـ ك هَكَارِسْ ـ هَكَسْ ـ ل هَلِسْ ـ هَلْبَسِيسْ ـ هَلِسْ ـ هَلَّاسْ ـ هَلْهَلِيسْ

هَلِسْ ـ هَلْقَسْ ـ هَلْقَسْ ـ هَلْكَسْ ـ هَلْكَسْ ـ هَلِيسْ ـ هَسِيسْ ـ هَوْسْ ـ هَمَّاسْ ـ هَمِيسْ ـ هَمْلَسْ

هَنْبَاسْ ـ هَنْدِسْ ـ هَنْدُوسْ ـ هَنْلَاسْ ـ و هَوْسْ ـ هَوْسْ ـ هَوَّاسْ ـ هَوِسْ ـ هَوْسْ

هَوَّاسْ ـ هَوَاجِسْ ـ هَوَاسْ ـ ب يَبِسْ ـ فصل اليا ـ يَاوِسْ ـ يَوْسْ ـ يَاسْ ـ يَاسْ ـ ب يَبِسْ ـ يَبِسْ

باب الشين فصل الالف

يَبِسْ ـ يَبَسْ ـ يَبِيسْ ـ يَبُوسْ ـ ب يَسْ

أَبُوشْ ـ آبِشْ ـ آبِشْ ـ أَبْرَشْ ـ إِبْرِيشَمْ ـ إِبْشَاشْ ـ إِبْطَاشْ ـ أَبْوَاشْ ـ ت آتِشْ ـ آتَرْشْ ـ ج

أَجْحَاشْ ـ أَجْحَفْشَاشْ ـ أَجَاشْ ـ أَجْرَاشْ ـ أَجْرِيَاشْ ـ أَجْرِيشَاشْ ـ أَجْنَارَاشْ ـ أَجْنَاشْ ـ أَجْشَمْ

أَجْوَاشْ ـ أَجْهَاشْ ـ ج أَحْبَشْ ـ أَحَابِيشْ ـ أَحَابِشْ ـ أَحْبَشْ ـ أَخْتِيَاشْ ـ أَخْتِيَاشْ ـ أَخْرَشْ

أَخْرَاشْ ـ أَخْرَنْقَاشْ ـ أَخْشَاشْ ـ أَخْشَاشْ ـ أَخْوَاشْ ـ أَخْوَاشْ ـ أَخْيَاشْ ـ أَخْيَاشْ

أَخْنَاشْ ـ أَخْوَاشْ ـ أَخْوَاشْ ـ أَخْوَاشْ ـ ج أَخْيَاشْ ـ أَخْتِيَاشْ ـ أَخْشَاشْ ـ أَخَاشْ ـ أَخْفَشْ

أَخَاشْ ـ أَخْيَاشْ ـ ك أَدْرِيشَاشْ ـ أَدْعَاشْ ـ أَدْفَشْ ـ أَدُوشْ ـ أَدْهَاشْ ـ ر أَرْيَاشْ ـ أَرْبَشْ

أَرْشْ ـ أَرْغَاشْ ـ أَرْيَاشْ ـ أَرْشْ ـ أَرْشْ ـ أَرْعَاشْ ـ أَرْعَاشْ ـ أَرْفَاشْ ـ أَرْفَشْ ـ أَرْقَشْ

أَرْيَقْشْ ـ أَرْيَاشْ ـ أَرْهَاشْ ـ أَرْيَشْ ـ أَرْيَاشْ ـ أَزُوشْ ـ ج أَسْخَرَاشْ ـ أَسْتَرْشَاشْ

أَسْخَشَاشْ ـ أَسْتَخَاشْ ـ أَسْتَمَاشْ ـ أَسْتَجَاشْ ـ أَسْتَفْشَاشْ ـ أَسْتَكْرَاشْ ـ أَسْتَمْشَاشْ ـ ج أَشْ

أَشْشْ ـ إِشَاشْ ـ أَشْ ـ أَشْخَاشْ ـ أَشُوشْ ـ أَشْوَاشْ ـ ط أَطْرُوشْ ـ أَطْرَشْ ـ أَطْرَغْشَاشْ ـ أَطْشَاشْ

أَطْوَاشْ ـ أَطْيَشْ ـ ع أَعْيَاشْ ـ أَعْرَاشْ ـ أَعْرَاشْ ـ أَعْرِيشْ ـ أَعْرَوَاشْ ـ أَعْشَاشْ ـ أَعْشَاشْ

أَعْشَاشْ ـ أَعْطَاشْ ـ أَعْفَشْ ـ أَعْمَشْ ـ أَعْمَاشْ ـ أَعْنَشْ ـ أَعْنَاشْ ـ أَعْوَاشْ ـ غ أَغْشَشْ ـ أَغْمَاشْ

أغباش أغشاش إغشاش أغطاش أغماش أغطش أغشى أغشش أفحش أفرش أفرش

أقرأش أقرأش أفشى أقحاش أقرأش أقرطش أقيش أقلش أقلوش

أكلبش أكباش كباش أكداش كداش أكراش كراش أكباش كباش

كباش أمشش أمحاش أمراش أمراش أمشاش أمشاش أمشى

إمشاش إمشاش إنماش إنوش أنايش إناش إنشاش إنعاش

إنعاش إنعاش إنعاش إنفاش إنفاش إنفاش إنفاش إنفاش

أنقشاش إنفاش إنماش إنكاش إنماش إنشاش إنماش إنعاش

أوباش أوباش أوحاش أوحاش أوحاش أوقاش أوش أهتباش

أهتباش أهتباش أيش أياش أيراش فصل الباء باحش

باحش باحش باطش باطش باغش باش لحش برحاش برش برش برش

برش برطاش برعش برقش برقاش برقاش بشش بشش بشاش

بطبش بطوش بطش بطاش بغش بغش بقش بلاطش

بنش بوش بوش بهش بهش بهش بهوش بيش

فصل التاء تأوبش تأوبش تأوبش تأوبش تأوبش تأوبش تبرقش تبستبش تبطش

تبيش تباوش تبويش تبويش تبويش تباهش تباهش جاحش جاحش جاحش

حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش

حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش

حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش حبش حب

تاجشن تخشن تشنشن تغیشن تغشن تنشن تنقیشن تنقش تنیش توش

وکوبش وحش نوحیش نوحشن نوبش نوشوش نوقش نومش

لهبش لهبیش لهدش لهارش لهریش لهرش لهمش لهاش لهاوش لهاویش

لهوش لهوش فصل الثاء ثباش ثش فصل الجيم جاءش

جاش جوش جوشوش جاحش جارش جاسش جانش جاهش جبش

جبش جباش ح ححش جاحش جوش محبش محش حرش

ححش جوش ححاش د حدش جدش د جرحش جرش

جرش جرش جرش جراش جراش جرنقش جرادش جمارش ش حشش

جشجاش جشاش جشیش جشش جشاش ع حشوش ن حقش
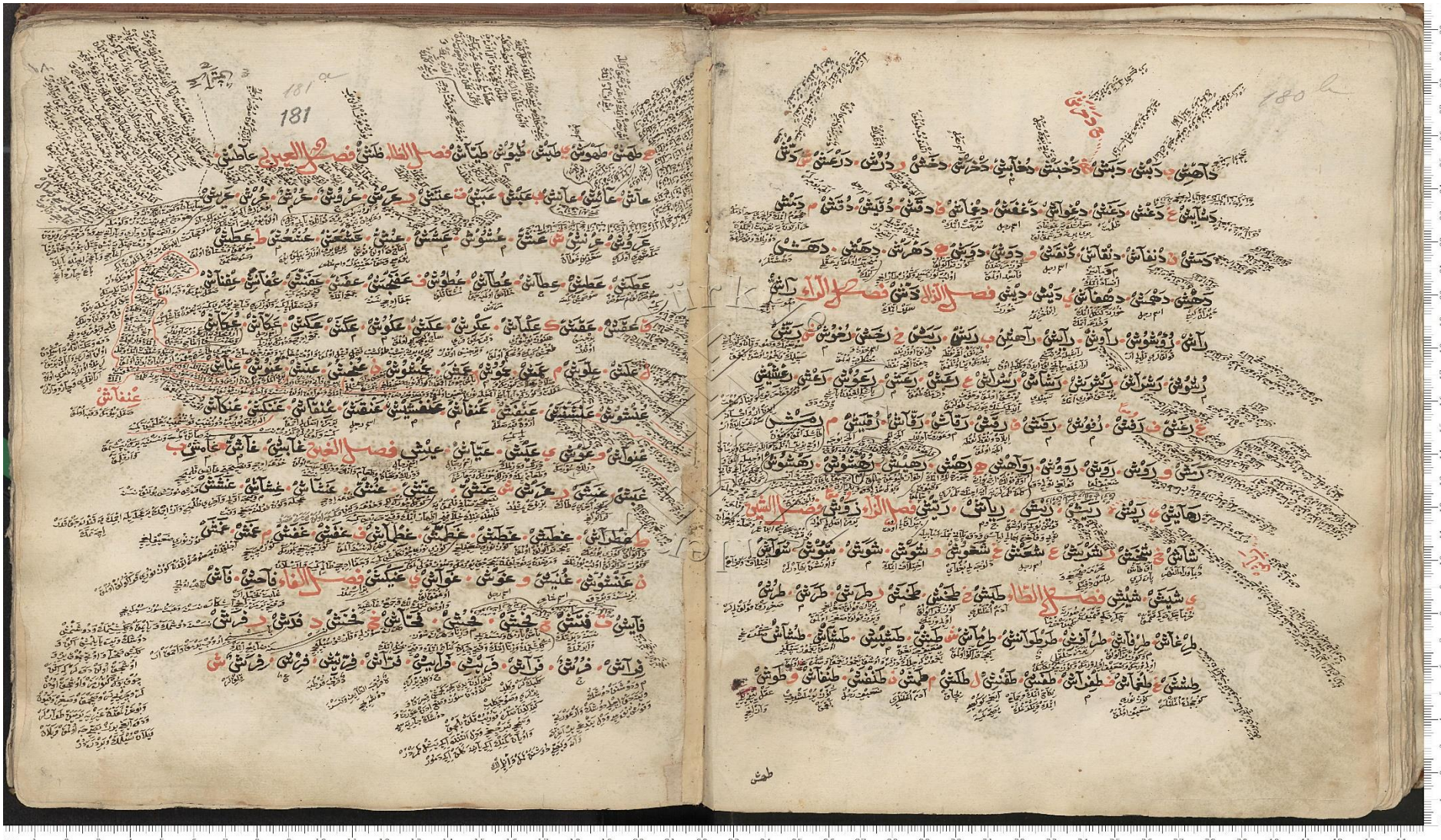
حفشیش م جحش جمیش جوش جماش ه حندش و جوش

جوش جوارش ي جیش جموش جهوش ي جحش جیوش جیاش

جیش فصل الحاء جاش جایش جبش حبش حبش ححیش

حبش حبوش حباش حبش حبریش ت حبرقش حترش حترش

حترش

سَوْشَنْ ع مَشَنْ مَشُوشَنْ مُهَارِشَنْ مُهَاوِشَنْ وَمِيشَنْ مَيْشَنْ **فصل النون** نَاوَشَنْ

نُوشَنْ نَيْشَنْ نَاجِشَنْ نَاعِشَنْ نَاهِشَنْ ج نَبْشَنْ نَبْشَنْ نَبَّاشَنْ نَبَّاشَنْ نَبَّاشَنْ ق نَتَّشَنْ

نَتَّاشَنْ نَتَّشَنْ ج نَحْشَنْ نَحَّاشَنْ نَحَّشَنْ نَحَّشَنْ ع نَخَّشَنْ نَخُورَشَنْ نَخُوشَنْ د نَرْشَنْ نَرَّشَنْ

ر نَرَّشَنْ ش نَشَّشَنْ نَشَّاشَنْ نَشَّاشَنْ نَشَّاشَنْ نَشَّاشَنْ ط نَطَّشَنْ نَعْلَشَنْ نَعَّاشَنْ

ع نَعَّشَنْ نَعَّاشَنْ ع نَغَّشَنْ نَغَّاشَنْ ف نَفَّشَنْ نَقَّشَنْ نَقَّاشَنْ نَوُشَنْ نَهَّشَنْ

نَقَّشَنْ نَقَّاشَنْ ك نَكَّشَنْ نَكُوشَنْ م نَمَّشَنْ نَمَّشَنْ نَمَّشَنْ ن نَوَّشَنْ نَوُشَنْ

نَوَّاشَنْ ه نَهَّشَنْ نَهَرْشَنْ نَهَاوَشَنْ **فصل الواو** وَارِشَنْ ب

وَبَّشَنْ وَبَّشَنْ وَبْشَنْ ت وَتَّشَنْ وَتَّشَنْ ج وَحَّشَنْ وَحُوشَنْ وَحَّشَنْ خ

وَخَّشَنْ وَخُوشَنْ وَخَّاشَنْ د وَدَّشَنْ وَرُوشَنْ وَرَّشَنْ وَرَّشَنْ وَرَّاشَنْ

ش وَشْوَاشَنْ وَشَّشَنْ ط وَطَّشَنْ وَطَّشَنْ ف وَفَّشَنْ وَقَّشَنْ م وَمَّشَنْ وَنَّشَنْ

فصل الهاء هَاشَنْ هَاشَنْ هَايِشَنْ ج هَبْشَنْ هَبُوشَنْ ث هَتَّشَنْ ج هَجَّشَنْ

د هَدَّشَنْ ر هَرَّشَنْ ش هَشَّشَنْ هَشَّاشَنْ هَشَّشَنْ هَشُوشَنْ هَشَّاشَنْ هَشُوشَنْ

هَشَّاهَشَنْ هَشْهَاشَنْ د هَلْبَشَنْ م هَمَّشَنْ هَمَّرْشَنْ ن هَنْشَنْشَنْ وَهُوشَنْ ي هَيْشَنْ

فصل الياء

فصل الياء يَشَنْ باب الصاد فصل الألف ابص ابوص اوص

اخص ابرص ابارص ابراص اصاص ابواص اهاص ت اتراص ج اجاص

اجتصاص اجنيص ج احتراص احرص اجيص احصاص احتصاص احصاص

اجصص احوص احاوص اعتياص احريص احتواص خ اختباص اخرص اخراص

اخترص اجراص احصاص اختصاص اخلاص اخصص اخابيص اخنيص

ادلص اجوص اجنيص د ادريص ادراص ادعاص ادعاص ادغاص

ادلص ادمص ر ارصص ارغاص ارعاص ارتعاص ارتقاص

ارصص ارهاص س استخاص استقصاص استنواص غ انحاص انتحاص

انغاص انحاص انراص اشماص اشواص ص اصوص

اصمص اصاص اصلص اصليص ع اعراص اعتراص اعناص اعتناص

اعقيص اعتلاص اغناص اعوص اعواص اعتياص اعياص ع اغصاص

اغتماص اغمص ف افتحاص انداص انتراص افتصاص افتلاص

افواص الحص الخوص افاحيص ق اقتص اقحاص اقراص اقتصاص

ميراث الكتب

183 b

فصل الباء

184 a

184

فصل التاء